੧ਓ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਦਰਗਹ ਚਲਿਆ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

– ਅਰਥਾਤ –

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ, ਪੰਥ ਰਤਨ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ

ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ

ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਜੀਵਨ

ਕਰਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ–

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ 'ਖਾਲਸਾ'

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਖਾਸ
(ਜ਼ਿਲਾ ਫੀਰੋਜ਼ ਪੁਰ)

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੧੧੦੦ ਜੂਨ ੧੯੬੦ ਭੇਟਾ [illegible]

ਕਰਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ:—
ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ 'ਖਾਲਸਾ'
ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ

– ਸ੍ਰਦਾਰ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ –
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰੈਸ, (ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਰਾਇ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਛਪਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।
ਪ੍ਰਿੰਟਰ–ਗਿਆਨੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਰਤਨ'

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਤਤਕਰਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤ੍ਰ

ਵਲੋਂ:—ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ

ਮੈਂ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜੋ ਪਰਮ ਸਨਮਾਨ ਯੋਗ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੇ, ਸ਼ਾਂਤ ਸਰੂਪ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਧਨੀ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਬੜੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀ ਸੀ ਜੋ ਲੁਕੀ ਛਿਪੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬੜਾ ਉਚਾ ਤੇ ਸੁਚਾ ਸੀ।

ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਕਥਨੀ ਵਿਚ ਬੜਾ ਅਸਰ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਸਨਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਸੀ ਜੋ ਅਜ ਤਕ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਐਸੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਔਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਦਾਸ—ਅਛਰ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ

—o—

ਵਲੋਂ:—ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸ੍ਰ: ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਨ, ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਅਚਰਜ ਕਥਾ

ਸੰਤ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਮ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਿਖਾਂ। ਸੰਤ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਤ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਤੇ ਸੁਚਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ

ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ 'ਸਾਧ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਬੇਦ ਨ ਜਾਨਹਿ' ਇਸ ਲਈ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਤੈਹ ਤੱਕ ਅਪੜਨਾ ਬਹੁਤ ਕਠਨ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹੀ ਉਸ ਪੱਧਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਆਤਮਕ ਉਡਾਰੀ ਤੱਕ ਅਪੜਨ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹਨ। ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤ ਤੇ ਸਿਖੀ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਇਹ ਇਕ ਅਦੁਤੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਦੇ ਗੁਝੇ ਭੇਦਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਸ 'ਅਗਿਆਨਤਾ' ਤੇ 'ਅੰਧਕਾਰ' ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ--

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਰਈਸ ਕੋਟ ਸ਼ੇਰਾ) ਪ੍ਰਧਾਨ, ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

=o=

ਵਲੋਂ:–ਵਿਦਯਾ ਮਾਰਤੰਡ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਭੂਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪਰਥਾਇ ਸਾਖੀ ਮਹਾ ਪੁਰਖ ਬੋਲਦੇ ਸਾਝੀ ਸਗਲ ਜਹਾਨੈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ੧੦੮ ਪਰਮ ਪੂਜਯ, ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ,ਨਾਮ ਰਸੀਏ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਪਰੇਮੀ, ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ੍ਵਾਸੀ, ਨਿਤਨੇਮ ਦੇ ਅਭਿਆਸੀ, ਰਹਿਣੀ ਕਹਿਣੀ ਬਹਿਣੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਧਨੀ ਸ਼ਾਂਤਾਦਿ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦੀ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ 'ਹੋਣਹਾਰ' ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਭੰਡਾਰ, ਮਹਾਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਵਿਅਕਤੀ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮੈਂ ਅਤੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਵਕਤ ਕਢਕੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਨੂੰ ਤਕ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਚੇਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚੋਂ ਰਾਮਕਲੀ ਸੱਦ, ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਆਦਿ ਬਾਣੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਚੋਣਵੇਂ ਤਤ੍ਵ ਭਰੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਪੂਜਯ, ਨਿਰਮਾਣ, ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਅਰ ਪਰਉਪਕਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖਕੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਮਾਈ ਭਾਈ ਅਗੇ ਦਾਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਮੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਓ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦਾ ਦਾਸ–ਗਯਾਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗਲੀ ਸਤੋ ਵਾਲੀ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ।

=o=

ਵਲੋਂ--ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗਯਾਨੀ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧੂੜ ਕੋਟ

ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨਿਤ, ਤਿਸ ਰਸਨਾ ਕਾ ਮੋਲ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥

ਮਹਾਂ ਵਾਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮੁਲ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਾਪਾਰ ਕਰ ਗੁਰਸਿਖੀ ਦੇ ਸੰਚੇ ਵਿਚ ਢਾਲ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਨੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਦੀ ਏਕਤਾ ਰੂਪ ਗੁਰਸਿਖੀ ਜੀਵਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰ ਸਿਖ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਅਮੋਲਕ ਰਸਨਾ ਤੋਂ ਸ੍ਰਵਨ ਕੀਤਾ ਹੀ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਨ ਨੀਵੇਂ ਤੇ ਸੁਰਤ ਉਚੀ ਵਾਲੇ ਗੁਰਸਿਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੋਣੇ ਸੇ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਸੁਖ ਦਾ ਦਾਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤਾਂਤੇ–'ਜਿਸਕੈ ਅੰਤਰਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ ਤਿਸਕੀ ਸੀਖ ਤਰੈ ਸੰਸਾਰ ॥'

ਰੋਮ ਰੋਮ ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਦੇ ਅੰਤਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਖਯਾਤਤਾ ਵਾਲੇ ਜਨਾ ਦਾ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਸਰਬ ਜਨਾ ਦਾ ਪਰਮ ਉਪਜੋਗੀ ਹੋਣੇ ਸੇ ਸਰਵੱਤ ਦੇ ਪੜਣੇ ਤੇ ਸੁਣਨੇ ਜੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤ ਕਰਨੀ ਤੋਂ ਹੀਣੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਕਥਨੀਆਂ ਭੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਸੋ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਪਰਮ ਉਪਕਾਰੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹੋਣੇ ਸੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਜੀਵਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕੋ ਇਕ ਅਮੋਲਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈ ਹੈ।

ਦਾਸ ਪਰਮ ਪਰਸੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਰਬੱਤ ਮਾਈ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਵਿਦਵਾਨ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਮੇ ਪੁਸਤਕ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਕੇ ਪਰਮ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦਾਸ–ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਧੂੜ ਕੋਟ (ਸੰਗਰੂਰ)

=o=

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਨਿਹਚਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸੰਤ ਪੁਰਾ, ਯਮਨਾ ਨਗਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਅੱਡਣ ਸ਼ਾਹੀ ਸਭਾ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

'ਉਦਮ ਕਰੇਦਿਆ ਜੀਉ ਤੂੰ' ਦੇ ਮਹਾਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਨੇ ਧਰਮ ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਿਖਯਾ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਰਸ ਭਿੰਨੀ ਰਚਨਾਂ ਰਚਕੇ ਛਪਵੌਣ ਦਾ ਜੋ ਉੱਦਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਤੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕਾਂ ਪਰ ਮਹਾਨ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦਾਸ--ਸੰਤ ਨਿਹਚਲ ਸਿੰਘ, ਡੇਰਾ ਸੰਤ ਪੁਰਾ, ਯਮਨਾ ਨਗਰ

=o=

ਵਲੋਂ:--ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗਜਾਨੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਐਡੀਟਰ ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਗਜਾਨੀ ਤੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਕ ਮੰਨੀ ਪ੍ਰਮੰਨੀ ਸੰਤ ਵਜਕਤੀ ਹਨ। ਸ੍ਰੋ: ਗੁ: ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਪ ਧਾਰਮਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਭੀ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਥਾ ਅਣਗਿਣਤ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਚੱਕ੍ਰਵਰਤੀ ਰਹਿਕੇ ਥਾਂ ਪਰ ਥਾਂ, ਨੇੜੇ ਦੂਰ ਸੁਹਣਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਜੋ ਅਜ ਕਲ ਛਾਪੇ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨ ਰਹੀ ਹੈ,ਦੇ ਕੁਝ ਖੁਲੇ ਪੱਤ੍ਰੇ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆਪਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸਿਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਚਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਦੇ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਅਰਥ ਤੇ 'ਸੱਦ' ਦੀ ਟੀਕਾ ਦੇਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਗਲਾਂ ਪਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਦਸੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸ ਭੀ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਾਕਜ਼ਾਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਸਿਖੀ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਖ ਰਖਿਆ ਹੈ।

ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਛੰਦ ਬੱਧ ਹੈ ਤੇ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਮੱਲੇਗਾ, ਚੰਗੀ ਵਾਕਫੀ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਵਾਲੇ ਨੇਕ ਜੀਵਨਾਂ ਦੀ ਛੋਤ ਲਾਏਗਾ।

ਦਾਸ–ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ

=o=

ਵਲੋਂ:--ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਬਕ ਜਥੇਦਾਰ
ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਜੀ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ,
ਐਡੀਟਰ ਰਸਾਲਾ 'ਗਿਆਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ' ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਸੁੰਦਰ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਫੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਪਦ-ਪਦਾਰਥ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੈਨ

ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਪੁਜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦੇ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਆਚਰਣੀ, ਰਹਿਤਵਾਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਸਿਧ ਖੋਜੀ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਬੈਠਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਸ੍ਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸਚਰਜ ਰਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਮੁਰਾਲ਼ਾ ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਸਰ ਤਖਤੂ ਪੁਰਾ ਜ਼ਿਲ਼ਾ ਫੀਰੋਜ਼ ਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੀਵਾਨਾਂ ਉਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਭ ਸੰਗਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ,ਉਸਦੀ ਮਿਠੀ ਯਾਦ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਦੀ।

ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਉਪਕਾਰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਤੇ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹਾਕੇ ਦੋ ਸੌ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤੇ ਇਕ ਸੌ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਕ ਹਨ।

ਮੈਂ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਜਣਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਬਣਨ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ।

ਦਾਸ–ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕ ਜਥੇਦਾਰ

=o=

ਵਲੋਂ:–ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਰਣ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

'ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਕਰਤਾ ਗੁਰਮੁਖ ਪਜਾਰੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਦੀ ਮਹਾਨ ਘਾਲਣਾ ਦਾ ਵਰਣਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਣਾ ਕਠਨ ਸਮਸਜਾ ਹੈ।

'ਬਾਬਾਣੀਆ ਕਹਾਣੀਆ ਪੁਤ ਸਪੁਤ ਕਰੇਨਿ' ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਨ ਪੂਜਜ ਵਜਕਤੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਆਦਿ ਤੋਂ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਐਸੇ ਅਲੌਕਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਸ ਭਿੰਨੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਗੁੰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਲਗਿਆਂ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਐਸਾ ਟਿਕਾਉ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮਾਨੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਸਿਖੀ ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ ਤਥਾ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਲ਼ਤਾ ਨਾਲ ਨਿਬਾਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪੜ੍ਹੀਏ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਹੀ ਆਨੰਦ ਰਸ ਵਿਚ ਮਗਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

੧੦੦੦ ਸਫੇ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਉਹ ਕੁਝ ਭਾਵ ਕਟਾਖਜ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਮਾਨੋਂ ਕੁਜੇ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਐਸੇ ਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਜਿਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਝ ਖਿਆਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਇਹੋ ਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਰਟਨ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਣੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਲੜ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸੌਂਦੇ ਰਹਿਣ।

ਦਾਸ–ਸੰਤ ਰਣ ਸਿੰਘ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਬੀਬੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਜੀ
ਵਲੋਂ–ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਬੀਬੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਜੀ ਸੁਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਸੀ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਤੇ ਖੋਜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ੧੦੮ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਾਮ ਨਾ ਸੁਣਿਆਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਆਪ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਅਤੇ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਨਿੱਗਰ ਤੇ ਠੋਸ ਵਾਕਫੀਅਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਜਿਥੇ ਆਪ ਸ਼ਾਂਤ, ਨਿਰਛਲ ਗੰਭੀਰ, ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਵੀ ਤੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਹਨ ਉਥੇ ਆਪ ਹਸਮੁਖ ਤਬੀਅਤ ਦੇ ਵੀ ਬੜੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਥੋੜੇ ਹੀ ਦਿਨ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ 'ਗੁਰਮੁਖ ਹਾਰ ਚਲੇ ਜਗ ਜੀਤਾ' ਦਾ ਗੁਣ ਵੀ ਆਪ ਵਿਚ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋ ਜਦੋਂ ਆਪ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਕਈਆਂ ਪਾਸੋਂ ਆਪ ਬਾਰੇ ਵਾਧੂ ਘਾਟੂ ਗਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਇਹੋ ਕਹਿ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ 'ਹਮ ਨਹੀ ਚੰਗੇ, ਬੁਰਾ ਨਹੀ ਕੋਇ' ਭਈ! ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੈਰਤ ਅਗਲੇ ਬਾਰੇ ਨਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਤੁਕਾਂ ਹੂਬਹੂ ਆਪ ਤੇ ਢੁਕਦੀਆਂ ਹਨ:--

ਵਾਰ ੧੨ ਪਉੜੀ ੬

ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਨੋ ਮਿਲ ਆਪ ਗਵਾਯਾ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਕਰਨ ਉਦਾਸੀ ਅੰਦਰ ਮਾਯਾ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਗੁਰਮਤ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਚਿਤ ਲਾਯਾ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਗੁਰਸਿਖ ਦੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਮਿਲਾਯਾ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਵਰਜ ਰਹਾਯਾ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ, ਆਸਾ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ ਵਲਾਯਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿੜਾਯਾ॥

ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਫਿਰ ਫਿਰ ਕੇ ਤਾਂ ਆਪ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਆਪ ਨੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਪੁਸਤਕ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦੂਰ ਬੈਠਿਆਂ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਭੌਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਵੀ ਨਾ ਭੁਲਣ ਵਾਲਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ੧੦੦੦ ਸਫੇ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ੧੦੮ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਚਿਤ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ, ਬਹਿਣੀ ਤੇ ਕਹਿਣੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਮੋਹ ਤੇ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਨੱਥ ਕੇ ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ

ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਥੇ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਨਿੱਗਰ ਤੇ ਠੋਸ ਵਾਕਫੀਅਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜੈਤੋ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਆਦਿ ਉਥੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਸਤਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਵੀ ਅਨਮੋਲ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਸਫਾ ੫੭੩ ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਕ ਵੈਦ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਦੁਆਈ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ:–

ਦਾਨਿੱਸਤ ਬਦਾਮ ਮੇਲ ਹੋ ਨੇਕਾ। ਰਹਿਣੀ ਹਰੜ ਤੌਹੀਦ ਪਤੇ ਏਕਾ।
ਮਾਰਫਤ ਉੱਖਲੀ ਮੇਂ ਇਸ ਡਾਲੋ। ਸਬਰ ਵੱਟੇ ਸੇ ਪੀਸ ਨਿਕਾਲੋ।
ਰਜਾਇ ਕੀ ਛਾਨਣੀ ਛਾਂਣ ਬ੍ਰੀਕਾ। ਹਿਜਰ ਜੁਦਾਈ ਹਾਂਡੀ ਠੀਕਾ।
ਇਸ ਮੇਂ ਡਾਲ ਹੋਇ ਨਿਰਭੀਤਾ। ਇਸ਼ਕ ਕੇ ਚੁਲ੍ਹੇ ਮੇਂ ਚਾੜ੍ਹਨ ਕੀਤਾ।
ਖਮੋਸ਼ੀ ਅਗਨ ਬਾਲ ਦੇਹੁ ਭਾਈ। ਖਾਣਾ ਜਬ ਪੱਕ ਗੁਜਾਦ ਢਲਾਈ।
ਸ਼ੁਕਰ ਕੀ ਸ਼ਾਕਰ ਬੀਚ ਮਿਲਾਈ। ਇਖਲਾਸ ਦਿਲ ਪ੍ਰੇਮ ਜਬ ਹੋਇ ਜਾਈ।
ਇਹੁ ਚਮਚੇ ਪਰ ਲੈ ਕੇ ਬੀਰਾ। ਗੁਨਾਹਿ ਹਲਕ ਗਲ ਲਾਇ ਹਤ ਪੀਰਾ।
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੈਹੈ ਸੁਖ ਤੋਹੀ। ਇਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਹੇਜ ਰਖੇ ਹੀ।
ਖੁਦੀ ਕਿਬਰ ਨਹਿ ਖਾਵੇ ਮੂਲੀ। ਹਉਮੈ ਗਾਜਰਾਂ ਖਾਇ ਨ ਭੂਲੀ।
ਕੁਸੰਗਤ ਸੋਹਬਤ ਗੋਸ਼ਤ ਏਹਾ। ਖਾਣਾ ਨਾਹੀ ਕਦੇ ਦੁਖ ਦੇਹਾ।

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਖੋਂ ਪਰੋਖਾ ਨਹੀ ਕੀਤਾ। ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀ ਸਗੋਂ ਕਬਿਤ, ਦੋਹਰੇ, ਚੌਪਈਆਂ, ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ, ਅਨੰਦ ਛੰਦ ਤੇ ਸੋਰਠਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਤੇ ਅਨਮੋਲ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ੧੦੮ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਲਿਖਣਾ ਤਾਂ ਇੰਵ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਹੀ ਲੂਣ ਦੀ ਡਲੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਥਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਬੈਠੇ।

ਅਜ ਜਦੋਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਅਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਲੁਕਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੂੜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਕੂੜ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਜ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸਚਾ ਸਰੂਪ ਜਮਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਹਾਨ ਉਦਮ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਹੀ ਇਕ ਮਹਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਆਪ ਵਰਗੇ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਹਥ ਤੇ ਨਦਰ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਹੀ ਰਹੇ ਤੇ ਆਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਛਾਂਦੇ ਵਰਤਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ॥

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੀ ਇਕ ਅੱਲੜ ਤੇ ਨਿਮਾਣੀ ਬੱਚੀ–ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ

=0=

ਮੁਖ ਬੰਧ

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਵਲੋਂ—ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਸੰਸਾਰ ਇਕ ਅਥਾਹ ਸਾਗਰ ਹੈ, ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਖਾਰੇ ਜਲ ਨਾਲ ਲਬਾ ਲਬ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀਆਂ ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਗਰਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਗਰਮੱਛ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਗਿਆਨ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਅਵਿਦਿਆ ਦੀਆਂ ਚਿਟਾਨਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂ? ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਭਰਮ ਦੇ ਅਨੇਰੇ 'ਚ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕ ਗਏ ਹਨ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਉਹ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰਾਹ ਵਿਖਾਣ ਲਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਮ ਕਰਕੇ ਤੇ ਸਿਖਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਸੀ। ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਤਿਆਗੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਸਾਦਾ ਲਿਬਾਸ, ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਰਸੀਏ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਵਕਤੇ ਸਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਤਕੜਾ ਜਥਾ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਲਿਆ ਦਿਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਪੰਥ ਦੀ ਵਡ ਮੁਲੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਥ ਲਈ ਇੰਨਾਂ ਨਿੱਗਰ ਕੰਮ ਕਰ ਗਈ ਜਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੋਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

ਆਪ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਈ, ਸੰਕਲਤ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਖੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਮਿਲ ਵਰਤਣ ਦਾ ਸਦਕਾ, ਤੇ ਉਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕਠੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਮਸਾਲੇ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੀਵਨ' ਨਾਮ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਾਰਤਕ 'ਚ ਲਿਖੀ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜੋ ਸੰਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਵਰੋਸਾਏ, ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਸਤਕਾਰੇ ਹੋਏ, ਸੰਤਾਂ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਾਏ ਹੋਏ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਕਾਵਿ ਰੰਗਣ ਵਿਚ ਰੰਗ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਦਿਲਕਸ਼ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਆਪ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸੰਬੰਧੀ ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਅਗਲਿਆਂ ਸਫਿਆਂ ਤੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਵਾਕਫੀਅਤ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹੀ ਅਸਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਣਗੇ, ਲੇਕਿਨ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਅਹਿਮ ਪਰ ਮੁਖਤਸਿਰ ਵਾਕਿਆਤ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਗੋਚਰ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

੧. ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਮੰਗਲਾਚਰਨ, ਦਸਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨ, ਪੰਥ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਬੜੀ ਵਿਦਵਤਾ, ਸੁਚੱਜੀ ਚੋਣ ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਪੜਚੋਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

੨. ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਗਤ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਿਖ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ, ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਆਦਿ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਬੜੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਕਲਮ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

੩. ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਛੰਦ ਵਰਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਦੀ ਪਿੰਗਲ ਬਾਰੇ ਗੂੜੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

੪. ਅਧਿਆਤਮ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਗੋਚਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ੪੦ ਦੇ ਲਗ ਪਗ ਉਹ ਰੂਪਕ ਅਲੰਕਾਰ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜੋ ਕਥਾ ਵਾਚਕਾਂ ਤੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਲਈ ਕੁੱਜੇ 'ਚ ਸਮੁੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

੫. ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮਤ ਮਤਾਂਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਤੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲਾਤਰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੁਰਜ਼ਾ ਪੁਰਜ਼ਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

੬. ਕਿਸੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਹੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਗੁਰਵਾਕ ਹੈ—'ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜਾਨੈ ॥'

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਆਪ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਧਾਰਿਆ ਹੈ ਇਸੇ ਲਈ ਆਪ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀ ਕਿ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਨਹੀ! ਨਹੀ!! ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀ!!! ਭੁਲ ਕੇ ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ:—

'ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ॥' 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੋਮ ਰੋਮ ਹਰਿ ਧਿਆਵੈ ॥'

੭. ਇਹੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ ਆਪ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਤਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

੮. ਭੂਤ ਕਾਲ ਦੇ ਕਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀ ਦੇਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਜ ਅਸੀਂ ਬਾਲਮੀਕ, ਵਿਆਸ, ਕਾਲੀ ਦਾਸ ਤੇ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਇਸ ਲੋੜ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਸ੍ਵਾਨਿਹ ਉਮਰੀ ਵੀ ਲਿਖ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸ 'ਅਮਰ-ਕਿਰਤ' ਦੀ ਯੋਗ ਕਦਰ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅੰਦਰ ਗੁਰਮਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਬਣੌਂਦੀ ਰਹੇਗੀ

ਦਾਸ–ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਲੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬੁੰਗਾ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

=o=

ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰੌਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਘ ਦੀ ਪੂੰਨਿਆਂ ਫਗਣ ਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ੧੯੫੯ ਬਿ: ਦਿਨ ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁਬ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਢਾਈ ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਅਖਾੜਾ ਤਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬਾਬਾ ਰੂੜਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਮਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਸਿਖ ਫੌਜ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਨ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਮਾਤਾ ਅਨੰਦ ਕੌਰ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਨਿਤ ਨੇਮ ਤੇ ਸਿਖੀ ਸ਼ਰਧਾ 'ਚ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਤਾਇਆ ਬਾਬਾ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਜਾਣੂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸਨ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਤਾਇਆ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਸਰ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗੰਭੀਰ,ਨਰਮ, ਸੰਕੋਚਵਾਂ, ਸ਼ਾਂਤ ਤੇ ਸਰਲ ਸੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੇ ਤਾਇਆ ਜੀ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੀ। ਆਪ ਦੇ ਵਡੇ ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਾਈ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਢੇਰ ਚਿਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਸਮਾ ਆਪ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਪਾਸ ਔਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਨੱਵਰ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਚਮਕਦਾ ਸੂਰਜ ਬਣ ਗਈ। ਕਾਵਿ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਮੁਢ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ।

ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਤੇ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤੀਖਣ ਬੁਧੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਸਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਨਿਤਨੇਮ, ਸਿਮਰਨ, ਸ਼ਰਧਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਅਦਬ ਦਾ ਸਦਕਾ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਆਪ ਤੇ ਮਿਹਰ ਤੇ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸੀ! ਆਪ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਮਝਕੇ ਆਪਣੇ ਵਾਲੀ ਡਿਊਟੀ ਸੰਭਾਲ ਦਿਤੀ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਇਕ ਜੰਗਮ ਕਾਲਜ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਆਪ ਇਕ ਸੌ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ

ਬਰਖਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਦਿਲੀ, ਕਾਨ ਪੁਰ, ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ, ਕਲਕਤਾ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬੰਬਈ ਵਰਗੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਜੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀ ਸਗੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹਨ। ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਣੀ ਦੇ ਸੂਰੇ ਹਨ, ਵਿਖਾਵੇ ਨਾਲੋਂ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਦਾ ਹਸਮੁਖ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ। ਆਗੂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚਦੇ ਪਰ ਪਿਛੇ ਹੋ ਕੇ ਠੋਸ ਨਿੱਗਰ ਪੰਥਕ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਪਣਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਾਣ ਨਾਲੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਤਾਲਿਬਾਨੇ ਹੱਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਾ ਅਦਬ। ਬਾ ਅਦਬ ਬਾਸ਼ੰਦ ਦਾਇਮ ਬਾ ਅਦਬ। (ਭਾ: ਨੰਦ ਲਾਲ)

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਟ੍ਰੇਚਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹਾਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਦਿਮਾਗੀ ਇਲਮ ਹੀ ਨਹੀ ਸਗੋਂ ਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਂਚੇ'ਚ ਢਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਆਪ ਪੰਡਿਤ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਪਾਸੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਏ ਹਨ।

੧. ਪੰਡਿਤ ਗਿਆਨੀ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧੀਰਾ ਪਤ੍ਰਾ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੇਦਾਂਤ, ਨਜਾਯ ਤੇ ਛੰਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਦੇ ਵੀ ਗਿਆਤਾ, ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਰਸੀਏ ਤੇ ਮਹਾਨ ਤਿਆਗੀ ਹਨ।

੨. ਗਿਆਨੀ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਾਮਨਾ ਖਟਿਆ ਹੈ।

੩. ਗਿਆਨੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਤੇ ਨਰਮ ਸੁਭਾ ਦਾ ਸਦਕਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹਨ।

੪. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰੋਲ ਬਾਗ ਤੇ ਫਿਰ ਸੀਸ ਗੰਜ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਰਹੇ ਤੇ ਹੁਣ ਮੁਬਾਸਾ ਅਫਰੀਕਾ 'ਚ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

੫. ਗਿਆਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਸੁਣਾਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

੬. ਗਿਆਨੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੱਢੂ ਵਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ੩ ਸਿਖ ਰਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਫੌਜ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

੭. ਸਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਗਿਆਨੀ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਬੁੰਗਾ ਮਸਤੂਆਣਾ ਵਿਖੇ ਢੇਰ ਚਿਰ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

੮. ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁ: ਫਤਹ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸਰਹੰਦ।

੯. ਸੰਤ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਿਰਕਤ ਚਿਪੀ ਵਾਲਾ।

੧੦. ਗਿਆਨੀ ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਸੋ ਵਾਲ।

੧੧. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰਪਾਲ ਪੁਰ ਪਟਿਆਲਾ।

੧੨. ਗਿਆਨੀ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

੧੩. ਗਿਆਨੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਰਾਲੀ।

੧੪. ਗਿਆਨੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੀ ਮਾਲੋ ਫਤਾ।

ਦਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਵਤਾ ਤੇ ਦੈਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਭਰੀ ਚੁੰਬਕ ਆਤਮਕ ਛੋਹ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਅਉਸਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਅਪੜਾਨ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਹੀ ਸਿਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗਾ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਫਲ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ-

ਸੁਹਬਤੇ ਨੇਕਾਂ ਗਰ ਤੁਰਾ ਬਾਸ਼ਦ ਨਸੀਬ। ਦੌਲਤੇ ਜਾਵੇਦ ਯਾਬੀ ਐ ਹਬੀਬ।
ਜ਼ਰ੍ਰਾ ਰਾ ਦੀਦਮ ਕਿ ਖ਼ੁਰਸ਼ੀਦੋ ਜਹਾਂ। ਸ਼ੁਦ ਜ਼ਿ ਫੈਜ਼ੇ ਸੁਹਬਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦਿਲਾਂ।

ਦਾਸ-ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਲੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬੁੰਗਾ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

=o=

ਜੋ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਹੈ ਸਾ ਹਰਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ, ਸਰਬ ਗੁਣਾਲੰਕ੍ਰਿਤ, ਧਰਮ ਮੂਰਤੀ, ਪਰਮ ਹਿਤਕਾਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ, ਦਜਾਲੂ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦੇ ਅਥਾਹ ਸਾਗਰ, ਪੂਜਜ ਵਜਕਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗਜਾਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖਜ ਸਦਕੇ 'ਹਮ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੂਛਤਾ, ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਿ ਕੀਰੇ ਹਮ ਥਾਪੇ' ਦੇ ਭਾਵਾਨੁਸਾਰ ਦਾਸ ਪਰ ਅਪਾਰ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਹੋਈ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਜਾ ਸਿੰਧੂ ਵਿਚੋਂ ਬਿੰਦੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਤੇ ਅਗਾਹ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਤੁਛ ਬੁਧੀ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਗੁਰਸਿਖੀ, ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਨਖ ਸਿਖ ਲੌ ਸਨਿਗਧ ਹੋਏ ਪਜਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੱਜਣਾ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਧ੍ਰੋਵਾ ਭੰਗ ਹੋਯਾ ਦੇਖਕੇ ਇਹ ਘੋਰ ਪਾਪ ਜਾਣਿਆਂ ਅਰ ਇਸ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਵਿਦਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ੧੧-੯-੫੯ ਮੁਤਾਬਕ ੨੬ ਭਾਦੋਂ ਸੰ: ੨੦੧੬ ਨੂੰ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਜਿਸਦਾ ਚਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਪਰ ਉਪਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਮੂਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਪਜਾਰ ਦਾ ਨਮੂਨਾ।

ਚਰਨਰਜ-ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ, ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ, ਆਟਾ ਮੰਡੀ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ

=o=

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ
ਮੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਵਾਸਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ
ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਇਕਤ੍ਰਤਾ ਹੋਈ ॥ ੨੬ ਭਾਦਰੋਂ ਸੰਮਤ
੨੦੧੬ ਮੁ: ੧੧-੯-੫੯ ਈ:

੧. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ (ਬੱਧਨੀ)
੨. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਕਹਾਰ ਪੁਰ)
੩. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਕਰਮ ਸਰ)
੪. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲੇਰਾਂ, ਨਾਨਕ ਸਰ, ਜਗਰਾਵਾਂ
੫. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੰਮਾ ਜਟ ਪੁਰਾ (ਰਾਏ ਕੋਟ)
੬. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਖਾਲਸਾ' ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ
੭. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸ੍ਰ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਨਰੇਰੀ ਸਕੱਤ੍ਰ, ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
੮. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਰਖੋਵਾਲ । ੯. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੰਧ੍ਰਬ ਡੋਮੇਲੀ
੧੦. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਗੜ, ੧੧. ਸੰਤ ਵਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
੧੨. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਮੇਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ੧੩. ਗਿਆਨੀ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ

੧ ਓ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਜਪੁ ॥
ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥ ਹੈਭੀ ਸਚੁ
ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥ ੧ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥

ਭੂਮਿਕਾ

ਸਾਖੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਸਵੀਂ ਜੀ ਕਾਰਨ ਕੀ:-

(ੳ) ਸੰਮਤ ੧੭੬੪ ਮਹੀਨਾ ਭਾਦ੍ਰੋਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੱਖਨ ਦੇਸ ਨਦੇੜ ਮੈ ਚਰਨ ਧਾਰੇ ਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਨਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਭੀ ਆਇਆ । ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੇਂ ਚਲੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਨਦੇੜ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਂ ਗੋਦਾਵਰੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਔਰ ਸਾਹਿਬ ਉਹਾਂ ਸੇ ਚਾਰ ਕੋਸ ਬਸਮਤ ਨਾਮ ਗਰਾਮ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮਗਰੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੀਰਾ ਘਾਟ ਰਖਿਆ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਡੇਰਾ ਹੋਇਆ ਸਾਹਬ ਕਾ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਉਹਾਂ ਚਰਨ ਧਾਰੇ । ਗੰਗਾ ਗੁਦਾਵਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਭੀ ਤਹਾਂ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਇਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ ਤਹਾਂ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ

ਦਰਸਨ ਦੇਤੇ ਰਹੇ, ਔਰ ਸਰਬਤ
ਆਵੈ ਕਈ ਦਿਨ ਸਾਹਿਬ ਤਹਾਂ ਹੀ
ਖਾਲਸਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਰਹਾ, ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਗੀਨਾ ਘਾਟ
ਆਇ ਔਰ ਊਹਾਂ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਇ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਏ, ਔਰ
ਸਰਬਤ ਖਾਲਸਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਭਇਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਫੁਰਮਾਇਆ ਜੋ ਨਦੇੜ ਕਾ ਨਾਉ ਸਤਿਜੁਗ ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰੀ ਥਾ ॥

ਨਦੇੜ ਕੇ ਹੇਠ ਨਦੀ ਬਹਿਤੀ ਥੀ 'ਬਾਨ ਗੰਗਾ' ਇਹੁ ਸਤਿਜੁਗ ਮੈਂ
ਸਤਲੁਜ ਦਰਯਾ ਸੀ, ਇਹਾ ਦੂਧ ਕੀ ਨਦੀ ਬਹਿਤੀ ਥੀ, ਔਰ ਨੌ ਨਾਥ ਚੌਰਾਸੀ
ਸਿਧ ਇਸ ਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰੀ ਸਮਾਣੈ ਹੈ, ਇਹਾਂ ਕੁਲ ਸਭ ਸੋਇਨੇ ਕੇ ਮਹਿਲ
ਥੇ, ਚਾਲੀਸ ਕੋਸ ਕੇ ਗਿਰਦ ਬਸਦੀ ਸੀ ॥ ਇਹਾਂ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ
ਔਰ ਇਹਾਂ ਹਮਾਰੇ ਭੀ ਤਪ ਕਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਅਰਜ਼
ਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਜੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਓਹ ਕੌਨਸਾ ਤਪ ਕਾ ਅਸਥਾਨਹੈ। ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ
ਜੀ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤੀਰ ਚਲਾਵਣੇ ਹਾਂ, ਏਹ ਤੀਰ ਜਹਾਂ
ਲਗੇ ਓਹ ਹਮਾਰਾ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥ ਏਹੁ ਕਹਿ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤੀਰ
ਚਲਾਇਆ ਔਰ ਜੋ ਤਪ ਕੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਖਾਇ ਤੇ ਹੁਕਮ
ਹੋਇਆ ਜੋ ਇਹਾਂ ਤੰਬੂ ਲਗਾ ਦੇਓ, ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਤੰਬੂ ਲਗਾਇ ਦੀਆ,
ਔਰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਇਆ ਧਾਰ ਕੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਹੈਂ, ਔਰ ਸ੍ਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਉ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, ਅਸਾਡੀ ਅਸਵਾਰੀ ਕਾ ਸਮਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਅਸੀਂ
ਪੰਚਮੀ ਕੇ ਰੋਜ ਅਸਵਾਰਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ, ਜੀ
ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇ ਚਲੇ ਹੋ ਤਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੋ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ॥ ਅਸਾਂ ਅਗੇ
ਗੰਢ ਪਾਇ ਰੱਖੀ ਹੈ ॥ ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਸਹਾਇ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ
ਪੈਸੇ ਨਾਲੀਯਰ ਗੁਰ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਗੇ ਰੱਖਕੇ
ਮਥਾ ਟੇਕਿਆ ਔਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕੀਤੀ ਔਰ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੂੰ ਫੁਰਮਾਇਆ ॥

ਤਥਾ:–ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ॥

ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ ਤਬੀ ਚਲਾਇਓ ਪੰਥ ॥
ਸਭ ਸਿਖਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨੀਓ ਗ੍ਰੰਥ ॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨੀਐ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰਾਂ ਕੀ ਦੇਹ ॥
ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਮਿਲਯੋ ਚਹੈ ਖੋਜ ਸਬਦ ਮੈ ਲੇਹ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹਿ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ—

ਅਬਿਚਲ ਨਗਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਕਾ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਰਾਮ॥
ਮਨ ਇਛੇ ਸੇਈ ਫਲ ਪਾਏ ਕਰਤੈ ਆਪਿ ਵਸਾਇਆ ਰਾਮ ॥

ਇਹ ਕਹਿ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਸ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ **ਅਬਿਚਲ ਨਗਰ** ਸਾਹਿਬ ਰਖਿਆ, ਔਰ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਪੰਜ ਸੈ ਰੁਪਏ ਕਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਕਰੋ ਔਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਕੀ ਚੰਦਨ ਲਕੜੀ ਲੇ ਆਓ ਅਸੀਂ ਅਜ ਅਸਵਾਰੀ ਕਰੈਂਗੇ ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਲੈ ਆਇਆ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਜੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਕੋ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਰਤਾਇ ਦੇਓ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬ੍ਰਤਾਇ ਦੀਆ ॥ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਚਿਖਾ ਚੰਦਨ ਲਕੜੀਓਂ ਕੀ ਬਨਾਓ ਕਨਾਤ ਚਾਰ ਤਰਫ ਘੇਰੋ ਅਸੀਂ ਆਜ ਅਸਵਾਰਾ ਕਰੈਂਗੇ, ਤਾਂ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੇ ਚਿਖਾ ਬਨਾਈ ਕਨਾਤ ਘੇਰੀ ਪੁਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕੇਸੀ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕੀਏ ਔਰ ਪੀਤ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਰੇ ਕਮਰਕਸਾ ਕੀਏ ਔਰ ਰਾਗੀਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫੁਰਮਾਇਆ ਏਸ ਸਬਦ ਕਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰੀ ਚਲੋ ॥

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਖੁਲਿਆ ਕਰਮੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਈ ਠਾਕੁਰ ਕੀਰਤਨੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਗਾਈ ॥
ਸ੍ਰਮੁ ਥਾਕਾ ਪਾਏ ਬਿਸ੍ਰਾਮਾ ਮਿਟਿ ਗਈ ਸਗਲੀ ਧਾਈ ॥ ੧ ॥
ਅਬ ਮੋਹਿ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ॥

ਸੰਤਨ ਕੀ ਸਰਨਾਈ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਚੀਤਿ ਆਇਓ ਮਨਿ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸਰਨਾਈ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਨਿਵਾਰੇ ਨਿਵਰੇ ਸਗਲ ਬੈਰਾਈ ॥
ਸਦ ਹਜੂਰਿ ਹਾਜਰੁ ਹੈ ਨਾਜਰੁ ਕਤਹਿ ਨਾ ਭਇਓ ਦੂਰਾਈ ॥ ੨ ॥
ਸੁਖ ਸੀਤਲ ਸਰਧਾ ਸਭ ਪੂਰੀ ਹੋਏ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ॥
ਪਾਵਨ ਪਤਿਤ ਕੀਏ ਖਿਨ ਭੀਤਰਿ ਮਹਿਮਾ ਕਥਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ੩ ॥
ਨਿਰਭਉ ਭਏ ਸਗਲ ਭੈ ਖੋਏ ਗੋਬਿੰਦ ਚਰਨ ਓਟਾਈ ॥
ਨਾਨਕੁ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ਠਾਕੁਰ ਕਾ ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੪॥੬॥

ਤੈਸੇ ਹੀ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਆਗੇ ਆਗੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰੀ ਚਲੇ ਔਰ ਪੀਛੇ ਪੀਛੇ ਸਰਬ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਨਾਤ ਦੇ ਪਾਸ ਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ਔਰ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਦਸੋਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ ਕੇ ਸਬਦ ਬਾਣੀ ਪੜਨਾ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਮੰਨਣਾ, ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗੁਰਪੁਰਬ ਕਰਤੇ ਰਹਿਣਾ ਗੁਰੂ ਸਹਾਇ ਹੈ,ਜੋ ਕੋਈ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਰਹਿਤ ਬੀਚ ਰਹੇਗਾ ਤਿਸਕਾ ਹੌ ਬੇਲੀ ਹਾਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ॥ ਰਹਿਤ ਪਿਆਰੀ ਮੋਹਿ ਕੋ ਸਿਖ ਪਿਆਰਾ ਨਾਹਿ ॥ ਇਤਿਆਦਿਕ ਉਪਦੇਸ ਦੇ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਨਾਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੂਏ ਪੁਨਾ ਅਗਨੀ ਦੀ ਲਾਟ ਅਕਾਸ ਵਿਚ ਉਠੀ ਔਰ ਅਕਾਸ ਵਿਚ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਔਰ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਦੇ ਸਬਦਾਂ ਦੀ ਧੁਨ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੂਈ ਔਰ ਪੁਸਪਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਦੇਖਕੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਬੜੇ ਬਿਸਮੈ ਹੂਏ ਔਰ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਅੰਗੀਠਾ ਫੋਲਿਆ ਤਾਂ ਏਕ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨਿਕਸੀ ॥ ਸੋ ਅਸਥਾਨ ਥਾਪਨਾ ਕਰੀ ਸੰਮਤ ੧੭੬੫ ਮਿਤੀ ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਦਿਨ ਵੀਰ ਵਾਰ ਦੱਖਨ ਦੇਸ ਨਦੇੜ ਮੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਾਰਨ ਕਰੇ ॥

ਦੋਹਿਰਾ ॥

ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਅਉਤਾਰ ॥
ਜਗ ਮਗ ਜੋਤ ਬਿਰਾਜ ਰਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਬਿਚਲ ਨਗਰ ਅਪਾਰ ॥

ਏਹੁ ਸਵਯਾ ਦਸ ਦਿਨ ਅਗੇ ਕਾਰਨ ਕੇ ਉਚਾਰੇ ਥੇ।

ਸਵੈਯਾ ॥

ਰੋਗਨ ਤੇ ਅਰ ਸੋਗਨ ਤੇ ਜਲ ਜੋਗਨ ਤੇ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਬਚਾਵੈ ॥
ਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਚਲਾਵਤ ਘਾਵ ਤਊ ਤਨ ਏਕ ਨਾ ਲਾਗਨ ਪਾਵੈ ॥
ਰਾਖਤ ਹੈ ਅਪਨੋ ਕਰ ਦੈ ਕਰ ਪਾਪ ਸੰਬੂਹ ਨਾ ਭੇਟਨ ਪਾਵੈ ॥
ਔਰ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾ ਕਹ ਤੋ ਸੌ ਸੋ ਪੇਟ ਹੀ ਕੇ ਪਟ ਬੀਚ ਬਚਾਵੈ ॥

ਸਾਖੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ। ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਗਜਕੇ ਬੋਲਨਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥

(ਅ) ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਵਿਦਿਆ ਵੀਚਾਰੈ
ਪੜਿ ਪੜਿ ਪਾਵੈ ਮਾਨੁ ॥
ਆਪਾ ਮਧੇ ਆਪੁ ਪਰਗਾਸਿਆ
ਪਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜੋ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਪੜਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਖਾਏ:—

(੧) ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਦਸਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੇਹ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾ ਮੰਨੇ,ਗਾਤਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਧਾਰੀ ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਜੀ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਜ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਨਿਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਿਯਮੀ ਹੋਵੇ, ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਆਦਿਕ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ॥ (੨) ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ, ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾ ਅਭਿਆਸੀ ਹੋਵੇ॥ (੩) ਮਨ ਬਾਣੀ ਸਰੀਰ ਕਰਿਕੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਸਹਿਤ ਹੋਵੇ, ਲੜਾਕਾ ਨਾ ਹੋਵੇ॥ (੪) ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਕਾ ਰੂਪ ਜਾਣਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ॥ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਇਕ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੋਵੇ॥

(੫) ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਸਦਾ ਜਾਣੇ, ਪੰਥ ਤੋਂ ਉਲਟ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪੰਥ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਨਾ ਕਰੇ, ਸ਼ਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਸੂਰਬੀਰ

ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਕਾਇਰ ਨਾ
ਬਣੇ ॥ (੬) ਦਸਮ ਤੇ ਆਦਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਸੁਧ ਪਾਠ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਤੇ ਅਰਥ ਪਕੌਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ॥ (੭) ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੂੰ (੧ ਓ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਅਠਾਰਹ ਦਸ ਬੀਸ) ਤੱਕ ਇਕੋ ਜਾਣਕੇ
ਭਾਵਨਾ ਕਰੇ ॥ (੮) ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਦਸਾਂ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ
ਹੋਵੇ ॥ (੯) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ
ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਪੜੇ ॥ ਦਸਮ ਦੀ ਬੀੜ ਸਾਰੀ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ
ਨਿਸਚਾ ਕਰੇ ਪੜੇ ॥ (੧੦) ਹੋਰ ਮਤਿ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤ, ਆਦਿ
ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਚੰਗਾ ਜਾਣੂ ਹੋਵੇ ॥ (੧੧) ਇਕ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ੀ ਆਸ਼ਕ ਹੋਵੇ, ਦੋਵੇਂ ਵੇਲੇ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਯਥਾ
ਸ਼ਕਤਿ ਲੰਗਰ, ਲੀੜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਣ ਦਾ ਉਦਮੀ ਹੋਵੇ ॥
(੧੨) ਕਿਸੇ ਮਤਿ ਨਾਲ ਵੈਰ ਨਾ ਕਰੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸਰ
ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਬਿਆਪਕ ਜਾਣਕੇ ਹਿਤ ਕਰੇ ਜੁਲਮ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹੋਵੇ ॥ ਆਪਣੇ
ਖਾਲਸੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਹੋਵੇ ॥ (੧੩) ਮਨ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਮੁਖ
ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਭਗਤੀ, ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ, ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ
ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ (੧੪) ਅਪੁਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਤੇ ਪਰਾਏ ਅਉਗਣ
ਨਾ ਕਹੇ, ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਕਪਟ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ, ਗੁਰ ਸੇਵੀ ਹੋਵੇ॥
(੧੫) ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਅਨਿੰਨ ਭਗਤ ਹੋਵੇ, ਗੁਰਸਿਖੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਜਾਣੇ।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਵਿਚ ਸਮ ਚਿੱਤ ਰਹੇ । ਬਾਹਜ ਮੁਖ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾ ਕਰੇ ਸਭ
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਨਾਲੋਂ ਨਾਮੁ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਾਣ ਕੇ ਸਦਾ ਜਪੇ ॥ ਗੁਰਮਤਿ
ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰੇ ॥ (੧੬) ਨਾਮੁ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਛਕਣ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਦ੍ਰਿੜ ਲਿਵਲਗੀ ਹੋਵੇ॥ (੧੭) ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਸ ਤੇ
ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਮਲ ਨਾ ਵਰਤਦਾ ਹੋਵੇ। ਹੱਠ, ਚੁਗਲੀ, ਈਰਖਾ, ਪਾਰਟੀ

ਬਾਜੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ, ਕਾਮੁ ਆਦਿ ਪੰਜਾਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਰਹੇ॥
(੧੮) ਅਲਪਅਹਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਥੋੜਾ ਸੌਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਥੋੜਾ ਬੋਲਦਾ ਹੋਵੇ। ਨਾਮੁ
ਰੰਗੁ ਵਿੱਚ ਰੱਤਾ ਹੋਵੇ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹੋਵੇ।
(੧੯) ਧਾਰਮਕ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੋਵੇ ॥
ਕੁਤੱਰਕੀ ਨਾ ਹੋਵੇ॥ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਚਤ੍ਰ ਹੋਵੇ ॥ ਆਲਸਹੀਣ ਹੋਵੇ॥
(੨੦) ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੁੱਧੀ ਰੱਖੇ ਪਖੰਡੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ
ਵਿਰੁਧ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰੇ। ਬਕਤੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤਿਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਇਕਾਂਤ ਦੇਸ
ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਪਕਾਵੇ ॥ (੨੧) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਜਾਗਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਿਯਮੀ ਹੋਵੇ। ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਰਹੇ,
ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ॥ (੨੨) ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ । ਪੜ੍ਹਨ ਪੜ੍ਹੌਨ ਦੀ
ਮੁਫਤ ਸੇਵਾ ਕਰੇ। ਦੇਸ ਆਦਿ ਦੀ ਮੇਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇ ॥ (੨੩) ਆਪ ਜੋ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਗੇ
ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਵੇ। ਆਪ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ
ਅਦਬ ਕਰੇ ਪਿਆਰ ਕਰੇ ॥ (੨੪) ਠੱਗੀ ਨਾ ਮਾਰੇ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੇ, ਹਰ
ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪਿਆਰੀ ਸਿਖੀ ਨਾ ਤਿਆਗੇ। ਨਾਸਤਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮਨ
ਬਾਣੀ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗ ਸੰਗਿ ਜਾਣੇ ॥ (੨੫) ਨਿਰ-ਅਭਿਮਾਨ
ਹੋਕੇ, ਸਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਕੇ ਆਪ ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਹੋਰਨਾਂਤੋਂ ਜਪਾਏ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਪਾਵੇ॥

ਬੇਨਤੀ:—ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੋ ਜਹਾਨ ਦੇ ਵਾਲੀ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ (ਤਖਤ) ਵਿਖੇ
ਰਖਾਏ ਸਨ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਰਤੇ। ਇਕੀ ਵਾਰ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਦੀ ਸੰਥਿਆਂ ਕਥਾ ਪੜ੍ਹਾਈ। ਅਤੇ ਵਿਦਯਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ
ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਆਪ ਰਹੇ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ੧੩੦੦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ੧੦੦੦ ਪਾਠੀ ਹੋਏ, ੨੦੦ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ੧੦੦ ਗਿਆਨੀ,

ਸਦਾ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਬਿਚਰਦੇ ੪੦,੫੦ ਸਿੰਘ ਹਮੇਸ਼ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਕਥਾ ਪੜ੍ਹੌਂਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿੰਘ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ, ਸਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਬਸਤ੍ਰ, ਕਰਾਏ ਆਦਿਕ ਦਾ ਖਰਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਪ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ, ਇਉਂ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਾਈ ॥

(ੲ) **ਗੁਰਬਾਣੀ ਜੀ ਦਾ ਅਦਬ:**–ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਤੇ ਜੋੜੇ ਵਾਲੇ ਚਰਨ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਦੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ॥ ਜਰਾਬਾਂ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਸਹਿਤ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ॥ ਤਾਬਿਆ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਮੁਖ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਖਾਰਸ਼ ਵਗੈਰਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਸਤ੍ਰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਕੇ ਸਫਾਈ ਕਰੇ ਜਿਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹੋਵਣ ਉਥੇ ਮੰਜਾ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਡੱਠਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਭੂਮਾਸਣ ਬੈਠੇ ॥ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਵੇਲੇਸਣੇ ਕੇਸੀਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ, ਧੋਤੇ ਹੋਏ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਨੇ, ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਤਾਬਿਆ ਜਾਵੇ। ਘਿਓ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾਏ, ਧੂਪ ਧੁਖਾਏ। ਕੀਰਤਨ ਕਰੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਗਜ ਤਾਗੇ ਆਦਿ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਾ ਰਖੇ, ਦਸ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਰਤੱਖ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ ਹੱਨ ਇਉਂ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਨੇ ॥ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੧੭੬੨ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ਜੀ ਨੇ ੪੯ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਰਖਾਏ ਸਨ, ੧੭੬੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਕੰਠੋਂ ਉਚਾਰੀ ਤੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਲਿਖਵਾਈ ਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ੯ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਏ ਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਰਖਾਏ ॥

(ਸ) ਧੁਰਕੀ ਬਾਣੀ ਆਈ ॥ ਤਿਨਿ ਸਗਲੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਈ ॥ ੧੭੫੬ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਬਾਟਾ ਸਾਜਿਆ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਸੀਸ ਭੇਟ ਦੇ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅਗੇ ਚਲਿਆ ॥

ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ

ਪਿਆਰੇ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ:–ਲਊ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਸੱਨ ਪਿਤਾ ਮਈਆ ਰਾਮ। ਮਾਤਾ ਸੋਭਾ ਦੇਈ। ਲਹੌਰ ਛੱਤ੍ਰੀ। ੧੭੨੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਫੱਗਣ ਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਂਦਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਐਤਵਾਰ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ੧੩ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸੱਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆਇ ਰਹੇ ॥ ਸੰਮਤ ੧੭੬੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਅਸੂ ਅਮਾਵਸ ਕੋ ਸ੍ਰੀ ਅਬਿਚਲ ਨਗਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ ॥

ਪਿਆਰੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ:–ਭਗਤ ਧੰਨੇ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮਾਤਾ ਅਨੰਤੀ ਜੀ। ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਜੱਟ ਸਨ। ੧੭੨੭ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵੈਸਾਖ ੧੩ ਸੋਮਵਾਰ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਗਈ ਜਨਮ ਹੋਆ। ੨੫ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆਇ ਰਹੇ ਸੰਮਤ ੧੭੬੯ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਬਿਚਲ ਨਗਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ ॥

ਪਿਆਰੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਜੀ:–ਚੱਤ੍ਰ ਭੁਜੀ ਨੂੰ ਪਕੜਨ ਵਾਲੇ ਫੰਧਕ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਸੱਨ। ਪਿਤਾ ਮਾਲ ਦੇਉ ਮਾਤਾ ਲਾਲ ਦੇਈ। ਜਗਨ ਨਾਥ ਵਿਚ ਝੀਵਰ ਸਨ, ੧੭੨੧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਜੇਠ ੧੫ ਨੂੰ ਜਨਮ ਹੋਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਇਹਨਾ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਰਹਿੰਦੇ ਸੱਨ, ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਜਨਮੇ। ੧੭੬੧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਸਾਹਿਬ ਜਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਏ ॥

ਪਿਆਰੇ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ:–ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਇ ਮਾਤਾ ਸੰਭਲੀ ਜੀ। ਦੁਆਰਕਾ ਵਿਚ ਨਾਮਾ ਵੰਸੀ ਸਨ, ੧੭੩੬ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੫ ਚੇਤ੍ਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ੧੫ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆਇ ਰਹੇ। ਸੰਮਤ ੧੭੬੧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇ ਕੇ ਜੋਤਿ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਏ॥

ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ:–ਸੈਨ ਭਗਤ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸੱਨ, ਪਿਤਾ ਗੁਰ ਨਾਰੈਣ ਮਾਤਾ ਅਨਕੰਪਾ ਜੀ ਸੰਮਤ ੧੭੩੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੫ ਮੱਘਰ ਨੂੰ ਜਨਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ੧੧ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ, ਸੰਮਤ ੧੭੬੧ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ॥ ਬਿਦਰ ਪੁਰ ਵਾਸੀ॥

(ਹ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ੪੮ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਮ:–

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਦੀ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਨ ਦੀ ਅਭਿਲਾਖਾ ਜਾਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ (ਗੁਰੂ ਕਾਂਸ਼ੀ) ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਸਹਿਤ ਨੌਮੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਇਕ ਆਪਣੇ ਦੋਹਿਰੇ ਦੇ ਸੰਮਤ ੧੭੬੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ੯ ਮਹੀਨਿਆਂ ੯ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬੀੜ ਲਿਖਾਈ ਤੇ ੪੮ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਤ ਅਰਥਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ੧ ਓ ਤੋਂ ਅਠਾਰਹ ਦਸ ਬੀਸ॥ ਤੱਕ ਕੰਠੋਂ ਉਚਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਲਿਖਵਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ੪੮ ਸਿੰਘਾਂ ਕਥਾ ਪੜ੍ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਾਮ ਹਨ॥

੧. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ

ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ (ਆਪ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰਿਆਈ ਵਾਲੀ ਬੀੜ ਦੇ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ) ਪਿੰਡ ਲੌਂਗੋ ਵਾਲ॥ ਜਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ, ੨. ਗਿਆਨੀ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ॥ ੩. ਗਿਆਨੀ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ ਜੀ॥ ੪. ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ॥ ੫. ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ (ਸ਼ਹੀਦ) ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੋਢੀ॥ ੬. ਸਾਹਿਬ ਰਾਮ ਕੌਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ॥ ੭. ਗਿਆਨੀ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਲਵਈਆਂ ਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ॥ ੮. ਭਾਈ ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ॥ ੯. ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ॥ ਰੂਪ ਚੰਦ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਾਈ ਰੂਪੇ ਤੋਂ॥ ੧੦. ਭਾਈ ਛਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਦੀਨੇ ਵਾਲੇ) ੧੧. ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੀਂਦ ਵਾਸੀ) ੧੨. ਭਾਈ ਭੀਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਬਠਿੰਡਾ) ੧੩. ਭਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ) ੧੪. ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ॥ ੧੫. ਭਾਈ ਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਟੰਘਰੇਟੇ) ੧੬. ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਕੋਟ॥ ੧੭. ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮੀਰਾਂ ਕੋਟ) ੧੮. ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਦਿਲੀ) ੧੯. ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਅੰਬਾਲਾ) ੨੦. ਭਾਈ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮਨੀ ਮਾਜਰਾ) ੨੧. ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮਾਜਰਾ) ੨੨. ਭਾਈ ਬਿਸੰਭਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਉਜੈਨ ਪੁਰੀ) ੨੩. ਭਾਈ ਹਰਿ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਉਜੈਨ) ੨੪. ਭਾਈ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਵਿਰਾਜ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਾਹੀ ਸਨ॥ ੨੫. ਭਾਈ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਗਜ਼ਲਾਂ ਵਾਲੇ) ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਮ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ॥ ੨੬. ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਚੌਰਦਾਰ) ੨੭. ਭਾਈ ਰਾਇ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰਾਮ ਪੁਰ) ੨੮. ਭਾਈ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਨਾਭਾ) ੨੯. ਭਾਈ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਐਤੀਆਣਾ) ੩੦. ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਭਿੰਡਰ, ਫੀਰੋਜ਼ ਪੁਰ) ੩੧. ਭਾਈ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰੋਪੜ) ੩੨. ਭਾਈ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਬੋਪਾਰਾਏ ਕੋਟ) ੩੩. ਭਾਈ ਅਕਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਖਾੜਾ ਪਿੰਡ) ੩੪. ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ) ੩੫. ਭਾਈ

ਦਇਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਗੋਇੰਦ ਵਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ੩੬. ਭਾਈ ਬਖਤਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸੋਢੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਜੀ) ੩੭. ਭਾਈ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ੩੮. ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ੩੯. ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ੪੦. ਭਾਈ ਅਚੱਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ) ੪੧. ਭਾਈ ਜੈ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜੈ ਪੁਰੀ ਰਾਜਾ) ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਹਥੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ੪੨. ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੋਧ ਪੁਰੀਆ) ੪੩. ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਵਾਸੀ) ੪੪. ਭਾਈ ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਚੋਲ੍ਹਾ ਸਾਹਿਬ ਕੇ) ਮਾਝਾ ॥ ੪੫. ਭਾਈ ਘਨਈਆ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਤਖਤੂ ਪੁਰਾ) ੪੬. ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਾਭਾ ਪਟਿਆਲਾ ਜੀਂਦ) ੪੭. ਭਾਈ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਫੂਲਬੰਸ) ੪੮. ਭਾਈ ਮਲਿਆਗਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸੰਤੋਖੀ) ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ ਜੀ ਤੋਂ ਅਰਥ ਸੁਣਕੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਕਰਿਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਤੇ ਬਿਦੇਹ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ ਗੁਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਮੇਂ ਸੁਧ ਪਾਠ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਤੇ ਲਿਖਾਈ ਦੀ ਟਕਸਾਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਸਿੰਘ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹੌਂਦੇ ਰਹੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਾਮ ਇਹ ਹਨ:-

੧. ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ॥ ੨. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੩. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੪. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੫. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੬. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੭. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੮. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਵਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੯. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੦. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੧. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥

੧੨. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੁਵਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੩. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੪. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੫. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੬. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੭. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੮. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ॥ ੧੯. ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲੇ ॥ ੨੦. ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ॥

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ ॥
ਗੁਰ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕਦੇਵ ਨਿਰੰਕਾਰੀਜੀ। ਸ੍ਰੀਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ, ਅਬਿਨਾਸੀ, ਦਸ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦਾਤੇ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ?

(ਕ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼:--

ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਜੀ ! ਜ਼ਿਲਾ ਫੀਰੋਜ਼ ਪੁਰ ਪਿੰਡ ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਵਿਚ, ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ੧੦੮ ਬਾਬਾ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਸਤ ਵਿਚ ਰਹਕੇ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਮਤ ੧੯੧੧ ਬਿ: ਨੂੰ ਜਨਮੇ। ਦਸਮ ਤੇ ਆਦਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਗਿਆਨੀ ਸਨ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਕਥਾ ਕਰਦੇ। ਘਰ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਰਾਂ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਭੋਗ ਪਾਉਂਦੇ। ਸਿਖ ਸਾਧ ਦੀ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਸਤ੍ਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ। ਆਪ ਜੀ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ ਵੰਡਕੇ ਛਕਦੇ ਸੀ। ਛੱਤੀ ਲੱਖ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਸਵਾ ਲੱਖ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਸਾਢੇ ਸੱਤਾਂ ਸਾਲ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਤੇ ਨਿਤਨੇਮ ਇਕ ਪੈਰ ਦੇ

ਵਿਚ ਸਦਾ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।
ਭਾਰ ਖੜੇ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ॥ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਸਦਾ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ
ਆਪ ਦੇ ਸਪੁਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ
ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ੧੯੪੦ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ॥ ਅੱਠ ਭਾਦੋਂ
ਸਾਵਣ ਸੁਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਨੂੰ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਿਚ ਜਨਮ ਧਾਰਿਆ ॥ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਵਿਦਿਆ ਪਿਤਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਪੜ੍ਹੀ। ਹੋਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਵਿਦਾਂਤ, ਯੋਗ ਆਦਿ ਪੁਸਤਕਾਂ
ਦਉਧਰ ਅਤੇ ਦਾਦਾ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪੜੇ ਫਿਰ ਘਰ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।
ਫਿਰ ਪੂਰਨ ਵਿਰਾਗ ਵਿਚ ਲਿਵ ਲੀਣ ਹੋ ਕੇ ਮੁਰਾਲੇ (ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ)
ਵਿਚ ਪੁਜੇ। ਓਥੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ੧੦੮ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਨਾਮੁ ਰਸ ਵਿਚ
ਭਿਜੇ ਹੋਏ ਅਠ ਪਹਰ ਦੀ ਇਕ ਰਸ ਲਿਵ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ
ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਅਰਥਾਂ ਸਹਿਤ ਪੜੇ। ਆਦਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ। ਤੇ ਦਮਸ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਤੋਂ ਮੁਰਾਲੇ ਰੱਖਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ॥ ਫੇਰ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਆਇ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਦੀ ਰੈਹਿਤ ਰਖਦੇ। ਗਾਤ੍ਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ
ਧਾਰੀ ਹੋਏ। ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰੱਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਮਨ, ਬਾਣੀ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਅਸੰਗ ਰਹੇ ॥
ਆਪ ਨੇ ਭਿੰਡਰੀ ਰੈਹਿ ਕੇ ਬਾਹਰ ਬਾਵਲੀ ਪਰ ਬਹੁਤ ਨਾਮੁ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ
ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸਖਯਾਤਤਾ ਪਾ ਕੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਣ
ਵਾਰਿਆ। ਰਿਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਭੀ ਨਾਮੁ ਨਹੀਂ ਭੁਲੌਂਦੇ ਸੀ। ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਗੁਰੂ
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਯੱਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ। ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ
ਬਨਵਾਏ, ਸਰੋਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਲੱਖ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ
ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛਕਾਇਆ। ਇਕੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਸੰਥਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ। ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ
ਹੋਰ ਮਤਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਭੀ ਪੜ੍ਹਾਏ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਕਰੌਂਦੇ ਤੇ
ਆਪ ਕਰਦੇ। ਮਨ ਬਾਣੀ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਕਦੇ, ਨਾਮੁ ਭੁਲਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆਂ ਹੋਯਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਸਦਾ ਅੰਗ

ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸੀ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਆਪ ਰਾਮੇਸ਼ਰ ਤਕ ਗਏ ॥ ਪੂਰਬ ਵਿਚ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਤ੍ਰ ਤੱਕ ਵਿਚਰੇ। ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਬਿਆਸ ਕੁੰਡ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਪਛਮ ਦੀ ਤਰਫ ਆਪ ਜੀ ਕਾਬਲ ਤੱਕ ਵਿਚਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚਰਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪਨੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਜੀ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ॥ ਜੈਤੋ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿੰਘ ਸਜਾ ਕੇ ਜਥਿਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ। ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁਆਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਬਾਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂਕੇ ਬਾਗ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਆਪਨੇ ਜੱਥੇ ਦੇ ਸਿੰਘ ਭੇਜੇ। ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਕਰੌਂਦੇ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਸਰੋਵਰ ਦੀ॥ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵੇਲੇ ਆਪ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥ ਸਾਰੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਫਿਰਕਿਆ ਵਿਚ ਸਮਤਾ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਨਨੀਯ ਸਨ ॥ ਪਰ ਦਸ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਪਣਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮੰਨਦੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੈਹਿਣੀ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਸਨ ॥ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਗਿਆਨੁ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ; ਮੁਖ ਕਰਿਕੇ ਕੀਰਤਨੁ ਭਗਤੀ ਸਰੀਰ ਕਰਿ ਕੇ ਵਰਤਣ ਵੈਰਾਗੁ ਸੀ ਇਉਂ ਸ੍ਵੈ ਅਨਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਖਾਲਸਾ ਸਨ ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤਖਤੂ ਪੁਰਾ—ਏਥੇ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸ੍ਰੋਵਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਈ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ॥

ਗੁਃ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼:—ਇਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਹੇ ਹੱਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਸੁੰਦ੍ਰ ਤ੍ਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ॥ ੧੦੫ ਫੁਟ ਦਾ ਸੁਨੈਹਿਰੀ ਖੰਡੇ ਵਾਲਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾਇਆ। ਹੁਣ ਬਿਚਰਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥ ਸੇਵਾ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ "ਖਾਲਸੇ" ਨੂੰ ਸਹਿਤ ਜਥੇ ਦੇ ਸੌਂਪ ਦਿਤੀ ਹੈ {੧੯ ਚੇਤ ੧੯੯੬ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ੧੧ ਮੱਘਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ

ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਕੱਤਕ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ॥ ੧੦੫ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਜਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਕਮੌਂਦਾ ਹੈ ॥ ੧੨੫ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨਿਰ ਵਿਘਨ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਵਾਏ} ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਲਿਆਣ ਸਰ ਲਧਾਈ ਕੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਈ ॥ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਉੱਦਮ ਨਾਲ ਏਥੇ ੧੦੫ ਫੁਟ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੂਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ॥ ਗੁਃ ਸਚ ਖੰਡ ਬੋਪਾਰਾਏ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਥੇਦਾਰ ਏਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੱਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹੌਂਦੇ ਹਨ। ਲੰਗਰ ਚਲੌਂਦੇ ਹਨ, ਗਿਆਨੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੱਨ, ਗਿਆਨੀ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਥਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਤ ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਾਮ ਰਸ ਵਿਚ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਭਿੰਡਰ) ਬਿਚਰਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਤ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਡਰੌਲੀ ਠੱਕੁਰ ਵਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਬਿਚਰਕੇ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਿਚ ੧੨੫ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ੪ ਮਘਰ ਸੰਮਤ੧੯੭੫ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਕਰਕੇ ੯ ਜੇਠ ਸੰਮਤ ੧੯੭੬ ਵਿਚ ਭੋਗ ਪਾਏ ॥ ਗੁਃ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਮਤ ੧੯੭੯ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ੧੦੧ ਸਪਤਾਹਕ ਪਾਠ ਪੱਚੀ ਪੱਚੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜਾਂ ਇਕੇ ਵਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਰਵਾਏ ॥ ਬੋਪਾਰਾਏ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਵਾ ਲੱਖ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਵਾਏ। ਪਿਛੋਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਃ ਦਸਵੀਂ ਜੀ ਦਾ ਸਵਾ ਲੱਖ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਅਤਿਯੰਤ ਹਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਆਪ ਦਾ ਅੱਠ ਪ੍ਹੈਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਹਮੇਸ਼ ੧ ਵਜੇ ਜਾਗਦੇ ਦੋ ਵਜੇ ਤਕ ਇਸਨਾਨ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਇਕਾਂਤ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜਾਏ ਹੋਏ ਨਾਮੁ ਵਿਚ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮੁਰਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਸਵੇਰ ਦੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੱਕ ਇਕ ਰਸ ਮਾਣਦੇ ਸਨ ਫਿਰ ਦੀਵਾਨ ਲਗੇ ਵਿਚ ਆਸਾ ਜੀ

ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਢੇ ੬ ਤੋਂ ੮ ਤਕ ਸੰਥਿਆ ਕਰਾਇਆ ਕਰਦੇ, ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਜਲ ਪਾਣੀ ਛੱਕਕੇ ਬਾਹਰ ਟੈਹਲਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਪੰਜ ਬਾਣੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ। ਫੇਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕ ਕੇ ੧੨ ਤੋਂ ੧ ਵਜੇ ਤੱਕ ਬਿਰਾਜਦੇ। ਫਿਰ ਉਠ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਤਿ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ੪ ਤੋਂ ੭ ਤੱਕ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ। ਰਹਿਰਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਬਾਹਰ ਬਿਚਰਨ ਜਾਂਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ, ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਗਈ ਤੋਂ ਆਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਦੇ। ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲੇ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ੧੦ ਵਜੇ ਰਾਤ ਦੇ ਬਿਰਾਜ ਦੇ ॥ ਆਪ ਸੰਮਤ ੧੯੯੬ ਵਿਚ ੪ ਫੱਗਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ੮ ਵਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਏ ਤੋਂ ਗੁਃ ਸਚ ਖੰਡ ਬੋਪਾਰਾਏ ਵਿਖੇ ਆਪ ਗੁਰ ਪੁਰੀ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਦੀ ਜੋਤਿ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਏ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਦ ਪਾਇਆ ਧੰਨ ! ਧੰਨ !! ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਆਪ ਮੁਕਤਿ ਜਗ ਤਾਰੇ !!

॥ ਸੰਪੂਰਣ ॥

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੂੰ ਬੇਦ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਉਤ੍ਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੌਣ ॥

ਉਤ੍ਰ:—ਜਿਸ ਮੇਂ ਸਤ, ਦਾਨ, ਖਿਮਾ, ਸੀਲ ਉਪਕਾਰ, ਤੱਤ, ਬੁਰੇ ਆਚਾਰ ਸੇ ਘ੍ਰਿਣਾ ਹੋਵੇ, ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੇਹੜੀ ਵਸਤੂ ਜਾਨਣੇ ਜੋਗ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ:—ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਖ ਅਰ ਦੁਖ ਨਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਪੁਰਸ਼ ਸ਼ੋਕ ਥੀ ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਓਹੀ ਇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨਣੇ ਯੋਗ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸਤ ਦਾਨ ਖਿਮਾ, ਉਪਕਾਰ, ਅਹਿੰਸਾ ਆਦਿਕ ਸ਼ੂਦਰਾਂ ਵਿਖੇ ਭੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸੂਦ੍ਰ ਦੇ ਜੋ ਲਛਣ ਹੈ ਓਹ ਬ੍ਰਹਮਣ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦੇ ਲਛਣ
ਹੈ ਓਹ ਸੂਦ੍ਰ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ । ਸੂਦ੍ਰ ਸਿਰਫ ਜਨਮ ਸੇ ਹੀ ਸੂਦ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਅਰ ਨ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੀ ਸਿਰਫ ਜਨਮ ਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਗੁਣ ਜਿਸ
ਵਿਚ ਹੋਣ ਓਹ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੂਦ੍ਰ ਹੈ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ
ਬ੍ਰਹਮਣ ਦੇ ਘਰ ਉਤਪਨ ਹੋਇਆ ਭੀ ਸੂਦ੍ਰ ਜੇਹਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਕਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਰਮ ਤੋਂ ਬਰਣ ਮੰਨਦੇ ਹੋ, ਜਾਤ
ਐਵੇਂ ਹੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਹਾਂ ! ਕਰਮ ਬੀ ਬਿਨਾ ਜਾਤ ਕਿਸ ਕੰਮ, ਕਰਮ ਸੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁ
ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਕਿਸ ਕਰਮ ਸੇ ਮਾਨੁਖ ਸਵਰਗ ਮੈਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਲੂਲੇ ਲੰਗੜੇ ਯਤੀਮ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਣਾ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇਣ ਸੇ; ਮਿਠਾ ਬਚਨ
ਕਹਿਣੇ ਸੇ ਸਚ ਬੋਲਨ ਕਰਕੇ; ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਸਵਰਗ
ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਇਹਨਾਂ ਚੋਹਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਚੰਗਿਆਈ ਕਾਰਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਧਰੇ
ਤਾਂ ਸਚ ਬੋਲਨ ਤੋਂ ਦਾਨਤੇ ਕਿਧਰੇ ਦਾਨ ਬੀ ਸਚ ਬੋਲਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦ
ਹੈ, ਕਿਧਰੇ ਅਹਿੰਸਾ ਬੀ ਮਿਠੀ ਬਾਣੀ ਕਿਧਰੇ ਮਿਠਾ ਬੋਲਨ ਬੀ ਅਹਿੰਸ
ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨ ਦੇਣਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਜੋ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦ
ਕੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮਾਨੁਖ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਰ ਹਿੰਸਾ ਕਰਣੇ ਕਰਕੇ ਪਸੂ ਜੂ
ਵਿਖੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ *ਨੌਹਖ ਆਖਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਹੀ ਕਰਮ ਦਾ ਸਬੂ
ਹਾਂ, ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਮਨੁਖ ਤੋਂ ਦੇਵਤਾ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਦੇਵਤੇ ਤੋਂ ਫ

*ਨੌਹਖ ਰਾਜਾ ਦੁਆਪਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਸਰਪ ਬਣਿਆ, ਕਈ ਪਸੂ ਭੀ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਣੇ ਤੋਂ ਉਤਮ ਜੂਨ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹੈ, ਜੀਵ ਦੀ ਗਤੀ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ, ਪਸੂ, ਮਾਨੁਖ,
ਦੇਵਤਾ ਜੀਵਾਤਮਾ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗਤੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਮਨ ਅਤੇ ਬੁਧ ਵਿਚ ਕੀ ਭੇਦ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਹੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦਾ
ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬੁਧੀ ਕਰਮਾਂ ਸੇ ਉਪਜੇ ਹੈ, ਜੈਸਾ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਵੈਸੀ
ਬੁਧ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਕੌਣ ਉਦੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਸੰਗ ਕੌਣ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੂਰਜ
ਨੂੰ ਅਸਤ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਓਹ ਕਿਸ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਉਦੇ ਕਰਦਾ ਹੈ,ਦੇਵਤੇ ਉਹਦੇ ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੇ ਹੈ, ਧਰਮ
ਉਸਨੂੰ ਅਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਓਹ ਸਭ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਮਨੁਖ ਕਿਸ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰ ਕਿਸ ਥੀਂ ਮਹਤਬ ਪਾਉਂਦਾ
ਹੈ,ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਰਕਿਸਕਰਕੇ ਬੁਧਿਵਾਨਹੁੰਦਾਹੈ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮਨੁਖ ਵੇਦ ਗਿਆਨ ਪੜਨੇ ਸੇ ਸ੍ਰੋਤਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਪ ਕਰਕੇ ਮਹਤਬ
ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਨਾ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਸੰਜੁਗਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨਾ ਅਤੇ
ਵਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਬੁਧਿਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਖੇ ਦੇਵਤਾ ਪਨ ਕੀ ਹੈ ? ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ,
ਉਹਨਾਂ ਵਿਖੇ ਮਾਨੁਖ ਭਾਵ ਕੀ ਹੈ ਅਰ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾਂ ਦੇਵਤਾਪੁਨਾ ਹੈ,ਤਪ ਕਰਨਾਂ ਸਤ ਧਰਮ ਹੈ,ਮਰਨਾ
ਮਾਨੁਖ ਭਾਵ ਹੈ,ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੀ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਭਾਵਹੈ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਛਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਖੇ ਦੇਵਤਾ ਪੁਨਾ ਕੀ ਹੈ, ਸਤ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ, ਮਾਨੁਖ
ਭਾਵ ਕੀ ਹੈ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਖੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਯਾ ਸਿਖਨੀ ਦੇਵਤਾ ਪੁਨਾ, ਜਗ ਕਰਣਾ
ਸਤ, ਧਰਮ, ਡਰਨਾ ਮਨੁਖ ਭਾਵ, ਸ਼ਰਨੀ ਆਏ ਨੂੰ ਤਿਆਗਨਾ ਦੁਸ਼ਟਤਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਯੱਗ ਦਾ ਸ਼ਾਮ ਵੇਦ ਕੀ ਹੈ, ਯੁਜਰ ਵੇਦ ਕੀ ਹੈ, ਯੱਗ ਦਾ ਸ਼ਰਣ ਕੀ ਹੈ, ਯੱਗ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲੰਘ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪ੍ਰਾਣ ਯੱਗ ਦਾ ਸ਼ਾਮ ਵੇਦ ਹੈ,ਮਨ ਯੁਜਰ ਵੇਦ,ਰਿਦਾ ਉਸਦਾ ਸ਼ਰਨ ਹੈ, ਯੱਗ ਰਿਦਾ ਨੂੰ ਲੰਘ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਖੇਤੀ ਕਰਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਕੀ ਹੈ,ਬੀਜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਕੀ ਹੈ?ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਾ ਦੇ ਇਛਾ ਵਾਨਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਕੀ ਹੈ, ਉਤਪਤ ਕਰਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਕੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਖੇਤੀ ਕਰਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਬਰਖਾ,ਬੀਜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਮ ਬੀਜ, ਪਤਿਸ਼ਟਾ ਚਾਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਮ ਦਾਨ, ਉਤਪਤ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤਾਨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਭੋਗਦਾ ਹੋਇਆ ਬੁਧਿਵਾਨ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਦਰ ਪਾਤ੍ਰ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਾਨ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਭੀ ਮੋਏ ਹੋਏ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਜੋ ਦੇਵਤਾ, ਅਥਿਤੀ, ਪਿਤ੍ਰ ਨੌਕਰ ਅਰ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਭੁਗੌਂਦਾ ਓਹ ਸ੍ਵਾਸ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਭੀ ਮੋਏ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ ਵਡਾ ਹੈ, ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਉਚਾ ਕੌਣ, ਹਵਾ ਕੋਲੋਂ ਛੇਤੀ ਚਲਨ ਵਾਲਾ ਕੌਣ, ਤ੍ਰਿਣ ਥੀਂ ਅਧਿਕ ਕੌਣ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ, ਪਿਤਾ ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਉਚਾ,ਮਨ ਹਵਾ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਚਲਨ ਵਾਲਾ, ਚਿੰਤਾ ਤ੍ਰਿਣ ਸੇ ਅਧਿਕ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸੁਤਾ ਹੋਇਆ ਅਖਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਕਰਦਾ, ਉਤਪਨ ਹੋਕੇ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ,ਕਿਸਦਾ ਹਿਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ;ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਕੌਣ ਵਧਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮੱਛੀ ਸੁਤੀ ਹੋਈ ਅਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਆਂਡਾ ਉਤਪਨ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ, ਪਥਰ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਦੀ ਛੇਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਮਿਤ੍ਰ ਕੌਣ, ਘਰ ਵਿਖੇ ਮਿਤ੍ਰ ਕੌਣ, ਰੋਗੀ ਦਾ ਤੇ ਮਰਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਕੌਣ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪ੍ਰਦੇਸ ਵਿਖੇ ਧਨ ਮਿਤ੍ਰ ਅਤੇ ਵਿਦਯਾ, ਘਰ ਵਿਖੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗੁਣ ਵਾਲੀ ਰੋਗੀ ਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਵੈਦ, ਮਰਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮਿਤ੍ਰ ਦਾਨ ਤੇ ਨਾਮੁ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸਭ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਥਿਤੀ ਕੌਣ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਸਤੂ ਕਿਹੜੀ, ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਕਿਹੜਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਅਥਿਤੀ ਭੁਖਾ ਤੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਅਗਨ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਨਾਮੁ, ਗਿਆਨ, ਮੁਕਤ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾ ਤੇ ਗਊ ਦਾ ਦੁਧ ਹੈ। ਦੁਧ ਦੇ ਘਿਓ ਨਾਲ ਹੋਮ ਕਰਣਾ, ਭੁਖੇ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦੇਣਾ, ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਹੈ, ਸੰਸਾਰ ਹਵਾ ਤੇ ਬੱਦਲ ਦੀ ਨਿਆਈ ਭਾਵ, ਨਾਸ ਰੂਪ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਇਕੱਲਾ ਕੌਣ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਉਪਜ ਕੇ ਫੇਰ ਕੌਣ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,ਸਰਦੀ ਦਾ ਦਾਰੂ ਕੀ ਹੈ,ਬੀਜਨ ਦਾ ਵਡਾ ਥਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸੂਰਜ ਇਕੱਲਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਚੰਦ ਉਤਪਨ ਹੋ ਕੇ ਫੇਰ ਉਪਜਦਾ ਹੈ ਸਰਦੀ ਦਾ ਦਾਰੂ ਅੱਗ, ਬੀਜਨ ਦਾ ਥਾਨ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਧਰਮ ਦਾ ਥਾਂ, ਜਸ ਦਾ ਥਾਂ ਸ੍ਵਰਗ ਤੇ ਸੁਖ ਦਾ ਥਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਧਰਮ ਦਾ ਥਾਂ ਉਦਾਰਤਾ, ਜਸ ਦਾ ਥਾਂ ਦਾਨ, ਸ੍ਵਰਗ ਦਾ ਥਾਂ ਸਚ ਬੋਲਣਾ ਸਚ ਨੂੰ ਇਸੱਥਤ ਰੱਖਣਾ, ਸੀਲਤਾ ਸੁਖ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਮਨੁਖ ਦੀ ਆਤਮਾ ਕੀ ਵਾਸਤੂ ਹੈ ? ਸੁਭਾਵਕ ਮਿਤ੍ਰੀ,ਮੁਖਜੀਵਨੀ, ਮੁਖ ਸਰਨ ਕੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਨੁਖ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੈ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁਭਾਵਕ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ, ਮੇਘ ਉਸ ਦਾ ਮੁਖ ਜੀਵਨ ਹੈ, ਦਾਨ ਉਸ ਦਾ ਮੁਖ ਸਰਣ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸਭ ਵਡਿਆਈ ਜੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਮ ਵਸਤੂ ਕੀ ਹੈ, ਸਰਬ ਲਾਭਾਂ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਲਾਭ ਕਿਹੜਾ, ਸਰਬ ਧਨ ਵਿਖੇ ਉਤਮ ਧਨ ਕਿਹੜਾ, ਸੁਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਮ ਸੁਖ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਸੰਤੋਖ ॥

ਉਤ੍ਰ:–ਚਾਤੁਰਤਾ, ਵਿਦਯਾ, ਅਰੋਗਤਾ, ਸੰਤੋਖ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਉਤਮ ਧਰਮ ਕਿਹੜਾ ? ਸਦਾ ਫਲਦਾਇਕ ਧਰਮ ਕੌਣ ? ਆਪ ਦੇ ਵਸ ਕਰਕੇ ਕਿਹਨੂੰ ਸੋਚਨਾਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਕਿਸ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਟੁਟਦੀ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਅਹਿੰਸਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾ ਦੇਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਮ ਧਰਮ ਹੈ, ਵੇਦ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਧਰਮ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਕਹੇ ਹੋਏ ਧਰਮ ਹੀ ਫਲ ਦਾਇਕ ਹੈ, ਮਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਸ ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਸੋਚਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਟੁਟਦੀ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਕੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮਨੁਖ ਪਿਆਰਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ? ਕਿਸ ਤਿਆਗ ਵਿਚ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਕਿਸ ਤਿਆਗ ਵਿਚ ਧਨੀ ਅਤੇ ਸੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਅਭਿਮਾਨ ਤਿਆਗ ਕੇ ਪਿਆਰਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕ੍ਰੋਧ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੋਚ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਧਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲੋਭ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਦਿਜ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਿਉਂ ? ਨਟਾਂ ਤੇ ਨਚਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਕਿਉਂ ? ਨੌਕਰਾਂ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਨ ਕਿਉਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਵਾਸਤੇ, ਨਟਾਂ ਨਿਰਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਸ ਵਾਸਤੇ, ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਨ ਵਾਸਤੇ, ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਸੰਸਾਰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਹੈ ? ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਵਸਤੂ ਦਿਸਦੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂ ਮਿਤ੍ਰ ਛੁਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਕਰਕੇ ਮਾਨੁਖ ਸਵਰਗ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਅਗਿਆਨ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਅੰਧਕਾਰ ਕਰਕੇ ਵਸਤੂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਲੋਭ ਕਰਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ਛੁਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫਸਣੇ ਕਰਕੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮਨੁਖ ਕਿਉਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਇਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਦੇਸ, ਸਰਾਧ

ਯੱਗ ਕਿਉਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਦਲਿਦ੍ਰਤਾ ਕਰਕੇ ਮਨੁਖ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਾ ਬਿਨਾਂ ਦੇਸ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਵਿਦਯਾ ਹੀਨ ਪ੍ਰੋਹਤ ਸੇ ਸ੍ਰਾਧ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਦੱਖਣਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਯੱਗ ਮ੍ਰਿਤਕ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਰਾਹ ਕੌਣ ਬਣੌਂਦਾ ਹੈ ? ਜਲ ਕੀ ਹੈ ? ਅੰਨ ਕੀ ਹੈ ? ਬਿਖੁ ਕੀ ਹੈ ? ਅਰ ਸ੍ਰਾਧ ਦਾ ਸਮਾ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਸੰਤ ਜਨ ਮਾਰਗੁ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੈਂ, ਅਕਾਸ ਬਦਲ ਜਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ । ਗੌਂ ਅੰਨ੍ਹ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਣਾਂ ਬਿਖੁ, ਬ੍ਰਹਮਣ ਸ੍ਰਾਧ ਦਾ ਸਮਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਤਪੁ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹੈ ? ਦਮ ਕੀ ? ਖਿਮਾ ਕੀ? ਅਰ ਲਜਾ ਕੀ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿਣਾ ਤਪੁ ਹੈ, ਮਨ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾਂ ਦਮ ਹੈ, ਸਤ੍ਰਤਾ ਦਾ ਸਹਾਰਨਾ ਖਿਮਾ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਖੋਟੇ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚਨਾ ਲਜਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਗਿਆਨ, ਸਮ, ਦਯਾ, ਆਰਯਵਤਾ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਤਤ ਅਰਥ ਦੇ ਬੋਧ ਨੂੰ ਗਿਆਨ, ਚਿਤ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸਮ, ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸੁਖ ਦੀ ਇਛਾ ਨੂੰ ਦਇਆ, ਚਿਤ ਦੀ ਸਮਤਾ ਨੂੰ ਆਰਯਵਤਾ ਆਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਦੁਖ ਸੇ ਜਿਤਨੇ ਜੋਗ ਸਤ੍ਰ ਕੌਣ ? ਐਸੀ ਬਿਆਧ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ? ਸਾਧ ਤੇ ਦੁਸਟ ਕੌਣ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਕ੍ਰੋਧ ਦੁਖ ਸੇ ਜੀਤਨੇ ਜੋਗ ਸਤ੍ਰ ਹੈ, ਲੋਭ ਬਿਆਧੀ ਹੈ, ਸਭ ਦਾ ਹਿਤ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼ ਸਾਧੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਇਆ ਨਹੀਂ ਓਹ ਦੁਸ਼ਟ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮੋਹ, ਅਭਿਮਾਨ, ਆਲਸ, ਸੋਕ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਧਰਮ ਦੇ ਜਾਨਣ ਨੂੰ ਮੋਹ, ਆਪ ਨੂੰ ਵਡਾ ਜਾਨਣਾ ਅਭਿਮਾਨ, ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰਣਾ ਆਲਸ, ਅਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਇਸਥਿਰਤਾ ਧਰਮ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਦਾਨ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਧਰਮ ਵਿਖੇ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸਥਿਰ ਹੈ, ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ
ਦੇ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਧਰਮ ਆਖੀਦਾ ਹੈ, ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਤਿਆਗਨ ਨੂੰ ਇਸ਼-
ਨਾਨ ਆਖੀਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਰਖਯਾ ਕਰਣ ਦਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪੁਰਸ਼ ਪੰਡਿਤ, ਨਾਸਤਿਕ, ਮੂਰਖ, ਕਾਮ, ਮਤਸਰ ਕਿਸ ਨੂੰ
ਆਖਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਪੰਡਿਤ ਧਰਮੀ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਨਾਸਤਿਕ ਮੂਰਖ ਨੂੰ, ਸੰਸਾਰ ਦੇ
ਹੇਤੂ ਨੂੰ ਕਾਮ, ਮਨ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਮਤਸਰ ਆਖਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਅਹੰਕਾਰ, ਦੰਭ,ਪਰਾਲਬਧ ਅਰ ਪਿਸ਼ਨਤਾ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਬਡੇ ਅਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅਹੰਕਾਰ ਆਖਦੇ ਹਨ,ਆਪਣੇ ਜਸ ਵਾਸਤੇ
ਧਰਮ ਕੀਤਾ ਪਖੰਡ ਹੈ, ਦਾਨ ਦੇ ਫਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਆਖਦੇ ਹਨ,ਪਰਾਏ
ਔਗੁਣ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਣੇ ਨੂੰ ਪਿਸ਼ਨਤਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਧਰਮ, ਅਰਥ ਅਰ ਕਾਮ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵੈਰੀ ਹੈ,ਤਾਂ ਇਹ ਇਕਠੇ
ਕੈਸੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਜਦ ਧਰਮ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ
ਸਕਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਅਖੈ ਨਰਕ ਵਿਖੇ ਕੌਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਨਿਰਧਨ ਨੂੰ ਦਾਨ ਵਾਸਤੇ ਬੁਲਾਕੇ ਫੇਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਦਾਂ,
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ, ਦੇਵਤਿਆਂ, ਪਿਤਰ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਖੇ ਝੂਠੇ ਕਟਾਸ਼
ਕਰਦਾ, ਧਨੁ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦਾਨ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਆਖਦਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ
ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਓਹੁ ਅਖੈ ਨਰਕ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮਨੁਖ ਕਿਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਲ ਸੇ, ਆਚਰਨ ਸੇ ਵਾ
ਕਰਮ ਵਾ ਚਾਲ ਚਲਨ ਵਾ ਵੇਦ ਪਾਠ ਸੇ ਅਥਵਾ ਵਿਦਯਾ ਸੇ ॥

ਉਤ੍ਰ:–ਨਾ ਕੁਲ ਸੇ,ਨਾ ਵੇਦ ਪਾਠ ਸੇ ਅਰ ਨਾ ਵਿਦਯਾ ਸੇ,ਸਿਰਫ ਮਾਨੁਖਯ
ਆਚਰਨ ਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਚਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਰਖਯਾ ਕਰਨੀ

ਚਾਹੀਏ, ਸੁਧ ਆਚਰਣ ਸੇ ਸੁਧ, ਆਚਰਣ ਹੀਨ ਅਸੁਧ, ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਨੇ
ਵਾਲੇ ਜੋ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਹ ਮੂਰਖ ਹੁੰਦੇ ਹੈ, ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਵਸ ਵਿਚ
ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਖਵਾਂਦਾ ਹੈ,ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਜਾਨਣੇ ਵਾਲਾ ਜੋ ਖੋਟਾ
ਕਰਮ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੂਦ੍ਰ ਥੀ ਭੀ ਭੈੜਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮੀਠੇ ਬਚਨ, ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਬਕ ਕੰਮ, ਬਹੁਤੇ ਮਿਤ੍ਰ, ਧਰਮ ਕਰਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਮਿਠੇ ਬਚਨ ਵਾਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ, ਵਿਚਾਰ ਪੂਰਬਕ ਕੰਮ ਵਾਲੇ
ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸਿਧ, ਬਹੁਤੇ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਵਾਲਾ ਪਰਵਿਰਤੀ ਵਿਚ ਸੁਖ ਦਾ
ਸਾਧਕ ਮੰਨੀਦਾ ਹੈ, ਧਰਮ ਕਰਦਾ ਉਸਨੂੰ ਉਤਮ ਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਸੁਖੀ ਕੌਣ, ਅਚਰਜ ਕੀ ਮਾਰਗ ਕੌਣ ? ਵਾਰਤਾ ਕਿਆ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਦਿਨ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਛੇਵੇਂ ਭਾਗ ਮੇਂ ਆਪ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਜੋ ਸਾਗ ਖਾ ਕੇ
ਭੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਕਰਜ਼ਾਈ ਨਹੀਂ ਪਰਦੇਸੀ ਨਹੀਂ ਓਹੁ ਸੁਖੀ ਹੈ, ਹਰ
ਰੋਜ਼ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਰਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਜੋ ਰਹਿੰਦੇ ਆਦਮੀ ਆਪ ਨੂੰ
ਅਮਰ ਸਮਝਦੇ ਇਹੀ ਅਚਰਜ ਹੈ, ਸੁਰਤੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਥੀਂ ਵਿਪ੍ਰੀਤ
ਹੈ, ਕੋਈ ਭੀ ਗ੍ਰੰਥ ਅਜੇਹਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸਦੇ ਮੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਵੇ, ਧਰਮ
ਦਾ ਤਤ ਕੰਦ੍ਰਾ ਵਿਖੇ ਛਿਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਲੋਗ
ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਚਲਦੇ ਹੈ, ਓਹ ਮਾਰਗ ਹੈ, ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਣੀਆਂ
ਇਹੀ ਵਾਰਤਾ ਹੈ। ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਖੇ ਅਗਨ ਰੂਪੀ ਸੂਰਜਈਂ ਧਨ
ਰੂਪ ਦਿਨ ਔਰ ਰਾਤ੍ਰੀ ਰੂਪੀ ਕਾਲ, ਛਲ ਰੂਪੀ ਮਾਸ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਸਭ ਤ੍ਰਹਾਂ ਦਾ ਧਨੀ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਸਬਦ ਅਕਾਸ ਭੂਮੀ ਮੇਂ ਫੈਲਤਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੀਕ
ਓਹ ਸ਼ਬਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਤੀਕ ਮਨੁਖ ਪੁਰਸ਼ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ
ਪ੍ਰੇਯ ਅਪ੍ਰੇਯ ਦੁਖ, ਸੁਖ, ਭੂਤ, ਭਵਿਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮਾਨ ਓਹੀ ਧਨੀ ਹੈ ॥

॥ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥

ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਰਾਮਾਇਣ

ਕਬਿਤ:–ਤਨ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮਾਂਹਿ, ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਰਾਵਣ ਹੈ,
ਅਹੰਕੁੰਭ ਕਾਰਣ, ਤੇ ਕਾਮ ਮੇਘ ਨਾਦ ਸੋ ॥
ਕ੍ਰੋਧ ਦੇਵਾਂ[1] ਤਕ, ਤੇ ਗਰਬ ਨਰਾਂਤਕ[1] ਹੈ,
ਮਤਸਰ ਮਹੋਦ੍ਰ[2] ਅਕਾਂਇ[2] ਮਦ ਮਾਦ ਸੋ ॥
ਅਸੱਤ ਸੰਗ ਆਲਸ, ਬਿਖੇਪ ਸਭ ਮੰਤ੍ਰੀ ਹੈ,
ਮੋਹ ਰਾਜ ਰੂਪ ਬਡੋ, ਕਰਤ ਬਿਬਾਦ ਸੋ ॥
ਵਾਸ਼ਨਾ ਅਸਤ ਸੂਪ ਨਖਾ ਲੋਲੁਪਤਾ ਹੈ,
ਈਰਖਾ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਅਸੂਧਾ ਤੀ ਆਦ ਸੋ ॥੧॥
ਜੀਵ ਸੋ ਬਿਭੀਖਨ ਹੈ, ਲੋਭ ਤਾ ਮਰੀਚ ਏਣ[3],
ਅਧਰਮ ਜੋ ਖਰ ਦੂਖਨ ਸਭ ਦੈਂਤ ਜਾਨੀਐ ॥
ਅਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਲਾਜ ਹੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਭਿਆਨਕ ਸੋ,
ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਜਲ ਜੰਤ ਨੀਕੇ ਅਨੁਮਾਨੀਐ ॥
ਮਨ ਦਸਰਥ ਜਾਨ, ਸਾਂਤ ਕੀ ਕੌਸਲਿਆ ਹੈ,
ਰਾਜਸੀ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾਂ, ਸੁਬ੍ਰਿਤੀ ਬਖਾਨੀਐ ॥
ਤਾਮਸ਼ੀ ਕਕੇਈ ਜਾਨੋ, ਬਿਬੇਕ ਰਾਮ ਚੰਦ ਮਾਨੋ,
ਬਿਰਾਗ ਲਛਮਨ ਆਨੋ ਸੀਲ ਸਤ੍ਰ ਹਾਨੀਐ ॥੨॥
ਸੌਰਯ ਭਰਤ ਭਏ ਕਰਮ ਜਨਕ ਰਾਜਾ,
ਵਿਦਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਸੀਤਾ, ਜਗਤ ਉਜਯਾਰ ਹੈ ॥
ਸਤ ਸੰਗ ਹਨੂੰਮਾਨ, ਧਰਮ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਹੋਏ,
ਸਤਿ ਅੰਗਦਾਦਿ ਸੈਨ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਹੈ ॥

੧. ਰਾਵਨ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਨ। ੨. ਰਾਵਨ ਦਾ ਵਜੀਰ। ੩. ਹਰਨ।

ਸੰਤੋਖ ਜਾਮਾਵੰਤ, ਨੀਲ ਧੀਰਜ ਕਹੰਤ ਜਾਪ,
ਤਪ ਸੰਜਮ ਸੁਬਣਾਦਿ ਮੰਨਨਿ ਨਿਧਿਯਸਾਰ ਹੈ ॥
ਕੁਮੁਦ[4] ਮਯੰਦ[4] ਸਰਬ[4] ਗਵਾਖ[4] ਕਪਿ ਰੀਛ ਸੰਗ,
ਯਮ ਨੇਮ ਆਸਨ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤਿਯਹਾਰ ਹੈ ॥੩॥
ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ ਧਾਰਨਾ ਧਿਆਨ ਤੇ ਸਮਾਧ ਦੇਵ,
ਪ੍ਰੇਮਾਂਗਿਨ ਤੇ ਦੇਹਾ ਧਿਆਸ ਲੰਕ ਸਾਰ ਹੈ ॥
ਕਾਮ ਮੇਘ ਤਾਪਣ ਤੇ ਆਦਿ ਤੀਰ ਛੂਟ ਰਹੇ,
ਭ੍ਰਾਂਤ ਨਾਗ ਫਾਸ ਤੇ ਗਰੜ ਸੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ॥
ਆਤਮਾ ਚਿੰਤਨ ਲੈ ਤੀਰ ਰਾਮ ਚੰਦ ਬਲੀ,
ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਸੀਸ ਮੋਹ ਖੋਤਾ ਅਗਯ ਵਾਰ ਹੈ ॥
ਯੁਧ ਏਹੁ ਅੰਤ੍ਰ ਸੋ ਜੁਗਤੀਆਂ ਤੀਰ ਮਾਰੈ,
ਸੁੰਦ੍ਰ ਰਾਮਾਇਨ ਸੋ ਮਨ ਜੀਤੈ ਧਾਰ ਹੈ ॥੪॥
ਦੋਹਿਰਾ:–ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਕੋ ਜੀਤ ਕੈ ਦੋਹੀ ਫਿਰੈ ਬਿਬੇਕ ॥
ਜੀਵ ਈਸ ਕੀ ਏਕਤਾ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨ ਟੇਕ ॥ ੫ ॥ ੧ ॥

ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਡੇਮਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਵਿਤਾ:–

ਦੋਹਿਰਾ:–ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕਰਦਾ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਲੌ ਅਰਜ਼ ਹਜੂਰ ॥
ਭੁਲ ਚੁੱਕ ਮੇਰੀ ਬਖਸ਼ਿਓ ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਇ ਕਸੂਰ ॥ ੧ ॥
ਕਬਿੱਤ:–ਗੁਣੀ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਏਥੇ ਦਿਸਦੇ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੇ ਆਕੇ ਦਾਸ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਂਵਦਾ ॥
ਸਮੁੰਦ੍ਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੈ ਨਹੀ ਛੱਪੜੀ ਦਾ,
ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੇ ਹਥ ਦਾਸ ਅਰਜ ਸੁਣਾਂਵਦਾ ॥
ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਐਵੇਂ ਆਖ ਕੇ ਸੁਣਾਵਦਾ ਹਾਂ,
ਤੁਰਦਾ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਪਿਆ ਖਾਂਵਦਾ ॥

੪. ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਬੰਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਨ।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘਾ ਤੇਰੀ ਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਵਿਤਾ ਦੀ,
ਲਗਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਤੈਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ॥੨

ਦੋਹਿਰਾ:—ਸੰਤ, ਸਿੰਘ ਸਭ ਸੁਣ ਰਹੇ, ਸਭ ਨੂੰ ਦਿਆਂ ਸੁਣਾਇ ॥
ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਰਨੀ ਲਾਇ ॥ ੩ ॥

ਕਬਿਤ:—ਜੇਹੜਾ ਨਾਮੁ ਨੂੰ ਧਿਆਊ ਦੁਖ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨ ਪਾਊ,
ਸੁਖ[1] ਪਿਛੇ ਛਡਿ ਜਾਊ ਕੋਲੇ ਰਹੂ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ॥
ਜੇਹੜਾ ਰਬ ਦਾ ਭਗਤਿ ਸਾਰਾ ਜਿਤੂ ਲੂ ਜਗਤਿ,
ਭਾਵੇਂ ਟੱਕਰੇ ਕਟਕੁ ਜਾਊ ਓਸਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਕੇ ॥
ਨਾਲੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਈਏ ਕੋਈ ਵੈਲ ਨ ਕਮਾਈਏ,
ਦੁਖ ਆਖ ਕੇ ਸੁਣਾਈਏ ਮਰ ਜਾਈਐ ਨ ਬਿਸਾਰਕੇ ॥
ਇਕੁ ਬੀਰੋ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਪਸੂਆਂ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਮੰਦੇ,
ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਚੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਕੇ ॥੪
ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਮੇਰੀ ਜਿਹਬਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਨਹੀਂ,
ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਵੀਰੋ ਬੇਦਾਂ ਤੋਂ ਭੀ ਬਾਹਰ ਜੀ ॥
ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਸਮੇ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪ ਭੇਜ ਦਿਤਾ,
ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਕੇ ਤੇ ਕਰੋ ਖਾਂ ਉਧਾਰ ਜੀ ॥
ਬਾਣੀ ਦੀ ਤਾਂ ਬਰਖਾ ਲਗਾਵੋ ਵਿਚ ਜਗ ਸਾਰੇ,
ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਜਾਇਕੇ ਤੇ ਕਰੋ ਉਪਕਾਰ ਜੀ ॥
ਅਗੇ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਹੈ ਨੀ ਸਮੇਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਆਏ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਕਰੋ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਜੀ ॥੫

॥ ਬੈਂਤ ॥

ਜਦੋਂ ਆਣ ਕੇ ਚੌਂਕੀ ਨੇ ਸਬਦ ਪੜਿਆ, ਓਦੋਂ ਲਗਿਆ ਮੈਨੂੰ ਬੈਰਾਗ ਬੀਰੋ
ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਨਾ ਰਹੀ ਸਰੀਰ ਤਾਂਈ, ਚੋਟ ਸਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰ ਬੀਰੋ

[1] ਪਿਛਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ।

ਬੇੜਾ ਨਦੀ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਡੋਲਦਾ ਸੀ, ਇਕੁ ਦਮ ਕੀਤਾ ਗੁਰਾਂ ਪਾਰ ਬੀਰੋ ॥
ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਈ ਸੇਵਾ, ਜਦੋਂ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਦਿਤਾ ਦੀਦਾਰ ਬੀਰੋ ॥
ਭੁਲ ਚੁਕ ਮੇਰੀ ਤੁਸਾਂ ਮਾਫ ਕਰਣੀ, ਦਾਸ ਸਭ ਦਾ ਤਾਬਿਆ ਦਾਰ ਬੀਰੋ ॥
ਗੁਰਾਂ ਸਿਖੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸੀਸ ਦਿਤੇ, ਸਭੇ ਮਨਿ ਮੈ ਕਰੋ ਬੀਚਾਰ ਬੀਰੋ ॥ ੬ ॥

ਝੋਕ ਛੰਦ:—ਇਕ ਤਾਂ ਦਾਸ ਥੋਨੂੰ ਅਰਜ ਸੁਣਾਊਗਾ
ਮੰਨਿ ਲੂਗਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿਧਾ ਸੱਚ ਖੰਡ ਜਾਊਗਾ
ਜੇਹੜਾ ਨਾ ਮੰਨੂੰ ਕੀਤਾ ਆਪ ਦਾ ਪਾਊਗਾ
ਉਠ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਨ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਠੀਕ ਜੀ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈ ਪ੍ਰੀਤ ਜੀ ॥੭॥
ਮਾਪੇ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨਿਆਣਾ ਜੀ
ਮਾਣਾਂਗੇ ਮੌਜਾਂ ਜਦੋਂ ਹੋਊ ਸਿਆਣਾ ਜੀ
ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਕਾਲ ਕੂਕਦਾ ਰਾਜਾ ਭਾਵੇਂ ਰਾਣਾ ਜੀ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਵੇਲਾ ਕਦੋਂ ਜਾਣਾ ਹੈ ਬੀਤ ਜੀ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਣਾ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈ ਪ੍ਰੀਤ ਜੀ ॥੮॥
ਏਹ ਤਾਂ ਮਾਣਸ ਦੇਹ ਫੇਰ ਥਿਆਉਣਾ ਨਹੀਂ
ਬੀਤ ਜਾਊ ਵੇਲਾ ਫੇਰ ਹੱਥ ਵੀ ਆਉਣਾ ਨਹੀਂ
ਬੱਧੇ ਤਾਂ ਚੋਰ ਵਾਗੂੰ ਕਿਸੇ ਛਡੌਣਾ ਨਹੀਂ
ਚੰਨਣ ਤਾਂ ਵਰਗੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਲਗੇ ਨਾ ਲੀਕ ਜੀ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈ ਪ੍ਰੀਤ ਜੀ ॥੯॥
ਗੁਰਮੁਖ ਤਾਂ ਸਿੰਘਾ ਕਿਛੁ ਜਪਿ ਲੈ ਤੂੰ ਨਾਮੁ ਓਏ
ਹੋਊ ਸਹਾਈ ਜਿਹੜਾ ਕਰ ਲੂ ਪੁਨ ਦਾਨ ਓਏ
ਜਿਤਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਕਿਸੇਤੋਂ ਜਹਾਨ ਓਏ
ਹਉਮੈ ਤਾਂ ਵਾਲੀ ਪਿਛਲੀ ਛਡਿ ਦੇ ਤੂੰ ਰੀਤ ਜੀ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈ ਪ੍ਰੀਤ ਜੀ॥੧੦॥ਸਮਾਪਤੀ

ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਰਾਗ-ਮਾਲਾ ॥

ਪੰਜ ਪੰਜ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਤੇ ਅਠ ਅਠ ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ

ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ									
ਭੈਰਉ	ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ		ਭੈਰਵੀ	ਬਿਲਾਵਲੀ	ਪੁਨਿਆਕੀ	ਬੰਗਲੀ	ਅਸਲੇਖੀ		
	ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਪੰਚਮ	ਹਰਖ	ਦਿਸਾਖ	ਬੰਗਾਲਮ	ਮਧੁ	ਮਾਧਵ	ਲਲਤ	ਬਿਲਾਵਲ
ਮਾਲ ਕਉਸਕ	ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ		ਗੋਂਡਕਰੀ	ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ	ਗੰਧਾਰੀ	ਸੀਹੁਤੀ	ਧੰਨਾਸਰੀ		
	ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਮਾਰੂ	ਮਸਤ ਅੰਗ	ਮੇਵਾਰਾ*	ਪ੍ਰਬਲ ਚੰਡ	ਕਉਸਕ	ਉਭਾਰਾ	ਖਉਖਟ	ਭਉਰਾਨਦ
ਹਿੰਡੋਲ	ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ		ਤੇਲੰਗੀ	ਦੇਵਕਰੀ	ਬਸੰਤੀ	ਸੰਦੂਰ	ਅਹੀਰੀ		
	ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਸੁਰਮਾ ਨੰਦ	ਭਾਸਕਰ	ਚੰਦ੍ਰਬਿੰਬ	ਮੰਗਲਨਾਂ†	ਸਰਸਬਾਨ	ਬਿਨੋਦਾ	ਬਸੰਤ	ਕਮੋਦਾ
ਦੀਪਕ	ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ		ਕਛੇਲੀ	ਪਟਮੰਜਰੀ	ਟੋਡੀ	ਕਾਮੋਦੀ	ਗੂਜਰੀ		
	ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਕਾਲੰਕਾ	ਕੁੰਤਲ	ਰਾਮਾ	ਕਮਲ ਕੁਸਮ	ਚੰਪਕ	ਗਉਰਾ	ਕਾਨਰਾ	ਕਲਾਨਾ
ਸ੍ਰੀਰਾਗ	ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ		ਬੈਰਾਰੀ	ਕਰਨਾਟੀ	ਗਵਰੀ	ਆਸਾਵਰੀ	ਸਿੰਧਵੀ		
	ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਸਾਲੂ	ਸਾਰਗ	ਸਾਗਰਾ	ਗੋਂਡ	ਗੰਭੀਰ	ਗੁੰਡ	ਕੁੰਭ	ਹਮੀਰ
ਮੇਘ ਰਾਗ	ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ		ਸੋਰਠਿ	ਗੋਂਡ	ਮਲਾਰੀ	ਆਸਾ	ਸੂਹਉ		
	ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	ਬੈਰਾਧਰ	ਗਜਧਰ	ਕੇਦਾਰਾ	ਜਬਲੀਧਰ	ਨਟ	ਜਲਧਾਰਾ	ਸੰਕਰ	ਸਿਆਮਾ

*ਪਾਠਾਂਤ੍ਰ:—ਮਾਰੂ ਮਸਤ, ਅੰਗ ਮੇਵਾਰਾ, ਪ੍ਰਬਲ, ਚੰਡ। †ਮੰਗਿਲਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਕਈ ਗਿਆਨੀ 'ਸਰਸ' ਨੂੰ ਗਿਣਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਂ:—ਇਹ ਚੁਰਾਸੀ, ੬ ਰਾਗ, ੩੦ ਰਾਗਣੀਆਂ, ੪੮ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪੌਣ ਸਮੇਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਆਪ ਗਾਏ ਸਨ। ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸੰਪੂਰਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਜੋ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭੋਗ ਪਾਵੇਗਾ ਉਹ ਚੌਰਾਸੀ ਲਖ ਜੂਨ ਦੇ ਗੇੜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ੧ ਓ ਤੋਂ ਅਠਾਰਾ ਦਸ ਬੀਸ ਤੱਕ! ਆਪ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਗੱਦੀ ਤੇ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਵਿਰਾਜ ਵਾਨ ਕੀਤਾ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸੰਗਤਿ ਬਣਾਈ॥ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ॥

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਉਥਾਨਕਾ:—ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਦ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਲਿਖਵਾਈ,ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪ ਬਾਣੀ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਰਹੇ ਹੋ, ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਮਾਲਾ ਬਖਸ਼ੋ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚੌਰਾਸੀਹ ਦੇ ਚੱਕ੍ਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਈਏ॥ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕਰਕੇ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਰਚੀ॥

ਨੋਟ:—ਸਿਖਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉੱਤ੍ਰ ਹਨ:—

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ਅਰਥ:—੧ = ਅਦ੍ਵੈਤ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ॥ ਓ = ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਉਚਾਰਨੇ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇ ਰਖਯਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ॥ ਸਤਿ = ਤਿੰਨ ਕਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿਤ॥

ਗੁਰ = ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਣੇ ਵਾਲੇ, ਚੇਤਨ ਸਰੂਪ ॥ ਪ੍ਰਸਾਦਿ = ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ॥ ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਵੇ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸਹਾਇ ॥

ਰਾਗ ਮਾਲਾ

ਰਾਗ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਮਾਲਾ = ਪੰਗਤੀ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਮਾਲਾ ॥

ਜਿਸਦੀ ਪੰਗਤੀ ਪੰਗਤੀ ਰੂਪ ਮਣਕੇ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਸੂਤ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਨਾ ਰੂਪ ਫੇਰਨੀ ਹੈ = ਜੋ ਭਾਵਨਾਂ ਸਹਿਤ ਪੜਦਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਅੰਦਰ ਵਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਓਹ ਚੌਰਾਸੀਹ ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਆਵਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

੧. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮਹਾਰਾਜ ਪੰਜੇ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਸ੍ਰੇਸਟ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣ ?

ਉੱਤ੍ਰ:–ਰਾਗ ਏਕ ਸੰਗਿ ਪੰਚ ਬਰੰਗਨ ॥

ਰਾਗ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਏਕ = ਅਦ੍ਵੈਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਸੰਗਿ = ਨਾਲ ॥ ਪੰਚ = ਪੰਜ ॥ ਬਰੰਗਨ = (ਬਰ-ਅੰਗਨ) ਸ੍ਰੇਸਟ ਨਾਰੀਆਂ ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ, ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਉਣੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ [ਰਸਨਾ, ਨੇਤ੍ਰ, ਤ੍ਵਚਾ, ਨਕ, ਕੰਨ] ਸ੍ਰੇਸਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਲੋਇਣ ਰਤੇ ਲੋਇਣੀ ਕੰਨੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਇ ॥
ਜੀਭ ਰਸਾਇਣਿ ਚੂਨੜੀ ਰਤੀ ਲਾਲ ਲਵਾਇ ॥
ਅੰਦਰੁ ਮੁਸਕਿ ਝਕੋਲਿਆ ਕੀਮਤਿ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ॥

ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧ ॥ ਮਾਰੂ ਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ੧੫ ਵਾਂ ਸਲੋਕ ॥

੨. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਆਖਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤ੍ਰ:–ਸੰਗ ਅਲਾਪਹਿ ਆਠਉ ਨੰਦਨ ॥

ਸੰਗੇ = ਸੰਗਤਿ ॥ ਅਲਾਪਹਿ = ਉਚਾਰਦੀ ਹੈ ॥ ਆਠਉ = ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ॥ ਨੰਦਨ = ਪੁਤ੍ਰ (ਜਗਤ)

ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਅਠੇ ਪਹਿਰ (ਉਸ ਅਕਾਲ ਨੂੰ) ਜਿਸਦਾ ਜਗਤ ਪੁਤ੍ਰ

ਹੈ, ਉਚਾਰਦੀ ਹੈ ॥ ਸੰਤ ਅਰਾਧਨ ਸਦ ਸਦਾ ਸਭਨਾ ਕਾ ਬਖਸ਼ਿੰਦੁ ॥

ਮਾਝ ਦਿਨ ਰੈਣ ਮਹਲਾ ੫ ॥

੩. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤ੍ਰ:–ਪ੍ਰਥਮ ਰਾਗ ਭੈਰਉ ਵੈ ਕਰਹੀ ॥

ਪ੍ਰਥਮ = ਪਹਿਲੇ ॥ ਭੈਰਉ (ਭੈ-ਰਉ) ਡਰ ਵਿਚ ਰਚਕੇ ॥ ਵੈ = ਓਸ ॥ ਕਰਹੀ = ਕਰੀਏ ॥ ਪਹਿਲਾ ਭੈ ਵਿਚ ਰਚਕੇ ਓਸ ਹਰੀ ਨਾਲ ਕਰੀਏ ਪ੍ਰੇਮ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਭਉ ਤਿਨ੍ਹਾ ਮਨਿ ਭਾਉ ॥

ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੫ ॥

੪. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਹਰੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਉਚਾਰੀਏ ?

ਉੱਤ੍ਰ:–ਪੰਚ ਰਾਗਨੀ ਸੰਗਿ ਉਚਰਹੀ ॥

ਪੰਚ = ਸ੍ਰੇਸਟ ॥ ਰਾਗਨੀ = ਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਸੰਗਿ = ਨਾਲ ॥
ਸ੍ਰੇਸਟ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਹਰੀ ਨੂੰ ਉਚਾਰੀਏ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰਿਦੈ ਨਿਰਮਲ ਨਾਮ ॥ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥੯੫॥

੫. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਅਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ?

ਉੱਤ੍ਰ:–ਪ੍ਰਥਮ ਭੈਰਵੀ ਬਿਲਾਵਲੀ ॥

ਪ੍ਰਥਮ = ਆਦਿ ॥ ਭੈਰਵੀ = (ਭੈ-ਰਵੀ) ਭੈ ਵਿਚ ਰਚੀਏ ॥ ਬਿਲਾਵਲੀ = ਅਨੰਦੀ ॥ ਆਦਿ (ਜਨਮ) ਤੋਂ ਲਾ ਕੇ ਭੈ ਵਿਚ ਰਚੀਏ ਤਾਂ (ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ) ਆਨੰਦ ਵਾਲੇ ਹੋਈ ਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਿਲਵਿਖ ਕਟੇ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਾਰਿਆ ॥
ਵਾ:–ਅਨੰਦੁ ਭਇਆ ਮੇਰੀ ਮਾਏ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੈਂ ਪਾਇਆ ॥

ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ

੬. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਦ੍ਵੈਤ ਕਿਵੇਂ ਗਲਦੀ ਹੈ ?

ਉੱਤ੍ਰ:–ਪੁੰਨਿਆ ਕੀ ਗਾਵਹਿ ਬੰਗਲੀ ॥

ਪੁੰਨਿਆਕੀ = ਪੁੰਨ ਵਾਨਾ ਦੀ ਬੁਧੀ ॥ ਬੰਗਲੀ = (ਵੰ-ਗਲੀ) ਦ੍ਵੈਤ

ਗਲ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁੰਨਿਵਾਨਾ ਦੀ ਬੁਧੀ ਹਰੀ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਿਨਾਂ ਦੀ ਦ੍ਵੈਤ ਗਲ ਗਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮ੍ਰਨਿ ਬਿਨਸੈ ਦੂਜਾ ॥

ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮਹਲਾ ੫॥ ਤੀਜੀ ਪਉੜੀ, ਪਹਿਲੀ ਅਸਟਪਦੀ ॥

੭. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਬ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਿਵੇਂ ਪਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪੁਨ ਅਸਲੇਖੀ ਕੀ ਭਈ ਬਾਰੀ ॥

ਪੁਨ = ਪਵਿਤ੍ਰ॥ ਅਸਲੇਖੀ = (ਅਸ-ਲੇਖੀ) ਸੁਧ ਸਰੂਪ, ਲਿਖਿਆ ॥ ਬਾਰੀ = ਨਦੀ ॥ ਕੀ = ਦੀ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਾਂਦੁਆਰਾ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਕੋ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਤਿਨ੍ਹਾ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਦੀ ਦੀ ਨਿਆਈ ਨਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੇਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਲੇਖਾ ਲਿਖੀਐ ਮਨ ਕੈ ਭਾਇ॥ ਸਾਰੰਗ ਕੀ ਵਾਰ ਮ: ੪॥

੮. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਮਨ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਏ ਭੈਰਉ ਕੀ ਪਾਚਉ ਨਾਰੀ ॥

ਏ = ਇਸ ਤ੍ਰਹਾਂ ॥ ਪਾਚਉ = ਪੰਜੇ॥ ਨਾਰੀ = ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਰੂਪੀ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ॥

ਇਸ ਤ੍ਰਹਾਂ ਭੈ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਸਿਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜੇ [ਪ੍ਰਮਾਣ ਵਿਪਰਜੇ, ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ] ੧. ਪ੍ਰਮਾਣ = ਦਿਸਨ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਨ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਲਗਨਾ ॥ ੨. ਬਿਪਰਜੇ = ਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਉਲਟਾ ਸੁਭਾ॥ ੩. ਨਿੰਦ੍ਰ = ਨੀਂਦ ਸੁਖੋਪਤ ਅਵਸਥਾ ॥ ੪. ਸਿਮ੍ਰਿਤਿ = ਪਿਛਲੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ॥ ੫. ਵਿਕਲਪ = ਦੂਜੀ ਕਲਪਨਾ ॥ ਕਮਾਈ ਥੋੜੀ ਫਲ ਦੀ ਇਛਾ ਬਹੁਤੀ ॥ ਏਹ ਮਨ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨਾਰੀ ਦੀ ਨਿਆਈ ਅਧੀਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਭਉ ਪਇਆ ਵਡਭਾਗਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਇ ॥
ਭੈ ਪਇਐ ਮਨੁ ਵਸਿ ਹੋਆ ਹਉਮੈ ਸਬਦਿ ਜਲਾਇ ॥
ਸੋਰਠਿ ਕੀ ਵਾਰ ਸਲੋਕ ੬ ॥

੯. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪੰਜਾਂ ਤਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਹੋ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪੰਚਮ ਹਰਖ ਦਿਸਾਖ ਸੁਨਾਵਹਿ ॥

ਪੰਚਮ = (ਪੰਚ-ਮ) ਪੰਜ ਤਤ, ਮੈ ॥ ਹਰਖਦਿ = ਅਨੰਦਾਇਕ ॥ ਸਾਖ = ਸਾਖੀ ਪੰਜਾਂ ਤਤਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ {ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਆਈ ਨਿਰਮਲ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਤ੍ਰਹਾਂ ਖਿਮਾ, ਪਉਣ ਦੀ ਤ੍ਰਹਾਂ ਨਿਰਲੇਪ, ਅਗਨ ਦੀ ਤ੍ਰਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵਾਨ, ਅਕਾਸ ਦੀ ਨਿਆਈ ਨਿਰਖੋਭਤਾ ਅਫੁਰ} ਮੈਂ ਅਨੰਦਾਇਕ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੋ ਸੁਣਾਂਵਦੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਸਹਨ ਸੀਲ ਪਵਨ ਅਰ ਪਾਣੀ, ਬਸੁਧਾ ਖਿਮਾ ਨਿਭਰਾਤੇ ॥
ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਸਬਦ ੪ ॥

ਵਾ ਸਸਤ੍ਰਿ ਤੀਖਣਿ ਕਾਟਿ ਡਾਰਿਓ ਮਨਿ ਨਾ ਕੀਨੋ ਰੋਸੁ॥
ਕਾਜ ਉਆ ਕੋ ਲੇ ਸਵਾਰਿਓ ਤਿਲੁ ਨ ਦੀਨੋ ਦੋਸੁ ॥ ੧ ॥
ਮਨ ਮੇਰੇ ਰਾਮ ਰਉ ਨਿਤ ਨੀਤਿ ॥
ਦਇਆਲ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਨਿ ਸੰਤਨਾ ਕੀ ਰੀਤਿ ।੧।ਰਹਾਉ॥
ਚਰਣ ਤਲੈ ਉਗਾਹਿ ਬੈਸਿਓ ਸ੍ਰਮੁ ਨ ਰਹਿਓ ਸਰੀਰਿ ॥
ਮਹਾ ਸਾਗਰੁ ਨਹ ਵਿਆਪੈ ਖਿਨਹਿ ਉਤਰਿਓ ਤੀਰ ॥ ੨ ॥
ਚੰਦਨ ਅਗਰ ਕਪੂਰ ਲੇਪਨ ਤਿਸੁ ਸੰਗੇ ਨਹੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
ਬਿਸਟਾ ਮੂਤ੍ਰ ਖੋਦਿ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਮਨਿ ਨਾ ਮਨੀ ਬਿਪਰੀਤਿ॥ ੩ ॥
ਊਚ ਨੀਚ ਬਿਕਾਰ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੰਲਗਨ ਸਭ ਸੁਖ ਛਤ੍ਰ॥
ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਨ ਕਛੂ ਜਾਨੈ ਸਰਬ ਜੀਅ ਸਮਤ ॥ ੪ ॥
ਕਰਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਨਾਸ ॥
ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਪਵਿਤ੍ਰਹ ਕਿਰਣ ਲਾਗੇ ਮਨਿ ਨ ਭਇਓ ਬਿਖਾਦੁ॥ ੫ ॥
ਸੀਤ ਮੰਦ ਸੁਗੰਧ ਚਲਿਓ ਸਰਬ ਥਾਨ ਸਮਾਨ ॥
ਜਹਾ ਸਾ ਕਿਛੁ ਤਹਾ ਲਾਗਿਓ ਤਿਲੁ ਨ ਸੰਕਾ ਮਾਨ ॥ ੬ ॥
ਸੁਭਾਇ ਅਭਾਇ ਜੁ ਨਿਕਟਿ ਆਵੈ ਸੀਤੁ ਤਾਕਾ ਜਾਇ ॥

ਆਪ ਪਰਕਾ ਕਛੂ ਨ ਜਾਣੈ ਸਦਾ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ॥ ੭ ॥
ਚਰਣ ਸਰਣ ਸਨਾਥ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਲਾਲ ॥
ਗੋਪਾਲ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਉ ਨਾਨਕ ਭਏ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ੮ ॥ ੩ ॥
ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ॥ ਅਸਟਪਦੀਆ ॥

੧੦. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮਾਇਆ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਗਾਵੇ ?
ਉਤ੍ਰ:–ਬੰਗਾਲਮ ਮਧ ਮਾਧਵ ਗਾਵਹਿ ॥
ਬੰਗਾਲਮ = (ਬੰ-ਗਾਲ-ਮ) ਬੰ = ਦ੍ਵੈਤ ॥ ਗਾਲ = ਗਾਲਕੇ ॥
ਮ = ਵਿਚ ॥ ਮਧ = ਹਿਰਦੇ ॥ ਮਾਧਵ = ਮਾਇਆ ਦਾ ਪਤੀ ॥
ਗੁਰਮੁਖ ਦ੍ਵੈਤ ਕੋ ਗਾਲ ਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪਤੀ ਕੋ ਗਾਵਤੇ ਹੈ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸਾਈ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਮ: ੩ ॥ ਸ਼ਬਦ ੧ ॥

੧੧. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਜਾਣੀਏ ॥
ਉਤ੍ਰ:–ਲਲਤ ਬਿਲਾਵਲ ਗਾਵਹੀ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਭਾਂਤਿ।
ਲਲਤ = ਸੁੰਦ੍ਰ ॥ ਬਿਲਾਵਲ = ਅਨੰਦ ॥ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ = ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ॥ ਭਾਂਤਿ = ਤ੍ਰਹਾ, ਵਜਾ ॥
ਸੁੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕੋ ਅਨੰਦ ਸਹਿਤ ਗਾਵਦੇ ਹੈ ॥ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਆਪਣੇ ਕਰਮ ਫਲ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਰੂਪ ਤ੍ਰਹਾਂ ਸੇ ॥ ਭਗਤ ਭਗਤੀ ਦੀ ਤ੍ਰਹਾਂ ਸੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜਾਣ ਕੇ ਇਉਂ ਜਾਣੀਏ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਇਛਾ ਪੂਰਕੁ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਹਰਿ, ਜਾਕੈ ਵਸਿ ਹੈ ਕਾਮਧੇਨਾ ॥
ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ਸਬਦ ੧੨ ਵਾਂ

੧੨. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੌਣ ਹੈ ?
ਉਤ੍ਰ:–ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਭੈਰਵ ਕੇ ਗਾਵਹਿ ਗਾਇਨ ਪਾਤ੍ਰ ॥
ਅਸਟ = ਅੱਠ ॥ ਪੁਤ੍ਰ = ਅਧੀਨ ॥ ਭੈਰਵ (ਭੈ-ਰਵ) = ਭੈ ਵਿਚ ਰਚਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ (ਸੰਤਾਂ) ਦੇ ਇਹ ਅਠੇ (ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ–ਰਜੋ, ਸਤੋ, ਤਮੋ) ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਅਧੀਨ ਹੋ ਗਏ, ਓਹ ਭੈ ਵਿਚ

ਰਚਕੇ ਗਾਉਣੇ ਜੋਗ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਗਾ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਏ ਹੈ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਪਾਚਉ ਲਰਿਕਾ ਜਾਰਿ ਕੈ ਰਹੈ ਰਾਮ ਲਿਵ ਲਾਗਿ ॥
ਸਲੋਕ ਕਬੀਰ ਜੀ ੪੨ ਵਾਂ ॥
ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਤੀਨੇ ਸਮ ਕਰਿ ਲਿਆਵੈ ॥ ਗਉੜੀ ਥਿਤੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥

੧੩. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਸ਼ੰਕਾ ਕਿਵੇਂ ਮਿਟੇ ?
ਉਤ੍ਰ:–ਦੁਤੀਆ ਮਾਲ ਕਉਸਕ ਆਲਾਪਹਿ ॥
ਦੁਤੀਆ = ਦ੍ਵੈਤ ॥ ਮਾਲ = ਮਲਕੇ ॥ ਕਉਸਕ = (ਕਉ-ਸਕ) ਕਉ = ਕਿਉਂ ॥ ਸਕ = ਸ਼ੰਕਾ ॥
ਜੋ ਦ੍ਵੈਤ ਨੂੰ ਮਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਓਹ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੰਕਾ ਉਚਾਰਨ ਭਾਵ ਕੋਈ ਸ਼ੰਕਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਦੁਬਿਧਾ ਮੇਟਿ ਖਿਮਾ ਗਹਿ ਰਹਹੁ ॥ ਗਉੜੀ ਥਿਤੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥

੧੪. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਰੁਕਣ ?
ਉਤ੍ਰ:–ਸੰਗਿ ਰਾਗਨੀ ਪਾਚਉ ਥਾਪੈ ॥
ਸੰਗਿ = ਨਾਲ ॥ ਰਾਗਨੀ = ਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਪਾਚਉ = ਪੰਜ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ॥ ਥਾਪੈ = ਰੋਕਨਾ ਇਸਥਤ ॥
ਪੰਜ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ (ਗੁਰਮੁਖ) ਰੋਕਦੇ ਹੈ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਪਾਂਚਉ ਇੰਦ੍ਰੀ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰੀ ॥ ਪਾਪ ਪੁੰਨੁ ਦੋਊ ਨਿਰਵਰਈ ॥
ਗਉੜੀ ਬਾਵਨ ਅਖਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥

੧੫. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਭਗਤੀ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ ?
ਉਤ੍ਰ:–ਗੋਂਡਕਰੀ ਅਰ ਦੇਵ ਗੰਧਾਰੀ ॥
ਗੋਂਡ = ਵਿਚਾਰ ॥ ਕਰੀ = ਕਰਦੇ ॥ ਦੇਵ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ਗੰਧਾਰੀ = ਸੁਗੰਧੀ ॥
ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਓਹੁ ਬਹੁੜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ਦੀ (ਭਗਤੀ ਰੂਪੀ) ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲੇ ਹਨ ॥

ਸਹਜਿ ਪਿਆਰਿ ਬੈਰਾਗਿ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਸਹਜੇ ਹੀ ਭਗਤਿ ਊਪਜੈ ਸਹਜਿ ਪਿਆਰਿ ਬੈਰਾਗਿ ॥

ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਃ ੩ ਛੇਵੀਂ ਅਸਟਪਦੀ ॥

ਨਾਮੇ ਸੁਰਤਿ ਵਜੀ ਹੈ ਦਹਦਿਸਿ ਹਰਿ ਮੁਸਕੀ ਮੁਸਕ ਗੰਧਾਰੇ ॥

ਨਟ ਅਸਟਪਦੀਆ ਮਃ ੪ ਦੂਜੀ ਅਸਟ ਪਦੀ ॥

੧੬. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਗਿਆਨ ਦਾ ਕਥਨ ਕਹੋ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਗੰਧਾਰੀ ਸੀਹੁਤੀ ਉਚਾਰੀ ॥

ਗੰਧਾਰੀ = (ਗੰਧ-ਆਰੀ) ਦੁਰਗੰਧ ਵੈਰੀ ॥ ਸੀਹੁਤੀ = (ਸੀ-ਹੁਤੀ) ਹੁੰਦੀ ਸੀ ॥ ਜੋ (ਗਿਆਨ) ਵਿਸ਼ੇ ਦੁਰਗੰਧ ਦਾ ਵੈਰੀ ਹੈ, ਸੰਤਾਂ ਦੀ (ਬੁਧੀ) ਤਿਸਨੂੰ ਉਚਾਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਚਾਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਚਾਰੇ ਗੀ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਕਥੀਐ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਗਿਆਨੁ ॥

ਸੋ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਬਾਹਰਿ ਅਨੰਤ ॥ ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਭਗਵੰਤ ॥

ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮਃ ੫ ॥ ੨੩ ਵੀਂ ਅਸਟ ਪਦੀ ॥

੧੭. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਬੁਧੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਧਨਾਸਰੀ ਏ ਪਾਚਉ ਗਾਈ ॥

ਧਨਾਸਰੀ = (ਧਨ-ਆਸਰੀ) ਧਨ ਦੇ ਆਸਰਤ ॥ਪਾਚਉ = ਪਚਾਇ,ਨਾਸ॥ ਗਾਈ = ਗਾ ਕੇ ॥ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਆਸਰਤ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂ ਬੁਧੀ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕੋ ਗਾਇ ਕੇਂ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ੫ ਬੀਹਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ॥

੧੮. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਦੀ ਨਵਿਰਤੀ ਕਹੋ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮਾਲ ਰਾਗ ਕਉਸਕ ਸੰਗ ਲਾਈ ॥

ਮਾਲ = ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ ਆਦਿ ॥ ਰਾਗ = ਮੋਹ ॥ ਲਾਈ = ਲਾਹ ਦਿਤੀ ॥ ਸੰਗ = ਸਾਥ॥ਕਉਸਕ = (ਕਉ-ਸਕ)ਕਉ = ਕੀ॥ਸਕ = ਸ਼ੰਕਾ॥ (ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ) ਮਾਇਆ ਦੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮੋਹ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਸਾਥ ਹੀ ਲਾਹ ਦਿਤੀ ਹੈ ॥ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥ ਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਮਿਥਿਆ ਕਰ ਮਾਇਆ ਤਜੀ ਸੁਖ ਸਹਜ ਬੀਚਾਰਿ ॥

ਬਿਲਾਵਲ ਕਬੀਰ ਜੀ ੧੦ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੧੯. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਮਨ ਮਸਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਮਾਰੂ ਮਸਤ ਅੰਗ ਮੇਵਾਰਾ ॥

ਮਾਰੂ = ਮਾਰਕੇ ॥ ਮਸਤ = ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ॥ ਅੰਗ = ਪਿਆਰਾ ॥ ਮੇਂ = ਵਿਚ, ਰਿਦਾ ॥ ਵਾਰਾ = ਵਰਜ ਕੇ ॥

ਮਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਲੋਂ ਵਰਜ ਕੇ, ਵਾਸ਼ਨਾ ਕੋ ਮਾਰਕੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਪਿਆਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਬੇਪਰਵਾਹ = ਮਸਤ ਹੋ ਗਏ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਹਰਿ ਰਸੁ ਪੀਵੈ ਅਲਮਸਤੁ ਮਤਵਾਰਾ॥

੨੭ ਵਾਂ ਸਬਦ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥

੨੦. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਅਪ੍ਰੋਖ ਗਿਆਨ ਦਾ ਫਲ ਕਥਨ ਕਰੋ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪ੍ਰਬਲ ਚੰਡ ਕਉਸਕ ਉਭਾਰਾ ॥

ਪ੍ਰਬਲ = ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲ ਵਾਲੇ ॥ ਚੰਡ = ਤਿਖੇ॥ ਕਉ = ਕਉਣ ॥ ਸਕ = ਸੰਕਾ ॥ ਉਭਾਰਾ = ਉਠਾਲਨਾ ॥

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲ ਵਾਲੇ ਤਿਖੇ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਕਉਣ ਸ਼ੰਕਾ ਕੋ ਉਠਾਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਥਨ ਕਹਿਣ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਗਿਆਨ ਖੰਡ ਮਹਿ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ॥

ਤਿਥੈ ਨਾਦ ਬਿਨੋਦ ਕੋਡ ਆਨੰਦੁ ॥ ॥ ਜਪੁਜੀ ॥

ਮੋਲੁ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਕਰਣੈ ਜੋਗਾ ਕਿਆ ਕੋ ਕਹੈ ਸੁਣਾਵੈ ॥

ਕਥਨ ਕਹਣੁ ਕਉ ਸੋਝੀ ਨਾਹੀ ਜੋ ਪੇਖੈ ਤਿਸੁ ਬਣਿ ਆਵੈ॥

ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੫ ਸਬਦ ੪ ॥

੨੧. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਨਵਿਰਤੀ ਕਿਸਦੀ ਹੋਈ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਖਉਖਟ ਅਉ ਭਉਰਾਨਦ ਗਾਏ ॥

ਖਉ = ਨਾਸ॥ ਖਟ = ਛੇ,ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇ = ਸਬਦ,ਸਪਰਸ, ਰੂਪ,ਰਸ,

ਗੰਧ, ਤੇ ਛੇਵਾਂ ਮਨ ॥ ਭਉਰ-ਆਨਦ = ਭਉਰ ਜਗਯਾਸੂ = ਆਨਦ ॥ ਅਉ = ਫੇਰ ॥ ਗਾਏ = ਕਥਨ ॥

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਛੇਵਾਂ ਮਨ ਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਯਗਯਾਸੂਆਂ ਦੇ ਤਾਂਈ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਲੋਭ ਮੋਹ ਇਹ ਪਰਸਿ ਨ ਸਾਕੈ ਗਹੀ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ॥

ਬਸੰਤ ਮ: ੯ ਸਬਦ ਤੀਸਰਾ ॥

੨੨. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਅਸਟ ਮਾਲ ਕਉਸਕ ਸੰਗ ਲਾਏ ॥

ਅਸਟ = ਅਠ = ਸਤ, ਸੰਤੋਖ, ਦਇਆ, ਧਰਮ, ਵਿਚਾਰ(ਅਸਤੀ) ਸਤਿ, (ਭ੍ਰਾਤੀ) ਚੇਤਨ (ਪ੍ਰੇਮਤਾ) ਆਨੰਦ ॥ ਕਉ-ਸਕ = ਕਉ = ਕਿਉਂ ॥ ਸਕ = ਸੰਕਾ ॥ ਲਾਏ = ਲਿਆਂਉਦੇ ਹੋ ॥

ਇਨ੍ਹਾ ਅੱਠਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਮਾਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਨ ਦੀ ਕਿਉਂ ਸੰਕਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋ = ਭਾਵ ਸ਼ੰਕਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲੋ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ਹੋਏ ਆਪਿ ਸਹਾਇ ॥
ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਨਿਤਿ ਗਾਵੈ ਨਾਨਕੁ ਸਹਸਾ ਦੁਖੁ ਮਿਟਾਇ ॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੫, ੩੧ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੨੩. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਹਉਮੈ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਿਟਦੀ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪੁਨ ਆਇਓ ਹਿੰਡੋਲ ਪੰਚ ਨਾਰਿ ਸੰਗਿ ਅਸਟ ਸੁਤ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ (ਪੁਨ) ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਾਮ (ਆਇਓ) ਆਇਆ ਹੈ ॥ ਉਨਾਂ ਦੀ (ਹਿੰ) ਹੰਗਤਾ ਡੋਲ ਡੋਲ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਕੋਸਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋ (ਸੰਗਿ) ਸੰਗੀ ਸ੍ਰੀਰ ਮੰਨਿਆਂ ਸੀ ਅੱਠਾ ਧਾਤਾ ਦਾ ਉਸਦਾ ਭੀ ਮਾਣ ਸੂਤ ਦਿਤਾ ਹੈ ॥

ਪੰਜ ਕੋਸ਼

੧. ਅਨਮਯ ਕੋਸ਼:—ਅੰਨ ਨਾਲ ਚਲਨ ਵਾਲਾ ਸਥੂਲ ਸ੍ਰੀਰ (ਕੋਸ਼) ਪੜਦਾ, ਮਿਆਨ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥ ਸੂਖਮ ਸ੍ਰੀਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੋਸ਼ ਹਨ ॥

੨. ਪ੍ਰਾਣਮਯ ਕੋਸ਼:—ਪੰਜੇ ਪ੍ਰਾਣ ਰੂਪ = ਪ੍ਰਾਣ, ਅਪਾਨ, ਸਮਾਨ, ਬਿਆਨ, ਉਦਿਆਨ ॥

੩. ਮਨੋਮਯ ਕੋਸ਼:—ਪੰਜ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੇ ਛੇਵਾਂ ਮਨ ॥

੪. ਵਗਿਯਾਨ ਮਯ ਕੋਸ਼:—ਪੰਜ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੇ ਛੇਵੀਂ ਬੁਧੀ ॥

੫. ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼:—ਸਖੋਪਤ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਜੋ ਅਨੰਦ ਹੈ ਏਹ ਆਨੰਦ ਮਯ ਕੋਸ਼ ਹੈ ॥ ਕਾਰਨ ਦੇਹ ਮੈ ॥

ਅਸਟ ਧਾਂਤ

(੧) ਅਸਤ ॥ (੨) ਮਿੰਝ ॥ (੩) ਲਹੂ ॥ (੪) ਚਮੜੀ ॥ (੫) ਮਾਸ ॥ (੬) ਰਸ ॥ (੭) ਬੀਰਜ ॥ (੮) ਬਲ ਵਾ ਨਾੜੀਆਂ ॥

ਪੰਚ ਨਾਰਿ ਸੰਗਿ:—ਵਾ ਏਹਨਾ ਪੰਜ ਕੋਸਾਂ ਤੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਆਰਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਨਾਲ ਸੰਗੀ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ਅੱਠਾਂ ਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀਰ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਸੂਤ ਕੇ (ਵਾ) ਪੰਚ ਨਾਰਿ = ਪੰਜ ਨਾਰੀਆਂ = ਪੰਜ ਅਵਸਥਾ ॥ ਖੇਚਰੀ, ਭੂਚਰੀ, ਚਰਚਰੀ, ਅਗੋਚਰੀ, ਉਨਮਨੀ ॥ ਅਸਟ ਸੁਤ = ਪ੍ਰਾਣ, ਬਿਆਨ, ਸਮਾਨ, ਅਪਾਨ, ਉਦਿਆਨ, ਇੜਾ, ਪਿੰਗਲਾ ਤੇ ਸੁਖਮਨਾ ਏਹ ਅੱਠੇ ਸੁਤ = (ਸੂਤ) = ਠੀਕ, ਵਸਿ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਾਮੁ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜੇ ਅਵਸਥਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ = ਅਠੈ ਇਹ ਪ੍ਰਾਣ ਆਦਿਕ ਵਸਿ ਹੋ ਗਏ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੰਗਤਾ ਡੋਲ ਗਈ ਹੈ ॥

ਜੋਗ ਮਤ ਦੁਆਰਾ (੧) ਖੇਚਰੀ = ਤਾਲੂ ਨਾਲ ਜ਼ਬਾਨ ਲਾਉਣੀ

ਵਾ ਸਿਧੀ ਬਲ ਨਾਲ ਅਕਾਸ ਮੇਂ ਵਿਚਰਨਾ। (੨) ਭੂਚਰੀ = ਭਰਵਟਿਆਂ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਟਿਕਾਉਣੀ ਵਾ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨਾਂ (੩) ਚਾਚਰੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਵਿਚ ਟਿਕਣਾ ਵਾ ਹਵਾ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਣਾ। (੪) ਅਗੋਚਰੀ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਮੇ ਸਹੰਸਰ ਦਲ ਕਵਲ ਦੇਖਣਾਂ ਵਾ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ। (੫) ਉਨਮਨੀ = ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧ੍ਰ ਨਾੜੀ ਵਿਚ ਜੋਗੀ ਦਾ ਇਸਥਤ ਹੋ ਕੇ ਤਾਲੂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਾਸਨ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਨ ਹੋਣਾ ਵਾ ਪੰਜ ਤਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿਧੀ ਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਤੱਤ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਪਰ ਸੂਖਮ ਸ੍ਰੀਰ ਸਹਿਤ ਕਾਰਨ ਅਵਿਦਿਆ ਦੇਹ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਏਹ ਸਿਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਹ ਪਲਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ॥ ਏਹ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਹੈ॥

(੧) ਪ੍ਰਾਣ = ਜੋ ਰਿਦੇ ਅਸਥਾਨ ਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੈ। (੨) ਬਿਆਨ = ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੀਰ ਮੇਂ। (੩) ਸਮਾਨ = ਨਾਭੀ ਵਿਚ। (੪) ਅਪਾਨ = ਗੁਦਾ ਮੇਂ। (੫) ਉਦਿਆਨ = ਜੋ ਕੰਠ ਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੈ। (੬) ਇੜਾ = ਖਬੀ ਸੁਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦੀ। (੭) ਪਿੰਗਲਾ = ਸਜੀ ਸੁਰ ਸੂਰਜ ਦੀ। (੮) ਇੜਾ ਪਿੰਗਲਾ ਸੁਖਮਨਾ ਦੀ ਏਕਤਾ॥ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਜਗਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਖਮਨਾ ਹੈ। ਏਹ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹਉਮੈ ਦੇ ਮਿਟਨੇ ਕਰਕੇ ਏਹ ਪੰਜ ਤੇ ਅੱਠ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ॥

ਗੁਰਮਤ ਦੁਆਰਾ:-੧. ਖੇਚਰੀ = (ਖੇ) ਚਿਦਾ ਕਾਸ ਮੇਂ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣਾ॥ ੨. ਭੂਚਰੀ = ਭੂਮਾ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਂ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਵਿਚਰਨਾ॥ ੩. ਚਾਚਰੀ = ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ (ਚਾ) ਉਤਸ਼ਾਹ ਮੇਂ ਬ੍ਰਿਤੀ ਚੜੀ ਰਹਿਣੀ॥ ੪. ਅਗੋਚਰੀ = ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਅਵਿਸ਼ੇ ਪਦ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ॥ ੫. ਉਨਮਨੀ = ਤੁਰੀਆ ਅਵਸਥਾ॥ਵਾ ਖੇਚਰੀ = ਸਤਿਸੰਗੀ, ਧਰਮ ਖੰਡ॥ ਭੂਚਰੀ = ਸੇਵਕ, ਗਿਆਨ ਖੰਡ॥ ਚਾਚਰੀ = ਸਿਖ, ਸਰਮ (ਸੁਖ) ਖੰਡ॥ ਅਗੋਚਰੀ = ਸਨਮੁਖ = ਕਰਮ (ਬਖਸ਼ਸ਼) ਖੰਡ॥ ਉਨਮਨੀ = ਗੁਰਮੁਖ = ਸਚ ਖੰਡ ਏਹ ਅਵਸਥਾ (ਨਾਰਿ) ਨਾਲ ਹਨ॥

(ਪ੍ਰਾਣ) ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਾ॥ (੨) ਅਪਾਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ = ਬਿਆਨ = ਦ੍ਵੈਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਣਾ ਸਮਾਨ = ਬਿਆਪਕ ਸਮਝਣਾ॥ ਉਦਿਆਨ = ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਰੂਪ ਸਮਝਣਾ॥ ਇੜਾ = ਜੋ ਅੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾ ਹਨ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਨ ਨੂੰ (ਪਿੰਗਲਾ) ਪਿੰਗਲਾ ਕਰਨਾ ਸੁਖਮਨਾ ਮਨ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ॥ ਅਥਵਾ ਇੜਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨਾਂ ਭਾਵ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਰੇਚਨ (ਤਿਆਗ) ਕਰਨਾ ਪਿੰਗਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਆਸਾਂ ਦਾ ਚੜਾਉਣਾ ਭਾਵ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਨੂੰ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਗ੍ਰਹਿਨ ਕਰਨਾ, ਸੁਖਮਨਾ ਮੇਂ ਸੁਆਸਾਂ ਦਾ ਕੁੰਭਕ ਕਰਨਾ ਭਾਵ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਮਨ ਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ ਮੇ ਟਿਕਾਉਣਾ ਏਹ ਠੀਕ ਵਸਿ ਹੋ ਗਏ ਹਨ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਹਉਮੈ ਦੀਰਘ ਰੋਗੁ ਹੈ ਦਾਰੂ ਭੀ ਇਸ ਮਾਹਿ॥
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਜੇ ਆਪਣੀ ਤਾ ਗੁਰ ਕਾ ਸਬਦੁ ਕਮਾਹਿ॥
ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਸੁਣਹੁ ਜਨਹੁ ਇਤੁ ਸੰਜਮਿ ਦੁਖ ਜਾਹਿ॥
ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ੭ ਵਾਂ ਸਲੋਕ॥

੨੪. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਸ੍ਰੀਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਕਿਸਦੇ ਮਿਟਦੇ ਹੈ?

ਉਤ੍ਰ:-ਉਠਹਿ ਤਾਨ ਕਲੋਲ ਗਾਇਨ ਤਾਰ ਮਿਲਾਵਹੀ॥

ਤਾਨ = ਤਨ, ਸ੍ਰੀਰ॥ ਕਲੋਲ = ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ, ਲਹਿਰ॥ ਤਾਰ = ਬ੍ਰਿਤੀ॥ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਬ੍ਰਿਤੀ ਮੇਲ ਕੇ ਗਾਵਦੇ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਉਠ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਮਾਈ ਮੈ ਧਨੁ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਨਾਮੁ॥
ਮਨੁ ਮੇਰੋ ਧਾਵਨ ਤੇ ਛੂਟਿਓ ਕਰਿ ਬੈਠੋ ਬਿਸਰਾਮੁ॥ ਬਸੰਤ ਮ:੯ ਸਬਦ ੩॥

੨੫. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਅਪਣੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਕਿਸਨੂੰ ਆਈ ਹੈ?

ਉਤ੍ਰ:-ਤੇਲੰਗੀ ਦੇਵਕਰੀ ਆਈ॥

ਤੇ = ਤਿੰਨ॥ ਲੰਗੀ = ਲੰਘਕੇ॥ ਦੇਵ = ਪੂਜਾ॥

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਤਾਂਈ ਤਿਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਲੰਘਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਤਮਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਆਈ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਰਹਤ ਰਹੈ ਨਿਰਾਰੀ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਨਾ ਜਾਨੈ ॥
ਰਤਨ ਕੋਠੜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਖਜਾਨੈ ॥
ਰਾਮਕਲੀ ਮ:੫ ਸਬਦ ੪ ॥

ਗੁਰਮੁਖ ਹੋਵੈ ਸੁ ਪੂਜਾ ਜਾਣੈ ਭਾਣਾ ਮਨਿ ਵਸਾਈ ॥
ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ॥ ਅਸਟਪਦੀ ੩ ॥

੨੬. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਭਾਣਾ ਮੰਨਣੇ ਕਰਕੇ ਕੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਬਸੰਤੀ ਸੰਦੂਰ ਸੁਹਾਈ ॥

ਬਸੰ-ਤੀ = ਬਸੰ = ਬਸ ॥ ਤੀ = ਇਸਤ੍ਰੀ ॥ ਸੰ-ਦੂਰ = ਸੰ = ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ॥ ਸੁਹਾਈ = ਸੋਭਨੀਕ ॥

ਅਵਿਦਿਆ ਰੂਪੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਸਿ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੋਭਨੀਕ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਸੋ ਭੀ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਸੋ ਮਿਲੈ ਤੁਧੁ ਆਏ ॥
ਜਿਸੁ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ਸੋ ਤੁਝਹਿ ਸਮਾਏ ॥ ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮ:੩ ॥ ਸਬਦ ੨੦ਵਾਂ ॥

ਵਾ:–ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਜਗਤ ਠਗਾਨਾ ਸੁ ਮਾਇਆ ਹਰਿ ਜਨ ਠਾਗੀ ॥
ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ ਮ: ੫ ਸਬਦ ੬੭ ਵਾਂ ॥

੨੭. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਸਰਸ ਅਹੀਰੀ ਲੈ ਭਾਰਜਾ ॥

ਸਰਸ = ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ॥ ਅਹੀ-ਰੀ = ਅਹੀ = ਸਪਣੀਆਂ ॥ ਰੀ = ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ॥ ਲੈ = ਨਾਸ ॥ ਭਾ-ਰਜਾ = ਭਾ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ॥ ਰਜਾ-ਤ੍ਰਿਪਤ = ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਰੂਪ ਸਪਣੀਆਂ ਨਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਗਏ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਸਾਚ ਕਹੌਂ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ਸਭੈ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਤਿਨਹੀ ਪ੍ਰਭ ਪਾਇਓ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸ੍ਵਯੇ ੯ ਵਾਂ ॥

੨੮. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਤੀ ਲਾਈ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਸੰਗ ਲਾਈ ਪਾਚਉ ਆਰਜਾ ॥

ਪਾਚਉ = ਚੇਤਨ ॥ ਆਰਜਾ = ਸ੍ਰੇਸਟ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਜੋ ਸ੍ਰੇਸਟ ਹੈ ਤਿਸ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਲਾਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਰਹੇ ਲਿਵ ਏਕੈ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਮਨੁ ਮਾਨੀ ॥
ਟੋਡੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਸਬਦ ਪਹਿਲਾ ॥

੨੯. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕਿਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਸੁਰਮਾਨੰਦ ਭਾਸਕਰ ਆਏ ॥

ਸੁਰਮਾ = ਕਾਲਾ, ਕਾਲੀ ਮਾਇਆ ॥ ਨੰਦ = ਪੁਤ੍ਰ, ਮਨ ॥ ਭਾਸ-ਕਰ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ॥ ਮਾਇਆ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਜੋ ਮਨ ਹੈ ਤਿਸ ਵਿਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਮਨ ਮਹਿ ਆਪਿ ਮਨ ਅਪਨੇ ਮਾਹਿ ॥
ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮਹਲਾ ੫ ਅ: ੧੨ ਵੀਂ ॥ ਪੌੜੀ ੭ ॥ ਵਾ ॥
ਮਨ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਮਨੂਆ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਭਾਈ ॥
ਰਾਮਕਲੀ ਮ: ੧ ॥ ਸਬਦ ੯ ਵਾਂ ॥

੩੦. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤ੍ਰਹਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਚੰਦ੍ਰ ਬਿੰਬ ਮੰਗਲਨ ਸੁਹਾਏ ॥

ਚੰਦ੍ਰ = ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥ ਬਿੰਬ = ਪ੍ਰਤਿ ਬਿੰਬ, ਅਕਾਸ ॥ ਮੰਗਲਨ = ਅਨੰਦਾਇਕ ਜੈਸੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਘੜਿਆਂ ਮੇਂ ਸੁਹਾਂਵਦਾ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਅਨੰਦਾਇਕ ਜੋਤਿ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਹਵੰਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਹਭ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਜਿਉਂ ਜਲ ਘਟਾਊ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ॥

ਮਾਰੂ ਵਾਰ ਡਖਣੇ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਸਲੋਕ ੧੪ ਵਾਂ ॥

ਅਥ੍ਵਾ:—ਜਿਉਂ ਪਸਰੀ ਸੂਰਜ ਕਿਰਣਿ ਜੋਤਿ ॥

ਤਿਉਂ ਘਟਿ ਘਟਿ ਰਮਈਆ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ॥ ਬਸੰਤ ਮ: ੪ ॥ ਸਬਦ੧ ॥

੩੧. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸਰਸਬਾਨ ਅਉ ਆਹਿ ਬਿਨੋਦਾ ॥

ਸਰਸ = ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਬਾਨ = ਤੀਰ ॥ ਅਉ = ਬਹੁੜੋ, ਫੇਰ ॥ ਆਹਿ ਹੈ ॥ ਬਿਨੋਦਾ = ਆਨੰਦ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪੀ ਤੀਰ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂਈ ਫੇਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਦਾ ਭ੍ਰਮ ਰਹਿਤ ਨ੍ਰਿਉਪਾਧ ਅਨੰਦ ਹੀ ਅਨੰਦ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਰ ਲਾਗੇ ਤਨ ਭੀਤਰਿ ਤਾ ਭ੍ਰਮੁ ਕਾਟਿਆ ਜਾਈ ॥

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਸਬਦ ੯ ॥

੩੨. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਗਾਵਣ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਗਾਵਹਿ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਕਮੋਦਾ ॥

ਬਸੰਤ = ਅਨੰਦ ॥ ਕਮੋਦਾ = ਕਵੀਆਂ ॥

ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗਾਂਵਦੇ ਹੈ, ਤਿਨਾਂ ਦਾ ਰਿਦਾ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਨਿਆਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕਰਕੇ ਅਨੰਦ ਸਹਿਤ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਸਭੇ ਕਾਜ ਸੁਹੇਲੜੇ ਥੀਏ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੂਠਾ ॥

ਗਉੜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਦੂਜੀ ਮ: ੫ ॥ ਸਲੋਕ ਨੰ: ੧੭ ॥

ਕਈ ਕੋਟਿਕ ਜਗ ਫਲਾ ਸੁਣਿ ਗਾਵਣ ਹਾਰੇ ਰਾਮ ॥

ਰਾਗ ਬਿਹਾਗੜਾ ਛੰਤ ਮ: ੫ ॥ ਛੇਵਾਂ ਛੰਤ ॥

੩੩. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਵੈਰਾਗ ਬਿਬੇਕਾਦਿਕ ਸਾਧਨ ਕਹੋ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈ ਕਹੇ ਸਵਾਰੀ ॥

ਅਸਟ = ਅੱਠ ॥ ਪੁਤ੍ਰ = ਪਵਿਤ੍ਰ ॥ ਮੈ = ਮੇਰੇ ॥ ਸਵਾਰੀ = ਸਵਾਰ

ਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾ ਅਠ [* ਵੈਰਾਗੁ, ਬਿਬੇਕ, ਖਟ ਸੰਪਤੀ ਮੁਕਤੀ ਇਛਾ ਸ੍ਰਵਨ, ਮੰਨਨ, ਨਿਧਿਆਸਨ ॥ (੮) ਤਤ ਤ੍ਵੰ ਦਾ ਸੋਧਨ] ਸਾਧਨਾ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਮੇਰੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਨੂੰ ਸਵਾਰ ਸਵਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈ ॥

---

੧. *ਵੈਰਾਗ:—ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਤਕ ਜਿੰਨੇ ਪਦਾਰਥ ਹਨ, ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਰਿਦੇ ਵਿਚੋਂ ਤਿਆਗਿ ਕਰੇ। ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਇਛਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

੨. ਬਿਬੇਕ:—ਬ੍ਰਹਮ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਜਗਤ ਸ੍ਰੀਰ ਸਹਿਤ ਨਾਸਵੰਤ ਹੈ।

੩. ਖਟ ਸੰਪਤੀ:—ਛੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਾਧਨ (੧) ਸਮ-ਮਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਾਸ਼ਨਾ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ॥

(੨) ਦਮ:—ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਰੋਕਣਾ ॥

(੩) ਸਰਧਾ:-ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਸਚੇ ਹੈ,ਮੇਰੀ ਕਲਿਆਣ ਕਰ ਦੇਣਗੇ, ਐਸਾ ਭਰੋਸਾ ਹੋਣਾ।

(੪) ਸਮਾਧਾਨ:—ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਨਾਨਾਂ ਪ੍ਰਣੇ ਦੀ ਹਿਲ-ਚੁਲੀ ਰੂਪ ਵਿਖੇਪ ਨਾ ਹੋਣਾ।

(੫) ਉਪ੍ਰਾਮ:-ਵਿਸ਼ੇ ਸਾਧਨ ਸਮੇਤ ਸਭ ਕਰਮ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਵਿਹੁ ਦੀ ਨਿਆਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕੇ ਭਜਨਾ। ਨੇਤ੍ਰੀ ਜੇ ਵਿਕਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਗਲਿਆਣੀ ਮੰਨਣੀ।

(੬) ਤਤਿਛਿਆ:-ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਧੁਪ, ਪਾਲਾ, ਭੁਖ, ਤੇਹ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੇ ਸੁਭਾ ਸਹਾਰ ਲੈਣਾ, ਏਹ ਖਟ ਸੰਪਤੀ ਤੀਜਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਛੇ ਨਹੀਂ।

੪. ਮੁਕਤੀ ਇਛਾ:—ਬ੍ਰਹਮ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਔਰ ਸੰਸਾਰ ਦੁਖ ਕੀ ਨਵਿਰਤੀ ਮਮੋਖ੍ਰ ਕਾ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਏਸ ਇਛਾ ਦਾ ਨਾਮੁ ਮਮੁਖਤਾ ਹੈ।

੫. ਸ੍ਰਵਨ:—ਖਟ ਚਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੁਗਤੀ ਸੇ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਕੋਂ ਕਾ ਤਾਤ ਪ੍ਰਜ ਨਿਸਚੇ ਕਰਨਾ ॥ ਚਿਤ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਨਾਮੁ ਸੁਨਣਾ ॥

ਖਟ ਚਿੰਨ੍ਹ:-੧. ਉਪਕਰਮ=ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ, (ਉਪੱਸਹਾਰ) ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤੀ [ਆਦਿ ਮੇਂ ਭੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਦਾ ਕਥਨ ਔਰ ਅੰਤ ਮੇਂ ਭੀ ਅਦ੍ਵੈਤ ਦਾ ਕਥਨ ਕਰਨਾ]।

੨. ਅਭਿਆਸ:—ਪੁਨਾਂ ਪੁਨਾਂ ਅਦ੍ਵੈਤ ਵਸਤੂ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣਾ ॥

੩. ਅਪੂਰਬਤਾ:-ਗੁਰਾਂ ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥ ਗਿਆਨ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀਂ ॥

੪ ਅਪੂਰਬਤਾ:—ਫਲ=ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ। ੫. ਅਰਥਾਵਾਦ=ਨਾਮੁ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ॥

੬. ਉਤਪਤੀ=ਜੁਗਤੀ ॥

ਬੇਮੁਖਤਾ ਦਾ ਖੰਡਨ

੬. ਮੰਨਣ:—ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਅਭੇਦ ਕੀ ਸਾਧਕ ਔਰ ਭੇਦ ਕੇ ਖੰਡਨ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਜੁਗਤੀਓਂ ਸੇ ਅਦੁਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਚਿੰਤਨ ਕਰਣਾ ॥

੭. ਨਿਧਿਆਸਨ = ਅਨਾਤਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮਾਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਕੀ ਇਸਥਤੀ ਕਰਣੀ।

੮. ਤਤ ਤ੍ਵੰ ਕਾ ਸੋਧਨ = ਤਤ ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਈਸਰ ਦਾ ਸਾਖੀ, ਤ੍ਵੰ ਪਦ ਦਾ ਅਰਥ ਜੀਵ ਦਾ ਸਾਖੀ, ਇਕੋ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥

ਮਨ ਤਨ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਰੰਗ ਏਕੈ ॥ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੈ ਬਿਰਤਿ ਬਿਬੇਕੈ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਮਨ ਤਨ ਰੰਗਿ ਰਤੇ ਰੰਗ ਏਕੈ ॥ ਨਾਨਕ ਜਨ ਕੈ ਬਿਰਤਿ ਬਿਬੇਕੈ॥
ਗਉੜੀ ਸੁਖਮਨੀ ਮ: ੫ ॥ ਅਸਟਪਦੀ (੨) ਪੌੜੀ ਪੰਜਵੀਂ ॥

੩੪. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਮਨੁਖਾ ਦੇਹ ਦੀ ਵਾਰੀ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਪੁਨ ਆਈ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਾਰੀ ॥

ਪੁਨ = ਫੇਰ ॥ ਦੀਪਕ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ॥ ਬਾਰੀ = ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਚੌਰਾਸੀ ਦੇ ਫੇਰ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਮਿਲਨ ਦੀ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਬਾਰੀ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਨ ਕੀ ਏਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ॥

੩੫. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਕਬੁਧੀ ਦੀ ਨਵਿਰਤੀ ਕਿਸ ਤ੍ਰਹਾਂ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਕਛੇਲੀ ਪਟਮੰਜਰੀ ਟੋਡੀ ਕਹੀ ਅਲਾਪਿ ॥

ਕਛੇਲੀ = ਕ-ਛੇਲੀ = ਕ = ਖੁਟਿਆਈ, ਕਰੂਪ ॥ ਛੇਲੀ = ਛਲ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ॥ ਪਟ = ਪਟ ਦੇਣਾ ॥ ਮੰ-ਜਰੀ = ਮੰ = ਰਿਦੇ ਵਿਚ ॥ਜਰੀ = ਜੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ॥ ਟੋਡੀ = ਦੇਸੀ = ਸਾਖੀ ॥

ਖੁਟਿਆਈ ਛਲ ਵਾਲੀ ਜੋ ਕਰੂਪ ਕਬੁਧੀ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਜੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਸੋ ਪਟ ਦਿਤੀ॥ ਗੁਰਮੁਖ ਸ੍ਵੈ ਦੇਸੀ, ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਕੋ ਆਪ (ਅਲਾਪਿ) ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਗਾਵੋ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਕਬੁਧਿ ਮਿਟੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥
ਰਾਮ ਕਲੀ ਸਿੱਧ ਗੋਸਟ ੫੬ ਵੀਂ ਪੌੜੀ ॥

੩੬. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਸਬੁਧੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੈਸੇ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਕਾਮੋਦੀ ਅਉ ਗੂਜਰੀ ਸੰਗ ਦੀਪਕ ਕੇ ਥਾਪਿ ॥

ਕਾਮੋਦੀ = ਕਾਮ ਨੂੰ ਉਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਬੁਧੀ ਵਾ ਕਵੀਆਂ ॥ ਗੂਜਰੀ = ਗੁਜਰ ਗਈ ॥ ਦੀਪਕ = ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ॥ ਥਾਪਿ = ਇਸਥਤ ॥ ਅਉ = ਪੁਨਾਂ = ਫੇਰ ॥

ਜੋ ਕਬੁਧੀ ਵਿਸ਼ੇ ਰਸ ਵਿਚ ਕਵੀਆਂ ਵਾਙੂ ਖਿੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੁਨਾਂ ਓਹ ਹੁਣ ਗੁਜਰ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਬੁਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਥਿਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਸੁਕਰਣੀ ਕਾਮਣਿ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਹਮ ਪਾਈ ॥
ਆਸਾ ਮ: ੫ ॥ ਸ਼ਬਦ ਨੰ ੩ ॥ ਵਾ
ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੂੰ ਗੁਰੁ ਪਿਤਾ ਹੈ ਦੇ ਮਤਿ ਸਮਝਾਏ ॥
ਆਸਾ ਮ: ੪ ॥ ਛੰਤ ੧੭ ਵਾਂ ॥

੩੭. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਕੀ ਔਗੁਣ ਮਿਟ ਗਏ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਕਾਲੰਕਾ ਕੁੰਤਲ ਅਉ ਰਾਮਾ ॥

ਕਾਲੰਕਾ = ਕਲੰਕ, ਪਾਪ ॥ ਕੁੰਤਲ = ਕਾਲੇ ॥ ਅਉ = ਪੁਨਾ ॥ ਰਾਮਾ ਰਮ ਗਏ, ਚਲੇ ਗਏ = ਕਾਲੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਜੋ ਕਲੰਕ ਸਨ ਫੇਰ ਓਹ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਬਿਨਸੇ ਪਾਪ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਤ ਨਾਹੀ ਸੰਤਾਪ ॥
ਰਾਮਕਲੀ ਮ: ੫ ॥ ੪੬ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੩੮. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਚਿਤ ਉਜਲ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਕਮਲ ਕੁਸਮ ਚੰਪਕ ਕੇ ਨਾਮਾ ॥

ਚੰਪਕ = ਚੰਬਾ ॥ ਕੁਸਮ = ਫੁਲ ॥ ਕਮਲ = ਕੌਲ ॥ ਕੇ = ਕਰਕੇ ॥ ਨਾਮਾ = ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਕਵਲ ਦੇ ਫੁਲ ਵਾਂਙੂ ਨਿਰਲੇਪ ਅਤੇ ਚੰਬੇ ਦੇ ਫੁਲ ਵਾਂਙੂ ਉਜਲ (ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ) ਹੋ ਗਏ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਨਾਮਿ ਜਿਸੈ ਕੈ ਊਜਲੀ ਤਿਸੁ ਦਾਸੀ ਗਨੀਆ ॥
ਆਸਾ ਮ: ੫ ॥ ੧੧੭ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੩੯. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਵਡੀ ਲਗਦੀ ਹੈ?

ਉਤ੍ਰ:–ਗਉਰਾ ਅਉ ਕਾਨਰਾ ਕਲਿਆਨਾ ॥

ਗਉਰਾ = ਗੌਰਵਤਾ, ਵਡਿਆਈ ॥ ਕਾਨਰਾ = ਕਾ = ਸੁਖ ਸਰੂਪ,

ਨਰਾ = ਨਿਅੰਤਾ ਰੂਪ ॥ ਕਲਿਆਨਾ = ਕਲਿਆਨ ਸਰੂਪ ॥

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਨਾਮੁ ਦੀ ਹੀ ਵਡਿਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਖ, ਪ੍ਰੇਰਕ ਅਤੇ ਨਿਅੰਤਾ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਕਲਿਆਨ ਸਰੂਪ ਹੋਏ ਹੈਂ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਸਭ ਵਡਿਆਈਆ ਹਰਿ ਨਾਮ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਈਐ ॥
ਬਿਲਾਵਲ ਕੀ ਵਾਰ ਤੀਜਾ ਸਲੋਕ ॥

੪੦. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਨਾਮੀ ਕਿਸ ਮੁਲ ਕਰਕੇ ਪਾਈਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀਪਕ ਕੇ ਜਾਨਾ ॥

ਅਸਟ = ਅ = ਬਿਨਾਂ, ਸਟ = ਸਟੇ, ਮੁਲ ਤੋਂ = ਅਮੋਲਕ ॥ ਪੁਤ੍ਰ = ਪਵਿਤ੍ਰ ॥ ਦੀਪਕ = ਗਿਆਨ ॥

ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਸਟੇ (ਵਟੇ) ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਦੇ ਗਿਆਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਾਣੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਕੰਚਨ ਸਿਉ ਪਾਈਐ ਨਹੀ ਤੋਲਿ ॥ ਮਨੁ ਦੇ ਰਾਮੁ ਲੀਆ ਹੈ ਮੋਲਿ ॥
ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਸ਼ਃ ੧੯ ਵਾਂ ॥

੪੧. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭਗਤ ਕਿਵੇਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸਭ ਮਿਲ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਵੈ ਗਾਵਹਿ ॥

ਸ੍ਰੀ = ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ॥ ਰਾਗ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਵੈ = ਓਸ ਹਰੀ ਤਾਂਈ ॥

ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਮਿਲਕੇ ਉਸ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਤਾਂਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਗਾਂਵਦੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦੀ ਜੈ ਦੇਉ ਨਾਮਾ ਭਗਤਿ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਿ ਇਨਹੀ ਹੈ ਜਾਨਾ ॥
ਗਉੜੀ ਅਸਟਪਦੀ ਕਬੀਰ ਕੀ ਸਬਦ ੩੭ ਵਾਂ ॥

੪੨. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਹਰੀ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੇ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਪਾਚਉ ਸੰਗ ਬਰੰਗਨ ਲਾਵਹਿ ॥

ਪਾਚਉ = ਚੇਤਨ, ਹਰੀ ॥ ਬਟ-ਅੰਗਨ = ਬਰ = ਸ੍ਰੇਸਟ-ਅੰਗਨ = ਰਿਦੇ ਵਾਲਾ ॥

ਸ੍ਰੇਸਟ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਰਿਦੇ ਨੂੰ ਲਾਕੇ ਹਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਚੇਤਨ ਪਤੀ ਨਾਲ

ਮਿਲੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਏਹੁ ਤਨੁ ਵੇਚੀ ਸੰਤ ਪਹਿ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇਇ ਮਿਲਾਇ ॥
ਆਸਾ ਮਃ ੫ ਬਿਰਹੜੇ ਸਬਦ ੧ ॥

੪੩. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਪੂਰਨ ਫਲ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਬੈਰਾਗੀ ਕਰਨਾਟੀ ਧਰੀ ॥

ਬੈਰਾਗੀ = (ਬੈਰ-ਅਗੀ)ਬੈਰ ਦੀ ਨਾਸਕ = ਗ੍ਰੀਬੀ॥(ਕਰਨ-ਅਟੀ)ਕ੍ਰਿਪਾ,ਪੂਰੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਗ੍ਰੀਬੀ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਫਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਸਹਜ ਸੁਹੇਲਾ ਫਲੁ ਮਸਕੀਨੀ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਅਪੁਨੈ ਮੋਹਿ ਦਾਨੁ ਦੀਨੀ ॥
ਗਉੜੀ ਅਸਟ ਪਦੀ ਮਃ ੫ ॥ ਅਸਟ ਪਦੀ ੧ ॥

੪੪. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਸ ਕਿਸਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਗਵਰੀ ਗਾਵਹਿ ਆਸਾਵਰੀ ॥

ਗਵਰੀ = ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਾਲੀ ਬੁਧੀ ਵਾ ਪਾਰਬਤੀ ॥ (ਆਸਾ-ਵਰੀ) ਆਸਾ ਵਰਜੀ ॥

ਜੋ ਗੰਭੀਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੁਧੀ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਗਾਂਵਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸਾ ਨੂੰ ਵਰਜਿਆ ਹੈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਸ ਪਾਰਬਤੀ ਆਦਿਕ ਦੇਵੀਆਂ ਭੀ ਗਾਉਦੀਆਂ ਹੈ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਮਮਤਾ ਜਾਲ ਤੇ ਰਹੈ ਉਦਾਸਾ॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿ ਨਾਨਕ ਹਮ ਤਾਕੇ ਦਾਸਾ ॥
ਬਿਲਾਵਲ ਥਿਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥

੪੫. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕਿਵੇਂ ਮਰੀ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਤਿਹ ਪਾਛੈ ਸਿੰਧਵੀ ਅਲਾਪੀ ॥

ਤਿਹ = ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ॥ ਪਾਛੈ = ਪਿਛੇ ਹਟੇ ॥ (ਸਿੰਧ-ਵੀ) = ਸਮੁੰਦ੍ਰ (ਵੀ) ਨਿਆਈਂ ॥ ਅਲਾਪੀ = ਜਸ ॥ ਜੋ ਸੰਤ ਭਗਤ ਤ੍ਰਿਸਨਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹਟੇ ਹਨ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਸ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਕਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ॥ ਵਾ ਜੋ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਨਿਆਈ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਜਾਣ ਕੇ ਅਲਾਪਦੇ ਹੈ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਮਗਰੋਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਹੱਟ ਗਈ ਹੈ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਬੁਝਾਈ ॥
ਨਾਨਕ ਉਧਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਈ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਸਬਦ ੫੫ ਵਾਂ ॥
ਵਾ:—ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬੁਝੈ ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥ ੫੧ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੪੬. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਕਲੇਸ ਕਿਵੇਂ ਮਿਟੇ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਸਿਉ ਪਾਚਉ ਥਾਪੀ ॥
ਸ੍ਰੀ = ਸ੍ਰੋਮਣੀ ॥ ਰਾਗ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਪਾਚਉ = ਪੰਜ ਕਲੇਸ ॥
[*੧. ਅਵਿਦਿਆ, ੨. ਅਸੰਮਤਾ, ੩. ਰਾਗ, ੪. ਦ੍ਵੈਖ ੫. ਅਭੀ ਨਵੇਸ ॥] ਥਾਪੀ = ਰੋਕੀ ॥

ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਥ ਪੰਜਾਂ ਕਲੇਸਾਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰੋਕੀ ਹੈ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਕਲੀ ਕਾਲ ਕੇ ਮਿਟੇ ਕਲੇਸਾ ॥ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਮਨ ਮਹਿ ਪਰਵੇਸ਼ਾ ॥
ਸੂਹੀ ਮਃ ੫ ॥ ਸਬਦ ੩੭ ਵਾਂ ॥

੪੭. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਬ੍ਰਹਮ ਕਿਵੇਂ ਬਿਆਪਕ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਸਾਲੂ ਸਾਰਗ ਸਾਗਰਾ ਅਉਰ ਗੋਂਡ ਗੰਭੀਰ ॥
ਸਾਲੂ = ਘਰ ॥ ਸਾਰ = ਸ੍ਰੇਸਟਤਾ ॥ ਗ = ਗ੍ਰੈਹਨ ॥ ਸਾਗਰਾ = ਸਮੁੰਦ੍ਰ ॥
ਗੋਂਡ = ਵਿਚਾਰ ॥ ਗੰਭੀਰ = ਡੂੰਘਾ ॥ ਅਉਰ = ਬਹੁੜੇ ॥

ਸ੍ਰੇਸਟ ਤਾਈ ਨੂੰ ਗ੍ਰੈਹਨ ਕਰਣ ਦਾ ਘਰ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ = ਬਹੁੜੇ ਤਿਸਨੂੰ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਨਿਆਈ ਗੰਭੀਰ ਜਾਣ ਕੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੈ ॥ ਵਾ ਘਰ ਦੀ ਨਿਆਈ ਆਸਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਸਾਰ = ਸ੍ਰੇਸਟਤਾ ਦਾ (ਗ) ਗਿਆਤਾ ਹੈ, ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਦੀ ਨਿਆਈ ਅਗੰਮ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਅਉਰ ਸਭ ਵਿਚ (ਗੋਂਡ) ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ॥

---

* ਅਵਿਦਿਆ:—ਸਰੂਪ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ॥੨॥ ਅਸੰਮਤਾ = ਸਮਾਨ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨਾ ਹੋਣੀ ॥੩॥ ਰਾਗ = ਮੋਹ ॥੪॥ ਦ੍ਵੈਖ = ਵੈਰ ॥੫॥ ਅਭੀ ਨਵੇਸ = ਉਲਟਾ ਹੱਠ ॥ ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟੀ ਬਾਤ ਦਾ ਹਠ ਕਰਨਾ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਉਦਕ ਸਮੁੰਦ ਸਲਲ ਕੀ ਸਾਖਿਆ ਨਦੀ ਤਰੰਗ ਸਮਾਵਹਿ ਗੇ ॥
ਸੁੰਨਹਿ ਸੁੰਨੁ ਮਿਲਿਆ ਸਮਦਰਸੀ ਪਵਣ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਵਹਿ ਗੇ ॥
ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਸਬਦ ਨੰ: ੪ ॥

੪੮. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:—ਸੂਰਮਾ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:—ਅਸਟ ਪੁਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕੇ ਗੁੰਡ ਕੁੰਭ ਹਮੀਰ ॥
ਅਸਟ = ਅੱਠ [ਯਮ, ਨੇਮ, ਆਸਨ, ਪ੍ਰਾਣਾ ਯਾਮ, ਪ੍ਰਤਿਆਹਾਰ, ਧਾਰਨਾ, ਧਿਆਨ, ਸਮਾਧੀ] ਪੁਤ੍ਰ = ਪਵਿਤ੍ਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ = ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਗੁੰਡ = ਮਿਲਿਆ ॥ ਕੁੰਭ = ਸ੍ਰੀਰ ॥ ਹਮੀਰ = ਸੂਰਮਾ ॥

ਇਹ ਅੱਠੇ ਜੋਗ ਦੇ ਅਗ ਜੋ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਏ ਹਨ ॥ ਕਿਉਂਕੇ ਜੋ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਏਸਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਅਗਿਆਨ ਸਤ੍ਰ ਨੂੰ ਜਿਤਕੇ ਓਹ ਸੂਰਮੇ ਬਣੇ ਹਨ ਵਾ (ਗੁੰਡ) = ਮਿਲਿਆ ਜੋ (ਕੁੰਭ) ਸ੍ਰੀਰ ਹੈ ਇਸਦੇ ਅਭਿਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਸੂਰਮੇ ਹੋ ਗਏ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਨਾਨਕ ਸੋ ਸੂਰਾ ਵਰੀਆਮੁ ਜਿਨਿ
ਵਿਚਹੁ ਦੁਸਟ ਅਹੰਕਰਣੁ ਮਾਰਿਆ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਸਾਲਾਹਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿਆ ॥
ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਕੀ ਵਾਰ ੧੧ਵਾਂ ਸਲੋਕ ॥

(੧) ਯਮ:—ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਹੈ ॥

੧. ਅਹਿੰਸਾ:—ਯਹ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਹੈ (੧) ਮਨ ਤੇ ਬੁਰਾ ਨਾ ਚਿਤਵਨਾ (੨) ਜਬਾਨ ਤੋਂ ਫਿਕਾ ਨਾ ਬੋਲਨਾ (੩) ਦੇਹ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰਨਾ ॥

੨. ਸਚ = ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲੇ ਸਦਾ ਸਚ ਬੋਲੇ ॥

੩. ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ, ਸ੍ਰੀਰ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਚੱਕੇ, ਮਨ ਦੇ ਪਾਪ ਨਾ ਲਕੋਵੇ, ਇਉਂ ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇ ॥

੪. ਜਤ ਰਖੇ–ਏਹ ਅੱਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਕਾਮ ਕਾ ਤਿਆਗਨ ਕਰੇ।
੧. ਬਾਤ ਕਰਨੀ। ੨. ਸੁਨਣੀ ੩. ਇਕਾਂਤ ਮਿਲਨਾ । ੪. ਅੰਗ ਪਰਸਣੇ। ੫. ਹਿਤ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ। ੬. ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ। ੭. ਮਨ ਮੇ ਚਿਤਵਨੀ।੮. ਭੋਗ ਇਹਨਾਂ ਅੱਠਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਇਉਂ ਜਤ ਰਖੇ॥

੫. ਧੀਰਜ:–ਸੁਖ ਦੁਖ ਵਿਚ ਸਮ॥

੬. ਖਿਮਾ:–ਕਿਸੇ ਦੇ ਔਗੁਣ ਵੇਖ ਕੇ ਮੁਆਫ ਕਰਣੇ, ਖੋਭ ਨ ਕਰਣਾ॥

੭. ਦਇਆ:–ਦੁਖੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਣੀ॥

੮. ਕੋਮਲ ਹਿਰਦਾ:–ਚੰਗਾ ਉਪਦੇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਣਾ॥

੯. ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਭੋਜਨ ਛਕਣਾ:–ਭੁਖ ਤੋਂ ਚੌਥਾ ਹਿਸਾ ਘਟ ਖਾਣਾ॥

੧੦. ਇਸ਼ਨਾਨ:–ਸ੍ਰੀਰ ਦਾ ਜਲ ਨਾਲ, ਮਨ ਦਾ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਦਾ ਤਿਆਗ ਏਹ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਯਮ ਇਕ ਅੰਗ ਹੈ॥

(੨) ਨੇਮ:–ਏਹਿ ਭੀ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ॥

੧. ਤਪ:–ਇਹ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ॥ ੧. ਤਾਮਸੀ ਤਪ:–ਭੁਖੇ ਤਿਹਾਏ ਰਹਿਣਾ, ਅਗਨ ਤਾਵਣੀ, ਜਲ ਧਾਰਾ, ਏਹ ਤਾਮਸੀ ਤਪ ਹੈ॥
੨. ਰਾਜਸੀ ਤਪ:–ਕੁਕਰਮਾਂ ਵਲੋਂ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਰੋਕਣੀਆਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸੇਵਾ ਆਦਿਕ ਕਰਨੀ ਰਾਜਸੀ ਤਪ ਹੈ॥
੩. ਸ਼ਾਂਤਕੀ ਤਪ:–ਬ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮੁ ਵਿਚ ਟਿਕਾਉਣਾ॥

੨. ਸੰਤੋਖ:–ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਰਜਾਇ ਵਿਚ ਜੋ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲੇ ਦੁਖ ਅਥਵਾ ਸੁਖ ਉਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿਣਾ॥ ਏਹ ਸਚਾ ਸੰਤੋਖ ਹੈ॥
ਕਚਾ ਸੰਤੋਖ:–ਪਦਾਰਥ ਹੱਥ ਨ ਆਉਣਾ ਕਹਿਣਾ ਮੈਂ ਸੰਤੋਖੀ ਹਾਂ = ਐਸੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ॥ ਕੇਵਲ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਭੁਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ॥

੩. ਆਸਤਕ:–ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਬੁਧੀ ਅੰਦਰ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਾ ਹੋਣਾ॥

੪. ਦਾਨ:–ਕ੍ਰੋਧ ਸਹਿਤ ਦਾਨ ਦੇਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਚੰਗੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਤਾਮਸੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਜਸ ਵਾਸਤੇ ਦਾਨ ਦੇਣਾ ਰਾਜਸੀ ਹੈ = ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇਣੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਏਕ ਸਾਤਕੀ ਉਤਮ (ਗੁਰਮਤਿ) ਦਾਨ ਹੈ॥ ਚਾਹੇ ਵਿਦਿਆ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਧਨ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਕੇ ਦੇਵੇ ਬੇਅੰਤ ਫਲ ਹੈ॥

੫. ਪੂਜਾ:–ਰਿਦੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਧਰਕੇ ਮਨ ਨਾਲ ਪੂਜਨ ਕਰਨਾ॥

੬. ਪਾਠ:–ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੁਨਣਾ॥ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੰਨੀ ਨਾ ਪਾਉਣੀ ਨਾ ਕਹਿਣੀ॥

੭. ਬਿਨਾਂ ਦੰਭ:–ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰੇ ਤੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਹੇ॥ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੇ ਪਖੰਡ ਨਾ ਕਰੇ॥

੮. ਸ਼ਾਂਤਕੀ ਬ੍ਰਿਤ:–ਨੀਵਾਂ ਚਲੇ ਮਿਠਾ ਬੋਲੇ॥

੯. ਅਬੋਲ:–ਜਿਨਾ ਚਿਰ ਨਿਤ ਨੇਮ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰੇ ਉਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਨਾ ਬੋਲੇ॥

੧੦. ਹੋਮ:–ਭੁਖੇ ਦੇ ਮੁਖ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ਅੰਨ-ਜਲ, ਇਹ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਮ ਹੈ ਅਗਨ ਹੋਮ ਕੇਵਲ ਅਗਨ ਅਹੂਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ॥

(੩) ਆਸਨ:–ਪਦਮ ਆਸਨ, ਸਿਧ ਆਸਨ ਆਦਿ॥

(੪) ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ–ਸੁਆਸਾਂਦਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਉਤਰਾਉਣਾ॥

(੫) ਪ੍ਰਤਿਆਹਾਰ–ਪੰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਬੇਗ ਨੂੰ ਵਰਜਕੇ

ਮਨ ਦੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾ ਮੇਟ ਕੇ ਆਤਮ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਜੋੜਨਾ॥ ਅਥਵਾ ਇਕਾਂਤ ਦੇਸ ਇਸ ਅੰਗ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾ ਭਾਵ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਕੀ ਅਵਾਜ਼ ਨ ਸੁਣੇ ਤਿਥੇ ਰਹਿਣਾ॥

(੬)ਧਾਰਨਾ:-ਚਿਤ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਸਥਾਨ ਔਰ
ਸਚੀ ਵਸਤੂ ਵਿਚ ਜੋੜਨਾ ॥
ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਵਿਚ ਚਿਤ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਦਾ
(੭)ਧਿਆਨ-ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਵਿਚ ਚਿਤ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਮਨ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਨਾ ਜਾਣਾ ॥
ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਧੇਅਕ੍ਰਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ,ਮਨ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਨਾ ਜਾਣਾ ॥

ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਧੇਅਕ੍ਰਾਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ,ਮਨ ਨੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਨਾ ਜਾਣਾ ॥ ਨਿਰਵਿਕਲਪ
(੮) ਸਮਾਧਿ:-ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਰਹਿਤ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਵ ਨਿਰਵਿਕਲਪ
ਸਮਾਧਿ, ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ, ਸਹਿਤ-ਧਿਆਤਾ, ਧਿਆਨ-ਧੇਯ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਹੋਵੇ ਸਵਿ ਕਲਪ ਸਮਾਧੀ ਹੈ ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਭਗਤ ਜੋਗ ਦੇ ਅੱਠ ਅੰਗ:-

ਅਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਰਹਿਣਾ
੧. ਯਮ:-ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਰਖਣਾ, ਅਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਰਹਿਣਾ ॥ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ
੨. ਨੇਮ:-ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ॥ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ
ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਮਿਲਕੇ ਸੁਨਣਾਂ॥ ਜੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇ ॥ ਤਾਂ ਨਿਯਮ
ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਕ ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਸੁਨਣਾ ॥
੩. ਇਕਾਤ ਦੇਸ:-ਸਭ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ, ਦੂਜਾ
ਕੋਈ ਦਿਸਣਾ ਹੀ ਨਾ, ਇਕੋ ਬਿਆਪਕ ਸਾਰਿਆਂ ਘਟਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਵਾ
ਪ੍ਰਤਿਆਹਾਰ ॥ ਮਨ ਦੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸੂਖਮ ਕਰਨੀਆਂ, ਆਤਮ
ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਜੋੜਨਾ ॥
੪. ਆਸਨ:-ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਵਿਚ ਚਿਤ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸਥਤ
ਕਰਨਾ ਚਿਤ ਹੀ ਤਿਸ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਵਾਸਤੇ ਆਸਨ ਹੈ ॥
੫. ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ:-ਪੂਰਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਅੰਦ੍ਰ ਖਿਚ ਲੈਣੇ ॥
ਕੁੰਭਕ:-ਜੋ ਆਤਮਾ ਵਸਤੂ ਸਮਝੀ ਹੈ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ
ਵਿਚ ਸਦਾ ਰਿਦੇ ਨੂੰ ਇਸਥਤ ਕਰਨਾ, ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ
ਤਿਆਗਣਾ ਨਾ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਨੂੰ ਸਦਾ ਮਨ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ॥

ਰੇਚਕ:-ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਤਿਆਗਨਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਨੂੰ
ਤਿਆਗ ਕੇ ਵੱਡਾ ਸੁਖ ਮੰਨਣਾ, ਏਹ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਹੈ ॥
੬. ਧਿਆਨ:-ਜਦੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ,ਸੁਨਣ ਬੈਠੇ ਉਦੋਂ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਬਦ
ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ॥ ਹੋਰ ਫੁਰਨਾ ਸੰਕਲਪ ਨਾ ਫੁਰਨ ਦੇਵੇ ॥
੭. ਧਾਰਨਾ:-ਮਨ ਜਦੋਂ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਜਾਵੇ ਫੇਰ ਮਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ
ਸਬਦ ਵਿਚ ਹੀ ਲਾਵੇ ॥
੮. ਸਮਾਧਿ:-ਸਬਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮਨ ਦੋ ਚਾਰ ਘੜੀਆਂ ਟਿਕਣ ਲਗ
ਜਾਵੇ ਫੇਰ ਤਨ,ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਧ ਕੇ ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਮਨ ਸਬਦ ਦਾ ਰਸ ਲਵੇ,
ਹਉਮੈ ਮੇਟ ਕੇ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਵਿਚ ਸਮਾਵੇ ਤਾਂ ਪੂਰਨ ਸਮਾਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ॥
ਏਹ ਅੱਠ ਅੰਗ ਭਗਤ ਜੋਗ ਦੇ ਹਨ ॥

੪੯. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਕੌਣ ਗਾਉਂਦੇ ਹੈ ?
ਉਤ੍ਰ:-ਖਸਟਮ ਮੇਘ ਰਾਗ ਵੈ ਗਾਵਹਿ ॥
ਖਸਟਮ = ਛੇ ਜਤੀ ॥ [੧. ਗੋਰਖ ॥ ੨ ॥ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ ॥
੩ ॥ ਲਛਮਣ ॥ ੪ ॥ ਭੈਰਉ ॥ ੫ ॥ ਦਤਾ ਤ੍ਰੇ ॥ ੬ ॥ ਹਨੂੰਮਾਨ]
ਮੇਘ = ਬਦਲ-ਵੈ, ਉਸ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਛੇ ਜਤੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਬਦਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ
ਕਰਕੇ ਉਸ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਾ, ਮਨ, ਬਾਣੀ, ਸ੍ਰੀਰ
ਤੇ ਤਿੰਨੇ ਕਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੇਆਂ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਤਿਸ
ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਗਾਈਦਾ ਹੈ ॥
ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਗਾਵਹਿ ਜਨਕਾਦਿ ਜੁਗਤ ਜੋਗੇਸੁਰ ਹਰਿ ਰਸ ਪੂਰਨ ਸਰਬ ਕਲਾ ॥
ਗਾਵਹਿ ਸਨਕਾਦਿ ਸਾਧ ਸਿਧਾਦਿਕ ਮੁਨਿ ਜਨ ਗਾਵਹਿ ਅਛਲ ਛਲਾ ॥
ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਧੋਮੁ ਅਟਲ ਮੰਡਲ ਵੈ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਰਸੁ ਜਾਣਿਓ ॥
ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ ॥
ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ਨੰ: ੩ ॥

੫੦. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਮਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੇਸਟਤਾ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ ?

ਪਾਚਉ ਸੰਗ ਬਰੰਗਨ ਲਾਵਹਿ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਪਾਚਉ = ਪੰਜ ਤਤ [੧. ਧਰਤੀ ੨. ਪਾਣੀ ੩. ਪੌਣ ੪. ਅਗਨੀ ੫. ਅਕਾਸ] ਬਰ = ਸ੍ਰੇਸਟ ਤਾਈ ॥ ਅੰਗਨ = ਰਿਦੇ ਵਿਚ ॥

ਪੰਜਾਂ ਤਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸਤੋ ਮਯ ਰੂਪ ਜੋ ਮਨ ਹੈ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਸ੍ਰੇਸਟਤਾਈ ਨੂੰ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਨਿਰਮਲ ਹੰਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਿ ॥ ਹਰਿ ਸਰਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ॥
ਮਾਝ ਮਃ ੩ ॥ ਅਸਟਪਦੀ ੩੧ ਵੀਂ, ੩੨ ਵੀ ॥

੫੧. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਵੈਰਾਗ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਸੋਰਠਿ ਗੌਂਡ ਮਲਾਰੀ ਧੁਨੀ ॥

ਸੋਰਠਿ = ਬੁਧੀ ॥ ਗੌਂਡ = ਮਿਲਕੇ ॥ ਮਲਾਰੀ = ਮਲ ਦਾ ਅਰੀ = ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਲ ਦਾ ਅਰੀ = ਵੈਰਾਗ ॥ ਧੁਨੀ = ਉਚਾਰਨਾ ॥

ਸਬੁਧੀ ਵੈਰਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਸ ਉਚਾਰਨਾ ਕਰੇ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਸਹਜ ਬੈਰਾਗੁ ॥ ਵਡਹੰਸ ਮਃ ੩ ॥ ੭ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੫੨. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਕੌਣ ਗਾਉਂਦੇ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਪੁਨ ਗਾਵਹਿ ਆਸਾ ਗੁਨ ਗੁਨੀ ॥

ਪੁਨ = ਵਾਰ ਵਾਰ ॥ ਗੁਨੀ = ਗਿਆਨੀ ॥ ਗੁਨ = ਵਿਚਾਰ ਕੇ ॥

ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਸਾ ਰੂਪ ਜਗਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਗਿਆਨੀਆ ਅੰਦਰਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਨਿਤ ਹਰਿ ਲਿਵ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸੁ॥
ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਵਧੀਕ ਮਃ ੩ ॥ ੨੧ ਵੀਂ ਪਉੜੀ ॥

੫੩. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਕੀ ਦੇਵਤੇ ਭੀ ਹਰੀ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਊਚੇ ਸੁਰਿ ਸੂਹਉ ਪੁਨ ਕੀਨੀ ॥

ਸੁਰਿ = ਦੇਵਤੇ ॥ ਸੂਹਉ = ਸੋਭਾ ॥ ਪੁਨ = ਵਾਰ ਵਾਰ ॥

ਊਚੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਸੋਭਾ ਦੇਵਤੇ ਭੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ-ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਿਵਛੰਦ ਮੁਨੀਸੁਰ ਰਸਕਿਰਸਕਿਠਾਕੁਰ ਗੁਨ ਗਾਵਤ॥
ਸਵਯੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਮਃ ੫ ॥ ਦੂਜੀ ਤਖਤੀ ਸਤਵੀਂ ਪੌੜੀ ॥

੫੪. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਮੇਘ ਰਾਗ ਸਿਉ ਪਾਚਉ ਚੀਨੀ ॥

ਮੇਘ = ਬਦਲ ॥ ਰਾਗ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਸਿਉ = ਨਾਲ ॥ ਪਾਚਉ = ਮੁਖੀ

ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਬਦਲ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਮੁਖੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਨੂੰ ਜਾਣੀ ਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਮੋਲਿ ਅਮੋਲੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਈ
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ ਦਿਵਾਇਆ ਥਾ ॥ ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ੧੨ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੫੫. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਮਨ ਕਿਵੇਂ ਪਕੜਿਆ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਬੈਰਾਧਰ ਗਜਧਰ ਕੇਦਾਰਾ ॥

ਬੈਰਾ-ਧਰ = ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨਾ ॥ ਗਜਧਰ = ਮਨ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਪਕੜਨਾ (ਕੇ) ਕੀ ॥ ਦਾਰਾ = ਡਰ ॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਧਾਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮਨ ਰੂਪੀ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲਿਆ ਫੇਰ ਕਾਲ ਦਾ ਕੀ ਡਰ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਬਾਣੀ ਰੋਕਿਆ ਰਹੈ ਦੁਆਰ ॥ ਤਉ ਮਨੁ ਮਤਵਾਰੋ ਪੀਵਨ ਹਾਰ ॥
ਗਉੜੀ ਵਾਰ ਕਬੀਰ ਕੇ ॥

੫੬. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਜੀਵ ਈਸ ਤੇ ਗੁਰ, ਸਿਖ ਦੀ ਏਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਜਬਲੀ ਧਰ ਨਟ ਅਉ ਜਲ ਧਾਰਾ ॥

(ਜਬ-ਲੀ-ਧਰ) ਜਬ = ਜਦੋਂ (ਬ੍ਰਿਤੀ) ਧਰ = ਪਕੜ ਕੇ ॥ ਲੀ = ਲੈ ਕਰ ਲਈ ॥ ਨਟ = ਈਸਰ ॥ ਅਉ = ਫੇਰ ॥ ਜਲਧਾਰਾ = ਬਦਲ (ਗੁਰੂ) ਵਾ ਜਲ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸ੍ਵਾਂਤੀ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲਾ ਬੰਬੀਹਾ (ਸਿਖ) ਵਾ ਜਲ ਦੀ ਧਾਰਾ ਪਾਣੀ (ਉਪਦੇਸ਼) ॥

ਜਬ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹੰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੈ ਕਰਕੇ ਪਕੜ ਲਈ ਤਬ ਪਰਮੇਸਰ,

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ ਅਤੇ ਸਿਖ ਇਹ ਇਕ ਸਰੂਪ ਹੀ ਵੇਖੇ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਏਕਲ ਚਿੰਤਾ ਰਾਖੁ ਅਨੰਤਾ ਅਉਰ ਤਜਹੁ ਸਭ ਆਸਾ ਰੇ ॥
ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮਾ ਭਏ ਨਿਹਕਾਮਾ ਕੋ ਠਾਕੁਰੁ ਕੋ ਦਾਸਾ ਰੇ ॥
ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਸਬਦ ੩ ॥

੫੭. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਸਿਵ ਬਿਸ਼ਨ ਆਦਿਕ ਕਿਸਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਪੁਨ ਗਾਵਹਿ ਸੰਕਰ ਅਉ ਸਿਆਮਾ ॥

ਪੁਨ = ਵਾਰ ਵਾਰ ॥ ਸੰਕਰ = ਸ਼ਿਵਜੀ, ਕਲਿਆਣ ਸਰੂਪ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰਾਮ ਵਾ ਸੁੰਦ੍ਰ ॥

ਵਾਰ ਵਾਰ ਐਸੇ ਸਤਿ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਕੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹੈ ॥ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਭੀ ਸੁੰਦ੍ਰ ਕਲਿਆਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਸੰਕਰੁ ਇੰਦੁ ਤਪੈ ਭੇਖਾਰੀ ॥
ਮਾਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸੋਹੈ ਦਰਿ ਸਾਚੈ ਆਕੀ ਮਰਹਿ ਅਫਾਰੀ ॥
ਮਾਰੂ ਮਃ ੧ ॥ ਸਬਦ ੧੦ ਵਾਂ ॥

੫੮. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਮੇਘ ਰਾਗ ਪੁਤ੍ਰਨ ਕੇ ਨਾਮਾ ॥

ਮੇਘ = ਬਦਲ [ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ = ਪ੍ਰਮਾਣ ॥ ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਭਿ ਮੇਘ ਪਠਾਇਆ ॥ ਮਾਝ ਮਃ ੫] ਰਾਗ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਪੁਤ੍ਰਨ = ਪਵਿਤ੍ਰ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਦਲ ਦੀ ਨਿਆਂਈ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰ ਕੇ ਸਤਿਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਅਨੰਤ ਜੀਵ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬੇਅੰਤ ਉਧਾਰਨ ਹਾਰਿਆ ॥
ਤੇਰੀ ਸੋਭਾ ਤੁਧੁ ਸਚੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰਿਆ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਵਾਰ ਦੂਜੀ ੧੨ਵਾਂ ਸਲੋਕ॥

ਵਾ:–ਅਨਿਕ ਭਗਤ ਅਨਿਕ ਜਨ ਤਾਰੇ ਸਿਮਰਹਿ ਅਨਿਕ ਮੁਨੀ ॥
ਬਿਲਾਵਲ ਮਃ ੫ ॥ ੧੨੭ ਵਾਂ ਸਬਦ ॥

੫੯. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕਹੋ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਖਸਟ ਰਾਗ ਉਨਿ ਗਾਏ ਸੰਗ ਰਾਗਨੀ ਤੀਸ ॥

ਖਸਟ = ਪੰਜ ਸੂਖਮ ਤਤ [੧. ਸਬਦ, ੨. ਸਪਰਸ ੩. ਰੂਪ ੪. ਰਸ ੫. ਗੰਧ] ਤੇ ਛੇਵਾਂ ਚਿਤ-ਰਾਗਨੀ = ਪ੍ਰੀਤੀ ॥ ਤੀਸ = ੨੭ ਸਿੰਮ੍ਰਤੀਆ* ਤੇ ਤਿਨ ਲੋਕ ਏਹ ਤੀਹ ਉਨਿ = ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ॥

ਪੰਜ ਸੂਖਮ ਤਤ ਤੇ ਛੇਂਵਾਂ ਚਿਤ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਾਂਈ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਗਾਂਵਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਾਈ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ, ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਏਹ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਹਿਤ ਗਾਂਵਦੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਖਟ ਭੀ ਏਕਾ ਬਾਤ ਬਖਾਨੈ ॥ ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:–ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰਵਾਰ ਪਰੀਆ ਸਬਦ ਗਾਵਣ ਆਈਆ ॥
ਰਾਮਕਲੀ ਮਃ ੩ ॥ ਅਨੰਦੁ ੧ ਪੌੜੀ ॥ ਵਾ ॥
ਸਿਮਰੈ ਧਰਤੀ ਅਰ ਆਕਾਸਾ ॥ ਸਿਮਰਹਿ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਗੁਣ ਤਾਸਾ ॥
ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ਸਿਮਰਹਿ ਸਿਮਰੈ ਸਗਲ ਉਪਾਰਜਨਾ ॥
ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਮਃ ੫ ॥ ਸਬਦ ੯ ਵਾਂ ॥

੬੦. ਪ੍ਰਸ਼ਨ:–ਸਭ ਵਾਸ਼ਨਾਂ ਮਿਟ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ?

ਉਤ੍ਰ:–ਸਭੈ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਗਨ ਕੇ ਅਠਾਰਹ ਦਸ ਬੀਸ ॥

---

*੨੭ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ:–(੧) ਮਨੂੰ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ (੨) ਯਾਗ ਵਾਲਕਯ (੩) ਲਘੁਅਤਿ (੪) ਅਤ੍ਰੀ (੫) ਵ੍ਰਿਧ ਅਤਿ (੬) ਵਿਸ਼ਨੂੰ (੭) ਲਘੁ ਹਾਰੀਤ (੮) ਵ੍ਰਿਧਹਾਰੀਤ (੯)ਔਸ਼ਨਸ (੧੦) ਆਗਿਰਧ (੧੧) ਯਮ (੧੨) ਆਪ ਸਤੰਬ (੧੩) ਸੰਵਰਤ (੧੪) ਕਾਤਯਾਯਨ (੧੫) ਬ੍ਰਿਹਸਪਤ (੧੬) ਪਾਰਾਸੁਰ (੧੭) ਵ੍ਰਿਹਤ ਪਰਾ ਸੁਰੀ (੧੮) ਬਿਆਸ (੧੯) ਲਘੁ ਵਾਸੁਕ (੨੦) ਸੰਖ (੨੧) ਲਿਖਤ (੨੨) ਦੱਖ (੨੩) ਗੋਤਮ (੨੪) ਵਿਵਧ ਗੋਤਮ (੨੫) ਸੰਤਾਤਪ (੨੬) ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ (੨੭) ਪੁਲਸਤ ॥

ਇਹ ਚਾਰੇ ਵਖਰੀਆਂ ਹਨ:–

(੨੮) ਬੁਧ (੨੯) ਕਸ਼ਪ (੩੦) ਨਾਰਦ (੩੧) ਔਸ਼ਨਸ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤੀ ॥

ਸਭੈ = ਸਾਰੇ ਭਗਤ ॥ ਰਾਗਿਨ = ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਅਠਾਰਹ = ਅਠਾਰਾਂ ਗੋਤ
ਵਾ ਪੁਰਾਨ* ॥ ਪੁਤੁ = ਪਵਿਤ੍ਰ ॥ ਦਸ = ਦਸ†ਅਵਤਾਰ ਵਾ ਛੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ
ਤੇ ਚਾਰ ਬੇਦ ॥ ਬੀਸ = ਬੀਸ ਬਿਸਵੇ = ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ ॥

ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਠਾਰਾਂ ਗੋਤ ਵਾ ਪੁਰਾਨ, ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਵਾ ਚਾਰ ਵੇਦ ਛੇ ਸਾਸਤ੍ਰ ਏਹ ਦਸ, ਬੀਸ ਬਿਸਵੇ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਵਾ (ਖਸਟ) ਮਿਲ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਥ ਮਾਇਆ ਦਾ ਪਤੀ ਸਾਥ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ॥ ਸਹਿਤ ਭੈ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ਗਏ ਹੈ (ਅ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ (ਠਾਰਹ) ਠੰਡੇ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹੈ, ਰਿਦੇ (ਦਸ) ਦਸ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ (ਬੀਸ) ਨਿਸਚੇ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਗਿਆਨ ਤਾਂਈ ॥

ਸੁਖਮਨੀ ਅਸਟ: ੧੮ ॥ ਬੀਸ ਬਿਸਵੇ ਗੁਰ ਕਾ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਬੀਸ ਬਿਸਵੇ ਗੁਰ ਕਾ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ॥ ਖੋੜਾ ਨਿਤਿ ਕਾਲੁ ਸਾਰੈ ॥
ਬੀਸ ਸਪਤਾਹਰੋ ਬਾਸਰੋ ਸੰਗ੍ਰਹੈ ਤੀਨਿ ਖੋੜਾ ਨਿਤਿ ਕਾਲੁ ਸਾਰੈ ॥
ਦਸ ਅਠਾਰ ਮੈਂ ਅਪਰੰਪਰੋ ਚੀਨੈ ਕਹੈ ਨਾਨਕੁ ਇਵ ਏਕੁ ਤਾਰੈ ॥
ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ ਮ: ੧ ॥ ਸਬਦ ੨੯ ਵਾਂ

ਨੋਟ:—ਏਹ ਸੱਠ (੬੦) ਪ੍ਰਕਰਣ ਜੋ ਹਨ "ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਮਿਲੈ ਤਾਂ ਜੀਵਾਂ ਤਨੁ ਮਨੁ ਥੀਵੈ ਹਰਿਆ" (ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਨਾਮੁ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਜੀਊਂਦੇ ਹੋਈ ਦਾ ਹੈ, ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹਰਿਆ ਹੋ ਆਂਵਦਾ ਹੈ) ਏਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਵੇਂ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਾਲੀ ਇਉਂ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਹੈ ॥

---

*ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੇ ਨਾਂ:-(੧) ਮੱਤਸ ਪੁਰਾਣ (੨) ਮਾਰਕੰਡੇ ਪੁਰਾਣ (੩) ਭਵਿਖਤ ਪੁਰਾਣ (੪) ਭਾਗਵਤ ਪੁਰਾਣ (੫) ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਣ (੬) ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਪੁਰਾਣ (੭) ਬ੍ਰਹਮ ਵਰਤ ਪੁਰਾਣ (੮) ਵਾਮਨ ਪੁਰਾਣ (੯) ਵਾਯੂ (੧੦) ਵਿਸ਼ਨੂੰ (੧੧) ਵਰਾਹ (੧੨) ਅਗਨਿ (੧੩) ਨਾਰਦ ਪੁਰਾਣ (੧੪) ਪਦਮ (੧੫) ਲਿੰਗ (੧੬) ਗਰੜ (੧੭) ਕੂਰਮ (੧੮) ਸਕੰਧ ਪੁਰਾਣ ॥

†੧੦ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ:-(੧) ਮੱਛ ਅਵਤਾਰ (੨) ਕੱਛ (੩) ਬੈਰਾਹ (੪) ਨਰ ਸਿੰਘ (੫) ਵਾਮਨ [੬] ਪ੍ਰਸਰਾਮ [੭] ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ [੮] ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ [੯] ਬੁਧ [੧੦] ਕਲਕੀ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:—ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੀ ਹਰਿ ਆਸ ਪੁਜਾਵਹੁ ਹਰਿ ਦਰਸਨਿ ਸਾਂਤਿ ਸਰੀਰ ॥
ਗੋਂਡ ਮਹਲਾ ੪ ॥ ਛੇਵਾਂ ਸਬਦ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸਚਖੰਡ ਵਾਸੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਅਨਭਵ ਸਰੂਪ ਪਰਮਾਰਥ ਹੈ ॥
ਸਤਿਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ॥

ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ:—

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ "ਖਾਲਸਾ"

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ)

ਰਾਮਕਲੀ ਸਦੁ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਗਿ ਦਾਤਾ ਸੋਇ ਭਗਤ ਵਛਲੁ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ਜੀਉ ॥
ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਏ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥
ਅਵਰੋ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਕੈ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੇ ॥ ੭ ॥
ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵਹੇ ॥ ੮ ॥
ਆਇਆ ਹਕਾਰਾ ਚਲਣ ਵਾਰਾ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥੬॥
ਜਗਿ ਅਮਰੁ ਅਟਲੁ ਅਤੋਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ਭਗਤਿ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥੨੧॥
ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰੁ ਭਾਇਆ ਗੁਰੁ ਜਾਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਹਿ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥੨੨॥
ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜਨਹ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥
ਅੰਤਿ ਚਲਦਿਆ ਹੋਇ ਬੇਲੀ ਜਮ ਦੂਤ ਕਾਲ ਨਿਖੰਜਨੋ ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਪਾਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥
ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਾਇਆ ਧਨੁ ਧਨੁ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ।੨।੩।
ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈਹੋ ਮੇਰੈ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਆਉ ਮੈ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥੮॥
ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰੁ ਭਾਇਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥ ੧੧ ॥
ਭਗਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੋਈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਭਾਵਏ ॥੧੨॥
ਆਨੰਦ ਅਨਹਦ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ਹਰਿ ਆਪਿ ਗਲਿ ਮੇਲਾਵਏ ॥ ੯ ॥
ਤੁਸੀਂ ਪੁਤ ਭਾਈ ਪਰਵਾਰੁ ਮੇਰਾ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕਰਿ ਨਿਰਜਾਸਿ ਜੀਉ ॥੧੦॥
ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਪਰਵਾਣਾ ਫਿਰੈ ਨਾਹੀ ਗੁਰ ਜਾਇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸ ਜੀਉ।੩।੨।
ਸਤਿਗੁਰਿ ਭਾਣੈ ਆਪਣੈ ਬਹਿ ਪਰਵਾਰੁ ਸਦਾਇਆ ॥ ੨੪ ॥
ਮਤ ਮੈ ਪਿਛੈ ਕੋਈ ਰੋਵਸੀ ਸੋ ਮੈਂ ਮੂਲਿ ਨ ਭਾਇਆ ॥ ੧੩ ॥

ਮਿਤੁ ਪੈਝੈ ਮਿਤੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਸੁ ਮਿਤ ਕੀ ਪੈਜ ਭਾਵਏ ॥
ਤੁਸੀਂ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੈਨਾਵਏ ॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਖਿ ਹੋਦੈ ਬਹਿ ਰਾਜੁ ਆਪਿ ਟਿਕਾਇਆ ॥ ੧੫ ॥
ਸਭ ਸਿਖ ਬੰਧਪ ਪੁਤ ਭਾਈ ਰਾਮ ਦਾਸ ਪੈਰੀਂ ਪਾਇਆ ॥੪॥੨੩॥
ਅੰਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ ਪਿਛੈ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿਅਹੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਜੀਉ।੨੫।
ਕੇਸੋ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ਜੀਉ ॥
ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣੀਐ ਬੇਬਾਣੁ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਗੁਰ ਭਾਵਏ ॥
ਪਿੰਡ ਪਤਲਿ ਕਿਰਿਆ ਦੀਵਾ ਫੁਲ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਏ ॥
ਹਰਿ ਭਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥
ਰਾਮ ਦਾਸ ਸੋਢੀ ਤਿਲਕੁ ਦੀਆ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ਜੀਉ ॥ ੧੬ ॥
ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਜਿ ਬੋਲਿਆ ਗੁਰ ਸਿਖਾ ਮੰਨਿ ਲਈ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥ ੧੯ ॥
ਮੋਹਰੀ ਪੁਤੁ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਇਆ ਰਾਮ ਦਾਸੈ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥ ੨੦ ॥
ਸਭ ਪਵੈ ਪੈਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇਰੀ ਜਿਥੈ ਗੁਰੂ ਆਪੁ ਰਖਿਆ ॥ ੧੭ ॥
ਕੋਈ ਕਰਿ ਬਖੀਲੀ ਨਿਵੈ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਣਿ ਨਿਵਾਇਆ ॥
ਹਰਿ ਗੁਰਹਿ ਭਾਣਾ ਦੀਈ ਵਡਿਆਈ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਰਜਾਇ ਜੀਉ।੧।
ਕਹੈ ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥ ੬ ॥ ੧ ॥

—: ਉਥਾਨਕਾ :—

ਜਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਪੋਥੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਵਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੀਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੀਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਵਨ ਵੇਲੇ ਕੇਹੜੇ ਕੇਹੜੇ ਹੁਕਮ ਦਸੇ ਸਨ ॥

ਜਥਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਰਾਸ ੩ ਅੰਸੂ ੩੯ ॥ ੪੭ ਵਾਂ ਛੰਤ

॥ ਚੌਪਈ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜਿਸ ਭਾਤੀ ॥ ਗੁਰਤਾ ਤਿਲਕ ਦੀਨਿ ਸੁਖ ਸਾਤੀ ॥

ਸੋ ਬਨਾਇ ਅਬ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰੇ ॥੪੭॥
ਗੁਰੂ ਭਏ ਜਿਮ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸਕਲ ਸੁਨਾਵਾ ॥
ਸੁਨਿ ਸੁੰਦਰ ਨੇ ਸੱਦ ਬਨਾਵਾ ॥ ਕਹਿਯੋ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਧਰਹਿ ਬਨਾਈ ॥੪੮॥
ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੋ ਲੀਨਿ ਲਿਖਾਈ ॥ ਅੰਤਕ ਪੀਰ ਤਿਨਹੁ ਕੀ ਟਰਹੀ ॥
ਅੰਤ ਸਮੇ ਇਸ ਪਾਠ ਜੁ ਕਰਿਹੀ ॥ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਗਤ ਸੁੰਦ੍ਰ ਜੀ
ਭਾਈ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤਰ ਅਨੰਦ ਜੀ
ਨੇ ਸਦੁ ਉਚਾਰਨਿ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

ਨਾਮੇ ਦਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਹੁਕਮ ਭੀ ਸਮਾਵਣ ਵੇਲੇ
ਸਦੁ:-ਨਾਮੁ ਹੁਕਮ ਨਾਮੁ ਹੈ ॥ ਜਾਂ ਬਾਣੀ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮੁ ਹੈ
ਦਾ ਜੋ ਹੋਵੇ ॥ ਅਥਵਾ:-ਛੰਦੁ ਦਾ ਤਿਲਕੁ ਦੀ ਜਸੁ ਰੂਪ ਉਚਾਰਨ
ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗਣੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਗੁਰਤਾ ਹੀ ਰਚੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਸ
ਕੀਤੀ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਭੀ ਰਾਮ ਕਲੀ ਮੈ ਪੀੜ ਨਹੀ ਹੋਵੇ ਗੀ
ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਾਹਦ ਕਰੇ ਗਾ ॥ ਜਮ ਦੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਹੋਵੇ ਗਾ ॥

੧ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਇਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ॥ ਪੁਨਾ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਸਰਬ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ
ਤੇ ਰੱਖਕ ਹੈ ॥ ਨਾਸ ਰਹਿਤ ਸਦਾ ਸਦਾ ਹੈ ॥ ਚੇਤਨ ਹੈ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਨਾਸਕ ਅਤੇ ਗਿਆਨ
ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ॥ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹੈ ॥ ਆਪਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ॥ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪ ਹੈ, ਐਸੇ ਸਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ ॥ ੧ ॥

ਕਹੈ ਸੁੰਦਰ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ

ਭਾਈ ਸੁੰਦਰੁ ਭਗਤ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈਨਿ ਹੇ ਸੰਤ ਸਜਣੋ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੋ ॥ ੨ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਣੇ ਆਪਣੇ ਬਹਿ ਪਰਵਾਰ ਸਦਾਇਆ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਿ
ਕੇ ਪਰਵਾਰਿ ਨੂੰ ਪਾਸਿ ਬੁਲਾਯਾ ॥ ੩ ॥

ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈ ਹੋ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਆਉ ਮੈ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਜਦੋਂ ਸੰਗਤਿ ਆਣਿ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਬੋਲੇ ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਤੇ ਪੁਤ੍ਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਹੋ ਏਹ ਬਾਤ
ਸੁਣਹੁ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭਾਯਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਪਿ ਆ ਜਾਵਹੁ ਜੀ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਕੋਈ ਮਹਾਰਾਜ ਸੱਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਆਇਆ ਹਕਾਰਾ ਚਲਣ ਵਾਰਾ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਜਿਸ ਹਰੀ ਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਸਾਰੇ ਸਮਾਯਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਿਸਦਾ ਸੱਦਾ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਜਿਸਦਾ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਕੈਸਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਜਗਿ ਦਾਤਾ ਸੋਇ ਭਗਤ ਵਛਲੁ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ਜੀਉ ॥

ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦਾ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਸੋਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਤਿਸਨੂੰ ਜਾਣੀਦਾ ਕਿਸਤ੍ਰਾਂ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਏ ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਿਕੇ ਸਮਾਈਦਾ ਹੈ ਹੋਰਿ ਕਿਸੇ ਜਤਨ ਕਰਿਕੇ ਨਹੀ ਕੋਈ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੇ ਪਿਆਰੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਗੁਰੂ ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਕੇਹਿੜਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਅਵਰੋ ਨਾ ਜਾਣਹਿ ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਕੈ ਏਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੇ ॥

ਹੋਰ ਨਾਂ ਕੋਈ ਉਪਦੇਸ ਜਾਣਿਓ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ ਏਹੁ ਹੈ ਏਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਕੋ ਧਿਆਵਣਾ ਕਰੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਭਗਤੀ ਦਾ ਕੀ ਫਲ ਹੈ ?

੬. ਉਤ੍ਰ:-ਜਗਿ ਅਮਰੁ ਅਟਲੁ ਅਤੋਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ਭਗਤਿ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ॥੧॥

ਜੋ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਪਾਲਨਾ ਕਰਣ ਵਾਲਾ ਤੋਲਿਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਟੱਲ ਅਕਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤੂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜਗਤਿ ਮੈਂ ਸੋ ਹਰੀ ਭਗਤੀ ਕਰਿਕੇ ਪਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਭਗਤੀ ਕਰਿਕੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੁਕਤਿ ਭੀ ਪਾਈ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-੭ ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵਹੇ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਕੇਵਲ ਮੁਕਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿਕੇ ਪ੍ਰਮ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪਾਯਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਆਪਿ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਹੋਰਿ ਜਗਤ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਭਲਾ ਕਰੋ ॥

ਉਤ੍ਰ:-੮ ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਾਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈਨਿ ਸਾਨੂੰ ਭਾਂਵਦਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਧੰਨਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਿਦਾ ਹੈ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ ॥ (ਸਿਖ ਸੰਸਾ ਕਰਿਨ ਲਗ ਪਏ)

ਨਿਰਜਾਸਿ ਜੀਉ ॥

੯. ਤੁਸੀਂ ਪੁਤ ਭਾਈ ਪਰਵਾਰੁ ਮੇਰਾ ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ ਕਰਿ ਨਿਰਜਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈਓ ਤੇ ਅਸਾਡੇ ਪ੍ਰਵਾਰਿ ਦੇ ਲੋਕੋ ਤੇ ਪੁਤ੍ਰੋ ਮਨ ਵਿਚ ਨਿਰਨਾਂ ਕਰਿਕੇ ਨਿਹਚਾ ਧਾਰਿ ਕੇ ਵੇਖਹੁ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਲਖਾਂ ਜੀਵ ਮੋਏ ਜੀਉਂਦੇ ਕੀਤੇ ਆਪਿ ਭੀ ਸ੍ਰੀਰ ਰਖੋ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੦ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਪ੍ਰਵਾਣਾ ਫਿਰੈ ਨਾਹੀ
ਗੁਰ ਜਾਇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਜੋ ਧੁਰੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਓਹੁ ਫੇਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈਨਿ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਪਾਸਿ ਜਾਵਾਂਗੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਕਉਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੧ ਭਗਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੋਈ ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਭਾਵਏ ॥

ਭਗਤੁ ਭੀ ਓਹੀ ਹੈ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਰੂਪ ਭੀ ਓਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਾਣਾ ਭਾਵਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਭਾਣਾ ਮੰਨਕੇ ਫਲ ਕੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੨ ਆਨੰਦ ਅਨਹਦ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ਹਰਿ ਆਪਿ ਗਲ ਮੇਲਾਵਏ ॥

ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਦੇ ਇਕਰਸ ਜਸ ਦੇ ਵਾਜੇ ਵਜਦੇ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਅਭੇਦ ਨੇਸ਼ਟਾ ਰੂਪ ਕੰਠ ਨਾਲ ਮੇਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਸਾਨੂੰ ਵਿਛੋੜੇ ਕਰਿਕੇ ਦੁਖ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਉਤ੍ਰ:-੧੩ ਮਿਤੁ ਪੈਝੈ ਮਿਤੁ ਬਿਗਸੈ ਜਿਸੁ ਮਿਤ ਕੀ ਪੈਜ ਭਾਵਏ ॥

ਜਿਸ ਦੇ ਮਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਕੋਈ ਮੁਰਾਤਬੇ ਦਾ ਸਿਰੋ ਪਾਓ ਪਹਿਨਾਵੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹੈਨਿ ਓਹੁ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤ੍ਰ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਭਾਵ ਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਿ ਤਾਂ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਵਦੇ ਹੋ ਅਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਸਿਰੋਪਾਉ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਤੁਸੀਂ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈ ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੈਨਾਵਏ ॥

ਹੇ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਭਾਈਓ ! ਤੁਸੀਂ ਵੀਚਾਰ ਕੇ ਵੇਖੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੈ ਸਾਡੇ ਤਾਂਈ ਅਭੇਦ ਕਰਨਾਂ ਰੂਪ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਹਰੀ ਪਹਿਨਾਵਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਚਲੇਗਾ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਖਿ ਹੋਦੈ ਬਹਿ ਰਾਜੁ ਆਪਿ ਟਿਕਾਇਆ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਅਸੀਂ ਆਪਿ ਪ੍ਰਤੱਖਿ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਟਿਕਾਇ ਦਿਤੇ ਹੈਨਿ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਤਿਲਕ ਦਿਤਾ ਹੈ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਤਿਲਕੁ ਦੀਆ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ਜੀਉ ॥੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੋਢੀ ਬੰਸ ਦੇ ਸੂਰਜ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕੁ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਚਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਹੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਚਰਨੀ ਪਇਆ ਸੀ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੫ ਸਭਿ ਸਿਖ ਬੰਧਪ ਪੁਤ ਭਾਈ ਰਾਮ ਦਾਸ ਪੈਰੀਂ ਪਾਇਆ ॥

ਧਾਰੇ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਬੰਧੀ ਪੁਤ੍ਰ ਤੇ ਭਾਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਦੇ ਚਰਨੀ ਪਾ ਦਿਤੇ ਹੈਨਿ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਆਗਿਆ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੰਨੀ ਸੀ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੬ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ, ਜਿ ਬੋਲਿਆ
ਗੁਰ ਸਿਖਾ ਮੰਨਿ ਲਈ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਜੋ ਬੋਲੇ ਸਨ ਸਾਰੇ ਗੁਰ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਆਗਿਆ ਮੰਨਿ ਲਈ ਸੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਕਿਸੇ ਈਰਖਾ ਭੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੭ ਕੋਈ ਕਰਿ ਬਖੀਲੀ ਨਿਵੈ ਨਾਹੀ ॥
ਫਿਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਣਿ ਨਿਵਾਇਆ ॥

ਜੋ ਕੋਈ ਬਖੀਲੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਨਿਵਿਆਂ ਸੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ (ਈਰਖਾਲੂ ਚੁਗਲੀ ਤੇ ਸੂਮ) ਆਫਰ ਜਾਵੋਗੇ ਜਦੋਂ ਆਫਰ ਗਏ ਫਿਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਦਿਤੇ ਸੀ ਇਉਂ ਨਿਵਾਇ ਸੀ ਆਣਿ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨਾਂ ਮੈਂ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਵਡਿਆਈ ਦਿਤੀ ਸੀ ॥

ਉਤ੍ਰ:- ਹਰਿ ਗੁਰਹਿ ਭਾਣਾ ਦੀਈ ਵਡਿਆਈ
ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥

ਹਰੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਯਾ ਤਾਂ ਵਡਿਆਈ ਦਿਤੀ ॥ ਧੁਰਿੰ ਤੋਂ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਆਗਿਆ ਕਾਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਜਬ ਬਰ ਦਾਨ ਸਮਾਂ ਬਹੁ ਆਵਾ, ਰਾਮ ਦਾਸ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵਾ ॥ ਪਾ: ੧੦ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਕੌਣ ਕੌਣ ਚਰਨੀ ਪਏ ਸੀ ?

ਉਤਰ:-੧੮ ਸਭ ਜਗਤ ਪੈਰੀਂ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥

ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੇ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਦਿਤਾ ਸੀ ਹੇ ਪਿਆਰੇ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਕੋਈ ਸਨਮੁਖ ਸਿੱਖ ਹੋਯਾ ਸੀ ?

ਉਤ੍ਰ:-੧੯ ਮੋਹਰੀ ਪੁਤੁ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਇਆ ਰਾਮਦਾਸੈ ਪੈਰੀਂ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥

ਬਾਬਾ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸਨਮੁਖ ਸਿੱਖ ਹੋਏ ਸਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ

ਪਾਇ ਦਿਤੇ ਹੈ ॥
ਦੀ ਚਰਨੀ ਤੀਜੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਾਇ ਦਿਤੇ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਪਿ ਕਿਸਿ ਸਿੱਖ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਸੀ ?

ਉਤ੍ਰ:-੨੦ ਸਭ ਪਵੈ ਪੈਰੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇਰੀ ਜਿਥੈ ਗੁਰੂ ਆਪੁ ਰਖਿਆ ॥

ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਚਰਨੀਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹੈਨਿ, ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਨਾ ਆਪਿ ਰਖਿਆ ਸੀ। (ਭਾਈ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਏਹੁ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ)

ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ਗੁਰੁ ਜਾਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥

੨੧:-ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਏਸ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਾਣਾ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, (ਭਾਈ ਮੋਹਿਰੀ ਵਲੋਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਪਾਸਿ ਬੇਨਤੀ ਹੈ) ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਪਾਸਿ ਹੁਣਿ ਜਰੂਰ ਜਾਣਿ ਗੇ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਹਿ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈ ਆਪ ਦੇ ਪਾਸਿ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖੋ ਜੀ ਏਹੁ ਮੇਰੀ ਅਰਿਦਾਸ ਹੈ [ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ]

੨੨:-ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜਨਹ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥

[ਭਾਈ ਮੋਹਿਰੀ ਜੀ ਆਖਦਾ ਹੈ] ਹੇ ਹਰਿ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ! ਮੇਰੀ ਲਾਜ ਰਖੋ ਮੈ ਆਪ ਦਾ ਦਾਸ ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਦਾ ਸੁਧ ਨਾਮੁ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੋ ॥ [ਤੈਂ ਭਾਈ ਮੋਹਿਰੀ ਜੀ ਨਾਮੁ ਕੀ ਕਰਿਨਾਂ ਹੈ]

ਉਤ੍ਰ:-ਅੰਤਿ ਚਲਿਦਿਆਂ ਹੋਇ ਬੇਲੀ ਜਮ ਦੂਤ ਕਾਲੁ ਨਿਖੰਜਨੋ ॥

ਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਅੰਤਿ ਨੂੰ ਚਲਣ ਵੇਲੇ ਨਾਮੁ ਸਹਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਾਲ ਦੇ ਜਮ ਦੂਤਾਂ ਕੋ ਕੱਟ ਦੇਵੇਗਾ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਪਾਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਭਾਈ ਮੋਹਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦੀ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਣਿ ਲਈ

ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਾਇਆ ਧਨੁ ਧਨੁ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿਕੇ ਭਾਈ ਮੋਹਿਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਲਿ ਦਿਤਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਭਾਈ ਨੂੰ ਮਨ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀਰ ਕਰਕੇ ਧੰਨਤਾ ਯੋਗ ਕਹਿਦੀਆਂ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਭਾਈ ਮੋਹਿਰੀ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਆਪਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਵਣਿ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਕਿਵੇਂ ਮਰਯਾਦਾ ਕਰੀਏ ॥

ਉਤ੍ਰ:-੨੩ ਅੰਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ਮੈ ਪਿਛੈ
ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿਅਹੁ ਨਿਰੇਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥

ਅੰਤਿ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ਅਸਾਡੇ ਪਿਛੋਂ ਕੀਰਤਨੁ ਦੁਖਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਇਕ ਰਸੁ ਕਰਿਓ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ ਵੇਖਿ ਕੇ ਬਿਓਗ ਦਾ ਦੁਖ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਉਤ੍ਰ:-੨੪ ਮਤ ਮੈ ਪਿਛੈ ਕੋਈ ਰੋਵਸੀ ਸੋ ਮੈ ਮੂਲਿ ਨਾ ਭਾਇਆ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬੋਲੇ ਸਾਡੇ ਪਿਛੋਂ ਨਾ ਕੋਈ ਰੋਇਓ ਜੋ ਰੋਵੇ ਗਾ ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇ ਗਾ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਪਿੰਡ ਤੇ ਪਤਲਿ ਕਿਰਿਆ ਕਰੀਏ ਹੁਕਮਦੇਵੋ ॥

ਉਤ੍ਰ:-੨੫ ਪਿੰਡ ਕੇਸੋ ਦਾ ਨਾਮੁ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਹੈਨ ॥

ਪਤਲਿ:-ਗੋਪਾਲ ਦਾ ਨਾਮੁ ਸਾਡੀ ਪਤਲਿ ਹੈ ॥

ਕਿਰਿਆ:-ਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁ = ਬ੍ਰਹਮ ਬੇਤਿਆਂ ਦਾ ਬੁਲੌਣਾ ਸਾਡੀ ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਸੋ ਪੰਡਿਤ ਜੋ ਤਿਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਕੀ ਪੰਡ ਉਤਾਰੈ ॥

ਵਾ:-ਸੋ ਪੰਡਿਤ ਜੋ ਮਨ ਪ੍ਰਬੋਧੈ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਆਤਮ ਮਹਿ ਸੋਧੈ ॥

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧ ॥

ਪਿੰਡ ੧ ਪਤਲਿ ੨ ਮੇਰੀ ਕੇਸੋ ੧ ਕਿਰਿਆ ੩ ਸਚਨਾਮੁ ੨ ਕਰਤਾਰੁ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ਜੀਉ = ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੁ ਪੁਰਾਣ ਦੀ ਕਥਾ ਪੜੀਏ ਹੇ ਹਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜੀਐ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣੀਐ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਕੀ ਕਥਾ ਪੜਿਓ ਅਤੇ ਸੁਣਿਓ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਨਿਰਗੁਣ ਕਥਾ ਕਥਾ ਹੈ ਹਰਿ ਕੀ ਭਜੁ ਮਿਲ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਜਨਕੀ ॥ਗਉੜੀ ਮ: ੩ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਦੀਵਾ ਕੈਸੇ ਕਰੀਏ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਹਰਿ ਨਾਮੁ ॥ ਦੀਵਾ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹੀ ਦੀਵਾ ਕਰਿਨਾਂ ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਦੀਵਾ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਦੁਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤੇਲੁ ॥

ਉਨਿ ਚਾਨਣੁ ਓਹੁ ਸੋਖਿਆ ਚੂਕਾ ਜਮ ਸਿਉ ਮੇਲੁ ॥ ਆਸਾ ਮ: ੧ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਬਿਬਾਣ ਮਹਾਰਾਜ ਕੈਸੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕਢੀਏ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਬੇਬਾਣੁ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਗੁਰ ਭਾਵਏ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਹੀ ਬਿਬਾਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੇ ਪਿਆਰਿਓ ਭਾਵਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਫੁਲ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀਗਾ ਪਾਵੀਏ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਫੁਲ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਏ ॥

ਪ੍ਰਫੁਲਤਾ ਹੋਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਦੇ ਸ੍ਰੋਵਰ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ਏਹੁ ਫੁਲਪਾਵਣੇ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਹਰਿ ਸਰਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰ ॥ ਅਥਵਾ ਹਰਿ ਸਰਿ ਤੀਰਥੁ ਜਾਣ ਮਨਆ ਨੁਇਆਿਆ॥

ਅਥਵਾ ਪਿੰਡ ਭਰਣੇ ਪਤਲਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਕਿਰਿਆ ਬਾਰੀ ਤੇਰੀ ਕਰਣੀ ਦੀਵੇ ਜਗੌਣੇ
ਫੁਲ ਗੰਗਾ ਚਿ ਪਾਵਣੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬਿਬਾਣ ਕਢਣੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹਣੇ ਜੇ
ਬਿਧੀ ਪੱਖ ਵਿਚ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਹਰਿ ਸਰ ਪਾਵਏ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਬ੍ਰਾਬਰ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ
ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਦਾਚਿਤ ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਹੀ ਹਰੀ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰਣ ਨੂੰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਹੈ ॥

ਸ਼ੰਕਾ = ਹਰਿ ਸਰਿ = ਗੰਗਾ ਕਾ ਨਾਮੁ ਭੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਹਰੀ ਦੀ ਨਦੀ ਜੇ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਭੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਭੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਿ
ਸਿਫਤ ਦਸੀ ਹੈ ॥

ਜਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਗੰਗ ਬਨਾਰਸੁ ਸਿਫਤ ਤੁਮਾਰੀ ਨਾਵੈ ਆਤਮੁ ਰਾਉ ॥
ਸਚਾ ਨਾਵਣ ਤਾਂ ਥੀਐ ਜਾ ਅਹਿਨਿਸੁ ਲਾਗੈ ਭਾਉ ॥

ਅਥਵਾ:-ਗੰਗਾ ਜਲੁ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੁ ਪੀਵਤ ਬਹੁੜਿ ਨ ਜੋਨਿ ਭ੍ਰਮਾਮੁ ॥

ਸ਼ੰਕਾ:-ਬਾਹਿਰਲੀ ਗੰਗਾ ਭੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਬਾਹਿਰਲੀ ਗੰਗਾ ਸਿਫਤਿ ਅਤੇ ਨਾਮੁ ਦੇ ਜਾਪ ਤੋਂ ਵਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਤਸੰਗਤਿ ਹੀ ਵਡੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਮਾਣ:-ਗੰਗਾ ਜਮਨਾ ਗੋਦਾਵਰੀ ਸਰਸੁਤੀ ਤੇ ਕਰਹਿ ਉਦਮੁ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥

ਜਥਾ:-ਜਿਤਨੇ ਤੀਰਥ ਦੇਵੀ ਥਾਪੇ ਸਭਿ ਤਿਤਨੇ ਲੋਚਹਿ ਧੂਰ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਹੀ ਉਚੀ ਹੈ ॥ ਜਥਾ:-ਤੀਰਥ ਬਡਾ ਕਿ ਹਰਿ ਕਾ ਦਾਸੁ ॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਫੁਲ ਪਾਵਣੇ ਹੈ (ਭਾਵ ਸਸਕਾਰ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਹੋਰ ਕਛੂ
ਨਹੀ ਕਰਣਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਣਾ ਅੱਧ ਮਾਰਗ ਆਦਿ
ਨਹੀ ਰਖਣਾ ਅਰਿਦਾਸ ਕਰਿ ਕੇ ਅਗਨੀ ਲਾਇ ਦੇਣੀ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਪੜਿਕੇ ਅਰਦਾਸ
ਕਰਿ ਦੇਣਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਨਾਮੁ ਜਪਣਾ ਪਾਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਿਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਵਰਤਾਵਣਾ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ
ਭੋਗ ਪਾਇ ਦੇਣਾ ਜਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਸੇਵਾ ਕਰਣੀ ਅਦਿਕ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਕਰਣੀ ਹੋਰ ਕਛੂ ਨਹੀਂ ਕਰਣਾਂ।)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਏਹੁ ਜੇਹਿੜੇ ਬਚਨ ਕਹੇ ਹੈਨਿ ਏਹੋ ਮੰਨੀਏ ਹੋਰ ਨਾ ਕਛੂ ਕਰੀਏ ॥

ਉਤ੍ਰ:-ਹਰਿ ਭਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਬੋਲਿਆ ॥

ਜੋ ਕਰਿਤਾਰ ਨੂੰ ਭਾਵਦਾ ਹੈ ਓਹੁ ਅਸੀਂ ਬੋਲੇ ਹਾਂ ਇਉਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-ਫੇਰ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ?

ਉਤ੍ਰ:-ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥

ਏਤਨੇ ਬਚਨ ਕਰਿਕੇ ਫੇਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਤ੍ਰਜਾਮੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖ ਪਿਆਰੇ ਸਾਥਿ ਮਿਲ ਗਏ ਭਾਵ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ ਸਨ ॥ ੧ ॥ ੬ ॥

॥ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ॥

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਗ੍ਰੰਥ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਮੰਗਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਕਾ

– ਸਵੈਯਾ –

ਆਦਿ ਅਨੰਤ ਅਪਾਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿ ਰੂਪ ਸੁਹਾਈ।
ਦੇਸ ਨ ਕਾਲ ਨ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਛੇਦ ਨਾ, ਗੁਣਾਤੀਤ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਈ।
ਰੂਪ ਨ ਰੰਗ ਹੈ ਏਕ ਅਨਾਹਤਿ, ਘਾਟਿ ਨ ਬਾਢਿ ਨ ਅੰਤ ਨ ਜਾਈ।
ਪਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰੂ ਸਰਬਾਤਮ, ਬੰਦਨ ਕੈ ਦੁਖ ਦੂੰਦ ਮਿਟਾਈ॥੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

– ਦੀਰਘ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ –

ਗੁਰ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮੈ ਬਲਿਹਾਰੀ, ਆਭ ਨਿਆਰੀ ਆਦਿ ਸਤੇ।
ਸੱਤਾਦਿ ਅਨਾਸੀ ਖੁਦ ਪ੍ਰਕਾਸੀ, ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਜਾਂਉ ਜਤੇ।
ਕਾਮ ਕਟੱਯਾ ਮੋਹ ਚਕੱਯਾ, ਕ੍ਰੋਧ ਬਧੱਯਾ ਲੋਭ ਹਤੇ।
ਅਹੰ ਬਿਧੁੰਸਣ, ਮਾਨ ਪ੍ਰਧੁੰਸਣ, ਮਾਇ ਅਕਰਖਣ ਸੰਤ ਰਤੇ।
ਸਭ ਜਗ ਤਾਰਕ ਪਾਪਨਿ ਟਾਰਕ, ਸਤਿ ਉਬਾਰਕ ਰੂਪ ਅਤੇ।
ਜੈ ਜੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਭ ਸੁਖ ਦਾਨਕ, ਦ੍ਵੈਤ ਕੋ ਹਾਨਕ ਏਕ ਪਤੇ ॥੨॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਕਬਿੱਤ—ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਅਪਾਰ ਸਦ ਆਪ ਕਰਤਾਰ ਤੁਮ, ਏਕ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਮਹਾ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਹੈਂ। ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵਲੀਨ ਪ੍ਰਭੂ ਗਿਆਨ ਸੁਖ ਸਿੰਧ ਸਭੂ, ਮਹਾ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਗੁਰ ਆਪ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈਂ। ਅਜਰ ਜਰਨ ਵਾਰੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਨਹੀ ਜਾਰੇ, ਸਤਿ ਚੇਤਨ ਪਿਆਰੇ ਜਗ ਚਿਤ ਕੇ ਬਿਲਾਸੀ ਹੈਂ। ਗਿਨੇ ਨਭ ਬੀਚ ਤਾਰੇ ਤਾਰੇ ਗੁਰਸਿਖ ਭਾਰੇ, ਗਿਨੇ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਾਰੇ ਨਮੋ ਸੁਖ ਰਾਸੀ ਹੈਂ ॥੩॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਕਬਿੱਤ—ਜਗਤ ਕੋ ਕੀਆ ਪਾਰ ਗ੍ਰੀਬਾਂ ਨੋ ਲੀਆ ਉਬਾਰ, ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਦਿਤੇ ਮਾਰ ਅਮਰ ਦਿਆਰ ਜੀ। ਰਾਜੇ ਆਏ ਬਨੇ ਦਾਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਦ ਸਿਖ ਪਾਸ, ਭਗਤੀ ਪਰੇਮ ਵਾਸ ਅਜਰ ਅਪਾਰ ਜੀ। ਦ੍ਵੈਤ ਤੇ ਭਰਮ ਚੱਕ ਪੰਗਤਿ ਬਿਠਾਈ ਇਕ, ਆਪ ਰੂਪ ਸਾਰੇ ਤੱਕ ਕੀਆ ਤੈਂ ਪਿਆਰ ਜੀ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀ ਰੂਪ ਹਰਿ ਅਜਰ ਜੀ, ਬ੍ਰਹਮ ਬੋਧ ਸਗਰ ਜੀ ਨਮੋ ਸੁਖ ਵਾਰ ਜੀ ॥੪॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

— ਸਵੈਯਾ —

ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਸੁਖ ਰਾਸ ਸਹਾਇਕ, ਆਤਮ ਸੁੱਧ ਕੋ ਬੋਧ ਕਰੱਯਾ।
ਸਰਣਿ ਬਿਨਾ ਭਵ ਸਿੰਧ ਸੋ ਲਾਗਤ, ਧੇਨ ਖੁਰੰ ਸਮ ਸਾਂਮ ਲੰਘੱਯਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਅਗਾਧ ਗਿਆਨ ਅਬਾਧ ਹੈ, ਹੇ ਗੁਰ ਆਪ ਰਿਦੈ ਘਰ ਕੱਯਾ।
ਤਾਰਨਹਾਰ ਉਬਾਰਨਹਾਰ, ਸਦਾ ਕਰੁ ਬੰਦਨ ਦਾਸ ਸਹੱਯਾ ॥੫॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਕਬਿੱਤ—ਅਰਜਨ ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਨ ਅਦ੍ਵੈ ਅਖੰਡ ਭਾਨ, ਦੀਆ ਸਤਿਨਾਮੁ ਦਾਨ ਬੋਧ ਉਦੇ ਕੀਨ ਹੈ। ਜੀਵ ਅਗਿਆਨ ਪਾਇ ਮਾਇਆ ਨੇ ਸੁਵਾਏ ਨੀਂਦ, ਆਪ ਗੁਰੂ ਭਰਮ ਕੋ ਖੰਡ ਖੰਡ ਦੀਨ ਹੈ। ਆਪ ਸਭ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਚੇਸ਼ਟਾ ਕਰਤ ਵਾਰੇ, ਸਭਹੂ ਤੇ ਹੋਂ ਨਿਰਾਰੇ ਅਚਰਜ ਭੀਨ ਹੈ। ਕਹੂੰ ਜੀਵ ਈਸ ਅਹੇ ਆਪੇ ਆਪ ਰੂਪ ਕਹੇ, ਲੀਲਾ ਹੈ ਨਿਆਰੀ ਨਮੋ ਹੋਇ ਲਿਵ ਲੀਨ ਹੈ ॥੬॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

— ਸਵੈਯਾ —

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, *ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਇਕ, ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਮ੍ਰਿਗਨਿ ਕਾਟਨਿਹਾਰੇ।
ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਆਪ ਅਨਾਸਕ, ਦਾਸ ਸਹਾਇਕ ਮੈ ਬਲਿਹਾਰੇ।
ਨਾਮ ਉਚਾਰਤ ਸੰਤ ਉਬਾਰਤ, ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਬੋਧ ਸਿਖਾਰੇ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ †ਖਟ ‡ਬੇਦ ਬਖਾਨਤ, ਬੰਦਤ ਹੈ ਮੁਨ ਦੇਵ ਬਿਚਾਰੇ ॥੭॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

— ਸਵੈਯਾ —

ਰੰਕ ਬਿਸਾਲ ਕੀਏ ਹੈਂ ਭੂਪਾਲ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਮਹਾਨਾ।
ਬਾਣੀ ਅਦਬ ਸਿਖਾਵਨ ਕਾਰਨ, ਚੋਟ ਸਹੀ ਮਧੁ ()ਜਾਨੁ ਠਿਕਾਨਾ।
ਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀਨ ਦਿਆਲ, ਸੁ ਆਤਮ ਏਕ ਸੋਈ ਭਗਵਾਨਾ।
ਅਚੁਤ ਰੂਪ ਸਦਾ ਸੁਖਦਾਇਕ, ਬੰਦਨ ਕੈ ਦੇਹਿ ਨਾਮੁ ਕੋ ਦਾਨਾ ॥੮॥

—o—

* ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਸਮਾਨ। † ੬ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ। ‡ ਚਾਰ ਬੇਦ। () ਗੋਡਾ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

– ਸਸ ਬਦਨਾ ਛੰਦ --

ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਿਆਲੂ ਸਕਤਿ ਬਿਸਾਲੂ, ਕਰਤਾ ਪਾਲੂ ਏਕ ਤੁਹੀ।
ਬੈਸ ਕਿਸ਼ੋਰਾ ਗਿਆਨ ਅਮੋਰਾ, ਨਾਸਕ ਚੋਰਾ ਟੇਕ ਮੁਹੀ।
ਰਜੁ ਤਮੁ ਟਾਰੀ ਸਤੋ ਕਿਨਾਰੀ, ਸੇਵਕ ਤਾਰੀ ਭਵ ਹਾਰੀ।
ਨਹ ਕੋਇ ਸਹਾਈ ਬਿਪਤਾ ਮਾਹੀ, ਰੱਖਕ ਤਾਹੀ ਗੁਰ ਵਾਰੀ।
ਸਿਵ ਆਦਿ ਧਿਆਵੈ ਅੰਤ ਨ ਪਾਵੈ, ਮਹਿਮਾ ਭਾਵੈ ਸੂਬ ਸੁਹੀ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੰ ਜਾਪਤਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ, ਬਾਵਨ *ਜਿਸਨੰ †ਨਮਸ਼ ਤੁਹੀ ॥ ੯ ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

– ਸਸ ਬਦਨਾ ਛੰਦ --

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਭ ਕੇ ਕਾਦਰ, ਸਿਮਰੇ ਹਾਦਰ ਹੋਵਤ ਹੈ।
ਅਜਮਤਿ ਭਾਰੀ ਨਾਹਿ ਦਿਖਾਰੀ, ਕਹਿਰ ਉਚਾਰੀ ਜੋਵਤ ਹੈ।
ਭਰਮ ਮਿਟੱਯਾ ਧਰਮ ਸਿਖੱਯਾ, ਸਰਬ ਸਮੱਯਾ ਆਪ ਪ੍ਰਭੂ।
ਵੈਰਾਗੁ ਸਰੂਪਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਨੂਪਾ, ਗਿਆਨ ਕੇ ਭੂਪਾ ਬਾਪ ਸਭੂ।
ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਹਾਇਕ ਦੁਸ਼ਟ ਦਬਾਇਕ, ਕਰਮ ਕੰਡਾਇਕ ਖੋਵਤ ਹੈ।
ਨੌਮੇ ਸਾਹਿਬ ਚਰਿਤ ਅਜਾਇਬ, ਨੇਮ ਨਿਬਾਹਿਬ ਸੋਹਿਵਤ ਹੈ ॥੧੦॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਕਬਿੱਤ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਤਾਂਘ ਲਗੀ ਬਿੰਦ ਬਿੰਦ, ਵਾਰ ਦੇਵਾਂ ਜਿੰਦ ਜਿੰਦ ਵੇਖ ਲਾਂ ਦੀਦਾਰ ਮੈ। ਦੀਦਨੇ ਬਿਛਾਈ ਕਰਾਂ ਮਨ ਤਨ ਬੇਚ ਧਰਾਂ, ਸੂਧਾ ਸੇਜ ਜੀਵ ਮਰਾਂ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ ਮੈ। ਬਲ ਤਿ ਹਮਾਰਾ ਮਨ ਆਵੋ ਕਦੇ ਚਿਦਾਘਨ, ਲੇਵੋ ਕੰਠ ਲਾਇ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਮੈ। ਬ੍ਰਹਮਬੋਧ ਦਾਤੇ

---

* ਇੰਦਰ। † ਨਮਸ਼ਕਾਰ।

ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਬੀਰਰਸ ਪੂਰੂ, ਨਿਆਰਾ ਤੇ ਸਰਬ ਉਰੂ ਨਮੋ ਕਰਤਾਰ ਮੈ॥੧੧॥

ਏਕ ਘੜੀ ਜੁਗ ਸਮ ਨਰ ਨਾਰੀ ਹੈਨ ਜਮ, ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਕੌਨ ਮਮ ਸੁਨੀਏ ਦਿਆਲ ਜੀ। ਖਾਣੇ ਹੈ ਪਥਰ ਸਾਨ ਪੀਣੇ ਬਿਖ ਰਸ ਆਨ, ਰਚਨਾ ਬਗੀਚੇ ਹਾਨ ਅਸ ਮਮ ਹਾਲ ਜੀ। ਸੇਜ ਹੈ ਕਟਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਸੋਵਨਾ ਮਰਨ ਇਵੇਂ, ਪੈਹਨਣਾ ਮਸਾਣ ਤਿਵੇਂ ਤੀਰ ਫੂਲ ਮਾਲ ਜੀ। ਭੋਗ ਸਮ ਬਿਸ਼ਟਾ ਕੇ ਪਾਰਾ ਖੰਡ ਮਿਸਟਾ ਕੇ, ਤੇਰੀ ਬਿਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਕੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਲ ਜੀ॥੧੨॥

ਜੋਗਿ ਭੇਸ ਹੋਇ ਰਹਾਂ ਧੂਰ ਦੀ ਭਭੂਤ ਲਹਾਂ, ਧਿਆਨ ਵਾਲੀ ਪਾਤੀ ਸਿਊਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਚਿਤਾਰਦਾ। ਅਖਾਂ ਦੀ ਲਲਾਈ ਸੰਦਾ ਸੁਭਰ ਵਿਛਾਇ ਦਿੰਦਾ, ਅੰਗਨਿ ਅਚੰਚਲਿ ਦਾ ਪਲੰਘ ਸਵਾਰਦਾ। ਰਿਦੇ ਦੀ ਉਮੰਗ ਹੋਈ ਨੈਨ ਨੀਰ ਬਹੇ ਜੋਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੁਖ ਖੋਈ ਚਰਨ ਪਖਾਰਦਾ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਣਾ ਅਨਾਥਾਂ ਜਨ, ਰਿਦੇ ਮਧ ਵਸੇ ਘਨ ਆਪਾ ਨਾ ਵਿਖਾਰਦਾ ॥੧੩॥

ਮੁਖ ਵਿਚ ਘਾਸ ਮੇਰੇ ਪੱਲਾ ਗਲ ਵਿਚ ਫੇਰੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਤੇਰੇ ਦਾਨ ਗੁਰੂ ਦੀਜੀਏ। ਇਹੋ ਮੇਰੀ ਇਛ ਗੁਰੂ ਕਾਮਨਾ ਸਰਬਪੂਰੂ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ਧੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਪੀਜੀਏ। ਚਾਰ ਜੁਗ ਫੇਰ ਹੋਏ ਅਜੇ ਨਾ ਦਰਸ ਜੋਏ, ਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲੋਏ ਕੈਸੇ ਕੈ ਪਤੀਜੀਏ। ਬਾਜ ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੋਹੇ ਕਲਗੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੋਹੇ, ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦ ਦੋਏ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਜੀਏ ॥੧੪॥

ਰਿਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਸੀ ਗੁਰੂ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਆਪ, ਸੂਖਮ ਸਥੂਲ ਰੂਪ ਆਪੇ ਤੁਮ ਧਾਰਿਆ। ਕਹੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਰੰਗੇ ਬੀਰ ਰਸ ਪੂਰ ਚੰਗੇ, ਹੋਇਕੇ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਜਗ ਤਾਈਂ ਤਾਰਿਆ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਧਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰਾ, ਨਿਤ ਨਿਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰਿਆ। ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਹਉਮੈ ਮਿਟੇ ਨਾਮੁ ਮਿਲੇ ਨਦਰੀ ਪਿਆਰਿਆ ॥੧੫॥

–o–

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਕਬਿੱਤ—ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਤੇ ਮਹੇਸ਼ ਜਿਸ ਖੋਜਦੇ ਨੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਰਾਮ ਗੁਣ ਕਰੇ ਵਖਿਆਨ ਹੈ। ਨਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕੀ ਤੇ ਬਾਵਨ ਪਰਸਰਾਮ, ਗੋਰਖ ਸੇ ਸਿੱਧ ਜਿਸ ਲੋਚਦੇ ਧਿਆਨ ਹੈ। ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੇਉ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਲੋਮਸ ਕਪਲ ਜੈਸੇ, ਪੈਕੰਬਰ ਤੇ ਰਵਿ ਸਸਿ ਚਾਹੇ ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਸੋਈ ਨਿਰਾ-ਧਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਰੂਪ ਧਰ, ਨਾਮੁ ਨਾਮੀ ਅਭੇਦ ਹੋਇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਨ ਹੈ ॥੧੬॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਰੂਪ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਇਆ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਰੂਪ ਆਪ ਦਾ ਬਣਾਇ ਗੁਰਾਂ, ਸਾਰੇ ਜਗ ਤਾਂਈਂ ਪੱਲਾ ਬਾਣੀ ਦਾ ਫੜਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਕਮਾਇ ਸਿਖ ਸੰਤ ਪਰਗਟ ਭਏ, ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਬਦੁ ਕੋ ਰਿਦੇ ਮੇ ਬਸਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਭਏ ਬਾਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਹੇ, ਹੋਇ ਕੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਗੁਰਾਂ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ॥੧੭॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਕਲਿ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ ਹੈ, ਸਭ ਨਰ ਡੂਬਤ ਜਾਹਿ।
ਬੋਹਿਥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ, ਖੇਵਟ ਸ਼ਬਦੁ ਤਰਾਹਿ ॥੧੮॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹੈ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਰੂਪ।
ਪਿਆਰ ਧਰੈ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦੁ ਮੈ, ਹਉਮੈ ਨਾਸੈ ਭੂਪ ॥੧੯॥
ਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਹਜੈ ਹੋਵੈ, ਮੁਕਤਿ ਬਿਕੁੰਠ ਤਿਆਗ।
ਜਲ ਜਿਉਂ ਮਿਲ ਜਲ ਕੇ ਵਿਖੇ, ਬ੍ਰਹਮ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗ॥੨੦॥
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪਿ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਜੋਤਿ ਮੈ, ਬੰਦਨ ਕੋਟ ਅਲਾਪ ॥੨੧॥

ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਕਬਿੱਤ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਸੰਗਤਿ ਬਣਾਈ ਗੁਰਾਂ, ਮਨਮਤਿ ਤਿਆਗ

ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਜਾਏ ਤਨ ਰਖਿਆ ਦੀਨਨਿ ਕਰੈ, ਰਿਦੈ ਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਧਰੈ ਸਦਾ ਸੁਖ ਦਾਈ ਹੈ। ਆਪਾ ਨਾ ਜਨਾਵੈ ਏਕੋ ਸਤਿ-ਗੁਰੂ ਭਾਵੈ ਜਿਨ, ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਖਪਾਵੈ ਮਨ ਰਾਖੇ ਨਿਰਮਾਈ ਹੈ। ਆਠੋ ਪਹਿਰ ਬਿਸਰੇ ਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਦਾ, ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਬੰਦਨਾ ਮੈ ਗਾਈ ਹੈ ॥੨੨॥ ਪਿਆਰੇ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰ, ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜਾਨੀਏ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਆਰੇ ਪੰਜ ਖਾਲਸਾ ਹੈਂ, ਸੀਸ ਵਾਰ ਹਉ ਮੇਟਿ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਏ। ਸਾਹਿਬ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਮਾਨੀਏ। ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬੁਢਾ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਬੰਦਨਾ ਮੈ ਗਾਨੀਏ ॥੨੩॥ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹੇ ਕਕਾਰਨਿ ਕੀ ਰਹਿਣੀ ਰਹੇ, ਬਾਣੀ ਨਿਤ ਨੇਮੀ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਸੁਜਾਨ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਅਭਿਆਸੀ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਰਚੇ, ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੋਤਿ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਗਟਾਨ ਹੈ। ਬਿਨ ਅਕਾਲ ਮਾਨੇ ਨਾਹਿ ਆਂਖ ਤਰੇ ਆਨੇ ਨਾਹਿ, ਹੋਇ ਅਪ੍ਰੇਖ ਗਿਆਨ ਏਕ ਰਸ ਧਿਆਨ ਹੈ। ਅੰਤਰਿ ਬਾਹਿਰ ਅਨਹਦ ਲਿਵ-ਲਾਗੀ ਜਾਹਿ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਆਪਾ ਬਿਸਰਾਨ ਹੈ ॥੨੪॥

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਨਾਮ ਦੇਉ ਰਵਿਦਾਸ ਧੰਨਾ, ਬੇਣੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਫਰੀਦ ਜੀ ਪਛਾਨੀਏ। ਪਰਮਾਨੰਦ ਰਾਮਾਨੰਦ ਭੀਖਨ ਤੇ ਪੀਪਾ ਸੈਣ, ਸੂਰਦਾਸ ਜੈਦੇਵ ਸਧਨਾ ਜੀ ਮਾਨੀਏ। ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਮਧ ਮਾਹਿ ਹੋਏ ਹੈਨਿ ਹੋਹਿ ਜੋਈ, ਸਭ ਸੰਤੁ, ਭਗਤੁ, ਸਿੰਘ ਲਿਵ ਲਾਈ ਜਾਨੀਏ। ਸਭਨਾ ਕੋ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬੰਦਨਾ ਹੈ ਕਰ ਜੋਰ, ਸੀਸ ਧਰ ਪਰ ਧਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਖੀ ਦਾਨੀਏ ॥੨੫॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਕੀਨ ਕਮਾਈ ਸ਼ਬਦੁ ਜਹਿ, ਆਤਮ ਬ੍ਰਿਤਿ ਟਿਕਾਇ।
ਤਿਨ ਸਭ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਆਂ, ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਧਰ ਭਾਇ॥੨੬॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਲਖੇ, ਜੀਵ ਭਾਵ ਬਿਸਰਾਇ।
ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੇ ਤਨ ਜੀਤਿਆ, ਪ੍ਰੇਮ ਰਿਦੇ ਅਧਿਕਾਇ ॥੨੭॥

ਕਬਿੱਤ–ਖਾਲਸਾ ਸਰੂਪ ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਭਏ ਆਪ ਪ੍ਰਭ, ਸਭ ਗੁਰ ਭਾਈ ਮਿਲ ਕੀਤਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਜੋੜੀ ਆਪ ਗੁਰੂ, ਸਤਿ ਰੂਪ ਬੋਧ ਦੀਨ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਹੈ। ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਤਿ ਗਿਆਨ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਧਿਆਨ, ਪੰਚ ਕੋਸ਼ ਪਰੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਤਜਵਾਨ ਹੈ। ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਮੇਟਿ ਸੰਗਤਿ ਜਣਾਇ ਆਪ, ਬੰਧਨ ਮੁਕਤਿ ਨਮੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਾਨ ਹੈ॥੨੮॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਕੋ ਬੰਦਨਾ, ਪੁਨ ਪੁਨ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ।
ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਖਾਲਸਾ, ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਦਿਸਾਇ ॥੨੯॥
ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਇਕ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਪਾਇ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਫਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗਾਇ ॥੩੦॥

ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਦਿਆ ਦਾਤੇ
ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ

ਕਬਿੱਤ–ਰਹਿਣੀ ਵਾਲੇ ਸੰਤਨਿ ਕੀ ਢੂੰਢਿ ਕੀਤੀ ਦੇਸਦੇਸ, ਕਹਿਣੀ ਵਾਲੇ ਮਿਲੇ ਨਹੀ ਰਹਿਣੀ ਕੋ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਭਜਨ ਮੈ ਰੰਗੇ ਜਿਹੜੇ ਬ੍ਰਹਮੁ ਕੋ ਨ ਬੋਧ ਕਹੈਂ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਰੂਪ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਧਾਰਨਾ ਨਾ ਧਾਰ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਹੋਹਿ ਬ੍ਰਹਮੁਗਿਆਨ ਸੋਹਿ, ਲਭਿਆ ਨ ਕੋਈ ਕੀਤੀ ਖੋਜੁ ਮੈਂ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਭੇਟੇ ਸਿੰਘ ਮਹਾਪੁੰਨ ਜਾਗੇ, ਬ੍ਰਹਮਬੋਧ ਦਾਤੇ ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਇਕਸਾਰ ਹੈ॥੩੧॥

ਆਏ ਸਾਮ ਜੋਈ ਸੁੱਧ ਰਿਦੇ ਧਾਰ ਕਰ ਬੁੱਧ, ਹੋ ਗਏ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਨਹੀ ਸਹਸਾ ਪਛਾਨੀਐ। ਸੁੰਦਰ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਨਾਉ ਸੋਹਣਾ ਸੰਤ ਜੀ ਕਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੀ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨਿ ਗਾਨੀਐ। ਏਕ ਏਕ ਤੁਕ ਮਾਹਿ ਪੜਦੇ ਭਰਮ ਤੋੜ, ਆਤਮਾ ਗਿਆਨ ਨਾਮੁ ਪਰਚਾ ਮਹਾਨੀਐ। ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਦੇਸ ਦੇਂਦੇ ਹੈਂ ਦਿਖਾਇ ਝੱਟ, ਸੁਣੇ ਕਥਾ ਆਇ ਮਨ ਰੁਕੈ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪਾਨੀਐ ॥੩੨॥

ਸੁਧਾ ਕੇ ਤੜਾਗ ਹੋਂ ਕਿ ਚੰਦਨ ਕੇ ਬਾਗ ਹੋਂ, ਕਿ ਪ੍ਰੇਮੀਓ ਕੇ ਰਾਗ ਹੋਂ

ਕਿ ਸੁਰ ਤਰ ਸਾਨੀਐ। ਰੌਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਹੋਂ ਕਿ ਸੂਰਜ ਚਿਰਾਗ ਹੋਂ, ਕਿ ਤੀਬਰ ਵਿਰਾਗ ਹੋਂ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਜਧਾਨੀਐ। ਕਰੁਣਾ ਕੇ ਸਾਗਰ ਹੋਂ ਜਗਤ ਉਜਾਗਰ ਹੋਂ, ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ*ਆਗਰ ਹੋਂ ਬੰਧਨ ਕੈ ਹਾਨੀਐ। ਤਤ ਹੂ ਕੇ ਬੇਤੇ ਹੋਂ ਕਿ ਭਗਤੀ ਕੇ ਚੇਤੇ ਹੋਂ, ਕਿ ਜਗੁ ਸਿੰਧ ਸੇਤੇ ਹੋਂ ਕਿ ਸੰਤ ਸੁਖ ਦਾਨੀਐ॥੩੩॥

-- ਸਵੈਯਾ --

ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ ਪੁਰਾਤਨਿ, †ਤਾਤ ਨ ਕਾਹਿ ਪਦਾਰਥ ਆਹੀ।
ਕਉਨ ਦਿਓਂ ਉਪਮਾ ਤਿਹ ਕੀ, ਕੋ ਜਾਂ ਜਗ ਭੀਤਰ ਦੀਸਤ ਨਾਹੀ।
ਸਤਿ ਧਰੇ ਸੰਤੋਖ ਧਰੇ, ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੇ ਸੁਖ ਸਿੰਧ ਸਮਾਹੀ।
ਬ੍ਰਿਤਿ ਸਦਾ ਇਕ ਚਿੰਤਨਿ ਚੇਤਨਿ, ਜਾਂ ਜਗੁ ਕੋ ਨ ਤਰੰਗ ਉਠਾਹੀ॥੩੪॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਸੁੰਦਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾਤਾਰ।
ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਮੋਕਉ ਦੀਓ, ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਸੁਖ ਕਾਰ ॥੩੫॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦੀ ਮਹਿਮਾ

ਕਬਿੱਤ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਗਮੁ ਅਗੋਚਰ ਅਗਾਧ ਜੋਈ, ਤਾਹਿ ਕੋ ਬਖਾਨੈ ਗੁਰੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਹੈ। ਜਾਂ ਕੋ ਨਾ ਅਧਾਰ ਜਗੁ ਹੂੰ ਮੈ ਕਛੁ ਜਾਨਿਓ ਜਾਇ, ਜੋਊ ਸਭ ਜਗੁ ਕੋ ਅਧਾਰ ਆਪਿ ਰਾਮੁ ਹੈ। ਜੋਊ ਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹੋਤ ਖਟ ਜੋਤਿ ਹੂੰ ਤੇ, ਜਾਹੀ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਜਗੁ ਜੋਤਿ ਧਾਮੁ ਹੈ। ਜੋਈ ਅਜ ਅਕ੍ਰੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਬਿਨ, ਅਚਰਜ ਚੇਤਨਿ ਗਿਆਨ ਅਭਿਰਾਮੁ ਹੈ ॥੩੬॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਹੀ ਅਖਾਂਵਦਾ ਸੋ ਜੋਤਿ ਰੂਪ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਬਦੀਂ ਹੀ ਪਾਈਐ ਸਚੁ ਸੋਇ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਿ ਗੁਰਮੁਖ ਬੂਝੈ, ਸਚੁ ਬਾਣੀ ਸਾਥ ਸਚੁ ਰੂਪ ਪਾਵੈ ਲੋਇ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਪੁ ਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਈਅਤਿ, ਮਸਤਕ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੋ ਹੋਇ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦੁ ਸੇ ਰਸਨਾ ਸੁਹਾਈਅਤਿ, ਪੂਰੇ ਭਾਗ ਨਾਮੁ ਪਾਵੈ ਆਇ ਨਰ ਕੋਇ ਹੈ ॥੩੭॥

---

*ਖਾਨ। †ਇੱਛਾ।

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਜੋ, ਤਾਂ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੇਤ ।
ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੋ ਪੀਵਤੇ, ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਨਿਰਖੇਤ ॥੩੮॥
ਕੋਟਿ ਜਨਮੁ ਕੇ ਵਿਛੁੜੇ, ਮੇਲੈ ਤੁਰਤ ਅਕਾਲ ।
ਮਨ ਰਸੁ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਜਬੈ, ਪਾਵੈ ਰੂਪ ਰਸਾਲ ॥੩੯॥
ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਨਾ ਵੀਸਰੈ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤ ।
ਗੂੰਗੇ ਜਿਉਂ ਗੁੜ ਖਾਇਆ, ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੇਅੰਤ ॥੪੦॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਚਨ ਦਾ ਕਾਰਣ

ਕਵਿਓ ਵਾਚ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਦਾ ਸਚ ਖੰਡ, ਸੁ ਬੈਠੋ ਹੁਤੋ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਲਗਾਈ ।
ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਹਿਓ ਮਨ, ਗਿਆਨ ਸਰੂਪ ਮੈ ਬ੍ਰਿਤ ਟਿਕਾਈ ।
ਤ੍ਰਿਪੁਟੀ ਭੇਦ ਅਖੰਡ ਗੁਰੂ ਹਰਿ, ਆਪਨੋ ਰੂਪ ਦੀਓ ਚਮਕਾਈ ।
ਸੋਇਰੂਪ ਵਸਿਓਨਹਿਧਿਆਨਛੁਟਿਓ, ਮਨਕੀਗਿਨਤੀ ਸਗਲੀਬਿਸਰਾਈ॥
ਤਬ ਏਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਖੰਡ ਭਯੋ, ਧੁਨਿ ਏਕੰਕਾਰ ਰਹੀ ਸੁਖਦਾਈ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖ ਭਏ ਜਗ ਤਾਰਕ, ਕੀਨ ਭਲੇ ਉਪਕਾਰ ਕਮਾਈ ।
ਦੇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਏ ਜਗ ਪਾਰ, ਸੁ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੇ ਹਰਖਾਈ ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰੂ ਘਰ, ਧਾਰਗਰੀਬੀ ਨ ਸ਼ਕਤਿ ਦਿਖਾਈ॥੪੨॥
ਪੰਚ ਬਿਕਾਰ ਜਿਤੇ ਜਿਨਹੂੰ, ਸੱਤਿ ਦਯਾ ਕਰ ਪੰਚ ਸਹਾਈ ।
ਪੰਚ ਬਿਖੇ ਖਿਨ ਚੂਰ ਕਰੇ ਜਿਨ, ਪਾਂਚੋ ਤੱਤ ਕੀ ਰਹਿਤ ਰਖਾਈ ।
ਪੰਚ ਕਕਾਰ ਧਰੇ ਤਨ ਰਾਜਤ, ਪੰਚ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤਿਆਗ ਸਦਾਈ ।
ਪੰਚਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰੇ ਸਿੰਘ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਕ ਲੇ ਜਿਨ ਪਾਈ॥੪੩॥
ਮਨ ਜੀਤ ਪ੍ਰਾਣ ਜਿਤੇ ਜਿਨਹੂੰ, ਅਰ ਇੰਦ੍ਰਿਨਿ ਕੀ ਕਰਕੇ ਤਕਰਾਈ ।
ਸੁੱਧ ਸਰੂਪ ਲਖਿਓ ਨਿਜ ਆਪ ਕੋ, ਹਉਮੈ ਡਾਇਣ ਮਾਰ ਮੁਕਾਈ ।
ਦੇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੋ, ਅਉ ਆਪ ਕੋ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਕਹਾਈ ।

ਲਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ਕੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਇ ਕੀਏ ਗੁਰ ਭਾਈ॥੪੪॥
ਐਸੇ ਉਪਕਾਰੀ ਪਿਆਰੇ ਸਿੰਘ ਜੋ, ਤਾਹਿ ਕੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਧਾਰਾ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿਖ ਹੋਵਤ ਜੈਸੇ ਹੈਂ, ਤੈਸੇ ਹੀ ਚੋਜ ਕਹੌਂ ਮਨ ਵਾਰਾ ।
ਹਰਿ ਦਾਸਨ ਕੀ ਜੋ ਹੈ ਸਿਫਤੀ ਜਗ, ਸੋਊ ਅਕਾਲ ਜੀ ਕੋ ਜਸੁ ਭਾਰਾ ।
ਮਨ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਣਾਇ ਕਹੌਂ ਸੁਨਹੋਂ ਮਨ, ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਵਨਵਾਰਾ॥੪੫॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰ ਬਿਨ ਘੋਰ ਅੰਧਾਰ ਜੋ, ਕਹਿਹੌਂ ਆਦਿ ਉਚਾਰ ।
ਜਗਤ ਦੁਖੀ ਪਿਖ ਆਇ ਹੈ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ॥੪੬॥
ਕਾਰਣ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰ ਕੋ, ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕਹੌਂ ਬਨਾਇ ।
ਦਸ ਗੁਰ ਕਥਾ ਸੰਕੋਚਤੇ, ਸੂਤਰ ਰੂਪ ਅਲਾਇ ॥੪੭॥
ਨਾਮੁ ਲੇਹੁ ਗੁਰ ਕਥਾ ਕੋ, ਕਰ ਨ ਸਕੌਂ ਵਿਸਥਾਰ ।
ਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਰਦਾ ਬਕਤ ਰਹਿ, ਅੰਤ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥੪੮॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰਤਾ ਕਹੌਂ, ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਹਾਲ ।
ਕਹਿਹੌਂ ਸਭੈ ਸੰਕੋਚਤੇ, ਬੁੱਧ ਤੁੱਛ ਮਮ ਬਾਲ ॥੪੯॥
ਆਗੇ ਕਥਾ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਕੀ, ਬਰਨੌ ਜਿਉਂ ਮਤਿ ਦੇਇ ।
ਬਾਲ ਜੁਬਾ ਕੇ ਬਿਲਾਸ ਜੋ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਿਖਿਆ ਲੇਇ ॥੫੦॥
ਪ੍ਰਉਪਕਾਰ ਜੋ ਬਹੁ ਕਰੇ, ਬਿਦਿਆ ਤਪ ਜਿਉਂ ਸੇਵ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਿਅ, ਸੱਚ ਖੰਡ ਗਮਨੇਵ ॥੫੧॥
ਆਪ ਜਪਿਓ ਜਾਪਾਇਓ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਮੈ ਨਾਮੁ ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ ਕਰ ਭਲੇ, ਕਰਣੀ ਸੁਖ ਕੀ ਧਾਮੁ ॥੫੨॥
ਗੁਰੂ ਬਚਨ ਪਾਲਿਓ ਨਹੀ, ਸਿੰਘ ਮਨ ਕੋ ਨਹੀ ਮਾਰ ।
ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬੇਨਤੀ, ਲਾਜ ਤੋਹਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੫੩॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਮੰਗਲਾ ਚਰਨ ਨਾਮੁ ਮਹਾਤਮ ਕਾਰਣ ਗ੍ਰੰਥ ਰਚਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਪ੍ਰਿਥਮ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ੧ ॥

—o—

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਏਕ ਪ੍ਰਭੁ, ਏਕੰਕਾਰ ਅਕਾਰ।
ਜਗ ਰਚਨਾ ਕਿਹ ਬਿਧ ਰਚੀ, ਆਪੇ ਜਾਨੈ ਸਾਰ ॥੧॥
ਏਕ ਰੂਪ ਤੇ ਹੋਇ ਰਹਿਓ, ਆਪੇ ਰੂਪ ਅਨੇਕ।
ਜਲ ਤਰੰਗ ਵਤ ਖੇਲ ਹੈ, ਅਨਿਕ ਰੰਗ ਤੇ ਏਕ ॥੨॥
ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕੋ, ਭੇਦ ਨ ਪਾਇਓ ਜਾਇ।
ਅੰਤਰ ਏਕੋ ਆਪ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਅਨੇਕ ਦਿਸਾਇ ॥੩॥
ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਪਤਾ ਆਪ ਹੈ, ਤਨ ਮਨ ਜਗ ਮੈ ਏਕ।
ਸ੍ਵੈ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੈ, ਏਕੋ ਏਕ ਬਿਬੇਕ ॥੪॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਿਨ ਜਗਤ ਮੈ, ਅਉਰ ਨ ਕੋਈ ਸਾਰ।
ਆਪੇ ਆਪੋਂ ਵਰਤਦਾ, ਆਪੇ ਪੇਖਣਹਾਰ ॥੫॥

— ਚੌਪਈ —

ਆਪੇ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਤੱਤ ਉਪਾਏ। ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ ਜੀਵ ਰਚਾਏ।
ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤ ਕੀਨੀ। ਤੁਰੀਆ ਪਦੁ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਚੀਨੀ ॥੬॥
ਚਾਰ ਜੁਗ ਮਿਰਯਾਦਾ ਥਾਪੀ। ਆਪੇ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹਿਓ ਬਿਆਪੀ।
ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਦੋਊ ਉਪਜਾਏ। ਨਾਨਾ ਮਤ ਜਗਤ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ॥ ੭ ॥
ਆਪ ਅਲੇਪ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭੁ ਰਹਿਓ। ਭਰਮ ਦ੍ਵੈਤ ਮੈ ਜੀਵ ਸੁ ਦਹਿਓ।
ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵਤ ਪਾਸਾਰਾ। ਏਹੁ ਮਾਯਾ ਮਨ ਕੋ ਬਿਸਥਾਰਾ ॥ ੮ ॥
ਸਤਿਜੁਗ ਜੋਗ ਕਰਤ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਇਉਂ ਲੱਖ ਬਰਸਾਂ ਉਮਰ ਗੁਜਾਰੀ।
ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖ ਲਿਵ ਹਰਿ ਲਾਵੈ। ਸੋ ਸਚ ਮੈ ਥਿਰੁਤਾ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੯ ॥
ਤ੍ਰੇਤੇ ਜੱਗ ਕਰਤ ਸਭ ਰਾਜਾ। ਜੁੱਧ ਹੋਤ ਮਾਯਾ ਕੇ ਸਾਜਾ।
ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਕੋ ਰਿਦੇ ਵਸਾਵੈ। ਵਿਰਲਾ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥੧੦॥
ਦੁਆਪੁਰਿ ਪੂਜਾ ਪਾਹਨਿ ਸੇਵੈ। ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਨਾਰੀ ਹਰੁ ਲੇਵੈ।

ਵਿਰਲਾ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਬਖਾਨੈ। ਪਾਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੋਈ ਬਿਧ ਜਾਨੈ ॥੧੧॥
ਕਲਜੁਗ ਕਾਲਖ ਸਭ ਕੋ ਲਾਗੀ। ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਿਉ ਸੁੱਧ ਕੁਭਾਗੀ।
ਨਾਮੁ ਸਾਥ ਕੋ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਲਾਵੈ। ਅਨਕ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥੧੨॥
ਸੂਦ੍ਰ ਬਾਮਣੀ ਨਾਰੀ ਕੀਨੀ। ਬੈਸ ਛਤ੍ਰਨੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਚੀਨੀ।
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੂਦ੍ਰਨੀ ਰੰਗ ਰਾਤੇ। ਛਤ੍ਰੀ ਬੈਸਾਣੀ ਮਦ ਮਾਤੇ ॥੧੩॥
ਦੇਵ ਪਿਤ੍ਰ ਸਸ ਸੂਰ ਮੁਨੀਸ਼ਰ। ਅਪਣੀ ਦੇਹੀ ਮਾਨੈ ਈਸ਼ਰ।
ਏਕ ਬ੍ਰਹਮੁ ਕੀ ਭਗਤਿ ਤਿਆਗੀ। ਆਪ ਆਪਣੀ ਪੂਜਾ ਜਾਗੀ ॥੧੪॥
ਅਤਿ ਦੁਰਚਾਰ ਭਯੋ ਕਲਿ ਮਾਹੀ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਬਾਦ ਕਰਾਹੀ।
ਸਾਂਖ ਅਵਰਨ ਨਿਆਇ ਦੈ ਕੋਟੀ। ਬਿਸੇਖਕ ਮੀਮਾਂਸਾ ਨਹ ਜੋਟੀ ॥੧੫॥
ਪਤੰਜਲ ਵਿਦਾਂਤ ਪਰਸਪਰ ਭੇਦਾ। ਵੇਦ ਕਰਮ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਖੇਦਾ।
ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਧਰਮ ਤਿਆਗਾ। ਕਿਹ ਤਕ ਕਹੋਂ ਪਾਪ ਮਨ ਲਾਗਾ ॥੧੬॥
ਘਰ ਕੀ ਨਾਰ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਕਰਹੀ। ਨਾਰ ਪਤੀ ਸੰਗ ਨੇਹੁ ਨ ਧਰਹੀ।
ਸਭ ਮਤ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮਨਿ ਮਾਹੀ। ਸਾਚ ਧਰਮ ਕਹੂੰ ਪਾਈਅਤ ਨਾਹੀ ॥੧੭॥
ਜਤੀ ਕਹਾਵੈਂ ਸਤੁ ਕੇ ਕਾਚੇ। ਚਹੈਂ ਚੰਡਾਲੀ ਕੇ ਸੰਗ ਰਾਚੇ।
ਸਤੀ ਕਹਾਤ ਸੋਈ ਜਗ ਮਾਹੀ। ਬ੍ਰਿਛ ਬਣੈ ਨਰ ਸੰਗ ਬਹੁ ਚਾਹੀ ॥੧੮॥
ਸਿਧ ਨਾਥ ਪੈਕੰਬਰ ਪੀਰਾ। ਗਉਂਸ ਕੁਤਬ ਅਉਲੀਏ ਮੀਰਾ।
ਅਧਰਮ ਫੈਲਿਓ ਸਭ ਕੇ ਮਾਹੀ। ਉਲਟੀ ਬਾੜ ਖੇਤ ਜਿਉਂ ਖਾਹੀ ॥੧੯॥
ਪੁਰਾਣ ਭੇਦ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਫਾਹੀ। ਭੇਖੀ ਸਾਧ ਸਮ ਚੋਰ ਤਕਾਹੀ।
ਇੱਲਾਂ ਕੂਕਰ ਕਾਉਂ ਜਠੇਰੇ। ਮਾਨੈ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਬਹੁਤੇਰੇ ॥੨੦॥
ਪੀਏ ਤਮਾਖੂ ਚਰਸ ਸ਼ਰਾਬਾ। ਖਾਵੈ ਮਾਸ ਪਾਪ ਚਿਤ ਲਾਬਾ।
ਕੰਨਿਆਂ ਭੈਣ ਕਾ ਪੈਸਾ ਲੇਹੀ। ਗਊ ਗ੍ਰੀਬ ਮਾਰੈ ਦੁਖ ਦੇਹੀ ॥੨੧॥
ਗੰਗ ਬਨਾਰਸ ਮੱਕੇ ਕਾਹੂੰ। ਪੂਜਾ ਸੁੰਨਤ ਛਾਪੇ ਲਾਹੂੰ।
ਕਿਸ ਕਿਸ ਭੇਖ ਪਖੰਡ ਵਖਾਨੋ। ਇਤਨੇ ਤੇ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਆਨੋ ॥੨੨॥
ਜ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾ ਕੇ ਹਿੰਦ ਦੁਖਾਨੀ। ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਲੁਕੇ ਡਰ ਮਾਨੀ।

ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਧੀਰ ਹਲ ਚਾਲੀ। ਸਭ ਬਿਭਚਾਰ ਫਸੇ ਰਿਦ ਖਾਲੀ ॥੨੩॥
ਰਾਜੇ ਕਸਾਈ ਛੁਰੀ ਕੁਚਾਲੀ। ਦੇਹ, ਗਰੀਬਾਂ ਕੰਠ ਉਛਾਲੀ।
ਘਰ ਘਰ ਝੂਠ ਅਮੱਸਿਆ ਹੋਈ। ਸਾਚੁ ਚੰਦ ਕੀ ਜੋਤਿ ਨ ਲੋਈ ॥੨੪॥
ਮਹਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਹਿੰਦ ਦੁਖਾਈ। ਬਹੁ ਲਖ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਤਲ ਕਰਾਈ।
ਕਾਸਮ ਮੁਹੰਮਦ ਕੁਤਬ ਦੀਨਾ। ਮੰਦਰ ਤੋੜ ਮਸੀਤਾਂ ਕੀਨਾ ॥੨੫॥
ਫਿਰੋਜ ਸ਼ਾਹ ਅਲਾਉੱਦੀਨਾ। ਕੋਟ ਦਿਜ ਮਾਰੇ ਦੁਖ ਦੀਨਾ।
ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਹਿੰਦ ਕੀ ਨਾਰੀ। ਟਕੇ ਟਕੇ ਮੁਲ ਬੇਚੀ ਸਾਰੀ ॥੨੬॥
ਅਜੁਧਿਆ ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦਿਜੋਤਮ। ਸਾੜੇ ਅਗਨੀ ਲਾਇ ਮਹੋਤਮ।
ਕਾਂਸੀ ਤੀਸ ਸਹੰਸਰ ਕਤਲਾ। ਇਉਂ ਹਿੰਦਵਾਨ ਨਾਸ ਕਰ ਸਕਲਾ ॥੨੭॥
ਸ਼ਹਾਬੁ ਦੀਨ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ ਖਾਨੇ। ਲਾਖੋਂ ਹਿੰਦੂ ਕਤਲ ਕਰਾਨੇ।
ਅਲਾਉ ਦੀਨ ਖਿਲਜੀ ਨਰ ਘਾਏ। ਲੋਧੀ ਸਿਕੰਦਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਮਾਏ ॥੨੮॥
ਜਲਾਲ ਦੀਨ ਗਊਆਂ ਬਹੁ ਮਾਰੇ। ਹਿੰਦਨ ਕੇ ਮੁਖ ਮਾਸ ਬੰਧਾਰੇ।
ਕੰਸ ਕੇਸਿ ਜੋ ਰਾਵਣ ਥੀਏ। ਇਤਨੇ ਪਾਪ ਸੁ ਕਰ ਨਾ ਸਕੀਏ ॥੨੯॥
ਮਾਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨਿ ਕਰ ਦੀਨੇ। ਘੋੜੇ ਅਸਵਾਰਿ ਖੋਹਿ ਸਭ ਲੀਨੇ।
ਆਮ ਕਤਲ ਕਰਤੇ ਮਤਿ ਮੰਦੇ। ਬਹੁਤੇ ਜੁਲਮ ਹੋਤ ਹੈ ਹਿੰਦੇ ॥੩੦॥
ਸੁੰਦਰ ਨਰ ਨਾਰੀ ਬਹੁ ਬਾਲਾ। ਪਕੜ ਤੁਰਕ ਕੀਨੇ ਤਤਕਾਲਾ।
ਬਸਤਰ ਭੂਖਨਿ ਰਹਿਣ ਨ ਦੇਈ। ਧਰਮੀ ਨਹਿ ਜੀਵਤ ਅਬ ਕੇਈ ॥੩੧॥
ਰਾਜ ਪੂਤ ਡੋਲੇ ਲੈ ਮਿਲਹੀ। ਛਤ੍ਰੀ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਾਹਿ ਉਥਲਹੀ।
ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਭਏ ਅਧੀਨੀ। ਪਰਜਾ ਦੁਖੀ ਤੁਰਕਾਂ ਨੈ ਕੀਨੀ ॥੩੨॥
ਹਿੰਦੂ ਅੰਧੇ ਭਾਉ ਨ ਗਿਆਨਾ। ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਮੈ ਲਪਟਾਨਾ।
ਕਾਇਰ, ਸੂਰਮਤਾ ਸਭ ਨਾਸੀ। ਏਕ ਤਿਆਗ ਅਨੇਕ ਮਨਾਸੀ ॥੩੩॥
ਜੋਗੀ ਕਨ ਪਾਟੇ ਸਭ ਜੇਤੇ। ਸਰੇਵੜੇ ਆਦਿ ਲੂਟੈਂ ਜਗ ਤੇਤੇ।
ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਨ ਰਖਿਆ ਕਰਹੀ। ਰੋਇ ਰੋਇ ਪੂਕਾਰ ਉਚਰਹੀ ॥੩੪॥
ਸਭ ਅਵਤਾਰ ਮਨਾਇ ਸੁ ਥਾਕੇ। ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਨਹੀ ਬਹੁੜੇ ਆਕੇ

ਬਿਨ ਕਰਤਾਰ ਕੋ ਰਾਖਾ ਨਾਹੀ। ਕਾ ਕੀ ਸ਼ਰਣ ਗਹੋ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥੩੫॥
ਕਾਣੇ ਤੁਰਕ ਗਿਆਨ ਤੇ ਹੀਨੇ। ਸਭ ਮੇ ਅੱਲਾ ਨੂਰ ਨ ਚੀਨੇ।
ਤਰਸ ਗਰੀਬਾਂ ਪਰ ਨਹਿ ਕਰਹੀ। ਜੋਰ ਸੇ ਦੀਨ ਬਧਾਵਨਿ ਕਰਹੀ ॥੩੬॥
ਜ਼ੁਲਮ ਮਿਟਾਵਨ ਹੇਤ ਅਕਾਲਾ। ਕੀਨ ਬਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟੋਂ ਕਲਿ ਕਾਲਾ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜਾਨਾ। ਜੋ ਜਗ ਮੈ ਵਰਤੈ ਨਹਿ ਛਾਨਾ ॥੩੭॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਬਿਹਬਲ ਭਏ, ਗਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਪਾਸ।
ਅਜ ਕਹਿ ਹਮਰੇ ਵਸ ਨਹੀ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਚਲੋ ਅਵਾਸ ॥੩੮॥

— ਚੌਪਈ —

ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਦੇਵ ਤੇਤੀਸਾ। ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਮਿਲੇ ਸੰਗ *ਈਸਾ।
ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਿ ਦੇਵਤੇ ਬ੍ਰਿੰਦਾ। ਸੁਨ ਦੁਖ ਬਿਆਕੁਲ ਭਏ †ਰਵਿੰਦਾ ॥੩੯॥
ਸੁਨ ਸ਼ੰਕਰ ਧੀਰਜ ਮਨ ਖੋਵਾ। ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਆਪ ਦੁਖ ਰੋਵਾ।
ਪਹੁਚੇ ਖੀਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੀਰਾ। ਬਿਨੈ ਭਨਤ ਬਹੁ ਹੋਇ ਅਧੀਰਾ ॥੪੦॥
ਰੋਇ ਪੁਕਾਰ ਧਰ ਦੇਵਨ ਕੀਨੀ। ਜਾਗੇ ਬਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਗਟ ਦੇਹ ਚੀਨੀ।
ਸਬਹੂੰ ਮਿਲਕੇ ਬੰਦਨ ਕੀਨੀ। ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਆ ਕਹੋ ਪ੍ਰਬੀਨੀ ॥੪੧॥
ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਅਜ ਨੈ ਆਲਾਯਾ। ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਤ ਕਲਿ ਮੈ ਸਮੁਦਾਯਾ।
ਤਿਸੈ ਨਿਵਿਰਤੀ ਕੇ ਕਹੁ ਬੈਨਾ। ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਹੋਇ ਜਿਮ ਚੈਨਾ ॥੪੨॥
ਬਿਸ਼ਨ ਕਹਾ ਸੁਨੀਏ ਦਿਜ ਰਾਈ। ਤੇਈ ਅਉਤਾਰ ਧਰੇ ਭਵ ਜਾਈ।
ਮੈ ਚੌਬੀਸੋ ਕਰ ਅਵਤਾਰਾ। ਕਲਿ ਅੰਤੈ ਕਲਕੀ ਤਨ ਧਾਰਾ ॥੪੩॥
ਤੂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋਂ ਬਨਾਈ। ਅਬ ਹਮਰੋ ਬਸ ਚਲਤ ਨ ਕਾਈ।
ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਪਾਪ ਕਮਾਈ। ਸੁਨਿ ਧਰਤੀ ਤਬ ਬਿਨੈ ਅਲਾਈ ॥੪੪॥
ਅਬ ਮੈ ਪਲ ਖਿਨ ਰਹਿ ਨ ਸਕਾਈ। ਕਿਮ ਮੇਰਾ ਦੁਖ ਕਾਟਿਆ ਜਾਈ।
ਜ਼ੁਲਮੀ ਰਾਜੇ ਬਹੁਤ ਭਏ ਹੈਂ। ਹਰਨਾਖਸ਼ ਤੇ ਅਧਿਕ ਜਏ ਹੈਂ ॥੪੫॥
ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਅਜ ਕੋ ਸਮਝਾਵਾ। ਹਮਰਾ ਜ਼ੋਰ ਨ ਚਲਤ ਬਤਾਵਾ।

---

*ਵਿਸ਼ਨੂੰ। †ਸੂਰਜ ਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ।

ਮੈ ਨਿਵਿਰਤ ਕਿਹਿ ਬਿਧ ਅਬ ਕਰੋਂ। ਇਤਨੋਂ ਬਲ ਅਪ ਮਧ ਨ ਨਿਹਰੋਂ।੪੬
ਕਲਿ ਕਾ ਜ਼ੋਰ ਭਇਓ ਭਵ ਮਾਹੀ। ਬਿਨ ਅਕਾਲ ਕੋ ਰੱਖਕ ਨਾਹੀ।
ਤਿਸ ਆਗੇ ਬਿਨਤੀ ਹਮ ਕਰੀਏ। ਧਰਾ ਧਰਮ ਕੋ ਸੁਖੀ ਨਿਹਰੀਏ।੪੭॥
ਸ਼ਿਵ ਮਸਤਾਨੇ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ। ਹਮ ਤੋ ਬਿਸ਼ਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਾ।
ਅਵਰ ਅਕਾਲ ਕਵਨ ਹੈ ਠਉਰੀ। ਕਹੋ ਬਾਤ ਮੋਕਉ ਸਚ ਸਉਰੀ॥੪੮॥
ਬਿਸ਼ਨ ਹਸੇ ਕਹਿ ਸੁਨੋ ਮਹੇਸ਼ਾ। ਕੋਟਿ ਰਚੇ ਮੁਝ ਸੇ ਜਗਤੇਸ਼ਾ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਜਹਿ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਕੋਟਾ। ਸ਼ਿਵ ਅਜ ਰਚੇ ਬਿਅੰਤ ਅਤੋਟਾ॥੪੯॥
ਸਭ ਥਾਂ ਬਿਆਪਕ ਅਪਨਾ ਕਰਤਾ। ਸਭ ਕੋ ਦੇਖੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸੋ ਵਰਤਾ।
ਸ਼ਿਵ ਤਾਂ ਕੋ ਮਾਨੇ ਹੋਇ ਸ਼ਾਂਤਾ। ਜਪੋ ਨਾਮੁ ਤਾਂ ਹੋਇ ਬਿਖਿਆਤਾ॥੫੦॥
ਸ਼ਿਵ ਸੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕੋ ਮਾਨਾ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਸਰਧਾ ਮੈ ਲਪਟਾਨਾ।
ਸਭ ਦੇਵਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈ ਮਗਨਾ। ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਅਖੰਡ ਸੁ ਲਗਨਾ॥੫੧॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਕੋਟਿ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜਹਿ, ਫੁਰਨੇ ਸਾਥ ਬਨਾਇ।
ਹਮ ਸਭਹੂੰ ਕਾ ਗੁਰ ਸੋਊ, ਆਪ ਅਲੇਪ ਰਹਾਇ॥੫੨॥
ਜਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸਿਮਰੀਐ, ਤਹਿ ਥਾਂ ਪ੍ਰਗਟੈ ਆਪ।
ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੋ ਅਕਾਲ ਕੀ, ਸਭ ਜਗ ਜਹਿ ਪਰਤਾਪ॥੫੩॥
ਸਭ ਦੇਵਨ ਮਿਲ ਅਸ ਕਹਾ, ਕਰ ਜੋਰੇ ਧਰ ਧਿਆਨ।
ਵਿਸ਼ਨ ਕਰੋ ਅਰਦਾਸ ਤੁਮ, ਹਮ ਭੀ ਹੁਇਂ ਸਵਿਧਾਨ॥੫੪॥

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ

– ਚੌਪਈ –

ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਬਿਨਤੀ ਬਹੁ ਕਰਹੀ। ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਸਤਤਿ ਬਚ ਰਰਹੀ।
ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜਗ ਕੇ ਕਾਰਨ ਆਪੇ। ਸਰਬ ਰੂਪ ਜਗ ਮੈ ਤੁਮ ਥਾਪੇ॥੫੫॥
ਏਕੰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਅਜਨਮਾ। ਜੁਗ ਜੁਗ ਬਿਰਦ ਰਖੇ ਸਦ ਧਰਮਾ।
ਦੇਵ ਅਨੇਕ ਰਚੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾ। ਲਾਖ ਅਕਾਸ਼ ਪਤਾਲ ਤੇ ਖੰਡਾ॥੫੬॥

ਨੇਤ ਨੇਤ ਰਿਖਿ ਮੁਨਿ ਸਭ ਕਰਹੀ। ਧਿਆਨ ਅਨੇਕ ਕਲਪ ਜੁਗ ਧਰਹੀ।
ਕਿਸੇ ਕਰਮ ਕਰ ਪਾਈਅਤ ਨਾਹੀ। ਭਗਤਿ ਵਸ ਇਹੁ ਬਿਰਦੁ ਸਦਾ ਹੀ।੫੭।
ਵਾਰੰਵਾਰ ਬੰਦਨਾ ਮੇਰੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਹੁ ਦੀਨ ਹਮ ਹੇਰੀ।
ਦੀਨ ਨਾਮ ਸੁਨ ਹੋਤ ਦਿਆਲਾ। ਪਤਿਤਪਾਵਨ ਤੁਧ ਬਿਰਦੁ ਨਿਰਾਲਾ।੫੮।
ਚੇਤਨਿ ਦ੍ਵੈਤ ਬਿਨਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਾ। ਰੋਗ ਕਟੈ ਪਖ ਦੇਵੇਂ ਧਰਮਾ।
ਅਮਰ ਆਪ ਕੇ ਦਾਸ ਸਦਾਈ। ਰਵਿਆ ਰੂਪ ਸਭ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟਾਈ॥੫੯॥
ਅਰਜ਼ਾਂ ਸੁਨਤੇ ਦੀਨ ਦਿਆਲਾ। ਸਭ ਪਰਕਾਸ਼ੈਂ ਮਨ ਕਿਰਪਾਲਾ।
ਹਰਿ ਜਨਿ ਕੋ ਰਾਜਾ ਖਿਨ ਕਰਈ। ਅੰਧਕਾਰ ਅਗਿਆਨੈ ਹਰਈ॥੬੦॥
ਤਿਆਗੀ ਬੜੇ ਦਿਲਾਵਰ ਸਾਂਈ। ਧਰਤੀ ਰੱਖਕ ਸੁੱਧ ਅਮਾਈ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰਾ। ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਨਹਿ ਕਾਲੁ ਸੰਘਾਰਾ।੬੧॥
ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਹਰੋ ਬਿਪਤਿ ਜਗ ਭਾਰੀ। ਸ਼ਿਵ ਅਜ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਰਣ ਤੁਮਾਰੀ।
ਸੁਣ ਅਰਦਾਸ ਕਰਤਾਰ ਹਮਾਰੀ। ਸਭ ਭੈ ਤੇ ਹਮ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ॥੬੨॥
ਸਰਬ ਜੱਗ ਪਾਪਨਿ ਚਿਤ ਲਾਯੋ। ਧਰਮ ਧਰਾ ਸੰਤਨਿ ਦੁਖ ਪਾਯੋ।
ਹੇ ਗੁਰ ਦੁਖੀ ਤੋਹਿ ਰਜਧਾਨੀ। ਬਿਸ਼ਨ ਜੋਰ ਕਰ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ॥੬੩॥
ਆਪ ਬਿਆਪਕ ਏਕੋ ਸੋਈ। ਸੰਤਨਿ ਹੇਤ ਸਹਾਇਕ ਹੋਈ।
ਤਨਕਮਾਤ੍ਰ ਤੁਹਿ ਰੂਪ ਨ ਪਾਈਅਤਿ। ਤਾਤੇ ਪਰਾ ਸ਼ਰਬ ਤੇ ਗਾਈਅਤਿ।੬੪
ਦੋਹਿਰਾ—ਜਗ ਕੀ ਹਾਲਤ ਜਾਨਿਹੋਂ, ਦੁਖੀ ਹੋਤ ਸਭ ਜੀਵ।
ਮਯਾ ਕਰੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਹੋ, ਖਬਰ ਜੀਉ ਕੀ ਲੀਵ॥੬੫॥
ਬਿਨੈ ਕਰਤ ਸਭ ਦੇਵਤੇ, ਧਰਨੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ।
ਬਿਸ਼ਨ ਆਦਿ ਕਰ ਜੋਰ ਕੈ, ਰਹੇ ਧਿਆਨ ਮਨ ਲਾਇ॥੬੬॥
ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਜਗ ਕੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ।
ਸ਼ਿਵ ਅਜ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਰਣ ਹਮ, ਸਭ ਕੋ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰ॥੬੭॥

– ਚੌਪਈ –

ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਜਿਮ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ। ਅਸ ਚਾਂਦਨ ਕੀਨੋ ਸੁਖ ਰਾਸਾ।

ਚੰਦ੍ਰ ਕੋਟਿ ਸਮ ਉੱਜਲ ਤਾਈ। ਭਾਵਨ ਮੈ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ॥੬੮॥
ਬਿਜਲੀ ਲਾਖ ਨ ਸਮਤਾ ਪਾਵੈ। ਸਰਬ ਦੇਵ ਮਿਲ ਆਨੰਦ ਭਾਵੈ।
ਤੇਜ ਸਹਾਰ ਸਕੈ ਕੋ ਨਾਹੀ। ਨੈਨ ਮੀਚਤੇ ਸਭ ਕੇ ਜਾਹੀ ॥੬੯॥
ਧੁਨ ਗੰਭੀਰ ਬਾਦਲ ਅਸ ਨਾਹੀ। ਏਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਸੋ ਦਿਸ ਮਾਹੀ।
ਹੋਵਤ ਬਾਣੀ ਅਚਰਜ ਮਾਨਾ। ਦੀਸਤ ਨਹੀ ਸੱਤਿ ਭਗਵਾਨਾ ॥੭੦॥
ਭਈ ਨਭ ਬਾਣੀ ਤਿਹ ਕਾਲਾ। ਮੀਠੀ ਸੁਰ ਕੋਕਿਲ ਨਹਿ ਢਾਲਾ।
ਬਿੱਜੁਲ ਜਿਮਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹਾਸਾ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਛੂ ਨ ਹੋਤ ਬਿਲਾਸਾ ॥੭੧॥
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਸਦ ਸਾਚਾ। ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸਭਹੂੰ ਸੰਗ ਰਾਚਾ।
ਕੋਟਿ ਸੂਰ ਸਮਤਾ ਨਹਿ ਹੋਈ। ਚੰਦ੍ਰ ਨਖੱਤ੍ਰ ਕਿਆ ਸਮ ਲੋਈ ॥੭੨॥
ਭਾਵਨਾ ਕੇ ਵਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵਾ। ਮਹਾ ਅਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੁ ਜੋਵਾ।
ਤ੍ਰੈ ਦੇਵਨਿ ਕੀ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਿ ਕੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਸਰਗੁਣ ਹੋ ਧੁਨਿ ਕੈ ॥੭੩॥
ਜੋ ਦੁਖ ਭਯੋ ਦੇਵ ਧਰ ਭਾਰੇ। ਕਰੋਂ ਨਿਵਾਰਨਿ ਲਗੈ ਨ ਬਾਰੇ।
ਸ਼ੀਘਰ ਦੂਖ ਧਰਮ ਕਾ ਹਰਹੂੰ। ਭਗਤ ਜਾਨ ਕਰ ਤੁਝ ਪਰ ਢਰਹੂੰ ॥੭੪॥
ਕਛੂ ਅਦੇਇ ਨ ਵਸਤੂ ਤੋ ਤੇ। ਜੋ ਨਹਿ ਦੇਈ ਜਾਵੈ ਮੋ ਤੇ।
ਮੈਂ ਹੌਂ ਭਗਤੀ ਵੱਸ ਸਦੀਵਾ। ਆਨ ਜਤਨ ਕਰ ਨਾਹਿ ਮਿਲੀਵਾ ॥੭੫॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਬਰਸਾਂ ਬਿਸ਼ਨ, ਹਰਿ ਦੁਆਰ ਮੰਝਾਰ।
ਤੈ ਤਪਸਾ ਭਗਤੀ ਕਰੀ, ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਾਰ ॥੭੬॥
ਸੋ ਭਗਤੀ ਪਰਤਾਪ ਤੇ, ਮੈਂ ਤੂੰ ਭਏ ਅਭੇਦ ॥
ਜੋ ਮਾਂਗੋਂ ਸੋ ਦੇਤ ਹੌਂ, ਦੇਰ ਨ ਲਾਗੈ ਦੇਦ ॥੭੭॥
ਇਉਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਜੀ, ਬਾਣੀ ਭਨੀ ਅਕਾਸ।
ਹਰਿਹੌਂ ਦੁਖ ਦਸ ਰੂਪ ਧਰ, ਸੁਨੋ ਬਿਸ਼ਨ ਮਮ ਦਾਸ ॥੭੮॥

— ਚੌਪਈ —

ਪ੍ਰਥਮ ਸਰੂਪ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵਾ। ਦੁਤੀਆ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਆਭੇਵਾ।
ਤੀਜਾ ਅਮਰ ਗੁਰੂ ਮੈ ਹੋਵਾਂ। ਚੌਥਾ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਜੋਵਾਂ ॥੭੯॥

ਪੰਚਮ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਸੁਖਦਾਏ। ਛੇਵਾਂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਭਾਏ।
ਸਤਵਾਂ ਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਰੂਪਾ। ਅਸ਼ਟਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਨੂਪਾ ॥੮੦॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਂਵਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਸਾਂਵਾਂ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੁਨਿ ਰਚਹੂੰ। ਗੁਰਤਾ ਅਪਨੀ ਦੇਵੋਂ ਸਚਹੂੰ ॥੮੧॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈ, ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ।
ਆਪ ਰੂਪ ਮੈ ਧਾਰਹੌਂ, ਸੁਖੀ ਕਰੋਂ ਸਭ ਜਿੰਦ ॥੮੨॥
ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਬਣਾਇ ਕੈ, ਜੁਗ ਜੁਗ ਤਾਰਣਹਾਰ ॥
ਧਰਮ ਖਾਲਸਾ ਰਚ ਭਲਾ, ਸੂਰਬੀਰ ਪ੍ਰਭੁ ਪਿਆਰ ॥੮੩॥

— ਚੌਪਈ —

ਦੱਸ ਰੂਪ ਸਤਿਗੁਰ ਮੈ ਧਾਰੋਂ। ਤਿਨ ਕੋ ਜਾਪ ਕਰੋ ਸੁਰ ਭਾਰੋ।
ਫਿਰੈ ਦੁਹਾਈ ਏਕੋ ਮੇਰੀ। ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਕਾਟੂੰ ਤਿਸ ਬੇਰੀ ॥੮੪॥
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਵਿਚਾਰ ਪਿਆਰਾ। ਜਾਇ ਫੈਲਾਵਉਂ ਜਗਤ ਮੰਝਾਰਾ।
ਏਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਚਿਤ ਸਤਿਨਾਮਾ। ਜਪਾਵੈਂਗੋ ਸਭ ਨਰ ਬਾਮਾ ॥੮੫॥
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਗਿਆਨਾ। ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਸਿੰਘਨਿ ਇਸ਼ਨਾਨਾ।
ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਬਲੀ ਮਹਾਨਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਲਾਵੈਂ ਸੁਖ ਦਾਨਾ ॥੮੬॥
ਦੁਸ਼ਟ ਰਾਜਿਅਨੁ ਪਕੜ ਪਛਾੜੋਂ। ਦੋਇ ਰੂਪ ਧਰ ਜੰਗ ਅਖਾੜੋਂ।
ਅਸ਼ਟ ਰੂਪ ਧਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਹਾਊਂ। ਦੋਇ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤਿ ਬੀਰ ਰਸ ਪਾਊਂ ॥੮੭॥
ਪ੍ਰਥਮੇ ਨਾਮੁ ਜਪਾਊਂ ਸਾਰੇ। ਅਜਰ ਜਰਨ ਫਿਰ ਦੇਹੁ ਸਿਖਾਰੇ।
ਆਗਿਆ ਸੇਵਾ ਸਿੱਖੀ ਪਰਨਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਗਰੀਬੀ ਸੁਧ ਆਚਰਨਾ ॥੮੮॥
ਦੀਨਨਿ ਕੀ ਰਖਿਆ ਭੈ ਬਾਣੀ। ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਭਾਣਾ ਰਿਦ ਭਾਣੀ।
ਵਿਰਾਗ ਸਰੂਪ ਅਨੁਭਵ ਆਨੰਦਾ। ਏਕ ਅਕਾਲ ਨਾਮੁ ਭਾਵੰਦਾ ॥੮੯॥
ਰਿਦੇ ਗਿਆਨ ਮੁਖ ਭਗਤੀ ਵਾਸਾ। ਵਰਤਨਿ ਵਿਰਾਗ ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਘਨੇਰਾ। ਤਰ ਹੈ ਜੀਵ ਨ ਲਾਗੈ ਦੇਰਾ ॥੯੦॥
ਸ਼ਾਂਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੋ ਦੇਹੀ। ਨਾਮੁ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਰਸੁ ਲੇਹੀ।

ਰਿਦ ਨਿਰਵੈਰ ਨਿਰਭਉ ਸਦ ਹੋਈ। ਰੂਪ ਤੇਜ ਮੈ ਖਾਲਸਾ ਲੋਈ॥੯੧॥
ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਕੇਸਾਂ ਧਾਰੀ। ਪੰਚ ਕਕਾਰ ਕੀ ਰਹਤ ਸਵਾਰੀ।
ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਕੁਰਹਿਤ ਨ ਕੋਈ। ਬਾਣੀ ਰਸੀਆ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਖੋਈ ॥੯੨॥
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਤਾਹਿ ਕੋ ਨਾਮਾ। ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਬਲ ਧਾਮਾ।
ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਨਾਸ ਸਦਾ ਸੋ ਕਰਹੀ। ਸਭੈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਣੀ ਧਰਹੀ ॥੯੩॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਆਪ ਜੰਗ ਕਰਹੋਂ ਘਨੇ, ਦੁਸ਼ਟ ਹੋਹਿ ਸਭ ਨਾਸ।
ਧਰਮ ਜਗਤ ਫੈਲਾਇਹੋਂ, ਅਪਣਾ ਕਰ ਪਰਕਾਸ ॥੯੪॥
ਸੁਨਹੋਂ ਸਭ ਸੁਰ ਮੁਨੀ ਜਨ, ਮੈ ਆਵੋਂ ਤੁਧ ਹੇਤ।
ਚੋਜ ਧਰਨਿ ਪਰ ਕਰ ਭਲੇ, ਧਰਮ ਧਰਾ ਸੁਖ ਦੇਤ ॥੯੫॥
ਕਲਿ ਕੀ ਕਲ੍ਹਾ ਮਿਟਾਇ ਕੇ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਜਗਤ ਵਰਤਾਇ।
ਨਾਮੁ ਭਗਤਿ ਪਰਚਾਰ ਕਰ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਬੀਰ ਰਸ ਪਾਇ ॥੯੬॥
ਸਭ ਦੇਵਨਿ ਆਗਿਆ ਦਈ, ਧਰੋ ਜਨਮ ਜਗ ਜਾਇ।
ਸਿੱਖ ਰੂਪ ਧਰ ਦੇਵ ਸਭ, ਭਾਰਤ ਭੂਮ ਸੁਹਾਇ ॥੯੭॥
ਇਉਂ ਆਗਿਆ ਦੇਵਨਿ ਦਈ, ਭਏ ਸੁ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ।
ਬਹੁ ਉਸਤਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਰੀ, ਨੇਤ ਨੇਤ ਵਖਿਆਨ ॥੯੮॥

ਕਵਿਓ ਵਾਚ ॥ ਚੌਪਈ ॥

ਅਚਰਜ ਭਏ ਦੇਵਤੇ ਸਾਰੇ। ਆਗਿਆ ਭਈ ਨ ਦਰਸ ਨਿਹਾਰੇ।
ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਆ ਸਾਚੇ ਕਰਤਾਰਾ। ਆਗਿਆ ਸਿਰ ਪਰ ਲੀਨੀ ਧਾਰਾ।੯੯
ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੇ। ਧਰਾ ਧਰਮ ਭਰਵਾਸਾ ਧਾਰੇ।
ਵਿਸ਼ਨ ਅਨੰਦ ਸਮਾਧ ਲਗਾਈ। ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਬਅੰਤ ਬਅੰਤ ਸੋ ਗਾਈ॥੧੦੦॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਸਿੱਖ ਰੂਪ ਦੇਵਨਿ ਧਰਿਓ, ਆਏ ਧਰਾ ਮਝਾਰ।
ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਤ੍ਰਿਆ ਸਮੇਤ ਹੀ, ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਣੀ ਸਾਰ ॥੧੦੧॥

—o—

ਗੁਰ ਪੁਰਾਤਨ ਮਾਤ ਪਿਤ ਤਪ ਕਥਨੰ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਚੇ ਹਰਿ ਕੀ ਕਥਾ ਕੋ, ਸੁਨਹੋ ਮੀਤ ਹਮਾਰ।
ਭਾਰਤ ਕੀ ਭੂਮੀ ਵਿਖੇ, ਜਿਵ ਲੀਨੋ ਅਵਤਾਰ ॥੧੦੨॥
ਸੁਧ ਬੰਸ ਸੂਰਜ ਲਖੀ, ਤਿਨ ਕੇ ਭਏ ਪਿਆਰ।
ਆਨ ਬੰਸ ਸ਼ੰਕਰ ਬਰਨ, ਤਾਂਤੇ ਨਹਿ ਹਿਤ ਧਾਰ ॥੧੦੩॥

— ਚੌਪਈ —

ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਕੇ ਲਵ ਕੁਸ਼ ਨੰਦਾ। ਜੰਗ ਭਏ ਤਿਨ ਕੇ ਸੁ ਬਿਲੰਦਾ।
ਕੁਸ਼ੀ ਹਾਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਚਲ ਗਏ। ਬੇਦ ਪੜੇ ਬੇਦੀ ਤੇ ਭਏ ॥੧੦੪॥
ਬੇਦੀ ਕਾਲੂ ਤਪ ਬਹੁ ਕੀਨਾ। ਤਾਂਤੇ ਹਰਿ ਜੀ ਪ੍ਰਗਟੇ ਚੀਨਾ।
ਲਵ ਬੰਸੀ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸੋ ਪਾਯੋ। ਬੇਦ ਪਾਠ ਕੀ ਭੇਟ ਸੋ ਆਯੋ ॥੧੦੫॥
ਸਨੌਢ ਦੇਸ ਲਵ ਬੰਸੀ ਗਏ। ਬਜਾਹਿ ਭੂਪ ਕੀ ਤਨੁਜਾ ਲਏ।
ਤਿਨ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨਾਮ ਧਰ ਕਾਂਖਾ। ਸੋਢੀ ਰਾਇ ਜਗਤ ਮੇ ਭਾਖਾ ॥੧੦੬॥
ਸੋਢ ਬੰਸ ਤਿਹ ਦਿਨ ਤੇ ਹੋਈ। ਭਏ ਹਰਿ ਦਾਸ ਭਗਤ ਪਿਤ ਸੋਈ।
ਭ੍ਰਾਤਾ ਭਰਤ ਰਾਮ ਕਾ ਜੋਈ। ਪੁਸ਼ਕਰ ਤੱਖ ਨਾਮ ਸੁਤ ਦੋਈ ॥੧੦੭॥
ਤੱਖ ਤੇ ਤ੍ਰੇਹਣ ਬੰਸ ਅਭਿਰਾਮਾ। ਫੇਰੂ ਚੰਦ ਭਗਤ ਸੁਖ ਧਾਮਾ।
ਸਤ੍ਰਘਨ ਕੇ ਸੁਤ ਦੋਇ ਜਾਏ। ਭੱਲਨਿ ਰਾਏ ਤਨੁਕੇਤ ਸੁਹਾਏ ॥੧੦੮॥
ਭੱਲਣਿ ਤੇ ਭੱਲੇ ਭਲਿ ਬੰਸਾ। ਤੇਜਭਾਨ ਭਗਤੀ ਅਵਿਤੰਸਾ।
ਸੂਰਮਤਾ ਕੇ ਪੁੰਜ ਬਡਿ ਹੋਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਹੁ ਜੋਏ ॥੧੦੯॥
ਗੁਰੂ ਬੰਸ ਤਾ ਦਿਨ ਤੇ ਹੂਆ। ਸੁੱਧ ਬੰਸ ਏਹ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨੂਆ।
ਗੁਰੂ ਮਾਤ ਪਿਤ ਤਪ ਕੀ ਗਾਥਾ। ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ਹੈ ਬਹੁਤ ਅਕਾਥਾ।੧੧੦।
ਰਾਖਤ ਬਰਤ ਸੱਤੁ ਸੰਤੋਖਾ। ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਜਿਨ ਬਿਸ ਕੋ ਸੋਖਾ।
ਹਰਿਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤਸੰਗ ਕਰਤੇ। ਜਨਕ ਰਾਜੇ ਸਮ ਗਿਆਨ ਕੋ ਧਰਤੇ।੧੧੧।
ਹੋਰ ਕਰਮ ਸਭ ਹੀ ਮਨ ਤਿਆਗੇ। ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਹੋ ਸਿਮਰਨ ਲਾਗੇ।

ਬਹੁਤ ਬਰਸ ਬੀਤੇ ਇਸ ਭਾਂਤੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਬਿਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹਿ ਆਤੀ ॥੧੧੨॥
ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਗ ਜਪਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮਾ । ਬਾਸੁਦੇਵ ਗੋਵਿੰਦ ਅਭਿਰਾਮਾ।
ਐਸ ਰਿਦੇ ਠਾਨੀ ਇਨ ਤਪਸੀ । ਮਰ ਹੈਂ ਦਰਸ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਜਪਸੀ ॥੧੧੩॥
ਪ੍ਰਾਨ ਸਿਥਲ ਭਏ ਰੰਗ ਨ ਤੂਟਾ। ਚਾਹਤ ਦਰਸ਼ਨ ਮਨ ਰਸੁ ਘੂਟਾ।
ਸੋਵੈ ਮੂਲ ਨ ਖਾਣਾ ਖਾਵੈ। ਅਨਦਿਨ ਨਾਮੁ ਕੀ ਓਟ ਜੀਵਾਵੈ ॥੧੧੪॥
ਅਸ ਇਨ ਹਾਲਤ ਦੇਖੀ ਸੁਆਮੀ। ਅਧਿਸ਼ਟਾਨ ਹਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
ਨਿਰਾਕਾਰ ਤੇ ਸਰਗੁਣ ਭਯੋ। ਸੁੰਦ੍ਰ ਆਜਾਨ ਬਾਹੁ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ॥੧੧੫॥
ਨੇਤ ਨੇਤ ਜਿਨ ਬੇਦ ਬਤਾਵੈ। ਬਿਸ਼ਨ ਬ੍ਰਹਮੇ ਨਦਰ ਨ ਆਵੈ।
ਸੋ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧੀਨਾ। ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀਨਾ ॥੧੧੬॥
ਕਰ ਬੰਦਨ ਲਖ ਵਾਰ ਅਨੰਦੇ। ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਮਨ ਮੋਹਿ ਮੁਕੰਦੇ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੋਇ ਕਰ ਜੋਰਾ। ਉਸਤਤ ਕਰੀ ਉਛਾਹਿ ਨ ਥੋਰਾ ॥੧੧੭॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਤਬ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹ੍ਵੈ, ਕਹਿਓ ਵਰ ਲਿਹੁ ਮਾਂਗ।
ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਵਸ ਕੀਓ, ਮੋਕਉ ਤੁਮ ਵਡਭਾਗ ॥੧੧੮॥

— ਚੌਪਈ —

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕਰ ਜੋਰ ਉਚਾਰਾ। ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨਿ ਬਿਰਦੁ ਤੁਮਾਰਾ।
ਹਮ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਸਦ ਚਾਹਾ। ਆਪ ਸਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋ ਜਗ ਸਾਹਾ।੧੧੯
ਇਛਾ ਪੂਰਨ ਕਾਜ ਸੁਆਮੀ। ਘਟ ਘਟ ਮੈ ਜੋ ਅੰਤਰਜਾਮੀ
ਅਪਣੀ ਮਾਯਾ ਆਪ ਬਿਥਾਰੀ। ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਅਖੰਡ ਅਪਾਰੀ ॥੧੨੦
ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਧਰੇ ਜਗ ਮਾਹੀ। ਏਕੋ ਆਪ ਅਲੇਪ ਰਹਾਹੀ
ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਧਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ। ਸਦਾ ਅਜਨਮਾ ਸੈਭੰ ਥੀਆ ॥੧੨੧
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁ ਭਏ। ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਗਟਏ
ਦਸ ਰੂਪ ਇਉਂ ਧਰੇ ਗੁਸਾਈਂ। ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੋ ਠਾਕੁਰ ਸਾਈਂ।੧੨੨
ਅਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਜਗਤ ਉਪਾਯਾ। ਦਸ ਗੁਰ ਰੂਪ ਆਪੇ ਪ੍ਰਗਟਾਯਾ
ਆਪੇ ਧਾਰਿਓ ਰੂਪ ਸਬਾਯਾ। ਆਪ ਅਰੂਪ ਅਨਾਮੁ ਸਦਾਯਾ ॥੧੨੩

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਨੰਦਤ ਹੋਏ। ਹਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਭ ਦੁਖ ਖੋਏ।
ਦਸ ਗੁਰ ਰੂਪ ਅਜੋਨੀ ਧਾਰੇ। ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ਜੀਵ ਸਭ ਤਾਰੇ ॥੧੨੪॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਕੌਤਕ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਕਰੇ, ਅੰਤ ਨ ਆਵਤ ਕੋਇ।
ਜਿਵ ਬੁਲਾਯੋ ਤਿਵ ਬੋਲਿਓ, ਬੁਲਾਵਣਹਾਰਾ ਸੋਇ ॥੧੨੫॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਪਕਾਰ ਜੋ, ਕਹੇ ਨ ਸਾਰੇ ਜਾਹਿ।
ਜੀਵਨ ਸਫਲਾ ਕਰਨ ਕੋ, ਨਿੱਤ ਮਨਾ ਗੁਣ ਗਾਹਿ ॥੧੨੬॥

— ਸਵੈਯਾ —

ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਹੁ ਦਯਾ ਕਰਕੇ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਮਮ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਤੇ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨ, ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨਿ ਬਿਰਦ ਤਿਹਾਰਾ।
ਸਿਖ ਕਹੈ ਤੁਮਰੋ ਜਗ ਮੈ ਮਨ, ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਤੁਹਿ ਰਾਖਣਹਾਰਾ।
ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਮੇਸ ਕਰੋ ਕਰੁਣਾ, ਗੁਰ ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਹੋਹਿ ਦਿਦਾਰਾ ॥੧੨੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਣ ਦਾ ਕਾਰਣ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ
ਅਰਦਾਸ, ਅਕਾਲ ਦੀ ਆਗਿਆ, ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਤਪ ਬਰਨਨੰ
ਦੂਜਾ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ੨ ॥

—o—

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਕਰ, ਅਨੰਤ ਕਲਾ ਪਰਕਾਸ਼।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਜੋਤੀ ਖਾਸ ॥੧॥
ਸ਼ਾਂਤਿ ਭਈ ਕਲਿ ਕਾਲ ਮੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਰਤਾਪਿ।
ਹੁਕਮੈ ਹਉਮੈ ਮੇਟਿ ਕੈ, ਨਾਮ ਜਪਾਇਓ ਜਾਪਿ ॥੨॥
ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਭਗਤਿ ਤੇ, ਕਾਲੂ ਪ੍ਰੀਤ ਪਛਾਨਿ।
ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਆਣੇ ਸੁਣੋ, ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰ ਭਗਵਾਨਿ ॥੩॥
ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਛਬੀਸ ਮੈ, ਕੱਤਕ ਪੂਰਨਮਾਸਿ।

ਇੱਕ ਬਜੇ ਰਾਤੀਂ ਭਨੋ, ਰੋਹਣੀ ਨਛੱਤ੍ਰ ਰਾਸਿ ॥੪॥
ਬੁਧਵਾਰ ਦਿਨ ਉਦੇ ਭਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਰਜ ਰੂਪ।
ਅੰਧਕਾਰ ਅਗਿਆਨ ਹਤਿ, ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਨੂਪ ॥੫॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਗਰਜਤੇ, ਮਿਰਗ ਦੰਭ ਗਏ ਭਾਜ।
ਸਿੱਧ ਪੀਰ ਸਭ ਮਾਣ ਤਜ, ਸ਼ਰਣ ਪਏ ਮਹਾਰਾਜ ॥੬॥
ਤਾਰੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਘਨੇ, ਤਾਰੇ ਗਿਨੇ ਜੇ ਕੋਇ।
ਤਉ ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਰੇ ਜਿਤੇ, ਗਿਣਤੀ ਮੂਲ ਨ ਹੋਇ ॥੭॥
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਅਵਤਾਰ ਕਰ, ਆਏ ਧਰਾ ਮਝਾਰ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਿਜ ਨਾਮੁ ਧਰਿ, ਕੀਆ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ॥੮॥

ਕਬਿੱਤ—ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਪਾਰ ਹੋਇ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰ, ਜਗ ਆਏ ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ ਕਰਤਿ ਉਧਾਰ ਹੈ। ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਕਰ ਗੁਰ ਬਾਲਕ ਅਨੇਕ ਤਾਰੇ, ਪਾਧਾ ਜੋ ਗੋਪਾਲ *ਮੁਲਾਂ ਦੀਨ ਖਾਂ ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਹਰਿ ਦਿਆਲ ਗਿਆਨ ਦੇ ਗਊਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰਾ ਭਲੇ, ਖੇਤੀ ਹਰੀ ਕੀਤੀ ਸ਼ੋਕ ਜਟ ਵਾਲਾ ਟਾਰ ਹੈ। ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਤਾਈਂ ਸਰਧਾ ਦਿਤੀ ਸੱਪ ਛਾਂਇ ਕਰਿ, ਬ੍ਰਿਛ ਅਚੱਲ ਛਾਂਇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਉਰਧਾਰ ਹੈ ॥੯॥

ਖੇਤੀ ਬੀਜ ਪਸੂਆਂ ਚਰਾਈ ਵਿਚ ਖੇਤ ਥਿਤ, ਇਕ ਸਾਧ ਤਾਂਇ ਦਿਤੀ ਗੜਬੀ ਛਾਪਾਨ ਹੈ। ਬੈਦ ਹਰਿ ਦਾਸ ਤਾਰ ਖਰਾ ਸਉਦਾ ਜਾਇ ਕੀਨ, ਸੰਤ ਰੇਨ ਤੇਜ ਗੁਰਾਂ ਦੇਖ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ। ਪੁਰ ਸੁਲਤਾਨ ਬੇ ਨਾਨਕੀ ਗਿਆਨ ਦੀਓ, ਮੋਦੀ ਖਾਨਾ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੀਬ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨ ਹੈ। ਪ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ ਮੂਲ ਚੰਦ ਪਟਵਾਰੀ ਹੁਤੋ, ਆਇ ਕੇ ਬਟਾਲੇ ਕੀਆ ਅਨੰ ਸੁਜਾਨ ਹੈ ॥੧੦॥ ਮਹਿਲ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸੁਲਖਣੀ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਲਖਮੀ ਦੋ ਪੂਤ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ। ਕਰ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਮੋਦੀ ਖਾਨੇ ਵਿ ਨਫਾ ਪਾਇ, ਦੌਲਤ ਨਵਾਬ ਸਿਖ ਤਿਆਗ ਅਹੰਮੇਵ ਕੇ। ਭਗੀਰਥ ਤੋਂ

*ਤਵਾਰੀਖ ਖਾਲਸਾ ਹਿਸਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਨਾ੮੯ ਪਰ ਮੁਲਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਕੁਤਬ ਦੀਨ ਲਿਖਿਆ ਹੈ

ਦੇਵੀ ਕੀ ਹਟਾਇਕੇ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕੋ, ਨਾਮ ਦਾਨ ਦਿਤਾ ਨਾਲੇ ਮਨ ਸੁਖ ਸੇਵ ਕੇ। ਬੇਈਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਬਰਨ ਕੋ ਸਿਖਿਆ ਦੇ, ਸਚ ਖੰਡ ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਲੇਵ ਕੇ ॥੧੧॥ ਗੁਰੂ ਜੋ ਅਕਾਲ ਕਰ ਇਕ ਨਾਮੁ ਮੰਤ ਵਰ, ਆਏ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਜਾਨੀਏ। ਮੋਦੀ ਖਾਨਾ ਖੋਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਲੁਟਾਇ ਗੁਰ, ਤੋਟਿ ਨਹਿ ਆਵੈ ਘਰ ਦੀਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੀਏ। ਮੂਲਾਂ ਭੂਤ ਵਾਲਾ ਤਾਰ ਨਿਧਾ ਭੀ ਲਿਆ ਉਬਾਰ, ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੈਰਾਮ ਕੀਏ ਬੰਧ ਹਾਨੀਏ। ਮਸਜਦ ਵਿਚ ਜਾਇ ਕਾਜੀ ਤੇ ਨਵਾਬ ਗੁਰ, ਦਿਲ ਨਾ ਟਿਕਾਇ ਕਹਿ ਕੀਤੇ ਹੈ ਹਿਰਾਨੀਏ ॥੧੨॥ ਤੁਲਸਾਂ ਜੋ ਦਾਸੀ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਨਿਹਾਲ ਭਈ, ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਰਖ ਲੀਨੋ ਸਦਾ ਸਾਥ ਹੈ। ਬਾਲਾ ਜੀ ਨਿਹਾਲ ਕਰ ਰਖਿਆ ਚਰਨ ਵਿਚ, ਫਿਰੰਦੇ ਨੇ ਰਬਾਬ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਜਗ ਨਾਥ ਹੈ। ਸ਼ਿਆਮਾ ਜੋਊ ਪੰਡਿਤ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਤਿਸ ਵਾਲਾ, ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਤਾ ਸਨਾਥ ਹੈ। ਚਲੇ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰੋਂ ਲਾਲੋ ਕਾ ਪਿਆਰ ਪਿਖ, ਭਾਗੋ ਤਾਂਈ ਝੂਠਾ ਕਰ ਦੂਧ ਲਹੂ ਗਾਥ ਹੈ ॥੧੩॥ ਆਏ ਨਾਨਕਆਣੇ ਗੁਰ ਕੀਰਤ ਬਿਸਾਲ ਜਿਸ, ਰਾਇ ਬੁਲਾਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕੀਤਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਮਾਤ ਪਿਤ ਧੀਰਜ ਦੇ ਦਾਸੀ ਨੂੰ ਦਿਵਾਨੀ ਕਹਿ, ਲਾਲੋ ਕੇ ਰਹੇ ਆਇ ਕਰੁਣਾ ਨਿਧਾਨ ਹੈ। ਮਨਸੁਖ ਬੇੜਾ ਕੀਆ ਪਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਨਿਜ, ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵ ਨਾਭ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਆ ਗਲ-ਤਾਨ ਹੈ। ਦਾਸ ਸੀ ਉਮੇਦਾ ਤਿਸ ਕਰਤੇ ਨਿਹਾਲ ਚਲੇ, ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਸੰਗ ਜਾਨ ਹੈ ॥੧੪॥ ਕਾਬਰੂ ਜੋ ਦੇਸ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਬਣਾਇ ਮੀਂਢਾ, ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਧਾਰ ਸੁਆਨੀ ਸੂਕਰੀ ਬਣਾਇਕੇ। ਰਾਜੇ ਸ਼ਿਵ ਨਾਭ ਮਿਲੇ ਜੋਗ ਤੇ ਭਗਤਿ ਦੀਨ, ਨਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦਿਤੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਬੁਲਾਇਕੇ। ਤ੍ਰਿਆ ਦੇਸ ਗਏ ਗੁਰੂ ਘੜਾ ਸੀਸ ਜੋੜ ਕਰ, ਨੂਰ ਸ਼ਾਹ ਸਿਖ ਕਰੀ ਸਿਖ ਨੂੰ ਬਚਾਇਕੇ। ਕੌਡੇ ਤਾਂਈ ਤਾਰ ਮਿਲੇ ਭਰਥਰੀ ਅਨੰਦ ਧਰੇ, ਸਾਲਸ ਸ਼ਰਨ ਆਧੱਰਕਾ ਦਾਸਾਇਕੇ ॥੧੫॥

ਨਾਰਦ ਤੇ ਕਲਹ ਮਿਲੇ ਮੱਛ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕੀਓ, ਸੁਧਰ ਸੈਨ
ਝੰਡਾ ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਮਧਰ ਬੈਨ ਪੱਖ ਕਰ ਰਾਖਾ ਗੁਰਦੇਵ
ਵਰ, ਨਿਗੱਲ੍ਹਿਆ ਮਰਦਾਨਾ ਅਤੇ ਰਾਖਸ਼ ਤਰਾਇਆ। ਦੇਵਲੂਤ ਸਿਖ
ਕਰ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਮੇਤ ਨਰ, ਬਨਮਾਣੂ ਆਨ ਫਲ ਫੁੱਲ ਹੈ ਚੜ੍ਹਾਇਆ।
ਕਵਲ ਨੈਨ ਰਾਜਾ ਸਿਖ ਹੋਯਾ ਆਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ, ਜਿੰਦਾ ਪੀਰ
ਸਾਧ ਬੇਲੇ ਸਿਖ ਹੈ ਕਰਾਇਆ ॥੧੬॥ ਸਖਰ ਭਖਰ ਰੋੜੀ ਕਾਜੀਆਂ
ਨੇ ਚਰਚਾ ਕਰੀ, ਮੱਕੇ ਵਿਚ ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਆਸਨ ਹੈ ਲਾਵਦੇ। ਚਰਨਾਂ
ਦੇ ਸਾਥ ਮਕੇ ਕਾਬੇ ਤਾਈਂ ਫੇਰ ਕਰ, ਜੀਵਨ ਰੁਕਨਦੀਨ ਚੱਲ ਸਭ
ਆਂਵਦੇ। ਮੁਹੰਮਦ ਮਦੀਨੇ ਗਏ ਕਬਰ ਬਿਲੋਕੀ ਜਾਇ, ਉਠਕੇ ਕਬਰ
ਗੁਰ ਚਰਨ ਮਨਾਂਵਦੇ। ਬਹਾਵਦੀਨ ਸਬਾਬਦੀਨ ਦੀਨਸ਼ਾਹ ਸਿਖ
ਭਏ, ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਧਾਰੇ ਕਰਮ ਕਮਾਂਵਦੇ ॥੧੭॥

ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਸੁ ਮਿਲੇ ਆਏ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖ ਕਰ, ਨੈਨ ਜੋਤ
ਸੁਖ ਚੈਨ ਸਾਗਰ ਜੋ ਸੈਨ ਹੈ। ਅਸਤਾ ਪਨਾਹ ਸੁਧ ਬਿਬੇਕ ਤੇ
ਤੁਰਤ-ਰੰਗ, ਲਾਲਐਨ ਰਾਇਐਨ ਸੰਭਾਰਕਾ ਸੁਚੈਨ ਹੈ। ਬਾਲ ਸਿੰਘ
ਐਸੇ ਰਾਜੇ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਤਾਰੇ ਗੁਰ, ਚੜ੍ਹਤੇ ਸੁਮੇਰ ਸਿਧ ਮੰਡਲੀ ਦਿਖੈਨ
ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਇ ਮਰਦਾਨੇ ਜੀ ਦੀ ਭੁਖ ਲਾਹੀ, ਗੋਰਖ ਸ਼ਕਤਿ
ਲਾਇ ਗਏ ਥਕ ਐਨ ਹੈ ॥੧੮॥ ਜੋ ਚੁਰਾਸੀ ਸਿਧ ਜਿੱਤੇ ਨਾਮੁ ਤੇ
ਜਪਾਇ ਕਰ, ਸਿਖ ਸੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਹੋਏ ਜੋਗੀ ਬਲਵਾਨ ਹੈ। ਮੰਗਲ ਤੇ
ਆਦਿ ਮਿਲੇ ਬਿਦਾ ਗੁਰਦੇਵ ਹੋਏ, ਕਾਗ ਜੋ ਭਸੁੰਡ ਦਤਾ ਤ੍ਰੇਉ ਦਿ
ਥਾਨ ਹੈ। ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਿ ਦੇਖ ਧ੍ਰੂਵ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਯੋ, ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨ
ਈਹਾਂ ਰਹੇ ਹਿਤ ਠਾਨ ਹੈ। ਸਚਖੰਡ ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਦਰਸ ਅਕਾਲ ਪਾਏ
ਉਸਤਤ ਵਾਕ ਕਹੇ ਕਰੁਣਾ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ॥੧੯॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਆਪੇ ਰੂਪ।
ਆਪੇ ਆਪ ਮੈ ਮਿਲ ਰਹੇ, ਜਿਉ ਜਲ ਮਹਿ ਜਲ ਊਪ ॥੨੦॥

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕੋ ਪਰਸ ਕੇ, ਆਏ ਧ੍ਰੂਵ ਅਸਥਾਨ।
ਬਾਲਾ ਮਰਦਾਨਾ ਸੰਗ ਲੈ, ਚਾਲੇ ਜਗਤ ਤਰਾਨ ॥੨੧॥

ਕਬਿੱਤ—ਰਿਖੀਆਂ ਨਿਹਾਲ ਤਾਰੇ ਨਵ ਖੰਡ ਸਤ ਦੀਪ, ਦੂਨੀ ਚੰਦ
ਭਾਗੂ ਆਦਿ ਤਾਰੇ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਗਿਆਨ ਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਲੋਕ
ਦੋਏ, ਕੀਆ ਸਸਕਾਰ ਦਿਤਾ ਸਚਖੰਡ ਵਾਸ ਹੈ। ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਨੂੰ
ਗੰਗਾ ਤੇ ਪਖੰਡ ਖੰਡ, ਮਥਰਾ ਅਜੁਧਿਆ ਤੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਗਏ ਆਸ ਹੈ।
ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਤੇ ਆਦਿਕ ਸਰਬ ਭਗਤ ਮਿਲੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗ ਅਨੁਭਵ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥੨੨॥ ਕਲਿਜੁਗ ਸਾਖੀ ਮੁਨਾਫਕ ਸ੍ਰੇਵੜਾ, ਨਾਹਰੂ ਦੇ
ਲੋਕ ਲਏ ਰਾਖਸ਼ ਨੇ ਫਾਥ ਹੈ। ਜਿਮੀਦਾਰ ਅੰਨ ਦੀਨ ਅੰਗਿਆਰਾਂ ਮੈਂ
ਹਰਾ ਕੀਨ, ਦੇਸ ਜੋ ਭੁਟੰਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭੀ ਸਨਾਥ ਹੈ। ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਅਗੇ
ਗੁਰ ਕਾਬਲ ਮਸੀਤ ਦੌੜੀ, ਬਾਲਕ ਕੋ ਰਾਜ ਬੈਪਾਰੀ ਸੁਖ ਸਾਥ ਹੈ।
ਅੰਨ ਜਹਾਂ ਨਹੀ ਤਹਿ ਅੰਨ ਅੱਗ ਦਾਨ ਦੀਨ, ਦੂੰਬੇ ਮਰੇ ਜੀਵੇ ਗੁਰ ਸਚੇ
ਜਗਨਾਥ ਹੈ ॥੨੩॥ ਰਾਜਾ ਕਾਰੂ ਤਾਰ ਕਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹਾ,
ਰਾਮੇਸ਼ੁਰ ਬਿਰਾਜੇ ਅਗੇ ਲੰਕਾ ਪਿਆਨ ਹੈ। ਹਨੂਮਾਨ ਆਦਿ ਤੇ ਭਭੀਖਨ
ਬਨਾਇ ਸਿਖ, ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਟਾਨ ਹੈ। ਰੀਠੇ ਮੀਠੇ
ਕਰ ਨਾਨਕ ਮਤੇ ਕੋ ਧਰਾਇ ਨਾਮੁ, ਅੱਕਾਂ ਦੇ ਫਲ ਅੰਬ ਕੀਤੇ ਸੁਖਦਾਨ
ਹੈ। ਸਿਧਨ ਸੋਂ ਮਿਲ ਕਰ ਪੂਜਾ ਮਰਦਾਨੇ ਹੂ ਕੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਇ
ਹਾਥੀ ਕੀਆ ਜਿੰਦਵਾਨ ਹੈ ॥੨੪॥ ਨਜਾਮ ਦੀਨ ਪੀਰ ਤੇ ਸਕੰਦਰ
ਨੂੰ ਸਿਖ ਕਰ, ਦੰਭੀ ਦਿਜ ਲਵਪੁਰ ਕੀਏ ਸਿਖ ਚੀਨ ਹੈ। ਵਸਦੇ ਉਜਾੜੇ
ਕਹਿ ਸਤ ਘਰੇ ਸ਼ਾਹ ਪਿਖ, ਕੁਸ਼ਟੀ ਫਕੀਰ ਰਾਜੀ ਮਿਲੇ ਗੁਰ ਕੀਨ ਹੈ।
ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਲੋਕ ਤੇ ਲੜਾਈ ਪਿਖ ਬਾਬਰ ਦੀ, ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ
ਕਢੇ ਜੋ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਮੂਲੇ ਸਤਿ ਝੂਠ ਗੌਂਸ ਪੀਰ ਕੋ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰ, ਸ਼ਹੁ
ਸੁਹਾਗਣ ਲੂਲੇ ਅੰਗ ਪਾਦ ਕਰ ਦੀਨ ਹੈ ॥੨੫॥ ਕੂੜੀਏ ਨੂੰ ਤਾਰ
ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਾਸ ਕੀਆ, ਕਰਮੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਸਿਖਿਆ ਸੋ ਮਾਨੀਏ।

ਅਜਿਤਾ ਰੰਧਾਵਾ ਸਿਖ ਪੀਰ ਜੋ ਜਲਾਲ ਹੂਆ, ਮਹੰਤ ਸਿਖ ਸ਼ੇਖ ਬ੍ਰਹਮ
ਦਰਵੇਸ਼ ਜਾਨੀਏ । ਵਿਚ ਬਗਦਾਦ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾ ਤੇ ਦਸਤਗੀਰ,
ਮਰਦਾਨੇ ਸੁਤ ਠਗ ਸਜਨ ਮਹਾਨੀਏ। ਯਾਰ ਵਲੀ ਸ਼ੇਖ ਤੇ ਸ਼ਰਫ਼ ਮਾਨ
ਚੰਦ ਭਲੋ, ਵਿਚ ਮੁਲਤਾਨ ਸ਼ਮਸ ਪੀਰ ਦੁਖ ਹਾਨੀਏ ॥੨੬॥

ਬਹਾਵਲ ਪੀਰ ਆਦਿ ਤਾਰੇ ਟਿੱਲੇ ਬਾਲ ਗੁੰਦਾਈ ਹੂੰ ਤੇ, ਅਚਲ
ਬਟਾਲੇ ਸਿਧ ਜਿਤੇ ਮਦ ਗਾਲ ਹੈ। ਮਾਲੋ ਸ਼ੇਖ ਅਦ੍ਰੈਮਾਨ ਮਾਨ ਕਰਾ
ਇਸ ਹਾਨ, ਬਾਲਕ ਤ੍ਰਿਖਾਨ ਕੀਆ ਸਿੱਖ ਜੋ ਨਿਹਾਲ ਹੈ। ਉਬਾਰੇ ਖਾਂ
ਸਿੱਖ ਭਯੋ ਨੀਂਦ ਤਿਆਗ ਬਾਲ ਅਯੋ, ਮੂਲਾ ਸਿਖ ਪ੍ਰਿਥੀ ਮਲ ਰਾਮਾ
ਸੁਖ ਸਾਲ ਹੈ। ਮਾਗੋ ਭਾਗੋ ਕਾਲੂ ਸਿੱਖ ਭਗਤਾ ਤੇ ਜਾਪੂ ਕਹੋ, ਸੀਹਾਂ ਤੇ
ਗੱਜਣ ਮਸਕੀਨ ਭਾਗ ਭਾਲ ਹੈ ॥੨੭॥ ਲਾਲਾ ਜੀ ਸੁਭਾਗਾ ਭਏ
ਭੂਮੀਆ ਤੇ ਸੰਤ ਫਲ, ਸੈਦੋ ਘਿਉ ਸਾਧ ਸਿਖ ਗ੍ਰਿਹੀ ਦੁਖ ਨਾਸ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ
ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਇੰਦਰ ਦਰਸ ਆਏ, ਕਮਲੀਆ ਭਾਯੋ ਸਧਾਰਨ ਭੀ ਰਾਸ ਹੈ।
ਤਾਰੂ ਪੋਪਟ ਜਾਤ ਭਯੋ ਸੋ ਸਨਾਥ ਪਿਖ, ਭਾਈ ਬੁਢਾ ਸਿਖ ਭਯੋ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ਤਾਸ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਮਿਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ਤਾਂਈ, ਕੀਤੀ
ਸੀ ਪ੍ਰੀਛਾ ਸਿਖੀ ਕਰਕੇ ਹੁਲਾਸ ਹੈ ॥੨੮॥ ਤਪ ਕਰ ਅਕ ਰੇਤ ਹੂੰ ਕੋ
ਖਾਣਾ ਕੀਨ ਗੁਰ, ਪੁਤ੍ਰ ਜੋ ਆਗਿਆ ਤੇ ਆਕੀ ਅਗਿਆਨ ਹੈ। ਪਰਖ ਕੇ
ਸਿਖੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹੋਏ, ਸਿਖਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੀਆ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ਹੈ। ਮੂਲਚੰਦ ਚੰਦੋ ਰਾਣੀ ਸਸ ਸਹੁਰਾ ਤਾਰ ਦੀਨ, ਮਹਿਲ
ਸੁਲਖਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਐਤਨੇਕੁ ਸਿਖ ਤਾਰੇ ਗਿਨੇ ਨਹੀ ਜਾਹਿ
ਸਾਰੇ, ਲਖ ਅਕਾਸ਼ ਲਖ ਪਤਾਲ ਸਿਖੀ ਕੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ॥੨੯॥ ਧੰਨ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕੋਟ ਖੰਡ ਲੋਕ ਤਾਰੇ, ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤੇਰੇ ਰੋਮ ਰੋਮ
ਤਾਰ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਛਿਆਨਵੇ ਚਿ ਸਚਖੰਡ ਗਏ ਗੁਰ, ਦੇਵਨਿ ਕ੍ਰੋੜ ਮਿਲ
ਕੀਆ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੈ। ਦੇਹ ਨਹਿ ਮਿਲੀ ਸਭ ਖੋਜ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ
ਬਸਤ੍ਰ ਕੋ ਲੇਕਰ ਕੀਆ ਸਸਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਰਾਵੀ ਤਟ ਗੁ

ਜੋਤਿ ਮਿਲੇ, ਅੱਸੂ ਵਦੀ ਦਸਵੀਂ ਕੋ ਗੁਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੈ ॥੩੦॥

ਸੱਤਰ ਬਰਸ ਪੰਜ ਮਾਸ ਸੱਤ ਦਿਨ ਭਏ, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਕਰੀ ਜਾਵਾਂ
ਬਲਿਹਾਰ ਮੈ। ਧਰਮ ਕੋ ਰਾਖ ਲੀਆ ਜਗਤ ਸਨਾਥ ਕੀਆ, ਨਰ
ਨਾਰੀ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਪਰਉਪਕਾਰ ਮੈ। ਕਲਿ ਕੀ ਬੁਝਾਈ ਆਗ ਰਾਜਿਆਂ
ਜ਼ੁਲਮ ਛਾਡਿ, ਸਿਖ ਭੇ ਚਰਨ ਲਾਗ ਜਾਣ ਕਰਤਾਰ ਮੈ। ਸਿੱਧ ਪੀਰ ਦੰਭੀ
ਸਭ ਕਰਾਮਾਤ ਛੀਨ ਲਏ, ਮਾਨੀਆਂ ਕੇ ਮਾਨ ਹਾਨ ਕਰੇ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ॥੩੧॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰ, ਸਦਾ ਜਾਗਤੀ ਜੋਤਿ।
ਨਾਮ ਦਿਹੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਹੋ, ਰਵ ਰਹਿਓ ਓਤ ਪੋਤਿ ॥੩੨॥
ਕਵਨ ਵਡਾਈ ਕਹਿ ਸਕੋਂ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ।
ਮਨ ਵਿਛੁੜਿਆ ਮਮ ਮੇਲੀਐ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਉ ਬਲਿਹਾਰ ॥੩੩॥

—o—

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰੰਕਾਰ ਜਗ ਤਾਰਨੇ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਅੰਗ ਸੰਗ ਤੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ॥੩੪॥
ਜੋਤਿ ਏਕ ਦੋਇ ਰੂਪ ਧਰ, ਨਿਰਾਧਾਰ ਆਕਾਰ।
ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਭ, ਸੁਧੇ ਸਿੱਧ ਕਰਤਾਰ ॥੩੫॥
ਫੇਰੂ ਪਿਤ ਤਪ ਬਹੁ ਕਰਯੋ, ਸਭਰਾਈ ਸੁਭ ਮਾਤ।
ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਇਕਾਹਟ ਮੇ, ਵੈਸਾਖ ਸੁਦੀ ਇਕ ਗਾਤ ॥੩੬॥
ਹਰੀ ਕੇ ਮਤੇ ਸਰਾਂਇ ਹੈ, ਮਾਲਵਾ ਦੇਸ ਪਛਾਨ।
ਤੇਹਣ ਭਰਣੀ ਨਛੱਤ੍ਰੂ, ਰਾਤ ਢਲੀ ਹੈ ਜਾਨ ॥੩੭॥
ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਉਤਮ ਵਿਦਿਆਵਾਨ।
ਰਿਦੇ ਗਿਆਨ ਮੁਖ ਭਗਤਿ ਹੈ, ਤਨ ਵਿਰਾਗ ਸਵਧਾਨ ॥੩੮॥

ਕਬਿੱਤ—ਸੀਸ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪ ਨੇਤ੍ਰ ਗਿਆਨ ਭੂਪ, ਮੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤਿ ਅਨੂਪ, ਨਸਾਂ ਖਿਮਾ ਗਾਈਐ। ਸੁਣ ਮੰਨ ਕੰਨ ਦੋਏ ਰਸਨਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਜੋਏ, ਕੰਠ ਨਾਮ ਰਸ ਭੋਏ ਭੁਜਾਂ ਜੋਗ ਪਾਈਐ। ਛਾਤੀ ਧੀਰ ਧਾਰੀ ਸਦਾ ਕਟ ਸੇਵ ਸੰਗ ਰਿਦਾ, ਧਰਮ ਸ਼ਰਮ ਪਦਾ ਹਾਥ ਨਿਰਮਾਈਐ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਹਣਾ ਦੁਖ ਨਾਸੀ ਭਯੋ ਉਦੇ ਅਬਿਨਾਸੀ, ਜੋਊ ਰਵ ਸਸ ਭਾਸੀ ਏਕੋ ਏਕ ਭਾਈਐ ॥੩੯॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਖ ਪਾਲਤੇ, ਬਾਲਕ ਲੀਲਾ ਕੀਨ।
ਬਡੇ ਹੋਇ ਪਰਵਾਰ ਮੈ, ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਚੀਨ ॥੪੦॥
ਸ੍ਰੀ ਖਡੂਰ ਮੈ ਪ੍ਰਭੂ ਕੀ, ਸ਼ਾਦੀ ਭਈ ਸੁਜਾਨ।
ਮਹਲ ਸ੍ਰੀ ਖੀਵੀ ਭਈ, ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਸੀਲ ਨਿਧਾਨ ॥੪੧॥
ਦਾਤੂ ਦਾਸੂ ਪੁਤ੍ਰ ਦੋਇ, ਪੁਤ੍ਰੀ ਅਮਰੋ ਜਾਨ।
ਅਨੋਖੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮੈ, ਗੁਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਪਛਾਨ ॥੪੨॥
ਫੇਰੂ ਪਿਤ ਬੈਕੁੰਠ ਗੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਭ ਗਤਿ ਦੀਨ।
ਰਹੇ ਕੁਛਕ ਸਾਗਾਂਇ ਮੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮੈ ਭੀਨ ॥੪੩॥
ਪਰੀ ਬਲੋਚਾਂ ਧਾੜ ਜਬ, ਨਗਰ ਲੀਓ ਸਭ ਲੂਟ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਸੇ ਖਡੂਰ ਮੈ, ਸਹਿ ਪ੍ਰਵਾਰ ਅਖੂਟ ॥੪੪॥
ਖਹਿਰੇ ਸਭ ਖਡੂਰ ਕੇ, ਦੇਵੀ ਪੂਜਕ ਹੋਤ।
ਭਾਈ ਜੋਧ ਇਕ ਸਿਖ ਥਾ, ਗੁਰਬਾਨੀ ਮਨ ਪ੍ਰੋਤ ॥੪੫॥
ਲੋਕ ਹਜਾਰੋਂ ਮਿਲ ਕਹਯੋ, ਚਲ ਲਹਣੇ ਵਡਭਾਗ।
ਦੇਵੀ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈਂ, ਜੁਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਜੋ ਆਗ ॥੪੬॥
ਆਦਰ ਰਖਣੇ ਹੇਤ ਤਿਨ, ਭਏ ਮੁਖੀ ਸੁਖ ਦਾਇ।
ਗੁਰ ਸ਼ਰਣੀ ਸਭ ਦੇਵੀਆਂ, ਝਾੜੂ ਦੇਤ ਦਿਖਾਇ ॥੪੭॥
ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਗੁਰ ਜਸ ਸੁਣਿਓ, ਪੂਰਬ ਸਿਖ ਤੇ ਹੇਤ।
ਰਸਤੇ ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਕੇ, ਚਲੇ ਲੋਕ ਸੁਣ ਭੇਤ ॥੪੮॥

— ਚੌਪਈ —

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੇ ਚੱਲ ਆਏ। ਰਾਵੀ ਤਟ ਦਰਬਾਰ ਸੁਹਾਏ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਿਲ ਆਗੇ ਆਈ। ਸ੍ਰੀ ਲਹਣਾ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਜਗਾਈ ॥੪੯॥
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਗੁਰ ਕੇ ਮਨ ਜਾਗਾ। ਆਵਣ ਜਾਣ ਸੰਗ ਸੋਂ ਭਾਗਾ।
ਏਥੋਂ ਤਕ ਹਮਰੋ ਥਾ ਸੰਗਾ। ਅਬ ਆਗੇ ਜਾਵੋ ਤੁਮ ਅੰਗਾ ॥੫੦॥
ਸਵੇਰੇ ਸਭ ਸੰਗੀ ਲਏ ਸਾਥਾ। ਗੁਰ ਦਰ ਟੇਕਿਓ ਆ ਕੇ ਮਾਥਾ।
ਏਕ ਤ੍ਰਿਆ ਝਾੜੂ ਦੇ ਰਹੀ। ਪੂਛੀ ਕੌਣ ਈਹਾਂ ਸੁਠ ਅਹੀ ॥੫੧॥
ਤਿਨ ਆਖਾ ਮੈ ਦੇਵੀ ਸੋਈ। ਜਿਨ ਕੋ ਸੰਗ ਚਾਲਿਓ ਓਈ।
ਪਿਖ ਅਚਰਜ ਸਭਹੂੰ ਕੇ ਭਯੋ। ਗੁਰ ਕੋ ਦਰ ਨਹੀ ਤਿਆਗਨਿ ਕਯੋ ॥੫੨॥
ਸਿਖ ਬਣੇ ਸਭ ਹੀ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਲਹਣੇ ਭੀ ਗੁਰਮਤਿ ਉਰਧਾਰੀ।
ਲਹਣਾ ਨਾਮੁ ਗੁਰਾਂ ਤੇ ਲੈਣਾ। ਤੁਮ ਨੈ ਲੈਣਾ ਹਮ ਨੇ ਦੈਣਾ ॥੫੩॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਪ੍ਰੇਮ ਬਧਯੋ ਗੁਰਚਰਨ ਕੋ, ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਬਨਾਇ॥
ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਲਿਵ ਅਤਿ ਲਗੀ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਇ ॥੫੪॥

ਕਬਿੱਤ—ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੈਂ ਅੰਨਿ ਆਦਿ ਪੀਸ ਧਰੈਂ, ਲੂਣ ਨਿਜ ਨੱਗਰ ਤੇ ਆਨੇ ਬਹੁ ਭਾਰ ਹੈ। ਪਉਣ ਕੇ ਦੇਨੇ ਹਿਤ ਪੱਖਾ ਹੀ ਸੁ ਸਦਾ ਕਰੈਂ, ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਸੇਵ ਸਰੈਂ ਬਰਤਨ ਪਖਾਰ ਹੈ। ਕੰਟਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੇਖ ਸੋਹਿਲੇ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਈ, ਸੱਦ ਕੇ ਇਯਾਲੀ ਗੁਰ ਦਸਿਆ ਬਿਚਾਰ ਹੈ। ਨਗਰੀ ਗਏ ਸੀ ਇਕ ਤਖਤ ਸੁ ਮੱਲ ਸੇਠ, ਦੇਖਕੇ ਸੁਭਾਵ ਜਾਵੇ ਵਾਰਨੇ ਹੀ ਵਾਰ ਹੈ ॥੫੫॥ ਸਿੱਖਨਿ ਪਰੀਖਾ ਵਿਚ ਕੁਤਕੇ ਲਗਤ ਜਬ, ਧੀਰਜ ਕੋ ਧਾਰ ਥਿਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਕੇ। ਖੇਤੀ ਸਾੜੀ ਮਨ ਕੋ ਅਡੋਲ ਕਰ ਆਗਿਆ ਸੇ, ਧਾਣਕ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਖ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਭੇਵ ਕੇ। ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਪੇਖ ਨਹੀ ਡੋਲੇ ਮਨ ਬੀਚ ਪ੍ਰਭੁ, ਮੁਰਦਾ ਭੀ ਭਯੋ ਹੈ ਤਿਹਾਵਲ ਸੁ ਲੇਵ ਕੇ। ਸੰਗਤਿ ਮਿਠਾਈ ਦੀਨ ਕਿੱਕਰ ਹਲੂਣਾ ਦੇਇ, ਪਾਲੇ ਵਿਚ ਸੰਗ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ ॥੫੬॥

ਆਧੀ ਰਾਤ ਬਸਤਰ ਧੋਇ ਕਰ ਆਨ ਧਰੇ, ਭੂੰਮ ਵਿਚੋਂ ਕਢਿਆ
ਕਟੋਰਾ ਹਿਤ ਮਾਨ ਕੇ। ਜਿਤਨੀ ਗੁਜਾਰੀ ਰਾਤ ਤਿਤਨੀ ਹੈ ਬੀਤ ਗਈ,
ਜਿਤਨੀ ਸੁ ਰਾਖੀ ਰਹੀ ਆਪ ਹੀ ਸੁਜਾਨ ਕੇ। ਚੂਹੀ ਮੂਈ ਦੇਖ ਨਹਿ
ਰਿਦੈ ਮੈ ਸੰਕੋਚ ਕਰ, ਕੱਖਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾਰ ਪਾਣੀ ਨਿੱਚੁੜਤ ਆਨ ਕੇ।
ਨਗਰੀ ਸਮਾਧੀ ਸੁੰਨ ਦੇਖਨੇ ਕੋ ਰਮਾ ਹੋਏ, ਬੇਮੁਖਾਂ ਕੇ ਕਾਲੇ ਮੁਖ ਕੰਠ
ਕਿਲ ਮਾਨ ਕੇ ॥੫੭॥ ਵੱਢੀ ਖੋਰੇ ਸੂਰ ਮੁਖ ਕਰਜਾਈ ਉਲਟੇ ਰੁਖ,
ਧੀਆਂ ਬੇਚ ਮਾਸ ਤਿਸ ਲੜਕੀਆਂ ਖਾਨ ਕੇ। ਬਾਣੀ ਸੁੰਵੇਂ ਸਚਖੰਡੋਂ
ਮਾਰਕੇ ਨਿਕਾਸੇ ਜਾਹਿ, ਅਖੀਂ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਆਏ ਪਹਿਚਾਨ ਕੇ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਜਾਪ ਹੋਵੇ ਸੁੰਨ ਸੁ ਸਮਾਧੀਆਂ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਿਖਾਏ
ਹਿਤ ਠਾਨ ਕੇ। ਕਈ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਦੇਇ, ਪ੍ਰੇਮ
ਪਰਤੀਤ ਭਾਈ ਗੁਰ ਭਗਵਾਨ ਕੇ॥੫੮॥ ਜੋਤਿ ਓਹਾ ਜੁਗਤ ਬਰਤਾਈ
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਰਖਾਇਓ ਨਾਮੁ ਤਨ ਪਲਟਾਨ ਕੇ।
ਤਖਤ ਗੁਰਾਈ ਪਾਇ ਜਗਤ ਗੁਰਦੇਵ ਭਏ, ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਪੌੜੀਆਂ ਇਕਤ੍ਰ
ਕਰਾਨ ਕੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਖਡੂਰ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ, ਪਾਣੀ ਸੰਗ
ਪਾਣੀ ਜਿਮ ਮਿਲੇ ਸੁਖ ਦਾਨ ਕੇ। ਤਪਿਆਣੇ ਤਪ ਕੀਆ ਗੁਰਾਂ ਨੇ
ਦਰਸ ਦੀਆ, ਸਿਖ ਬੁੱਢਾ ਆਦਿ ਆਇ ਮਿਲੇ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ॥੫੯॥

ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਸਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ, ਨਾਮੁ ਗਿਆਨ ਆਗਿਆ
ਰਹਿਤ ਸੁਖ ਮਾਨ ਕੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਿਖੀ ਸਭ ਸੇਵ ਕਰੈ, ਲਖ
ਹੀ ਸੁ ਨਵੇਂ ਜੀਵ ਬਣੇ ਸਿਖ ਆਨ ਕੇ। ਸ਼ਕਤੀ ਛਪਾਈ ਸਦਾ ਅਜ
ਜਰਨ ਕੀਆ, ਰਹੇ ਨਿਰਲੇਪ ਜਿਵ ਜਨਕ ਸੁਜਾਨ ਕੇ। ਕੌਲ ਨਿਰਲੇ
ਮੁਰਗਾਈ ਨਹਿ ਪੰਕ ਭੀਜੈ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਸੰਗ ਸਭ ਰਹਿਤ ਜਹਾਨ ਕੇ ॥੬੦

ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਆਇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕਥਾ ਕਹੀ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਜਨ
ਸਾਖੀ ਲਿਖੀ ਹੈ ਮਹਾਨ ਕੇ। ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਆਦਿ ਮੋਦੀ ਖਾਨਾ ਜਿ
ਕੀਨ ਗੁਰ, ਤਿਆਗ ਸੰਸਾਰ ਨਵਖੰਡ ਦੀਪ ਜਾਨ ਕੇ। ਚਾਰੋ ਕੂੰਟ ਸਿ

ਪੀਰ ਗੰਗਾ ਆਦਿ ਤੀਰਥ ਜੋ, ਮੱਕਾ ਤੇ ਮਦੀਨਾ ਜਿਤੇ ਸਭ ਅਸਥਾਨ ਕੇ।
ਪੂਰ ਕਰਤਾਰ ਰਹੇ ਸਣ ਦੇਹਿ ਜੋਤਿ ਰਲੇ, ਕਲ ਕੋ ਮਿਟਾਇਓ ਦੂਖ ਐਸੀ
ਕਥਾ ਗਾਨ ਕੇ ॥੬੧॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਉਪਕਾਰ ਜੋ, ਕਹੇ ਨ ਮੋ ਤੇ ਜਾਇ।
ਗੁਰਮੁਖੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰੈ, ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ॥੬੨॥

ਕਬਿੱਤ—ਭਾਈ ਜੋਧ ਰਸੋਈਆ ਤੇ ਜੀਵੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ, ਰਾਮਾ
ਕਿਸ਼ਨਾ ਫਿਰਨਾ ਜੋ ਖਹਿਰਾ ਸੁਨਾਈਐ। ਗੁਜਰ ਦੀ ਨਿੰਮਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖ
ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਏ, ਧਿੰਙਾ ਨਾਈ ਸੇਵ ਕਰ ਗੁਰਮੁਖ ਗਾਈਐ। ਭਾਈ ਪਾਰੋ
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮਲੂ ਸ਼ਾਹੀ ਸੂਰਬੀਰ, ਭਗਤ ਕਿਦਾਰੀ ਦੀਪਾ ਦੇਓ ਮਨ
ਭਾਈਐ। ਨਰੈਣ ਦਾਸ ਬੂਲੇ ਜੀ ਦੇ ਹੋਇ ਕੁਰਬਾਨ ਸਦਾ, ਜੱਗਾ ਸੰਸਾਰੂ
ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਰਲ ਆਈਐ ॥੬੩॥ ਲਾਲੂ ਲਾਲਾ ਬੁਧਵਾਨ ਦੁਰਗਾ
ਹੈ ਜੀਵੰਦਾ ਜੋਈ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਿਖ ਧਰਨੀਐ ਜਾਨੀਏ। ਖਾਨੂ ਮਈਆ
ਪਿਤ ਸੁਤ ਗੋਵਿੰਦ ਭੰਡਾਰੀ ਹੋਆ, ਰਾਇ ਜੁਧ ਜੋਧ ਸਿੱਖ ਦੇਵਤਾ ਮਹਾਨੀਏ।
ਅਨਗਨ ਸਿਖ ਤਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਾਰੇ, ਜਗਤ ਤਾਰਨਹਾਰੇ ਕੀਏ
ਪ੍ਰਗਟਾਨੀਏ। ਸੀਹੇ ਜੈਸੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕਰਤੇ ਨਿਹਾਲ ਭਏ, ਖੀਰ ਖਾਣਾ
ਭੇਖੀ ਭਯੋ ਦੂਖੀ ਬਿਦਤਾਨੀਏ ॥੬੪॥ ਤਪੇ ਹੂੰ ਕੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਗੁਰਾਂ
ਨੂੰ ਕਢਾਇਆ ਪਿੰਡੋਂ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰਾਪ ਨਾ ਬਖਾਨੀਐ। ਸ੍ਰੀ
ਅਮਰ ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਮੀਂਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਏ, ਅਨੁਸਾਰੀ ਲੋਕ ਭਏ ਤਪਾ
ਮਰਵਾਨੀਐ। ਖਹਿਰੇ ਹੋਇ ਕਠੇ ਫਿਰ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਖਡੂਰ ਆਂਦਾ, ਖਾਨ
ਖਾਨਾ ਝਿੜੀ ਕਰੇ ਮੰਗਲ ਸੁਜਾਨੀਐ। ਖੀਓ ਭੁੱਲੇ ਘਰ ਜਾਇ ਚਰਨ
ਪਵਿਤ ਪਾਏ, ਛਡੀ ਨ ਸ਼ਰਾਬ ਮਲੂਕਾ ਮਿਰਗੀ ਸੇ ਹਾਨੀਐ ॥੬੫॥

ਹਰੀ ਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਆਏ ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਣ ਢਾਹੇ, ਪਲੰਘ ਪੰਘੂੜਾ
ਰਹੇ ਨਾਹੀ ਕਹਿ ਬਾਕ ਕੋ। ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਬਾਲਾਂ ਤਾਂਈ ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ ਕਰਾਇ
ਦੇਖ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਜੋ ਵਿਦਿਆ ਸਿਖਾਈ ਰਸ ਪਾਕ ਕੋ। ਆਇਆ ਹਿਮਾਊਂ

ਮਾਨ ਤੋੜਿਆ ਕਬਜ ਜੋਰ, ਵਾਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਉਤੇ ਚਾਹੇ ਨਹਿ ਤਾਕ ਕੋ। ਅਜਰ ਜਰਨ ਗੁਣ ਹੋਰ ਮੇ ਨਾ ਦੇਖੀਅਤ, ਰਾਜ ਦੀਆ ਫੇਰ ਕੀਆ ਨਾਮੁ ਦੇ ਰਸਾਕ ਕੋ ॥੬੬॥ ਅਮਰ ਗੁਰੂ ਨੇ ਸੇਵੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਇਕ ਰਸ, ਚਰਚਾ ਸਿੱਧਨਿ ਕਰ ਮਾਨ ਹਟਵਾਇਆ। ਬੀਬੀ ਅਮਰੋ ਜੀ ਸੇਵਾ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ, ਅਨੋਖੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰ ਸਤ ਮੈਂ ਸਮਾਇਆ। ਧੀਰੋ ਸਿਖ ਨਾਲੇ ਚੋਰ ਤਾਂਈਂ ਹੈ ਮੁਕਤ ਕੀਆ, ਗੋਂਦਾ ਮਿਲ ਗੁਰਮਤਿ ਤਾਂਈਂ ਸੁਖ ਪਾਇਆ। ਛਿਟੀ ਕਰ ਵਾਲੀ ਦੇਇ ਪ੍ਰੇਤ ਭੂਤ ਦੂਰ ਕੀਏ, ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਜੀਉ ਤੋਂ ਥੇਹੁ ਵਸਵਾਇਆ ॥੬੭॥ ਰਾਜਨ ਜੋ ਦਇਆ ਰਾਮ ਸੇਵ ਕਰੀ ਲੰਗਰ ਕੀ, ਸਫਲਾ ਗੁਰਮੁਖ ਭਇਓ ਜੁਲਹਾ ਉਧਾਰਿਆ। ਭਾਈ ਪੰਨੂ ਮਹਿਮਾ ਤੇ ਪੈੜਾ ਮੋਖਾ ਸਿਖ ਮੁਖੀ, ਲਿਖੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਿਆ। ਤਾਰੇ ਅਨਗਿਣਤ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਧਰ, ਜੋਤਿ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸਣਦੇਹ ਸੁਖ ਕਾਰਿਆ। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਗੁਰਤਾ ਕਰੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ, ਛੇ ਮਾਹ ਨਵ ਦਿਨ ਊਪਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ॥੬੮॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਜੀ ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਪਾਇ ਕਰ, ਭਏ ਰੂਪ ਇਕ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਬਿਦਤਾਨੀਐ। ਬਰਸ ਸੈਂਤਾਲੀ ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਹ ਨੌ ਦਿਨ ਸਾਰੀ, ਦੂਸਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਯੂ ਸਮਝ ਸੁਜਾਨੀਐ। ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਨੌ ਵਿੱਚ ਚੇਤ ਸ਼ੁਦੀ ਚਾਰ ਹੋਈ, ਤਾਰਿਆ ਜਹਾਨ ਜਿਸ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਮਹਾਨੀਐ। ਦੂਜੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਸਚ ਖੰਡ ਜੋਤਿ ਰਲੇ, ਦੇਵ ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰ ਫੂਲ ਬਰਸਾਨੀਐ ॥੬੯॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਖਡੂਰ ਮੈ ਤਖਤ ਹੈ, ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮਹਾਰਾਜ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਜਾਚੋਂ ਸਦਾ, ਦੇਵਹੁ ਦਰਸ਼ਨ ਆਜ ॥੭੦॥
ਜੱਗ ਕਰਯੋ ਬਹੁ ਸੰਗਤਾਂ, ਕੀਰਤਨ ਅਖੰਡ ਸੁ ਕੀਨ।
ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦੰ, ਅੰਗ ਸੰਗ ਲਿਵਲੀਨ ॥੭੧॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਤੀਜਾ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ— ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਅੰਗ ਸੰਗ ਤੇ, ਤਿਉਂ ਗੁਰ ਅਮਰ ਸਮੇਵ ॥੧॥
ਜਿਉਂ ਇਕ ਨਰਪਤਿ ਬਦਲ ਕੇ, ਪਹਿਰੈ ਨਵੀਂ ਪੁਸ਼ਾਕ।
ਤਿਉਂ ਤੀਸਰ ਤਨ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਏਕੰਕਾਰ ਸੁ ਪਾਕ ॥੨॥
ਏਕ ਅਕਾਲ ਅਖੰਡ ਮੈ, ਪੂਰਨ ਸੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਗੁਰੂ ਅਮਰੁ ਨਿਜ ਨਾਮੁ ਧਰ, ਜਗ ਤਾਰਨ ਸੁ ਬਿਲਾਸ ॥੩॥
ਤੇਜ ਭਾਨ ਪਿਤ ਤਪ ਕਰੈ, ਕਈ ਬਰਖ ਪਰਮਾਨ।
ਰੂਪ ਕੌਰ ਜੀ ਲਛਮੀ, ਧਰਮ ਪਿਆਰੋ ਮਾਨ ॥੪॥
ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਛੱਬੀ ਭਏ, ਚੌਦਸ ਸੁਦੀ ਵਿਸਾਖ।
ਕ੍ਰਿਤਕਾ ਨਛੱਤਰ ਜਾਨੀਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਭਾਖ ॥੫॥
ਬਾਸਰਕੇ ਸ਼ੁਭ ਗ੍ਰਾਮ ਮੈ, ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਸਿਰਤਾਜ।
ਜਗਤ ਜਲੰਦਾ ਰਾਖਨੇ, ਆਏ ਗੁਰ ਮਹਾਰਾਜ ॥੬॥
ਜਗ ਕੀ ਹਿਤ ਕਲਿਆਨ ਕੇ, ਜਨਮ ਰਹਿਤ ਹਰਿ ਰਾਇ।
ਸ੍ਰੀ ਅਮਰੁ ਸ਼ੁਭ ਨਾਮੁ ਹੈ, ਕੁਲ ਭਲਿਅਨੁ ਕੀ ਗਾਇ ॥੭॥
ਚਰਨ ਕਮਲ ਮੈ ਪਦਮ ਹੈ, ਬਾਲਕ ਲੀਲਾ ਭੀਨ।
ਜੋਬਨ ਮੈ ਨਿਜ ਘਰ ਵਸੇ, ਕਿਰਤ ਧਰਮ ਬਹੁ ਕੀਨ ॥੮॥
ਸ੍ਰੀ ਮਹਲਾ ਰਾਮੋ ਭਈ, ਸ਼ਰਧਾ ਭਗਤਿ ਮੈ ਲੀਨ।
ਮੋਹਿਨ ਮੋਹਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਦੋ, ਦੋ ਬੀਬੀਆਂ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੯॥
ਦਾਨੀ ਭਾਨੀ ਨਾਮੁ ਤਿਹਿੰ, ਉਤਮ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣਵਾਨ।
ਰਾਮਾ ਦਾਨੀ ਪਤਿ ਭਯੋ, ਅਸ ਪ੍ਰਵਾਰ ਗੁਣ ਖਾਨ ॥੧੦॥

ਸ੍ਰੀ ਅਮਰੁ ਬੈਰਾਗ ਧਰ, ਤੀਰਥ ਸੇਵਨਿ ਲਾਗ।
ਗੰਗਾ ਕੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੈਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਬਹੁ ਜਾਗ ॥੧੧॥
ਹਰੀ ਭਗਤਿ ਕੀ ਚਾਹ ਲਗ, ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਸੁਖ ਦਾਇ।
ਤੀਰਥ ਮੈ ਫਲ ਨਹੀ ਕੋ, ਬਿਨ ਗੁਰ ਕੀ ਸ਼ਰਨਾਇ ॥੧੨॥
ਇਹ ਜਨਾਵਨਿ ਹਿਤ ਕਰੀ, ਗੰਗਾ ਯਾਤ੍ਰਾ ਬੀਸ।
ਚਰਨ ਧੂਰ ਕੇ ਲੈਨਿ ਹਿਤ, ਤੀਰਥ ਅਰਾਧੇ ਈਸ ॥੧੩॥
ਬੀਸਵੀਂ ਵਾਰ ਜਬ ਆਵਤੇ, ਕਰ ਸ਼ਨਾਨ ਸੁਖਦਾਇ।
ਪੰਡਿਤ ਇਕ ਪਿਖ ਪਦਮ ਕੋ, ਜਾਨਿਓ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ॥੧੪॥
ਇਵ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰੁ ਸੁ ਗੰਗ ਕੀ, ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ ਅਨੇਕ।
ਗੁਰ ਬਿਨ ਗਿਆਨ ਨ ਹੋਵਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਨਿ ਏਕ ॥੧੫॥
ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਮਿਲ ਸੰਗ ਸ਼ੁਭ, ਗੁਰ ਹੀਨੋ ਕੀ ਕਾਰ।
ਸਭ ਹੀ ਨਿਸਫਲ ਜਾਵਹੀ, ਢੂੰਢਿ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ॥੧੬॥
ਨਿਸਿ ਦਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁ ਲਾਗਿਆ, ਗੁਰ ਕਰੀਏ ਹੁਇ ਸ਼ਾਂਤਿ।
ਨੈਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਵਹਿ, ਨੀਂਦ ਭੂਖ ਰਹੀ ਜਾਤ ॥੧੭॥
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੀ ਸੁਤਾ ਸੋ, ਅਮਰੋ ਨਾਮ ਸੁਜਾਨ।
ਇਨਕੇ ਜੇਊ ਭਤੀਜ ਕੋ, ਬਯਾਹੀ ਥੀ ਗੁਣਵਾਨ ॥੧੮॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪੜਤਿ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਬਿਬੇਕ।
ਸੁਨਤ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਮਨ ਟਿਕਿਓ, ਥਿਰੇ ਆਨ ਕਰ ਟੇਕ ॥੧੯॥
ਭਈ ਪ੍ਰਾਤ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ, ਹੇ ਪੁਤਰੀ ! ਸੁਖਦਾਨ।
ਗੁਰ ਸੰਗ ਮੋਹਿ ਮਿਲਾਈਏ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਮਹਾਨ ॥੨੦॥
ਬੀਬੀ ਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਕੋ, ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੇ ਪਾਸ।
ਮੇਲ ਕਰਾਇਓ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਭਇਓ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੨੧॥
ਗੁਰਮਤਿ ਲੇ ਸੇਵਾ ਜਗੇ, ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਸੁਖਦੇਵ।
ਉਮਰ ਬਹੱਤਰ ਸਾਲ ਦੀ, ਜਬ ਲਾਗੇ ਗੁਰ ਸੇਵ ॥੨੨॥

ਕਬਿੱਤ—ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਕੀ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਤਤਪਰ, ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੇਂ ਬਹੁ ਹਿਤ ਠਾਨ ਕੇ। ਸਵਾ ਕੋਹਿ ਗੁਰੂ ਵਲ ਰੁਖ ਕਰ ਚਾਲਤ ਹੈਂ, ਨਮੋ ਕਰ ਜਾਇ ਬਿਆਸ ਜਲ ਲੇਂਹਿ ਆਨ ਕੇ। ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਕਰਤ ਸ਼ਨਾਨ ਸਦ, ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਘੜਾ ਲੇਇ ਪਾਣੀ ਸੁਖ ਦਾਨਕੇ। ਸਵਾ ਗਜ, ਸਾਲ ਬਾਦ ਏਕ ਹੀ ਰੁਮਾਲ ਮਿਲੇ, ਸੋਈ ਸੀਸ ਬੰਧ ਰੱਖ ਅਦਬ ਮਹਾਨ ਕੇ ॥੨੩॥ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬੀਚ ਸੇਵ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਰੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੇ ਸੇਵਾ ਤੇ ਰਿਝਾਇਕੇ। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਅਸਤੀ ਚਰਨ ਤਰੀ, ਤਪੇ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਦਿੱਤਾ ਫਲ ਅਜਮਾਇ ਕੇ। ਗੋਂਦ-ਵਾਲ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਪਾਇਕੇ ਵਸਾਇਆ ਹੈ, ਭੂਤ ਜਿੰਨ ਕੱਢ ਦਿਤੇ ਵਰ ਗੁਰ ਪਾਇ ਕੇ। ਚੁਰਾਸੀ ਸਾਲ ਆਯੂ ਹੋਈ ਬਰਖਾ ਬਰਖ ਰਹੀ, ਆਏ ਜਲ ਲੇ ਪਾਸ ਘਰ ਹੈ *ਜੁਲਾਇ ਕੇ ॥੨੪॥ ਕੀਲੇ ਸਾਥ ਗਿਰ ਵਿਚ ਖੱਡੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਪਿਆ, ਡੁੱਲ੍ਹਣੇ ਨ ਦਿਤਾ ਜਲ ਜੋ ਤਬ ਆਨਿਆਂ। ਜੁਲਾਹੀ ਨੇ †ਨਿਮਾਣਾ ਕਿਹਾ ਕਮਲੀ ਸੁ ਹੋਇ ਗਈ, ਚਰਨ ਕੇ ਸਾਥ ਹੈ ਕਰੀਰ ਹਰਿਵਾਨਿਆ। ਦਾਸੂ ਦਾਤੂ ਪਰਖ ਕੇ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਡਰ ਰਹੇ, ਹੋਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ ਕੀਤੀ ਪਰਖਾਨਿਆਂ। ਗੁਰਤਾ ਅਮਰਦਾਸ ਪਾਈ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਸੇ, ਜੈ ਜੈ ਹੋਵੇ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ਮਹਾਨਿਆਂ ॥੨੫॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ-ਵਾਲ ਆਏ ਜੋਤਿ ਆਪਣੀ ਜਗਾਏ, ਬਾਈ ਸਿਖ ਮੰਜੀਆਂ ਦੇ ਕੀਏ ਉਪਕਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਲੀ ਲਵਾਈ ਚੁਰਾਸੀ ਪੌੜੀਆਂ ਸਜਾਈ, ਅਕਬਰ ਸਿੱਖ ਥੀਆ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਸਾਰ ਹੈ। ਪੰਗਤ ਕਰਾਈ ਇਕ ਸਿਖ ਭਏ ਲੱਖਾਂ ਤਕ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੁਕਾਰੂ ਗਏ ਹਾਰ ਸਭਾ ਭਾਰ ਹੈ। ਤੀਰਥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੇ ਜੇਜ਼ੀਆ ਸਰਬ ਹਰੇ, ਕਿਲਾ ਜੋ ਚਤੌੜ ਟੁੱਟਾ ਕੜ ਇਕ ਸਾਰ ਹੈ ॥੨੬॥

ਬੱਲੂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੋਇਓ ਕੇਸੋ ਗੋਪਾਲ ਸਿਖ ਜੋਇਓ, ਰਬਾਬੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਭਏ ਹਰਖਾਨ ਹੈ। ਸੌਣ ਮਲ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਪੂਜ ਬਣ ਹਰੀਪੁਰ,

*ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ। †ਨਿਥਾਵਾਂ

ਰਾਜੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਮਲੀ ਬਖਾਨ ਹੈ। ਸਚਨਿਸਚ ਸਿੱਖ ਕਰਾਮਾਤੀ ਹੋ
ਰਾਣੀ ਲੀਏ, ਪਰਮ ਹੰਸ ਪਾਰੋ ਸਿਖੀ ਮੰਗੀ ਸੁਖਦਾਨ ਹੈ। ਲਾਲੋ ਤੇਈਆ
ਤਾਪ ਲਿਆ ਪਠਾਨ ਆਇ ਸਿਖ ਭਿਆ, ਖਾਨ ਛੁਰਾ ਸੰਨਿਆਸੀ ਤਰ
ਗੇ ਮਹਾਨ ਹੈ ॥੨੭॥ ਦੁਰਗਾ ਬਿਪ੍ਰ ਭਯੋ ਲਾਲੂ ਜੀ ਜੀਵੰਦਾ ਕਯੋ, ਮੇਹਰੂ
ਮੇਹਰਵਾਨ ਪੀਂਘਾ ਬੁਧਵਾਨ ਹੈ। ਸਾਂਈਂ ਦਾਸ ਬਿਰਾਗੀ ਇਕ ਮਾਣਕ
ਮਰਜੀਓ ਹੋਏ, ਗੰਗੂ ਸ਼ਾਹ ਹੁੰਡੀ ਤਰੀ ਖੇਡਾ *ਬੇਨੀ ਮਾਨ ਹੈ। ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ
ਮਾਈ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਲੀ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰੈ, ਕਾਬਲ ਹੀ ਰਾਤੀਂ ਜਾਇ ਤਾਕਤ
ਮਹਾਨ ਹੈ। ਮਥੋ ਜੀ ਮੁਰਾਰੀ ਭਏ ਬ੍ਰਿਧਾਂ ਦਾ ਪੁਤ ਜੀਆ, ਪੋਤਰਾ ਅਨੰਦ
ਥੀਆ ਜੋਗੀ ਹਿਤ ਠਾਨ ਹੈ ॥੨੮॥ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਵਰ ਪਾਇ ਅਜਰ
ਨ ਹੋਰ ਜਰੇ, ਸੋਢ ਬੰਸ ਬਿਖੇ ਰਹੇ ਇਹ ਗੁਰਿਆਈ ਹੈ। ਬਾਈ ਮੰਜੀ
ਸਿੱਖਨ ਭੀ ਸੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਕਰੀ, ਮੋਹਰੀ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੀ ਹਿਰਸ ਮਿਟਾਈ
ਹੈ। ਮੋਹਨਿ ਮਸਤਾਨਾ ਸੰਸ ਰਾਮ ਤਿਸ ਪੁਤ ਨਾਮਾ, ਬੈਠ ਕੇ ਸਮਾਧੀ
ਘਰਿ ਅੰਦਰੇ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਰਾਮੋ ਮਨਸਾ ਦੇਈ ਨਾਮੁ ਮਹਿਲ ਗੁਰਾਂ ਦੇ
ਹੋਏ, ਆਗਿਆਕਾਰ ਸਦਾ ਭਈ ਜੋਈ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ ॥੨੯॥ ਜੱਗਾ
ਪਿਰਥੀ ਮਲ ਤੁਲਸਾਂ ਮਲਣ ਗੁਰ ਸੇਵ ਹਿਤ, ਰਾਮੂ ਦੀਪਾ ਉਗਰਸੈਣ
ਗੋਪੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਤੇ ਨਗਉਰੀ ਮੋਹਣਿ ਮਹਤਾ ਅਮਰੂ ਹੂਆ,
ਬੇਗਾ ਨੰਦ ਉਗਰੋ ਜੋ ਭਾਰੂ ਪਰਤੀਤ ਹੈ। ਭਾਗੂ ਗੰਗੂ ਭਗਤ ਸਹਾਰੂ ਭਲੇ
ਝੰਡਾ ਹੂਆ, ਪਾਸੀ ਮਲੀਆ ਪੂਰੋ ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਮੀਤ ਹੈ। ਸਦਾਰੂ ਤੇ
ਪਾਧਾ ਬੂਲਾ ਗੁਰ ਕੀ ਕੀਰਤ ਕਹੈ, ਡੱਲੇ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਭੀ ਭਾਗੀ ਮਨ
ਜੀਤ ਹੈ ॥੩੦॥ ਫਿਰਿਆ ਕਟਾਰਾ ਅਰਥ ਮਲ ਸ਼ੀਹਾਂ ਸ਼ੇਰ ਦਿਲ,
ਤਲਿਵੰਡੀ ਸਿੱਖ ਇਕ ਲੱਤ ਕਰੀ ਠੀਕ ਹੈ। ਲੁਹਾਰ ਕਾਠ ਕਾਰੀ ਪੌੜੀ
ਦਿਤੀ ਸੀ ਬਨਾਇ ਜਿਨ, ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਫਕਰ ਪੀਵੰਦਾ ਰਸ ਝੀਕ ਹੈ।
ਮਾਈ ਦਾਸ ਵੈਸ਼ਨੋ ਸਨਮੁਖ ਭਾਈ ਤੀਰਥਾ ਜੀ, ਸੱਭਰ ਵਾਲ ਨਗਰ ਦੇ

*ਬੇਨੀ ਪੰਡਿਤ।

ਹੋਏ ਪੂਜਨੀਕ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਪਟਵਾਰੀ ਪੁਰਖਾ ਪਦਾਰਥ ਜੀ, ਤਾਰਾ
ਭਾਰੂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਸ ਮਸਤਕ ਟੀਕ ਹੈ ॥੩੧॥ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਮਹਾਂ ਨੰਦ
ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਹੋਰ ਹੋਆ, ਉੱਜਲ ਵਿਚਾਰ ਬੁੱਧ ਹੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾਸ ਕੀ।
ਤਕਿਆਰਾ ਭਏ ਦਾਸ ਡੂੰਗਰ ਹੁਲਾਸ ਮਨ, ਦੀਪ ਦੇਊ ਜੇਠਾ ਭਾਈ ਤੀਰਥ
ਅਵਾਸ ਕੀ। ਸੈਂਸਾਰੂ ਤੇ ਬੂਲਾ ਹੋਇਓ ਸਚਿਆਰਾ ਮਾਈਆ ਜੀ, ਜਾਪਾ
ਨਈਆ ਖੁੱਲਰ ਪਿਆਰ ਗੁਰ ਖਾਸ ਕੀ। ਤੁਲਸਾ ਜੀ ਵਹੁਰਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਗੁਰ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਹੈ, ਸਿਖਿਆ ਸੇ ਪਾਰ ਹੋਏ ਜਿਨਾ ਅਰਦਾਸ ਕੀ ॥੩੨॥
ਪੰਗਤਿ ਲਗਤ ਸਦ ਜੋਗੀਆਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਟ, ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਭਾਈ ਮਹਿੰਗਾ
ਜੀ ਤਾਰਿਆ। ਦਾਤੂ ਨੇ ਲੱਤ ਮਾਰੀ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਚਰਨ ਗਹੇ, ਤਰੇ ਸਿਖੀ
ਸੰਨ ਸਾਹਿਬ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਿਆ। ਰਾਮਾ, ਸੁਤ ਦੋਏ ਪਰਖ ਅਮਰੁ ਗੁਰਦੇਵ
ਜੀ ਨੇ, ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਮਹਾਨ ਕਿਸ ਕੀਤੀ ਨਿਰ ਧਾਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ
ਆਗਿਆਕਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਗ੍ਰੀਬੀ ਧਾਰ, ਸਦ ਹੀ ਸੇਵਕ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ
ਅਪਾਰਿਆ ॥੩੩॥ ਬਾਬੇ ਬੁਢੇ ਜੀ ਦੀ ਰਾਇ ਨਾਲ ਗੁਰ ਦੇਵ ਕਰੇ,
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਚੌਥੇ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਸਿੱਖਨਿ ਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ
ਗੁਰਦੇਵ ਕਰੀ, ਚਰਨੀ ਟਿਕਾਵੋ ਸੀਸ ਰਾਮ ਦਾਸ ਆਨ ਹੈ। ਸਭ ਸਿਖ
ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੀ, ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਮੋਹਰੀ ਹੋ ਬੰਦਨਾ
ਕਰਾਨ ਹੈ। ਮੋਹਨਿ ਨ ਝੁਕਿਓ ਗੁਰ, ਤਪਤ ਮਨ ਤਾਹਿ ਰਹੋ, ਆਗਿਆ
ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਾਹਿ ਮੰਨੀ ਗਰਬਾਨ ਹੈ ॥੩੪॥ ਮੋਹਰੀ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਰਮੁ
ਕਹੋ ਆਪ ਗੁਰੂ, ਕੈਸੇ ਬਿਧ ਕਰੇਂ ਪਿਛੇ ਆਪ ਸੁਖ ਦਾਨ ਕੇ। ਕੀਰਤਨ
ਕਰਨਾ ਨਿਰਬਾਣ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪੋ, ਕੇਸ਼ਵ ਦਾ ਨਾਮੁ ਏਹੋ ਪਿੰਡ ਕਰਵਾਨ
ਕੇ। ਗੁਪਾਲ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮੁ ਏਹੋ ਪੱਤਲ ਦਿਵਾਵਣੀ ਹੈ, ਗੁਰਮੁਖ ਪੰਡਿਤਾਂ
ਦਾ ਮੇਲ ਕ੍ਰਿਆਨ ਕੇ। ਹਰਿ ਸਤ ਸਾਧ ਸੰਗ ਮਿਲਕੇ ਹਰੀ ਨੂੰ ਪਾਓ,
ਏਹੀ ਸਾਡੇ ਫੂਲ ਪਾਣੇ ਜਾਣੋ ਹਿਤ ਠਾਨ ਕੇ ॥੩੫॥ ਹਰਿ ਰੰਗ ਪ੍ਰੇਮ
ਲਾਵੋ ਭਾਵਏ ਬਿਬਾਨ ਏਹੋ, ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰਨਾ ਇਹੁ ਕਥਾ ਹੈ ਪੁਰਾਨ

ਕੀ। ਦੀਵਾ ਮੇਰਾ ਏਕ ਨਾਮੁ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਐਸ, ਗੰਗਾ ਹੈ ਸਿਫਤ ਜੇਹੜੀ ਕਰੋ ਭਗਵਾਨ ਕੀ। ਮੋਹਰੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੈ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿਹੋ, ਅੰਤ ਕਾਲ ਕਾਜ ਆਵੇ ਜਮ ਦੁਖ ਹਾਨ ਕੀ। ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲ ਲੀਆ ਮੋਹਰੀ ਨੂੰ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਸੰਗਤਿ ਉਚਾਰੇ ਸੁਖ ਦਾਨ ਕੀ ॥੩੬॥ ਰੋਵਣਾ ਤੇ ਪਿੱਟਣਾ ਨਾ, ਸ਼ੋਕ ਨਹੀ ਮੂਲ ਕਰੋ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਵੈ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈ। ਬਿਆਸਾ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗੁਰੂ, ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਵਾਲ ਰਚਾ, ਕਾਲ ਰੋਗ ਮੇਟ ਦੀਏ ਸਤਿਗੁਰ ਭੂਪ ਮੈ। ਅਨਗਨ ਤਾਰੇ ਸਿੱਖ ਗਿਣਤੀ ਗਿਣਾਵੈ ਕੌਣ, ਗੁਰੂ ਉਪਕਾਰ ਜਗ ਤਾਰਨ ਅਨੂਪਮੈ । ਭਾਦੋਂ ਦੀ ਪੂੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰੁ ਜੀ, ਨਿਜ ਜੋਤਿ ਸਾਥ ਮਿਲੇ ਅਕਥ ਜਿਨ ਊਪਮੈ ॥੩੭॥

ਇਕ ਸੌ ਪੰਜ ਸਾਲ ਚਾਰ ਮਾਹ ਗੁਰ ਆਯੂ, ਛੇ ਸਾਲ ਚੌਥੇ ਗੁਰਾਂ ਦਿਤੀ ਹਿਤ ਠਾਨ ਕੈ । ਇੱਕੀ ਸਾਲ ਚਾਰ ਮਾਹ ਦਿਵਸ ਸੁ ਏਕ ਹੋਰ, ਗੁਰੂ ਗਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮੁਕਤ ਜੋ ਦਾਨ ਕੈ। ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਇੱਕਤੀਆ ਸੀ ਸਾਲ ਤਦੋਂ ਬੀਤ ਰਿਹਾ, ਭਾਦੋਂ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਪਈ ਸੀ ਥਿਤ ਆਨ ਕੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰੁ ਜੀ ਅਗਨਤ ਗੁਣ ਤੇਰੇ, ਮਨ ਮੇਰੇ ਬਸੋ ਏਹੋ ਬੇਨਤੀ ਬਿਆਨ ਕੈ॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਕਾਲ ਮਿਟਾਯਾ ਜਗਤ ਕਾ, ਦੂਖ ਰੋਗ ਸੋ ਘਾਇ।

ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਅਮਰ ਦਾਸ ਦਰਸਾਇ ॥੩੯॥

ਦਰਸ ਪਿਆਸ ਮਨ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਕਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਖਦਾਇ।

ਲੇਵੋ ਕੰਠ ਲਗਾਇ ਜਨ, ਆਠ ਪਹਿਰ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੪੦॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਸੁਖਦਾਇ।

ਅਮਰ ਦਾਸ ਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦਾ, ਏਕੋ ਜੋਤਿ ਸਦਾਇ ॥੪੧॥

ਆਪੇ ਆਪ ਜਲ ਤ੍ਰੰਗ ਹੈ, ਆਪੇ ਆਪ ਸਮੁੰਦ।

ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰ ਆਪ ਤਿਉਂ, ਨਾਸ ਕਰਤ ਦੁਖ ਦੁੰਦ ॥੪੨॥

ਸੋਢਿ ਬੰਸ ਹਰਿ ਦਾਸ ਜੀ, ਸ਼ਰਧਾ ਜਿਸ ਭਗਵੰਤ।

ਦਯਾ ਕੌਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਕੇ, ਜਾਗੇ ਭਾਗ ਅਨੰਤ ॥੪੩॥

ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ, ਚਿੱਤ੍ਰ ਨੱਛਤ੍ਰ ਆਖ।

ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਇਕਾਨਵੇ, ਕੱਤਕ ਵਦਿ ਦੋ ਭਾਖ ॥ ੪੪॥

ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਖ ਰਾਸ ਪ੍ਰਭੁ, ਪਰਗਟ ਭਏ ਜਹਾਨ।

ਚਾਰ ਘੜੀ ਨਿਸ ਰਹਿਤ ਹੀ, ਸੋਢਿ ਬੰਸ ਕੁਲ ਭਾਨ ॥੪੫॥

ਮੰਗਲ ਨਾਨਾ ਬਿਧ ਭਯੋ, ਦਾਨ ਦੀਓ ਹਰਿ ਦਾਸ।

ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਭਾ, ਪ੍ਰਗਟੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਸ ॥੪੬॥

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਵਿਖੇ, ਪਿਤਾ ਗਯੋ ਪਰਲੋਕ।

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ, ਸਰਬ ਨਿਵਾਰੇ ਸ਼ੋਕ ॥੪੭॥

ਬਾਲ ਬੈਸ ਬੀਤੀ ਜਬੈ, ਮਾਤਾ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇ।

ਹੇ ਸੁਤ ਕੋਈ ਕਾਜ ਕਰ, ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਨੁ ਨ ਭਾਇ ॥ ੪੮॥

ਸੁਣ ਮਾਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ, ਮਾਨੀ ਤਿਨ ਕੀ ਸੀਖ।

ਚਣਿਆਂ ਮਾਤ ਉਬਾਲ ਕੇ, ਦੀਨੇ ਬੇਚਹੁ ਈਖ ॥੪੯॥

ਲੇ ਛਾਬਾ ਨਿਜ ਸਦਨਿ ਤੇ, ਆਏ ਬੀਚ ਬਜ਼ਾਰ।

ਚੁਪ ਕੀਤੇ ਹੀ ਠਹਿਰ ਗੇ, ਬੇਚਤਿ ਨਹੀ ਉਚਾਰ ॥੫੦॥

ਸਾਧੂ ਸਿੱਖ ਆਏ ਤਹਾਂ, ਮਾਂਗੇ ਚਨੇ ਬਨਾਇ।

ਅੰਜੁਲ ਭਰਕੇ ਦੇਤ ਭੇ, ਤਿਨ ਫਿਰ ਜਾਚੇ ਧਾਇ ॥੫੧॥

ਦਿਤੀ ਸਰਬ ਚੰਗੇਰ ਹੀ, ਬਾਕੀ ਰਾਖੀ ਨਾਹਿ।

ਮਾਤਾ ਤੇ ਸੰਕੋਚ ਕਰ, ਘਰ ਕੋ ਨਾਹੀ ਜਾਹਿ ॥੫੨॥

ਬਹੁ ਵਿਰਾਗ ਮਨ ਪ੍ਰਗਟਿਓ, ਮੋਹਿ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਾਹਿ।

ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਤਬ ਜਾਤ ਥੀ, ਗੋਵਿੰਦ ਵਾਲ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥੫੩॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸੋ ਮਿਲ ਭਲੇ, ਕੀਰਤ ਸੁਨਤ ਅਲਾਇ ।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ, ਮਨ ਸਰੂਪ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੫੪॥
ਬਾਵਲੀ ਕਾਰ ਸੋ ਹੋਵਤੀ, ਲਾਗੇ ਸੇਵਾ ਆਇ ।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਦਹੂੰ ਚਹੈ, ਕਰਤੇ ਨਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ ॥੫੫॥
ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਬ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਗ ਦੇਇ ।
ਕੀਓ ਨਿਹਾਲ ਖਿਣੇਕ ਮੈ, ਸੇਵ ਕਰਤ ਮਨ ਲੇਇ ॥੫੬॥

ਕਬਿੱਤ—ਸੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਕਰਤ ਪਰੀਤ ਮਨ, ਬਾਵਲੀ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰੇ ਸਾਰੋ ਦਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਟੋਕਰੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਸੰਭਾਲਤੇ ਹੈ ਰਾਤ ਭਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਧਰੇ ਅਗੇ ਮਨ ਹੀਤ ਹੈ। ਮਸਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਸੋ ਰਾਜ ਰਹੀ, ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਭਗਤਿ ਸਦਾ ਵਾਸ ਕਰੇ ਚੀਤ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਕਰ ਟੋਕਰੀ ਕੋ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਇ ਕਾਰ, ਗੇਰਤ ਸੁ ਮਾਟੀ ਦ੍ਰਿੜ ਗੁਰੂ ਪਰਤੀਤ ਹੈ ॥੫੭॥ ਮਹਿਲ ਗੁਰਦੇਵ ਤੀਜੇ ਪੂਛਤ ਭੇ ਗੁਰਾਂ ਪਾਸ, ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਵਰ ਜੋਗ ਭਾਲੋ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਬੂਝ ਬੰਸ ਪਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਕੌਨ, ਸੋਢੀ ਹਰਿਦਾਸ ਪਿਤ ਲਵ ਪੁਰੀ ਜਾਨ ਹੈ। ਭਾਨੀ ਕਾ ਅਨੰਦ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸੰਗ ਕਰਾ, ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਆ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਨਾਮੁ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਗ ਸਦਾ ਰਚੀ, ਪਤਿ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਗੁਰ ਜਾਨੇ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ॥੫੮॥ ਗੋਬਿੰਦਵਾਲ ਰਹਿ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ, ਕਰਤ ਹਮੇਸ਼ ਰਾਮਦਾਸ ਦੂਖ ਖੋਤਿ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਪੁਤ੍ਰ ਵਡੋ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਦੂਸਰੋ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਰਜਨ ਜੀ ਤੀਜੇ ਭਏ ਜੋਤਿ ਹੈ। ਪੁਕਾਰੂ ਦਿਜ ਖਤ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਭਏ ਜਬ, ਅਕਬਰ ਪਾਸ ਕੀਨੀ ਈਰਖਾ ਉਦੋਤਿ ਹੈ। ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਭੇਜੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ, ਕੀਤੇ ਹੈਂ ਨਿਰੁੱਤਰ ਜੋ ਪੰਡਿਤ ਅਖੋਤਿ ਹੈ ॥੫੯॥ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਬਸਨ ਦੀਏ ਅੰਬ ਆਦਿ ਭੇਟ ਕੀਏ, ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਰਿਆ। ਤੀਰਥ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੋ ਤੁਖਾਰੀ ਮਾਹਿ, ਤਪੇ ਆਦਿ ਈਰਖਾ ਕੋ ਸ਼ਬਦੁ ਉਚਾਰਿਆ। ਗੋਂਦੇ ਦੇ

ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿ ਲਾਲਚ ਪੁਕਾਰੂ ਭਏ, ਤਿਸ ਸਭ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਚਿਤਾਰਿਆ। ਬੜੇ ਆਦਿ ਕਈ ਵਾਰ ਢਾਹੇ ਬਣਵਾਏ ਗੁਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਪਰਤੀਤ ਰਖ ਗੁਰ ਹਿਤ ਧਾਰਿਆ ॥੬੦॥ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਸਿਖ ਸੇਵਤੇ ਹੈਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿੱਖਨਿ ਸਿਖਾਰਿਆ। ਆਗਿਆ-ਕਾਰ ਜਾਨ ਨਿਜ ਤਖਤ ਗੁਰਦੇਵ ਦੀਆ, ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਭਏ ਏਕੋ ਬਲਿਹਾਰਿਆ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਿਵੇਂ ਏਕ ਬਦਲ ਪੁਸ਼ਾਕ ਧਰੇ, ਤੈਸੇ ਇਕ ਰੂਪ ਗੁਰ ਸਿੱਖਨਿ ਪਿਆਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਵਾਇ ਰਹੇ, ਗੁਰੂ ਚੱਕ ਬੱਧਾ ਸੋਹਣਾ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰਿਆ ॥੬੧॥ ਵਿਚੋਂ ਸੰਤੋਖ ਸਰ ਤਾਲ ਭੀ ਪੁਟਾਇਆ ਸੋ, ਮਹਿਲ ਗੁਰੂ ਕੇ ਧਾਮ ਰਚਿਓ ਸੁਖ ਹੇਤ ਹੈ। ਜੋ ਦੁਖ ਭੰਜਨੀ ਸੋ ਬੇਰ ਤਹਾਂ ਬੈਠ ਕਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਲੇਤ ਹੈ। ਸਿਖ ਅਨਗਨ ਮਿਲੇ ਸੇਵਤਿ ਗੁਰਾਂ ਤੇ ਪਾਇ, ਲੰਗਰ ਗੁਰਾਂ ਕਾ ਚਲੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੇਤ ਹੈ। ਚਾਰੋਂ ਦਿਸ ਹੂੰ ਤੇ ਆਵੈ ਭੇਟ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੋ, ਰਹਿਤ ਬਹੁਤ ਸੰਤ ਸਿਖ ਗੁਰ ਦੇਤ ਹੈ ॥੬੨॥ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਆਇਆ ਗੁਰਾਂ ਅਦਬ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਦਾੜ੍ਹੇ ਸਾਥ ਸਾਫ ਕੀਤੇ ਚਰਨ ਪਿਆਰ ਤੇ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਆਖ ਕੇ ਚਰਨ ਪਿਆ, ਏਤਨੀ ਗਰੀਬੀ ਆਪ ਵਿਖੇ ਸੰਸਾਰ ਤੇ। ਸਿੱਧ ਮਿਲੇ ਤਿਨਾ ਕੋ ਭੀ ਸਿਖਿਆ ਮਹਾਨ ਕਰੀ, ਫੋਕੀ ਜਿਹੀ ਤੁੰਤਣੀ ਸੋ ਰਸ ਨਹੀ ਸਾਰਤੇ। ਤਪਾ ਇਕ ਆਯੋ ਤਿਨ ਤਪਤ ਮਿਟਾਈ ਪ੍ਰਭੁ, ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਬਡੀ ਸਤਿਸੰਗ ਹੈ ਉਚਾਰਤੇ ॥੬੩॥

ਸੰਤਨਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਪੰਖੀ ਜਿਉਂ ਪਰੀਤ ਧਰ, ਹੰਸ ਕਰ ਆਨਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਆ ਸੇਵਤੇ। ਕਰਮ ਕੋ ਫਲ ਸਦਾ ਭੋਗਣਾ ਪਵੇਗਾ ਭਾਈ, ਚੰਗੇ ਹੀ ਕਰਮ ਕਰੋ ਤਿਆਗ ਅਹੰਮੇਵ ਤੇ। ਸਚ ਸਦਾ ਬੋਲ ਕਰੋ ਜਹਾਂ ਨਹਿ ਨਾਸ ਹੋਇ, ਐਸਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਲੇਵਤੇ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰ ਕਰ, ਮਾਤਾ ਪਰਲੋਕ ਭਈ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਤੇ ॥੬੪॥ ਫੇਰ ਗੁਰ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁ ਥਾਨ ਗਏ, ਗੋਬਿੰਦਵਾਲ

ਸੁਧਾਸਰ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਉਚਾਰ ਰਹੇ, ਆਏ ਦਿੰਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੇ। ਆਏ ਭਗਤਿ ਵਿਰਾਗ ਸਦਾ ਅਦੇਸ ਹੈ। ਸੰਸ ਰਾਮ ਲਿਖੀਆਂ ਜੋ ਪੋਥੀਆਂ ਗਿਆਨ ਰੰਗ ਲੇਸ ਹੈ। ਸਿਖਾਂ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗ ਹੋਵੈ, ਸੁਣ ਸੁਣ ਸੰਗਤਾਂ ਐਸੋ ਕੌਣ ਹੋਵੇ ਕਟੇ ਬੰਧਨ ਤਾਂਈ ਸਿਖਿਆ ਹੈ ਦਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ, ਅਸੇਸ ਹੈ ॥੬੫॥ ਪੁਰੀਆ ਚੂਹੜ ਪੈੜਾ ਚੌਧਰੀ ਭਗਤ ਭਯੋ, ਦਾਤਾ ਦਰਗਾਹ ਬਾਲਾ ਕਿਸ਼ਨਾ ਬਖਾਣੀਏ। ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਰਾਇ ਸ਼ੁਭ ਸਭਾ ਕੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਭਏ, ਸੂਹੜ ਸਮੁੰਦਾ ਸਨਮੁਖ ਹਿਤ ਠਾਣੀਏ। ਕੂਲੋ ਭੂਲਾ ਝੰਝੀਆ ਭਗੀਰਥ ਹੈ ਸੋਇਨੀ ਜੋ, ਲਾਲੂ ਬਾਲੂ ਹਰਖ ਵੰਤ ਹਰੀ ਦਾਸ ਆਣੀਏ। ਤੁਲਸੀਆ ਨਿਹਾਲੂ ਬੀਰੂ ਬੂਲਾ ਜੋਊ ਚੰਡੀਆ ਹੈ, ਗੁਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁ ਪਿਆਰਾ ਸਾਰਾ ਭਾਰਾ ਮਾਣੀਏ ॥੬੬॥ ਗੋਖੂ ਟੋਡਾ ਮਦੂ ਤੋਤਾ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ, ਝਾਂਝੂ ਤੇ ਮੁਕੰਦਾ ਕਰੇ ਕੀਰਤ ਕਿਦਾਰਾ ਹੈ। ਸਾਧ ਸੰਗ ਮਿਲ ਕਰ ਪ੍ਰਗਟ ਜਹਾਨ ਭਏ, ਗੰਗੂ ਨਾਊ ਰਾਮ ਧਰਮਾ ਉੱਦਾ ਭਾਈ ਭਾਰਾ ਹੈ। ਜੱਟੂ ਭੱਟੂ ਫਿਰਨਾ ਜੋ ਸੂਦ ਵੱਡਾ ਸਤ ਭਾਈ, ਭੋਲੂ ਭੱਟ ਸਨਮੁਖ ਤਿਵਾੜੀ ਸੁਖ ਵਾਰਾ ਹੈ। ਡੱਲਾ ਭਾਗੀ ਭਗਤ ਹੈ ਜਾਪੂ ਭੀ ਨਿਵੱਲਾ ਇਕ, ਗੁਰ ਸ਼ਰਣਾਈ ਆਏ ਸਚ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ॥੬੭॥ ਸੁੱਜਾ ਮੂਲਾ ਫਾਜਲ ਦੀਨ ਚੰਦਰ ਰਾਮ ਦਾਸ ਬੱਲਾ, ਸਾਈਂ ਦਾਸ ਬਿਸ਼ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰਮਤੀਆਂ। ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਛੀ ਅਤੇ ਬੀਬਾ ਸਾਧ ਸੰਗ ਮਿਲ, ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ਪਾਈ ਸਤੀਆਂ ਤੇ ਜਤੀਆਂ। ਜਾਪਾ ਮਈਆ ਏਕ ਹੈ ਘਨੱਯਾ ਤੇ ਸੰਹਾਰੀ ਇੱਕ, ਭਾਈ ਹੈ ਹੰਦਾਲ ਜਿਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਨ ਰਤੀਆਂ। ਬਹੁਰਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਧਰਮ ਦਾਸ ਜੇਠਾ ਭਲੇ, ਗੋਦੜੀਆ ਸੁੰਦਰ ਸਿੱਖ ਸਰਧਾ ਹੈ ਅਤੀਆਂ ॥੬੮॥ ਖੇਡਾ ਸੋਇਰੀ ਆਇਓ ਤਬ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ਆਇ, ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਪਿਖ ਭਏ ਮਸਤਾਨਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਪਾਇ, ਆਗਰੇ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਮੈ ਭੇਜੇ ਕੁਰਬਾਨਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਪੁਟਾਇਓ ਬਹੁ ਡੂੰਘਾ ਕਰ, ਕਊਏ ਹੰਸ ਹੋਇ ਵਾਕ ਗੁਰਾਂ

ਨੈ ਬਖਾਨਿਆ। ਅਨਿਕ ਸੋ ਆਵੈ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਪਿਖ, ਧਰਤ ਧਿਆਨ ਬੰਧ ਕਟਤ ਮਹਾਨਿਆ ॥੬੯॥ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਸਾਂਭਤਿ ਭੇਟ ਗੁਰੂ ਨਾ ਲਗਾਵੈ ਹਾਥ, ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਮਾਨ ਲੋਭ ਤਿਸ ਜਾਗਿਆ। ਜੋ ਚਾਹੈ ਕਰੈ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਨ ਕੋਇ ਰੋਕੈ, ਮਾਇਆ ਕੋ ਲਾਲਚ ਗੁਰਿਆਈ ਹਿਤ ਲਾਗਿਆ। ਮਹਾਂਦੇਵ ਮਸਤ ਹੈ ਸੇਵਾ ਹੂੰ ਕੀ ਸੂਝ ਨਹਿ, ਜਹਾਂ ਬੈਠ ਰਹੇ ਤਹਾਂ ਦਿਨ ਜਾਇ ਭਾਗਿਆ। ਅਰਜਨ ਜੀ ਆਗਿਆ ਮੇ ਰਹੈਂ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਬਗ਼ੈਰ ਮਨ ਤਨ ਹੈ ਬਿਰਾਗਿਆ ॥੭੦॥ ਆਯੋ ਸੰਹਾਰੀ ਸਭਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਅਡੋਲ ਪਿਖ, ਆਖਦੇ ਭਤੀਜੇ ਕਰੋ ਚੱਲ ਕੇ ਵਿਆਹਿ ਜੀ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਸਾਡਾ ਜਾਵਣਾ ਨ ਬਣੇ ਤਹਾਂ, ਆਵੰਦੇ ਅਪਾਰ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਚਾਹਿ ਜੀ। ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਜੀ ਜਾਈਏ ਭ੍ਰਾਤ ਸ਼ਾਦੀ ਪਿਖ ਆਈਏ, ਜਾਵੋਂ ਨਹਿੰ ਕਾਜ ਮੇਰੇ ਕੌਨ ਕਰਵਾਹਿ ਜੀ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਹੋਰ ਸਾਂਭੇ ਸਿੱਖ ਸੇਵ ਜੋਈ, ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਸਚਿੰਤ ਹੋਇ ਕਰੇ ਨਾਹਿ ਨਾਹਿ ਜੀ ॥੭੧॥ ਮਹਾਂਦੇਵ ਆਯੋ ਕਹਾ ਲਵਪੁਰੀ ਬੀਚ ਜਾਈਏ, ਮੈ ਨਾ ਕਹਾ ਜਾਵੋਂ ਕੋਈ ਨਾਹੀ ਮੋਹਿ ਲੋਕ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਭਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸਿੱਖ ਦੇਈ, ਆਗਿਆ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪਾਈ ਆਏ ਤਜ ਸ਼ੋਕ ਹੈ। ਮੰਨ ਗੁਰਦੇਵ ਕਿਹਾ ਤਿਆਰ ਹੋਇ ਗਏ ਤਬ, ਜਾਇਕੇ ਲਹੌਰ ਕਾਜ ਸਗਲੇ ਬਿਲੋਕ ਹੈ। ਰਹੇ ਧਰਮਸਾਲ ਨਿਤ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹੋਇ, ਕਥਾ ਪਰਚਾਰ ਬਹੁ ਕਰਤੇ ਅਰੋਕ ਹੈ ॥੭੨॥ ਦੁਇ ਸਾਲ ਬੀਤੇ ਜਬ ਗੁਰਾਂ ਨਾ ਬੁਲਾਏ ਕਹਿ, ਹੋਇ ਕੇ ਬਿਆਕੁਲ ਸੁ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਪਠਾਈ ਹੈ। ਦੁਇ ਵਾਰ ਚਿਠੀਆਂ ਸੋ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਪਾਸ ਰਖੀ, ਤੀਸਰੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਇਕ ਗੁਰ ਢਿਗ ਆਈ ਹੈ। ਬੁਢੇ ਤਾਂਈਂ ਭੇਜ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭ ਅਰਜਨ ਜੀ, ਆਏ ਸੁਧਾਸਰ ਗੁਰ ਲਗੇ ਤਬ ਪਾਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਦੋਇ ਪੱਤਰ ਜੋ, ਕੀਆ ਜਬ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਿਆਰੀ ਗੁਰ ਭਾਈ ਹੈ ॥੭੩॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੀਏ ਗੁਰਦੇਵ ਪੂਰੇ, ਬਾਣੀ ਰਚੋ ਤਾਲ ਕਰੋ ਆਗਿਆ ਕੇ

ਮਾਨੀਏ। ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਝਗਰ ਰਿਹਾ ਸਾਥ ਗੁਰਦੇਵ ਬੁੱਢੇ, ਮੇਰੀ ਗੁਰਿਆਈ
ਦਿੱਤੀ ਛੋਟੇ ਤਾਂਈਂ ਜਾਨੀਏ। ਪੇਖ ਪ੍ਰਭ ਮੀਣਾ ਤੇ ਕਠੋਰ ਹੈ ਸੁਭਾਵ ਇਸ,
ਦਿੱਤਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ ਸਰਧਾ ਮਹਾਨੀਏ। ਮਤੀ ਮੰਦ ਪਾਸ ਤੇ ਨ ਧਾਰਿਆ
ਹੈ ਗਿਆ ਉਹ, ਨਿੰਦਾ ਕੋ ਕਰਤ ਪਾਵੇ ਜਮ ਡੰਡ ਆਨੀਏ ॥੭੪॥

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਤੋਂ ਆਏ ਹੈਂ ਗੋਬਿੰਦਵਾਲ, ਮਿਲੇ ਪਰਵਾਰ ਬਹੁ
ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਾਉ ਕੋ। ਮੋਹਰੀ ਆਦਿ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਮਨ ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੇ, ਸੁਨੇ
ਉਪਦੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਭਗਤਿ ਟਿਕਾਉ ਕੋ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਅਨਗਿਨ
ਤਾਰੇ ਸਿਖ, ਜੋਤਿ ਵਿੱਚ ਰਲੇ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਉ ਕੋ। ਦੇਵ ਪੂਰੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਚਖੰਡ ਆਇ ਬਸੇ, ਜਯ ਜਯ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਉ
ਕੋ ॥੭੫॥

ਸੰਤਾਲੀ ਸਾਲ ਹੋਏ ਜੋਤਿ ਵਿੱਚ ਜੋਤਿ ਰਲੀ, ਛੱਬੀ ਦਿਨ
ਊਪਰ ਹੈ ਆਯੂ ਸਭ ਏਤਨੀ। ਛੇ ਸਾਲ ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਹਿ ਦਿਵਸ ਅਠਾਰਾਂ
ਭਏ, ਕਰੀ ਗੁਰਿਆਈ ਗੁਰਦੇਵ ਨੇ ਹੈ ਜੇਤਨੀ। ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਊਪਰ ਹੈ
ਅਠਤੀਸ ਜਾਨਿ ਰਿਦੇ, ਭਾਦੋਂ ਸ਼ੁਦੀ ਤੀਜ ਵਿਖੇ ਦੁਖ ਲੇਸ ਲੇਤਨੀ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਚਰਨਾ ਦੀ ਧੂੜਿ ਦਿਹੋ, ਆਤਮਾ ਗਿਆਨ ਤੇਰੇ
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਤਨੀ ॥੭੬॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਜੋਤਿ ਜਗਮਗੈ ਆਪ ਕੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਪਾਰ।
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੈ, ਦਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੭੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ
ਚੌਥਾ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ੪ ॥

ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀ ਤੁਧੁ ਜੇਹਿਆ ॥
ਬਧੋਹੁ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ਤਾਂ ਤੂ ਸੋਹਿਆ ॥
ਵਸਦੀ ਸਘਨ ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰ ॥
ਹਰਿਹਾਂ ਨਾਨਕ ਕਸਮਲ ਜਾਹਿ ਨਾਇਐ ਰਾਮਦਾਸ ਸਰ ॥

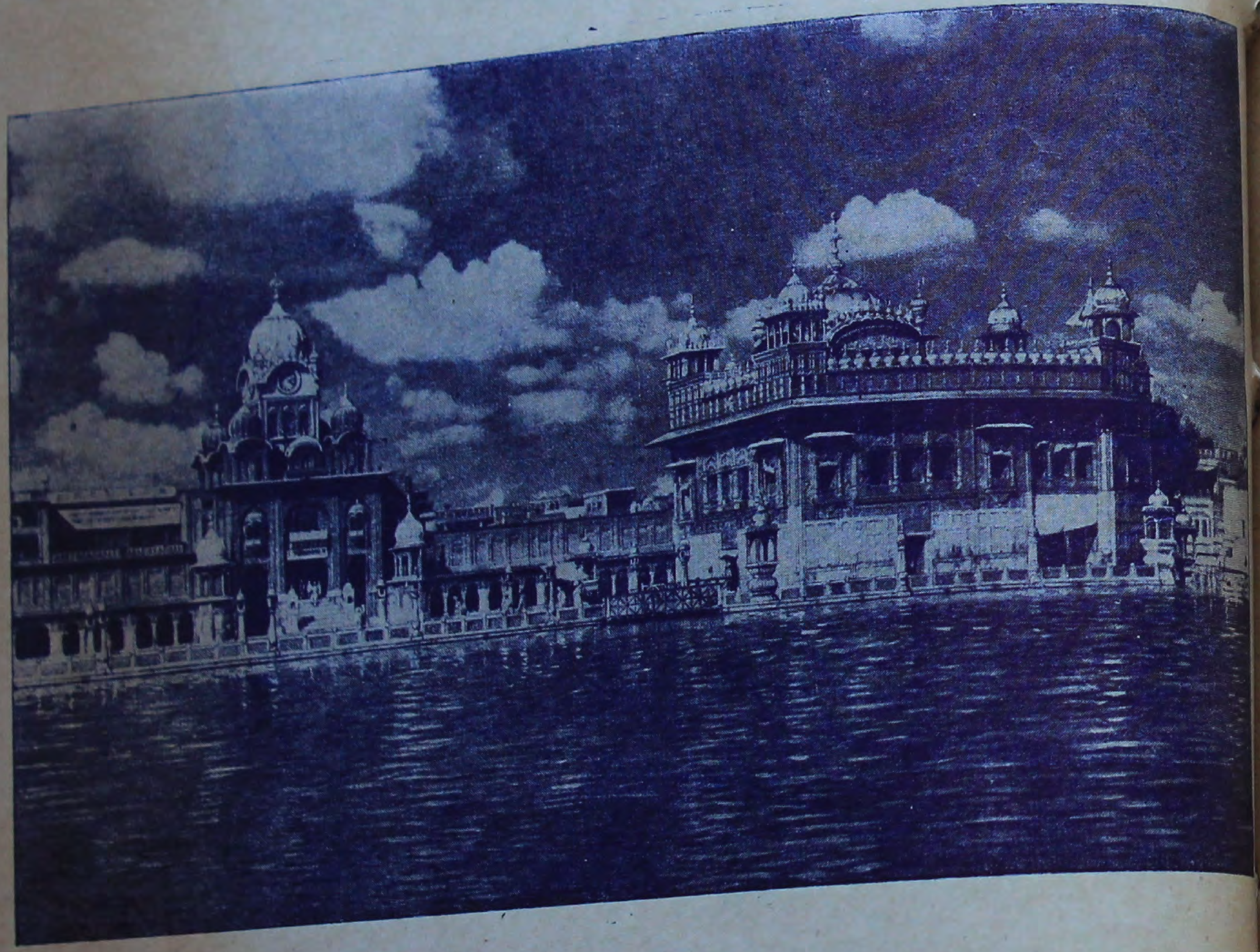

ਮਹਾਨ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਤੀਰਥ

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ,

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ–ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਭਗਵਾਨ।
ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਮੁਕਤ ਦਾ, ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਮਾਨ ॥੧॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇ ਅਮਰ ਫਲ, ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜਨ ਦੇਵ।
ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰ ਕਰ, ਮਨ ਤਨ ਅਰਪੋਂ ਸੇਵ ॥੨॥
ਪਿਤਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਤ ਕੇ, ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਣ ਰਾਸ।
ਗੁਰ ਪੁਤ੍ਰੀ ਭਾਨੀ ਭਲੀ, ਮਾਤਾ ਜਿਸ ਪਰਕਾਸ਼ ॥੩॥
ਰੋਹਣੀ ਨਛੱਤਰ ਤਬ ਹੁਤੇ, ਸਾਤ ਵਦੀ ਵੈਸਾਖ।
ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਵੀਹ ਸੰਮਤੈ, ਗੋਬਿੰਦ ਵਾਲ ਹੈ ਭਾਖ ॥੪॥
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਗਟਿਓ, ਦੋਇ ਘੜੀ ਸਾਵੇਰ।
ਮੰਗਲ ਗੁਰ ਕੇ ਘਰ ਭਯੋ, ਸਿੱਖਨ ਖੁਸ਼ੀ ਘਨੇਰ ॥੫॥
ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਧਤੇ ਹਰੀ, ਆਨੰਦ ਦੇਵ ਨਿਹਾਰ।
ਮਾਤਾ ਭਾਨੀ ਪਾਲਤੀ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਿਖਵਾਰ ॥੬॥
ਤੀਜੇ ਗੁਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਤੇ, ਵਰ ਪਾਇਓ ਬਲਿ ਜਾਇ।
"ਦੋਹਿਤਾ ਬਾਣੀ ਬੋਹਿਥਾ" ਭਾਰੋ ਗੁਰੂ ਸੁਹਾਇ ॥੭॥
ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ, ਮੀਨ ਜਲੰ ਜਿਉਂ ਰੀਤ।
ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖ ਰੀਝੇ ਗੁਰੂ, ਰਾਖਹਿ ਨਿਕਟ ਸੁ ਨੀਤ ॥੮॥
ਪਲ ਖਿਨ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਨਹਿ ਰਹੈ, ਬਿਨੁ ਦਰਸ਼ਨ ਅਕੁਲਾਇ।
ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖ ਗੁਰ ਆਪ ਹੀ, ਰਾਖਹਿੰ ਸਦਹੀ ਭਾਇ ॥੯॥
ਕਬਿੱਤ–ਜੋਊ ਗੁਰ ਆਗਜ਼ਾ ਕਰੈ ਸੋਊ ਮਨ ਮੀਠ ਧਰੈ, ਸੰਗਤਿ ਪਿਤਾ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰਤ ਪਰੇਮ ਸੋਂ । ਕਬ ਜਲਿ ਸੀਤ ਆਨੈ ਪਉਣ ਕੋ

ਝੁਲਾਵਤ ਹੈਂ, ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਲੈਂ ਹੇਤ ਨਿਜ ਖੇਮ ਸੋਂ। ਸਤਿਨਾਮੁ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰੀਤ ਉਪਜਾਈ ਬਹੁ, ਸਿੱਖਨਿ ਸ਼ਨਾਨ ਹਿਤ ਆਨੈ ਜਲ ਨੇਮ
ਸੋਂ। ਝਾੜੂ ਪ੍ਰੀਤ ਸਾਥ ਦੇਇ ਚਉਰ ਗੁਰਦੇਵ ਕਰੈਂ, ਪੀਸਨਾ ਭੀ ਪੀਸ
ਧਰੈਂ ਖਾਵੈਂ ਗੁਰ ਛੇਮ ਸੋਂ ॥੧੦॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੱਕ ਗੁਰਾਂ ਸੇਵਾ ਮੇਂ
ਚਤੁਰ ਪਿਖ, ਕਰਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੋ ਸੁਤਨਿ ਕੀ ਚਾਹਿ ਤੇ। ਸੰਹਾਰੀ ਇਕ
ਭ੍ਰਾਤ ਗੁਰ ਆਇਆ ਲਹੌਰੋਂ ਚਲ, ਪੁਤ੍ਰ ਤਿਨੌਂ ਕਾ ਹਿਤ ਚਹਿਤ ਬਿਵਾਹਿ
ਤੇ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਜਵਾਬ ਦੀਆ ਮਹਾਂਦੇਵ ਮਸਤ ਹੈ, ਦੋਇ ਸੁਤ ਆਗਿਆ
ਮੇਂ ਨਹੀ ਹੈਂ ਉਮਾਹਿਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਆਗਿਆ ਮੇ ਪੂਰੇ ਰਹੇ,
ਜਾਇਕੇ ਲਹੌਰ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਪਿਤ ਪਾਹਿ ਤੇ ॥੧੧॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਲੇਖਣਿ
ਲੇਇ ਕਾਗਜ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਕਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਆਪ ਹੈ।
ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਹੀ ਡੋਰ ਬਧੀ ਗੁਡੀ ਸੋ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ, ਸਿਖ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਆਯਾ
ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ। ਗੁਰ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭਏ ਬੁਢਾ ਜੀ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹੇ, ਲਿਆਵਣਾ ਪ੍ਰੇਮ
ਵਿਚ ਮਿਟੇ ਸੰਤਾਪ ਹੈ। ਪਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਭਈ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਜਈ, ਪੇਖ ਕੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰੂ ਧੰਨ ਕਰੇ ਜਾਪ ਹੈ ॥੧੨॥ ਭੇਜਿਆ ਲਹੌਰ ਬਾਬਾ ਆਇਆ
ਪ੍ਰੇਮ ਲਏ, ਪੇਖ ਗੁਰਦੇਵ ਮਨ ਢਲ ਗਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ। ਚਰਨੀ ਲਪਟ
ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਹਿਆ ਵਿਛੋੜਾ ਦੁਖ, ਮੇਲ ਲੀਏ ਕੰਠ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਖ ਨੇਮ ਸੇ।
ਦਿਤੀ ਗੁਰਿਆਈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੀ ਜੋਤਿ ਭਏ, ਚਮਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਜਗ
ਗਿਆਨ ਕਰ ਖੇਮ ਸੇ। ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਗਰੀਬੀ ਮਨ ਮਹਿਲ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੇ
ਰੰਗਾ ਸ਼ੁਭ ਨਾਮੁ ਭਈ ਪਰਮ ਜੋ ਛੇਮ ਸੇ ॥੧੩॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਿਤ
ਕੀਰਤਨਿ ਹੋਤ ਸਦਾ, ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਚਲੇ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਆਵੇ
ਸਿਖ ਅਨਗਨਿ ਸਿੱਖੀ ਤਾਂਈ ਧਾਰਿਤ ਸੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਕੋ ਧਿਆਨ
ਹੀਏ ਧਾਰ ਹੈ। ਮਨ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਸੈ ਗਿਆਨ ਪਰਕਾਸ਼ੈ ਉਰ, ਭਾਈ
ਕਲਿਆਣਾ ਆਦਿ ਰਾਜੇ ਸਿੱਖ ਸਾਰ ਹੈ। ਜਨਮ ਚੰਡਾਲ ਬੀਤ ਸੁਪਨੇ
ਭੁਗਾਇ ਦੀਓ, ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਮਾਯਾ ਕਈ ਲੱਖ ਦੀਓ ਭਾਰ ਹੈ ॥੧੪॥

ਮੰਡੀ ਸੁਕੇਤ ਰਾਜਾ ਤਾਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਚਿਤਾਰ
ਲਗੇ ਸੇਵ ਹੈਂ ਕਰਾਵਨੇ। ਤਾਲ ਜੋ ਸੰਤੋਖ ਸਰ ਖੋਦਤੇ ਹੈਂ ਸਿਖ ਸੰਗ,
ਜੋਗੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਗਿਆਨ ਦਿਤਾ ਪਾਵਨੇ। ਪੱਟੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਹੂੰ ਕੀ
ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋ ਰਾਜ ਕੁਇਰ, ਪਿੰਗਲਾ ਜੋ ਪਤੀ ਸੁੱਧ ਅੰਗ ਹੋਇ ਆਵਨੇ। ਸ੍ਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੱਗ, ਚਾਰੋਂ ਜੁਗ ਤੀਰਥ ਮੇਂ ਕਾਗ
ਹੰਸ ਭਾਵਨੇ ॥੧੫॥ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਆਦਿਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕੀ,
ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਸਾਥ ਕਰੀ ਪੁੱਤਰ ਜੋ ਪਾਇਆ। ਭਗਤੂ ਹੈ ਨਾਮੁ ਸੇਵਾ ਕਰਤ
ਹੈ ਆਠ ਜਾਮ, ਕਰਾਮਾਤ ਸਾਥ ਜਲ ਮਾਈ ਕੋ ਪਿਲਾਇਆ। ਮੰਝ ਜੀ
ਸਿਦਕ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤਾਲ ਸੇਵਾ ਹਿਤ
ਲਾਇਆ। 'ਬਹਿਲੋ ਜੀ ਪਹਿਲੋ' ਭਯੋ ਘਾਲਣਾ ਬਿਸਾਲ ਕਰੀ, ਤੀਨ ਦਿਸ
ਗੁਪਤਾਂ ਨੂੰ ਚਰਨੀ ਪੁਵਾਇਆ ॥੧੬॥ ਪਿਰਾਣਾ ਜੋ ਗੁਰ ਭਾਯਾ ਮਨ
ਨੀਵੇ ਸੇਵਾ ਧਰੇ, ਲੱਖੂ ਸਿੱਖ ਆਵਾ ਕੱਚਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾਂਵਦੇ। ਰੰਗਾ ਰਾਮ
ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਲਾਦ ਕਰ ਆਇਆ ਜਬ, ਬਾਜਰਾ ਤੇ ਮੋਠ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ
ਦੇ ਪਾਂਵਦੇ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੱਕਾ ਬਣਿਆਂ ਸਰੋਵਰ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਹਰਿ ਮੰਦਰ
ਸੁਹਾਵਣਾ ਰਚਾਂਵਦੇ। ਪੁਲ ਕੋ ਬਣਾਇ ਦਰ ਡਿਓੜ੍ਹੀ ਦਰਸ਼ਨਿ ਹਿਤ,
ਕੋਠੜੀ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਰਹਿਣ ਕਰਾਂਵਦੇ ॥੧੭॥ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਸੇਵਾ
ਹਿਤ ਆਯਾ ਕਰੇ ਕਾਰ, ਰਿਖ ਮੁਨਿ ਦੇਵ ਕਾਰ ਕਰਤੇ ਪਿਆਰ ਸੇ। ਹੋਰ
ਸਿੱਖ ਅਨਗਿਨ ਸੇਵਾ ਸੁਧਾਸਰ ਕਰੀ, ਸਭ ਤਾਂਈਂ ਵਰ ਦਾਨ ਸਿਰੋਪਾਉ
ਧਾਰ ਸੇ। ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕਾਮਨਾ ਕਰਤ ਪੂਰ, ਵਿੱਚ ਹਰਿ
ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮੁ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੇ। ਸ੍ਰੀ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਤਾਲ ਲਾਇਆ
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ, ਕੁਸ਼ਟੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗ ਮੇਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰ ਸੇ ॥੧੮॥
ਭੈਣੀ ਕੋ ਬਦਲ ਨਾਮੁ ਚੋਲਾ ਸਾਹਿਬ ਰੱਖ ਦੀਨ, ਦੁਆਬੇ ਕਰਤਾਰ
ਪੁਰ ਕਰਤੇ ਕਰਾਇਆ। ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ ਰੰਗ ਸ਼ਕਰ ਥਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਬਨੇ,
ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾਇਆ। ਮੱਦ੍ਰੋਂ ਗੁਰਦੇਵ ਗਏ

ਕਰਾਮਾਤੀ ਸੰਗ ਆਸਾ ਬਿਦਤਾਇਆ। ਹੰਜੀਰਾਂ ਸਿਖ ਮੇਟ ਦਏ, ਜੋੜਾ ਕਰਾਮਾਤੀ ਸੰਗ ਆਸਾ ਬਿਦਤਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕਾਣੇ ਜਾਇ ਯਾਤਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੀ, ਬਿਚਰ ਬਿਚਰ ਜਗ ਤਾਰਦੇ ਬਨਾਇਆ ॥੧੯॥ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦੀ ਦਾਸੀ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਘਰ ਮਾਇਆ ਜੋ, ਕਰਮੋ ਨੂੰ ਬਸਤ੍ਰ ਅਮੋਲੇ ਹੈ ਦਿਖਾਂਵਦੀ। ਕਰਮੋ ਧੀਰਜ ਤਜੀ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਕਹਿ ਰਹੀ, ਕਰਤੇ ਜੇ ਸੇਵਾ ਗੁਰਿਆਈ ਘਰ ਆਂਵਦੀ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਧ੍ਰਵਾਸ ਦੀਆ ਪੁੱਤਰ ਨ ਗੁਰੂ ਘਰ, ਹੋਵੇਗਾ ਮੇਹਰਬਾਨ ਗੁਰੂ ਮਨ ਭਾਂਵਦੀ। ਮਾਤ ਗੰਗ ਬਾਤ ਸੁਣ ਸ਼ੋਕ ਵਿਚ ਹੋਇ ਗਈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਫੇਰ ਧੀਰਜ ਕਰਾਂਵਦੀ ॥੨੦॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਘਰ ਆਏ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਆਸ ਕਹੀ, ਧੀਰਜ ਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸ ਮਗਨੈ। ਸਾਹਿਬ ਬੁਢੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਵਰਦਾਨ ਪੁੱਤ ਪਾਇ, ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਪੇਖ ਕਰ ਖੁਸ਼ੀ ਸੰਗ ਲਗਨੈ। ਆਏ ਸੁਧਾਸਰ ਬੀਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਸ ਪੂਰੈ, ਰਾਤੀਂ ਜਾਇ ਘਰ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰੇ ਪਗਨੈ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰੀ ਸੁਲਹੀ ਨੇ, ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਦੁਖੀ ਪਿਖ ਬਡਾਲੀ ਮੈ ਵਗਨੈ ॥੨੧॥ ਰਹੇ ਹੈਂ ਬਡਾਲੀ ਗੁਰ ਮਾਤ ਗੰਗਾ ਹਰਖ ਉਰ, ਨਿਯਮ ਕੋ ਪਾਲਤ ਹੈ ਹਿਤ ਗੁਰ ਪੂਤ ਕੀ। ਭਏ ਹੈ ਪ੍ਰਗਟ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਮਹਾਰਾਜ, ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਗਾਲਬੇ ਕੋ ਰੀਤੀ ਜਿਨ ਸੂਤ ਕੀ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਕਰਮ ਕਰੇ ਹੈ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣ ਤਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੋਂ ਨਿਕਲ ਗਯੋ ਛੂਤ ਕੀ। ਹੇਹਰ ਤੇ ਕੋਠਾ ਪਿੰਡ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਮੀਣਾ ਰਿਹਾ, ਮੰਦ ਕਾਮੀ ਚੋਰ ਠੱਗ ਜਗਾ ਬਣੇ ਭੂਤ ਕੀ ॥੨੨॥ ਪੰਡਿਤ ਜੋ ਕਥਨੀ ਕਰੇਂਦਾ ਸੀ ਸੁਰੱਤਿਨਿ ਕੀ, ਭਾਈ ਸਾਲੋ ਅਨੰਨਿ ਸਿੱਖ ਸੁਣ ਮਨ ਢਾਲ ਹੈ। ਸਗਨ ਗਰਧਬ ਸੁਣ ਨਾਸੇ ਪਿਖ ਪੰਡਿਤ ਕੇ, ਪੈੜੇ ਮੋਖੇ ਆਂਦੀ ਪ੍ਰਾਨ ਸੰਗਲੀ ਖਿਆਲ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਪੋਥੀਆਂ ਕੋ ਲੈ ਆਏ, ਮੋਹਣ ਤੇ ਦਾਤੂ ਮੋਹਰੀ ਕੀਤੜੇ ਨਿਹਾਲ ਹੈ। ਰਾਮਸਰ ਰਚ ਕਰ ਸ੍ਰੋਵਰ ਬਣਾਇ ਗੁਰਾਂ, ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਇ ਗੁਰਦਾਸ ਲਿਖੇ ਭਾਲ ਹੈ ॥੨੩॥ ਲਿਖਣ ਸੋ ਲਾਯੋ ਭਾਈ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਉਚਰੇ ਹੈਂ, ਜਪੁਜੀ ਸੋਦਰੁ

ਸੋਹਿਲਾ ਲਿਖੇ ਕਰ ਹੀਤ ਸੇ। ਰਾਗੁ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ ਲਿਖ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਕਹੀ, ਸੁਣ ਗੁਰਦਾਸ ਮਨ ਸ਼ੰਕਾ ਹੋਇ ਨੀਤ ਸੇ। ਸਭ ਰਾਗੁ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਅੰਤ ਕਹੈ ਭਗਤ ਸੇ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਪਰਤੱਖ ਦੇਖੇ ਪ੍ਰੀਤ ਸੇ। ਚਰਚਾ ਕਰਤ ਬਹੁ ਬਾਣੀ ਜਬ ਲਿਖੀ ਗਈ, ਰਾਗ ਭਏ ਸਮਾਪਤ ਸੋ ਐਸੀ ਗੁਰ ਰੀਤ ਸੇ ॥੨੪॥ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਉ ਧੰਨਾ ਕਹੇ, ਬੇਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਪੀਪਾ ਸੈਣ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਸੂਰਦਾਸ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਸੁਆਮੀ ਹੋਏ, ਸਧਨਾ ਭੀਖਨ ਜੈ ਦੇਉ ਅਬਿਨਾਸ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਫ਼ਰੀਦ ਕਰੇ ਭਗਤੀ ਕੋ, ਮੂਸਨ ਜਮਾਲ ਤੇ ਪਤੰਗ ਸੰਮਨ ਆਸ ਹੈ। ਭਿੱਖਾ ਤੇ ਕੱਲ ਜੱਲ ਨੱਲ ਕਲਸਹਾਰ ਜਾਨ, ਮਥਰਾ ਜਾਲਪ ਬੱਲ ਹਰਿਬੰਸ ਭਾਸ ਹੈ ॥੨੫॥ ਟੱਲ ਸੱਲ ਜੱਲਨ ਤੇ ਭੱਲ ਏਹੁ ਭੱਟ ਭਏ, ਕੀਰਤ ਗਇੰਦਾ ਗੰਗਾ ਦਾਸਾ ਹੋਏ ਆਨ ਕੇ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਵੇਦ ਚਾਰੀ ਆਏ ਹੈਂ ਅਚਾਰਜ ਸੋ, ਰਿਗ ਸਿਆਮ ਜੁਜਰ ਅਥਰਬਣ ਭਾਨ ਕੇ। ਸੱਤਾ ਬਲਿਵੰਡ ਰਾਇ ਗਰਬ ਗਵਾਇ ਰਹੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਜਸ ਤੇ ਕੁਸ਼ਟ ਭਏ ਹਾਨ ਕੇ। ਸੁੰਦਰ ਜੀ ਸੱਦ ਕਹਿਓ ਤੱਤ ਤਿਸ ਗੁਰ ਲਹਿਓ, ਇਕ ਰਸ ਕੀਰਤਨ ਤੀਜੇ ਗੁਰ ਥਾਨ ਕੇ ॥੨੬॥ ਲੱਧਾ ਉਪਕਾਰੀ ਭਯੋ ਕਾਨਾ ਛੱਜੂ ਆਇ ਗਯੇ, ਪੀਲੋ ਤੇ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਆਏ ਹੈਂ ਜਨਾਵਨੇ। ਹਉਮੈ ਸਹਿਤ ਪਿਖ ਬਾਣੀ ਇਨ ਉਚਰੀ ਜੋ, ਕੀਤੀ ਪਰਵਾਣ ਨਹਿ ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਵਨੇ। ਬੰਨੋ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਕਰੀ ਲਿਖ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਧਰੀ, ਸਾਡੀ ਬੀੜ ਵਿਚ ਨਹੀ ਲਿਖੇ ਜੋ ਬਧਾਵਨੇ। ਗੁਰੂ ਬੀੜ ਤਿਆਰੀ ਤੇ ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਜੋ ਰਾਗ ਮਾਲਾ, ਆਪ ਲਿਖਵਾਈ ਰਾਗੁ ਰਿਦੇ ਹਰਿ ਗਾਵਨੇ ॥੨੭॥ ਸਥਾਪਨਿ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਕਰੇ ਹੋਯਾ ਤਿਹਾਵਲ ਹੈ, ਕੋਠੜੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਰਾਤੀਂ ਹੈ ਕਰਾਵਨਾ। ਹਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ, ਕੀਤਾ ਪਰਸੰਨ ਦਿਤਾ ਗਯਾਨ ਨਾਮੁ ਭਾਵਨਾ। ਪੁਰੀਆ ਚੂਹੜ ਪੈੜਾ ਚੌਧਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਬਾਲਾ, ਸੁਘੜਾ ਤਿਲੋਕਾ ਕਾਠ ਤੇਗ ਚਮਕਾਵਨਾ। ਸਮੁੰਦਾ ਤੇ

ਗੋਇੰਦਾ ਜੋਧਾ ਮਰਵਾਹਾ ਭਏ ਬਹੋੜਾ, ਬੁੱਧੂ ਕੀਤਾ ਆਵਾ ਕੱਚਾ ਹੈ ਬਿਕਵਾਵਨਾ ॥੨੮॥ ਅਯਾਲੀ ਸਿਧੀ ਚੰਦ ਆਯੋ ਮੋਹਣ ਤੇ ਹਰੀ ਭਾਯੋ, ਢਿਲੋਂ ਲਾਲ ਲੰਗਾਹ ਤੇ ਪੈੜਾ ਸਿਖ ਏਕ ਹੈ। ਛਜਲਾ ਤੇ ਕੰਦੂ ਸੰਘਰ ਉਮਰ ਸ਼ਾਹ ਸਿਖ ਭਏ, ਕੂਕਰ ਜੋ ਮੋਤੀ ਕਰੇ ਮੁਕਤ ਅਨੇਕ ਹੈ। ਤੁਲਸੀਆ ਕਿਟਾਰਾ ਸੰਦੇ ਵੱਟੇ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ, ਜੱਟੂ ਭਾਨੁ ਨਿਹਾਲੇ ਸੰਗ ਤੀਰਥ ਬਿਬੇਕ ਹੈ। ਸੇਖੜ ਹੈ ਸਾਧ ਭੋਲਾ ਭੀਵਾ ਧੀਵਾ ਬਿੱਸਾ ਗੋਪੀ, ਮੂਲਾ ਹੈ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਤੁਲਸੀਆ ਨੇਕ ਹੈ ॥੨੯॥ ਚਤਰਦਾਸ ਮੂਲਾ ਤੇ ਕਪੂਰ ਹਾੜੂ ਗਾੜੂ ਬਿੱਜ, ਫਿਰਣਾ ਬਹਿਲ ਜੇਠਾ ਕੁੱਲ ਨਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਦੁਆਜੀ ਗੋਂਦਾ ਘੇਈ ਭਗਤ ਹੈ ਭੱਯਾ ਜੀ, ਕਾਲੂ ਚਾਊ ਬੰਮੀਆ ਤੇ ਮੂਲੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਹੇਮਾ ਵਾਲਾ ਛਪਰੀ ਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਹੈ ਘੇਈ ਔਰ, ਭਿਖਾ ਟੋਡਾ ਧਾਰੋ ਰਾਮੂ ਹੋਏ ਸੁਖ ਕਾਰ ਹੈ। ਛੱਜੂ ਤੇ ਨਿਹਾਲੂ ਸੂਦ ਸਾਂਈਂ ਦਿੱਤਾ ਸਾਧ ਭਲਾ, ਤੁਲਸਾ ਜੀ ਆਕੁਲ ਦੇ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ॥੩੦॥

ਦਾਮੋਦਰ ਤੇ ਮਿੱਤਾ ਭਾਨਾ ਆਵਲ ਬਿਗਾਹ ਮਲ, ਬੁਧੂ ਛੀਂਬਾ ਬਹੁਰਾ ਹੈ ਪੁਰ ਸੁਲਤਾਨ ਕੇ। ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਭਰੇ ਹਰੀਆ ਤੇ ਭਾਨਾ ਕੋ, ਦੀਪਾ ਤੇ ਕਾਸਰਾ ਜੀ ਹੁਕਮ ਰਹਾਨ ਕੇ। ਸੰਮਨ ਸਬਾਜ ਪੁਰੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਪੂਰ ਦੇਉਂ, ਜੋਧਾ ਜੱਲੋ ਆਲਮ ਚੰਦ ਮੋਹਣ ਬਖਾਨ ਕੇ। ਸਨਮੁਖ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਸੁਨਹੁ ਪਵਿੱਤ ਨਾਉਂ, ਵਖੋ ਵਖਰੇ ਜੋ ਨਾਲ ਨਗਰ ਪਛਾਨ ਕੇ ॥੩੧॥ ਢੇਸੀ ਜੋਧ ਹੈ ਸੰਗਾ ਗੋਬਿੰਦ ਤੇ ਗੋਲਾ ਸੋਹੇ, ਜੋ ਥੇ ਜਾਮ ਮੋਹਣ ਤੇ ਪੱਨੂੰ ਮੰਞੂ ਆਨੀਏ। ਪਿਰਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਏ ਹਮਜਾ ਜੱਜਾ ਭੀ ਸਿਧਾਏ ਤਹਿ, ਬਾਲਾ ਮਰਵਾਹਾ ਨਾਨੋ ਸੂਰੀ ਪਹਿਚਾਨੀਏ। ਪ੍ਰਬਤ ਕਾਲਾ ਮੇਹਰਾ ਨਿਹਾਲੂ ਕਾਲੋ ਸੂਰਮਾ ਹੈ, ਸੱਦੂ ਰਮਦਾਸ ਸੇਠੂ ਸਭਾ ਗੁਰ ਭਾਨੀਏ। ਸਭਾਗਾ ਦੋਇ ਭਰਾਤ ਜੇਠੂ ਭਏ ਹੈ ਪਰਮ ਸੁਖੀ, ਗੋਬਿੰਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਦ ਮਾਨੀਏ ॥੩੨॥ ਪੈੜਾ ਜੇਠਾ ਲਟਕਣਘੂਰਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਭਏ, ਭਗਵਾਨਾ ਤੇ ਕਿਦਾਰਾ ਗੁਰ ਸਿਖਿਆ ਕਮਾਈ ਹੈ।

ਭਗਵਾਨਾ ਤੇ ਆਦਿ ਸਿਖ ਧਉਣ ਹੈ ਮੁਰਾਰੀ ਸੁਣੋ, ਆੜਿਤ ਸੁਇਨੀ ਸੂਰਮੇ ਚੂਹੜ ਜੋ ਸਾਈਂ ਹੈ। ਲਾਲਾ ਸੇਤੀ ਜਾਣਾ ਜਿਵੇਂ ਨਿਹਾਲ ਰਾਮਾ ਹੇਮੂ ਭਏ, ਜੱਟੂ ਤੇ ਭੰਡਾਰੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬੈ ਵਡਿਆਈ ਹੈ। ਸਨਮੁਖ ਆਇਣ ਜੀ ਤਾਯਾ ਸੰਹਾਰੀ ਹੋਏ, ਸਾਈਂ ਦਿਤਾ ਸੈਦੋ ਜੱਟ ਬੁਧੂ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ ॥੩੩॥

ਲਖੂ ਲਧਾ ਕਾਲੂ ਨਾਨੋ ਹਾੜੀ ਦੁਇ ਰਾਜ ਕਹੇ, ਸੂਦ ਕਲਿਆਣਾ ਭਾਨੂ ਸੂਰਮਾ ਭਗਤ ਹੈ। ਮੂਲਾ ਬੇਰੀ ਤੀਰਥ ਮੁਕੰਦਾ ਕਹੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਜੀ, ਮਗੀਣੇ ਸੇਠ ਨਿਹਾਲੂ ਗੁਰਮਤਿ ਮੇ ਪਗਤ ਹੈ। ਭਾਨਾ ਮਲਣੀ ਤੇ ਕਾਬਲ ਕੇ ਰੇਖ ਰਾਉ, ਮਾਧੋ ਸੋਢੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੱਖੀ ਚਾਲ ਜਗਤ ਹੈ। ਭੀਵਾ ਸੀਂਹ ਚੰਦ ਰੂਪ ਚੰਦ ਪ੍ਰਤਾਪੂ ਸਿਖ, ਸੂਰਮਾ ਨੰਦ ਬਿਠੜ ਸੇਵਾ ਮੇ ਲਗਤ ਹੈ ॥੩੪॥ ਸਾਮੀ ਦਾਸ ਵਡੇਰਾ ਭਏ ਗੋਪੀ ਮਹਤਾ ਤੀਰਥਾ ਹੈ, ਨੱਥਾ ਭਾਊ ਮੋਲਕ ਤੇ ਢਿਲੀ ਮੰਡਲ ਆਈ ਹੈ। ਜੀਂਵਦਾ ਜੱਗਸੀ ਡੱਲਾ ਗੁਰ ਵਡਿਆਇਆ ਜੋ, ਮਹਤਾ ਸਕਤਾ ਚੱਢਾ ਨਿਹਾਲਾ ਜੀ ਗਾਈ ਹੈ। ਗੜੀਅਲ ਮਥਰਾ ਦਾਸ ਹੈ ਗੁਲਾਲ ਲਾਲਾ, ਗੰਗਾ ਹਰਵੰਸ ਤਪੇ ਟਹਿਲ ਸਦਾਈ ਹੈ। ਅਣਦ ਮੁਰਾਰੀ ਕਲਿਆਣਾ ਨਾਨੋ ਲਟਕਣ ਜੀ, ਬਿੰਦ ਰਾਉ ਆਲਮ ਚੰਦ ਰਤਨ ਪੁਰਾਈ ਹੈ ॥੩੫॥ ਸਿੰਗਾਰੂ ਤੇ ਜੈਤਾ ਸੂਰਮੇ ਬਹਾਦਰ ਹੈਂ, ਜੈਤਾ ਨੰਦਾ ਪਰਮ ਪਰਾਗਾ ਸੁਭ ਨੀਤ ਸੋ। ਜਗਨਾ ਤੇ ਨੰਦਾ ਸੈਂਸਾਰਾ ਭਾਨੂ ਸੂਹੜ ਹੈ, ਹੰਸ ਜਿਵੇਂ ਉਜਲ ਗੁਰ ਭਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ। ਤਿਲਕ ਤਿਲੋਕਾ ਭਾਈ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹੁ, ਤੋਤਾ ਜੋ ਜੜੀਆ ਹੈ ਸਾਂਈਂ ਦਾਸ ਰੀਤ ਸੋ। ਮਲਕ ਤੇ ਪੈੜਾ ਦਰਗਾਹਾ ਜੀ ਭੰਡਾਰੀਆ ਹੈ, ਮੀਆਂ ਜਮਾਲ ਭਗਤੂ ਭਗਤਿ ਪਰਤੀਤ ਸੋ ॥੩੬॥

ਦੇਵੀ ਚੰਦ ਗੁਰਮੁਖ ਸਨਮੁਖ ਸਿੱਖ ਭਯੋ, ਨਾਮ ਹੈ ਭਿਖਾਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੈ। ਮੰਗਲ ਤੇ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਗੰਗਾ ਸਿਖ ਸੰਗ ਭਏ, ਵਜੀਰ ਖਾਂ ਜਲੋਧਰ ਹਟਾਇਓ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਹੈ। ਸੁਆਮੀ ਦਾਸ ਸਿਖ ਭਏ ਨਵਖੰਡ ਜਸ ਛਏ, ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਆਦਿ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਤ ਹੈ। ਦੇਵਤਾ

ਭੀ ਚਾਹਿਤੇ ਜੋ ਆਨੰਦ ਅਚੱਲ ਤਾਂਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਸਦਾ
ਬਿਖਯਾਤ ਹੈ ॥੩੭॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਹਿਤ ਸਾਕ ਕਰਨ ਆਏ ਜੋਊ,
ਚੰਦੂ ਨੇ ਚੌਬਾਰੇ ਮੋਰੀ ਇੱਟ ਲਾਈ ਆਖ ਹੈ। ਹੋਇਆ ਬਿਵਾਹ ਛੇਵੇਂ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੋ ਡੱਲੇ ਮਾਹਿ, ਸਿੱਖਨਿ ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕੋ ਸੁਨੇ ਅਭਿਲਾਖ ਹੈ।
ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਸੁਲਹੀ ਮੰਗਾਯਾ ਆਵੇ ਸੜ ਮੋਯਾ, ਚੰਦੂ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦਾ ਮੇਲ
ਬਦ ਭਾਖ ਹੈ। ਗੋਬਿੰਦ ਵਾਲ ਗੁਰ ਗਏ ਮਿਲਿ ਆਇ ਗਏ ਤਬ, ਕਈ
ਪਿੰਡ ਵਿਚਰ ਕੇ ਤਾਰੇ ਦਾਸ ਪਾਖ ਹੈ ॥੩੮॥ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਸਮਾਇ ਗਏ
ਅਗਮ ਗੁਰਾਂ ਕੇ ਗੁਣ, ਸੁਲੱਭੀ ਨਾਸ ਕੀਆ ਚੜ ਆਇਆ ਪਠਾਨਿ ਨੇ।
ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਿਆ ਚੰਦੂ ਮਨ ਸ਼ੋਕ ਭਯਾ, ਖੁਸਰੋ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸ
ਲੰਗਰ ਛਕਾਨਿ ਨੇ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਭੇਟ ਦਿਤੀ ਤਪੀਏ ਤਪਤ ਸਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਵਿਖੇ ਮਨ ਭਾਨਿ ਨੇ। ਲੱਖਾਂ ਸਿਖ ਤਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਚਾਰੇ, ਸੁਧਾਸਰ ਰਚੇ ਉਪਕਾਰ ਹੀ ਕਮਾਨਿ ਨੇ ॥੩੯॥

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਂਈਂ ਯੋਗ ਮਨ ਜਾਣ ਕਰ, ਪ੍ਰੀਤ ਸੇਵ ਗੇੜ ਰਹੇ
ਕਰ ਪਰਤੀਤ ਹੈ। ਦਿਤਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਇਕ ਰੂਪ ਹੂੰ ਕਾ,
ਜੀਵ ਈਸ ਏਕਤਾ ਕਰਾਈ ਜਿਵ ਰੀਤ ਹੈ। ਲੱਗੀ ਲਿਵ ਪੇਖ ਕਹਿ
ਸੂਰਬੀਰ ਬਣ ਰਹੋ, ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧੋ ਸੰਤ ਰਾਖੋ ਨਵ ਨੀਤ ਹੈ ॥ ਸ਼ਸਤ੍ਰ
ਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਕਰੋ ਮਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਧਰੋ, ਭਗਤੀ ਵਿਰਾਗ ਬੀਰ ਰਸ
ਮੇ ਪਰੀਤ ਹੈ ॥੪੦॥ ਦਿੱਤਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਧਾਰਿਆ ਸਾਹਿਬ
ਜਬ, ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕੀਆ ਨਿਰਧਾਰ ਹੈ। ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਨਾਲੀਏਰ
ਆਗੇ ਰਾਖ ਮਥਾ ਟੇਕ, ਗੁਰੂ ਗੱਦੀ ਥਾਪ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ।
ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਣਾਯਾ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਬਿਦਤਾਇਆ ਇਹੁ, ਬੰਦਨਾ ਕੋ ਕਰੋ ਸਦ
ਛੇਵੇਂ ਅਵਿਤਾਰ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਸਿਖ ਗੁਰ ਪੈਰੀਂ ਪਏ,
ਜੋਤਿ ਓਹੋ ਜੁਗਤਿ ਸਾ ਬੀਰ ਰਸ ਧਾਰ ਹੈ ॥੪੧॥ ਦੇ ਗੁਰਿਆਈ
ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੱਦਾ ਆਯੋ, ਪੰਜ ਸਿਖ ਲੇਇ ਧੀਰ ਦਿਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗ ਕੋ।

ਆਏ ਹੈਂ ਲਾਹੌਰ ਸੱਧੂ ਅਰਥ ਮੱਲ ਮਿਲੇ, ਸੇਵਾ ਮੇਂ ਪਿਆਰ ਪਿਖ ਦਿਤਾ
ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਕੋ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਸਭਾ ਆਏ ਆਦਰ ਸੇ ਊਚੇ ਥਾਂਨ, ਕਹਿ ਕੇ
ਬਿਠਾਏ ਕਰ ਬੰਦਨਾ ਸੁ ਢੰਗ ਕੋ। ਚਰਚਾ ਬਹੁਤ ਹੋਈ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਭਯੋ
ਖੁਸ਼, ਆਖੇ ਗੁਰਦੇਵ ਤਾਂਈਂ ਕਰੋ ਮਮ ਅੰਗ ਕੋ ॥੪੨॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਬੀਚ ਲਿਖੋ ਨਬੀ ਦੀ ਸਿਫਤ ਬਹੁ, ਬਡੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਿੰਦੂ ਛੋਟੇ ਮੋਹਿ
ਚੀਤ ਹੈ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਕਹਾ ਨਹੀ ਸਿਫਤ ਹੈ ਨਾਮੁ ਬਿਨਾ, ਹੋਰ ਲਿਖੀ
ਜਾਵੈ ਨਹੀ ਬਾਣੀ ਕਿਸੇ ਰੀਤ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪਿਕੰਬਰ ਹੈਂ ਦਰ ਮੇਰੇ
ਸਾਹਿਬ ਦੇ, ਤੁਰਕ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਬਿਨ ਅਮਲਾਂ ਪਲੀਤ ਹੈ। ਨਹੀ ਤੁਰਕ
ਹੈਨਿ ਵੱਡੇ ਹਿੰਦੂ ਭੀ ਨ ਅਸੀਂ ਕਹੈਂ, ਸਚੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਪਿੰਡ ਨੀਤ
ਹੈ ॥੪੩॥ ਸੁਣ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਯੋ ਖੁਸਰੋ ਨੂੰ ਧਨ ਦਯੋ, ਚੱਟੀ ਲੱਖ
ਦਿਓ ਨਹੀਂ ਕਤਲ ਸੋ ਹੋਹਿ ਤੇ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਬੀਚ ਇਹੁ ਭੜਕਦੀ ਸੀ
ਅੱਗ ਅਗੇ, ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕਾਨਿ ਤੇ ਨਿਆਰੇ ਮਤ ਜੋਹਿ ਤੇ। ਬਹੁ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਹੋਈ ਜਾਤ ਸਿਖ ਇਨਹੂ ਕੇ, ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਪੀਰ ਭੀ ਹੈ ਸਿਦਕੀ ਬਿਲੋਹਿ
ਤੇ। ਚੰਦੂ ਤਾਂਈਂ ਆਖ ਕਰਿ ਕੈਦ ਕਰਵਾਇ ਦਏ, ਉੱਬਲਦੀ ਦੇਗ ਵਿੱਚ
ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਸੋਹਿਤੇ ॥੪੪॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਡੋਲ ਬੈਠੇ ਤਪਤ ਹੈ ਲੋਹਿ ਪਰ,
ਅੱਗ ਹੇਠ ਬਲਦੀ ਹੈ ਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਲ ਕੇ। ਚੰਦੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲ
ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਲਾਹਿ ਅਸ, ਮੰਨਤਿ ਨ ਗੁਰੂ ਕੋਈ ਬਾਤ ਦੁੱਖ ਭਾਲ ਕੇ।
ਜਹਾਂਗੀਰ ਕਹਾ ਜਾਇ ਪੁਛੀਏ ਜੇ ਮੰਨ ਜਾਇ, ਚੰਦੂ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਆਇ
ਆਂਖ ਕਰ ਲਾਲ ਕੇ। ਪੁਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸਾਕ ਮੰਨੋ ਮੇਰੇ ਸ਼ਾਹ ਕਹੇ ਲੱਗ, ਮੁਹੰਮਦ
ਦੀ ਸਿਫਤ ਲਿਖਾਵੋ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੇ ॥੪੫॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਹਾ ਨਹੀ
ਸਿਫਤ ਰਸੂਲ ਲਿਖੈਂ, ਜਹਾਂਗੀਰ ਸੰਦੀ ਨਾ ਲਿਖਾਵੈਂਗੇ ਤਰੀਕ ਕੋ।
ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਹੈਂ ਰਾਖੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸਰੋ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦੀਆ, ਚੱਟੀ ਨਹਿ ਦੇਹੈਂ
ਜਾਨੋ ਸਾਡੀ *ਤਹਕੀਕ ਕੋ। ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕੱਚ ਨਹੀ ਦੇਵਣਾ ਮਿਲਾਇ

---

*ਨਿਸ਼ਚੇ ਵਾਲੀ ਗਲ।

ਕਹੈਂ, ਸਤਿਨਾਮੁ, ਸੰਤ ਗੁਰੂ, ਸਿਖ, ਜਸ, ਏਕ, ਕੋ। ਲੇਵਣਾ ਨ ਸਾਕ
ਤੇਰਾ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਹੀਨਾ ਜਾਣ, ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਰਖੇਂ ਠੀਕ
ਕੋ ॥੪੬॥ ਚੰਦੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਾਸ ਜਾਇ ਕੇ ਸੁਣਾਈ ਸਭ, ਮਾਨਤ
ਨ ਗੁਰੂ ਡਾਢੀ ਤਾਕਤ ਰਖਾਂਵਦੇ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਾ ਕਰ ਇਨ ਕੋ ਸ਼ਹੀਦ
ਤੁਮ, ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖ ਏਹ ਕਰੀ ਬਹੁ ਜਾਂਵਦੇ। ਇਉਂ ਆਖ ਟਲ ਕੇ
ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸ਼ਾਹੁ, ਚੰਦੂ ਦੋਖੀ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ ਆਖੇ ਤੋਂ ਕਰਾਂਵਦੇ।
ਤੱਤੀ ਰੇਤ ਸੀਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵੇ ਪਾਪੀ ਨੀਚ ਕਹਿ, ਤੱਤੀ ਲੋਹਿ ਉਤੇ ਗੁਰੂ
ਆਸਣ ਲਗਾਂਵਦੇ ॥੪੭॥ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਪਏ ਛਾਲੇ ਹੈਂ ਦਿਖਾਈ
ਦੇਤ, ਸਿਖ ਪੰਜੇ ਕੈਦ ਵਿਚ ਕਰੇ ਤਿਸ ਬੇਰ ਹੈ। ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਸੁਣ ਆਯਾ
ਦੇਖ ਦੁਖੀ ਹੋਇ ਰਿਹਾ, ਆਗਿਆ ਕੋ ਦਿਹੁ ਗੁਰ ਪਾਵਾਂ ਮੈ ਅੰਧੇਰ ਹੈ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਹਾ ਤਕੋ ਗਗਨ ਕੇ ਵੱਲ ਜ਼ਰਾ, ਦੇਖੇ ਪੀਰ ਤਿੰਨ ਦੇਵ ਖੜੇ
ਸਿੱਧ ਫੇਰ ਹੈ। ਆਗਿਆ ਮੰਗਤਿ ਗੁਰ ਦੇਤ ਨਹਿ ਦੇਵਨਿ ਕੋ, ਪੇਖ
ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਭਯੋ ਅਚਰਜ ਫੇਰ ਹੈ।੪੮॥ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਧੀਰਜ
ਕੋ ਧਰਤੀ ਸਰੀਖੀ ਧਰੈਂ, ਕੋਈ ਖੋਦ ਕਰੇ ਕੋਈ ਚੰਦਨ ਕੀ ਲੇਪ ਕੋ। ਤੈਸੇ
ਗੁਣ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਦਾ ਵਰਤ ਰਹੇ, ਮੀਆਂ ਮੀਰ, ਦੇਵ, ਕਹੈ ਧੰਨ
ਨਿਰਲੇਪ ਕੋ। ਫੇਰ ਰਾਵੀ ਤਟ ਪਰ ਭੇਜੇ ਹੈਂ ਸ਼ਨਾਨ ਹਿਤ, ਰੁਤ ਗਰਮਾ-
ਇਸ਼ ਪਵੇ ਧੁਪ ਬਿਨ ਮੇਪ ਕੋ। ਕੀਆ ਇਸ਼ਨਾਨ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਧੀਰ
ਦੀਨ, ਸੰਗਤਿ ਭੀ ਆਈ ਦੇਖ ਅਚਰਜ ਖੇਪ ਕੋ ॥੪੯॥ ਜਪੁਜੀ ਦਾ
ਪਾਠ ਕਰ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤ ਪਾਸ, ਰਾਵੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗੁਰ ਗਏ ਹੈਂ ਬਿਰਾਜ
ਜੀ। ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੇ ਭਗਵੰਤ ਗੁਰੂ ਸਚ ਖੰਡ, ਦੇਵ ਮਿਲ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ
ਕਰੇ ਵਾਇ ਵਾਜ ਜੀ। ਸਿਖ ਪਾਂਚੋਂ ਗੁਰ ਕੋ ਸਰੀਰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਵੀ ਮੱਧ, ਕਰੇ
ਜਪੁ ਪਾਠ ਪਰਵਾਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ। ਚੰਦੂ ਕੀ ਜੋ ਨੋਂਹਿ ਮਰੀ ਸ਼ੋਕ ਤਿਸ
ਛਾਇ ਰਿਹਾ, ਆਇਆ ਦੁਸ਼ਟ ਸਿਖਾਂ ਘੂਰੇ ਗਿਆ ਭਾਜ ਜੀ ॥੫੦॥
ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਇ ਕਰ, ਪੰਜੇ ਸਿਖ ਆਏ ਗੁਰੂ ਹਰਿ

ਗੋਬਿੰਦ ਪਾਸ ਹੈ। ਦਸਿਆ ਬਿਰਤਾਂਤ ਜਬ ਬੀਰ ਰਸ ਛਾਏ ਗੁਰੂ, ਜੱਗ,
ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀਆ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਮਿਲੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਤਾਂਈਂ ਭੁਲ ਮੰਨੀ
ਸ਼ਾਹਿ ਤਬ, ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਇਹੋ ਖਾਸ ਹੈ। ਚੰਦੂ ਦੇ
ਨਕੇਲ ਪਾਈ ਫੇਰਾ ਦਿੱਲੀ ਬੀਚ ਸਿਖਾਂ, ਸੁਧਾਸਰ ਆਨ ਜੁੱਤੇ
ਪੈਂਦੇ ਦੇਹ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ ॥੫੧॥

ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਆਂਦਾ ਗਰਮ ਰੇਤ ਸੀਸ ਪਈ, ਭਠਿਹਾਰੇ
ਸੰਗਿ ਕੜਛੇ ਦਿਤਾ ਪਾਪੀ ਮਾਰ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਟ ਕੀ ਦਸ਼ਾ ਐਸੀ ਕੀਤੀ
ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ, ਨਰਕ ਭੀ ਝੱਲੇ ਨਾਹਿ ਵਿਸ਼ਟਾ ਖੁਆਰ ਹੈ। ਲੋਕ
ਪ੍ਰਲੋਕ ਜਾਵੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿੰਦਕਾਂ ਦਾ, ਭਰਮਤੇ ਚੌਰਾਸੀ ਟੇਢੀ ਜੂਨ ਬਾਰ
ਬਾਰ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ੇ ਤਾਂ ਬਖਸ਼ੇ ਇਹੁ ਜਾਣ ਸਭੇ, ਸਦਾ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਤਾਰੇ ਪਾਪੀ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੫੨॥ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪ੍ਰੇਮ
ਗਯਾਨ ਦਾਤੇ, ਦੋਖੀ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੀਆ ਸਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤਿ
ਰਸ ਰਹੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮ ਤੋਹਿ ਜਰੇ, ਤੇਰੇ ਜੈਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਨ ਹੂਆ ਸੰਸਾਰ
ਹੈ। ਨਾਮੁ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਤਿਆਰ ਕੀਏ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮੈ
ਕੀਰਤ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨਾ ਹੈ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਹੋ ਗੁਰੂ, ਅਜਰ
ਜਰਨ ਵਾਲੇ ਸਚੇ ਕਰਤਾਰ ਹੈ ॥੫੩॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਾਲ ਬਤਾਲੀ ਉਮਰ ਗੁਰ, ਸਤਾਈ ਦਿਨ ਇਕ ਮਾਹ।
ਚੌਬੀ ਬਰਸ ਨੌ ਮਾਹਿ ਲੌਂ, ਦੋ ਦਿਨ ਗੁਰਤਾ ਆਹ ॥੫੪॥
ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਤ੍ਰਿਹਠਾ ਭਯੋ, ਜੇਠ ਚੌਥ ਸੁਦਿ ਤਾਹਿ।
ਬੀਚ ਲਾਹੌਰੈ ਰਾਵਿ ਤਟ, ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਸਮਾਹਿ ॥੫੫॥
ਗੁਰ ਕਰਣੀ ਕੀਰਤ ਅਧਿਕ, ਬਰਨੀ ਮੂਲ ਨ ਜਾਹਿ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਹਰੀ, ਵਸੋ ਰਿਦੈ ਮਮ ਚਾਹਿ ॥੫੬॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਰਹਿਤ ਗੁਰ, ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੇ ਆਤੀਤ।
ਸਦਾ ਏਕ ਰਸੁ ਖੋਭ ਬਿਨ, ਬਿਆਪਕ ਅਦ੍ਵੈ ਨੀਤ ॥੫੭॥

ਪੂਰਨ ਜੋਤਿ ਅਖੰਡ ਮੈ, ਘਟ ਘਟ ਰਹੇ ਬਿਆਪ।
ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਕਾਲ ਅਪਾਰ ਗੁਰ, ਅਨੁਭਵ ਆਪੇ ਆਪ ॥੫੯॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਪੰਜਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ੫ ॥

-o-

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸੱਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਕਾਲ ਗੁਰ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਗੁਰ, ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਸੇਵ ॥੧॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਅਰਜਨ ਸੁਨੈ, ਜੋਤੀ ਰੂਪ ਬਿਸਾਲ।
ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਆਪ ਹੈ, ਨੀਚ ਨਾਸ ਸੰਤ ਪਾਲ ॥੨॥
ਪੰਚ ਸਰੂਪ ਮੈ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ, ਰਹਿ ਤਾਰਿਓ ਸੰਸਾਰ।
ਖਸ਼ਟਮ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਡੰਡਣੇ, ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰ ਕਰਤਾਰ ॥੩॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹਰਿ, ਪੂਰਨ ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਸ਼।
ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਭੁ, ਜਾਚਤਿ ਸੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੪॥
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬੁੱਢੇ ਨਿਕਟ, ਕਹਿਓ ਵਰ ਲੇ ਜਾਹਿ।
ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਯੁਤ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਆਹਿ ॥੫॥
ਸੁਣਿ ਮਾਤਾ ਪੀਸਨਿ ਕਰ੍ਯੋ, ਹੱਥੀਂ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰੀਤ।
ਸਵੇਰੇ ਆਪ ਪਕਾਇਕੇ, ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਸੰਗ ਕੀਤ ॥੬॥
ਪੀਛੇ ਚਲਤ ਕਛੁ ਦਾਸ ਹੀ, ਅਪਨੇ ਧਰਿਓ ਸੀਸ।
ਮਾਤਾ ਗਮਨੀ ਪਗ ਨਗਨ, ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਇ ਆਸੀਸ ॥੭॥
ਸਾਹਿਬ ਬੁੱਢੇ ਕੋ ਲਗੀ, ਭੂਖ ਬਹੁਤ ਤਿਹਿ ਕਾਲ।
ਮਾਤਾ ਪਿਖ ਆਗੇ ਅਯੋ, ਭੋਜਨ ਮਾਂਗਤ ਬਾਲ ॥੮॥

ਬੁੱਢਾ ਕਹਿ ਮਾਤਾ ਸੁਣੋ, ਮੋਕਉ ਲਾਗੀ ਭੂਖ।
ਤੁਮ ਮਾਤਾ ਮੈ ਦਾਸ ਕੀ, ਰੋਟੀ ਦਿਓ ਮਿਟ ਦੂਖ ॥੯॥
ਸੁਣ ਮਾਤਾ ਕਰ ਜੋਰ ਕੇ, ਭੋਜਨ ਦੀਆ ਖਾਨ।
ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੈਂ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਜਾਨ ॥੧੦॥
ਮਿੱਸੀ ਰੋਟੀ ਖਾਇ ਕੇ, ਮੱਖਣ ਦਹੀਂ ਮਿਲਾਇ।
ਲੱਸੀ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਅਧਿਕ, ਗੰਢੇ ਭੰਨ ਸੁ ਖਾਇ ॥੧੧॥
ਚੁਲਾ ਕਰ੍ਯੋ ਹਿਤ ਸਾਥ ਤਬ, ਗਰਜਤ ਬਿਜਲੀ ਮੇਘ।
ਵਰ ਦੀਨੋ ਮਾਤਾ ਸੁਣੋ, ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਇ ਗੁਰ *ਸੇਂਘ ॥੧੨॥
ਹੋਵੈ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ ਜਗ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਰ ਹੈ ਅੰਗ।
ਅਨਾਥਨ ਕੀ ਰੱਛਾ ਕਰੈ, ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਵੈ ਜੰਗ ॥੧੩॥
ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਆਨੰਦ ਭੇ, ਮਾਤਾ ਵਰ ਜਬ ਪਾਇ।
ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰ, ਉਮਰ ਸਾਲ ਸੌ ਭਾਇ ॥੧੪॥
ਸੁਣ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹ੍ਵੈ, ਬ੍ਰਿਧ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕੀਨ।
ਚਲ ਆਈ ਬੀੜੋਂ ਤੁਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੧੫॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕੇ ਨਿਕਟ ਤਬ, ਕਹੀ ਗਾਥ ਸਭ ਗੀਤ।
ਵਰ ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਦਯੋ, ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਇ ਰਿਪੁ ਜੀਤ ॥੧੬॥
ਸੁਣ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੇ, ਗੁਰ ਸਿੱਖਨਿ ਵਡਿਆਇ।
ਜੋ ਗੁਰ ਸਿਖ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮੈ, ਸਦ ਹੀ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥੧੭॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਜੀ ਰਾਤ ਕੋ, ਮਹਿਲੀਂ ਆਇ ਬਿਰਾਜ।
ਦਿਨ ਮੈਂ ਤਾਰੈਂ ਸੰਗਤਾਂ, ਹਰਿਮੰਦਰ ਮਹਾਰਾਜ ॥੧੮॥
ਬਡਾਲੀ ਮੈਂ ਆਏ ਗੁਰੂ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰ ਸੇਵ।
ਵੈਰੁ ਰਹਿਤ ਨਿਰਭਉ ਸਦਾ, ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰਦੇਵ ॥੧੯॥
ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਬਾਵਨ ਤਬੈ, ਹਾੜ ਵਦੀ ਥਿੱਤ ਏਕ।

*ਸ਼ੇਰ ਸਮ ਬਹਾਦਰ।

ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਬਿਬੇਕ ॥੨੦॥
ਪੁੱਖਾ ਨਛੱਤ੍ਰ ਕੇ ਉਦੇ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਚੰਦ।
ਮਾਤ ਗੰਗ ਕੇ ਅਵਤਰੇ, ਦੀਪਕ ਹੋ ਗਏ ਮੰਦ ॥੨੧॥
ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਧਰਨੀ ਭਯੋ, ਗਿਨੇ ਨ ਜਾਵੈ ਮੀਤ।
ਬਾਲ ਖੇਲ ਜਿਮ ਗੁਰ ਕਰੇ, ਮਾਤਾ ਪੇਖਤ ਜੀਤ ॥੨੨॥
ਬਰਧਤਿ ਤਨ ਆਨੰਦ ਸੇ, ਸੁੰਦਰ ਮੋਹਿਨ ਰੂਪ।
ਭਾਰੀ ਲੰਬਾ ਅਧਿਕ ਤਨ, ਮੰਗਲ ਉਦੇ ਅਨੂਪ ॥੨੩॥
ਪਿੰਡ ਬਡਾਲੀ ਕੇ ਭਯੋ,

ਕਬਿੱਤ—ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਲਕ ਸੀ ਬੈਸ ਮਾਹਿ, ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਹਰਖਾਇਆ।ਕਰਮੋਂ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਭੇਜੀ ਵਿਹੁ ਲਾਇ ਥਣੀ, ਮਾਰ ਕੇ ਮੁਕਤਿ ਕਰੀ ਦਾਈ ਸੁਖਦਾਇਆ। ਸਰਪ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੀਆ ਤਿਸਦਾ ਉਧਾਰ ਤਬ, ਦੇਵਤੇ ਦਰਸ ਕਰ ਆਨੰਦ ਸਵਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਇ ਵੱਸੇ ਸੁਖ ਸੰਗ ਗੁਰੂ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ॥੨੪॥ ਬਾਲ ਸਮ ਖੇਲ ਕਰੈਂ ਅਨਦ ਅਗਾਧ ਧਰੈਂ, ਨਿਕਲੀ ਹੈ ਸੀਤਲਾ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਸੁਵਾਇਆ। ਰਾਖੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਾਲਕ ਅਰੋਗ ਦੇਹੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦੁ ਤੇ ਦੂਖ ਸਭ ਘਾਇਆ। ਅੰਗ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਖਿਆ ਤੇ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਕਿਵੇਂ ਸੀਤਲਾ ਰਹਾਇਆ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਵੈਰ ਕਰ ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਮਾਰਨੇ ਕੋ, ਬਾਮਣ ਨੂੰ ਲੋਭ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿਵਾਇਆ ॥੨੫॥

ਬਾਮਣ ਨੇ ਕੀਤਾ ਪਾਯੋ ਸੂਲ ਸੇ ਮਰਾਯੋ ਤਹਿ, ਮੋਤੀ ਹੁਤੋ ਕੂਕਰ ਸੋ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਆ। ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਤਾਪ ਆਯੋ ਹਾਥ ਦੇ ਬਚਾਯੋ ਪ੍ਰਭੂ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਜਾਪ ਕਰ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਹਟਾਇਆ।ਬਾਬੇ ਬੁਢੇ ਪਾਸ ਗੁਰ ਪੜਨਿ ਪਠਾਏ ਸੁਤ, ਥੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਬਾਣੀ ਸੁਖ ਦਾਇਆ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਵਿਦਿਆ ਕੋ ਵਰ ਦਾਨ ਦੀਆ ਤਬ, ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੁਢਾ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿਖਲਾਇਆ ॥੨੬॥ ਨੌ ਸਾਲ ਆਯੂ ਭਈ ਚੰਦੂ ਨੇ ਪਠਾਏ ਤਬ,

ਲਾਗੀ ਤੇ ਬਿਪਰ ਪੇਖ ਮਨ ਲਲਚਾਇਆ। ਚੰਦੂ ਪਾਸ ਕਹਿਓ ਤਿਨਾ ਮੋਰੀ ਕੋ ਲਵਾਈ ਈਟ, ਮੈ ਚੁਬਾਰੇ ਤੁੱਲ ਦੇਖ ਕੀਨੀ ਨ ਸਗਾਇਆ। ਹੱਛਾ ਅਬ ਜੱਯੈ ਤੋਰੀ ਕਰੀ ਹਮ ਮਾਨ ਲਈ, ਸੁਣ ਲਾਗੀ ਤਬ ਗੁਰੂ ਧਾਮ ਚਲ ਆਇਆ। ਦਿਲੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਗੁਰਾਂ ਤਾਂਈਂ, ਸਾਕ ਏਸ ਸਾਕਤ ਦਾ ਨ ਲੇਹੁ ਗੁਰ ਰਾਇਆ ॥੨੭॥

ਚਿਠੀ ਪੜਿ ਜਬ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲਈ, ਸਭਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਸਾਕ ਦੀਆ ਮੋੜ ਹੈ। ਭਾਈ ਨਰਾਇਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹਰੀ ਚੰਦ ਸਿਖ ਦੋਏ, ਕੀਆ ਸਾਕ ਇਨਹੂੰ ਨੇ ਦੋਇ ਕਰ ਜੋੜ ਹੈ। ਚੰਦੂ ਦੁਖੀ ਹੋਇ ਤਬ ਵੈਰ ਕੀਆ ਗੁਰਾਂ ਸਾਥ, ਪਿਰਥੀਆ ਭੀ ਮਿਲ ਕੀਆ ਕਰਮ ਅਮੋੜ ਹੈ। ਸੁਲਹੀ ਸੇ ਮਰੇ ਦੁਖੀ ਵੈਰ ਕਰ ਗੁਰਾਂ ਸਾਥ, ਆਪਣਾ ਭੀ ਤਿਆਗ ਚਲੇ ਸਾਕ ਪੁੱਤ ਛੋੜ ਹੈ ॥੨੮॥ ਅਨੰਦ ਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਹੋਇਆ ਤੀਨ ਗੁਰ ਮਹਿਲ ਹੈ, ਦਮੋਦਰੀ ਜੀ ਮਾਤ ਮਰਵਾਹੀ ਦੋਇ ਜਾਨੀਏ। ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਤੀਜੀ ਭਈ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਵਾਰ ਅਗੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਪੂਤ ਭਲੇ ਹੋਇ ਬਿਦਤਾਨੀਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਰਾਤਿ ਦਿਨੇ ਕਰੀ, ਦਰਸ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਘਰੀ ਰਹਿਤ ਬਖਾਨੀਏ। ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਸਦਾ ਧਿਆਨ ਮਨ ਬੀਚ ਧਰੇ, ਸ਼ਰਧਾ ਸੇ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਕੰਠ ਕਰੇ ਮਾਨੀਏ ॥੨੯॥

ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਕਾ ਐਸਾ ਮਨ ਟਿਕ ਗਿਆ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਸਿ ਭਏ ਗਲਿਤਾਨ ਹੈ। ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਖ ਨਾਮੁ ਅਭਿਆਸ ਦਿਖ, ਰੰਗ ਵਿਖੇ ਮਸਤ ਨ ਹੋਰ ਕਦੇ ਧਿਆਨ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੇਵ ਹੀ ਕੀ ਕਰੈ ਮਨ ਮੁਦ ਧਾਰ, ਜਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਪ ਹਾਥ ਸੇ ਕਰਾਨ ਹੈ। ਚਰਨ ਪਲੋਸਤ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਾਤਿ ਬੀਤ ਜਾਵੈ, ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੈਂ ਪੱਖਾ ਹਿਤ ਠਾਨ ਹੈ ॥੩੦॥ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਤ ਆਪਣੇ ਕੀ, ਰੀਝੇ ਗੁਰਦੇਵ ਪਾਸਿ ਬੈਠਿ ਕੀਆ ਵਾਕ ਕੋ। ਘਾਲਨਾ ਪਈ ਹੈ ਥਾਇ ਅਬ ਏਹੁ ਕਾਜ ਕਰੋ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਸਿੱਖ ਕਰੋ ਮਨ ਪਾਕ ਕੋ।

ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਰਖ, ਨਾਮ ਅਭਿਆਸੁ ਕਰੋ
ਪਾਵੋ ਮਨ ਠਾਕ ਕੋ। ਬਾਹਰ ਸੂਰਬੀਰ ਬਨੌਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੇ ਦੁਸ਼ਟ ਹਨੌਂ,
ਆਵੇ ਚੜ ਤਾਕੋ ਨਹਿ ਦੇਵੋ ਪਿਠ ਹਾਕ ਕੋ ॥੩੧॥ ਸੂਰਬੀਰ ਹੋਇ
ਜਬ ਸ਼ਸਤਰ ਧਰੋ ਤੁਮ, ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਸੰਤਨਿ ਉਬਾਰਿਨਾ। ਮਨ
ਮੇ ਗਿਆਨ ਕਦੇ ਦੇਵਣਾ ਭੁਲਾਇ ਨਹੀ, ਕਹਿ ਐਸੇ ਬੁੱਢੇ ਆਦਿ ਸਿਖਾਂ
ਕੋ ਹਕਾਰਿ ਨਾ। ਦਿਤੀ ਗੁਰਿਆਈ ਜੋਤਿ ਆਪਣੀ ਵਸਾਈ ਤਬ,
ਗੁਰਮਤਿ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਅਘ ਟਾਰਿਨਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਆਪੇ
ਰੂਪ ਹੋਇਗਏ, ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ਧਰਿ ਜਗਤਿ ਉਧਾਰਿਨਾ ॥੩੨॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ, ਸੱਦਕੇ ਕਸ਼ਟ ਦੀਏ ਚੰਦੂ
ਆਦਿ ਜਾਲਮਾਂ। ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਦਾਤੇ ਗੁਰੂ ਧਰਤੀ ਜਿਉਂ ਧੀਰ ਧਾਰੀ,
ਝੱਲੇ ਹੈਂ ਦੂਖ ਮਨ ਪੀਰ ਨਹਿ ਘਾਲਮਾਂ। ਦੂਖ ਸੁਖ ਬਿਆਪਤ ਨਹੀ ਹੈ
ਤਹਾਂ ਗੁਰਾਂ ਤਾਂਈਂ, ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਮ ਆਤਮਾ ਉਛਾਲਮਾਂ। ਰਾਵੀ
ਤਟ ਪਰ ਗੁਰਾਂ ਤਿਆਗ ਦਿਤੀ ਦੇਹ ਭਾਈ, ਸਚਿਖੰਡ ਪਹੁੰਚੇ ਹੈ ਪੋਹੇ
ਨਹੀ ਕਾਲਮਾਂ ॥੩੩॥ ਪੰਜ ਸਿਖ ਜੇਠਾ ਤੇ ਪਿਰਾਣਾ ਜੀ ਪੈੜਾ ਭਏ,
ਲੰਗਾਹਾ ਤੇ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਆਏ ਗੁਰ ਪਾਸ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਭ ਬਾਤ ਕਹੀ
ਗੁਰੂ ਵਿਗ, ਅਗਨ ਹੈ ਚੰਦੂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਮਿਲ ਘਾਸ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਹੀਦ
ਕਰੇ ਇਨਾਂ ਸਿਰ ਪਾਪ ਪਰੇ, ਦੇਖ ਦੁਖ ਨਹੀ ਜਰੇ ਸਾਨੂੰ ਦੁਖ ਰਾਸ ਹੈ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਧਰ ਰਖੀ ਧੀਰ, ਆਪ ਕੇ ਨਿਕਟ ਸਭ
ਉਚਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥੩੪॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਵਾਇ
ਕਰ, ਦਸ ਦਿਨ ਬਾਦ ਭੋਗ ਆਛੀ ਬਿਧ ਪਾਵਤੇ। ਸੰਗਤਿ ਬੁਲਾਇ
ਦਿਤਾ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇ ਜੱਗ, ਬਸਤ੍ਰ ਰੁਪਈਏ ਅਨਗਿਨਤ ਦਿਵਾਵਤੇ। ਸਤਿ-
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਬਿਘਨ ਬਿਨਾਸਨ ਹੈਂ, ਐਸੇ ਜਸ ਕਰਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਾਵਤੇ।
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਰਚਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਸਾਵਾਰ
ਮਿਲ ਗਾਵਤੇ ॥੩੫। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਬਾਬੇ ਬੁਢੇ ਜੀ ਦੇ ਹਥੋਂ ਲੀਏ, ਔਰ

ਪੂਣ ਕੀਆ ਕਰੋਂ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਨਾਸ ਮੈ। ਬੀਰ ਰਸ ਸਿਖਾਂ ਵਿਚ ਭਰ ਦਿਤਾ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਰਿਦੇ ਬਾਹਰ ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੈ। ਕਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ
ਬਹੁ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕਰ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਕੀਏ ਫੌਜ ਰਖੀ ਸੁਖ ਰਾਸ ਮੈ।
ਸਰਬ ਕਛਹਿਰੇ ਪਾਏ ਤੇੜ ਰਖੈਂ ਸਿਖ ਬੀਰ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਕਰੈਂ
ਆਗਿਆ ਹੁਲਾਸ ਮੈ ॥੩੬॥

ਚੰਦੂ ਦੂਤ ਭੇਜਿਆ ਸਗਾਈ ਲੇਹੁ ਪੁਤਰੀ ਦੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣ ਕਹਾ
ਜਾਨ ਤੇਰੀ ਲੇਹਿੰਗੇ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਪਾਸ ਚੁਗਲੀ ਚੰਦੂ ਨੇ ਬਿਰੋਧ ਕਹੀ,
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰੇ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਟਿਕਣੇ ਨ ਦੇਹਿੰਗੇ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਦਿੱਤਾ
ਸੁਧਾਸਰ ਭੇਜ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਸ਼ਾਹ ਦਿਖਲੇਹਿੰਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਲੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਮਜਨੂੰ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਕੀਆ ਡੇਰਾ ਫੌਜ
ਤੇਹਿੰਗੇ ॥੩੭॥ ਜਹਾਂਗੀਰ ਮੇਲ ਕੀਆ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਅਦਬ ਕਰ, ਸ਼ੇਰ
ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰ ਆਵਤੇ। ਜੰਗਲ ਮੇ ਡੇਰੇ ਕਰੇ ਘਾਹੀ ਸਚਾ
ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੁ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਮਨ ਅਨੰਦ ਉਪਜਾਵਤੇ। ਚੰਦੂ ਨੇ ਨਜੂਮੀ
ਪ੍ਰੇਰੇ ਸ਼ਾਹੁ ਸਾੜ੍ਹ ਸਤੀ ਹੇਰੇ, ਗਵਾਲੀਏਰ ਰਹੈ ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਗੁਰ ਭਾਵਤੇ।
ਹਰਿਦਾਸ ਦਰੋਗਾ ਸਿੱਖ ਪਾਪੀ ਚੰਦੂ ਦੇਖ ਰੁਖ, ਜ਼ਹਿਰ ਪੁਸ਼ਾਕ ਭੇਜੀ
ਨਹੀਂ ਪਹਿਰਾਵਤੇ ॥੩੮॥ ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਭਏ ਸਿੱਖਨਿ ਸਲਾਹ
ਕਰ, ਸ਼ੇਰ ਰੂਪ ਧਰ ਜਾਇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ। ਸ਼ਾਹ ਕਰੇ ਭੇਜਣੇ
ਵਜ਼ੀਰ ਉਮਰਾਵ ਬਹੁ, ਆਵੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਬ ਦਿੱਲੀ ਸੁਖਦਾਇਆ।
ਚਲਣਾ ਨ ਚਾਹਾ ਰਾਜੇ ਬਾਵਨ ਅਧੀਨ ਭਏ, ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਕੋਇ ਨ ਛੁਡਾਇਆ। ਸ਼ਾਹ ਕਹਾ ਪੱਲਾ ਗੁਰ ਪਕੜ ਕੇ ਲੰਘ ਆਵੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਮਾ ਕਲੀ ਪੰਜਾਹ ਕੋ ਪੁਵਾਇਆ ॥੩੯॥

ਦੋਇ ਰਹੇ ਤਣੀਆਂ ਸੇ ਕੈਦੋਂ ਹੀ ਬਵਿੰਜਾ ਕੱਢੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਦੀ
ਛੋੜ ਨਾਮ ਧਰਵਾਇਆ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲ ਕਰ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਹੋਆ,
ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂਈਂ ਦੇਸ ਰਾਜ ਹੈ ਦਿਵਾਇਆ। ਹੋਏ ਬਿਦਾ ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੇ

ਕਰ ਸ਼ਾਹ ਪਾਸੋਂ, ਮਾਲਾ ਗੁਰ ਦੇਖ ਸ਼ਾਹ ਮਣਕਾ ਮੰਗਾਇਆ। ਚੰਦੂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਮਾਲਾ ਲਈ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕੀ, ਸ਼ਾਹ ਆਪ ਚੰਦੂ ਤਦੋਂ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾਇਆ ॥੪੦॥ ਆਪ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਮੇਰੀ ਖਤਾ ਮਾਫ ਕਰੋ, ਕੈਸਾ ਹੈ ਚਲਾਕ ਆਪ ਸਿਰੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਹਿਆ। ਪੰਜ ਜੁਤੇ ਇਕ ਸਿਖ ਲਾਵੇ ਏਹੁ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਕੁਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚ ਠੀਕਰੇ ਖੁਵਾਇਆ। ਨੱਕ ਮੇ ਨਕੇਲ ਪਾਈ ਚੰਡਾਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀਆ, ਗਲੀ ਗਲੀ ਫਿਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗੁਰ ਕੋ ਸੁਵਾਇਆ। ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈਂ ਵਿਚ ਦੋਜ਼ਕ ਦੇ ਦੰਡ ਮਿਲੇ, ਏਥੇ ਗਿਆ ਮੁੱਕਰ ਜਿਨ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਾਇਆ ॥੪੧॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੁਖ ਆਨਦ ਖਬਰ ਭੇਜ, ਚੰਦੂ ਜੋ ਪਾਪੀ ਗੁਰ ਪਕੜ ਰਖਾਇਆ। ਮਜਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਟਿੱਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਦਸਿਆ ਸੀ, ਬੇਗਮਾ ਦੀ ਗੀਤ ਕਾਮ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ। ਜੇਠੇ ਤਾਂਈਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਗੁਰੂ ਛੇਵੇਂ ਸ਼ਾਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਏ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਭਾਇਆ। ਲੈ ਗਏ ਲਾਹੌਰ ਚੰਦੂ ਭਠਿਹਾਰੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ, ਗੁਰ ਦੋਖੀ ਸੁਆਨ ਮ੍ਰਿਤ ਪਾਈ ਪਛੁਤਾਇਆ ॥੪੨॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਹੇ ਸੋਹਣੇ ਦੀਵਾਨ ਲਾਏ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਸ ਗਾਏ ਸੰਗਤਿ ਸਵਾਇਆ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਦੋਖੀ ਸਭ ਛਾਰ ਭਏ, ਸੰਗਤਿ ਦਾ ਮੇਲ ਆਪ ਕਰਿਆ ਕਰਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਕੇ ਦਰਸ ਕੋ, ਆਇ ਸੁਣਿ ਕੀਰਤਨਿ ਅਨਦ ਵਧਾਇਆ। ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਗੁਰੂ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਕਰੈਂ, ਸੂਰ ਬੀਰ ਵਾਰਾਂ ਸੁਣਿ ਧੁਨਿ ਲਿਖਵਾਇਆ ॥੪੩॥

ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦਾ ਸੁਤ ਮੇਹਰਬਾਨ ਚੰਦੂ ਸੁਤ ਸਾਥ, ਮਿਲਕੇ ਸੁ ਗੁਰਾਂ ਨਾਲ ਵੈਰ ਹੈ ਕਰਾਂਵਦੇ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਸ਼ਾਹੁ ਮੋਆ ਦੁਖੀ ਤੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਇ, ਨਿਰਵੈਰਾਂ ਨਾਲ ਵੈਰ ਜ਼ੁਲਮ ਰਚਾਂਵਦੇ। ਵਿਸ਼ਟਾ ਕੀਟ ਹੋਤ ਜੋਊ ਗੁਰੂ ਸਾਥ ਵੈਰ ਪਾਵੈ, ਦੋਜ਼ਕ ਦੀ ਅੱਗ ਤਿਸ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਤਪਾਂਵਦੇ। ਗੁਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਨਰਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਦੁਖੀ ਹੋਇ, ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਬੰਨ ਤਾਂ ਪਿਸ਼ਾਬ

ਨਹੀਂ ਆਂਵਦੇ ॥੪੪॥ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਗਦੀ ਬੈਠ ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਹੇ ਲੱਗ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਸ਼ਰਾ ਹਿੰਦ ਤਾਈਂ ਹੈ ਮਨਾਂਵਦਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਸੀ ਘੋੜਾ ਲਿਆਏ, ਰਾਹ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਖੋਹਿ ਕੇ ਬੰਧਾਂਵਦਾ। ਸਿਖ ਨੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਪੁਜਾ, ਹੋ ਗਿਆ ਬੀਮਾਰ ਕਾਜ਼ੀ ਘੋੜਾ ਦਾਨ ਪਾਂਵਦਾ। ਕਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਘੋੜਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ, ਰਾਜ਼ੀ ਘੋੜਾ ਹੋਯਾ ਸਿੱਖ ਧੰਨ ਧੰਨ ਗਾਂਵਦਾ ॥੪੫॥

ਕੌਲਾਂ ਕਾਜ਼ੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਸੀ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਸੇਵਾ ਕਰੇ, ਸੁਖਮਨੀ ਕੰਠ ਊਚੀ ਸੁਰ ਪਾਠ ਗਾਂਵਦੀ। ਕਾਜ਼ੀ ਸੁਣ ਕਤਲ ਦਾ ਫਤਵਾ ਲੁਵਾਇ ਦਿਤਾ, ਕਾਜਣਿ ਸੁ ਮੀਆਂ ਮੀਰ *ਸਾਮ ਤੱਕ ਆਂਵਦੀ। ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਕੌਲਾਂ ਤਾਈਂ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਭੇਜ, ਜਾਨ ਏਸ ਬਾਲਕੀ ਦੀ ਤੁਰਤ ਬਚਾਂਵਦੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਘਰ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰੇ ਹਿਤ ਸਾਥ, ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੈ ਬਿਤਾਂਵਦੀ ॥੪੬॥ ਗੁਰੂ ਘਰ ਬਖਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮ ਰੰਗ ਪਾਇ, ਚਰਨਾਂ ਮੇਂ ਚਿਤ ਲਾਇ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਿਆ। ਕੌਲਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਾਥ ਭਈ ਮਨ ਮਗਨ ਹੈ, ਜ਼ੇਵਰ ਜੋ ਮਾਇਆ ਗੁਰ ਭੇਟਾ ਤਿਸ ਵਾਰਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਮਾਇਆ ਇਹਦੀ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੌਲਸਰ ਨਾਮ ਹੈ ਸ੍ਰੋਵਰ ਉਸਾਰਿਆ। ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਰਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਗਿਆਨ ਸਹੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਮੇਂ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਭਾਰਿਆ ॥੪੭॥

ਨਾਨਕ ਮਤੇ ਜਾਇ ਗੁਰਾਂ ਸਿੱਧਾਂ ਤਾਈਂ ਦੂਰ ਕੀਆ, ਭਾਈ ਅਲ-ਮਸਤ ਧੀਰ ਪੀਪਲ ਸਵਾਰਿਆ। ਡਰੋਲੀ ਸਾਂਈਂ ਦਾਸ ਤਾਂਈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਿਹਾਲ ਪ੍ਰਭੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਰਵਾਰ ਸੁਣੋ ਹਿਤ ਧਾਰਿਆ। ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਅਣੀ ਰਾਇ ਬੀਬੀ ਬੀਰੋ ਭਲੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਟੱਲ ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਜੀ ਪਿਆਰਿਆ। ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੰਜਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਪਰਵਾਰਿਆ ॥੪੮॥

---

*ਸ਼ਰਨ।

ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਅੰਤ ਸਭ ਹਾਰ ਗਏ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਜੀਤ ਸੰਦਾ ਧੌਂਸਾ ਹੈ ਧੁੰਕਾਰਿਆ। ਥਨੇਸਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਏ, ਸਾਹਿਬ ਬੁੱਢੇ ਚੌਕੀ ਤੋਰੀ ਮਿਲੇ ਹਿਤ ਧਾਰਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਹੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਦਾਂਤ ਭਏ, ਕਰਨਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਉਚਾਰਿਆ। ਸ੍ਰੋਤਾ ਤੇ ਬਕਤਾ ਦੇ ਚੌਦਾਂ ਚੌਦਾਂ ਗੁਣ ਕਹੇ, ਸਿਖਾਂ ਤਾਂਈਂ ਸ਼ੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਿਆਰਿਆ ॥੪੯॥ ਗੁਰੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਆਏ ਭਾਗ ਭਰੀ ਸੁਖੀ ਕਰ, ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਕੱਟੂ ਸ਼ਾਹ ਸੇਵਾ ਦਾਸ ਤਾਰਿਆ। ਫੇਰ ਨਾਨਕਾਣੇ ਆਏ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਮੇਹਰਾ ਸਿੱਖ, ਮਾਤ ਗੰਗ ਸਚ ਖੰਡ ਗਈ ਹੈ ਪਧਾਰਿਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਿਬੇਕ ਦੇਇ ਰਚਿਆ ਬਿਬੇਕ ਸਰ, ਦੇਖਕੇ ਇਕਾਂਤ ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਰਹੈ ਭਾਰਿਆ। ਪੈਂਦੇ ਖਾਨ ਨੌਕਰ ਹੋ ਰਹਿਣ ਸੁ ਲੱਗਾ ਪਾਸ, ਬਲੀ ਹੋਆ ਅੰਕ ਮੇਟੇ ਰੁਪਈਏ ਹੱਥ ਨਾਰਿਆ ॥੫੦॥

ਨਾਰਦ ਤੇ ਕਲਹਾ ਨੇ ਯੁਧ ਆਣ ਮੰਗਿਆ ਹੈ, ਗਏ ਸੁ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗੁਰ ਗੁਣ ਜਿਸ ਰਾਸ ਹੈ। ਬਾਜ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਸੰਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨਿ ਆਯਾ, ਏਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀ ਚਰਨ ਕੀ ਆਸ ਹੈ। ਫੌਜ ਚੜ ਆਈ ਦੇਖ ਜੰਗ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀਆ, ਲੋਹ ਗੜ ਕਿਲੇ ਗੋਲੇ ਪੈਣ ਵਿਚੋਂ ਖਾਸ ਹੈ। ਅਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਮਿਰਜ਼ਾ ਬੇਗ ਜੁਧ ਕੀਆ ਭਾਰੀ ਇਨ, ਮੁਗਲਸ ਖਾਂ ਸੁਲਤਾਂਨ ਬੇਗ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ ॥੫੧॥ ਮਾਰੇ ਜੰਗ ਬੀਚ ਸਭ ਸਪਤ ਹਜ਼ਾਰ ਆਏ, ਸਿੰਘਾ ਨੰਦਾ ਤੋਤਾ ਤੇ ਤਿਲੋਕਾ ਜੂਝੇ ਜੰਗ ਹੈ। ਹੋਈ ਜਿੱਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਸੋਹਿ ਰਹੀ, ਸ਼ਾਹ ਫੌਜ ਹਾਰੀ ਮਾਰੇ ਸੂਬੇ ਮਨ ਭੰਗ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਬੀਰੋ ਜੀ ਕਾ ਕਰ ਆਨੰਦ ਝਬਾਲ ਆਏ, ਸਾਧੂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਮਨ ਹਰਿ ਰੰਗ ਹੈ। ਗੋਵਿੰਦ ਵਾਲ ਆਏ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਗ, ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਗਏ ਦੁਆਬੇ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਸੰਗ ਹੈ ॥੫੨॥

ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਹਾਲ ਵਰ, ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਰਾਜੈ ਮਨ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਭਾਵਤੇ। ਪਠਾਨ ਸਿੱਖ ਆਣ ਹੋਏ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰ ਬੱਧਾ,

ਘੇਰੜ ਨਿੰਦਕ ਮਾਰ ਜੰਗ ਕੋ ਉਮਾਵਤੇ। ਸੂਬਾ ਚੜ ਆਯਾ ਜੋ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਮੁਹੰਮਦ ਤੇ ਜਟੂ ਬੈਰਮ ਮਥਰਾ ਜੁਝਾਵਤੇ। ਬਲਵੰਡ ਕਲਿਆਣਾ ਅਲੀ ਬਖਸ਼ ਤੇ ਨਾਨੋ ਕਹਿ, ਇਮਾਮ ਦੀਨ ਨਬੀ ਬਖਸ਼ ਮਾਰੇ ਜੰਗ ਆਵਤੇ ॥੫੩॥ ਕਰੀਮ ਤੇ ਅਬਦੁੱਲਾ ਹੱਲਾ ਕਰਤੇ ਹੀ ਜੰਗ ਮੂਏ, ਪਰਸਰਾਮ ਆਦਿ ਜੋਧਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭੇ ਧਿਆਨ ਹੈ। ਕਰਮ ਚੰਦ ਤਾਂਈ ਜਾਨ ਕਾਇਰ ਕਾਜ ਹੋਰ ਕਰੈ, ਦੀਆ ਗੁਰ ਛੋਡ ਗਿਆ ਰੋਵਤ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ ਮਾਰ ਸੂਬੇ ਸੰਗ ਲਈ, ਦਮਦਮਾ ਬਣਾਇ ਲੀਨੀ ਫਤੇ ਗੁਰੂ ਭਾਨ ਹੈ। ਸੁਭਾਗਾ ਸਿਖ ਭੇਟ ਲਿਆਯਾ ਘੋੜੇ ਗੁਰਦੇਵ ਲਈ, ਸੁਧ ਜਪੁ ਪਾਠ ਘੋੜਾ ਦਿਤਾ ਤਿਸੁ ਦਾਨ ਹੈ ॥੫੪॥

ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰ ਨਾਮ ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਰਖਿਆ ਹੈ, ਖ੍ਵਾਜਾ ਜਾਨੀ ਸੱਯਦ ਕੋ ਦਰਸ ਦਿਖਾਲਿਆ। ਆਦਿ ਗੁਰ ਸਿਫਤ ਜੀ ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਹੈ ਸੁਣਾਈ, ਆਏ ਰਾਮਦਾਸ ਬਾਬਾ ਨੱਗਰ ਉਤਾਲਿਆ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਆਈ ਬਾਜ ਤੇ ਬਟੇਰ ਸਾਖੀ, ਗੜੀਆ ਜੀ ਦੌਲਾ ਨਿਤਾ ਨੰਦ ਹਿਤ ਨਾਲਿਆ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਚਖੰਡ ਦੇਖਤੇ ਸਮਾਏ ਗੁਰੂ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਹੋਣਾ ਦਿਖ ਭਾਲਿਆ ॥੫੫॥ ਸਵਾ ਸੌ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਭੋਗੀ, ਛੇ ਗੁਰੂ ਦਰਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਸੇਵ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਏ ਦੇਸਾਂ ਜੱਟੀ ਸੁਤ ਦਿੱਤੇ, ਧਰਤੀ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਸੁਧਾਸਰ ਦੇਵ ਹੈ। ਧੀਰ ਮੱਲ ਜੰਮਿਆਂ ਸੀ ਬਾਬੇ ਗੁਰਦਿਤੇ ਸੁਤ, ਅਟੱਲ ਜੀ ਜਿਵਾਯਾ ਮੋਹਨ ਅਭੇਵ ਹੈ। ਗੁਰ ਬਚ ਮੰਨ ਕਰ ਸਮਾਏ ਹੈਂ ਅਟੱਲ ਬਾਬਾ, ਕੀਰਤਨ ਹੋਤ ਸੁਣ ਜਾਵੈ ਅਹੰਮੇਵ ਹੈ ॥੫੬॥ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿਖ ਸਿਦਕ ਨ ਹਾਰੇ ਕਹਜੋ, ਘੋੜਿਆਂ ਖ੍ਰੀਦਨਿ ਕੋ ਠੀਕਰੀ ਜਿਉਂ ਸਾਖਿ ਹੈ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਜਾਇ ਰਹਿਓ ਫੇਰ ਗੁਰਾਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਜੋ ਭੁਲਾਵੈ ਕੈਸੇ ਸੱਕੈ ਸਿਖ ਰਾਖ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਭੇਜ ਕੀਰਤਪੁਰੀ ਕੋ ਤਬ, ਆਣ ਕੇ ਵਸਾਇਆ ਮੰਨ ਵਾਕ ਅਭਿਲਾਖ ਹੈ। ਬੁਢਣ ਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈਂ ਕੀਆ ਤੁਰਤ

ਨਿਹਾਲ ਭਾਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਕਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆਨ ਮੁਖ ਆਖ ਹੈ ॥੫੭॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਚੜ੍ਹੇ ਸਰਹਾਲੀ ਆਇ ਗਏ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਕਾ
ਥਾਨ ਹੈ ਨਿਹਾਰਿਆ। ਚੋਲਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੇਹੜਾ ਭੈਣੀਓ ਬਣਾਇ ਦਿੱਤਾ,
ਪਠੇ ਵਿੰਡ ਆਦਿ ਮਾਝੇ ਤਾਂਈਂ ਫਿਰ ਤਾਰਿਆ। ਹੇਮੇ ਦੀ ਛਪਰੀ ਨੂੰ ਭਾਗ
ਗੁਰਦੇਵ ਲਾਏ, ਦੇਖਿਆ ਸਥਾਨ ਆਨ ਸੋਈ ਸੁਖ ਵਾਰਿਆ। ਫਿਰ
ਗੋਬਿੰਦਵਾਲ ਆਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਅੰਤ ਸਮਾ
ਹੈ ਚਿਤਾਰਿਆ ॥੫੮॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਾਸ ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਬਿਲੋਕਤੇ ਹੀ,
ਛੱਡ ਕੇ ਸਰੀਰ ਸਚ ਖੰਡ ਕੋ ਪਧਾਰਿਆ। ਮੜੀ ਨ ਬਨਾਵਣੀ ਏਹੁ
ਆਖਿਆ ਸੁ ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ, ਖਾਕ ਕਰ ਬਿਆਸ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਤਬ ਤਾਰਿਆ।
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਠ ਕੀਆ, ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਆਏ ਨਮੋ
ਕਰ ਵਾਰਿਆ। ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੋ ਹੈ ਪੋਤ੍ਰ ਸਭ ਗੁਣੀ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ
ਰਾਇ ਨਾਮੁ ਜਨਮੁ ਕੋ ਧਾਰਿਆ ॥੫੯॥ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੋ ਛੋਡ
ਅਬ ਚਲੇ ਗੁਰ, ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਚਿਤਾਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਭੇਜ, ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਸੌਂਪੇ ਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤੀ
ਉਰਧਾਰਿਆ। ਆਨ ਡਰੋਲੀ ਗੁਰੂ ਰਹੇ ਸਾਂਈਂ ਦਾਸ ਸੇਵਾ ਕਰੇ, ਆਕੂਲ
ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਕੋ ਦਰਸ ਦਿਖਾਰਿਆ। ਸਾਧੂ ਸਿੱਖ ਹੋਇ ਗਯਾ ਸਰਵਰ ਦਾ
ਥਾਨ ਢਾਹਾ, ਗੁਰੂ ਵਰ ਸਾਥ ਤਬ ਪੁਤਰ ਉਪਾਰਿਆ ॥੬੦॥ ਗੁਰੂ
ਸ਼ਰਣ ਆਏ ਤਬ ਰੂਪ ਚੰਦ ਨਾਮ ਧਰਾ, ਵਧਿਓ ਸਰੀਰ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਸ
ਹੋਇਆ। ਸੱਧੂ ਰੂਪਾ ਲੱਕੜੀ ਕੋ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੱਟ, ਕੂੰਨਾ ਠੰਢਾ ਦੇਖ
ਪਾਣੀ ਗੁਰ ਹਿਤ ਜੋਇਆ। ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਬਲ ਭਏ ਤੀਸ ਕੋਸ ਆਏ ਗੁਰੂ,
ਮਾਂਗਤ ਹੈ ਪਾਣੀ ਤਿਨ ਇਛਾ ਕੋ ਪੂਰੋਇਆ। ਕੀਤੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਾ
ਦੇਗ ਕੋ ਚਲਾਵੋ ਤੁਮ, ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਥ ਵਾਰ ਜਾਨ ਕੋ ਖਰੋਇਆ ॥੬੧॥
ਰਸਨਾ ਸੋ ਤੇਗ ਤੇਰੀ ਮੰਜੀ ਰੂਪੇ ਤਾਂਈਂ ਦੇਇ, ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਵਾਰ
ਭੇਜ ਪੁਰੀ ਕਰਤਾਰ ਹੈ। ਰਾਇ ਜੋਧ ਸਿੱਖ ਹੂਆ ਕਾਬਲੋਂ ਕਰੋੜੀਏ ਨੇ,

ਦੋਇ ਘੋੜੇ ਆਂਦੇ ਬਲ ਰੂਪ ਉਜਿਆਰ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਸਮੇਤ
ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ, ਵੇਖ ਘੋੜੇ ਖੋਹੇ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰਾਸ ਨਿਆਇ ਧਾਰ ਹੈ। ਸਿਖਾਂ
ਨੇ ਪੁਕਾਰ ਕਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭੇਟ ਹਰੀ, ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਤਾਂਈਂ ਗੁਰਾਂ ਕੀਤਾ
ਸੋ ਤਿਆਰ ਹੈ ॥੬੨॥ ਦਿਲਬਾਗ, ਗੁਲਬਾਗ, ਜਾਨ ਭਾਈ ਤੇ ਸੁਹੇਲਾ,
ਘਾਹੀ ਬਣਿ, ਖੋਜੀ ਹੋਇ, ਲਏ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ।ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਭੇਟ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਜੀ ਨੂੰ ਆਣ ਦਿੱਤੀ, ਦੇਖ ਭਾਵਨਾ ਕੋ ਸਿੱਖ ਭਯਾ ਸੁਖ ਭਾਰ ਹੈ। ਭਾਈ
ਰੂਪੇ ਕਾਂਗੜ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਚਲੇ, ਗੁਰੂ ਸਰ ਤਾਲ ਕੱਚਾ ਢਾਬ ਤਿਸ
ਵਾਰ ਹੈ। ਮੋਰਚੇ ਬਣਾਏ ਗੁਰੂ ਉਡੀਕਤ ਹੈਂ ਫੌਜ ਸ਼ਾਹੀ, ਬਹਿਲੋ ਆਦਿ
ਸਿੱਖ ਜੋਧੇ ਪੰਜਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ ॥੬੩॥ ਲਲਾ ਬੇਗ ਆਯੋ ਤਬ ਕੰਬਰ
ਬੇਗ ਧਾਯੋ ਨਾਲ, ਕਾਬਲ ਸੋ ਬੇਗ ਦੀਆ ਮਾਰ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਖਾਨ
ਕਾਸਮ ਬੇਗ ਆਦਿ ਹਨੇ ਬਹੁ ਸੂਰਮੇ ਜੋ, ਸ਼ਮਸ ਬੇਗ ਆਦਿ ਮਰੇ ਜੰਗ
ਮੇ ਬਿਹਾਰ ਹੈ। ਲਲਾ ਬੇਗ ਸੂਬਾ ਸੋਊ ਮਾਰਾ ਗੁਰ ਸੂਰਬੀਰ, ਬਾਰਾਂ ਸੈ
ਸਿੱਖ ਤਬ ਆਏ ਜੰਗ ਕਾਰ ਹੈ। ਹਸਨ ਖਾਂ ਸੂਬਾ ਤਬ ਕਾਬਲ ਦਾ
ਕੀਆ ਪ੍ਰਭੁ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਰਤੇ ਇਹ ਮਨਸਬਦਾਰ ਹੈ ॥੬੪॥ ਪੈਂਤੀ
ਹਜ਼ਾਰ ਲੱਖ ਫੌਜ ਮਾਰੀ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਕੇਰੀ, ਜਿੱਤ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਭਈ
ਤਬ ਆਨ ਕੇ। ਟੋਆ ਪੱਟ ਲੋਥ ਸਭ ਬੀਚ ਹੀ ਪੁਵਾਇ ਦਈ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ
ਲੁਕੋਯਾ ਤਿਸ ਕੂਲ ਭੀ ਮਰਾਨ ਕੇ। ਸਿਖਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਯਾ ਊਚਾ ਦਮਦਮਾ
ਬੈਠੇ ਗੁਰ, ਲਾਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਰਾਗੀ ਕੀਰਤਨ ਗਾਨ ਕੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਸਸਕਾਰ
ਕਰਾ ਸ਼ਬਦੁ ਕੋ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ, ਕਰ ਕੇ ਤਿਹਾਵਲ ਸੁ ਲੱਗੇ ਵਰਤਾਨ
ਕੇ ॥੬੫॥ ਪਿੰਡ ਨਥਾਣੇ ਕਾਲੂ ਨਾਥ ਸਿੱਖ ਮਿਲਿਓ ਸੰਗ ਤਿਸ,
ਗੋਰੀ ਗਾਇ ਦੂਧ ਪੀ ਬਹੁ ਮਨ ਭਾਇਆ। ਕਾਲੂ ਇਕ ਬਾਲਕਾ ਸੋ
ਵਰਦਾਨ ਪਾਇ ਰਹੇ, ਦੂਸਰੋ ਸਰੂਪ ਗੁਰੂ ਕਾਬਲ ਦਿਸਾਇਆ। ਕਾਂਗੜ
ਦੀ ਤਰਫ ਆਏ ਜੋਧ ਨੂੰ *ਰਜਾਇ ਦਿਤੀ, ਜਾਵੇ ਹੁਣ ਘਰ ਮਾਹਿੰ ਰਹੋ

---

*ਆਗਜ਼ਾ।

ਰਹੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪੁਨ ਖੇਲਨ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਏ, ਪਿੰਡ ਹੈ
ਸੁਖ ਪਾਇਆ। ਰਹੇ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪੁਨ ਖੇਲਨ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਏ, ਪਿੰਡ ਹੈ
ਲਧਾਈ ਝਿੜੀ ਪੇਖ ਮਨ ਭਾਇਆ ॥੬੬॥ ਅਜਗਰ ਭਾਰੀ ਤਾ ਕੀ
ਦੇਹ ਕੋ ਉਧਾਰੀ ਗੁਰ, ਪਹਿਲੇ ਸੀ ਪੁਜਾਰੀ ਧਨ ਲੋਕਨ ਕਾ ਖਾਇਆ।
ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਚੱਲੇ ਜੋਈ ਸਾਬਤ ਸਰੀਰ ਪਿਖ, ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰ
ਮੰਗਲ ਸੇ ਖਾਇਆ। ਰੋੜਿਆਂ ਚਰਨ ਪਾਏ ਮੱਦੋ ਆਏ ਗੁਰੂ ਸਰ, ਤਖਤੂ
ਪੂਰੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਰ ਦਰਸਾਇਆ। ਖੋਸੇ ਤੇ ਮੁਨਾਵੇ ਆਏ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ
ਭਾਗ ਲਾਏ, ਕੌਂਕਿਆਂ ਮੈਂ ਸਿੱਧਵੀਂ ਚਰਨ ਰਖਵਾਇਆ ॥੬੭॥ ਸਧਾਰ
ਮੇ ਬਿਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਜੋੜਾ ਦੀਆ ਕਾਮ ਪੂਰੂ, ਰਕਬੇ ਨੂੰ ਤਾਰ ਗੁਜਰਵਾਲ
ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਫਤੂਹੀ ਦੇ ਬਾਜ ਡੋਰ ਨਿਗਲੀ ਖਡੂਰੁ ਇਆਲੀ,
ਦੁਆਬੇ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਆਏ ਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਸੇਵ ਕਰੀ
ਮਾਤਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਿਤ, ਬਹਾਦੁਰੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਲੂ ਹਸਨਾ ਹਸਾਇਆ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਆਨੰਦ ਅਪਾਰ ਧਰ, ਪੈਂਦੇ ਖਾਂ ਤਾਂਈਂ ਘੋੜੇ
ਬਸਨ ਦਿਵਾਇਆ ॥੬੮॥ ਬੇਮੁਖ ਹੋਯਾ ਪੈਂਦਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲ
ਦਿੱਤਾ, ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਫੌਜ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਅਨਵਰ ਖੋਜਾ ਤੇ
ਕੁਤਬ ਖਾਨ ਬਲੀ ਬਹੁ, ਕਾਲੇ ਖਾਂ ਪਿਸ਼ੌਰੀ ਜੋ ਸੂਬਾ ਸੰਗ ਆਇਆ।
ਇਕ ਲੱਖ ਪਣੱਤ੍ਰ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ ਆਈ ਸਭ, ਪੈਂਦਾ ਨਾਲ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ
ਭੀ ਸਿਧਾਇਆ। ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਮਾਰ ਕਰ ਫੌਜ ਭੀ ਹੈ ਮਾਰ ਦਿਤੀ, ਆਇਆ
ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁ ਬਚਣਾ ਨ ਪਾਇਆ ॥੬੯॥ ਪੈਂਦਾ ਕਿਰਪਾਨ ਸਾਥ
ਮਾਰਾ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਧਰ, ਕਾਲੇ ਖਾਂ ਸੂਬਾ ਜੰਗ ਕਤਲ ਕਰਾਇਆ।
ਸਿਖ ਕਾਕ ਮਾਰ ਬਖਸ਼ਾਇਆ ਸੀ ਬਿਧੀ ਚੰਦ, ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਫੇਰ ਨਹੀ
ਕਦੇ ਭੀ ਸੁ ਆਇਆ। ਭੱਜੀ ਫੌਜ ਜਾਇ ਖਬਰ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਪਾਸ ਕਹੀ,
ਗੁਰੂ ਵੱਲ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਫੌਜ ਨ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਸਾਰੇ ਲੋਥਾਂ ਦੇਖ ਕਰ ਫੈਲੀ
ਬਦਬੂ ਲਖ, ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਤੇ ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਜਾਇਆ ॥੭੦॥ ਬੁੱਢਣ
ਸ਼ਾਹ ਨਿਹਾਲ ਕੀਆ ਸਤਿਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਆਇ, ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਹ

ਸ਼ੇਰ ਜਿਸ ਪਾਸ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਗਊ ਜੀਵਤ ਕਰਾਈ ਜਾਨ,
ਗਏ ਹੈਂ ਸਮਾਇ ਸੋਹੈ ਊਚੇ ਥਲ ਰਾਸ ਹੈ। ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਮੇਲਾ ਕਰ ਕੀਰਤ
ਜੇ ਪੁਰ ਰਹੇ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸੇਵੈ ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਨਾਸ ਹੈ। ਜਲ ਕਬ
ਆਨੈ ਕਬ ਚਾਪੀ ਗੁਰਦੇਵ ਠਾਨੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਰੰਗੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਹੈ ॥੭੧॥ ਆਏ ਗੁਰੂ ਬਾਗ ਵਿਚ ਫੂਲੇ ਫੁਲ ਦੇਖ ਰਹੇ, ਫੇਰ ਫੁਲ
ਟੂਟਾ ਪੇਖ ਕਿਸ ਨੇ ਬਿਦਾਰਿਆ। ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸ ਪਾਈ ਪੌਤ੍ਰ ਜਾਮੇ
ਸਾਥ ਪ੍ਰਭ, ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਫੁੱਲ ਜੇਹੜਾ ਆਪ ਨੇ ਉਚਾਰਿਆ। ਗੁਰੂ
ਭਗਵਾਨ ਕਹਾ ਜਾਮੇ ਕੋ ਨ ਸਾਂਭ ਰਾਖੈ, ਏਹ ਕੀ ਖਿਆਲ ਮਨ ਵਿਖੇ
ਤੁਮ ਧਾਰਿਆ। ਸੁਣ ਗੁਰਵਾਕ ਕੋ ਹਮੇਸ਼ ਹੀ ਸੰਕੋਚ ਚਲੇ, ਜਬ ਲਗ
ਚਾਲੈ ਜਾਮਾ ਪਕੜ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥੭੨॥ ਐਸਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਪਿਖ
ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰ, ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਗੁਰਤਾ ਦਾ ਮਾਲਕ ਚਿਤਾਰਿਆ। ਅਨੰਤਾ
ਤੇ ਕੂੱਕੋ ਇੱਟਾ ਨਵਲ ਨਿਹਾਲੂ ਰੋਡਾ, ਤਖਤੂ ਤੇ ਧੀਰਾ ਦਰਗਾਹਾ ਮੈ
ਵਿਚਾਰਿਆ। ਮਨਸਾ ਤੇ ਧਾਰਾ ਹੈ ਅਥਾਹਾ ਉਪਕਾਰਾ ਕਰੇ, ਤੀਰਥਾ
ਜੋ ਉੱਪਲ ਕੀ ਜਾਤੀ ਚਮਕਾਰਿਆ। ਕਿਸ਼ਨਾ ਜੀ ਪੰਮੂ ਪੁਰੀ ਧਿੰਗੜ ਤੇ
ਮੁੰਦਰਾ ਹੈ, ਬਨਵਾਲੀ ਪਰਸਰਾਮ ਵੈਦਾਂ ਕੋ ਸਵਾਰਿਆ ॥੭੩॥

ਲਸਕਰੀ ਤੀਰਥਾ ਹੈ ਸੋਇਨੀ ਗੁਆਲੀਏਰ, ਭਾਈ ਹਰਿਦਾਸ ਸਿੱਖ
ਗੁਰੂ ਕਾ ਪਿਆਰੜਾ। ਭਾਵਾ ਧੀਰਾ ਉਜੈਨ ਵਾਸੀ ਭਗਤ ਜੀ ਭੱਯਾ ਭਏ,
ਦਾਸ ਭਗਵਾਨ ਸਿਖ ਬੋਦਲਾ ਅਪਾਰੜਾ। ਮਲਕ ਕਟਾਰੂ ਭਏ ਪ੍ਰਿਥੀ
ਮਲ ਸਿੱਖ ਇਕ, ਜਗਦੋਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਮਾਨ ਕੋ ਨਿਵਾਰੜਾ। ਭਗਤੂ
ਤੇ ਡੱਲੂ ਭਏ ਸੁੰਦਰ ਸੁਆਮੀ ਦਾਸ, ਭਾਈ ਹੈ ਭਿਖਾਰੀ ਤੇ ਸੁਲਾਸ ਸੁਖ
ਵਾਰੜਾ ॥੭੪॥ ਮਈਆ ਜੀ ਲੰਬ ਸਾਧ ਚੂਹੜ ਪਰੀਤ ਕਰੇ, ਭਾਈ
ਭਾਨਾ ਹੈ ਪ੍ਰਾਗ ਸਨਮੁਖ ਜਾਨੀਏ। ਜੱਟੂ ਤੱਪਾ ਨਵਲ ਹੈ ਨਾਮੂ ਭੀ
ਨਿਹਾਲਾ ਭਏ, ਜੈਤਾ ਸੇਠ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਹਿਤ ਠਾਨੀਏ। ਰਾਜ ਮਹਿਲ
ਭਾਈ ਭਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਹਰੀ ਰੰਗ ਰੰਗੇ, ਬਦਲੀ ਤੇ ਸੇਠ ਹੈ ਗੁਪਾਲ ਮਨ

ਦਾ ਢਾਕੇ ਦਾ ਜੋ ਮੋਹਣ ਜੀ, ਗੁਰ ਹਿਤ ਮਾਨੀਏ। ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਆਗਰੇ ਦਾ ਢਾਕੇ ਦਾ ਜੋ ਮੋਹਣ ਜੀ, ਗੁਰ ਹਿਤ ਮਾਨੀਏ। ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਆਗਰੇ

ਮਾਨੀਏ। ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਆਗਰੇ ਦਾ ਢਾਕੇ ਦਾ ਜੋ ਮੋਹਣ ਜੀ, ਗੁਰ ਹਿਤ ਸਾਧ ਸੰਗ ਸੇਵਾ ਕੋ ਕਮਾਨੀਏ ॥੭੫॥ ਬਸਾਵਾ ਤੇ ਮਾਧੋ ਆਏ ਧੀਰੋ ਹਰਿ ਪਾਲ ਕਹਾ, ਤੋਤੇ ਵੱਟੇ ਧੀਅ ਭੈਣ ਵੇਚੀ ਗੁਰ ਵਾਸਤੇ। ਰਣੀਆਂ ਜੋ ਪਲਾ ਸਾਂਈਆ ਜੇਠਾ ਖ੍ਵਾਜਾ ਭਾਈ ਜਾਨੀ, ਬਾਬੇ ਬੁਢੇ ਸੁਤ ਭਾਈ ਭਾਣਾ ਸੇਵ ਜਾਸ ਤੇ। ਸਾਂਈ ਦਾਸ ਰੂਪ ਚੰਦ ਰਾਇ ਜੋਧ ਸਾਧੂ ਸਿਖ, ਆਕੁਲ ਅਲਮਸਤ ਭਾਈ ਭੂੰਦੜ ਨਿਵਾਸ ਤੇ। ਨੌ ਨਿਹਾਲ ਲਾਲੂ ਕਰਤਾਰ ਜੋਊ ਭੂਰੀਆ ਜੀ, ਮਾਨਕ ਤੇ ਗੱਗੋ ਮਾਂਗਾ ਜਪੈ ਸੁਖ ਰਾਸ ਤੇ ॥੭੬॥

ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਜੇਠਾ ਭਏ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜਹਾਂਗੀਰ, ਸਿਖ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪੁਰੀ ਮੂਲਤਾਨ ਦਾ। ਨਰੈਣ ਦਾਸ ਸੇਵਕ ਹੈ ਭੈਣੀ ਦਾ ਸੀ ਪੈਂਚ ਤੁੱਕਾ, ਹੇਮ ਸ਼ਾਹ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਿਖ ਗੁਰ ਥਾਨ ਦਾ। ਜੱਲਣ ਜੀ ਜੱਟ ਭਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਜੋਯੋ, ਹੋਇਆ ਨਿਹਾਲ ਮਿਟਾ ਜਮ ਪਾਸ ਜਾਨ ਦਾ। ਸਨਮੁਖ ਸਿਖ ਏਹ ਭਏ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੇ, ਤਾਰੇ ਅਨਗਿਣਤ ਹੈ ਦਾਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ॥੭੭॥ ਸਿੰਘਾ ਪ੍ਰੋਹਤ ਮਲਕ ਜੀ ਜਾਤੀ ਗੁਰ ਸਿਖ ਭਏ ਤਰੇ ਆਏ *ਸਾਮ ਨਹਿ ਲਗੀ ਤਿਨਾ ਦੇਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਮ ਚਿਤ ਰਹੈ ਸਦਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਦਰ ਤੇ ਹੇਰ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਕਰੈ ਆਠੋ ਪਹਿਰ ਲਿਵ ਧਰੈ, ਮਨ ਕੀ ਪਰੀਤ ਦੇਖ ਗਿਆਨ ਕਰਾ ਫੇਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਵੇਂ ਏਸ ਹੋਣਾ, ਪੁਤ੍ਰ ਏਨਾਂ ਸੁਧਾ ਦੇਣਾ, ਐਸੇ ਜਾਨ ਆਦਰ ਸੇ ਲਾਵੈਂ ਕੰਠ ਫੇਰ ਹੈ ॥੭੮॥ ਜਾਣ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਗੁਰੂ ਕਰੇ, ਸਭ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਚਰਨੀ ਪੁਵਾਇਆ। ਧੀਰ ਮਲ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਗਾਦੀ ਲਾਈ ਭੰਡੀ ਭਈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਸ ਰੱਖ ਗਰਬਾਇਆ। ਸੂਰਜ ਮਲ ਸਿਖੀ ਮੰਗੀ ਦਿਤੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰ, ਅਣੀ ਰਾਇ ਮਸਤ ਹੀ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਇਆ। ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਅਗੇ ਗੁਰੂ ਹੋਵਣੇ ਭਵਿੱਖਤ ਕੋ, ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ ਕੋ ਧੀਰ ਹੈ ਧਰਾਇਆ ॥੭੯॥

---

*ਸ਼ਰਨ।

ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਤੀਰ ਸਤਿਲੁਜ ਵਿਚ ਗਿਆ ਧਸ, ਪੁਰੀ ਹੈ ਪਤਾਲ ਤਾਂਹੀ ਨਾਮੁ ਰਖਵਾਇਆ। ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਆਗਯਾ ਪਾਇ ਗਿਆ ਸੀ ਸਮੌਣ ਹਿਤ, ਸੁੰਦਰ ਸਾਧ ਨਾਲ ਗੁਰ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸਿਧਾਇਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਧਾਰ ਕਰ, ਲਾਖੋਂ ਹੀ ਦੁਸ਼ਟ ਜਿਨ ਛਿਨ ਮਹਿ ਖਪਾਇਆ। ਆਗਿਆ ਸਭਨ ਦਈ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਭਏ, ਮੇਰਾ ਹੈ ਸਰੂਪ ਨਹੀ ਭੇਦ ਕਛੁ ਆਇਆ ॥੮੦॥ ਅੱਠਵੇਂ ਰੋਜ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਜਬ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਬੂਹਾ ਖੋਲੈ ਕਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ। ਆਪ ਕੋਠੇ ਬੀਚ ਵੜੇ ਲਾਈ ਹੈ ਸਮਾਧ ਗੁਰੂ, ਆਪਣੇ ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਆਪ ਹੀ ਜੋ ਖੇਮ ਸੇ। ਸੱਤ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਜਬ ਅਠਵਾਂ ਦਿਵਸ ਆਯਾ, ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਤੜਕੇ ਸਮਾਏ ਸੁਖ ਭੇਮ ਸੋ। ਦੇਵ ਮਿਲ ਜੈ ਜੈ ਸ਼ਬਦੁ ਸੁਣਾਇ ਰਹੇ, ਪਹੁੰਚੇ ਸਚ ਖੰਡ ਬਲੀ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇਮ ਸੋ ॥੮੧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਆਨ ਦਰਵੱਜਾ ਖੋਲ, ਦੇਖੇ ਹੈਂ ਸਮਾਏ ਗੁਰੂ ਬੈਠੇ ਹੀ ਸਮਾਧ ਮੈ। ਤਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਜੀ, ਕਰਕੇ ਬਿਬਾਨ ਚਿਖਾ ਪਾਸ ਗੁਰ ਸਾਧ ਮੈ। ਜਗਿਆ ਅੰਗੀਠਾ ਗੁਰੂ ਤਨ ਭੀ ਅਲੋਪ ਹੋਯਾ, ਦੇਖ ਕੁਰਬਾਨ ਸਿੱਖ ਜਾਵੈ ਅਨਗਾਧ ਮੈ। ਪਾਠ ਕਰਵਾਇ ਬਾਣੀ ਜੱਗ ਕੀਆ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ, ਐਸੇ ਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਜੀ ਕਾ ਧਿਆਨ ਮਨ ਲਾਧ ਮੈ ॥੮੨॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਸਤਿਲੁਜ ਨਿਕਟ, ਸਤਿਗੁਰ ਗਏ ਸਮਾਇ।
*ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਇਕ ਸੰਬਤਾ, ਬਿਕ੍ਰਮ ਕੇ ਹੈ ਭਾਇ ॥੮੩॥

–ਚੌਪਈ–

ਅਠਤਾਲੀ ਸਾਲ ਆਯੂ ਹੈ ਸਾਰੀ। ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਦਿਨ ਚਾਰ ਉਚਾਰੀ।
ਗੁਰਤਾ ਸੈਂਤੀ ਸਾਲ ਕਮਾਈ। ਦਸ ਮਹੀਨੇ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨ ਆਈ ॥੮੪॥

---

*ਦੋਹਿਰਾ–ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਪਚਾਨਵੇਂ, ਬਿਕ੍ਰਮ ਸੰਮਤ ਰੀਤ।
ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਮੇ ਲਿਖਾ ਹੈ, ਗੁਰ ਸਿਖ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥

ਚੇਤਰ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਭਈ। ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਸਮਈ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਅਪਨ ਤਨ ਧਾਰਾ। ਬਾਰਬਾਰ ਬੰਦਨ ਬਲਿਹਾਰਾ॥੯੫॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਆਪੁ।
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਨ ਮੇਲੀਐ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮੁ ਦੇ ਜਾਪੁ॥੯੬॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ
ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਛੇਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥ ੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਗਤਿ ਦਾਇ।
ਅਮਰ ਦਾਸ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ, ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰ ਧਿਆਇ॥੧॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਪੂਰਨ ਸਦਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ।
ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਅਕਾਲ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਮੁਕੰਦ॥੨॥
ਆਪੇ ਜਗਤ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਆਪੇ ਜਗਤ ਉਪਾਇ।
ਆਪੇ ਤਾਰਨਹਾਰ ਹੈ, ਗੁਰ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਾਇ॥੩॥
ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਕਾ ਬਡੋ ਸੁਤ, ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਸ਼ੁਭ ਨਾਮ।
ਤਪ ਕਰ ਗੁਰ ਕਾ ਸੁਤ ਭਯੋ, ਜਾਪਤ ਆਠੋ ਜਾਮ॥੪॥
ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਅਧਿਕ, ਪ੍ਰੇਮ ਭਜਨ ਕਰ ਨੇਮ।
ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਲ ਕਵਰ ਸੁਭ, ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਧਰੇਮ॥੫॥
ਪੀਛੇ ਤਪ ਇਨਹੂ ਕੀਏ, ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਜਬ ਆਇ।
ਭਗਤੀ ਵਸ ਭਗਵੰਤ ਹੈ, ਬਿਰਦ ਆਦਿ ਤੇ ਭਾਇ॥੬॥
ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਸਤਾਸੀ ਹੁਤੇ, ਮਾਘ ਸ਼ੁਦੀ ਦਸ ਚਾਰ।
ਭਰਣੀ ਨਛੱਤਰ ਤਬ ਭਯੋ, ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਮੈ ਸਾਰ॥੭॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੋ ਘੜੀ, ਆਏ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ।
ਭਗਤੀ ਵਸ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਮਹਾ ਪੁੰਨ ਬਿਨ ਹੰਤ॥੮॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਧਾਸਰ, ਆਈ ਖ਼ਬਰ ਪਠਾਇ।
ਗੁਰੂ ਜਨਮ ਸੁਣ ਮੁਦ ਭਰੇ, ਦਾਨ ਦੀਨ ਹਰਖਾਇ॥੯॥
ਬਹੁ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਯੋ ਤਬੈ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਗੁਰਧਾਮ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਅਨੰਦ ਧਰ, ਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਰਖ ਨਾਮ॥੧੦॥
ਬਾਲ ਬੈਸ ਕਰ ਖੇਲ ਕੋ, ਮਾਤਾ ਪਾਲਤ ਨੀਤ।
ਸੁੰਦਰ ਮੁਖ ਸਸ ਸਮ ਨਹੀ, ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁਠ ਮੀਤ॥੧੧॥
ਪੰਚ ਬਰਸ ਕੇ ਹੋਇ ਭਲੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਠ ਲੀਨ।
ਬਾਬੇ ਗੁਰਦਿਤੇ ਭਨੇ, ਪਾਠ ਕਰਾਇਓ ਚੀਨ॥੧੨॥
ਕਿਛੁਕਿ ਫਾਰਸੀ ਭੀ ਪੜੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ ਪੇਖ।
ਸਭ ਵਿਦਿਆ ਮੈ ਨਿਪੁੰਨ ਭੇ, ਨੌ ਬਰਸਾਂ ਤਕ ਲੇਖ॥੧੩॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਮੇਂ ਆਇ।
ਪਿਖ ਸੁੰਦਰ ਲਘੁ ਪੋਤਰੇ, ਲੀਓ ਗੋਦ ਮੁਦ ਪਾਇ॥੧੪॥
ਬਹੁਤ ਕਰਿਓ ਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂ ਗੁਰ, ਇਨ ਕੋ ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤ।
ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰ ਕੋ ਕਰ ਸਦਾ, ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤੈ ਨਹੀ ਨੀਤ॥੧੫॥
ਜਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਆਦਿ ਕੀ, ਜਿਉਂ ਭਗਤਾਂ ਭਗਵੰਤ।
ਪਿਖ ਗੁਰਮੁਖ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੈ, ਬਿਛੁਰੇ ਜਬ *ਤਲਫੰਤ॥੧੬॥
ਜਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਪਗ ਧਰੈ, ਤਹਿ ਧੂਰੀ ਲੇ ਹਾਥ।
ਮਸਤਕ ਅਪਨੇ ਲਾਵ ਹੀ, ਸ਼ਰਧਾ ਮਨ ਕੀ ਸਾਥ॥੧੭॥

ਕਬਿੱਤ—ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਮ ਚਕਵੇ ਦੇ ਹੋਇ ਗਏ, ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸੂਰਜ ਦਾ ਚਾਹੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਚੰਦ ਗੁਰ ਰੂਪ ਹੋਵੈ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਚਕੋਰ ਜੋਵੈ, ਦੀਪਕ ਦਰਸ ਮਨ ਪਤੰਗ ਜਿਵੇਂ ਆਸ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੇ ਬਗੀਚੇ ਬਨੈ ਹਰਨ ਹ੍ਵੈ ਬੀਚੇ ਫਿਰੈ,

*ਤੜਫਦੇ।

ਪਾਣੀ ਹੋਇ ਮਛ੍ਹਲੀ ਕੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਸ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤਿ ਬੂੰਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਾਮ
ਪੂਰੈ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੀ, ਧਰਾ ਰੂਪ ਭਏ ਗੁਰ ਨਾਗਨ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ॥੧੮॥
ਕੋਕਲ ਹਰਿ ਰਾਇ ਗੁਰੂ ਅੰਬ ਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਹੋਇ, ਮਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀਂ
ਹੋਰ ਥਾਉਂ ਲਾਵਤੇ। ਜੈਸੇ ਆਗਯਾ ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਆਗਯਾ ਮੇ ਚਲੰਤ ਸਦਾ,
ਕਦੇ ਬਿਪ੍ਰੀਤ ਹੋਣਾ ਮਨ ਨਹੀ ਭਾਵਤੇ। ਹਾਥ ਜੋਰ ਠਾਂਢੇ ਰਹੈ ਸਦਾ ਹੀ
ਦਰਸ ਲਹੈ, ਇਕ ਰਸ ਬਾਹਰ ਸੋ ਅੰਤਰ ਰਹਾਵਤੇ। ਨਾਮ ਲਿਵ ਦੀਨੀ
ਗੁਰਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਪਰਤੀਤ ਪਿਖ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੀਬੀ ਕੋ
ਸਿਖਾਵਤੇ ॥੧੯॥ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੇਵ ਕਰੀ ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਸਦਾ ਧਰੀ,
ਬਾਂਧੀ ਦਸਤਾਰ ਗੁਰ ਦੇਖ ਹਿਤਵਾਨ ਹੈ। ਚਾਲੇ ਗੁਰ ਬਾਗ ਸੈਲ ਸ੍ਰੀ
ਹਰਿ ਰਾਇ ਗੈਲ, ਘੋੜਿਓਂ ਸੇ ਰੁਕਿਓ ਦਰਵਜ਼ਾ ਤਬ ਆਨ ਹੈ। ਪੀਛੇ
ਕਛੂ ਰਹਿ ਭਏ ਆਗੇ ਗੁਰ ਚਲੇ ਗਏ, ਫੂਲ ਫਲ ਕੋ ਸਰਾਹੈ ਖਿੜੇ ਪਿਖ
ਜਾਨ ਹੈ। ਜਾਮਾ ਗਰੇ ਨੀਵ ਸੋਹੇ ਫੂਲ ਇਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਹੋਏ ਪਰੇਸ਼ਾਨ
ਕੀਏ ਦਰਸ਼ਨ ਭਾਨ ਹੈ ॥੨੦॥ ਸਤਿਗੁਰ ਕਛੂ ਬੈਠ ਰਹੇ ਥੜੇ ਬਾਗ
ਪਿਖ, ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਸਾਥ ਜਗਤ ਉਧਾਰਿਆ। ਹਰੀਰਾਇ ਗਏ
ਜਬ ਬੰਦਨਾ ਕਰਤ ਬੈਠੇ, ਪੇਖ ਗੁਰ ਕਰੁਣਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਿਹਾਰਿਆ।
ਚਰਨ ਪਲੋਸਨਿ ਸੋ ਲਾਗੇ ਹਿਤ ਕਰ ਤਦੋਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਨੈਨ ਵਿਚ
ਬਹੁ ਵਾਰਿਆ। ਮਨ ਕੋ ਮਲਿੰਦ ਕਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਧਿਆਇ, ਦਰਸ
ਚਕੋਰ ਚੰਦ ਇਕ ਟਕ ਧਾਰਿਆ ॥੨੧॥ ਆਏ ਗੁਰ ਰਾਹ ਤਿਸ ਫੂਲ
ਟੁੱਟਾ ਹੋਆ ਪਿਖ, ਕਿਸ ਏਹੁ ਤ੍ਰੋੜਕੇ ਹੈ ਪੂਛਤ ਬਿਗਾਰਿਆ। ਦਾਸ
ਹਰਿ ਰਾਇ ਕੋ ਜੋ ਪੀਛੇ ਹੈ ਕਹਿਤ ਟੂਟੇ, ਸੋਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤਾਈਂ ਜਾਮਾ
ਕਰੇ ਫਾਰਿਆ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਖਿਆ ਜੀ ਰਸ ਭਿੰਨੇ, ਜਿਸ
ਬਡੋ ਚੋਲਾ ਪਾਇ ਸਾਂਭ ਕਿਉਂ ਨ ਭਾਰਿਆ। ਸੁਣੇ ਜਬ ਵਾਕ ਜਾਮਾਂ
ਲਇਆ ਸੰਕੋਚ ਤਬ, ਆਗੇ ਤੁਰੇ ਜਬ ਲੌ ਸੁ ਪਕੜ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥੨੨॥
ਪੇਖ ਏਸ ਪ੍ਰਣ ਕੋ ਸੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਏ ਮੁਦ, ਧੰਨ ਰਿਦਾ ਜਾਹਿ ਗੁਰ

ਕਹਿਆ ਕਮਾਇਆ। ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਂਵਦੀ ਸਵਾਈ ਤਬ,
ਪੇਖ ਪੇਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕੇ ਅਚਰਜ ਛਾਇਆ। ਏਹੀ ਗੁਰੂ ਬਨੈ ਆਗੇ ਲੱਗੇ
ਅਨੁਮਾਨ ਲੌਣ, ਮਾਤਾ ਮਰਵਾਹੀ ਆਦਿ ਸ਼ੋਕ ਮਨ ਆਇਆ। ਸੂਰਜ
ਮੱਲ ਅਣੀ ਰਾਇ ਹਮਰੇ ਜੋ ਸੁਤ ਚੰਗੇ, ਤਾਂਹਿ ਕਿਉਂ ਨ ਗੱਦੀ ਮਿਲੈ
ਗੁਰੂ ਮਨ ਭਾਇਆ ॥੨੩॥ ਦਿਨ ਦਿਨ ਸੇਵ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਰੁਖ ਪੋਤ੍ਰੇ ਸੇ,
ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕੀ ਭੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਨਹਿ ਆਵਤੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਧੀਰ ਦੇਇ ਸਭ
ਕੋ ਸਮ੍ਹਾਲ ਕਰੈ, ਕਾਹੇ ਮਨ ਬੀਚ ਤੁਮ ਖੋਭ ਉਪਜਾਵਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਤੇਗ
ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਜਗਤ ਉਜਾਗਰ ਹੈਂ, ਨਾਂਵੇਂ ਗੁਰਦੇਵ ਬਨੈ ਐਸੇ ਸੁਨ
ਭਾਵਤੀ। ਧੀਰ ਮੱਲ ਆਦਿ ਸਭ ਪਰਖੇ ਹੈਂ ਮਾਨੀ ਹੋਏ, ਅਣੀ ਰਾਇ
ਮਸਤ ਰਹਿਤ ਜਗ ਧਾਵਤੀ ॥੨੪॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਰਾਜ ਰਾਮ ਆਨੂਪ ਪੁਰ, ਗੜ੍ਹ ਗੰਗਾ ਰਜਧਾਨਿ।
ਚਾਰ ਰਾਣੀਆਂ ਕੀ ਸੁਤਾ, ਅਸ਼ਟ ਹੁਤੀ ਸੁਖ ਖਾਨਿ ॥੨੫॥
ਗੁਰ ਛੇਵੇਂ ਕੇ ਦਰਸ ਕੋ, ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਮੇ ਆਇ।
ਰਾਣੀ ਸੁਤਾ ਸਮੇਤ ਹੋ, ਸਿੱਖ ਭਯੋ ਦਰਸਾਇ ॥੨੬॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਕੇ ਸੰਗ ਤਿਸ, ਸੁਅੰਬਰ ਸੁਤਾ ਕੋ ਲੀਨ।
ਅਸ਼ਟੋਂ ਕੋ ਭਾਏ ਪ੍ਰਭੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਪਤਿ ਕੀਨ ॥੨੭॥
ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ, ਪੋਤ੍ਰੇ ਕੀਨ ਬਿਵਾਹ।
ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਭਾਵਨਾ, ਪੂਰੀ ਕਰੀ ਉਛਾਹ ॥੨੮॥

ਕਬਿੱਤ—ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸੀਲ ਧਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਰਹੇ, ਹੋਇਆ
ਅਨੰਦ ਗੁਰੂ ਭਾਵਨਾ ਬਿਗਾਸ ਹੈ। ਚਾਰ ਮਾਤ ਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਆਠੋ ਭੈਣਾਂ
ਰੂਪਵੰਤ, ਦੇਖ ਗੁਰ ਰੂਪ ਮਨ ਕੀਤਾ ਭਰਵਾਸ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰ, ਰਾਮ
ਕੌਰ, ਮਹਿਲ ਪਰੇਮ ਕੌਰ, ਚੰਦ ਕੌਰ, ਕੋਟ ਕਲਿਆਣੀ ਗੁਣ ਰਾਸ ਹੈ।
ਤੋਖੀ ਜੋ, ਅਨੋਖੀ, ਲਾਡ ਕੌਰ ਗੁਰ ਮਹਿਲ ਸੋ, ਅਖੰਡ ਰੂਪ ਮਨ ਮਾਹਿੰ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਾਸ ਹੈ ॥੨੯॥

ਮਨੰ, ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕਾਇ।
ਦੋਹਿਰਾ–ਪਤਿਬ੍ਰਤਿ ਧਰਮਾਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਮਨੰ, ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕਾਇ।
ਵਾਸ਼ਨਿ ਸਰਬ ਨਸਾਇ ॥੩੦॥
ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਧਿਆਵਤੀ, ਜਗਤ ਮਾਤ ਭਈ ਧੰਨ।
ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੰਤ ਸੁ ਜਿਨੌਂ ਕੇ, ਪਾਣੀ ਕਵਲ ਜਿਵੰਨ ॥੩੧॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਅਲੇਪ ਰਹਿ,

ਕਬਿੱਤ–ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸੇਵ ਕਰਤ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਪੇਖ ਗੁਰ ਮਾਨ ਬਿਨ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਪੋਤਾ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਥੰਮ ਭਾਰ ਖੜੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਗਿਆਨ ਭਗਤਿ ਮੈਂ ਪੂਰਨ ਨਿਪੁੰਨ ਹੈ। ਜਗਤ ਗੁਰਾਈ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰੂ ਦੀਨ ਤਬ, ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਸੁਤ ਭਾਨੇ ਤਿਲਕ ਦਿਵੰਨ ਹੈ। ਸਭ ਕਹਿ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਚਰਨੀ ਪਵਾਇ ਦਿਤਾ, ਆਪ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਭੀ ਕਰੀ ਗੁਰ ਧੰਨ ਹੈ ॥੩੨॥ ਐਸੇ ਗੁਰਿਆਈ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਆਪ ਆਇ ਕੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਕੇ ਉਠੈ ਨਿਤ, ਕਰਕੇ ਸ਼ਨਾਨ ਸਤਿ ਰੂਪ ਨਿਤ ਧਿਆਇ ਕੇ। ਲਾਇ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਆਸਾ ਵਾਰ ਹੂੰ ਕੀ ਚੌਕੀ ਕਰੈ, ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਚਲੈ ਪੁਰ ਕੀਰਤਾਇ ਕੇ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਲਗੈ ਸੰਗਤਾਂ ਕੀਰਤ ਸੁਨੈ, ਮਨ ਮੈ ਅਨੰਦ ਹੋਇ ਕਰੈ ਵਾਹਿ ਵਾਹਿ ਕੇ ॥੩੩॥ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਜੀ ਖੇਤੀ ਹੂੰ ਕੀ ਕਾਰ ਸੇਵ ਕਰੈ, ਹਾੜੀ ਜੋ ਬਢਤ ਤਾਕੋ ਘ੍ਰਿਤ ਖੁਲਾਤ ਹੈ। ਕੁੱਪੀ ਫੇਰ ਭਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਪਿਆਰੜੇ ਦੀ, ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਲਗੋ ਫੇਰੂ ਨਾਮੁ ਹੀ ਰਖਾਤ ਹੈ। ਨਿਤ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਕੇ ਤੜਕੇ ਉਠਤ ਗੁਰ, ਇਕ ਸੌ ਇਕ ਗਾਗਰ ਕਰੁਣਾਮੈ ਨ੍ਹਾਤ ਹੈ। ਸੌ ਪੱਲੇ ਵਾਲਾ ਜਾਮਾ ਪਾਂਵਦੇ ਹੈਂ ਕੰਠ ਬੀਚ, ਤੁਰੈ ਜਬ ਕੱਠਾ ਕਰੈ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਬਾਤ ਹੈ ॥੩੪॥ ਬਾਈ ਸੌ ਸਵਾਰ ਨਾਲ ਚੜੈ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੇ, ਖੇਲਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਿੰਦੇ ਜਾਨਵਰ ਆਨ ਹੈ। ਬਾਗ ਵਿਚ ਚਾਰਾ ਦੇਤ ਮਾਰਤ ਕਿਸੇ ਨ ਗੁਰੂ, ਸਿੰਗੋਂ ਫੜ ਮਿਰਗ ਕੋ ਰੱਸੇ ਤਾਂਈਂ ਪਾਨ ਹੈ। ਅਪਨੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹਮੇਸ਼ ਰਹੈਂ, ਕਬਹੂੰ ਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਤਾਂਈਂ ਬਿਸਰਾਨ ਹੈ। ਸਵਾ ਲਖ ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਕੀਨ ਗੁਰ, ਇਕ ਸੌ ਹਰਿ

ਰੋਜ਼ ਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਮਾਨ ਹੈ ॥੩੫॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਸਵਾ ਛੇ ਲੱਖ ਪਾਠ ਜਪੁ, ਸਾਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨ।
ਛੱਤੀ ਲੱਖ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ, ਨਿਜਾ ਨੰਦ ਰਸ ਭੀਨ ॥੩੬॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਕੋ, ਜਾਪੁ ਅਨੰਤ ਮਨ ਸੋਇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਨਿਤ ਨੇਮ ਜੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਹੀ ਹੋਇ ॥੩੭॥
ਸਹਿਜ ਸਮਾਧ ਨਿਤ ਗੁਰੂ ਕੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੈ ਵਾਸ।
ਕਹਿਣ ਕਥਨ ਤੇ ਪਰੇ ਹੈ, ਸ੍ਵੈ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੩੮॥

ਕਬਿੱਤ–ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਮੁਠ ਦਾਰੇ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦਈ, ਹੋ ਗਿਆ ਬਿਮਾਰ ਦੁਆਈ ਚਲਤ ਨ ਕੋਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਹੋਇ ਦਿਲਗੀਰ ਤਾਂ ਹਰੜ ਚਾਹੀ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਤਬ ਮਿਲ ਗਈ ਸੋਈ ਹੈ। ਚੌਦਾਂ ਸਰਸਾਹੀ ਲੀਨੀ ਹਰੜ ਗੁਰਾਂ ਸੇ ਤੋਲ, ਏਕ ਮਾਸਾ ਲੌਂਗ ਮੋਤੀ ਕਰ ਅਰਜੋਈ ਹੈ। ਹਟਿਆ ਸੌ ਰੋਗ ਦਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਰੋਗ ਤਬ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਤਊ ਸਰਧਾ ਬੰਧੋਈ ਹੈ ॥੩੯॥ ਬ੍ਰਿਧਾਂ ਪ੍ਰੇਮਣ ਮਾਈ ਰੋਟੀ ਹੈ ਪਕਾਈ ਪ੍ਰੇਮ, ਘੋੜੇ ਚੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਛਕੀ ਕਰ ਹੇਤ ਹੈ। ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਿਹਾਲ ਦੇਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਰੂ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਟ ਦਿੱਤੇ ਸੁਖ ਲੇਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬੂਝਨਿ ਕੀਆ ਅੰਨ ਭੀ ਤਿਆਰ ਥੀਆ, ਛਕਿਓ ਨ ਤਾਹਿ ਮਾਤ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁ ਭੇਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਜੋਊ ਸਰਧਾ ਤੇ ਦੇਤ ਮੋਹਿ, ਧਰਮ ਕਿਰਤ ਕਰ ਸੋਊ ਖਾਇ ਨੇਤ ਹੈ ॥੪੦॥

ਕੋੜੇ ਜੋ ਬਿਸਾਲ ਸਰਪ ਆਂਵਦਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਤੱਕਾ, ਤੀਰ ਕੋ ਛੁਹਾਇ ਕਰ ਮੁਕਤਿ ਨਿਹਾਲ ਹੈ। ਪੂਜਾ ਨਹਿ ਖਾਣੀ ਧਰਮ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰ ਛਕੋ ਸਭ, ਐਸੀ ਗੁਰ ਸਿਖਯਾ ਸਿਖਾਈ ਤਿਸ ਕਾਲ ਹੈ। ਚਿੜੀ ਚਿੜਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾਣੇ ਸਿਖ ਘਰੋਂ ਪਾਵੈ, ਤਾਂਤੇ ਧਨੀ ਭਯੋ ਹਟੇ ਹੋ ਗਿਆ ਕੰਗਾਲ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੋਂਦਾ ਕਾਬਲ 'ਚਿ ਸਿੱਖਨਿ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੈ, ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਧਰੈ ਨਹੀ ਚਰਨ ਛੁਟਾਲ ਹੈ ॥੪੧॥ ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੈ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਆਗਯਾ

ਜਾਪੁ ਜਪੋ ਮਨ ਗੁਰਮੁਖ ਨੀਤ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਹਾਥੀ ਮੰਗਣ ਹੰਕਾਰੋ
ਕਰੈ, ਨਾਮੁ ਜਾਪੁ ਜਪੋ ਮਨ ਗੁਰਮੁਖ ਨੀਤ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਹਾਥੀ ਮੰਗਣ ਹੰਕਾਰੋ ਕਰੈ, ਮੱਲਣ ਕੋ ਭੇੜ ਕਰ ਬਲ ਪਿਖ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਰਿਆਸਤਾਂ
ਹੋਇ ਗੁਰਾਂ ਪਾਸੋਂ, ਮੱਲਣ ਕੋ ਭੇੜ ਕਰ ਬਲ ਪਿਖ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਰਿਆਸਤਾਂ
ਨੂੰ ਭੇੜ, ਚਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਹਾੜ ਕਰ, ਪੀਸ ਪੀਸ ਮਾਰੈ ਗੁਰੂ ਆਗਜਾ
ਜੇ ਕੀਤ ਹੈ। ਸੁਣ ਰਾਜੇ ਕੰਬ ਗਏ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਭਏ, ਭੀਮ ਚੰਦ
ਪਿਤਾ ਤੇ ਹੰਡੂਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੈ ॥੪੨॥ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਆਯੋ ਗੁਰ
ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਯੋ, ਬਾਲੂ ਹਸਨਾ ਤੇ ਆਦਿ ਸਿਖ ਗੁਰ ਸੇਵਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-
ਸਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਆਏ, ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਰਬਾਰ ਗੁਰ ਦੇਵਤੇ।
ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਭੇਟ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਵਰਤਾਇ ਦੀਨ, ਕਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਤਖਤ ਸੇ
ਲੇਵਤੇ। ਸਰਬ ਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਯਾਤ੍ਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੀ, ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸ ਦੇ
ਆਨੰਦ ਉਪੇਵਤੇ ॥੪੩॥ †ਪੰਚ ਸਰ ਮੱਜਨ ਕੈ ਬਾਈ ਸੌ ਸਵਾਰ
ਸੰਗ, ਕਛੁ ਦਿਨ ਰਹੇ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕੋ ਜਪਾਵਤੇ। ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਹਰਿ
ਮੰਦਰ ਪਰਸ ਕਰ, ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਆਏ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਵਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਖਡੂਰ
ਯਾਤ੍ਰਾ ਕੈ ਮਨ ਕੋ ਅਨੰਦ ਧਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦ ਵਾਲ ਆਇ ਬਾਵਲੀ
ਦਿਸਾਵਤੇ। ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਜਪੁ ਪਾਠ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕੀਨ, ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ
ਪਾਇ ਭਾਵਨਾ ਪੁਰਾਵਤੇ ॥੪੪॥ ਬਾਈ ਸੌ ਸਵਾਰ ਸੰਗ ਬਿਆਸ ਕੇ
ਕਿਨਾਰੇ ਟਿਕੇ, ਤੁਪਕ ਤੜਾਕ ਕਰੈ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਤੇ। ਪਾਈ ਹੈ ਔਰੰਗੇ
ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂ ਕੈਦ ਕਰ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਭ੍ਰਾਤ ਭੀ ਦਬਾਇ ਕਰ ਲੇਵਤੇ।
ਦਾਰਾ ਗੁਰ ਸ਼ਰਨ ਕੋ ਆਇ ਕਰ ਸਿੱਖ ਭਯਾ, ਸ਼ੌਕ ਨਾਮਾ ਲਿਖ ਕਰ
ਦਿਤਾ ਹਰਿ ਭੇਵਤੇ। ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਜੇ ਕਹੇਂ ਸ਼ਾਹੀ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਈਏ, ਫੌਜ
ਨਾਲ ਭੇਜ ਜਿਤ ਔਰੰਗ ਜ਼ੇਵਤੇ ॥੪੫॥ ਨਹੀਂ ਮੈ ਸ਼ਾਹੀ ਲੈਣੀ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਚਾਰ ਦਿਨ, ਦੇਵੋ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸ਼ਾਹੀ ਜੇ ਤਉ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋ। ਸੁਣ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਦਿਤਾ ਸੁਖ ਆਤਮਾ ਦਾ, ਹੋਇਆ ਬੇਫਿਕਰ ਮਨ ਸ਼ੋਕ ਤਾਂਈਂ
ਟਾਲ ਹੋ। ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਵਧੀਕੀ ਕਰੀ ਕਤਲ ਕਰਾਇ ਦਿਤਾ, ਸਰਮੱਦ

---

†ਪੰਜਾਂ ਸਰੋਵਰਾਂ ਵਿੱਚ।

ਆਦਿ ਕੀਤੇ ਨਾਸ ਤੱਤਕਾਲ ਹੋ। ਮਥਰਾ ਤੇ ਜੈਪੁਰ ਪੁਸ਼ਕਰ ਕਾਸ਼ੀ
ਆਦਿ, ਅਜਮੇਰ ਪ੍ਰਾਗ ਰਾਜ ਹਿੰਦੂ ਮਾਰੇ ਜਾਲ ਹੋ ॥੪੬। ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਤੇ
ਮੁਲਾਂ ਨੇ ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਸੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਂਈਂ ਸੱਦਾ ਭੇਜ ਦਿਤਾ
ਖਾਸ ਹੈ। ਸ਼ਾਹੀ ਦੂਤ ਗੁਰਾਂ ਪਾਸ ਆਇਕੇ ਸੁਣਾਈ ਸੁਧ, ਸੱਦਦਾ
ਔਰੰਗਾ ਚਲੋ ਆਪ ਉਸ ਪਾਸ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਗੁਰਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਵਿਚਾਰ ਤਬ, ਅਸੀਂ ਦੇਣਾ ਸੁਭਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸ਼ਨੁ ਰਾਸ ਹੈ। ਤ੍ਰੇਹਣਿ ਤੇ
ਭੱਲੇ ਸੋਢੀ ਬੇਦੀਆਂ ਬੁਲਾਇ ਕਹਾ, ਦਿੱਲੀ ਕੋਊ ਜਾਵੇ ਧਾਰੇ ਸ਼ਕਤੀ
ਜੋ ਆਸ ਹੈ ॥੪੭॥ ਨੀਵੀਆਂ ਸੋ ਪਾਇ ਗਏ ਬੋਲਿਆ ਕੋਈ ਨ ਮੁਖੋਂ,
ਡਰਤ ਤੁਰਕ ਪਾਸੋਂ ਡਾਰੇ ਨਹਿ ਫਾਸ ਹੈ। ਹਰੀਆਂ ਬੇਲਾਂ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭੂ
ਕੀਰਤਨ ਪੁਰ ਆਏ, ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਕੇ ਮਨ ਦਰਸ਼ਨ ਆਸ ਹੈ। ਰਾਮ
ਕੌਰ ਮਾਤਾ, ਸੁਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭਯੋ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਰ
ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਦੋਇ ਸੁਤ ਬੰਸ ਭਯੋ ਬਾਕੀ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗੀ, ਦੀਆ
ਸੰਤੋਖ ਮਹਾਂ ਗਿਆਨ ਮਨ ਬਾਸ ਹੈ ॥੪੮॥ ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਫੌਜ
ਸੂਬਾ ਸੰਗ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ, ਦੂਜੀ ਮਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ਸੂਲ ਸੰਗ ਸੂਬਾ ਮੋਇਆ।
ਫੇਰ ਹੋਰ ਫੌਜ ਚੜ੍ਹੀ ਲੜ ਆਪ ਬੀਚ ਮਰੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਖਾ ਕਰਤਾਰ
ਆਪ ਹੋਇਆ। ਅਨਿਕ ਵਾਰ ਧਾਵਾ ਕਰ ਦਿੱਲੀਓਂ ਚੜ੍ਹਤ ਸੂਬੇ, ਰਾਹਿ
ਵਿੱਚ ਮਰੈ ਪੁਰ ਕੀਰਤ ਨ ਜੋਇਆ। ਸਤਾਰਾਂ ਹੱਲੇ ਕਰਕੇ ਔਰੰਗਾ
ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਭਯੋ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਕੜ ਨ ਸਾਕੇ ਦੁਖ ਰੋਇਆ ॥੪੯॥

ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਮੌਲਾਣਿਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਗਰੀਬੀ ਫੜੋ, ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਾਥ
ਗੁਰਦੇਵ ਕੋ ਮੰਗਾਈਏ। ਕਰਾਮਾਤ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਜ਼ੋਰ ਨ ਹਮਾਰਾ ਚੱਲੈ,
ਸੁਣ ਕੇ ਔਰੰਗੇ ਬਿਨੈ ਪੱਤ੍ਰ ਪਠਾਈਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੋਟਾ ਜਾਣ ਆਪ ਨ
ਤਿਆਰਾ ਕੀਓ, ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਭੇਜ ਰਾਤ ਸੁਪਨਾ ਦਿਖਾਈਏ। ਦੇਖਿਆ
ਔਰੰਗੇ ਤਬ ਵਿਸ਼ਟਾ ਕੀ ਟੋਕਰੀ ਹੈ, ਸਿਰ ਉਤੇ ਚਾਈ ਆਪ ਭੰਗੀ ਜੋਨਿ
ਪਾਈਏ ॥੫੦॥ ਦਾਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਭਯੋ ਬਿਸ਼ਤ ਤਖ਼ਤ ਬੈਠ, ਐਸੀ

ਕਰਾਮਾਤ ਗੁਰੂ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਈਐ। ਲੱਜਤ ਬਹੁਤ ਹੋਆ ਬੋਲ ਨ
ਸੁਣਾਵੇ ਕਿਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਪ੍ਰਭੁ ਸ਼ਕਤੀ ਸੁਨਾਈਐ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਜੀ ਅਜਰ ਜਰਨ ਵਾਰੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਮਗਨ ਹੈ ਮਨ ਨਿਰਮਾਈਐ। ਬਾਣੀ
ਸਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪੜੈ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਹਰੈ, ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮ ਜਰੈ ਗੁਰ ਮਨ
ਭਾਈਐ ॥੫੧॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਇ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਕਰਾਮਾਤ ਦੇਇ, ਜਾਇ
ਕੇ ਦਿਖਾਵੋ ਸੁਤ ਛੇਤੀ ਮੁੜ ਆਵਨਾ। ਮਿਲੇ ਹੈਂ ਔਰੰਗੇ ਤਾਂਈਂ ਤਿਨ
ਕਰਾਮਾਤ ਮੰਗੀ, ਲਗੇ ਹੈਂ ਦਿਖਾਵਨੇ ਨਾਂ ਕਰਿਆ ਸੰਕਾਵਨਾ। ਬਕਰਾ
ਜਿਵਾਇਆ ਤੇ ਬਿਖ ਕੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਗਹੀ, ਖਾਣੇ ਫੁਲ ਦੀਏ, ਖੂਹ ਉਪਰ
ਬੈਠਾਵਨਾ। ਮੱਕੇ ਦੇ ਫਲ ਦੀਏ, ਚਾਹਤ ਬੇਗਮ ਕਹੀ, ਪਦਮਨੀ ਜਾਤ,
ਦੋਇ ਚੰਦ ਦਿਖਰਾਵਨਾ ॥੫੨॥ ਤੋਸ਼ੇ ਖਾਨੇ ਗਿਣੇ, ਕਰ ਸ਼ੇਰ ਕੋ
ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀਓ, ਬਾਜ ਤੇ ਜਨਮ, ਕਲਪ ਫਲ ਫੂਲ ਪਾਇਆ। ਕੇਸ ਕਾਲੇ
ਕਰੇ ਸਭ, ਜਮਨਾ ਤੇ ਤੁਰੇ ਤਬ, ਗੜੇ ਬੰਦ ਕੀਨ, ਹਾਥੀ ਮਸਤ ਹਟਾਇਆ।
ਜੀਭ ਬੰਦ ਕਰ ਦੀਨ, ਦਿਨੇ ਤਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਹੈਂ, ਬਾਜ਼ੀ ਜਿਤੀ, ਮਗੋ ਮੇਟ,
ਬੱਦਲ ਕੀ ਛਾਇਆ। ਪੀੜਾ ਪਰਸੂਤ ਹਰੀ, ਅੱਲਾ ਦੀਨ ਮੌਤ ਮਰੀ,
ਸੁਪਨਾ ਤੇ ਬੇੜੀ ਜੋੜ, ਅੰਜਨ ਪੁਵਾਇਆ ॥੫੩॥ ਗਊ ਹੈ ਜਿਵਾਈ,
ਚੋਰ ਤਸਬੀ ਦਾ ਦੀਆ ਦਸ, ਮੋਤੀ ਦੀਆ, ਖਾਧਾ ਭਾਖ, ਕੀਆ ਪਰੇਸ਼ਾਨ
ਹੈ। ਖਟ ਰੁਤ ਮੇਵੇ, ਅੱਗ ਉਤੇ ਬਾਗ ਲਾਇ ਦੀਏ, ਠੰਢੀ ਹੈ ਪਵਨ,
ਤੇ ਸਮਾਧੀ ਲਗਵਾਨ ਹੈ। ਦਰਿਆਈ ਘੋੜਾ, ਭੂਮ ਊਚੀ ਤੌ ਕਰ ਦਿੱਤੀ,
ਚੌਕੀ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਪੋਥੀ ਪੱਤ੍ਰੇ ਕਢਾਨ ਹੈ। ਜੰਦਰੇ ਤਾ ਖੋਲ, ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਸ
ਦੂਧ ਦਾਲ, ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁ ਪਾਲਕੀ ਚਲਾਨ ਹੈ ॥੫੪॥

ਐਸੇ ਮੇਲ ਭਯੋ ਰਾਮਰਾਇ ਜੀ ਦਿਖਾਵਤ ਹੈ, ਸ਼ਾਹਨਿ ਕੇ ਸ਼ਾਹ ਕਹੈ
ਕੂੜੇ ਸੁਲਤਾਨ ਕੋ। ਡੇਹਰਾ ਦੂਨ ਜਗਾ ਦੀਨ ਰਾਮਰਾਇ ਪਰਚੇ ਹੈਂ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤ, ਭੁੱਲਾ ਆਪਣੀ ਪਛਾਨ ਕੋ। ਮਿਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਤੋਂ
ਬੇਈਮਾਨ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ, ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਿਤ ਤੁਕ ਉਲਟਾਨ ਕੋ। ਭਈ

ਹੈ ਖ਼ਬਰ ਗੁਰਦੇਵ ਜੋ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਏ, ਮੰਗਵੀਂ ਤਾਕਤ ਲੇਇ ਖਰਚੀ
ਮਹਾਨ ਕੋ ॥੫੫। ਜੇਕਰ ਤੂ ਚਾਹਿਤ ਦਿਖਾਵਤ ਤੇ ਗੋਰ ਜਲੈ, ਬਾਣੀ
ਤੁਕ ਕਿਉਂ ਕਰੀ ਉਲਟ ਸ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਰਾਮ ਰਾਇ ਸਾਡੇ ਪਾਸੋਂ ਕਰਾਮਾਤ
ਲੇਇ ਕਰ, ਖਰਚੀ ਹੈ ਭੈ ਬਿਨਾ ਹਟਿਆ ਨ ਓਸ ਹੈ। ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਬਦਲੀ
ਦਾ ਫਲ ਇਹ ਤੁਝ ਤਾਂਈਂ, ਸਾਥੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਯਾ ਆਵੇ ਨਹੀ ਰੋਸ ਹੈ।
ਤੂ ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਿਹਾ ਖੁਸ਼ਾਮਤੀ ਔਰੰਗੇ ਥੀਆ, ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਨਹੀ
ਰਿਹਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ॥੫੬॥ ਰਾਮ ਰਾਇ ਤੁਰਕ ਕੋ ਕਰਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁ,
ਲਈ ਹੈ ਜਗੀਰ ਮਨ ਭਾਵਤੀ ਸੋ ਏਸ ਤੇ। ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਲਾਗੋ ਨਹੀ
ਤਿਆਗਿਆ ਗੁਰੂ ਕੇ ਘਰੋਂ, ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਮਾਨੀ ਖੁਸ਼ਾਮਤੀ ਕੇ ਭੇਸ ਤੇ।
ਲਾਹੌਰ ਗਿਆ ਸੁਣ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਪਠਾਇਆ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਸਿਖ ਟਕਾ ਪੈਸਾ
ਨਹੀ ਇਸ ਦੇਸਤੇ। ਲਹੌਰੀਆਂ ਭੀ ਕਰੀ ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਭੀ ਸਿਰ ਧਰੀ,
ਰਾਮ ਰਾਇ ਹੋ ਗਿਆ ਉਦਾਸ ਆਈ ਪੇਸ਼ ਤੇ ॥੫੭॥ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ
ਆਏ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ, ਵਸਣੇ ਦੀ ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਵਸਾਇਆ।
ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਪ੍ਰਲੋਕ ਗਮਨੇ ਹੈਂ, ਅਤੀਸਾਰ ਦੂਧ ਗਾਇ
ਚੋਰੀ ਕਾ ਪਿਲਾਇਆ। ਮਾਲਵੇ ਚਿ ਗਏ ਗੁਰੂ ਜੈਤ ਪਿਰਾਣਾ ਬਧ
ਭਯੋ, ਕੌੜੇ ਮਰਾਝ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਸਮਝਾਇਆ। ਦਿਤਾ ਹੈ ਮਰਾਝ ਭੀ
ਵਸਾਇ ਗੁਰ ਸਤਵੇਂ ਨੇ, ਕਾਲੇ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਰਾਜ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦਾ
ਪਾਇਆ ॥੫੮॥ ਨਾਭਾ ਪਟਿਆਲਾ ਸੰਗਰੂਰ ਗੁਰਦੇਵ ਦੀਏ, ਐਸੇ
ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਰਾਏ ਮਹਾਰਾਜੇ ਕੀਨ ਹੈ। ਬਾਈਆ ਭੀ ਮਾਫੀ ਕੀਆ ਕਾਲੇ
ਪੁੱਤਾਂ ਤਾਈਂ ਦੀਆ, ਮਾਲਵਾ ਪਵਿਤ ਕੀਆ ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੀਨ ਹੈ।
ਰੰਕਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਰਾਜੇ ਕਰੇ ਪਲਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰਾਂ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਮੰਤਰ ਦੇ ਕੀਏ
ਲਿਵ ਲੀਨ ਹੈ। ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਲੌ ਰਾਜ ਕਰੈ ਸਿਖੀ ਜੋ ਲਗ ਧਰੈ, ਸਤਿਗੁਰ
ਬਖਸ਼ਸ਼ ਨਿਤ ਨਵੀਂ ਚੀਨ ਹੈ ॥੫੯॥ ਜੱਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਭਈ ਟਿੱਚਰ
ਦਾ ਫਲ ਪਾਇਆ, ਗੌਰੇ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਹੋਏ ਇਕ ਸੌ ਐਨ ਹੈ। ਗੌਰਾ

ਬਖਸ਼ੌਣ ਹਿਤ ਇਕ ਕੋਸ ਪੀਛੇ ਰਹੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਬਖਸ਼ੇ ਹੈਂ ਮਨ ਰਖ ਚੈਨ
ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦਵਾਲ ਦਰਸ ਪਰਸ ਕਰ, ਕੀਰਤ ਪੁਰੀ ਮੇ ਆਏ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੈਨ ਹੈ। ਮਹਿਲ ਪੀਛੇ ਆਤ ਡੋਰੇ, ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਹੇਰੇ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਹਿਣਾ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਬੈਨ ਹੈ ॥੬੦॥ ਰਾਹ ਵਿਚ
ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਘੇਰੇ ਡੋਰੇ, ਸਿਖ ਕੁਝ, ਭਾਈ ਗੌਰੇ ਜੰਗ ਕਰ ਤੁਰਕ ਭਜਾਏ
ਹੈ। ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਡੋਰੇ ਗੁਰ ਮਹਿਲ ਬਚਾਏ ਆਂਦੇ, ਦੇਖ ਗੁਰ ਬਖਸ਼ੇ ਸ੍ਰਾਪ
ਸੌ ਜਾਏ ਹੈ। ਪੁਰੀ ਕਰਤਾਰ ਗਏ ਦਿਜ ਸੁਤ ਮੋਇਆ ਸੀ, ਜੀਵਣ ਭਗਤੂ
ਦੇ ਸੁਤ ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਬਚਾਏ ਹੈ। ਗੰਗ ਸ਼ਕਰ ਕਥਾ ਭਈ ਖ਼ੂਹਾ ਗੁਰ ਪੰਜਵੇਂ
ਕਾ, ਧੀਰ ਮਲ ਕਿਹਾ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕਿਉਂ ਤਜਾਏ ਹੈ ॥੬੧॥ ਉਤਰ
ਗੁਰਦੇਵ ਦੀਆ ਜਿਸ ਹੀ ਕੇ ਭਾਗ ਹੋਹਿ, ਸੋਈ ਗੁਰਿਆਈ ਪਾਵੈ ਸੁਣੋ
ਕਰ ਧਿਆਨ ਕੋ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਬਹੁ ਨਾਮ ਮਹਿ, ਨਿਰ
ਅਹੰਕਾਰ ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਧਰੇ ਗਿਆਨ ਕੋ। ਆ ਗਏ ਕੀਰਤਪੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ
ਸਤਿਗੁਰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਔਰੰਗਾ ਗੁਰ ਘਰ ਪਰਖਾਨ ਕੋ। ਮਰ ਗਈਆਂ
ਬੇਗਮਾਂ ਸੁਣ ਮੁੜ ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ, ਕਰੇ ਵੈਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹਾਰਿਆ
*ਨਿਦਾਨ ਕੋ ॥੬੨॥ ਬਾਹਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗਏ ਸਿਖੀ ਹੈ ਜਹਾਜ਼ ਸਮ,
ਮਗਰ ਮਸੰਦਾਂ ਫੋੜ ਦੀਨਾ ਇਵ ਜਾਨੀਏ। ਸਾਬਤ ਜਹਾਜ਼ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਂ
ਸਰੂਪ ਕਰੈਂ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਮਾਨੀਏ। ਬਾਣੀ ਸਹਿ
ਪ੍ਰੇਮ ਪੜੋ ਅਦਬ ਅਪਾਰ ਰਖੋ, ਗੋਡੇ ਚੋਟ ਲਗੀ ਸਹਿ ਉਠੇ ਸੁਣ ਬਾਨੀਏ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਬਾਲਕ ਅਵਸਥਾ ਮੇਂ, ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਜਿਸ ਗੁਰਾਂ
ਮੇਂ ਮਹਾਨੀਏ ॥੬੩॥ ਕਾਲਾ ਤੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਤਾਰੇ ਸੇਵ ਕਰਤ ਭੇ,
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਕੇ ਵਰ ਦਾਨ ਰਾਜ ਹੈ। ਸੰਤੂ ਜੀ ਗੁਰਮੁਖ ਹੈ ਮੰਤਾ
ਮਨ ਮਤ ਖੋਈ, ਜੰਤਾ ਸਿਖ ਸਨਮੁਖ ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਜ ਹੈ। ਸਉਜਾ ਤੇ
ਕੁਤਬ ਦੀਨ ਜੱਸਾ ਵਲੀ ਪੀਰ ਹੋਏ, ਸੁੱਧਾ ਸਿਖ ਨਾਮੁ ਜਪੇ ਲੰਗਰ

---

*ਅੰਤ ਨੂੰ।

ਬਿਰਾਜ ਹੈ। ਮਲੰਗ ਹੈ ਫਕੀਰ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸੁਜਾਨ ਪਿਖ, ਸੂਜਾ ਤੇ
ਮੁਹੱਬਤ ਜੋ ਫੂਲ ਕੇ ਮਹਿਰਾਜ ਹੈ ॥੬੪॥

ਲੋਡ ਘਰੀਆ ਸਿਖ ਭਯੋ ਬਿੰਝੂ ਬਿੰਦਾ ਸੁਖ ਜਯੋ, ਖੇਮਾ ਤਰਖਾਨ
ਮੰਨਾ ਧੰਨਾ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ। ਬੇਨਵਾ ਦਰਵੇਸ਼ ਏਕ ਸਿਖਨਿ ਕੇ ਭੇਸ ਭਯੋ,
ਰੌਸ਼ਨ ਜਮੀਰ ਪੀਰ ਧਿਆਨੀ ਹਿਤ ਠਾਨ ਹੈ। ਚੰਦ੍ਰ ਨਾਥ ਦੇਵਾ ਨਾਥ
ਸਮਾਲ ਨਾਥ ਸਿੱਧ ਭਏ, ਹੋ ਗਏ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਤਜ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਹੈ।
ਅਮਰ ਸ਼ਾਹ ਰਾਜਾ ਇਕ ਹੰਡੂਰੀਆ ਕਹਿਲੂਰ ਪਿਖ, ਗਯੋ ਹੰਕਾਰ
ਮਲ ਪੇਖ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ॥੬੫॥ ਭਗਤੂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਗੌਰਾ ਜੀਵਨ ਜੀ
ਉਪਕਾਰੀ, ਲਾਲ ਚੰਦ ਬਿਧੀਏ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਖਾਨੀਏ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਚੰਦ
ਸੰਭੂ ਗਿਰ ਨਾਥ ਭਏ ਥੰਮ, ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਪੂਤ ਲੀਆ ਸਨਮਾਨੀਏ।
ਮੇਹਰ ਚੰਦ ਭਗਤ ਸੰਗਤਿ ਫੇਰੂ ਰੰਗਤਿ ਹੈ, ਤਾਰਾ ਰਾਮਾ ਚੰਦਾ ਤੇ
ਨਰੈਣਾ ਜੀ ਪਛਾਨੀਏ। ਸ਼ਿਵ ਦਜਾਲ ਗੌਂਦਾ ਸਿੱਖ ਭਏ ਹੈਂ ਗੁਰਮੁਖ
ਸਭ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰ ਜੋ ਮਲ ਗੁਰ ਜਾਨੀਏ ॥੬੬॥

ਜਿਤਾ ਰਾਮ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਭੱਟ ਨਿਰਦਾਸਾ ਇਕ, ਹਾਕਮ ਰਾਇ
ਬਹਾਦੁਰ ਜੋ ਭਯੋ ਮੁਲਤਾਨ ਹੈ। ਸੌਣ ਰਾਉ ਅਨੰਤਾ ਤੇ ਗੱਜਣ ਜਗਾਹਾ
ਭਏ, ਬੰਦਾ ਜੋ ਲਾਲਾ ਸਿੱਖ ਬਾਣੀਆਂ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਪੁਰੀਆ ਤੇ ਜੋਤਾ
ਸਿੰਧਾ ਸੌਲ ਸ਼ਾਹ ਏਕ ਭਯੋ, ਭਗਵਾਨ ਪੁਰੀ ਬੁੱਧਾ ਭਯੋ ਬਲਵਾਨ ਹੈ।
ਤਰਨਾ ਸੁਹੇਲਾ ਤੇ ਬਸੰਤਾ ਮਹੇਲਾ ਜਾਨ, ਗੁਰ ਸਨਮੁਖ ਪਾਈਆ ਪੈਵਾ
ਤੇ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ॥੬੭॥ ਅਨਗਨ ਤਾਰੇ ਸਿੱਖ ਮਹਿਮਾ ਅਖੰਡ ਤੇਰੀ,
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਕਰਾਂ ਕੀ ਬਖਾਨ ਮੈ। ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਜੀ ਕੇ ਸੁਤ ਭਾਣਾ
ਸੁਬੱਗ ਭਏ, ਤਾਕੇ ਆਗੇ ਸੁਤ ਭਾਈ ਸ੍ਰਵਣ ਸੁਨਾਨ ਮੈ। ਸ੍ਰਵਣ ਕੇ
ਜਲਾਲ ਭਏ ਝੰਡਾ ਤਿਸ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਢਿਗ ਰਹਿਤ ਸੁਜਾਨ
ਮੈ। ਝੰਡਾ ਗੁਰ ਸੇਵ ਕਰੇ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਗ, ਸੁਤ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਅਜੇ
ਬਾਲਕ ਅੰਞਾਨ ਮੈ ॥੬੮॥

ਇਉਂ ਪੀੜੀ ਏਨ੍ਹਾਂ ਸੰਦੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਨਾਲ ਰਹੈ, ਰਾਮ ਕੌਰ ਆਗੇ ਹੋਇ ਮਹਾਂ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋ ਗਿਆਨ ਦੀਓ ਸਤਿਗੁਰ, ਲਗੀ ਲਿਵ ਸੁਣ ਸੁਖ ਦਾਨ ਭਗਵਾਨ ਹੈਂ। ਪੇਖ ਕੇ ਗਿਆਨ ਸੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਮਗਨ ਭਯੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਚਾਹਤ ਭੇ ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਦਾਨ ਹੈਂ। ਚਾਰੋਂ ਦਿਸ ਹੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਬੁਲਾਇ ਲਈ, ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਤ੍ਰੇਹਣ ਤੇ ਭੱਲੇ ਸੁਖਵਾਨ ਹੈਂ ॥੬੯॥ ਬਾਈ ਸੌ ਸਵਾਰ ਸਭ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਆਏ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਗੁਰ ਕੀਤਾ ਫੁਰਮਾਨ ਤੇ। ਭਈ ਬਹੁ ਭੀਰ ਜਬ ਆ ਗਿਆ ਤਿਹਾਵਲ ਹੈ, ਰਾਮ ਰਾਇ ਤਿਆਗ ਦਿਤਾ ਬਾਣੀ ਉਲਟਾਨ ਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਗਤ ਭਏ, ਆਨ ਕੇ ਨਿਵਾਵੇ ਸੀਸ ਚੌਰ ਸੀਸ ਠਾਨ ਤੇ। ਆਪ ਗੁਰੂ ਉਠੇ ਤਬ ਪੈਸੇ ਪੰਚ ਨਲੀਏਰ, ਕਰ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਕੇ ਬੰਦਨਾ ਬਖਾਨਤੇ ॥੭੦॥ ਮੇਰਾ ਹੈ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਬਾਲ ਬੈਸ ਜਾਨ ਨਹੀ ਭਰਮ ਕਰਾਵਨਾ। ਬਾਲ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰੇ ਤਮ ਹਰੇ, ਤੈਸੇ ਅਗਿਆਨ ਇਨ ਵਾਕਨਿ ਤੇ ਜਾਵਨਾ। ਸਭ ਤਬ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭੇਟ ਧਰੀ ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਬੰਦਨਾ ਕੋ ਕਰਤ ਸੁਹਾਵਨਾ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਕੀ ਜੋਤਿ ਦਿਪੈ ਗੁਰੂ ਮਾਹਿ, ਪੇਖ ਪੇਖ ਸੰਗਤਿ ਅਨੰਦ ਜਸ ਗਾਵਨਾ ॥੭੧॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੋਤਿ ਮੇ ਸਮਾਣ ਚਾਹਾ, ਮਹਿਲਾਂ ਕੋ ਨਿਕਟ ਬੁਲਾਇ ਸਮਝਾਇਆ। ਨਾਮੁ ਸਾਥ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾਵੋ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਰਹੋ ਮਿਲ, ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਬੀਚ ਦੀਆ ਦਰਸ ਸਵਾਇਆ। ਬਸਤ੍ਰ ਕੋ ਪਾਇ ਮੁਖ, ਸਮਾਇ ਸਚ ਖੰਡ ਗਏ, ਦੇਵ ਜੈ ਜੈ ਕਰੇ ਫੂਲ ਬਰਸਾਇਆ। ਤਨ ਕੋ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਚੰਦਨ ਕੀ ਚਿਤਾ ਰਚ, ਊਪਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇਹਿ ਜਬ ਪੌਢਾਇਆ ॥੭੨॥

ਭਯੋ ਹੈ ਅਲੋਪ ਤਨ ਅਗਨੀ ਬਲਤ ਸ਼ਾਂਤਿ, ਨਿਕਲੇ ਨ ਕਛੂ ਸਭ ਮਨ ਬਿਰਮਾਇਆ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਏ ਜਗ, ਬੱਦਲ ਅਕਾਸ਼ ਲੀਨ ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੇ ਆਪਨਾ ਸਰੂਪ

ਮੇਲ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਗੁਰ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਇਆ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸਤਵੇਂ ਮਹਾਨ ਉਪਕਾਰੀ ਭਏ, ਦਰਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇਵੋ ਮੇਰਾ ਮਨ ਚਹੈ ਪਾਇਆ ॥੭੩॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਕੀਰਤਪੁਰ ਮੇ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ।
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਅਠਾਰ ਮੇ, ਸਤਿਲੁਜ ਤੀਰ ਸੁਹਾਇ ॥੭੪॥
ਬਾਈ ਬਰਸ ਗੁਰਤਾ ਕਰੀ, ਛੇ ਮਾਹ ਦਿਨ ਬੀਸ।
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰੀ, ਜੀਵਨ ਕੇ ਜਗਦੀਸ਼ ॥੭੫॥
ਤੀਸ ਬਰਸ ਆਯੂ ਅਹੇ, ਆਠ ਮਹੀਨੇ ਔਰ।
ਬੀਹ ਦਿਵਸ ਊਪਰ ਲਖੋ, ਕੱਤਕ ਬਦਿ ਨੌ ਠੌਰ ॥੭੬॥
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ, ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਅਨੰਤ।
ਰੰਕ ਕਰੇ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਭੂ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਰੂਪ ਭਗਵੰਤ ॥੭੭॥
ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਮਨ ਕਾਮਨਾ, ਪੂਰੋ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ।
ਚਰਨ ਧੂਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦਿਹੋ, ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਨਿਜ ਸੇਵ ॥੭੮॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਸਤਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੭॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ–ਏਕੰਕਾਰ ਗੁਰ ਨਾਨਕੰ, ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਗਦ ਰਾਇ।
ਅਮਰ ਦਾਸ ਕਰਤਾਰ ਤੂੰ, ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਗਾਇ ॥੧॥
ਅਰਜਨ ਗੁਰ ਨਿਰਵੈਰ ਕੋ, ਜਪੁ ਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਧਿਆਈਐ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲਿੰਦ ॥੨॥
ਕਰਣ ਕਾਰਨ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਆਪੇ ਆਪ ਅਨੰਤ।

ਘਟ ਘਟ ਮੇ ਬਿਆਪਕ ਤੁਹੀ, ਏਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤ ॥੩॥
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ, ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਸੁਖਦਾਇ।
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਤੇ, ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਸੁਭਾਇ ॥੪॥
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਤੇਰਾਂ ਵਿਖੇ, ਨੌ ਸਾਵਣ ਵਦਿ ਜੋਇ।
ਪੁਨਰ ਬੱਸ ਨਛਤ੍ਰੂੰ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਅਵਿਲੋਇ ॥੫॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਘੜੀ ਤ੍ਰੈ, ਬਾਦਲ ਗਰਜ ਸੁਹਾਇ।
ਠੰਢੀ ਵਹਿਤ ਸੋ ਪੌਣ ਹੈ, ਕਛੁ ਬੂੰਦਾਂ ਬਰਖਾਇ ॥੬॥
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਪ੍ਰਗਟੇ ਹਰਿ ਅਵਤਾਰ।
ਦਸ ਦਿਸ ਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਾ, ਬਿੱਜੁਲ ਤੇਜ ਨਿਵਾਰ ॥੭॥
ਮਾਤ ਲਡਾਵਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਂ, ਭਰ ਕਰ ਕੌਰੀ ਅੰਕ।
ਦੂਧ ਪੀਐ ਹਸਤੇ ਰਹੈ, ਰੋਵਤ ਨਹੀ ਮਯੰਕ ॥੮॥

ਕਬਿੱਤ—ਸਨੇ ਸਨੇ ਬਧਤ ਸਰੀਰ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੂੰ ਕੋ, ਮਾਤਾ ਲੀਏ ਗੋਦ ਮਨ ਆਨੰਦ ਉਪਾਵਈ। ਹਸਤ ਹਸਾਵੈ ਔਰ ਬੋਲਣੇ ਲਗੇ ਹੈਂ ਤਬ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਜਾਪ ਮਾਤਾ ਆਦ ਮੇ ਸਿਖਾਵਈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਕਬ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ ਗੋਦ ਲੇਹਿ, ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸੁੰਦਰ ਰਖਾਵਈ। ਤੁਰਨੇ ਕੋ ਉਦੇ ਹੋਏ ਦੌੜੇਂ ਤਬ ਤਕੜੇ ਹੈਂ, ਭਾਈ ਝੰਡਾ ਅੱਖਰ ਸੁ ਗੁਰ-ਮੁਖੀ ਪਾਵਈ ॥੯॥ ਲਏ ਸਿਖ ਅੱਖਰ ਸੋ ਨਾਵੇ ਜੋੜ ਕਰਤ ਭੇ, ਪੁਸਤਕ ਬਾਣੀ ਤਬ ਪੜਨੇ ਸੋ ਲਾਗਈ। ਪਾਠ ਪੋਥੀਆਂ ਕਾ ਕੀਆ ਲਿਖਣ ਭੀ ਆਪ ਲਾਗੇ, ਬਾਣੀ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰ ਸੋ ਲਿਖੈਂ ਅਨੁਰਾਗਈ। ਸੋਹਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਮਨ ਦ੍ਰਵਤਿ ਜੋ ਆਪਣਾ ਹੈ, ਸੁਣਨ ਕੇ ਵਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨ ਜਾਗਈ। ਕੀਰਤ ਕਰਨ ਸਿੱਖੇ ਛੋਟਾ ਸਾ ਸਿਰੰਦਾ ਲੇਇ, ਮਨ ਕੇ ਮੋਹਣ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਬਿਰਾਗਈ॥੧੦॥ ਬੰਨੋ ਬੀੜ ਪਾਠ ਕਰੈਂ ਕਬ ਬਾਣੀ ਲਿਖ ਰਰੈਂ, ਕਬਹੂੰ ਕੀਰਤ ਕਰ ਸੰਗਤਿ ਰਿਝਾਵਈ। ਆਯੂ ਹੈ ਛੋਟੀ ਤਬ ਪੰਚ ਸਾਲ ਸਰਬ ਹੀ, ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਰਿਦੇ ਉਮਗਾਵਹੀ।

ਸਿੱਖ ਇਕ ਆਇਆ ਹਰਿ ਰਾਇ ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਤਬ, ਰਾਮ ਰਾਇ ਸੁਤ ਵੱਡੇ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵਈ ॥ ਕੌਨ ਗੁਰਿਆਈ ਪਾਵੈ ਦੋਇ ਸੁਤ ਇਕ ਜੈਸੇ, ਹੋਵੇ ਜੇ ਪ੍ਰੀਖਯਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਮੋਹਿ ਆਵਹੀ ॥੧੧॥ ਸੁਣ ਗੁਰ ਕਹਾ ਸੂਈ ਹੱਥ ਵਿਚ ਧਾਰ ਸਿਖ, ਜਹਾਂ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰੈ ਤਹਾਂ ਚਲ ਜਾਈਐ। ਮੰਜੀ ਕੇ ਪਾਵੇ ਸਾਥ ਲਾਵਣੀ ਤੂੰ ਜਾਇ ਸਾਥ, ਬੀਚ ਧਸੇ ਢਲੈ ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਠਹਿਰਾਈਐ। ਸੁਣ ਗੁਰਵਾਕ ਸਿੱਖ ਗਿਆ ਜਹਾਂ ਰਾਮਰਾਇ, ਪਠਤਿ ਹੈ ਬਾਣੀ ਮੀਠੀ ਸੁਰ ਨਿਰਮਾਈਐ। ਬਾਣੀ ਕੁਝ ਸੁਣੀ ਸੂਈ ਪਾਵੇ ਵਿਚ ਜਬ ਲਾਈ, ਦੇਖਿਆ ਕਠੋਰ ਨਹਿ ਵਿੱਚ ਗਡਵਾਈਐ ॥੧੨॥

ਤਬ ਹੀ ਪਰਖ ਰਾਮ ਰਾਇ ਕੀ ਹੈ ਹੋਇ ਗਈ, ਆਇਆ ਸੀ ਤਹਾਂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਰਾਜਈ। ਪਾਠ ਬੈਠ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਪੰਘੂੜੇ ਕੋ ਲਾਇ ਸੂਈ, ਮੋਮ ਜਿਵੇਂ ਧਸ ਗਈ ਪੇਖ ਕੇ ਬਿਰਾਜਈ। ਐਸਾ ਮਨ ਦ੍ਰਵਿਆ ਹੈ ਮੰਜੀ ਕੇ ਵੀ ਪਾਵੇ ਢਲੇ, ਸੂਈ ਮੋਮ ਵਿੱਚ ਤਿਵੇਂ ਮਿਲੀ ਗੁਰ ਸਾਜਈ। ਮੀਠੀ ਸੁਰ ਸੁਣਕੇ ਦ੍ਰਵਤਿ ਮਨ ਸਭ ਹੀ ਕਾ, ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਨੰਦ ਉਰ ਛਾਜਈ ॥੧੩॥ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸ ਸਭ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾਈ ਸਿਖ, ਸੁਣ ਗੁਰ ਚੁਪ ਰਹੇ ਬੋਲਯੋ ਨ ਕੋਇ ਹੈ। ਔਰੰਗਾ ਕਰਾਮਾਤ ਚਾਹੇ ਦੇਖਣੀ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸੋਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੁਸ਼ਟ ਕੋ ਦੇਖਣਾ ਨ ਸੋਇ ਹੈ। ਸੋਢੀ ਬੇਦੀ ਪਰਖ ਕੇ ਰਾਮਰਾਇ ਦਿਤੇ ਵਰ, ਸਤਿਗੁਰ ਰਸਨਾ ਤੇ ਤੇਰੇ ਵੱਸ ਹੋਇ ਹੈ। ਜਾਵੇ ਪੂਤ ਅਬ ਨਹਿ ਦੇਰ ਹੀ ਲਗਾਵੇ ਤਬ, ਛੇਤੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਪੁਗੇ ਆਣ ਕੇ ਬਿਲੋਇ ਹੈ ॥੧੪॥ ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਤੇ ਕਰਾਮਾਤ ਪਾਈ ਤਬ, ਰਾਮ ਰਾਇ ਦਿੱਲੀ ਮਨ ਗਿਆ ਹੈ ਹੁਲਾਸ ਤੇ। ਬਹੁਤ ਦਿਖ ਈ ਕਰਾਮਾਤ ਗੁਰਾਂ ਭਾਈ ਨਾਹਿ, ਅਜਰ ਜਰਨ ਨਹਿ ਹਿਰਦਾ ਬਿਕਾਸ ਤੇ। ਬੇਈਮਾਨ ਮਿਟੀ' ਕਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਤਿਆਗ ਦਿਤਾ, ਰਹਿਆ ਔਰੰਗੇ ਢਿਗ ਜਗੀਰਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨ ਰੰਗੇ, ਜਗਤ ਕੋ ਮੋਹਿ ਜਿਨ ਨਹੀ ਕਬ ਭਾਸਤੇ ॥੧੫॥

ਬਾਣੀ ਗੁਰਦੇਵ ਗਾਵੈਂ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੈ ਸੰਗਤਿ ਸੌਂ, ਪੇਖ ਦ੍ਰਵੀ ਭੂਤ ਰਿਦਾ
ਗੁਰ ਸਨਮਾਨ ਤੇ। ਲਾਇਕ ਹੈ ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਰਤ ਕੋ,
ਕਰਤ ਹਮੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਭਗਵਾਨ ਤੇ। ਸਭ ਤਬ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਮੇਲ ਗੁਰਦੇਵ
ਕਰਾ, ਦਿੱਤੀ ਗੁਰਿਆਈ ਜਗ ਹੇਤ ਕਲਿਆਨ ਤੇ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਆਪਣੀ
ਦਿਖਾਇ ਜੋਤਿ ਗਿਆਨ ਦੀਆ, ਭਾ ਗਈ ਪ੍ਰੀਤ ਪੇਖ ਬਾਲਕ ਸੁਜਾਨ
ਤੇ ॥੧੬॥ ਅਠਵੇਂ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਸਾਲ ਜੋਤਿ, ਸੂਰਜ ਮੈ
ਦਿਪਤ ਹੈ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋ। ਚਾਰੋਂ ਦਿਸ ਭੇਟ ਆਵੈ ਸਿਖੀ ਅਨਗਿਨ
ਭਾਵੈ, ਕਾਮਨਾ ਪੁਰਾਤ ਕੋਈ ਭਾਵੈ ਅਰਦਾਸ ਕੋ। ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਚਿੰਤਾ-
ਮਣਿ ਜਿਵੇਂ ਸਜ ਰਹੇ, ਛੋਟਾ ਹੈ ਅਕਾਰ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਕੋ।
ਪਹਿਲੇ ਸਭ ਸਿਖ ਆਵੈ ਨਵੇਂ ਹੋਰ ਸਿਖੀ ਪਾਵੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਦਾ
ਕੀਰਤਨ ਖਾਸ ਕੋ ॥੧੭॥ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਦੋਵੇਂ ਵਕਤ ਹੀ ਚਾਲਤ
ਹੈ, ਰਾਣਾ ਤੇ ਕੰਗਾਲ ਇਕ ਥਾਉਂ ਮਿਲ ਖਾਵਤੇ। ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਦਾਤ
ਦੇਤ ਨਾਮੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਸਾਥ, ਬਿਛੁਰੇ ਮਿਲਾਵੈ ਸਨਮੁਖ ਜੋਊ
ਆਵਤੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ ਦੇਹਿ ਮਨ ਤਨ ਧਨ ਲੇਹਿ, ਜਗਤ ਅਸਾਰ
ਕਹੈ ਸਿਖ ਸਮਝਾਵਤੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੋ ਕਰ ਨਿੱਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਭਾਈ,
ਕੀਰਤਨਿ ਗਾਵੋ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਸੁਨਾਵਤੇ ॥੧੮॥ ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਊਚ
ਥਾਨ ਰੁਚਰ ਚੰਦੋਆ ਤਾਨ, ਹੋਵਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਭਾਵਨਾ।
ਸਤਵੇਂ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਬਾਈ ਸੌ ਹੈ ਸਵਾਰ ਜੋਊ, ਇਨ ਕੀ ਹੀ ਤਾਬਿਆ
ਬਿਰਾਜੈ ਮੁਦ ਪਾਵਨਾ। ਕਬ ਗੁਰ ਸਤਿਲੁਜ ਆਨ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਹੈਂ,
ਕਬਹੂੰ ਪਹਾੜੀ ਸੈਲ ਤਾਂਈਂ ਕਰੈ ਜਾਵਨਾ। ਪਹਾੜੀਏ ਭੀ ਰਾਜੇ ਕਛੁ
ਸਿੱਖ ਭਏ ਆਨ ਕਰ, ਕਰਤ ਹੈ ਪੂਰੀ ਜੋਊ ਆਇ ਧਰੇ ਕਾਵਨਾ ॥੧੯॥

ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੇਰ ਮਨ ਤਨ ਰੋਗ ਹਰੈ, ਸਿੱਖਨਿ ਕੀ ਲਿਵ ਲਾਵੈ
ਜੋਈ ਚਲ ਆਵਈ। ਮਨ ਕੇ ਵਿਕਾਰ ਹਰੁ ਨਾਮੁ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਹਿ,
ਮਾਲਵਾ ਦੁਆਬਾ ਤੇ ਮਝੈਲ ਸਿੱਖ ਜਾਵਈ। ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਉਤ੍ਰ ਦੱਖਣ

ਕੀ ਸੰਗਤਾਂ ਭੀ, ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ ਮਿਲ ਸਿੱਖੀ ਪਦ ਪਾਵਈ। ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ
ਕਰੈ ਬੰਧਨ ਕੀ ਪੀੜ ਹਰੈ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋ ਜਸ ਜਗ ਗਾਵਈ ॥੨੦॥

ਚੋਰ ਇਕ ਆਇਆ ਪਾੜ ਲਾਵਣਾ ਸੀ ਚਾਹਿਆ ਤਿਸ, ਸਤਿਗੁਰ
ਜਾਣ ਫੜ ਤਾਂਹਿ ਕੋ ਬੰਧਾਇਆ। ਚੋਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਤਿਸ ਸਿੱਖ ਜਸ ਵੰਤ
ਭਇਆ, ਹੋਰ ਚੋਰਾਂ ਤਾਂਈ ਤਿਸ ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ। ਜੂਏ ਬਾਜ ਗੱਦਾ
ਗਿਲ ਗੁਰੂ ਨੇ ਹੱਟਕ ਦੀਏ, ਜੂਆ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਤਿਸ ਅਗੇ ਨੂੰ ਰੁਕਾਇਆ।
ਬੇਸਵਾ ਸੀ ਗਾਮੀ ਨੰਦੂ ਚੰਦੂ ਚਿਗੀ ਕਾਮੀ ਪੈਂਚ, ਕੀਰਤ ਪੁਰੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ
ਤਿਨ ਸਮਝਾਯਾ ॥੨੧॥ ਜਗਨਾ ਕਸਾਈ ਕਰੇ ਪਾਪ ਨਿੱਤ ਛਡ
ਦਿੱਤੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਠਵੇਂ ਦੇ ਚਰਨ ਮਨਾਂਵਦਾ। ਭੋਲਾ ਜੰਜੀ ਮੰਗਤਾ
ਫਕੀਰੀਆ ਤਮਾਕੂ ਛੱਡ, ਸਿੱਖੀ ਗੁਰਦੇਵ ਗਹੀ ਪਿੱਛੇ ਨ ਰਹਾਂਵਦਾ।
ਨਈਆ ਸੁਸਰ ਏਕ ਸਿਰ ਸੀ ਮੁੰਡਾਣ ਵਾਲਾ, ਰਖੇ ਕੇਸ ਗੁਰੂ ਕਹੇ ਨਾਮੁ
ਲਿਵ ਲਾਂਵਦਾ। ਧੀਆਂ ਮਾਰ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਰੋਪੜ ਦਾ ਸਿਖ ਭਇਆ, ਛਡਿਆ
ਕੁਕਰਮ ਰੋਜ਼ ਚਰਨੀ ਹੈ ਆਂਵਦਾ ॥੨੨॥ ਸੰਤ ਰਾਮ ਸਿੱਖ ਇਕ ਗੁਰ
ਬਖਸ਼ ਸੱਦਾ ਮਲ, ਸਤੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਰਾਮ ਭਏ ਹੈ ਮਹਾਨੀਏ। ਨੂਰ ਦੀਨ
ਮਾਲਾ ਸ਼ੇਖ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼ ਸਭ, ਰੋਪੜ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੋਏ ਆਇ ਕੇ
ਪਛਾਨੀਏ। ਸੰਗਤੀਆ ਸ਼ਾਹੀ ਰਾਮ ਪੰਜਾਬਾ ਭੀਮ ਚੰਦ ਏਕ, ਬਿਸ਼ੰਭਰ
ਦਿਆਲਾ ਤੇ ਮਹੇਸ਼ ਮਨ ਮਾਨੀਏ। ਸੱਜਨ ਗੱਜਨ ਦੋਏ ਰਾਮਾ ਕਾਨ੍ਹਾ
ਸਿੱਖ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੇ ਗੁਣ ਨਿਤ ਗਾਨੀਏ ॥੨੩॥ ਜਬ
ਜਬ ਲੋੜ ਪਵੈ ਤਬ ਤਬ ਸਿਖ ਧਿਆਵੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਤਹਾਂ ਜਾਵੈ
ਕਰਤੇ ਸਹਾਈਐ। ਗ੍ਰੀਬ ਸਿਖਾਂ ਤਾਂਈਂ ਕੋਊ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਖਾਵੈ ਜੋਇ,
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਣ ਕਰ ਤੁਰਤ ਛੁਡਾਈਐ। ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜਪੈ
ਭਾਉ ਸਾਥ ਕੋਈ, ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਸਵਾਈਐ। ਬ੍ਰਹਮੁ
ਗਯਾਨ ਦਾਨ ਦੇਹਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾਟੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਨਦਰ
ਤੇ ਪਾਈਐ ॥੨੪॥ ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰ ਗੁਰ ਇਕ ਦਿਨ ਸੈਲ ਗਏ,

ਦਿਓ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਬਿਰਛੋਂ ਨਿਕਾਲ ਕੇ। ਆਂਵਦੇ ਕੀਰਤਪੁਰ ਕੁਸ਼ਟੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੀ, ਬਿਪਰਾਂ ਸਿਖਾਇਆ ਘਰ ਬਾਹਰ ਬਿਠਾਲ ਕੇ। ਆਗੇ ਗੁਰ ਹੋਇ ਰਿਹਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਆਲ ਭਏ, ਦੇਇ ਕੇ ਰੁਮਾਲ ਦਿਤਾ ਕੁਸ਼ਟ ਨੂੰ ਟਾਲਕੇ। ਸਿਖ ਕੀਆ ਤਿਸ ਤਾਂਈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ ਦੇਹਿ, ਲਿਵ ਲਗੀ ਨਾਮੁ ਸਾਥ ਹੋ ਗਿਆ ਨਿਹਾਲ ਕੇ ॥੨੫॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਬਹੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਗ ਫੈਲਿਓ, ਭਏ ਸੋ ਅਨਿਕ ਨਿਹਾਲ।
ਚਹੁੰ ਚੱਕਾਂ ਕੀ ਸੰਗਤਾਂ, ਅਨਿ ਗਨਿ ਭੇਟਾ ਲਾਲ ॥੨੬॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੰ ਰਵਿ ਸਮੰ, ਗਿਆਨ ਕਿਰਨ ਤਮ ਨਾਸ।
ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਿਰਵੈਰ ਗੁਰ, ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਪਰਕਾਸ਼ ॥੨੭॥
ਰਾਮ ਰਾਇ ਗੁਰ ਜਸ ਸੁਣਾ, ਪਿਤ ਸਮ ਬਹੁ ਪਰਤਾਪ।
ਮੈ ਰੰਚਕ ਗੁਰ ਮੇਰੁ ਭੇ, ਨਾਸਕ ਤੀਨੋ ਤਾਪ ॥੨੮॥
ਮੋਕੋ ਗੁਰੂ ਨ ਕੋ ਕਹੈ, ਜਾਨੈ ਬੇਮੁਖ ਪੂਤ।
ਮਨ ਤਪਤਾ ਮਤਸਰ ਧਰੇ, ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਅਉਧੂਤ ॥੨੯॥

ਕਬਿੱਤ—ਦੋਇ ਸਾਲ ਇਉਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰੇ, ਸਿੱਖ ਅਨਿਗਿਨ ਤਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਕੇ। ਰਾਮਰਾਇ ਈਰਖਾ ਸੇ ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇ ਕਿਹਾ, ਕਰਾਮਾਤ ਦੇਖੋ ਮੇਰੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ। ਟਾਲਿਆ ਔਰੰਗੇ ਅਜੇ ਬਾਲ ਬੈਸ ਸੋਈ ਗੁਰੂ, ਈਰਖਾ ਨ ਕਰੋ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਬਹੁ ਮਾਇਕੇ। ਤਾਂ ਭੀ ਜਿਉਂ ਤਿਉਂ ਕਰ ਸੱਦਣਾ ਮਨਾਇ ਲਿਆ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਭੇਜਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜ਼ਮਾਇਕੇ ॥੩੦॥ ਪਰਸ ਰਾਮ ਪਰਧਾਨ ਆ ਗਿਆ ਕੀਰਤਪੁਰ, ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਗੁਰ ਥਾਨ ਹੈ। ਹੋ ਗਿਆ ਹੈਰਾਨ ਸੂਰਬੀਰ ਭਰੀ ਸਭਾ ਦੇਖ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਵਾਲੇ ਭੀ ਸੁ ਭਾਵੈ ਸਵਧਾਨ ਹੈ। ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਰਾਜਾ ਚਾਹਿਤ ਦਰਸ ਆਪ, ਸੁਣ ਗੁਰੂ ਪੂਣ ਤਿਸ ਆਪਣਾ ਬਖਾਨ ਹੈ। ਕਰਨਾ ਮਲੇਛ ਦਾ ਨ ਦਰਸ਼ਨ ਅਸਾਂ ਭਾਈ, ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਭੀ ਏਹੀ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ ॥੩੧॥

ਫੇਰ ਪਰਧਾਨ ਕਿਹਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਚਾਹਿਤ ਸੋ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕਰਦਾ ਪਰੀਤ ਹੈ। ਔਰੰਗੇ ਪਾਸ ਆਪ ਜਾਣਾ ਜੇਕਰ ਨਾਹਿ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਭੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੇ ਬਣ ਜਾਵੇ ਆਪ ਗੀਤ ਹੈ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਮਾਤਾ ਤਾਂਈਂ ਧੀਰ ਕਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗ, ਹੋ ਗਏ ਤਿਆਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਧਰੈ ਮੁਦ ਚੀਤ ਹੈ। ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਤ ਸੋ, ਆਇਕੇ ਪੰਜੋਖਰੇ ਬਿਰਾਜੇ ਗੁਰ ਮੀਤ ਹੈ ॥੩੨॥ ਕਾਬਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਬਲਖ ਬੁਖਾਰੇ ਹੂੰ ਕੀ, ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਹਿਤ ਮਿਲੀ ਏਥੇ ਆਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਲ ਰੂਪ ਗਿਆਨ ਜੋ ਅਤੀ ਅਨੂਪ, ਦੀਆ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਸ ਦਾਨ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲਣ ਚਾਹਾ ਪੇਖ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਰੇਤੇ ਤਾਂਈਂ ਫੇਰ ਕਰਵਾਨ ਹੈ। ਗੱਡਿਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਏਥੇ ਤਖਤ ਹਮਾਰਾ ਅਹੇ, ਪੂਜਾ ਭੇਟਾ ਕਰੈ ਏਥੇ ਮੋਕੋ ਅਰਪਾਨ ਹੈ ॥੩੩॥ ਅਗੇ ਏਦੂੰ ਸੰਗਤਿ ਨ ਸਾਥ ਸਾਡੇ ਕੋਇ ਚਲੈ, ਕਰਨੇ ਹੈ ਕਾਜ ਬਹੁ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਚਾਲ ਹੈ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਸੰਗਤੀਆ ਸਤੀ ਰਾਮ ਗੁਰਦਿੱਤਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮਾਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਪੰਡਿਤ ਹੈ ਲਾਲ ਨਾਮੁ ਬਿਦਿਆ ਕੋ ਵਡਾ ਮਾਨ, ਪੇਖ ਗੁਰ ਡੇਰਾ ਪੂਛੈ ਕੌਨ ਕਿਰਪਾਲ ਹੈ। ਸਿੱਖਨਿ ਬਤਾਯੋ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਓ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਕਰਤ ਨਿਹਾਲ ਹੈ ॥੩੪॥

ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨਾਮੁ ਸੁਣ ਪੰਡਿਤ ਨੇ, ਖਾਇਕੇ ਖੁਣਸ ਤਬ ਤਰਕ ਉਠਾਏ ਹੈ। ਦੁਆਪੁਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਏ ਗੁਰ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਾਹੀ, ਗੀਤਾ ਤਾਹਿ ਰਚੀ ਕਿ ਨ ਅਰਥ ਇਸ ਆਏ ਹੈ। ਸੁਣ ਕਰ ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਕਿਹਾ, ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਲਾਲ ਪੰਡਿਤ ਪੁਛਾਏ ਹੈ। ਪਾਸ ਸੇ ਬੁਲਾਯਾ ਸੁਣ ਸਿੱਖਨਿ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ, ਅਸੀਂ ਜੋ ਸੁਣਾਏ ਤੈਨੂੰ ਸੰਸਾ ਉਪਜਾਏ ਹੈ ॥੩੫॥ ਭਾਗਵਾਨ ਪੁੱਤਰ ਸੋ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਇ ਵਿਦਿਆ ਕੋ, ਐਸਾ ਲੈ ਆਵੋ ਜਹਿ ਪੜ੍ਹਨੋ ਨ ਆਏ ਹੈ। ਸੁਣ ਦਿਜ ਬਿਸਮੇ ਹੋ ਝੀਵਰ ਕੁਰੂਪ ਜੋਈ, ਬੋਲਾ ਗੂੰਗਾ ਨਾਮੁ ਛੱਜੂ ਪਾਸ ਗੁਰ ਲਿਆਏ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ

ਮੇਹਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਿਦਵਾਨ ਕੀਆ, 'ਕਸ ਮਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਵਿਰਤੇ' ਸੁਨਾਏ
ਹੈ। ਗੀਤਾ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰੇ ਸੁਣ ਕਰ ਬਿਸਮੇ ਭਾ, ਗਲ ਵਿਚੋਂ ਜੰਞੂ ਲਾਹ
ਚਰਨੀ ਪੁਵਾਏ ਹੈ ॥੩੬॥ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੇਵ ਹੂਆ ਸਰਧਾ ਧਰਤ ਮਨ,
ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਾਮੁ ਨਾਲ ਜੋਰਿਆ ਸੋ ਲਾਲ ਹੈ। ਮਾਨ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰੇ
ਸਿੱਖਨਿ ਕੀ ਸੇਵ ਸਦਾ, ਲੀਆ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਸੁ ਹੋ ਗਿਆ ਨਿਹਾਲ ਹੈ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰੂ ਜਾਨੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸਰਬ ਹਾਨੇ, ਜੀਵਨਿ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ
ਅਨਦ ਬਿਸਾਲ ਹੈ। ਛੱਜੂ ਭੀ ਨਿਹਾਲ ਭਇਆ ਗਿਆਨ ਤ੍ਰਿਕਾਲੀ
ਹੋਇਆ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਜੋੜ ਮਿਟੇ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ਹੈ ॥੩੭॥

ਰੋਗੀ ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਗੁਰ ਬੇਨਤੀ ਬਹੁਤ ਕਰੀ, ਸੁਣ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਰੂ ਸਰ
ਮੈ ਨਵ੍ਹਾਏ ਹੈ। ਰੋਗ ਸਭ ਤਿਨਾ ਗਿਆ ਅਰੋਗਤਾ ਸਰੀਰ ਭਈ, ਸਰਧਾ
ਤੇ ਸਿੱਖ ਬਣੇ ਗੁਰੂ ਜਸ ਗਾਏ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਜੁਗ ਵਿਚ ਆਪ ਆਪੇ ਪਰਮੇ-
ਸੁਰ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਰੂਪ ਬਿਦਤਾਏ ਹੈ। ਸਰ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ
ਰੋਗ ਮਿਟੈ ਨ੍ਹਾਏ ਜੋਈ, ਪੰਜੋਖਰੇ ਨਿਵਾਸ ਸਦਾ ਸੰਗਤਿ ਪੁਜਾਏ ਹੈ ॥੩੮॥

ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਵਿਦਾ ਕੀਏ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਮਾਤ ਲੀਏ, ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰ
ਗੁਰ ਚਾਲੇ ਮਨ ਭਾਵਨਾ। ਆਏ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਬ,
ਚਰਚਾ ਪੰਡਿਤ ਸੰਗ ਨਾਨਾ ਸ੍ਰਤਿ ਗਾਵਨਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਹਾਰੇ ਸਭ
ਚਰਨੀ ਗੁਰਦੇਵ ਪਏਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਮਾਨ ਕੋ ਗੁਵਾਵਨਾ।
ਮੂਰਖ ਪੰਡਿਤ ਕੀਏ ਕੋਵਿਦ ਹਰਾਇ ਦੀਏ, ਸਾਰੇ ਜਗ ਸਤਿਗੁਰ ਜਸ
ਪ੍ਰਗਟਾਵਨਾ ॥੩੯॥ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੇਵ ਆਏ ਜੈ ਸਿੰਘ ਭਾਉ ਧਰੇ,
ਮਿਲਿਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਾਂਈਂ ਬੰਦਨਾ ਕਰਾਤ ਹੈ। ਥਾਉਂ ਪਿਖ ਚੰਗਾ ਡੇਰਾ
ਬੰਗਲੇ ਸਾਹਿਬ ਹੂਆ, ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਤ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ
ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਸੋ ਭਾਵਨੀ ਧਰਤ ਆਵੈ, ਪਾਵੈ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗੁਨ
ਗਾਤ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਜਿਨਾਂ ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪਾਯਾ, ਸਮਝਿਆ
ਹੈ ਜਗ ਜਿਵੇਂ ਫੁੱਲਾਂ ਕੀ ਬਗਾਤ ਹੈ ॥੪੦॥

ਔਰੰਗਾ ਚਾਹੇ ਦਰਸ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾ, ਪਰਖ ਕਰੇਹੁ ਰਾਜੇ
ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਇਆ। ਸਤਿਗੁਰ ਲਖੀ ਇਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚ ਥਿਰੇ, ਜੈ
ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਚਾਹੇ ਘਰ ਸਦਵਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਹੁ ਚਿਰ ਨਾਹੀ ਬਾਰ
ਖੋਲਿਆ ਹੈ, ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਤ ਖੋਲ ਬੂਹਾ ਕਰ ਦਾਇਆ। ਜੈ ਸਿੰਘ ਘਰ
ਚਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਣੀ ਜਾਣ, ਰਾਣੀ ਗੋਲੀ ਬਣ ਬੈਠੀ ਬਾਣਾ
ਬਦਲਾਇਆ ॥੪੧॥ ਫੂਲਨਿ ਕੀ ਛਟੀ ਕਰੀ ਏਕ ਏਕ ਸੀਸ ਲਾਵੈ,
ਏਹੁ ਨਹਿ ਏਹੁ ਨਹਿ ਕਹੈ ਅਗੇ ਚਲ ਸੋ। ਜਹਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਰਾਣੀ
ਹੈ ਸਿਆਣੀ ਬੈਠੀ, ਜਾਇ ਪਾਸ ਥਿਰ ਹੋਏ ਗੁਰ ਅਬਿਚਲ ਸੋ। ਕਿਹਾ
ਗੁਰ ਗੋਲੀ ਭਈ ਆਪਣੀ ਵਡਾਈ ਛੱਡ, ਛਲ ਕੀਆ ਦੁਖੀ ਹੋਹਿ ਨਹੀ
ਇਸ ਥਲ ਸੋ। ਸੁਣ ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਰਾਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਤਬ, ਸਿੱਖ
ਭਇਓ ਗੁਰਮਤਿ ਲਈ ਦੁਖ ਦਲ ਸੋ ॥੪੨॥

ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾ ਭੇਟ ਲਿਆਯਾ ਮੁਅਜਮ ਸ਼ਾਹ ਨਾਮੁ, ਹੋ ਗਿਆ ਬਹਾਦੁਰ
ਤਾਂ ਸ਼ਾਹ ਫੇਰ ਨਾਮੁ ਹੈ। ਹੀਰੇ ਪੰਨੇ ਭੇਟ ਰਖੇ ਸਜਾਦਾ ਕਰ ਜੋੜ ਬੰਦੇ,
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਲੋਚਤਾ ਭਿਰਾਮ ਹੈ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਕਹਾ ਨੇਕ ਹੋਵਣਾ
ਦਰਸ ਜੋਏ, ਸ਼ਾਹ ਸਾਥ ਮਿਲਣਾ ਨ ਗੁਰੂ ਕਿਹਾ ਰਾਮ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ
ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਆ ਖਾਧੇ ਪੈਧੇ ਨਾਮੁ ਬਿਨਾ, ਸਰਬ ਬਿਨਾਸੀ *ਥੋਕੇ ਰਾਜ
ਪਾਟ ਧਾਮ ਹੈ ॥੪੩॥ ਸੁਣ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦਾ ਮਨ ਅਨਦ ਕੋ ਪਾਇ
ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਦਿਤੇ ਫਲ ਜਾਇ ਸ਼ਾਹ ਕੋ ਸੁਨਾਇਆ। ਦਿਤੇ ਮੋਹਿ ਫਲ
ਜੇਹੜੇ ਸਾਦ ਮੈ ਅਧਿਕ ਹੇਰੇ, ਐਸੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰ ਨਹੀ ਕਬਹੂੰ ਖੁਲਾਇਆ।
ਸਿੱਖ ਅਨਿ ਗਿਨਿ ਆਵੈ ਮਨ ਕੋ ਬਾਂਛਤ ਪਾਵੈ, ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਹੋਤ ਪ੍ਰਗਟ
ਸਹਾਇਆ। ਕਿਸੇ ਨਰ ਦੂਖ ਕਾਟੈ ਜੇਹਲ 'ਚੋਂ ਕਢਾਵੈ ਕਿਸੇ, ਕਾਬਲ
ਤੇ ਆਦਿ ਦੂਰ ਕਰਤੇ ਹੈ ਜਾਇਆ ॥੪੪॥ ਜਹਾਂ ਕੋਈ ਯਾਦ ਕਰੈ
ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਥ ਨਾਮੁ ਜਪੈ, ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਕੋ ਕਰਤ ਬਨਾਇ ਕੇ। ਆਇ

---

*ਪਦਾਰਥ।

ਕਰ ਸਿੱਖ ਕਹੈ ਮੇਰੀ ਪੀੜ ਦੂਖ ਹਰੈ, ਓਸੇ ਥਾਂਇ ਆਏ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਧਾਇ ਕੇ । ਦਿੱਲੀ ਨਿੱਤ ਚੱਲ ਆਵੈ ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪਾਵੈ, ਮਨ ਕੋ ਬਾਂਛਤ ਲੇਇ ਕਰੈ ਜਸ ਜਾਇ ਕੇ । ਰਾਮ ਰਾਇ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਹੋਇਆ ਪਰਤਾਪ ਦਿੱਲੀ, ਦੇਖ ਕੇ ਜਰਤ ਨਹਿ ਸਕਤ ਹਟਾਇ ਕੇ ॥੪੫॥

ਸ਼ਾਹੀ ਸਭਾ ਥਾਨ ਦਿਨ ਏਕ ਰਾਮਰਾਇ ਟਿਕ, ਈਰਖਾ ਤੇ ਕਹਾ ਇਹੁ ਸੀਤਲਾ ਕੋ ਖਾਜ ਹੈ। ਸੁਣ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋ, ਆਖਿਆ ਇਹ ਰਾਮਰਾਇ ਬੋਲਤ ਅਵਾਜ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਖ ਰੁਖ ਸੰਗਤਿ ਉਦਾਸ ਹੋਈ, ਸ਼ਰਧਾ ਬਿਲਾਤ ਮਨ ਦੁਖ ਇਤਰਾਜ ਹੈ । ਜੀਵਤ ਹੀ ਜਲ ਮਰੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਉਲਾਦ ਜਾਏ, ਵਾਕ ਤੀਰ ਛੁੱਟੇ ਸੁਣ ਸਿਖ ਧੀਰ ਸਾਜ ਹੈ।॥੪੬॥ ਐਸੇ ਹੀ ਇਹੁ ਫਲ ਭਇਆ ਰਾਮ ਰਾਇ ਜੀਤਾ ਸਾੜਾ, ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਗਇਆ ਮਨ ਕੋ ਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੈ। ਤੀਨੋ ਬਚ ਕਹੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਗਾਦੀ ਥਿਰ ਰਖੈ ਬਾਤ ਹੈ। ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਗੁਰੂ ਬਚ ਧੀਰਜ ਕੇ ਦੇਣ ਹਿਤ, ਆਪਣੇ ਨਮਿਤ ਨਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਧਰਾ ਗਾਤ ਹੈ। ਜੋਈ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਕਹੈ ਸਫਲੇ ਸੋ ਹੋਤ ਸਭ, ਦੇਖ ਪਰਤਾਪ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਨਾਤ ਹੈ ॥੪੭॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਰਾਮਰਾਇ ਜੀਵਤ ਸੜਾ, ਬਿਨ ਉਲਾਦ ਬਿਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ।
ਨਿਰਵੈਰਾਂ ਸੰਗ ਵੈਰ ਜੋ, ਹਲਤ ਪਲਤ ਦੁਖ ਪਾਤ ॥੪੮॥
ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ ਕੋ, ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਗਤਿ ਲੇਤ ।
ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਭਾਵਨਾ, ਪੂਰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਤ ।੪੯॥

ਕਬਿੱਤ–ਭਈ ਹੈ ਬਿਮਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਹੈਜ਼ੇ ਤਪ ਭਾਰੀ ਬਹੁ, ਪੀੜਤ ਸੋ ਰੋਗੀ ਨਹੀ ਬੈਦ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਹੈ। ਅਖਾਂ ਆਦਿ ਰੋਗ ਜੋਈ ਪੇਟ ਪੀੜਾ ਸਿਰ ਦੁਖੈ, ਕਬਜ਼ ਤੇ ਆਦਿ ਅਤੀਸਾਰ ਬਹੁ ਮਰ ਹੈ। ਸਭ ਰੋਗ ਲਗੇ ਮਨ ਧੀਰ ਜੀਵ ਭੱਜ ਗਏ, ਕੋਊ ਉਪਚਾਰ ਨਹੀ ਚਲਤ ਜਬਰ ਹੈ। ਰਾਮਰਾਇ ਕਰਾਮਾਤ ਲਾਇ ਬਹੁ ਥਕ ਗਿਆ, ਰਾਜ਼ੀ ਕੋਊ ਹੋਆ ਨਾਂਹਿ

ਦੁਖ ਨਰ ਭਰ ਹੈ ॥੫੦॥ ਹਾਰ ਸ਼ਰਣਾਈ ਆਏ ਮਿਲ ਨਰ ਨਾਰੀ ਗੁਰੂ, ਕਟੈ ਸਭ ਰੋਗ ਐਸੇ ਕਾਜ ਸਰ ਜਾਇ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਨੇ ਆਗਜਾ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਪਾਇ, ਚਰਨ ਕਮਲ ਧੋਇ ਦੀਏ ਹੌਜ ਪਾਇ ਹੈ। ਤਹਾਂ ਤੇ ਜੋ ਰੋਗੀ ਹੋਇ ਜਲ ਸਭ ਲੇਇ ਕਰ, ਰੋਗ ਕਟ ਜਾਵੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ਦੁਖ ਘਾਇ ਹੈ। ਰੋਗ ਮਿਟੈ ਬਹੁ ਨਰ ਆਣ ਹੋਰ ਨਮੋ ਕਰ, ਲੇਵੈ ਗੁਰ ਚਰਨਾ ਕੋ ਜਲ ਕਰ ਭਾਇ ਹੈ ॥੫੧॥ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚੋਂ ਰੋਗ ਕਢ ਦਿਤਾ ਇਉਂ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ, ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਟਿਕਾਇ ਹੈ। ਐਸੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਬਹੁ ਸੰਗਤਾਂ ਤੇ, ਰਹੇ ਗੁਰ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਤਿਸ ਥਾਇ ਹੈ। ਰਾਮਰਾਇ ਰਸਨਾ ਤੇ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸੀ ਵਾਸ ਕਿਹਾ, ਏਸ ਲੀਏ ਪੂਰਨ ਸੋ ਕਰਨਾ ਹੀ ਭਾਇ ਹੈ। ਸੀਤਲਾ ਨਿਕਲ ਆਈ ਪੇਖ ਮਾਤ ਚਿੰਤ ਬਧੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਰਹਾਇ ਹੈ ॥੫੨॥

ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇ ਜਮਨਾ ਕੇ ਤੀਰ ਚਲੇ, ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਨਾਲ ਨਰ ਨਾਰ ਹੈ। ਜੋਗ ਮਾਇਆ ਮੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚ ਭੀ ਨਿਵਾਸ ਕੀਆ, ਟੇਢੀ ਜੂਨ ਪਏ ਜੀਵ ਕੀਤਾ ਇਉਂ ਉਧਾਰ ਹੈ। ਨਰ ਨਾਰੀ ਮੰਦ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਨੀਚ ਭਏ, ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਾਇ ਲੀਏ ਸੋ ਉਬਾਰ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਚੰਡੀ ਆਣ ਕਰ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਗਹੇ, ਮੇਰਾ ਭੀ ਉਧਾਰ ਕਰੋ ਗੁਰੂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੈ ॥੫੩॥ ਸਤਿਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੀਨ ਹੋਇ ਕਲਿਆਨ ਤੇਰੀ, ਸੰਤਨਿ ਕੀ ਰਖਿ ਕਰ ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਦਾਰ ਹੈ। ਚਰਨ ਕਮਲ ਧੋਇ ਮੁਖ ਪਾਇ ਸਿੱਖ ਭਈ, ਜੈ ਗੁਰਦੇਵ ਕਹਿ ਲੋਪ ਹੋਈ ਸਾਰ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਆਨ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਤਾਂਈਂ, ਬਿਨਤੀ ਭਣਿਤਿ ਕਹਾਂ ਚਲੇ ਦੁਖ ਟਾਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਫੁਰਮਾਯੋ ਸਦਾ ਆਸਣ ਟਿਕਾਯੋ ਜਹਿ, ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਥਾਂਨ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਸੁਖ ਕਾਰ ਹੈ ॥੫੪॥ ਟਿਕੇ ਆਨ ਬਾਹਰ ਸੋ ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਯੋ ਤਬ, ਪੰਜ ਸਿਖ ਮਾਤ ਸੰਗ ਰਹੇ ਮਨ ਨੀਵ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪੇਖ ਸੀਤਲਾ ਕੋ ਭੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ਭਯੋ, ਕਿਆ ਅਬ ਕਰੈ ਨਹਿ

ਸੁਖ ਮਨ ਥੀਵ ਹੈ। ਚਾਹਿਤ ਔਰੰਗਾ ਮੇਲ ਕਰਿਓ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸੰਗ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਹਿ ਚਾਹੈ ਮਿਲਨਾ ਕੁਜੀਵ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਟ ਹੰਕਾਰੀ ਪਾਪੀ ਸੰਤਨਿ ਕੋ ਵੈਰੀ ਮਹਾਂ, ਤਾਂਤੇ ਨਹਿ ਦੇਖਣ ਕੋ ਪ੍ਰਣ ਸੋਈ ਕੀਵ ਹੈ ॥੫੫॥

ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਆਯਾ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ, ਮੇਲ ਦਰਬਾਰ ਕਰਿਓ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਥ ਨੇ। ਪਕੇ ਬਹੁ ਫੋੜੇ ਦੇਖ ਮਾਤਾ ਮਨ ਦੁਖੀ ਹੋਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰ ਦੇਤ ਪੇਖ ਮਾਤ ਸਾਥ ਨੇ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਮੋਹਿ ਤੋੜ ਗਿਆਨ ਗੁਰਦੇਵ ਦੀਆ, ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਦੇਖ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਪਾਂਥ ਨੇ। ਸੀਤਲਾ ਹਟਾਈ ਗੁਰੂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਉਂ ਸਰੀਰ ਹੋਯਾ, ਸੋਹਣਾ ਅਰੋਗ ਪੇਖ ਸ਼ਰਧਾ ਮੰਨ ਗਾਥ ਨੇ ॥੫੬॥ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਭੀ ਪੇਖਤ ਹੈਂ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਹੋਰ ਅਨਿਗਿਨ ਸੰਗਤਾਂ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼, ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਵੋ ਮਨ ਰੰਗਤਾਂ। ਹਉਮੈ ਕੋ ਤਿਆਗ ਦਿਹੁ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕੇਹੁ, ਪਰ ਤਾਂਈਂ ਸੁਖ ਦੇਹੁ ਨਹੀ ਕਰੋ ਭੰਗਤਾਂ। ਧਰਮੀ ਅਚੱਲ ਹੋਵੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ ਧਾਰੋ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਰੂਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜਾਣੋ ਅੰਗਤਾਂ ॥੫੭॥ ਅਸੀਂ ਹੈ ਸਮਾਣਾ ਹੁਣ ਧੀਰ ਤੁਮ ਧਾਰ ਰਹੋ, ਤੁਰਕ ਕੋ ਦੋਸ਼ ਦੇਇ ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਜੋ ਪਾਪ ਕੀਨ। ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਨਾਲੀਏਰ ਮੰਜੀ ਪੈ ਟਿਕਾਇ ਕਰ, ਫਿਰੇ ਪਰਕਰਮਾ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਆਪ ਕੀਨ। 'ਬਾਬਾ ਹੈ ਬਕਾਲੇ' ਗ੍ਰਾਮ ਗੁਰੂ ਹੋਆ ਸੋ ਜਹਾਨ, ਇਉਂ ਆਖ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁ ਥਾਪ ਕੀਨ। ਭੇਜ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਸਾਵਧਾਨ ਤਿਸ ਦੀਨ ਭੇਟ, ਜਾਇਕੇ ਬਕਾਲੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੀਨ ॥੫੮॥

ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਭੋਰੇ ਵਿੱਚ ਭੇਟ ਲਈ ਝੋਲੀ ਕਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਸੌਂਪੀ ਬ੍ਰਿਧ ਕੀ ਜੋ ਬੰਸ ਕਾ। ਪ੍ਰਗਟ ਨ ਕਰੀ ਬਾਤ ਗੁਪਤ ਗੁਰਿਆਈ ਰਖੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਣਾ ਨਾਹੀ ਚਾਹੈ ਪ੍ਰਤੰਸ ਕਾ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ, ਲਾਲੀ ਮੁਖ ਭਈ ਚੜੇ ਸੂਰ ਜਿਵ ਅੰਸ ਕਾ। ਨਾਮੁ ਜਪੋ ਸਦਾ ਸੰਗ ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਰਹਿਤ ਹੌਂ, ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪ

ਕਾਟੈ ਜਮ ਫੰਸ ਕਾ ॥੫੯॥ ਕੀਰਤ ਕਰਨ ਕਹਾ ਸੁਖਾ ਨੰਦ ਨਥੂ ਭਾਈ, ਸਨਮੁਖ ਸਿਖ ਸਭ ਦਰਸ ਬਿਲੋਕ ਹੈ। ਬੈਠੇ ਸੋ ਪਲੰਘ ਪਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤ ਗੁਰ, ਚਾਦਰੇ ਕੋ ਤਾਣ ਪੌਢੇ ਸਭਨਿ ਕੋ ਰੋਕ ਹੈ। ਸਚਖੰਡ ਥਾਂਨ ਨਿਜ ਜੋਤ ਜੋਤੀ ਮੇਲ ਕਰ, ਦੇਵ ਜੈ ਜੈ ਕਰੈ ਊਚੇ ਪਰਲੋਕ ਹੈ। ਹੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਖ ਸੰਗਤਿ ਬਿਸਮ ਭਈ, ਇਕ ਸਿੱਖ ਪਾਸ ਚੌਰ ਕਰਤ ਅਰੋਕ ਹੈ ॥੬੦॥ ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਦੇਖਨਿ ਚਾਹਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰੂਪ ਤਾਂਈਂ, ਆਇਆ ਕਨਾਤ ਵਿੱਚ ਸਿਖ ਇਕ ਪਾਸ ਹੈ। ਕਹਾ ਚੱਕ ਬਸਤ੍ਰ ਕੋ ਮੁਖ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਦਿਹੋ, ਸਿੱਖ ਨੇ ਉਠਾਯਾ ਗੁਰ ਦੇਹੀ ਲੋਪ ਖਾਸ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਮੇਂ ਤੇੜ ਦੇਖੀ ਭਿਆਨਕ ਸੀ ਡਰ ਦੇਤ, ਕੰਪ ਉਠ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸਿਖ ਪੇਖੈ ਰਾਸ ਹੈ। ਮੁੜ ਕੇ ਕੰਪਤ ਗਯੋ ਕਿਸੇ ਨਹੀ ਬੋਲਿਆ ਸੋ, ਭੈ ਮਨ ਛਾਇਆ ਭਿਆਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥੬੧॥ ਪੀਛੇ ਸਿਖ ਮਿਲ ਸਭ ਤਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ, ਚੰਦਨ ਕੀ ਚਿਖਾ ਰਚ ਸੁੰਦਰ ਬਿਲਾਸ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤਨ ਦਾਹ ਕੀਓ ਭਸਮ ਬਿਲੋਕੀ ਤਾਹਿ, ਅਸਤ ਨ ਹਾਥ ਆਯੋ ਅਚਰਜ ਬਾਸ ਹੈ। ਪਾਠ ਬਾਣੀ ਕੀਓ ਮਿਲ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵਤ ਸੋ, ਕੀਆ ਜੱਗ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਜਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਮਾਈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਸਿਖ ਸਭ ਮਿਲ ਆਇ ਗਏ, ਕੀਰਤਪੁਰੀ ਮੇ ਵਸੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਖਾਸ ਹੈ ॥੬੨॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਇੱਕੀ ਭਯੋ, ਸ਼ੁਦੀ ਚੌਦਸੇਂ ਚੇਤ।
ਦਿੱਲੀ ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਮੇਂ, ਗਏ ਸਮਾਇ ਅਭੇਤ ॥੬੩॥
ਸਾਤ ਬਰਸ ਅਠ ਮਾਸ ਸੋ, ਦਿਵਸ ਦੋਇ ਬੈਸ ਜਾਨ।
ਦੋ ਬਰਸ ਪੰਜ ਮਾਹਿ ਮੈ, ਬੀਸ ਦਿਨ ਗੁਰ ਮਾਨ ॥੬੪॥
ਬਾਲ ਸਰੂਪ ਧਰ ਚੋਜ ਕਰ, ਪੰਡਿਤ ਮੂਰਖ ਕੀਨ।
ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਭ ਦੂਖ ਮਿਟੈ, ਕੁਸ਼ਟੀ ਰੋਗ ਬਿਹੀਨ ॥੬੫॥
ਦਰਸੁ ਨ ਦੀਨਾ ਦੁਸ਼ਟ ਕੋ, ਤਨ ਅਲੋਪ ਕਰ ਆਪ।
ਗੂੰਗੇ ਪੰਡਿਤ ਕਰ ਦਏ, ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਪਰਤਾਪ ॥੬੬॥

ਮਨ ਤਰਸੇ ਗੁਰ ਦਰਸ ਕੋ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਨੂਪ ।
ਚੀਤ ਵਸੋ ਪਰਤੀਤ ਦੈ, ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ॥੬੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਅਠਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੮॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਅਕਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੁਹੀ, ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਸੁਖ ਕੰਦ ।
ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ, ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਮੁਕੰਦ ॥੧॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹਰਿ, ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਹਾਇ ਹੋ, ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁਛੰਦ ॥੨॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਰੂਪ ।
ਅਜਰ ਜਰਿਓ ਦੂਖਨਿ ਹਰੇ, ਅਕਥ ਕਥਾ ਆਨੂਪ ॥੩॥
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਸਭ ਪਿਤ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ।
ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਭਗਤਿ ਤੇ, ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਵਿਚਾਰ ॥੪॥
ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਅਠੱਤਰੇ, ਪੰਚ ਵਦੀ ਵੈਸਾਖ ।
ਵੈਸਾਖਾ ਨਾਛੱਤਰੰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈ ਆਖ ॥੫॥
ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਨਿਸ ਰਹਿਤ ਥੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਰਾਮ ।
ਪ੍ਰਗਟੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਜੋ, ਸੰਤਨਿ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਮ ॥੬॥
ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਬੈਠੇ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਇ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੋਵਰ ਕਰ ਲਏ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਪਿਆਇ ॥੭॥
ਬਾਤ ਭਵਿੱਖਤ ਸਮਝਕੇ, ਦੇਵੈ ਧਰਮ ਹਿਤ ਪ੍ਰਾਨ ।
ਦੁਸ਼ਟ ਤੇਗ ਛੂਛੀ ਰਹੈ, ਬਹਾਦਰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਨ ॥੮॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਾਮੁ ਧਰਿਓ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬੈ, ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਰਾਇ ।
ਤਿਆਗੀ ਬਡੇ ਸੁ ਹੋਇ ਹੈਂ, ਜਸ ਜਗ ਮੈਂ ਬਿਦਤਾਇੰ ॥੯॥
ਬਾਲ ਬੈਸ ਮੇ ਗੁਰੂ ਕੀ, ਮੂਰਤਿ ਰਿਦੇ ਬਸਾਇ ।
ਮਨ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਜੋੜਿਆ, ਧਯਾਨ ਧਰਿਓ ਚਿਤ ਲਾਇ॥੧੦॥
ਦਸ ਸਾਲੰ ਆਯੂ ਭਈ, ਮਸਤ ਰਹਿਤ ਸਦ ਬੈਠ ।
ਗੁਰੂ ਧਿਆਨ ਮੈ ਮਗਨ ਰਹਿ, ਕਬ ਆਵੇ ਮਨ ਸੈਂਠ ॥੧੧॥
ਗੁਰ ਗੋਦੀ ਲੇ ਬੈਠ ਹੈ, ਕਰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕਾਇ ।
ਬੂਝ ਨਾਨਕੀ ਗੁਰਾਂ ਤੇ, ਇਤੋ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਾਇ ॥੧੨॥
ਏਹ ਮਸਤ ਸਦ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਨਹਿ ਬੋਲਤ ਕਿਸ ਸੰਗ ।
ਆਪ ਕਰੋਂ ਆਦਰ ਅਧਿਕ, ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਪਿਖ ਅੰਗ ॥੧੩॥
ਗੁਰ ਕਹਿ ਇਨ ਕੇ ਸੀਸ ਦੈ, ਹਿੰਦ ਬਚੈ ਅਬਿਲੰਬ ।
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇ, ਤਾਰਨਹਾਰ ਕਦੰਬ ॥੧੪॥
ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਹਰਖ ਧਰ, ਪਾਲਤ ਮੋਦ ਬਢਾਇ ।
ਤੇਰਾਂ ਬਰਸ ਆਯੂ ਭਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟ ਰਹਾਇ ॥੧੫॥
ਕਬ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪੇਖ ਕੈ, ਖੜੇ ਰਹੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ।
ਕਬ ਗੁਰ ਕੀਰਤ ਕਰਤ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਧੈ ਮਨ ਗਾਤ ॥੧੬॥
ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ, ਜਲ ਢੋਵਣ ਲੌ ਹੇਤ ।
ਕਬ ਗੁਰ ਪਾਦਿ ਪਖਾਰ ਹੈ, ਚਾਪੀ ਕਰੈ ਅਮੇਤ ॥੧੭॥
ਮਨ ਮੇਂ ਮਮਤਾ ਹੰਗਤਾ, ਕਬਹੂੰ ਨਹਿ ਕੋ ਹੋਇ ।
ਨਿਰ ਵਿਕਾਰ ਰਹਿਤੇ ਸਦਾ, ਲਿਵ ਲਾਵੈ ਗੁਰ ਸੋਇ ॥੧੮॥
ਪਿਖ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ।
ਪਾਸ ਬਿਠਾਏ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਂ, ਕੀਆ ਗਿਆਨ ਮੁਕੰਦ ॥੧੯॥
ਮਨ ਕਾ ਮਾਨ ਤਿਆਗਨਾ, ਜਾਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ।
ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਸਦ ਸਦਾ, ਮਨ ਵਾਸੈ ਅਭਿਰਾਮੁ ॥੨੦॥

ਹਰਿ ਸੰਗੀ ਸਦਹੂੰ ਅਹੈ, ਸੋ ਅਪਨੋ ਤੁਝ ਰੂਪ।
ਦੋਹਿਰਾ–ਰਿਦੇ ਗਿਆਨ ਨਿਸਚੇ ਕਰੋ, ਭਗਤਿ ਮੁਖ ਧਰ ਊਪ ॥੨੧॥
ਵਰਤਨਿ ਰਾਖ ਵਿਰਾਗ ਕੀ, ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੇ ਕੋ ਜੀਤ।
ਨਾਵਾਂ ਗੁਰ ਜਗ ਹੋਇ ਕੇ, ਕਰਿਓ ਉਧਾਰ ਸੁ ਨੀਤ ॥੨੨॥
ਤਬ ਲਗ ਨਾਮੁ ਅਭਿਆਸ ਕੋ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਕਰ ਲੇਹੁ।
ਇਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ਿਆ ਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਸਿਖਿਆ ਸਿੱਖਨਿ ਦੇਹੁ ॥੨੩॥
ਸੁਣ ਸਿਖਿਆ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਕੀ, ਜਾਗੇ ਸਹਿਜ ਅਨੰਦ।
ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪੂਰਨ ਸਦਾ, ਆਪੇ ਭਏ ਗੋਬਿੰਦ ॥੨੪॥
ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਕੋ, ਗੁਰਿਆਈ ਜਬ ਦੀਨ।
ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਕਹਿਤ ਭੀ, ਮਮ ਸੁਤ ਰਹਿ ਗਿਓ ਹੀਨ ॥੨੫॥
ਸੁਣ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ, ਛਕਤੇ ਤਬ ਪ੍ਰਸਾਦਿ।
ਹਾਥ ਧੋਇ ਕਰ ਚੁਲੇ ਕੋ, ਪੌਂਛਤ ਕਰ ਆਜਾਦਿ ॥੨੬॥
ਲੈ ਰੁਮਾਲ ਨਿਜ ਹਾਥ ਕਾ, ਝੋਲਿ ਨਾਨਕੀ ਡਾਰ।
ਕਿਉਂ ਚਿੰਤਾ ਚਿੱਤ ਮੈ ਕਰੈਂ, ਹੋਇ ਗੁਰਤਾ ਤਉ ਬਾਰ ॥੨੭॥
ਬਖਸ਼ ਰੁਮਾਲਸਿ ਭੇਟ ਦੀ, ਗੁਰਿਆਈ ਕੀ ਆਪ।
ਮਾਤਾ ਪਿਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੀ, ਹੋਇ ਗੁਰੂ ਪਰਤਾਪ ॥੨੮॥
ਸਾਂਭ ਰਖਿਓ ਰੁਮਾਲ ਕੋ, ਗੁਰ ਬਚ ਪਰ ਬਿਸ੍ਵਾਸ।
ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ, ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁ ਰਾਸ ॥੨੯॥
ਸੂਰਜ ਮਲ ਕੋ ਅਨੰਦ ਕਰ, ਬੈਠੇ ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸੋਭਤੇ, ਪਾਸ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ॥੩੦॥
ਛਤ੍ਰੀ ਥਾ ਲਖਨੌਰ ਕੋ, ਲਾਲ ਚੰਦ ਸੁਭ ਨਾਮੁ।
ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਮੈ ਵਸਤ ਸੋ, ਭਾਗ ਜਗੇ ਅਭਿਰਾਮ ॥੩੧॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਕੋ ਤਬੈ, ਤਿਲਕ ਕਢਾਇਓ ਮਾਥ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਕੋ ਅਨੰਦ ਭਾ, ਨਾਵੇਂ ਗੁਰ ਕੇ ਸਾਥ ॥੩੨॥

ਕੀਰਤਪੁਰ ਆ ਕੇ ਬਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰੀ ਲੈ ਸੰਗ।
ਦੋਹਿਰਾ–ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਤਬ ਆਸਰੇ, ਬਸਤੇ ਧਾਰ ਉਮੰਗ ॥੩੩॥
ਗੁਰ ਕੇ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇਆਂ, ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਆਇ।
ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਗੂਜਰੀ, ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਰਾਇ ॥੩੪॥
ਰਹਿਤ ਸਮਾਧ ਲਗਾਇਕੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਮਝਾਰ।
ਭੋਜਨ ਥੋੜਾ ਖਾਤ ਹੈਂ, ਨੀਂਦ ਆਦਿ ਨਿਰਵਾਰ ॥੩੫॥
ਨਾ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਬੋਲਤੇ, ਇੱਛਾ ਤਾਹਿ ਨ ਕੋਇ।
ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਨਾਮੁ ਜਪੁ, ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਨਿੱਤ ਹੋਇ ॥੩੬॥
ਗੁਜਰੀ ਸੇਵਾ ਪਤਿ ਕਰੈ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਲਿਵ ਲਾਇ।
ਕਈ ਸਾਲ ਤਪ ਗੁਰ ਕੀਆ, ਏਕੰਕਾਰ ਸਹਾਇ ॥੩੭॥
ਭੋਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਹੈ, ਰਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ।
ਸਦ ਇਕਾਂਤ ਮਨ ਜੀਤ ਕੇ, ਜਲ ਜਿਉਂ ਮਿਲੇ ਅਭੇਵ ॥੩੮॥
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਇੱਕੀ ਵਿਖੇ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਮਾਇ।
ਗੁਰਤਾ ਦਈ ਬਾਬੇ ਗੁਰੂ, ਰਹਿਤ ਬਕਾਲੇ ਥਾਂਇ ॥੩੯॥
ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਭੇਟ ਲੈ, ਆਏ ਸਤਿਗੁਰ ਤੀਰ।
ਗੁਰ ਅੰਤਰ ਹੀ ਲੈ ਤਬੈ, ਪੈਸੇ ਪੰਜ ਗਹੀਰ ॥੪੦॥
ਨਹੀ ਜਣਾਇਓ ਗੁਰੂ ਹੋ, ਅਪਨੋ ਕੀਨ ਛਪਾਵ।
ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਸੁਣਿਓ ਸਭ, ਸੰਗਤਿ ਪੇਖਨਿ ਆਵ ॥੪੧।
ਸੋਢੀ ਮੰਜੀਆਂ ਧਰ ਭਲੇ, ਬਾਈ ਗੁਰੂ ਸਦਾਇ।
ਆਏ ਹੋਰਨਿ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ, ਸੁਧ ਸੁਣ ਗੁਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ॥੪੨॥
ਧੀਰ ਮਲ ਭੀ ਆਇਆ, ਬੈਠ ਗੁਰੂ ਬਨਿ ਸੋਇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਆਨਿਓ, ਪੂਜਾ ਬਹੁਤੀ ਹੋਇ ॥੪੩॥
ਜੋ ਆਵੈ ਤਿਸ ਠਗਤ ਹੈ, ਪੂਰੈ ਨ ਕਾਮਨਿ ਕੋਇ।
ਸੰਗਤਿ ਹਟੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋ, ਭੇਟਾ ਦੇਇ ਨ ਸੋਇ ॥੪੪॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਐਵੇਂ ਗੱਦੀ ਲਾਇ ਕੇ, ਬੈਠੇ ਰਹਿ ਬਡਿਆਇ।
ਕਰਾਮਾਤ ਨਹਿ ਨਾਮੁ ਰਸੁ, ਠੱਗ ਭਏ ਗੁਰ ਆਇ ॥੪੫॥
ਮਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਿ ਕੋ, ਟਾਂਡਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪਛਾਨ।
ਟਾਪੂ ਜਾਤ ਥੋ ਬਣਜ ਕੋ, ਜਹਾਜ਼ ਅਟਕਿਓ ਆਨ ॥੪੬॥
ਪੰਜ ਸੈ ਮੋਹਰ ਗੁਰੂ ਕੀ, ਸੁੱਖਣਾ ਕਰੀ ਬਣਾਇ।
ਮੋਢਾ ਲਾ ਬੰਨੇ ਕਰਿਓ, ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਸਹਾਇ ॥੪੭॥
ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਆਇ ਤਿਨ, ਬਾਈ ਗੁਰੂ ਪੁਜਾਇ।
ਭੇਟਾ ਅਪਣੀ ਪੰਜ ਸੌ, ਕਿਨਹੂੰ ਮਾਂਗੀ ਨਾਇ ॥੪੮॥
ਪਿਖ ਕੂਰੇ ਤਾਕਤ ਬਿਨਾ, ਆਇ ਮਿਲਿਓ ਗੁਰਦੇਵ।
ਅੰਤਰ ਬੈਠੇ ਖੋਭ ਬਿਨ, ਦੋਇ ਮੋਹਰ ਧਰ ਏਵ ॥੪੯॥
ਪਹਿਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮੋਨਿ ਰਹਿ, ਮੱਖਣ ਭਯੋ ਉਦਾਸ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੁਰ ਜੋਊ, ਮਾਂਗੈ ਅਪਣੀ ਰਾਸ ॥੫੦॥
ਮੁਸਕਾਏ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤਬੈ, ਹਮਰੇ ਧਨ ਨਹਿ ਲੋਭ।
ਭੇਟਾ ਪੰਜ ਸੈ ਸੁੱਖ ਕੈ, ਦੋਇ ਦੀਨ ਨਹਿ ਖੋਭ ॥੫੧॥
ਅਟਕਿਓ ਜਬ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਹਿ, ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਸਹਾਇ।
ਮੋਢਾ ਲਾਇ ਜਹਾਜ਼ ਕੋ, ਹਮ ਤੇ ਲਯੋ ਕਢਾਇ ॥੫੨॥
ਸੁਣ ਮੱਖਣ ਕਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਹਿ ਤਬ ਭਾਖ।
ਕਾਲਾ ਮੁਖ ਪਰਲੋਕ ਮੈ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ਅਭਿਲਾਖ ॥੫੩॥
ਕਾਲਾ ਮੁਖ ਪ੍ਰਥਮੇ ਕੀਆ, ਮੱਖਣ ਬਚਨ ਸੋ ਮਾਨ।
ਸਾਚੋ ਗੁਰ ਹੈ ਲਾਧਿਓ, ਸੰਗਤਿ ਲੇਹੁ ਪਛਾਨ ॥੫੪॥
ਬਾਬਾ ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋ, ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਆਪ।
ਹੋਰ ਨ ਸੋਢੀ ਕੋਇ ਗੁਰ, ਲੀਏ ਪਰਖ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥੫੫॥
ਸੁਣ ਸੰਗਤਿ ਬਿਸਮਾਦ ਹੋਇ, ਕਾਮਨਾ ਧਰ ਮਨ ਆਇ।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਭੀ, ਮਨ ਇੱਛਤ ਸਭ ਪਾਇ ॥੫੬॥

ਕਬਿੱਤ–ਸੁਨ ਸੁਣ ਸੰਗਤਾਂ ਸੋ ਆਵੈ ਮਨ ਆਨੰਦ ਹੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਬਿਲੋਕੈ ਲਹਿ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੋ। ਗੜੀਆ ਦੁਆਰਕਾ ਜੋ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਭਏ, ਸਤਿਗੁਰ ਅਮਰ ਕੀ ਅੰਸ਼ ਬਖਿਆਤ ਕੋ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਮਿਲ ਗੁਰੂ ਕੋ ਬਿਠਾਇ ਗਾਦੀ, ਤਿਲਕ ਕਰਾਇਓ ਹੈ ਨਾਵੇਂ ਬਾਵ ਗਾਤ ਕੋ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਜੀ ਬਹਾਦਰ ਭਏ ਜ਼ਾਹਰ ਸੋ, ਮੱਖਣ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਮੋਹਰ ਦਿਤੀ ਭਾਤ ਕੋ ॥੫੭॥ ਸੋਢੀ ਸਭ ਤੁਰ ਗਏ ਸੰਗਤਿ ਨ ਮਾਨੈ ਕਿਸੇ, ਭੇਟ ਨਹਿ ਆਵੈ ਬੈਠੇ ਆਪੇ ਬਣ ਜੋਇ ਹੈ। ਕਾਰ ਭੇਟ ਗੁਰੂ ਕੋ ਚੜ੍ਹਤ ਭਈ ਅਨਿਗਿਨ, ਪਿਆਸੇ ਸਿਖ ਦਰਸ਼ਨ ਕੇ ਆਵੈ ਮਿਲ ਸੋਇ ਹੈ। ਧੀਰ ਮੱਲ ਤਿਆਰ ਭਯੋ ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ ਤਾਂਈਂ, ਖੋਹਣ ਗੁਰ ਭੇਟ ਗੋਲੀ ਦਿੱਤੀ ਚਲਵੋਇ ਹੈ। ਲੱਗੀ ਨਾਹਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਰਹੇ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੜਿ ਤਬ ਸੀਹੇਂ ਮੁਖ ਲੋਇ ਹੈ ॥੫੮॥

ਗੋਲੀ ਹੈ ਚਲਾਈ ਫੇਰ ਮਸਤਕ ਆਈ ਹੇਰ, ਭਰਿਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮੁੜੀ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਪਾਸ ਤੇ। ਸਭ ਘਰ ਬਾਰ ਲੁੱਟ ਲੈ ਗਏ ਮਸੰਦ ਤਬ, ਧੀਰ ਮੱਲ ਚਲਿਓ ਹੈ ਅਨੰਦ ਹੋ ਅਵਾਸ ਤੇ। ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈਂ ਇਹੁ ਖਬਰ ਭਈ ਹੈ ਜਬ, ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਜੋਧੇ ਲੈ ਜੰਗ ਕਰੇ ਆਸ ਤੇ। ਧੀਰ ਮੱਲ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਗੁਰੂ ਘਰੋਂ ਸਭ, ਖੋਹਿ ਕੁਟ ਆਂਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਭੀ ਲਿਆਸ ਤੇ ॥੫੯॥ ਸੋ ਗੁਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਭੇ ਦਿਤੀਆਂ ਮੁੜਾਇ ਤਿਸੇ, ਧੀਰ ਮੱਲ ਦੁਖੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜਾਇ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿੱਖਾਂ ਮਿਲੇ ਮਾਤ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤਬ, ਰੱਖਿਆ ਸੋ ਘਰ ਨਹੀ ਦਿਤਾ ਪਰਤਾਇ ਹੈ। ਬਾਈ ਸੋਢੀ ਮੰਜੀਆਂ ਉਠਾਇ ਘਰੋ ਘਰੀ ਗਏ, ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਪ੍ਰਗਟੇ ਦਿਨੇ ਤਮ ਘਾਇ ਹੈ। ਦਿਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਮੱਖਣ ਨਿਹਾਲ ਭਯੋ, ਕੀਰਤਨ ਹੋਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਇ ਹੈ ॥੬੦॥ ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਪੁਗਾਈ ਗੁਰਾਂ, ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਉਪਜਾਇ ਹੈ। ਮਾਝਾ ਸਭ ਸਿੱਖ ਭਜਾ ਆਨ ਆਨ ਭੇਟ ਧਰੈ, ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਸੇਵੈ ਮਨ ਤਨ ਚਾਇ

ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਏ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਪਰਸੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰੋਵਰ
ਇਸ਼ਨਾਨੇ ਸੁਖਦਾਇ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਪੁਜਾਰੀ ਬੰਦ ਕਰ ਗਏ, ਬੈਠ
ਗੁਰ ਨਮੋ ਕਰ 'ਵੱਲੇ' ਟਿਕੇ ਆਇ ਹੈ ॥੬੧॥ ਸੁਧਾਸਰੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
ਆਣ ਬਖਸ਼ਾਇ ਲਿਆ, ਸਤਿਗੁਰ ਦਿਆਲ ਰਹੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਹੈ।
ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਫੇਰ ਆਏ ਨਾਲ ਪਰਵਾਰ ਭਾਏ, ਬਿਆਸਾ ਤੋਂ ਉਲੰਘ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਿਸਾਇ ਹੈ। ਬਿਆਸਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਚਲੇ ਧੀਰ ਮੱਲ ਲੇਹਿ
ਭਲੇ, ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਬਾਦ ਸੁੱਕੇ ਪੰਨੇ ਕਢੇ ਆਇ ਹੈ। ਅੱਖਰ ਨ ਭਿੱਜਾ
ਕੋਊ ਪੜ ਪਰਤੀਤ ਹੋਈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਖੰਡ ਜਗ ਗਾਇ
ਹੈ ॥੬੨॥ ਦੁਆਬੇ ਤਾਂਈਂ ਤਾਰ ਤਾਰ ਕੀਰਤਪੁਰੀ ਮੇ ਆਏ, ਗੁਰ
ਅਸਥਾਨ ਪਰਸੇ ਭੇਟਾ ਕੋ ਚੜ੍ਹਾਇ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਤਾਂਈਂ ਧੀਰਜ
ਬਿਸਾਲ ਦੀਆ, ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਇਕ ਰਸ ਭਾਇ ਹੈ। ਅਨੰਦ
ਪੁਰ ਥਾਂਉਂ ਆਏ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਵਿਦਾ ਹੋਆ, ਮਾਖੋ ਦੈਂਤ ਕਢ ਦਿਤਾ
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਇ ਹੈ। ਜ਼ਰ ਖਰੀਦ ਥਾਉਂ ਲੀਨ ਪੰਚ ਪੰਚ ਕੋਸ ਤਕ, ਗੁਰ
ਮਹਿਲ ਰਚੇ ਦਿਵਾਨ ਖਾਨਾ ਕੋ ਬਨਾਇ ਹੈ ॥੬੩॥ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ
ਲਾਯੋ ਲੋਕ ਆਣ ਬਸੇ ਬਹੁ, ਸਤਿਗੁਰ ਦਰ ਕਮੀ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆਇ
ਹੈ। ਭੋਰੇ ਬੈਠ ਨਾਮੁ ਜਪੈਂ ਦਿਨ ਦਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਧੈ, ਪੂਰਨ ਅਨੰਦ ਸਿਖ
ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇ ਹੈ। ਇਉਂ ਪੁਰ ਅਨੰਦ ਰਚਾ, ਰਹੇ ਗੁਰ ਬਹੁ ਚਿਰੁ
ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ, ਜੋ ਸਿਖਿਆ ਸਿਖਾਇ ਹੈ। ਪੀਰ ਪੁਰੀ ਬਣਦੀ ਕੋ
ਦੇਖਕੇ ਸਹਸਾ ਭਯੋ, ਸੁਪਨੇ ਸੁਰਗ ਸੁਖ ਤੋਰਿਆ ਦਿਖਾਇ ਹੈ ॥੬੪॥

ਲੰਗਰ ਚਲਤ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਭੀੜ ਬਹੁ, ਦੇਸ ਦੇਸ ਆਵੈ ਤਬ
ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇ ਹੈ। ਨੰਗਾ ਭੁਖਾ ਰਹਿਣਾ ਨ ਪਾਵੈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੋਊ, ਸਭ
ਵਰਸਾਵੈ ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦਿਵਾਇ ਹੈ। ਸਿਫਤ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਫੈਲੀ ਮਾਲਤੀ
ਸੀ ਫੂਲ ਜਿਵੇਂ, ਘਰ ਘਰ ਹੋਵੇ ਮਨ ਅਨੰਦ ਉਪਾਇ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ
ਨਾਲ ਗੁਰਾਂ ਕੇ ਹੀ ਸੰਗ ਰਹੈ, ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਜਾਵੈ ਤਹਾਂ ਰਹੈ ਸੁਖ ਥਾਇ

ਹੈ ॥੬੫॥ ਧੀਰ ਮੱਲ ਰਾਮਰਾਇ ਈਰਖਾ ਕਰਤ ਸਦਾ, ਹੋਰ ਸੋਢੀ
ਦੇਖ ਕਰ ਰਿਦੇ ਦੁਖ ਪਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਾਤ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਕੌਰ, ਤਾਹਿ ਗੁਰ ਸ਼ਰਣੀ ਹੀ ਤਨ ਤਜ ਆਇਆ। ਮਾਤਾ ਕੈ ਜੱਗ ਕਰ
ਸੰਗਤਾਂ ਬਸਾਈ ਪੁਰ, ਆਪ ਜੱਗ ਤਾਰਨੇ ਦਾ ਬਣਤ ਬਣਾਇਆ।
ਤੀਰਥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਗੁਰੂ, ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੰਗ ਲੀਏ
ਸੁਖ ਦਾਇਆ ॥੬੬॥ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰੋਂ ਚਲੇ ਰੋਪੜੋਂ ਘੜੂੰਏ ਗਏ,
ਨੰਦਪੁਰ ਕਲੌੜ ਆਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਨ ਹੈ। ਰੈਲੀ ਮੇਂ ਚਰਨ ਪਾਏ ਪਕ-
ੜਾਣੇ ਰਹੇ ਗੁਰ, ਅਗਾਣੀ ਬਿਸ੍ਰਾਮੇ ਤੇ ਨਿੰਸੀਬਲੀ ਅਸੀਨ ਹੈ। ਅੰਬਾਲੇ
ਮੇ ਗਰੀਬ ਤਾਰੇ ਹਰਿਪਾਲ ਪੁਰ ਆਏ, ਟਹਿਲ ਪੁਰੇ ਮੇ ਰਹੇ ਨੌ ਲਖਾ
ਚੀਨ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਸਿੱਖ ਭਏ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ਦਏ, ਮੈਣ ਦੁਆਬ
ਤਾਰ ਚਾਲੇ ਗੁਰੂ ਪਰਬੀਨ ਹੈ ॥੬੭॥ ਮੂਲੋਵਾਲ ਸੇਖਾ ਹੰਢਿਆਏ
ਰੋਗੀ ਰੋਗ ਕਟੇ, ਭਦੇਹਰੀਂ ਭੂਪਾਲੀ ਖੀਵਾ ਭਿਖੀ ਤਬ ਆਏ ਹੈ। ਦੇਸੂ
ਖਿਆਲਾ ਤਾਰ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਆਏ, ਨੀਵੇਂ ਥਾਨ ਬੈਠ ਬਰ ਪੁਰੀ ਕੋ
ਬਸਾਏ ਹੈ। ਏਥੇ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਹੋਊ ਦਸਵਾਂ ਸਰੂਪ ਆਵੈ, ਕੀਰਤ ਗੁਰੂ ਕੀ
ਊਚੇ ਬੈਠ ਸੁਖ ਪਾਏ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਨਾਲ ਕਾਰ ਕਢੀ ਗੁਰੂ ਸਰ ਰਚਾ
ਤਾਲ, ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਦੀਨੋ ਸੁਖਦਾਇ ਹੈ ॥੬੮॥ ਬਿਅੰਤ
ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਲੱਗਦਾ ਦੀਵਾਨ ਸਦਾ, ਨਵੇਂ ਸਿਖ ਬਣੈ ਚਰਨਾ-
ਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਏ ਹੈ। ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਚਲ ਆਵੈ ਮਨ ਇੱਛ ਵਰ ਪਾਵੈ, ਦੂਧ
ਦਹੀਂ ਘ੍ਰਿਤ ਭੇਟ ਆਨ ਕੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਹੈ। ਮਾਲਵੇ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ ਸਵਾਰਿਆ
ਗੁਰਦੇਵ ਆਇ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਗੁਣ ਗਾਏ ਹੈ। ਮੌੜ ਪਿੰਡ
ਹੋਇ ਕਰ ਦੇਸੂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਇਆ, ਸੂਲੀਸਰ ਬਰਾ ਪੁਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਟਿਕਾਏ
ਹੈ ॥੬੯॥ ਗਾਗਾ ਧਮਧਾਣਾ ਭਾਈ ਮੀਂਹੇ ਦੀ ਘਾਲ ਲੇਖੇ, ਸ੍ਰੀ
ਧਮਧਾਣ ਕੈਂਥਲ ਆਏ ਸੁਖ ਦਾਇਆ। ਬਾਰਨੇ ਦਾ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਤਮਾਖੂ
ਤਹਿ ਕੋ ਛੁਡਾਇ, ਸਿਖ ਕੀਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਧਨ ਹੋ ਸਵਾਇਆ। ਬਨੇਸਰ

ਤੇ ਬਣੀ ਬਦਰ ਪੁਰ ਆਦਿ ਤਾਰਦੇ ਹੈਂ, ਪੂਰਬ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਖਿੱਚ ਕਰੀ ਭਾਇਆ। ਕੜੇ ਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਮਲੂਕ ਦਾਸ ਖੱਤ੍ਰੀ ਜੋ, ਤਾਰਦੇ ਸੋ ਪੁਜੇ ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਜਿਹਿ ਥਾਇਆ ॥੭੦॥ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਹੁ ਕੀਆ ਸਿਖਾਂ ਤਾਂਈਂ, ਨਾਮੁ ਜਪੋ ਭਗਤੀ ਮੇਂ ਰਹੋ ਸੁਖ ਪਾਇ ਕੇ। ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਦਾ ਸਿਮਰਨ ਲਾਗ ਰਹੋ, ਸਾਰੋ ਦਿਨ ਬੋਧ ਦੀਆ ਨੀਕੇ ਹਿਤ ਲਾਇਕੇ। ਰਾਤ ਮਾਤ ਗੂਜਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ, ਸੁਤ ਹੋਇ ਲਾਲਸਾ ਕੋ ਕਹਿਤ ਸੁਨਾਇਕੇ। ਤਾਹਿ ਵਰਦਾਨ ਦੀਆ ਗੁਰ ਅਵਿਤਾਰ ਹੋਵੈ, ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪਰਕਾਸ਼ ਸੁਖਦਾਇਕੇ ॥੭੧॥ ਪ੍ਰਯਾਗ ਹੋਇ ਅਗੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰੈ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਚਰਚਾ ਸੁਣਾਈ ਗੁਰ ਗਾਇਆ। ਸੰਸ ਰਾਮ ਚਚਾ ਫਗੂ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਪ੍ਰਭ, ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਕਰੇ ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਭਾਇਆ। ਗਯਾ ਜੈਤਾ ਸੇਠ ਮਿਲੇ ਪਟਣੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰ, ਜਰਾ ਸਿੰਧ ਆਦਿ ਰਾਜੇ ਕਥਾ ਕੋ ਸੁਣਾਇਆ। ਮਹਿਲ ਟਿਕਾਏ ਏਥੇ ਮਾਤ ਸੰਗ ਨਾਨਕੀ ਜੀ, ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਆਦਿ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਇਆ ॥੭੨॥

ਧੀਰਜ ਦੇ ਆਗੇ ਚਲੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇ ਸੰਗ, ਜਿੱਤਣੇ ਕੋ ਢਾਕੇ ਦਾ ਹੈ ਮੁਲਖ ਸਵਾਇਆ। ਬੁਲਾਕੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਤਾਰੀ ਭਾਈ ਨੱਥਾ ਗਾਰੀ ਕਹੇ, ਹਾਸ ਬਿਲਾਸ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਸੁਣਾਇਆ। ਬ੍ਰਹਮੁ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਸ ਆਏ ਰੁੜਨੋਂ ਬਚਾਇਆ ਦਲ, ਅਨਿਕ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜੇ ਕੋ ਬਚਾਇਆ। ਢਾਕਾ ਜੈ ਕਰ ਲੀਨ ਮੇਲ ਕੀਆ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਰਣ ਤੇ ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਪਾਇਆ ॥੭੩॥ ਜਸ ਸੁਣ ਅਸਾਮ ਪਤੀ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਆਯਾ, 'ਮੋਹਰ' ਵਰ ਪੁਤ੍ਰ ਦਾ ਰਾਜੇ ਰਾਮ ਪਾਇਆ। ਅਨਿਕ ਫਕੀਰ ਸਾਥ ਵਿਰਾਗੀ ਤੇ ਬਿਬੇਕੀ ਰਹੈ, ਸਿਖ ਬਹੁ ਭੀਰ ਸਦਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੋ ਸਦਾਇਆ। ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੇਇ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰੈ, ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਚਲੈ ਸਦਾ ਸੁਖ ਦਾਇਆ। ਬਹੁ ਲੋਕ ਸਿਖ ਭਏ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲਏ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਭਾਇਆ ॥੭੪॥

ਸ੍ਰੀ ਪਟਣੇ 'ਚ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਗਟੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ, ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਵਰਸਾਇਆ। ਆਈ ਹੈ ਖਬਰ ਗੁਰ ਭਯੋ ਸੋ ਅਨੰਦ ਸਭ, ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਬਹੁ ਦਿਵਾਇਆ। ਜਿੱਤ ਦੇਸ ਸਿੱਖੀ ਕਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਚੱਕਰ ਬੰਗਾਲ ਮੇ ਫਿਰਾਇਆ। ਆਏ ਗੁਰ ਪਟਣੇ ਨਿਹਾਲ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਆਨੰਦ ਵਧਾਇਆ ॥੭੫॥

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤਾਂਈਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਨ ਪਾਯਾ, ਪੇਖ ਗੁਰ ਦੁਤਿਵੰਤ ਭਏ ਪਰਸੰਨ ਹੈ। ਸੀਸ ਕਰ ਫੇਰ ਮੁਖ ਦੇਖਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਰਾਖਿਓ ਜਗ ਮੰਨ ਹੈ। ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਾਲ ਕਰੀ ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੇਇ ਕਰ, ਪਟਣੇ ਬਿਰਾਜੇ ਬਹੁ ਦਿਨ ਗੁਰ ਧੰਨ ਹੈ। ਧੀਰਜ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇਇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਪਾਲ ਕਰੋ, ਆਪ ਕਾਂਸ਼ੀ ਬੀਚ ਆਏ ਦੀਆ ਦਰਸ਼ੰਨ ਹੈ ॥੭੬॥ ਤੇਗ ਚੋਲਾ ਪੋਥੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦੀਏ ਗੁਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ, ਪੂਜੈ ਪ੍ਰੇਮ ਧਾਰ ਮਨ ਲਾਇ ਗੁਰ ਬਾਨੀਐ। ਅਜੁਧਿਆ ਸੰਭਲ ਆਏ ਗੰਗਾ ਮੇਂ ਚਰਨ ਪਾਏ, ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੀਨ ਦਿਜ ਭਏ ਸਿੱਖ ਆਨੀਐ। ਨਗਰਾਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰੇ ਆਨ ਛਛਰੌਲੀ ਰਹੇ, ਬਨੂੜ ਮੇਂ ਬਿਰਾਜ ਇਉਂ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਮਾਨੀਐ। ਪੁਰੀ ਅਨੰਦ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਸਿੱਖ ਸੁਣ ਸੁਣ ਆਏ, ਦੇਹਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਰੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪਰਾਨੀਐ ॥੭੭॥

ਨਰੈਣ ਦਾਸ ਮਖਣ ਸ਼ਾਹ ਇਹੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਭਏ, ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਭਾਈ ਫੱਗੂ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ ਮਲੂਕਾ ਤੇ ਉਗਾਣਾ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਭਯੋ, ਮੀਹਾਂ ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਰਘੁਰਾਇਆ। ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਮਤੀ ਰਾਮ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਏਹੁ, ਸਤੀ ਰਾਮ ਘਨ ਸਿਆਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ ਸਵਾਇਆ। ਗੁਲਾਬ ਰਾਇ ਗੱਜਾ ਤੇ ਬਹਿਲਾ ਮਨਸੂਦ ਇਕ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ॥੭੮॥ ਹਰਿ ਜਸ ਧੂਮਾ ਰਾਇ ਜੈਤਾ ਉਦਾ ਜੀਵਣ ਹੈ, ਲਖੀ ਸ਼ਾਹ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਗਲਤਾਨ ਸੋ। ਭਾਈ ਨਥਾ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪੀਰ ਬਖਸ਼ ਸੈਫ ਅਲੀ, ਗਿਲੌਰੇ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਪਾਈ ਮਨ ਸੁਖ

ਖੀਵਾ ਭਾਈ ਭਿਖਾ ਸਿੱਖ ਅਲਫ ਸਲਫਦੀਨ, ਸ਼ਿਵ ਦੱਤ ਝੰਡਾ
ਦਾਨ ਸੋ। ਸ਼ਮਸ ਦੀਨ ਅਖਲ ਸ਼ਾਹ ਪਾਲਣ ਹੈ ਅਲਾ
ਭਏ ਸਦੂ ਕੁਰਬਾਨ ਸੋ। ਸ਼ਮਸ ਦੀਨ ਅਖਲ ਸ਼ਾਹ ਪਾਲਣ ਹੈ ਅਲਾ
ਦੀਨ, ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਰੀ ਤੇ ਸੈਫ ਦੀਨ ਭਾਨ ਸੋ ॥੭੯॥

ਭਾਈ ਸਾਈਆਂ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਜਸਾ ਵਡ ਸੂਰਮਾ ਹੈ, ਰੰਗ ਕੌਰ ਮਾਤਾ
ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਮਾਂਵਦੀ । ਰਤਨਾ ਜੋ ਦੇਈ ਗਿਆਨੋ ਧਿਆਨੋ ਮਾਤਾ
ਭਾਗੋ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਚਮਕ ਹੈ ਰਿਦੇ ਉਪਜਾਂਵਦੀ। ਸੁਖੋ ਦੇਈ ਮਾਲਾ
ਰਾਣੀ ਪੂਰੋ ਨੂਰੋ ਕਰਤਾਰੀ, ਸਹਿਮਾ ਭਾਨੋ ਰਾਮੋ ਦਯਾ ਕੌਰ ਗੁਣ
ਗਾਂਵਦੀ । ਸੰਤ ਅਰਦਾਸ ਨਾਬ ਗੋਪੀ ਤੇ ਘਨੱਯਾ ਦਾਸ, ਦਾਸਾ ਤੇ
ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਝਾਲਾ ਮੁਖੀ ਆਂਵਦੀ ॥੮੦॥

ਦਿਗ ਬਿਜਾ ਗੌਂਦਾ ਭੱਯਾ ਜੱਯਾ ਗੱਯਾ ਰੱਯਾ ਹੈ, ਜਾਂਦਨਾ ਦੀਵਾਨਾ
ਨੰਦਾ ਕਿਸ਼ਨਾ ਬਖਾਨੀਐ। ਵੁੜੀਆ ਕ੍ਰੋੜਾ ਪਤੀ ਲੱਖਮਾ ਧਨੰਤਾ ਦੇਉ,
ਭਗਤ ਕਪੂਰੀਆ ਜੀ ਨਾਮੁ ਪਹਿਚਾਨੀਐ । ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸਿੱਖ ਅਨਿ
ਗਨਿਤ ਹੀ ਭਏ, ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿਫਤ ਮੈ ਗਾਨੀਐ। ਸ੍ਰੀ
ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਤਾਰੈ ਐਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਇ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਜੀ ਬਹਾਦਰ
ਮਹਾਨੀਐ ॥੮੧॥ ਜ਼ੋਰ ਤੁਰਕਾਨੀ ਸਭ ਮੁਸਲੇ ਕਰਨ ਲਗੇ, ਔਰੰਗ
ਜ਼ੇਬ ਹੈ ਵਡਾ ਦੁਸ਼ਟ ਸੋ ਹੋਇਆ । ਪਿਤਾ ਕੈਦ ਕੀਆ ਭ੍ਰਾਤ ਮਾਰ ਕੇ
ਜ਼ਾਲਮ ਥੀਆ, ਸਰਮੱਦ ਕਤਲ ਕਰਾਯੋ ਅਸ ਜੋਇਆ। ਮਥਰਾ ਅਜੁ-
ਧਿਆ ਪ੍ਰਾਗ ਕਾਂਸ਼ੀ ਥਾਨ ਜੋਈ, ਕਤਲ ਕਰਾਈਆਂ ਜੋ ਗਊਆਂ
ਅਵਿਲੋਇਆ। ਜਬ ਸਵਾ ਮਣ ਜੰਞੂ ਤੋਲਕੇ ਲਹਾਏ ਹਿੰਦੂ, ਪਈ ਧਾਂਕ
ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਦੁਖ ਰੋਇਆ ॥੮੨॥ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮਿਲ ਪੰਡਿਤ ਤਪ
ਬਹੁ ਤਾਪਦੇ ਸੀ, ਮੰਦਰੋਂ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਬੋਲਕੇ ਸੁਣਾਇਆ । ਹਰਿ ਅਵਿਤਾਰ
ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਹੈ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ, ਤਾਂਹਿ ਬਿਨਾ ਰਖਿਆ ਨ ਦੇਵਤਾ ਕਰਾਇਆ।
ਸਭ ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਅਗੇ ਡਰਦੇ ਹੈਂ ਦੇਵ ਮਿਲ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਰਭਉ ਕਰੇਂਗੇ
ਸਹਾਇਆ। ਸੁਣ ਗੁਰਦੇਵ ਪਾਸ ਪੰਡਿਤ ਜੋ ਵੇਦ ਪਾਠੀ, ਚਰਣ ਸਰਣ

ਗਹੇਂ ਮਤਾ ਏ ਪਕਾਇਆ ॥੮੩॥ ਤੁਰੇ ਕਸ਼ਮੀਰੋਂ ਕਈ ਕਾਂਸ਼ੀ ਤੋਂ ਵਹੀਰ
ਪਏ, ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੋ ਹੋ ਗਏ ਸੁ ਤੰਗ ਹੈ। ਐਧਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ
ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਦੇਖਣੇ ਕੋ ਮਨ ਦਾ ਜੋ ਫੁਰਨਾ ਉਠੰਗ ਹੈ।ਸੁਣ ਕਰ
ਬਿਨੈ ਸ੍ਰੀ ਪਟਣੇ ਤੋਂ ਸੱਦ ਲਏ, ਆਏ ਮਾਤਾ ਸਹਿਤ ਗੁਰ ਸੀਸ ਨਿਵੈ
ਰੰਗ ਹੈ । ਸੰਗਤ ਨਿਹਾਲ ਭਈ ਦੇਖਕੇ ਦਰਸ ਗੁਰ, ਗੁਰਮੁਖੀ
ਫਾਰਸੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹਿਤ ਸੰਗ ਹੈ ॥੮੪॥

ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਕੇਰੀ, ਮਹਿਲ ਅਜੀਤ
ਕੌਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਸੇਵ ਕੀ। ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਤਬ ਗੁਰੂ ਕੋ ਧਿਆਨ ਧਰੈ, ਬੈਠੇ
ਨਿਜ ਆਸਨ ਕੋ ਸਾਧ ਮਤ ਲੇਵ ਕੀ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਿਆ ਕੋ ਕਰ ਅਭਿ-
ਆਸੁ ਆਛੇ, ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਰਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਮੇਵ ਕੀ। ਨਾਮੁ ਲਿਵ
ਲਾਵੈ ਗਿਆਨ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਕਮਾਵੈ ਸਦ, ਚਰਨ ਪਲੋਸਤ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ॥੮੫॥ ਆਠੋ ਪਹਿਰ ਮਗਨ ਸੋ ਰਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਖੈ,
ਤਨ ਕੀ ਨ ਸੁੱਧ ਰਹੈ ਮਨ ਕੀ ਪਰੀਤ ਹੈ। ਸਿਮਰਨੁ ਭੂਲੈ ਨਾਹੀ ਗੁਰੂ
ਸੇਵ ਕਰ ਰਹੈ, ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਭੀ ਨਿਭਾਵੈ ਅਸ ਰੀਤ ਹੈ। ਮਨ ਜੁੜ
ਰਿਹਾ ਪਿਖ ਗਿਆਨ ਗੁਰਦੇਵ ਦੀਆ, ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਆਪੇ ਆਪ
ਪਿਖ ਨੀਤ ਹੈ। ਸਰਬ ਰੂਪ ਆਪ ਧਾਰੇ ਏਕ ਜੋ ਅਸੰਗ ਰਹੈ, ਸਰਗੁਣ
ਨਿਰਗੁਣ ਆਪ ਆਪੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੈ ॥੮੬॥ ਸੁਣ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਨਿਰ
ਅਭਿਮਾਨ ਰਹੈ, ਹਰੀ ਅਵਿਤਾਰ ਗੁਰ ਏਕ ਮਨ ਹੋਇਆ। ਆਏ
ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਦਿਜ ਖੱਤ੍ਰੀ ਅਰਜ਼ ਕਰੀ, ਦੁਸ਼ਟ ਔਰੰਗਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੋ
ਖੋਇਆ। ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਆਏ, ਜੰਞੂ ਤਿਲਕ
ਸਾਡਾ ਰਹੇ ਨਹੀ ਅਵਿਲੋਇਆ। ਤੁਰਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੇ ਅਸੀਂ ਭਾਜ ਸ਼ਰਨ
ਪਏ, ਰਖੋ ਤੁਸੀਂ ਮਾਰੋ ਚਾਹੇ ਗੁਰੂ ਦਰ ਜੋਇਆ ॥੮੭॥ ਧਰਮ ਨਸ਼ਟ
ਕਰੇ ਧੀਆਂ ਭੈਣ ਪਤਿ ਹਰੈ, ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਸਭਹੂੰ ਕੋ ਤੁਰਕ ਬਨਾਵਤੇ।
ਹੋਰ ਥਾਂਉਂ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀ ਤੁਸੀਂ ਸਦਾ ਸ਼ਿਵ ਰੂਪ, ਰਾਮ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੁਸੀਂ

ਰੂਪ ਹੋ ਸਜਾਵਤੇ। ਬਿਸ਼ਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਵ ਸ਼ਰਨ ਤੁਹਾਰੀ ਚਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਰ
ਸ਼ਰਨ ਭੀ ਆਏ ਹੈਂ ਤਕਾਵਤੇ। ਸਰਬ ਸਮਰੱਥਾ ਰੂਪ ਕਰਾਮਾਤ ਹੋਂ ਅਨੂਪ,
ਰਖ ਲੌ ਸ਼ਰਨ ਧਰਮ ਹੋਵੇ ਜੀ ਬਚਾਵਤੇ ॥੮੮॥ ਸੁਣ ਬਿਸਮਾਏ ਗੁਰੂ
ਆਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਤਬ, ਹਾਥ ਜੋੜ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕਥਾ ਹੈ ਬੁਝਾਇਆ। ਏਹੁ
ਦੁਖੀ ਕੈਸੇ ਭਏ ਕਹੋ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪ ਮੁਖੋਂ, ਸੁਣ ਗੁਰ ਗੋਦ ਲੀਏ ਬਚਨ
ਸੁਣਾਇਆ। ਹੇ ਸੁਤ ਦੁਖੀ ਏਹੁ ਧਰਮ ਬਿਨਾਸ ਰਿਹਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਔਰੰਗਾ
ਕਰੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਵਾਇਆ। ਸੁਣ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਕੈਸੇ ਇਨ ਧਰਮ ਕੋ,
ਰਖਿਆ ਜੇ ਚਾਹੌਂ ਕੌਣ ਜਤਨ ਕਰਾਇਆ ॥੮੯॥ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਹਾ
ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਅਨੰਦ ਰੂਪ, ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹਿਤ ਸੀਸ ਜੇ ਲਗਾਵਏ।
ਤਾਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਸੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਬਚਾਉ ਐਸੇ, ਸੁਣ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ
ਸੁਨਾਵਏ। ਹੋਰ ਸਭ ਸੰਗਤ ਤੋ ਮਸਤ ਹੈਰਾਨ ਰਹੀ, ਇਨ ਕਿਹਾ ਜੇ
ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਆਪ ਭਾਵਏ। ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਜਗ,
ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਆਪ ਸੀਸ ਜੇ ਚਢਾਵਏ ॥੯੦॥ ਆਪ ਬਿਨਾ ਸਮਰਥ
ਹੋਰ ਕੌਣ ਮਿਲੇ ਏਨਾ, ਦੁਖੀ ਦੇਸ ਲੋਕ ਦੇਖ ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਵਈ। ਜੇ
ਆਪ ਰਖੋ ਤਾਂਹੀ ਰਹੈ ਇਨ ਧਰਮ ਸੋ, ਆਪ ਬਿਨਾਂ ਦੁਖੀਆਂ ਕੋ ਕੋਇ
ਨ ਬਚਾਵਈ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਭਏ ਪਰਸੰਨ ਪੇਖ ਅਕਲ ਕੋ, ਐਸੇ ਉਪਕਾਰੀ
ਵਾਕ ਨਿਰਭੈ ਸੁਨਾਵਈ। ਕਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸੁਤ ਪਰ ਸਭਨ ਸਰਾਹਿਆ ਹੈ,
ਪਰਖ ਭੀ ਹੋਈ ਭਾਰ ਗੁਰਤਾ ਚੁਕਾਵਈ ॥੯੧॥ ਆਗਿਆ ਗੁਰਦੇਵ
ਕਰੀ ਦਿਜ ਖਤ੍ਰੀਆਂ ਤਾਂਈਂ, ਆਪ ਜਾਇ ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ ਐਸੇ ਫੁਰਮਾਇਓ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਜੀ ਬਹਾਦੁਰ ਹੈਂ ਗੁਰੂ ਸਾਡੇ, ਜੇ ਮੰਨੈ ਦੀਨ ਤੇਰਾ ਹਮ
ਬਣ ਜਾਇਓ। ਜੇ ਨਾਹਿ ਹੋਵੈ ਗੁਰ ਅਸੀਂ ਭੀ ਹੈਂ ਸਿੱਖ ਤਿਸੇ, ਸਾਡਾ ਭੀ
ਜਵਾਬ ਏਹੁ ਕਹਿ ਕੇ ਸੁਣਾਇਓ। ਲੰਗਰੋਂ ਭੋਜਨ ਛਕੇ ਨਗਨ ਬਸਤ੍ਰ
ਦੀਏ, ਗਏ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈਂ ਸਭ ਹੀ ਜਤਾਇਓ ॥੯੨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਜੇ ਕਬੂਲ ਕਰੈ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਸਾਰੇ

ਪਾਛੇ ਹੋਵਹੈਂ ਸਵਾਇਆ। ਸੁਣਕੇ ਨੌਰੰਗਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਇ ਕੇ ਕਹਿਣ
ਲੱਗਾ, ਐਸੀ ਗਲ ਹੋਰ ਕੌਣ ਅਹੇ ਮਨ ਭਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੇ ਦੀਨ
ਆਵੇ ਸਭ ਹੀ ਤੁਰਕ ਬਣੈ, ਇਉਂ ਆਖ ਅਹਿਦੀਆ ਤਿਆਰ ਕਰ-
ਵਾਇਆ। ਆਇ ਕੇ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਤ ਭਯਾ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਰੂਪ
ਪੇਖ ਮਨ ਠੰਢਾ ਹੂਆ ਤਾਇਆ ॥੯੩॥ ਹੋਇਕੇ ਅਧੀਨ ਕੀਨੀ ਬੰਦਗੀ
ਗੁਰੂ ਕੇ ਤਾਂਈਂ, ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਪਾਸ ਚਰਨਾ ਟਿਕਾਇਆ। ਪੜ੍ਹਾਇ
ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਪੇਖ ਸਦਿਆ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਆਪੇ
ਚਲ ਆਇਆ। ਕੱਟਕੇ ਚੁਮਾਸਾ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਾਂਗੇ ਆਇ ਕਰ, ਬੇ
ਫ਼ਿਕਰ ਕਹਿ ਜਾਕੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ। ਸੁਣ ਦੂਤ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰ ਜੈਸੇ
ਗੁਰਦੇਵ ਕਹੀ, ਸ਼ਾਹ ਕੇ ਨਿਕਟ ਦਿੱਲੀ ਕਹੀ ਜਾਇ ਧਾਇਆ ॥੯੪॥
ਸ਼ਾਹ ਸੁਣ ਮੋਨ ਧਰ ਰਿਹਾ ਤਬ ਜਾਨ ਰਿਦੈ, ਸਚ ਬੋਲੈ ਆਪ ਗੁਰ ਆਵੈ
ਕਹਿ ਬੈਨਕੋ। ਰਾਮ ਕੌਰ ਬਾਬੇ ਬੁਢੇ ਬੰਸ ਵਿਚੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਤੇ ਸੁਤ
ਬਾਲਕ ਸੁਖੈਨਕੋ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਸੰਗਰਹਿਤ ਹੈ ਨੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਨਾਮੁ ਲਿਵਲਾਵੈ
ਮਨਤਨ ਕਰ ਚੈਨ ਕੋ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਜੀ ਬਹਾਦੁਰ ਉਜਾਗਰ ਜੋ, ਗੁਰਤਾ
ਕੋ ਭਾਰ ਸਾਂਭੈ ਲਗੇ ਸੁਤ ਦੈਨ ਕੋ ॥੯੫॥ ਤਖਤ ਵਿਛਾਇ ਕਰ ਸੰਗਤਿ
ਦੀਵਾਨ ਲਾਇ, ਸਿੱਖ ਮੁਖੀ ਮਤੀ ਰਾਮ ਆਦਿਕ ਬੁਲਾਇ ਕੈ। ਸਭਹੂੰ
ਕੀ ਰਾਇ ਲਈ ਜੋਗ ਦਸਮੇਸ਼ ਅਹੇ, ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਭਾਰ ਸਾਂਭੈ ਅਜਰ
ਜਰਾਇ ਕੈ। ਸੁਣ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਦਿਆਲੇ ਮਤੀ ਰਾਮ ਆਦਿ ਸਭ, ਆਪ
ਸੁਬੱਗ ਸਤਿ ਕਿਹਾ ਅਜਮਾਇ ਕੈ। ਸਾਹਿਬ ਨਰੇਲ ਲੀਏ ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਕਰ
ਧਰੇ, ਫਿਰੇ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਗੁਰ ਤਖਤ ਬਿਠਾਇ ਕੈ ॥੯੬॥ ਮੱਥਾ ਦਸਮੇਸ਼
ਅਗੇ ਟੇਕ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ, ਭੇਟ ਅਗੇ ਰਖ ਕਿਹਾ ਸਭਨ ਸੁਨਾਇ ਕੇ।
ਦਸਵਾਂ ਸਰੂਪ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਹਿ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ
ਬਨਾਇ ਕੇ। ਸਾਰੇ ਅਗੇ ਸੀਸ ਭੇਟ ਦੇਵੇ ਕਰ ਬੰਦਨਾ ਕੋ, ਸੁਣ ਗੁਰਦੇਵ
ਪਾਸੋਂ ਸਭ ਮਨ ਭਾਇ ਕੇ। ਕਰੀ ਸਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸਭ ਬੰਦਨਾ ਸੰਗਤਿ ਤਬ,

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਰੂਪ ਲਖ ਆਇ ਕੇ ॥੯੭॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤਿਆਰ
ਭਏ ਸੀਸ ਨਿਜ ਦੇਣ ਹਿਤ, ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਨੂੰ ਆਇ ਸੀਸ ਹੈ ਨਿਵਾਇਆ।
ਮਾਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੇ ਬਹੁ ਧੀਰਜ ਗਿਆਨ ਦੇਇ, ਨਾਸ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਤਿ
ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਇਆ। ਮੋਹਿ ਨਿਰਵਾਰ ਸਤਿਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ਦਿੜੀ,
ਲਗੀ ਹੈ ਸਮਾਧ ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਜੋ ਸਮਾਇਆ। ਮਹਿਲ ਸ੍ਰੀ ਗੂਜਰੀ ਕੋ
ਸਿਖਿਆ ਅਧਿਕ ਦਈ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਪਾਸ ਰਹੋ ਭਾਣੇ ਚਿਤ
ਲਾਇਆ ॥੯੮॥ ਮੋਹਿ ਮੇਟ ਨਾਮੁ ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਮੇਂ ਸਥਿੱਤ ਕਰੀ,
ਆਵਣਾ ਤੇ ਜਾਣਾ ਸਭ ਭਰਮ ਮਿਟਾਇਆ। ਚਲੇ ਦਿੱਲੀ ਤਿਆਰ ਹੋਇ
ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰ ਭਏ, ਬਹੁਤ ਸੰਗਤਿ ਚਲੀ ਨਾਲ ਸੁਖ ਦਾਇਆ।
ਕੀਰਤਪੁਰੀ ਤਕ ਹੈਂ ਆਏ ਸਭ ਸਾਥ ਗੁਰਾਂ, ਏਥੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਪ ਡੇਰਾ ਹੈ
ਕਰਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਤਾਂਈਂ ਸਿਖਿਆ ਬਹੁਤ ਕਹੀ, ਜੰਗ ਤੁਰਕਾਨ
ਸੰਗ ਕਰੋ ਚਿੱਤ ਲਾਇਆ ॥੯੯॥ ਪਹਾੜੀਏ ਭੀ ਕਚੇ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਏਹੁ
ਦਾਸ ਭਏ, ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਰਚਉ ਤੇਜ ਹੋ ਸਵਾਇਆ। ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੇਇ
ਕਰ ਸੰਗਤਿ ਕੈ ਮੁਕਤਿ ਸੋ, ਨਿਰਭੈ ਰਹੋ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ।
ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਹਥ ਜੋੜ ਕਰਿ ਬੇਨਤੀ ਕੋ, ਆਪ ਦੇ ਚਰਨ ਸੰਗ ਰਾਖੋ ਕਰ
ਦਾਇਆ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾ ਫਰਜ਼ ਤੋਹੈ, ਕਰੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ
ਸਿੱਖ ਸਨਮੁਖ ਭਾਇਆ ॥੧੦੦॥ ਸੁਣ ਫੁਰਮਾਨ ਪਿਤਾ ਬੰਦਨਾ
ਕਰਤ ਭਏ, ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਦ ਮੈਂ ਬਿਠਾਂਵਦੇ। ਸੀਸ ਕਰ ਫੇਰ
ਲਾਡ ਕੀਆ ਪਿਆਰੇ ਸੁਤ ਸਾਥ, ਧੀਰਜ ਦੇਇ ਪੁਰੀਹੈ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪਠਾਂਵਦੇ।
ਹੋਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕੀਆ ਪਿਛੇ ਤਬ, ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਰਾਮ ਕੌਰ ਨੂੰ
ਸੁਣਾਂਵਦੇ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨਾਲ ਰਹੋ ਜੈਸੇ ਜੋਗ ਸੇਵ ਕਰੋ, ਬਲੀ ਸੂਰ-
ਬੀਰ ਹੋਇ ਐਸੇ ਕਹਿ ਭਿਜਾਂਵਦੇ॥੧੦੧॥ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਕੀਰਤ ਪੁਰੋਂ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤ ਚਲੇ, ਪੰਜ ਸਿਖ ਨਾਲ ਆਪ ਘੋੜੇ ਪੈ ਸੁਹਾਂਵਦੇ।
ਦੀਵਾਨ ਮਤੀ ਰਾਮ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬੰਸ ਹੂੰ ਕਾ, ਦਿਆਲਾ ਭਾਈ ਉਦਾ

ਏਹੁ ਨਾਲ ਬਿਦਤਾਂਵਦੇ। ਜੈਤਾ ਸਿੱਖ ਪਾਂਚੋਂ ਮਿਲ ਚਲਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸੰਗ,
ਰੋਪੜ ਤੇ ਭਰਤਪੁਰੇ ਤੋਂ ਨੇ ਲੰਘਾਂਵਦੇ।ਮੁਕਾਰੋਂ ਪੁਰ ਆਏ ਤੇ ਕਬੂਲ ਪੁਰ
ਰਹੇ ਗੁਰੂ, ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਪਟੇ ਲਿਖ ਜਾਂਵਦੇ ॥੧੦੨॥

ਆਏ ਨਨਹੇੜੀ ਗੁਰ ਖੋਟਿਆਂ ਦੇ ਖੋਟ ਕੱਢੇ, ਆਗੇ ਬਹੁ ਥਾਂਈਂ
ਪ੍ਰਭੁ ਚਰਨ ਟਿਕਾਂਵਦੇ। ਲਹਿਲ ਪਿੰਡ ਪਾਸ ਆਏ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ
ਤਾਲ ਬਣੈ, ਨਾਮੁ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਸੇ ਫੁਰਮਾਂਵਦੇ। ਗੁਰੂ ਧਾਂਮ
ਪਾਸ ਹੋਵੈ ਸਿਖ ਰਾਜਾ ਸੇਵ ਕਰੈ, ਪੰਥ ਸਾਥ ਮਿਲ ਰਹੈ ਤਬ ਸੁਖ
ਪਾਂਵਦੇ। ਨਾਭੇ ਰਾਜ ਚਰਨ ਪਾਏ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਲਾਏ, ਸੈਫਾ ਬਾਦ
ਬਹਾਦਰ ਗੜ ਸੈਫ ਦੀਨ ਭਾਂਵਦੇ ॥੧੦੩॥ ਕਾਇਮ ਪੁਰ ਬਿਲਾਸ
ਪੁਰ ਹੋਤੇ ਜਾ ਸਮਾਣੇ ਰਹੇ, ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼ ਸੇਵ ਕਰੀ ਹਿਤ ਠਾਨ ਕੇ।
ਅਹਿਦੀਏ ਮੋੜੇ ਸਚੇ ਗੁਰੂ ਅਗੇ ਚਲ ਪੜੇ, ਕਰਹਾਲੀ ਚੀਕੇ ਗਲੌਂਰੇ ਮਨ
ਮਾਨ ਕੇ।ਦੜਪ ਦੇਸ ਵਾਲੀ ਆਣ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ, ਭੇਟ ਦੀਨ
ਲੀਆ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਨ ਬਾਨਿ ਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਢਿਗ ਭੇਜਿਆ ਸੰਗਤਿ
ਤਾਂਈਂ, ਆਪ ਅਗੇ ਚਲੇ ਕਰ੍ਹੇ ਸਿੱਖਨਿ ਪਛਾਨ ਕੇ ॥੧੦੪॥ ਪਹੋਏ
ਤਕ ਸੰਗਤਿ ਪਰੇਮ ਸਾਥ ਨਾਲ ਰਹੀ, ਸ੍ਰਸੁਤੀ ਕੋ ਪਵਿਤ ਕਰ ਭਾਗੂ
ਦਰਸਾਇਆ। ਰਹੇੜੇ ਤੇ ਲੱਖਣ ਗਏ ਮਾਜਰੇ ਰੁਹਿਤਕ ਆਦਿ, ਕਨੌੜੇ
ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਿਖ ਤਾਰਦੇ ਸਵਾਇਆ। ਕੈਂਥਲ ਤੇ ਜੀਂਦ ਖਟਕੜ ਹੋਵੰਦੇ
ਗਏ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਆਗਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੰਢਾਇਆ। ਬਾਗ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਕੀਆ
ਆਗਰੇ ਅਯਾਲੀ ਭੇਜਾ, ਛਾਪ ਤੇ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਮਿਠਾਈ ਮੰਗਵਾਇਆ
॥੧੦੫॥ ਕੋਤਵਾਲ ਹਸਨ ਅਲੀ ਨੇ ਆਣ ਬੰਦਨ ਕੀ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਭਾਲਣੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੁਣਾਇਆ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਦੁਰਗ ਮੈ ਗਏ ਨਾਲ ਤਿਸ
ਹੋ ਕੇ, ਫੇਰ ਦਿੱਲੀ ਲੈ ਗਏ ਫੌਜ ਤੁਰਕਾਇਆ। ਦਿੱਲੀ ਗੁਰ ਆਏ ਸੁਣ
ਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਯਾ, ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਕਰ ਮਨ ਸੁਖ ਪਾਇਆ। ਦੀਆ
ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਮੋਹ ਕੇ ਬਿਦਾਰਵੇ ਕਾ, ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ ਆਖ

ਸਮਝਾਇਆ ॥੧੦੬॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਬਾਨੀ ਗੁਰਾਂ ਉਚਾਰ ਕੇ, ਸੰਗਤਿ ਕੈ ਵੈਰਾਗ ॥
ਪੂਰੀ ਸਭ ਕੀ ਕਾਮਨਾ, ਦਰਸ ਕਰੈਂ ਵਡਭਾਗ ॥੧੦੭॥
ਲਾਇ ਕਚਹਿਰੀ ਆਪਣੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਲੀਏ ਬੁਲਾਇ।
ਗੁਰ ਕੋ ਪਿਖ ਬੰਦਨ ਕਰੀ, ਸ਼ਾਹ ਮਨੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੧੦੮॥
ਤਬੈ ਔਰੰਗੇ ਇਉਂ ਕਹਿਓ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਫਰ ਕੂਰ।
ਦੀਨ ਜੇ ਮੰਨੋ ਨਬੀ ਦਾ, ਤੁਰਕ ਮੁਰੀਦ ਹੋਇ ਭੂਰ ॥੧੦੯॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਿ ਕਰਤਾਰ ਨੈ, ਧਰਮੁ ਹੇਤ ਉਪਜਾਇ।
ਸੀਸ ਦੇਇ ਰਾਖੈਂ ਧਰਮੁ, ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਬਿਨਸਾਇ ॥੧੧੦॥
ਸੁਣੇ ਸ਼ਾਹ ਮਨ ਕ੍ਰੋਧ ਹ੍ਵੈ, ਖਿਝਿਓ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ ਮੈ, ਸ਼ਕਤੀ ਰਖੀ ਸੰਭਾਰ ॥੧੧੧॥

ਕਬਿੱਤ—ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਰਾਇਆ ਸੀ ਡੇਰਾ ਤਦੋਂ, ਭੂਤਾਂ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਭੂਤ ਮੁਕਤ ਕਰਾਂਵਦੇ। ਸਿੱਖ ਕਰਾਮਾਤ ਖਿੱਚੀ ਨੌਰੰਗੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਕ ਹੋਤ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਕਿਉਂ ਜਮਾਂਵਦੇ। ਪੰਚ ਮਣ ਮਿਰਚਾਂ ਕੋ ਸਾੜ ਕੇ ਨਿਕਾਲੀ ਤੀਨ, ਪੰਥ ਤੀਜਾ ਖਾਲਸਾ ਹੋਇ ਬਾਰਤਾ ਜਣਾਂਵਦੇ। ਕੈਦ ਕੀਏ ਗੁਰ ਸਿਖਾਂ ਭਾਵਨਾ ਪੂਰੰਤ ਜਾਇ, ਦੋਇ ਥਾਂਇ ਦੋਇ ਰੂਪ ਆਪਣੇ ਬਨਾਂਵਦੇ ॥੧੧੨॥ ਦੇਗਚੇ ਚੋਂ ਸੂਰ ਕਢੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰਕਾਨ ਭਜੇ, ਸਖਤੀ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਲੋਹ ਪਿੰਜਰੇ ਪੁਵਾਂਵਦਾ। ਜਮਨਾ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰੈਂ ਗੁਰੂ ਉਰ ਮੁਦ ਭਰੈਂ, ਏਧਰ ਭੀ ਕੈਦ ਰਹੈਂ ਅਲੋਪ ਹੋਇ ਭਾਂਵਦਾ। ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਦੇਗੇ ਵਿੱਚ ਦਿਤਾ ਸੀ ਉਬਾਲ ਤਦੋਂ, ਮਤੀ ਰਾਮ ਚੀਰਿਆ ਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਵਦਾ।ਲੋਹੇ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਚਿ ਬੈਠੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਚੇ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰੋਂ ਬਿਨੈ ਪਤ੍ਰ ਸੋ ਆਂਵਦਾ ॥੧੧੩॥ ਸ਼ਬਦ ਸਲੋਕ ਲਿਖ ਉਦੇ ਸਿਖ ਪਾਸ ਭੇਜੇ, ਬਲ ਛੁਟਕਿਓ ਬੰਧ ਪਰੇ ਪਰਖਣੇ ਉਚਾਰਿਆ। ਸੁਣ ਮਾਤ ਨਾਨਕੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਤਬ, ਹੋਈ ਹੈ ਧੀਰਜ

ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਸੰਮਾਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਉਤਰ ਤੁਰਤ ਦੀਆ, 'ਸਭੁ ਕਿਛੁ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ਮੈ' ਬਿਚਾਰਿਆ। ਆਪ ਸਦਾ ਸੰਗੀ ਹੋਇ ਬੰਧਨ ਛੁਡਾਵਨੇ ਹੈਂ, ਤੋਹਿ ਕੁਰਬਾਨੀ ਬਲ ਆਪ ਹੀ ਮੰਝਾਰਿਆ ॥੧੧੪॥ ਗਈ ਪਿਖ ਪਤ੍ਰਕਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ, ਨਿਰਸੰਸੇ ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਲੇਹਿੰਗੇ ਸੰਭਾਰਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਮਜਨੂੰ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਜਾਇ ਕਰ, ਪ੍ਰਾਣ ਰੋਕ ਸ੍ਰੀਰ ਤਜ ਬੈਕੁੰਠ ਕੋ ਪਧਾਰਿਆ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਰਾਮਾਤ ਮੰਗ ਰਹੇ ਬਹੁ, ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਵੋ ਐਸੇ ਕਹਿ ਸਾਰਿਆ। ਬੇਟੀ ਸਾਕ ਦੇਊਂ ਪਾਪੀ ਇਉਂ ਸੋ ਔਰੰਗਾ ਕਹੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਧਰਮ ਰਖੈਂ ਸੀਸ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆ ॥੧੧੫॥ ਫੇਰ ਕਿਹਾ ਆਪਦਾ ਜੋ ਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਬਹਾਦੁਰ ਤੇਗ, ਕੌਣ ਸੀ ਬਹਾਦੁਰੀ ਹੈ ਮਾਇਨਾ ਉਚਾਰੀਏ। ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਹਾ ਤੇਗ ਕਟ ਸਕੈ ਨਾਹਿ ਤਾਗਾ, ਲਿਆਉ ਤੇਗ ਤਿਖੀ ਜੋ ਫੌਲਾਦੀ ਚਮਕਾਰੀਏ। ਸੁਣਕੇ ਔਰੰਗਾ ਤੇਗ ਕੀਮਤੀ ਕਢਾਇ ਕਰ, ਧਾਰ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਚਾ ਤਾਗਾ ਭੀ ਬੰਧਾਰੀਏ। ਅਗਲੇ ਤਾਂ ਦਿਨ ਆਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਲੀਏ, ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਪਿਖਤ ਖਰੇ ਗੁਰ ਭਾਰੀਏ ॥੧੧੬॥ ਕੀਆ ਇਸ਼-ਨਾਨ ਖੂਹੀ ਬਿਰਛ ਕੇ ਤਲੇ ਬੈਠ, ਸ੍ਰੀ ਜਪੁਜੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਆ ਹਿਤ ਧਾਰਿਆ। ਜੈਤੇ ਸਿਖ ਤਾਂਈ ਕਿਹਾ ਸਾਵਧਾਨ ਝੋਲੀ ਰਖੋ, ਖੜਨਾ ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਨਾਹੀਂ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਵਾਰਿਆ। ਢਲਿਓ ਦੁਪਹਿਰਾ ਘਰੀ ਸਭ ਲੋਕ ਦੇਖ ਰਹੇ, ਹੋਇ ਬਿਸਮਾਦ ਕਿਆ ਕੌਤਕ ਦਿਖਾਰਿਆ। ਤੇਗ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਕਾਗਜ਼ ਨ ਬੇਧ ਸਕੈ, ਤਾਗਾ ਨਾ ਕਟੇਗੀ ਧਾਰ ਤੇਜ ਵਾਲੀ ਭਾਰਿਆ ॥੧੧੭॥ ਏਹੁ ਨਾਮੁ ਅਰਥ ਸੋ ਦੇਖਹੁਗੇ ਆਜ ਸਭ, ਤੇਗ ਕੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕੋ ਜਸ ਬਿਦਤਾਏ ਹੈਂ। ਬਾਣੀ ਪੜਿ ਸੀਸ ਨੀਵ ਬੰਦਨਾ ਕੈ ਊਚੇ ਗੁਰੂ, ਸੱਯਦ ਨੈ ਤੇਗ ਵਾਰ ਕਰਿਓ ਦਿਖਾਏ ਹੈਂ। ਸੀਸ ਧੜ ਨਾਲੋਂ ਜੁਦਾ ਪਹਿਲੇ ਹੋਇ ਗਿਆ ਤਬ, ਤੇਗ ਚਲੀ ਵਾਰ ਖਾਲੀ ਸੱਯਦ ਡੁਲਾਏ ਹੈਂ। ਬਾਂਹ ਮੈਂ ਝਟਕ ਪਈ ਵਾਰ ਫੋਕਾ ਗਿਆ ਤਿਸ, ਜਾਇਕੇ ਔਰੰਗੇ ਪਾਸ

ਕਾਗਜ਼ ਪਿਖਾਏ ਹੈਂ ॥੧੧੮॥ ਪੇਖਕੇ ਨੌਰੰਗਾ ਤਾਗਾ ਕਾਗਜ਼ ਨ
ਬੇਧ ਸਕੀ, ਭਇਆ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਪਾਪੀ ਬਡ ਹਤਿਆਰਿਆ। ਸੀਸ ਸਿੱ
ਝੋਲੀ ਲੀਏ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਆਇਆ, ਧੜ ਕੋ ਲੁਬਾਣੇ ਲੱਖੀ ਸ਼ਾ
ਸਸਕਾਰਿਆ। ਆਪਣੀ ਅਸੰਗ ਜੋਤਿ ਗਏ ਗੁਰੂ ਸਚ ਖੰਡ, ਦੇਵ ਮਿਲ
ਜੈ ਜੈ ਕੀਰਤ ਉਚਾਰਿਆ। ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਧਰਮ ਰਾਖੀ ਲੀਏ
ਸੀਸ ਦੀਆ, ਆਪ ਨਿਰਲੇਪ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਤੇ ਨਿਆਰਿਆ ॥੧੧੯॥

ਨ੍ਹੇਰੀ ਬਹੁ ਚਲੀ ਤਬ ਅਖਾਂ ਬੰਦ ਭਈਆਂ ਸਭ, ਕੰਬਿਆ
ਔਰੰਗਾ ਮਨ ਘਾਬਰੇ ਲਚਾਰ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ
ਚਲੀ ਆਈ, ਜ਼ੁਲਮੀ ਨੌਰੰਗੇ ਜੜ ਆਪਣੀ ਉਪਾਰ ਹੈ। ਤੁਰਕ ਨ ਕਿਸੇ
ਨੂੰ ਬਣਾਇ ਫੇਰ ਸੱਕਿਆ ਸੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਸੀਸ ਦੀਆ ਹਿੰਦ ਕੋ ਉਬਾਰ
ਹੈ। ਸਵਾ ਮਣ ਜੰਞੂ ਲਹਿਣੋ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਤਖਤ
ਤੇ ਨ ਪਾਪੀ ਬੈਠੇ ਭਾਰ ਹੈ ॥੧੨੦॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸੀਸ ਅਲੋਪ ਭਯਾ ਜਬੈ, ਖੋਜ ਔਰੰਗੇ ਕੀਨ।
ਡੌਂਡੀ ਫੇਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਂ, ਅੰਧੇ ਸਕੇ ਨ ਚੀਨ ॥੧੨੧॥
ਫਿਰ ਧੜ ਗੁਰੂ ਅਲੋਪ ਭੀ, ਲੱਖੀ ਸ਼ਾਹ ਕਰ ਸੇਵ।
ਅਪਣੇ ਘਰ ਚੰਦਨ ਚਿਖਾ, ਗੁਰ ਤਨ ਦਾਹਿ ਭਾ ਏਵ ॥੧੨੨॥
ਵਣਜਾਰੇ ਮਿਲਿ ਸ਼ਬਦੁ ਪੜ੍ਹਿ, ਦੇਗੁ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਇ।
ਘਰ ਅਪਣੇ ਲਾ ਅਗਨਿ ਕੋ, ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਗੁਰ ਥਾਇ ॥੧੨੩॥
ਸੀਸ ਗੰਜ ਮੇਂ ਸਿਰ ਦੀਓ, ਦੋਸ਼ ਔਰੰਗੇ ਲਾਗ।
ਧਰਮ ਰਾਖ ਸਚ ਖੰਡ ਗੇ, ਜੈ ਜੈ ਜੈ ਗੁਰ ਪਾਗ ॥੧੨੪॥

ਕਬਿੱਤ—ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸਿਖ ਸੀਸ ਕੋ ਲਿਆਇਆ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ
ਦਸਮੇਸ਼ ਆਏ ਪਾਲਕੀ ਸਵਾਰ ਕੇ। ਕੀਰਤਪੁਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਸੀਸ ਰਖ
ਪਾਲਕੀ ਮੇਂ, ਕੀਰਤ ਕਰਤ ਚਲੇ ਸਿੱਖ ਫੂਲ ਡਾਰ ਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ
ਸੀਸ ਗੰਜ ਮੇਂ ਚਿਖਾ ਕੋ ਰਚੈਂ, ਮਾਤਾ ਪੇਖ ਧਰਮ ਦੇ ਰਾਖੇ ਸਤਿਕਾਰ

ਕੇ। ਕੀਆ ਸਸਕਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪਾਠ ਜੱਗ ਕਰਾ, ਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸਭ
ਸੰਗਤਿ ਛਕਿਵਾਰ ਕੇ ॥੧੨੫॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਣ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ, ਬਰਨੈ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰ।
ਦੀਨਨਿ ਕੀ ਰੱਛਾ ਲੀਏ, ਸੀਸ ਦੀਓ ਗੁਰਵਾਰ ॥੧੨੬॥
ਔਰੰਗਾ ਵਡ ਪਾਤਕੀ, ਦਿੱਲੀ ਰਹਿਓ ਨ ਫੇਰ।
ਮਤੀ ਦਾਸ ਸ਼ਹੀਦ ਨੇ, ਕਾਢਿਓ ਡਰ ਦੈ ਫੇਰ ॥੧੨੭॥
ਦੱਖਣ ਵਸਿਓ ਤੇਜ ਬਿਨ, ਜੜ ਤੁਰਕਾਨਿ ਉਖਾੜ।
ਨਰਕ ਪਰੈ ਗੁਰ ਸੰਤ ਕਾ, ਦੋਖੀ ਦੁਸ਼ਟ ਵਿਗਾੜ ॥੧੨੮॥
ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਕਾਇਮੁ ਰਹਿਓ, ਗੁਰ ਕੇ ਸੀਸ ਲਗਾਇ।
ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਨੇ, ਭੇਜ ਔਰੰਗਾ ਘਾਇ ॥੧੨੯॥
ਨੌਵੇਂ ਗੁਰ ਸਭ ਉਮਰ ਮੈਂ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਮਹਾਨ।
ਤ੍ਰਿਵੰਜਾ ਸਾਲ ਸਤ ਮਾਹਿ ਮੇਂ, ਦਿਵਸ ਪਚੀਸਹਿ ਮਾਨ ॥੧੩੦॥
ਦਸ ਸਾਲ ਗੁਰਤਾ ਕਰੀ, ਸਾਤ ਮਹੀਨੇ ਔਰ।
ਨੌ ਦਿਵਸ ਬਾਕੀ ਕਹੀ, ਮਘਰ ਪੰਚ ਸ਼ੁਦਿ ਠੌਰ ॥੧੩੧॥
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਬੱਤੀ ਵਿਖੇ, ਸਾਕਾ ਧਰਮ ਕੇ ਹੇਤ।
ਸੀਸ ਦੀਆ ਰਖ ਧਰਮ ਕੋ, ਕਰਾਮਾਤ ਨਹਿ ਦੇਤ ॥੧੩੨॥
ਨਾਟਕ ਚੇਟ ਕੁਕਾਜ ਹੈ, ਲਾਜ ਆਇ ਦਿਖਲਾਇ।
ਭਾਣਾ ਮੰਨੈ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਇਸ ਭਾਇ ॥੧੩੩॥
ਸ਼ਕਤੀ ਇਤਨੀ ਗੁਰਾਂ ਮੇਂ, ਵਰਨੀ ਮੂਲ ਨ ਜਾਇ।
ਹਰਨ ਭਰਨ ਅਖ ਫੋਰ ਮੇ, ਅਜਰ ਜਰਿਓ ਸਿਰ ਲਾਇ ॥੧੩੪॥
ਦਿੱਲੀ ਸੀਸ ਕੋ ਵਾਰ ਕੈ, ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਹਿੰਦ ਰਾਖ।
ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਰਚਨ ਹਿਤ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਸ਼ਹੀਦੀ ਲਾਖ ॥੧੩੫॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਕਾਦਰ ਰੂਪ ਅਪਾਰ।
ਮਨ ਮੇਂ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦਰਸ ਕੀ, ਧਿਆਈਐ ਹੋਇ ਦਿਦਾਰ ॥੧੩੬॥

ਦੋਹਰਾ—ਨਾਮੁ ਧਨੰ ਦੇਵੈ ਗੁਰੂ, ਮਨ ਕਾ ਮਾਣ ਮਿਟਾਇ।
ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਲਿਵ ਲਾਈਏ, ਮਨ ਤਨ ਏਕੁ ਦਿਖਾਇ ॥੧੩੭

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੰਖੇਪ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਨੌਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੯॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸੱਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਕਾਲ ਗੁਰੁ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ।
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਡੋਲਨਿ ਤੇ ਰਖ ਹੱਥ ॥੧॥
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋ, ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਧ੍ਯਾਇ।
ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ, ਅਰਜਨ ਗੁਰੂ ਸਹਾਇ ॥੨॥
ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਸਿਮਰ ਕੈ, ਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਮਨਾਇ।
ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਾਧੀਐ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਨ ਲਾਇ ॥੩॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਜੋਤੀ ਰੂਪ ਅਖੰਡ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨਾਮੁ ਜਪਇ ਦੁਖ ਖੰਡ ॥੪॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰੂ ਵਰ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕੋ ਰੂਪ।
ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਭਗਤਿ ਉਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮੁ ਅਨੂਪ ॥੫॥
ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਕਰ, ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
ਸਤਿਜੁਗ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਪ੍ਰਭੂ, ਮਹਾ ਕਾਲ ਜਗਤੇਸ਼ ॥੬॥
ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਇੰਦ ਮਿਲ, ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ਮਹਾਨ।
ਦੈਤ ਸਬਲ ਜਗ ਮੈਂ ਭਏ, ਰਾਖੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥੭॥
ਖੜਗ ਕੇਤ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ, ਦੈਂਤਨਿ ਕੀਨ ਸੰਘਾਰ।
ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਰੱਛਾ ਕਰੀ, ਸੁਆਸ ਬੀਰਜ ਕੋ ਮਾਰ ॥੮॥

ਦੋਹਰਾ—ਜੰਗ ਸਮਾਪਤ ਭਏ ਤੇ, ਬੈਠਿ ਸਮਾਧ ਲਗਾਇ।
ਗੁਦਾਵਰੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪੈ, ਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰੀ ਸੁਹਾਇ ॥੯॥
ਅਬਚਲ ਨਗਰੀ ਬੈਠ ਕੇ, ਅਪਣੇ ਰੂਪ ਧਿਆਇ।
ਲਾਖ ਭਗਤਿ ਭਗਤੀ ਕਰੈ, ਦਰਸ਼ਨਿ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਇ ॥੧੦॥
ਪਾਪ ਜਗਤ ਕੇ ਖੈ ਕਰੇ, ਅਸਧੁਜ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ।
ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਸੇਵੈ ਸਦਾ, ਸਤਿ ਰੂਪ ਸੁਖ ਦਾਨ ॥੧੧॥
ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਏ ਬਹੁਤ ਹੀ, ਗੋ ਦਿਜ ਭਗਤਾਂ ਹੇਤ।
ਹੇਮ ਕੁੰਟ ਪੁਨ ਆਇ ਕੇ, ਤਪ ਕੀਨੋ ਅਸਕੇਤ ॥੧੨॥
ਸਪਤ ਸ੍ਰਿੰਗ ਸੋਭਤ ਜਹਾਂ, ਜੁਗ ਗਏ ਤ੍ਰੈ ਬੀਤ।
ਤਪ ਕੀਨਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਪਰਤੀਤ ॥੧੩॥
ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਆਰੰਭ ਮੈ, ਜੋਤਿ ਵਿਖੈ ਭਏ ਲੀਨ।
ਕਾਲ ਕਾ ਹੈ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਜੋ, ਅਪਨਾ ਆਪ ਸੋ ਚੀਨ ॥੧੪॥
ਐਸਾ ਤਪ ਕੀਆ ਹਰੀ, ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਅਲੋਪ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੀ ਪੁਨਿ ਭਏ, ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨ ਓਪ ॥੧੫॥
ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਏਕ ਹੈ, ਹੁਕਮੀ ਹੁਕਮ ਅਪਾਰ।
ਆਗਿਆ ਦੇਵਨਹਾਰ ਇੱਕ, ਏਕੋ ਮੰਨਣਿ ਹਾਰ ॥੧੬॥
ਜਗਤ ਸੁਖੀ ਕਰਨੇ ਲੀਏ, ਧਰਮ ਚਲਾਵਨ ਹੇਤ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪ੍ਰਮੇਸਰੰ, ਸਰਬੰ ਕਲਾ ਸਮੇਤ ॥੧੭॥
ਸਭ ਹੀ ਜੀਵ ਬਖਾਨਤੇ, ਜਸ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ।
ਪ੍ਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਜੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਖ ਦਾਨ ॥੧੮॥
ਮੁਹੰਮਦ ਗੋਰਖ ਆਦਿ ਜੇ, ਭੇਜੇ ਬਹੁ ਅਵਿਤਾਰ।
ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਕੀ ਬਣੀ, ਭਏ ਜਗਤ ਮੈਂ ਖੁਆਰ ॥੧੯॥
ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਓ, ਅਪਨਾ ਦੀਓ ਧਿਆਨ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸਭੇ, ਰੋਗੀ ਹਉਮੈ ਜਾਨ ॥੨੦॥

ਧਰ ਪਖੰਡ ਬਹੁ ਬਿਧਨ ਕੇ, ਲੂਟਤ ਪਸੂਅਨਿ ਲੋਕ ।
ਦੋਹਰਾ–
ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਮੇਟ ਕੇ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਕੋ ਰੋਕ ॥੨੧॥
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਹੋ, ਪੁਤ੍ਰ ਸੋ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਤੇ, ਪ੍ਰਗਟੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ॥੨੨॥
ਪੰਥ ਚਲਾਵਨ ਖਾਲਸਾ, ਧਰਮ ਸੰਤ ਕੋ ਰਾਂਖ ।
ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਮੂਲ ਉਪਾਰਨੇ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਧਰ ਕਾਂਖ ॥੨੩॥
ਨਉਂ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਧਰੇ, ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ।
ਦਸਵਾਂ ਸਰੂਪ ਭੀ ਆਪ ਹੀ, ਧਾਰਤ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥੨੪॥

–ਸਵੈਯਾ–

ਆਪ ਅਕਾਲ ਧਰਿਓ ਸ੍ਵੈ ਰੂਪ ਸੋ, ਆਪੇ ਹੀ ਤਪ ਤਾਪ ਪ੍ਰਬੀਨਾ।
ਆਪੇ ਅਭੇਦ ਕੈ ਆਪਨੇ ਆਪ ਕੋ, ਆਪ ਧਰਿਓ ਤਨ ਜਨਮ ਬਿਹੀਨਾ।
ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪ ਸੋ, ਜੂਨਾਂ ਤੇ ਰਹਿਤ ਮੈਂ ਮੋਹਨਿ ਕੀਨਾ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਹੈ, ਜਲ ਤੇ ਤਰੰਗ ਜਿਉਂ ਭੇਦ ਨ ਚੀਨਾ॥੨੫॥
ਹਉਮੈ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ, ਨਰਕ ਕੁੰਟ ਤੇ ਰਾਖਨਿਹਾਰੇ।
ਦੱਸਨਿ ਹਾਰ ਸਰੂਪ ਅਖੰਡ ਕੇ, ਭਗਤੀ ਮੈ ਦਾਸ ਉਚਾਰਨਿ ਵਾਰੇ।
ਅਬਿਨਾਸੀ ਪੁਰਖੁ ਅਚੁਤ ਅਨਾਦਿ, ਅਨਾਹਤਿ ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਤੇ ਨਿਆਰੇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋ, ਰੰਚਕ ਭੇਦ ਨ ਏਕ ਅਪਾਰੇ ॥੨੬॥

ਕਬਿੱਤ–ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਕੇ ਬਹਾਦਰ ਜੋ ਸਾਦਰ ਹੈ, ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਨਿਜ ਰੂਪ ਕੋ ਅਰਾਧਿਆ । ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋਗ ਅਧਿਕ ਵਧਾਇ ਕਰ, ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਬਾਣੀ ਤਾਂਈਂ ਹਿਰਦੇ ਮੇਂ ਸਾਧਿਆ। ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਅਕਾਲੁ ਪ੍ਰਭੁ, ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਧਰ ਆਪੇ ਪ੍ਰੀਤ ਬਾਂਧਿਆ । ਆਪੇ ਸਮਝ ਵਾਰੇ ਹੋਇ ਆਪ ਕਹੀ ਸਮਝੈ ਹੈ, ਜਗਤ ਉਬਾਰਨੇ ਕੋ ਆਇ ਜੋ ਅਗਾਧਿਆ ॥੨੭॥

ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਤੇਈ ਵਿਚ ਪ੍ਰਯਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਭਏ, ਸ੍ਰੀ ਪਟਣੇ ਦੇ

ਵਿੱਚ ਲੀਆ ਅਵਿਤਾਰ ਹੈ। ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸੱਤਮੀ ਧਨਿਸ਼ਟਾ ਨਿਛੱਤ੍ਰ ਸੋ, ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਾ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਦਿਨ ਸ਼ੁਭ ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਰੂਪ, ਸੂਰਜ ਕੇ ਉਦੇ ਜਿਮ ਅੰਧਕਾਰ ਟਾਰ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ, ਦਸਵਾਂ ਸਰੂਪ ਧਰ ਆਯਾ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ ॥੨੮॥

ਨਾਨਕੀ ਅਨੰਦ ਮਨ ਸਿਮਰਨ ਕਰੈ ਤਬ, ਕੀਰਤਨ ਰਾਗੀ ਲਾਗੇ ਗਾਵਣੇ ਸੋ ਵਾਰ ਹੈ। ਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਮੁਖ ਪਾਇਓ ਸਾਹਿਬ-ਜ਼ਾਦੇ ਜੀ ਕੇ, ਮਾਤਾ ਦੂਧ ਦੀਆ ਜਾਵੈ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੈ ਅਨਿਕ ਵਧਾਈ ਕਰੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ, ਧੁੰਕਤ ਦਮਾਮੇ ਤੇ ਨਫੀਰੀ ਧੁਨਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਾਚਕਨਿ ਦਾਨ ਦੀਓ ਅਗਿਨਤ ਸਭ ਲੀਓ, ਰੰਕ ਜੇ ਬਿਸਾਲ ਧਨੀ ਕੀਏ ਇਕ ਸਾਰ ਹੈ ॥੨੯॥

ਦੇਖ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮੁਖ ਮਾਤਾ ਮਨ ਮੋਦ ਪਾਏ, ਕੋਟ ਸੂਰ ਸਮ ਪਰਕਾਸ਼ ਸੋਹੈ ਬਾਲਕਾ। ਗਈ ਹੈ ਅਸਾਮ ਸੁਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨੌਵੇਂ ਪਾਸ, ਦੀਪ ਮਾਲ ਕਰਵਾਈ ਸੁਣ ਗੁਰ ਮਾਲਕਾ। ਤੋਪਨਿ ਸ਼ਲਕ ਕਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇ ਤਬ, ਹੋ ਗਏ ਅਨੰਦ ਦਾਨ ਕੀਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕਾ । ਬਹੁ ਨਰ ਭੋਜਨ ਦੇਇ ਧਨ ਗਨ ਬਸਤ੍ਰ ਸੇ, ਕਰ ਮਨ ਖੁਸ਼ੀ ਕਹੈ ਜੈ ਜੈ ਖਾਲਕਾ ॥੩੦॥

ਤੇਤੀ ਕੋਟ ਦੇਵ ਮਿਲ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੇ ਦਰਸ ਆਏ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਇੰਦਰ ਨਿਹਾਰ ਹੈ। ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਤਪੀ ਜਪੀ ਸਿਧ ਪੀਰ ਜਤੀ ਸਤੀ, ਸਭ ਅਵਿਤਾਰ ਤੇ ਪਿਕੰਬਰ ਦਿਦਾਰ ਹੈ। ਸਰਬ ਭਗਤ ਆਏ ਦਰਸ਼ਨ ਅਨੰਦ ਛਾਏ, ਫੂਲ ਬਰਸਾਏ ਗਾਵੈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੈ। ਭੀਖਨ ਸ਼ਾਹ ਜਾਨ ਰਿਦੇ ਪੂਰਬ ਕੋ ਸਿਜਦਾ ਕੈ, ਦਰਸ਼ਨ ਹੇਤ ਆਯਾ ਸ਼ਰਧਾ ਜਿਸ ਭਾਰ ਹੈ ॥੩੧॥

ਮੁਰੀਦਨਿ ਸਮੇਤ ਦੇਖੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਤ ਸਭ, ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸਮ ਰਾਖੈ ਪੀਰ ਕੋ ਜਤਾਇਆ। ਬਾਲਕ ਕੇ ਚੋਜ ਕਰੈ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਮੋਦ ਧਰੈ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਹਿਰਦੈ ਟਿਕਾਇਆ। ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਾਪੁ ਕਰੈਂ ਮਨ ਤੇ ਨ ਛੋਰੈਂ ਕਬ, ਐਸੀ ਲਿਵ ਲਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਉਦੇ ਹੋਇ ਆਇਆ ।

ਭਜਨ ਸਰੂਪ ਭਏ ਪ੍ਰੀਤ ਖੁਭੀ ਚਰਨਾਂ ਮੇ, ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਇਕ ਰਸ
ਮਨ ਭਾਇਆ ॥੩੨॥ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੁ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਸਾਥ
ਰੰਗੇ, ਅਚੁਤ ਅਖੰਡ ਮਨ ਹਰਿ ਗੁਰ ਧਿਆਇਆ। ਬਾਲਕਨਿ ਮਿਲ
ਕਰ ਘਾਟ ਗੰਗਾ ਕੂਦ ਰਹੇ, ਬੇੜੀਆਂ ਮੇ ਚੜ੍ਹ ਆਪ ਸੈਲ ਕੋ ਕਰਾਇਆ।
ਰਾਇ ਧਨੀ ਨੂੰਹ ਤਾਂਈ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਹਿ ਸੁਤ, ਚਨੇ ਚਬੈ ਏਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ
ਹਿਤ ਲਾਇਆ। ਹਾਕਮ ਸੀ ਸੂਬਾ ਇਕ ਪਟਣੇ ਮੇ ਲੰਘ ਰਿਹਾ, ਬਾਲ-
ਕਿਆਂ ਦੰਦੀਆਂ ਸੇ ਘੂਰਾ ਖਾਕ ਪਾਇਆ ॥੩੩॥ ਜਿਵੇਂ ਚਿੜੈ ਸੂਬਾ
ਸੋਊ ਬਾਲਕ ਸੋ ਛੇੜੈ ਤਿਹ, ਬਾਂਦਰ ਮੂੰਹੇ ਮਾਰੈ ਕਹਿ ਗੁਰੂ ਉਮਗਤ ਹੈ।
ਆਈ ਭੇਟ ਏਕ ਤਬ ਚੰਗੀ ਜੋ ਗੁਲੇਲ ਸੋਊ, ਖੂਹ ਉਤੇ ਪਾਣੀ ਭਰੈ
ਨਾਰੀਆਂ ਲਗਤ ਹੈ। ਕਰਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਇ ਘੜੇ ਦੇਹਿੰ ਫੋਰ ਤਿਸੁ,
ਰੌਲਾ ਪਾਇ ਗਲੀ ਹੋਇ ਮਨ ਨਾ ਭਗਤ ਹੈ। ਗੰਦੀਆਂ ਜੋ ਗਲਾਂ ਕਰੈ
ਦਿਤੀਆਂ ਹਟਾਇ ਗੁਰਾਂ, ਫੇਰ ਪਾਣੀ ਨਾਂਹਿ ਭਰੈ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਸਗਤ
ਹੈ ॥੩੪॥ ਗੁਰੂ ਬਾਗ ਸੈਲ ਕਰੈਂ ਮਾਲੀ ਫਲ ਫੂਲ ਧਰੈ, ਬਾਲ
ਲੀਲਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਪੇਖੈ ਨਰ ਬਾਮ ਹੈ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਰਾਜੇ ਕੀ ਜੀਤ ਕੋ
ਕਰਾਇਓ ਆਪ, ਆਏ ਸ੍ਰੀ ਪਟਣੇ ਮੇਂ ਸੰਗਤਿ ਤਮਾਮ ਹੈ। ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਸਭ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ, ਅਨਿ ਗਨਿ ਭੇਟ ਚੜੈ ਸਤਿਗੁਰ ਧਾਮ ਹੈ।
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤਾਂਈਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜੀ ਲਿਆਏ ਸਾਥ, ਮਸਤਕ ਗੁਰੂ ਤਾਂਈਂ
ਟੇਕ ਰਹੇ ਸਾਮ ਹੈ ॥੩੫॥ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਖਿਆ ਨਿਹਾਲ ਭਏ ਗੋਦ ਲੀਨ,
ਸਿਰ ਕਰ ਫੇਰ ਬੋਲੇ ਪੁਤਰ ਕੋ ਨਾਮੁ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਪਰਮ
ਪਵਿਤਰ ਜੋ, ਸ਼ੁਧ ਬ੍ਰਹਮ ਅਵਿਤਾਰੀ ਭਏ ਗੁਰ ਧਾਮੁ ਹੈ। ਮਸਤਕ ਦੇਖ
ਕਰ ਬਡੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਲਖ, ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਪਾਸ ਰਖੈਂ ਸਦਾ ਅਭਿਰਾਮੁ ਹੈ। ਜਨਮ
ਸਥਾਨ ਨਾਮੁ ਤਖਤ ਬੇਗਮਪੁਰਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨੌਵੇਂ ਧਰਾ ਪਟਣੇ ਮੁਕਾਮੁ
ਹੈ ॥੩੬॥ ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਾਲ ਕਰੀ ਆਏ ਹੈਂ ਅਨੰਦਪੁਰ, ਨੌਵੇਂ
ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਸੁਖ ਸਭ ਪਾਈਐ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦਰਸ ਕੋ ਚਾਹਿਤ ਸੰਗਤਿ

ਸਭ, ਸਿੱਖ ਇਕ ਭੇਜਾ ਗੁਰ ਆਨੋ ਤਹਿ ਜਾਈਐ। ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੀ ਪਟਣੇ ਮੇਂ
ਆਣ ਕੈ ਸੰਦੇਸਾ ਦੀਨ, ਮਾਤਾ ਸਾਥ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਸੁਨਾਈਐ।
ਮਸੰਦਾਂ ਖੁਟਿਆਈ ਕਾਢ ਪਟਣਾ ਨਿਹਾਲ ਕਰਾ, ਸੰਗਤਿ ਨੂੰ ਧੀਰਜ
ਦੇਇ ਮੋਹੇ ਸਮੁਦਾਈਐ ॥੩੭॥ ਚਲੇ ਗੁਰ ਪਟਣੇ ਤੇ ਸੰਗਤਿ
ਵੈਰਾਗ ਕਰੈ, ਕਰਤ ਮੁਕਾਮ ਆਏ ਕਾਂਸੀ ਗੁਰ ਰਾਇਆ। ਪੰਡਿਤਾਂ ਕੀ
ਚਰਚਾ ਬਹੁ ਭਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸੰਗ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਮਨ ਭੇਟ ਕੋ ਚੜ੍ਹਾਇਆ।
ਅਜੁਧਿਆ ਚਰਨ ਪਾਏ ਦਰਸ਼ਨ ਲੋਕ ਆਏ, ਗੰਗਾ ਤੇ ਪਾਰ ਭਏ ਡੇਰਾ
ਕਰਵਾਇਆ। ਰਸਤਾ ਉਲੰਘ ਸਾਰਾ ਬਸੇ ਲਖਨੌਰ ਮਾਹਿ, ਭੀਖਨ
ਸ਼ਾਹ ਦਰਸ ਕੈ ਆਨੰਦ ਵਧਾਇਆ ॥੩੮॥ ਮਾਮਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਚੰਦ
ਰਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ਸੰਗ, ਖੂਹ ਕੋ ਲਵਾਇ ਘੋਗੇ ਖੋਟ ਲਖ ਪਾਇਆ। ਘੋੜੇ
ਪੈ ਸਵਾਰ ਹੋਇ ਬੀਰ ਰਸਿ ਵਿਖੇ ਲੀਨ, ਅੰਬਾਲੇ ਮੇਂ
ਚਿੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਜ ਤੁੜਵਾਇਆ। ਸਨੇ ਸਨੇ ਆਗੇ
ਚਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਤੇ ਭਲੇ, ਵੇਖ ਵੇਖ ਲੋਕ ਆਵੈ ਮੋਹੇ ਸੰਗ
ਜਾਇਆ। ਕੀਰਤਨ ਪੁਰ ਆਏ ਗੁਰ ਥਾਨ ਮਾਥ ਨਜਾਏ, ਭੇਟਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ
ਕਰੇ ਵਸੇ ਸੁਖਦਾਇਆ ॥੩੯॥ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖ ਚਾਲੈ ਸੰਗਤਿ
ਨਿਹਾਲ ਹੋਇ, ਬਾਗ ਮੇਂ ਬਿਰਾਜੇ ਆਇ ਮਨ ਸੁਖ ਦਾਇਆ। ਸੁਣ ਸਭ
ਸੰਗਤਾਂ ਅਨੰਦ ਮਨ ਛਾਇ ਰਿਹਾ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ
ਪਾਇਆ। ਗੁਰ ਪਦ ਮਾਥ ਟੇਕ ਪੇਖ ਗੁਰ ਗੋਦ ਲੀਨ, ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਭਈ ਮਨ ਕੋ ਚੁਰਾਇਆ। ਰਹੈ ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਮੇਂ ਨਾਮੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੀਖਾ,
ਸਰਧਾ ਵਿਸੇਖ ਵਧੀ ਕੀਰਤਨਿ ਗਾਇਆ ॥੪੦॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਆਗਿਆ ਕਾਰੀ ਗੁਰ ਸੁਤ ਭਏ, ਜੈਸੀ ਫੁਰਮਾਵੈ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਈਐ।
ਮਨ ਤਬ ਭੌਰਾ ਕੀਨ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗ, ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਤ ਧਾਰੈ ਕਰ ਧਿਆਨ
ਮੋਦ ਹੋਈਐ। ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖ ਕਰ ਰੀਝ ਰਹੇ, ਚਰਨ ਪਖਾਰੈ
ਕਬ ਚਾਪੀ ਕਰੈ ਲੋਈਐ। ਪਖਾ ਲੀਏ ਪੌਣ ਕਰੈ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਹਿਤ

ਗੁਰ ਜੋਈਐ ॥੪੧॥
ਧਰੈ, ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਵੈ ਗੁਰ ਜੋਈਐ ॥੪੧॥

ਪੇਖ ਪ੍ਰੀਤਵਾਨ ਤਬ ਗਿਆਨ ਦੀਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ, ਨਿਤ ਹੀ ਸਰੂਪ
ਹਉਮੈ ਤਜ ਕੈ ਧਿਆਈਐ। ਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮੁ ਸੁੰਦਰ ਹੈ,
ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ ਤਜ ਦੇਵੋ ਮੋਹਿ ਸਮੁਦਾਈਐ । ਏਕ ਰੂਪ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਭੇਦ
ਨਿਰਵਾਰ ਰਿਦੇ, ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਤਨ ਮਮਤਾ ਤਜਾਈਐ। ਤੂੰ ਮੈਂ ਭੇਦ
ਤਜ ਕਰ ਆਤਮਾ ਹੈ ਰਾਮ ਏਕ, ਸਤਿਗੁਰ ਖੋਲ ਦਿਤੇ ਪੜਦੇ ਜੁਦਾਈਐ
॥੪੨॥ ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਬਿਆਹ ਦੋਇ ਸੁੰਦਰੀ ਅਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਿੱਖਨਿ
ਕੀ ਭਾਵਨਾ ਕੋ ਪੂਰਤ ਗੁਸਾਂਈ ਹੈ । ਗੁਰ ਕਾ ਲਾਹੌਰ ਵਸਯੋ ਚਸ਼ਮਾ
ਕਢਾਇ ਗੁਰ, ਆਏ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਆਨੰਦ ਉਪਾਈ ਹੈ। ਅਹਿਦੀਆ
ਆਏ ਗੁਰ ਆਪੇ ਆਵੈਂ ਕਹਿ ਤਬ, ਵਿਦਾ ਕੋ ਕਰਾਏ ਰਹੇ ਇਸ ਹੀ ਸੋ
ਥਾਂਈ ਹੈ। ਪੰਡੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਆਏ, ਕਹੇ ਦਸਮੇਸ਼
ਗੁਰ ਦੇਹੁ ਸੀਸ ਜਾਈ ਹੈ ॥੪੩॥ ਸੁਣ ਗੁਰ ਭਲੇ ਸੋਊ ਪਰਖ ਕੇ
ਸੁਤ ਨਿਜ, ਭਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਂਭੈ ਸਿੱਖ ਗੁਰਿਆਈ ਹੈ। ਦਿਤੀ ਗੁਰਿ-
ਆਈ ਮਨ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਭਾਈ ਤਬ, ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਸੀਸ ਦੀਓ ਹਿੰਦ ਕੋ
ਬਚਾਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਤਾਰਬੇ ਕੋ ਬਾਣੀ ਨਿਜ ਗੁਰੂ ਰਚੀ, ਭੇਜੀ ਸ੍ਰੀ
ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਸੁਖ ਕੀ ਦੁਵਾਈ ਹੈ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਜੀ ਬਹਾਦੁਰ ਉਜਾਗਰ
ਸੋ, ਸੀਸ ਦੀਓ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹਿਤ ਲਾਈ ਹੈ ॥੪੪॥

–ਸਵੈਯਾ–

ਪੁਰੀ ਅਨੰਦ ਲਿਆਇ ਕੇ ਸੀਸ ਕੋ, ਕੀਓ ਸਸਕਾਰ ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਏ।
ਜਗ ਕਰਿਓ ਬਹੁ ਭੋਜਨ ਦੀਨ, ਸੋ ਦਾਨ ਦੀਓ ਸਭ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ।
ਲਾਇਓ ਦੀਵਾਨ ਸਭੈ ਮਿਲ ਸੰਗਤਿ, ਮੁਖੀਏ ਸਿੱਖ ਭਏ ਇਕ ਠਾਏ।
ਬ੍ਰਿਧ ਕੀ ਬੰਸ ਗੁਰਦਿਤੇ ਕੋ ਪੂਤ ਹੈ, ਰਾਮ ਕਵਰ ਮੁਖ ਨਾਮੁ ਸਦਾਏ ॥੪੫॥
ਤਿਲਕ ਦੀਓ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਕੋ, ਤੇਗ ਦਸਤਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸਮੁਦਾਈ।
ਭੋਗ ਪਰਿਓ ਜੋਊ ਪਾਠ ਸੀ ਹੋਵਤ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ ਸੁਖਦਾਈ।

ਅਨਿ ਗਿਨ ਭੇਟ ਚੜੀ ਗੁਰ ਕੋ ਤਬ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾ ਜਬ ਤਖਤ ਗੁਸਾਂਈ।
ਵਾਈ ਲੱਖਾ ਤੰਬੂ ਬਣਾ ਦੀਦਾਰ ਸੋ, ਰਤਨ ਰਾਇ ਆਸਾਮ ਤੇ ਆਈ ॥੪੬॥

ਕਬਿੱਤ–ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਪੁਰੀ ਆਇਓ ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪਾਯੋ,
ਚੌਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੀ ਹਾਥੀ ਭੇਟ ਦੀਏ ਭਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਚ ਕਲਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਜਾਮ
ਕਟੋਰਾ ਦੀਓ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਰੀ ਹੈ। ਹੋਇਕੇ
ਨਿਹਾਲ ਲਿਵ ਲਗੀ ਨਿਜ ਦੇਸ ਗਯੋ, ਭੀਮ ਚੰਦ ਆਦਿ ਰਾਜੇ ਦਰਸੈ
ਅਗਾਰੀ ਹੈ। ਨੰਦ ਚੰਦ ਆਦਿ ਸੋ ਦੀਵਾਨ ਕੋ ਖਤਾਬ ਪਾਯੋ, ਮਾਤਾ
ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਕਾਰ ਵਾਰ ਕਰੈ ਸਾਰੀ ਹੈ ॥੪੭॥ ਭੀਮ ਚੰਦ ਤੰਬੂ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੀ ਹਾਥੀ ਨਾਲ ਚਾਹੇ, ਛਲ ਇਨ ਜਾਨ ਗੁਰ ਦੀਨੀ ਨਾਹਿ ਚੀਜ਼
ਹੈ। ਬਿਗੜੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਿਆਹ ਫਸੇ, ਨਾਹਨ ਦੇ ਰਾਜੇ ਗੁਰ
ਸਦ ਲਏ ਅਜੀਜ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਂਟਾ ਰਚਾ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰੈਂ, ਫਤੇ
ਸ਼ਾਹ ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੇਲੇ ਕੀਜ ਹੈ। ਰਾਮ ਰਾਇ ਆਇ ਮਿਲਿਓ
ਗਲਤੀ ਕਰਾਈ ਮਾਫ, ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਮਸੰਦ ਵਧੇ ਤੇਰੇ ਬੀਜ ਹੈ ॥੪੮॥

ਭੂਤਨੀ ਸੰਗਤਿ ਹੋਇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪਿਆਰ ਨਾਹਿ, ਨਾਮੁ ਜਪ ਹੋਵਤ
ਨਾਂ ਹਰਿ ਕੇ ਅਪਾਰ ਜੀ। ਸ਼ੇਰ ਕੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰ ਜਨਮ ਮਰਨ ਹਰਿ,
ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਸੋ ਉਧਾਰ ਜੀ। ਪੰਜ ਸੌ ਪਠਾਨ ਰਹੇ
ਨੌਕਰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਏ, ਮਿਲੇ ਤਨਖਾਹ ਖਾਤੇ ਬਡੋ ਮੋਦ ਧਾਰ ਜੀ। ਰਾਮ
ਰਾਇ ਸਾੜ ਦਿਤਾ ਤਿਸਦੇ ਮਸੰਦਾਂ ਤਬ, ਗਏ ਗੁਰ ਡੇਹਰਾ ਦੂਨ ਦੰਡ
ਦੇਣੇ ਹਾਰ ਜੀ ॥੪੯॥ ਸਾੜ ਕੇ ਮਸੰਦ ਦਿਤੀ ਸਜ਼ਾ ਸਮਝਾਣ
ਹਿਤ, ਬਡੋ ਸੁਖ ਪਾਯੋ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਅਪਾਰ ਨੇ । ਆਏ ਪਾਂਵਟੇ ਨੂੰ
ਗੁਰ ਕਪਾਲ ਮੋਚਨ ਮੇਲਾ ਪਿਖ, ਲਾਹਿ ਪਗਾਂ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਚਰਿਤ
ਸੁਧਾਰਨੇ। ਪੌਂਟੇ ਫੇਰ ਆਇ ਟਿਕੇ ਬਾਣੀ ਗੁਰਦੇਵ ਰਚੈਂ, ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ
ਬੀਰ ਰਸ ਪੰਥ ਕਾਰਨੇ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰੈਂ ਜਮਨਾ ਕਿਨਾਰੇ ਤਬ,
ਕੋਟ ਰਚਾ ਬੀਰ ਰਾਖੇ ਫੌਜੀ ਜੰਗ ਪਾਰਨੇ ॥੫੦॥ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਸਿਖ

ਭਯੋ ਪੰਜ ਸੌ ਉਦਾਸੀ ਰਹੇ, ਮਿਲੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕੈ ਅਨੰਦ ਉਪਾਵਈ। ਰਾਜਾ ਭੀਮ ਚੰਦ ਸੰਗ ਰਾਜੇ ਬਹੁ ਜੰਞ ਆਏ, ਗੁਰੂ ਡੇਰਾ ਲੂਟਾ ਚਾਹੇ ਭੈ ਮਨ ਖਾਵਈ। ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਭੇਜ ਜਾਇਕੇ ਬਿਆਹ ਕੀਆ, ਆਪ ਵਿੰਗੇ ਰਸਤੇ ਸੋ ਦੇਰ ਲਾਇ ਜਾਵਈ। ਨੰਦ ਚੰਦ ਤੰਬੋਲ ਲੈ ਆਯਾ ਗੁਰ ਪਾਸ ਤਬ, ਫਤੇ ਸ਼ਾਹ ਭੀਮ ਚੰਦ ਬਿਗੜੇ ਸੁਨਾਵਈ ॥੫੧॥

ਭੰਗਾਣੀ ਮੈਂ ਜੰਗ ਹੂਆ ਬਾਈ ਧਾਰ ਰਾਜੇ ਆਏ, ਫਤੇ ਸ਼ਾਹ ਕਾਇਰ ਹੋ ਭਜਾ ਕਰ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ। ਨਿਮਕਹਰਾਮੀ ਜੋ ਪਠਾਨ ਸੋ ਬਿਨਾਸ ਕੀਏ, ਮਾਰੀ ਅਨਿਗਿਨਤ ਫੌਜ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਖਾਸ ਹੈ। ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਸਤ ਸੌ ਮੁਰੀਦ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਥੀਏ, ਪੁਤਰ ਜੋ ਜੰਗ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਏ ਰਾਸ ਹੈ। ਸੰਗੋ ਸ਼ਾਹ ਜੀਤ ਮਲ ਭਏ ਹੈਂ ਸ਼ਹੀਦ ਦੋਵੇਂ, ਬੀਬੀ ਬੀਰੋ ਸੁਤ ਨਿਜ ਧਰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ॥੫੨॥ ਹਰੀ ਚੰਦ ਜੁਧ ਆਇਆ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਸੰਗ, ਏਕ ਤੀਰ ਸਾਥ ਮਾਰ ਫਤੇ ਗੁਰ ਪਾਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਜੰਗ ਜੀਤ ਭਈ ਦੇਵਤੇ ਵਧਾਈ ਦੇਤ, ਭਜ ਗੇ ਉਦਾਸੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਰਿਹਾ ਠਾਈ ਹੈ। ਪੌਂਟੇ ਨਗਰ ਫੇਰ ਆਏ ਜੈ ਜੈ ਦੇਸ ਗਾਏ, ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਨ ਦੀਨ ਬਜਤਿ ਵਧਾਈ ਹੈ। ਵੱਜਦਾ ਦਮਾਮਾ ਸਦਾ ਰਣਜੀਤ ਗੁਰੂ ਕੇਰਾ, ਸਿਖ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਸਭ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈ ਹੈ ॥੫੩॥ ਸੂਰਬੀਰ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਨਾਹਨਿ ਦਾ ਰਾਜਾ ਜੋਈ, ਮੇਦਨੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਰੇ ਮੇਲ ਨਹਿ ਕੀਨ ਹੈ। ਖੋਟਾ ਗ੍ਰਾਮ ਰੰਘੜਾਂ ਦਾ ਫਕਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹਾ ਸਦਾ, ਪਾਉਂਟੇ ਤੋਂ ਚਲੇ ਚੋਰ ਟੋਕੇ ਰੋਕ ਦੀਨ ਹੈ। ਰਾਇਪੁਰ ਰਾਣੀ ਤਾਂਈਂ ਦਿੱਤਾ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਗੁਰ, ਭਾਉ ਸਿਖੀ ਮਾਨਕ ਟਪਰਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ। ਨਾਢਾ ਸਾਹਿਬ ਆਏ ਗੁਰ ਬਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਡੇਰਾ ਲਾਏ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਪੁੱਜੇ ਗੁਰ ਲਿਵ ਲੀਨ ਹੈ ॥੫੪॥ ਵਜੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਦਾਰ ਕਰੈ, ਭੀਮ ਚੰਦ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਹੈ। ਜੰਗ ਹੈ ਨਦੌਣ ਹੋਆ ਦਿਆਲ ਰਾਜਾ ਮਾਰਾ ਗੁਰ, ਭੱਜ ਗੇ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਤੁਰਕ ਡਰ ਧਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੇ

ਜੁਧ ਹੂਆ ਹੁਸੈਨੀ ਹੋ ਖੁਆਰ ਮੂਆ, ਨਿਰਮੋਹ ਗੜ ਜੀਤ ਗੁਰੂ ਵਜੀਦੇ ਕੀ ਹਾਰ ਹੈ। ਵਿਸਾਲੀ ਰਾਜੇ ਭਾਉ ਕੀਨ ਦੂਨ ਮੇ ਚਰਨ ਪਾਏ, ਬਿਆਸਾ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਰਹੇ ਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ ॥੫੫॥ ਆਏ ਹੈਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗੀ, ਦਿੰਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਨਾਇ ਜੀ। ਦੋਇ ਮਹਿਲ ਸੁੰਦਰੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਹੈ ਅਜੀਤ ਕੌਰ, ਤਿਨ ਕੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਚਾਰ ਹੋਏ ਭਾਇ ਜੀ। ਸੁੰਦਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਤ ਭਈ ਜਗ ਮਾਹਿ, ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਤੀਨੋ ਸੁਤ ਜਸ ਜਗ ਗਾਇ ਜੀ। ਸ੍ਰੀ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਭਏ, ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇ ਜਗ ਧਰਮ ਰਖਾਇ ਜੀ ॥੫੬॥

—ਦੋਹਿਰਾ—

ਸਤਿਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਰਹਿ ਇਕਾਂਤ ਇਕ ਸਾਲ।
ਨੇਤ੍ਰ ਤੁੰਗ ਪਹਾੜ ਪੈ, ਸਿਮਰੈ ਏਕ ਅਕਾਲ ॥੫੭॥
ਏਕ ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠ ਕੇ, ਕਈ ਦਿਨ ਰਹੈ ਅਡੋਲ।
ਸੂਖਮ ਭੋਜਨ ਲੇਂਹਿ ਛਕ, ਥੋੜੀ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਬੋਲ ॥੫੮॥
ਜਪੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ, ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਸੰਗ ਮੇਲ।
ਛੱਤੀ ਅਖਰਾ ਜਾਪੁ ਸ਼ੁਭ, ਗੁਰਮਤਿ ਮਨ ਰਸ ਕੇਲ ॥੫੯॥

ਕਬਿੱਤ—ਏਕ ਰਸ ਬੈਠ ਰਹੈ ਨਾਮੁ ਨਿਸ ਦਿਨ ਲਹੈ, ਬੋਲੈ ਨਹਿ ਸੁਨੈ ਕਹੈ ਅਖੰਡ ਨਿਜ ਆਤਮਾ। ਧੂਪ ਕੀ ਸੁਗੰਧ ਬਹੁ ਮਹਿਕੈ ਚੰਦ-ਨਾਦਿ ਲਹੁ, ਰੰਗ ਰੰਗ ਫੂਲ ਰਹੁ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ। ਅਖੰਡਾ ਕਾਰ ਬ੍ਰਿਤ ਜੋਰੀ ਟੂਟੈ ਨਾਹਿ ਨਿਸ ਭੋਰੀ, ਸ਼ਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਖੋਰੀ ਆਪ ਧਰਮਾਤਮਾ। ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਜੋਤਿ ਆਪੇ ਆਪ ਓਤ ਪੋਤ, ਜਨਮੈ ਨ ਹੋਇ ਮੌਤ ਏਕੋ ਸਰਧਾਤਮਾ ॥੬੦॥ ਤੇਰਾਂ ਮਾਹ ਏਕ ਰਸ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਰਹੇ, ਮਹਾਂ ਅਨੰਦ ਜਗਤ ਕੋ ਦੇਨੇ ਹਿਤ ਆਏ ਹੈਂ। ਸਦਾ ਭਗਵੰਤ ਗੁਰੂ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕਰ ਪੂਰਾ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਕੋ ਧਿਆਏ ਹੈਂ। ਆਠ ਪਹਿਰ ਏਕ ਰਸ ਆਪੇ ਆਪ ਜਾਪ ਕਰੈਂ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਗਟਿ ਸੋ

ਜੋਤ ਚਮਕਾਏ ਹੈਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਰਚਨ ਕੇ ਹੇਤ ਪ੍ਰਭ, ਐਸੇ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਾ ਪੂਰਨ ਸੁਹਾਏ ਹੈਂ ॥੬੧॥ ਤੇਤੀ ਕੋਟ ਦੇਵ ਮਿਲ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰਦੇਵ, ਸ਼ਿਵ ਬਿਸ਼ਨਾਦਿ ਅਜ ਮੰਗਲ ਕੋ ਗਾਏ ਹੈਂ। ਗੋਰਖਾਦਿ ਸਿੱਧ ਮਿਲੇ ਮੁਨੀ ਅਵਿਤਾਰ ਸਭ, ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ਲੈ ਦੀਦਾਰੇ ਤ੍ਰਿਪ-ਤਾਏ ਹੈਂ। ਸਭ ਮਿਲ ਦੇਵੀਆਂ ਨੇ ਜੈ ਜੈ ਆਣ ਗਾਇਓ ਚੰਡੀ, ਕਾਲੀ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰ ਪਦ ਕੋ ਝੜਾਏ ਹੈਂ। ਸਤਿਗੁਰ ਜੰਗ ਕਰੋ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੋ ਪ੍ਰਭ, ਸਾਡੀ ਸਭ ਭੂਖ ਹਰੋ ਇਸ ਕਾਜ ਆਏ ਹੈਂ ॥੬੨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰ ਦੀਨ ਜੰਗ ਬਹੁ ਕਰੈਂ ਹਮ, ਤੁਮ ਕੋ ਰਜਾਵੈਂ ਭਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾ ਲਾਹਿ ਕੇ। ਖਾਲਸਾ ਭੀ ਜੰਗ ਕਰੈ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨਿਬੇੜਾ ਸਰੈ, ਦੁਰਗਾ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਵੈਂ ਰਜ ਰਜ ਖਾਹਿ ਕੇ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਕੋ ਜਿਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਟ, ਚੰਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਗੁਰ ਕਉ ਸਰਾਹਿ ਕੇ। ਗਏ ਨਿਜ ਧਾਮ ਸਭ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਪੂਜ ਕਰ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਚਲ ਚਾਹੈ ਪੰਥ ਪ੍ਰਗਟਾਹਿ ਕੇ ॥੬੩॥ ਪਟਣੇ ਤੇ ਮਾਲੀ ਆਯੋ ਅੰਬ ਗੁਰ ਭੇਟ ਲਿਆਯੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਤੀਰ ਛੋਡ ਲਾਇ ਬ੍ਰਿਛ ਦੀਨ ਹੈ। ਆਏ ਹੈ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਕਰੈ, ਹਾਥ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਨੰਗੀ ਰਖੈ ਪਰਬੀਨ ਹੈ। ਜੱਗ ਗੁਰਦੇਵ ਕਰਾ ਮਾਸ ਖੀਰ ਵਾਲੇ ਪਿਖ, ਪਰਖ ਕੇ ਮਾਣ ਤੇ ਨਿਰਾ-ਦਰੀ ਸੋ ਕੀਨ ਹੈ। ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਪੰਡਿਤ ਅਨੇਕ ਦਿਜ ਹੋਰ ਆਏ, ਧਰਮ ਕੀ ਰਾਖੀ ਹਿਤ ਸ਼ਰਣ ਕੋ ਚੀਨ ਹੈ ॥੬੪॥ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਏ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨਿਹਾਰੇ ਜੀਵ, ਦਇਆ ਰਿਦ ਧਾਰ ਗੁਰ ਦੀਜੀਏ ਛਡਾਇ ਜੀ। ਸਤਿਗੁਰ ਜਿੰਦੇ ਕੀਨ ਤੁਰਤ ਛੁਡਾਏ ਸਭ, ਗਏ ਬਣ ਵੀਚ ਜੀਵ ਜੈ ਗੁਰ ਰਾਇ ਜੀ। ਕੀਰਤੀਆ ਚੌਰਦਾਰ ਪਿਤਾ ਕੋ ਉਧਾਰ ਕੀਆ, ਰਿੱਛ ਜੋਨਿ ਤੇ ਛੁਡਾਇ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇ ਜੀ। ਮਸੰਦਾਂ ਕੋ ਸੋਧ ਹੇਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਓਂਤ ਕੀਨੀ, ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਦੁਖ ਦਾਇ ਜੜ ਇਨ ਜਾਇ ਜੀ ॥੬੫॥

ਭਏ ਹੈ ਮਸੰਦ ਆਕੀ ਕਾਰ ਭੇਟ ਪਾਸ ਰਾਖੈ, ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਤੰਗ

ਕਰੈ ਵੇਸਵਾ ਰਮਨ ਕੋ ਪੀਏ ਹੈ ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਸ ਖਾਵੈਂ ਪਰ ਧਨ ਰਾਸ, ਸਿੱਖਨਿ ਡਰਾਵੈਂ ਦੇਹਿ ਸ੍ਰਾਪ ਸਰ ਤਨ ਕੇ। ਭੋਲੇ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਸੇਵ ਕਰੈ ਬਹੁ, ਸ੍ਵਾਂਗੀ ਨੇ ਸੁਣਾਈ ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਜਨ ਕੇ। ਤੇਲ ਸੇ ਜਲਾਇ ਦੀਏ ਗੁੜ ਸੇ ਗਰਮ ਕੀਏ, ਸਾੜ ਦੀਏ ਸਭ ਹੀ ਜੋ ਦੋਖੀ ਸਿਖ ਗਨ ਕੇ ॥੬੬॥

ਫੇਰੂ ਆਦਿ ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਰਖਿਆ ਤਿਨਾਂ ਦੀ ਕਰੀ, ਦੀਏ ਵਰ ਦਾਨ ਗੁਰ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਕੇ। ਬਹਿਲੋ ਕਾ ਗੁਰਦਾਸ ਆਯਾ ਜਸ ਵਾਰ ਵਿਚ ਗਾਇਆ, ਰਖਿਆ ਸ਼ਰਨ ਗੁਰ ਕਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰ ਕੇ। ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਦਾਰੇ ਸਭ ਦੈਂਤਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਏ ਸਿੱਖ, ਸੁਖੀ ਕਰੀ ਸੰਗਤਿ ਮਸੰਦਾਂ ਤਾਂਈਂ ਮਾਰ ਕੇ। ਸਿਖ ਸਭ ਆਪ ਆਵੈ ਭੇਟਾ ਗੁਰਦੇਵ ਲਿਆਵੈ, ਅਰਪੈ ਦਸੌਂਧ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਪਿਆਰ ਕੇ ॥ ੬੭ ॥

ਔਰੰਗੇ ਦੇ ਸੁਤ ਪਾਸ ਨੰਦ ਲਾਲ ਮੁਨਸ਼ੀ ਹੈ, ਮਾਇਨਾ ਕੁਰਾਨ ਚੰਗਾ ਕਰਿਆ ਉਚਾਰ ਕੇ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਨਿ ਚਾਹਾ ਨੰਦ ਲਾਲ ਭਾਜ ਆਯਾ, ਹੋਰ ਥਾਉਂ ਨਹੀਂ ਬਿਨ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਕੇ। ਆਣ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਭਯਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਨਾਇ ਨਾਮਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਆਰ ਲਗਾ ਰਾਖੈ ਸਤਿਕਾਰ ਕੇ। ਅਨੰਨ ਸਿੱਖ ਹੋਇ ਰਿਹਾ ਜੀਅ ਦਾਨ ਗੁਰ ਦੀਆ, ਫਾਰਸੀ ਮੇਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਿਤ ਧਾਰ ਕੇ ॥੬੮॥ ਕੀਆ ਜੱਗ ਬਹੁ ਭਾਰੀ ਬਾਮਣ ਨ ਬੁਲਾਏ ਤਬ, ਰੁਸ ਗਏ ਕੇਸ਼ੋ ਆਦਿ ਦੇਖ ਗੁਰ ਕਾਰ ਕੋ। ਆਇ ਕੇ ਕਹਿਤ ਭਏ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀ ਦਾਨ ਦੀਆ, ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਭੁਲੇ ਤੁਸੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੋ। ਏਸ ਲੀਏ ਤੁਮ ਕੋ ਨ ਉਚਿਤ ਹੈ ਦੇਣਾ ਦਾਨ, ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਪਿਤਰਾਂ ਕੋ ਮਾਨੈ ਅਹੰਕਾਰ ਕੋ। ਸਿੱਖ ਸਾਡੇ ਸਭ ਬਿਧ ਭਏ ਹੈ ਸਮਰੱਥ ਅਬ, ਸੁਣ ਦਿਜ ਰੋਏ ਗਈ ਰੋਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰ ਕੋ ॥੬੯॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਨੇ, ਹੁਕਮ ਨਾਮੁ ਲਿਖ ਦੀਨ।
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਛਪੰਜਵੇ, ਸੰਗਤਿ ਲੱਖਾਂ ਥੀਨ ॥੭੦॥

ਕਬਿੱਤ—ਚੇਤ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਦੀਵਾਨ ਪ੍ਰਭੁ, ਲੱਖਾਂ

ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸੋ ਆਈਆਂ ਬੁਲਾਇ ਜੋ। ਮਾਈ ਭਾਈ ਜੁੜੇ ਬਹੁ ਦੇਖੈ ਗੁਰੂ
ਦਰਸ ਕੋ, ਬਾਈ ਧਾਰ ਰਾਜੇ ਮਿਲੇ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਾਇ ਜੋ। ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਭਏ ਬੋਲੇ ਭੀਮ ਚੰਦ ਸੰਗ, ਆਗਿਆ ਜੇ ਪਾਲੋ ਰਾਜ ਦੇਹੈਂ ਧਰਾ ਭਾਇ
ਜੋ। ਮਾਰ ਕੇ ਔਰੰਗੇ ਤਾਂਈਂ ਰਾਜ ਸਭ ਤੁਝ ਦੇਵੈਂ, ਕਛ ਕੇਸ ਰਖੋ ਤੇਗ
ਬੋਦੀ ਜੰਞੂ ਲਾਇ ਜੋ ॥੭੧॥ ਸੁਣ ਰਾਜੇ ਬੋਲੇ ਤੁਸੀ ਊਚੇ ਵਡ
ਵਾਕ ਕਹੋ, ਕੈਸੇ ਬਨੈ ਰਾਜ ਤੁਰਕਾਨ ਬਲ ਤੋਰ ਕੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਸਿੱਖ
ਤੇਰੇ ਪਥਰ ਤੌ ਪੂਜੈ ਹਮ, ਕਾਨ ਕੁਲ ਛਾਡੈ ਨਾਹਿ ਜਾਵੈਂ ਤਿਨ ਓਰ ਕੈ।
ਸੁਣ ਗੁਰ ਕਿਹਾ ਨਹੀ ਸਿੱਖ ਇਮ ਹੋਇ ਸਕੋ, ਡਰਤ ਤੁਰਕ ਤੇਜ ਅਗੇ
ਬਲ ਛੋਰ ਕੈ। ਰੰਕਨਿ ਤੇ ਰਾਜੇ ਕਰੋਂ ਸੁੰਨਤ ਮਿਟਾਇ ਧਰੋਂ, ਪੱਥਰ ਕੀ
ਪੂਜਾ ਹਰੋਂ ਐਸੋ ਪੰਥ ਮੋਰ ਕੈ ॥੭੨॥ ਰਾਜੇ ਸਭ ਦਬ ਰਹੇ ਵੈਸਾਖੀ
ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਾ, ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਤਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਸਾ ਵਾਰ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਗਾਇ ਰਹੇ, ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ਨ੍ਹਾਏ ਗੁਰ ਸੋਈ
ਹੈ। ਬੈਠੇ ਸ੍ਵੈ ਸਰੂਪ ਨਿਜ ਬਿਰਤੀ ਟਿਕਾਇ ਗੁਰ, ਬਾਣੀ ਪੜੈ ਬਸਤ੍ਰ
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰੋਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਆਏ ਚਾਂਦਨੀ ਕੇ ਤਰੇ ਬੈਠ, ਸਭਾ
ਦੂਰ ਤਕ ਪੇਖ ਸੰਗਤਿ ਥਿਰੋਈ ਹੈ ॥੭੩॥ ਕੀਰਤਨਿ ਪਾਇ ਭੋਗ
ਕਾਢੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗੁਰ, ਸੀਸ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੋ ਐਸੇ ਗੁਰ ਆਖਿਆ।
ਹੋ ਗਈ ਹੈਰਾਨ ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਇਹੁ ਵਾਕ ਸੁਣ, ਪੀਲੇ ਮੁਖ ਭਏ ਨਹੀ
ਬੋਲ ਆਵੈ ਭਾਖਿਆ। ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਸੀਸ ਦੀਓ ਹਲਚਲੀ ਮਚ ਗਈ,
ਮਾਤਾ ਪਾਸ ਡਰਾਕੁਲ ਸੁਣਾਵੈ ਜਾਇ ਕਾਂਖਿਆ। ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਹਿੰਮਤ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਭਯੋ, ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਲਾਖਿਆ
॥੭੪॥ ਮਾਰ ਕੇ ਜੀਵਾਰੇ ਗੁਰ ਆਨੇ ਹੈ ਦੀਵਾਨ ਥਾਨ, ਪੇਖ ਕੇ
ਪਰੀਖਾ ਲਗੇ ਸਭ ਤਬ ਝੂਰਨੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰ ਦਈ ਤੁਮ ਕੋ ਭੀ ਸੀਸ
ਲੇਹਿੰ, ਸਿਖੀ ਤਿਖੀ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੋਵੈ ਭਰਪੂਰਨੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣਾਇ ਪ੍ਰਭੁ
ਸਤਿਲੁਜ ਨੀਰ ਪਾਇਆ, ਸ੍ਰਬ ਲੋਹ ਬਾਟਾ ਖੰਡਾ ਲੀਆ ਸੁਖ ਮੂਰਨੇ।

ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਤ ਤਬ ਆਣਕੇ ਪਤਾਸੇ ਪਾਏ, ਚਿੜੀ ਚਿੜਾ ਜੁਧ ਕੀਨ
ਜੱਗ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨੇ ॥੭੫॥ ਜਪੁ ਜਾਪੁ ਸਵੈਯੇ ਚੌਪਈ ਬੇਨਤੀ
ਅਨੰਦੁ ਸਾਰਾ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਟਿਕਾਇ ਬਾਣੀ ਪਠਿ ਖੰਡਾ ਫੇਰਹੀ। ਕਰ
ਅਰਦਾਸ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਛਕਾਇ ਦਿਤਾ, ਪੰਚ ਚੁਲੇ ਮੁਖ ਪੰਚ ਨੇਤ੍ਰ
ਸੀਸ ਕੇਰਹੀ। ਕੱਛ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਰਖੋ ਕੜਾ ਕੇਸ ਕੰਘਾ ਲਖੋ, ਸਰੀਰ ਤੋਂ
ਇਹੁ ਭਿੰਨ ਕਦੇ ਕਰਨੇ ਨ ਹੇਰਹੀ। ਪਰ ਨਾਰੀ ਸੰਗ ਨਹੀ ਕਰੋ ਬਿਭਚਾਰ
ਕਦੇ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਾਸ ਕੁੱਠਾ ਖਾਣਾ ਨਹੀ ਨੇਰਹੀ ॥੭੬॥

ਤਮਾਖੂ ਨਸਵਾਰ ਬੀੜੀ ਹੁੱਕਾ ਜਗ ਜੂਠ ਤਜੋ, ਨਖ ਸੀਸ ਤੱਕ
ਰੋਮ ਸਾਬਤ ਰਖਾਵਨੇ। ਬੇਅੰਮ੍ਰਿਤੀਏ ਕੀ ਜੂਠ ਕਦੇ ਖਾਣੀ ਨਾਹਿ ਕਿਸੇ,
ਪੰਜਏ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤਿਆਗੋ ਨਾਮੁ ਕੋ ਧਿਆਵਨੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੜੋ
ਸੰਦਰੁ ਸੋਹਿਲਾ ਰਰੋ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਭੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਵਨੇ।
ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾਇ ਗੁਰੂ ਆਪ ਤਿਨਹੂੰ ਤੇ ਪੀਆ, ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਆਪੇ ਹੋਏ
ਜਗਤ ਤਰਾਵਨੇ ॥੭੭॥ ਰਹਿਤ ਬਤਾਈ ਬਹੁ ਸੰਗਤਿ ਨੈ ਸੁਣ
ਪਾਈ, ਚਾਰੋਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਤਾਂਈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ। ਨਾਨਕੀ ਜੀ
ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਾਤ ਪੀਆ, ਮਹਿਲ ਸੁੰਦਰਿ ਕੌਰ ਅਜੀਤੋ ਸੁਧਾ
ਪਾਇਆ। ਰੋਹਤਕ ਮੇਂ ਜਨਮ ਧਾਰ ਦੂਲੋ ਦੇਈ ਤਪੁ ਕੀਆ; ਸੋਈ
ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਗੁਰ ਮਹਿਲ ਸਦਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਆ ਖੰਡੇ
ਕਾ ਜੋ ਪਾਂਚੋ ਦੀਆ, ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਮਾਤ ਭਈ ਝੋਰੀ ਪੰਥ ਭਾਇਆ ॥੭੮॥

ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਬ ਪਾਨ ਕੀਆ, ਅਨੰਦ ਸਿੰਘ
ਭਯੋ ਸੁਧਾ ਨਾਮੁ ਏਹੁ ਰਖਾਇਆ। ਰਾਮ ਕੌਰ ਸੁਧਾ ਛਕ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ
ਭਏ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਿਧ ਬੰਸ ਜਗ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਬੀਬੀ ਬੀਰੋ ਸੁਤ
ਤੀਨੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਆ, ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਰੰਗਾ ਸਿੰਘ ਮਾਹਰ ਸਿੰਘ
ਭਾਇਆ। ਸੰਗੋ ਸ਼ਾਹ ਜੀਤ ਮਲ ਦੋਏ ਏਹ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ, ਪੰਜ ਭ੍ਰਾਤ ਪਾਂਡਵਾਂ
ਜਿਉਂ ਸੋਭਾ ਜਗ ਗਾਇਆ ॥੭੯॥ ਗੁਰੂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਸਭ ਛਕੈਂ, ਬੀਸ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰ ਇਕ ਦਿਨ ਸਿੰਘ ਹੋ ਗਏ। ਹੋਰ ਅਨਿ
ਗਿਨਤ ਭਏ ਨਿਤ ਸੁਧਾ ਤਿਆਰ ਹੋਹਿ, ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਗਿਣੋ ਸਿੰਘ ਰਾਜ
ਜੋਗ ਭੋਗਏ। ਮੁਕਤੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਭਏ ਪਿਤਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਏਕੋ, ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ
ਕੌਰ ਸੁਤ ਖਾਲਸਾ ਅਰੋਗਏ। ਜਨਮ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ,
ਸਤਿਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ ਅਕਾਲ ਮੈ ਸੰਜੋਗਏ ॥੯੦॥ ਵਿਸਾਖੀ ਇਮ
ਮੇਲ ਭਯੋ ਰਾਜੇ ਖਿਝਗਏ ਘਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਯੋ ਗੁਰ ਭਯੋ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ।
ਬਹੁਤ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਤਬ, ਰਹਿਤ ਰਖਤ ਬੀਰ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ
ਪਾਲਸਾ। ਬੀਰ ਰਸ ਬਾਣੀ ਰਚੀ ਨੀਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਖਚੀ, ਗੁਰ ਕੀ
ਕਿਰਤ ਚਾਲ ਦੇਖੀਏ ਨਿਰਾਲਸਾ। ਅਕਾਲ ਦਾ ਸਰੂਪ ਰਚਾ ਫੌਜ ਸਭ
ਮੌਜ ਵਾਂਰੋ, ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਨਾਸ ਕਰੈ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਲਸਾ ॥੯੧॥

ਏਕ ਹੀ ਅਕਾਲ ਮਾਨੈ ਗੋਰ ਮੜੀ ਮਟ ਹਾਨੈ, ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਜੋਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਭਏ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ ਮਾਰਾ,
ਲਾਹਿ ਮ੍ਰਿਗਾਨਿ ਭੇਟ ਆਨ ਗੁਰ ਕੀਤ ਹੈ। ਸੋਈ ਗੁਰ ਚਾਮ ਲੀਏ ਗਧੇ
ਕੇ ਲਪੇਟ ਦੀਆ, ਸ਼ੇਰ ਬਾਣਾ ਹੋਇ ਖਾਵੇ ਖੇਤੀਆਂ ਸੋ ਨੀਤ ਹੈ। ਲੋਕ
ਸਭ ਡਰ ਰਹੇ ਕੁਮ੍ਹਾਰ ਕੇ ਸੋ ਘਰ ਗਿਆ, ਗਧੇ ਕੋ ਸਿਆਣ ਤਿਨ ਛੱਟ
ਲੱਦ ਲੀਤ ਹੈ ॥੯੨॥ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਅਚਰਜ ਹੋਇ ਪੁਛਿਆ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਪਾਸੋਂ, ਏਹੁ ਕਿਆ ਕੌਤਕ ਕਰਿਓ ਹੈ ਅਕਾਥ ਜੀ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਕਿਹਾ ਜੋਈ
ਰਹਿਤ ਤਿਆਗ ਜਾਵੈ, ਲੋਕਨਿ ਕੀ ਛਟੀ ਸਹੈ ਏਸ ਲੀਏ ਗਾਥ ਜੀ।
ਸਿੱਖ ਵਿਸਮਾਦ ਭਏ ਹੋਰ ਭੀ ਕੌਤਕ ਕਏ, ਚੌਲ ਆਦਿ ਕੂਕਰਾਂ ਪੁਵਾਏ
ਜਗੰਨਾਥ ਜੀ। ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਦੀ ਡਾਰ ਖਾਇ ਗਈ ਇਤਫਾਕ ਕਰ, ਐਸੀਆਂ
ਸੁਨਾਵੈ ਸਾਖਿ ਦੇਹਿ ਸਮਰਾਥ ਜੀ ॥੯੩॥

ਅਗਮ ਵਿਚਾਰੁ ਅਨਿਗਿਨਤਿ ਸੁਨਾਇ ਗੁਰਾਂ, ਕੀਆ ਜਗ
ਤਾਈਂ ਪਾਰ ਆਨਿ ਸੰਸਾਰਿ ਤੇ। ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ
ਭੇਟ ਕੋ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਬਹੁ, ਸਿਖਿਆ ਸਿਖਾਵੇ ਗੁਰ ਤਾਰਨਿ

*ਗੁਬਾਰਿ ਤੇ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਨ ਕਰੋ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਕਮਾਵੋ ਸਭਿ, ਕਾਯਰਤਾ
ਨ ਮੂਲ ਕਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਤੇ। ਮਾਰੇ ਹੈ ਪਹਾੜੀਏ ਉਰੰਗੇ ਪੈ
ਪੁਕਾਰੇ ਜਾਇ, ਸੂਬਾ ਸਰਹਿੰਦ ਚੜ ਲੜਨੇ ਸਿਧਾਰਤੇ ॥੯੪॥

ਹਾਰ ਕੇ ਵਜੀਦਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ ਕਛੁ ਚਲਿਆ ਨਾ, ਸਤਿਗੁਰ
ਅਟੱਲ ਹੋਇ ਪੁਰੀ ਮੇਂ ਬਿਰਾਜਤੇ। ਸਿੱਖ ਅਨਿ ਗਨਿ ਤਾਰੇ ਰੁਵਾਲ ਸਰ
ਗਏ ਪ੍ਰਭੁ, ਮੰਡੀ ਸੁਕੇਤ ਕਈ ਕੌਤਕਾਂ ਨੋ ਸਾਜਤੇ। ਫੇਰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ
ਆਏ ਕੁਰਿਖੇਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਗਏ, ਗਧੀ ਦਾਨ ਕਰਿ ਕਾਮਧੇਨ ਉਪਰਾਜਤੇ।
ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਦੀਦਾਰ ਦੇਹਿ, ਪਾਸ ਚਮਕੌਰ ਆਏ ਤੁਰਕ
ਹੈਂ ਗਾਜਤੇ ॥੯੫॥ ਮਾਰ ਤੁਰਕਾਨਾਂ ਸਭ ਫਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਪਾਈ,
ਪੁਰੀ ਜੋ ਅਨੰਦ ਆਨਿ ਬਸੇ ਸੁਖ ਪਾਈ ਹੈ। ਨੰਦ ਚੰਦ ਵੇਮੁਖ ਹੋ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਲੈ ਗਿਆ, ਮਾਰਿਆ ਮਸੰਦਾ ਧੀਰ ਮਲ ਦਇਆ ਆਈ ਹੈ।
ਓਅੰਕਾਰ ਸਿੱਖ ਪੜੇ 'ਕੇ ਜਾਣੈ' ਆਖਿ ਰਿਹਾ, ਮਾਰੋ ਜੀ ਤਮਾਚਾ ਗੁਰ
ਸੰਗਤਿ ਅਲਾਈ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਕੁੱਟਕੇ ਬਿਹੋਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਿਸ
ਤਾਂਈਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਿ ਏਤੀ ਮਾਰਿ ਕਿਉਂ ਕਰਾਈ ਹੈ ॥੯੬॥

ਇਕ ਕਿਹਾ ਮਾਰੋ ਸਭ ਮਾਰਿਤ ਭਏ ਤੋ ਤੁਮ, ਆਗਿਆ ਹੈ
ਮੰਨੀਂ ਕਹੇ ਸੰਗਤਿ ਸਬਾਈ ਹੈ। ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਬਿਨੈ ਕਹੀ ਬਾਣੀ ਜੇ
ਪਠਤਿ ਮਾਰਾ, ਹੋਵੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਕੈਸੇ ਆਪ ਹੀ ਜਤਾਈ ਹੈ। ਸੁਣ ਗੁਰ
ਕਿਹਾ ਇਹ ਕਰਤਿ ਅਨਰਥ ਹੈ, ਸੁੱਧ ਨਾਹਿ ਪੜੇ ਉਲਟੋ ਅਰਥ ਹੋ
ਆਈ ਹੈ। ਅਰਥਾਂ ਬਿਨਾ ਸੁੱਧ ਨਹਿ ਹੋਵਹਿਗੋ ਪਾਠ ਕਾਹੂੰ, ਸਤਿਗੁਰ
ਆਪ ਹੁਣ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੈ ॥੯੭॥ ਗੁਰ ਕਿਹਾ ਹਾਲ ਅਜੇ
ਜੰਗ ਦਾ ਹੈ ਕੰਮ ਬਹੁ, ਦਮਦਮੇ ਚਲਿ ਤਬ ਦੇਵਹਿੰਗੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ।
ਹਾਲ ਸੁੱਧ ਪਾਠਿ ਕਰੋ ਪੋਥੀਆਂ ਕੋ ਨੀਕ ਰਰੋ, ਫੇਰ ਅਰਥ ਆਵਹਿੰਗੇ
ਛੇਤੀ ਸਮੁਦਾਇਆ। ਧੀਰ ਮਲ ਪਾਸ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਸਿੱਖ ਇਕ ਗਯੋ,

*ਸੰਸਾਰ ਰੂਪੀ ਅੰਨੇ ਖੂਹ ਤੋਂ ਤਾਰਨ ਵਾਸਤੇ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨ ਦੀਆ ਗਰਬਾਇਆ। ਜੇ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਆਪ ਰਚੋ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰ, ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਵਡਿਆਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂ ਮੰਗਾਇਆ ॥੮੮॥

ਸੁਣ ਗੁਰੂ ਆਖਿਆ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਬਾਣੀ ਤਬ, ਦਮਦਮੇ ਲਗਤ ਅਜੇ ਯੁੱਧ ਹੋ ਸਬਾਇਆ। ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਪਠਾਏ ਬਹੁ ਲੱਖ ਦਲ ਚੜ੍ਹ ਆਏ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੰਗ ਕੀਆ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਸਮਾਇਆ। ਲਾਹੌਰ ਸੂਬਾ ਵਜੀਦਾ ਸਰਹਿੰਦ ਦਾ ਬਿਲੰਦ ਆਏ, ਦਿੱਲੀਓਂ ਭੀ ਫੌਜ ਆਈ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜਤਾਇਆ। ਬਾਈ ਧਾਰ ਰਾਜੇ ਰਹੇ ਮਿਲ ਬਲ ਲਾਇ ਸਾਰੇ, ਜਿਤਿਆ ਨ ਜਾਵੇ ਗੁਰੂ ਰਹੇ ਅਕੁਲਾਇਆ ॥੮੯॥

ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਪਰੀਖਾ ਕਰੀ ਗਏ ਹੈਂ ਬਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ, ਸੀੜ੍ਹੀ ਉਤੇ ਬੰਦਾ ਪਾਇ ਛਲ ਜੋ ਕਮਾਇਆ। ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਣ ਕਰ ਧੀਰਜ ਅਧਿਕ ਦੇਇ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਰਿਹਾ ਆਕੀ ਬਲ ਭਾਇਆ। ਜਿਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਗੁਰੂ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਤੁਰਕ ਮਿਲੇ, ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇ ਕਿਲਾ ਨ ਛਡਾਇਆ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਰਖਣੇ ਧਰਣ ਆਏ, ਖਾਲਸਾ ਸੁ ਪੰਥ ਬੀਰ ਨਾਮ ਹੈ ਜਪਾਇਆ ॥੯੦॥

ਸੰਗਤਿ ਲੁਟੇਂਦੇ ਜੋਈ ਨੂੰਹ ਬਜਰੂੜ ਮਾਰੇ, ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੰਞੂ ਗਲ ਗਿਆਨ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ। ਈਸੇ ਮੂਸੇ ਜਨਮ ਕਹਾ ਇਟਾਂ ਮਾਰ ਸਿੱਖ ਪੂਖੇ, ਲੇਪਣੀ ਤਮਾਚਾ ਮਾਰ ਬਿਆਹ ਕੀਨ ਭਾਇਆ। ਲਾਂਗਰੀ ਸੰਕੋਚ ਕਰੇ ਸੁਨਿਆਰਾ ਸੋਇਨਾ ਹਰੇ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੂਤ ਕਢੇ ਗੋਪੀ ਗਾਇਆ। ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਖੀ ਕਹੀ ਸਾਧ ਗ੍ਰਿਹੀ ਬਣੇ ਸਹੀ, ਸਿੱਖਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰ ਪਿਆਰਾ ਕੋਈ ਆਇਆ ॥੯੧॥

ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕੀ ਬਿਧੀ ਕਹੀ ਅਨੰਦ ਭਯਾ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਕਬੀਰ ਤਨ ਦੂਜੇ ਧਰ ਸੁਧਾ ਬਾਣੀ ਗਾਇਆ। ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਭਗਤ ਵੱਡੇ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਰਾ, ਮੁਕਤ ਨਾਮਾ ਨਰ ਮੁਖ ਫਿਟਕੇ ਨ ਜਾਇਆ। ਲਾਹੌਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਰਾਖੀ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਆਪ ਭਾਇਆ। ਨਿਰਮੋਹ ਕਿਲੇ ਜੰਗ ਹੂਆ ਰਾਜੇ ਪਹਾੜੀ ਹਾਰੇ,

ਵਜੀਦਾ ਭੀ ਝਖ ਮਾਰ ਗਿਆ ਪਛੁਤਾਇਆ ॥੯੨॥

ਬਿਸਾਲੀ ਬਿਭੌਰ ਰਾਜੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਾਜੇ, ਸੰਗਤਿ ਲੁਟੇਰਾ ਕਲਿਮੋਟ ਗੁਰ ਮਾਰਿਆ। ਨਾਰਦ ਨੇ ਤੀਰ ਭੇਟ ਜੱਗਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਯੋ, ਪੰਮਾ ਖੋਟ ਜਾਨ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਚਾਰਿਆ। ਰਵਾਲ ਸਰ ਰਾਜੇ ਮਿਲੇ ਮੰਡੀ ਦੇਖ ਆਏ ਭਲੇ, ਦਾਨ ਪੰਡਿਤਾਂ ਕੋ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਫਾਲ ਵਾਰਿਆ। ਸਿੱਖਨਿ ਗਿਆਨ ਦੀਆ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰੀ, ਸਮ ਰਹੇ ਸੋਇਨਾਂ ਮਾਟੀ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਦੇਖਾਰਿਆ ॥੯੩॥

ਸੇਵਾ ਤਉ ਹੀਣੇ ਹਥੋਂ ਪਾਣੀ ਨਹ ਪੀਤਾ ਗੁਰੂ, ਅਨਗਨ ਮਾਰ ਦੀਨਾ ਬੇਗ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਿਆ। ਬਾਈ ਧਾਰਾਂ ਜੰਗ ਹੋਆ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਭਜ ਮੋਆ, ਬਚਿਤਰ ਸਿੰਘ ਹਾਥੀ ਮੋੜਾ ਜੰਗ ਲਲਕਾ- ਰਿਆ। ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਕੇਸਰੀ ਕੋ ਸੀਸ ਕੱਟ ਲੈ ਆਇਆ, ਘਮੰਡ ਚੰਦ ਫੱਟੜ ਹੋ ਭਾਗੇ ਡਰ ਧਾਰਿਆ। ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਸੈਣਾ ਦੋਵੇਂ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਿਖਾਰੀ ਰਹੇ, ਰਾਮ ਕੌਰ ਮਾਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ੰਕਾ ਬਲ ਭਾਰਿਆ ॥੯੪॥

ਹਰਿ ਗੋਪਾਲ ਬਸ਼ੰਭਰ ਦਾਸ ਕਥਾ ਹੈ ਭਾਰੀ, ਸੌ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਇ ਬਖਸ਼ਾਏ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸ਼ਬਦੁ ਮਨ ਬੇਚ ਦੀਨੋ, ਬਾਜ ਤਾਮਾ ਦੀਆ ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਬਨਾਏ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਹੀ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਜੋਗ ਕਰਾ, ਤੀਨੋ ਕਾਲ ਗਿਆਤਾ ਹੋਇ ਪ੍ਰਾਣ ਕੋ ਤਜਾਏ ਹੈ। ਹੀਰੇ ਪੰਨੇ ਸੁਇਨੇ ਕੇ ਭਾਰ ਬਹੁਤੇਰੇ ਬੰਨ, ਸਾਰਾ ਹੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸਤਿਲੁਜ ਮੇ ਪੁਵਾਏ ਹੈ ॥੯੫॥

ਸੁਪਨਾ ਜੋ ਆਵੇ ਜਨਮ ਪੂਰਬਲੇ ਦਿਖਾਵੇ, ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਕਲੰਕ ਲਗਾ ਪਰਤ੍ਰਿਅ ਭੁਗਾਏ ਹੈ। ਗੋਡੇ ਪਾਗ ਮੀਤ ਮੇਲ ਚੀਤੇ ਬੂਕ ਡਰ ਮਿਟੇ, ਆਟਾ ਤੋੜ ਆਦਿ ਅੰਤ ਦੇਵ ਕੋ ਮਨਾਏ ਹੈ। ਰੁਖ ਬਿਨਾ ਬੋਲੇ ਨਾਹਿ ਧਨਖ ਟੰਕੋਰ ਕਰੇ, ਸਾਮਣੇ ਸਗੁਣ ਹੋਇ ਸੱਤ੍ਰ ਸੁਨਾਏ ਹੈ। ਤਮਾਖੂ ਸੇ ਧਰਮ ਨਸੈ ਅਜਮੇਰ ਸੁਤਾ ਸਾਖੀ, ਜਪੀ ਤਪੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋਟ ਸ਼ਕਤਿ ਨਸਾਏ ਹੈ ॥੯੬॥

ਦੁਆਦਸੀ ਕਥਾ ਮਾਹਿ ਬਿਦਿਆ ਪੁਰਾਣ

ਭੂਲੇ, ਬਾਵਨ ਕਵੀਸ਼ਰ ਬਹੁ ਗ੍ਰੰਥ ਰਚਵਾਏ ਹੈ। ਪੈਂਡ ਖਾਂ ਮਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ
ਦੀਨ ਬੇਗ ਫੱਟੜ ਹੋ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ ਮਾਰ ਤੁਰਕ ਭਜਾਏ ਹੈ। ਕਲ-
ਜੁਗ ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਚੰਨਣ ਕਬਿ ਕਾਬ ਸੋ, ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਘਾਹੀ ਬਣ ਤਾਹਿ
ਕੋ ਜਿਤਾਏ ਹੈ। ਜਪੁਜੀ ਮਹਾਤਮ ਕਹਾ ਕਾਮਨਾ ਪੁਰਾਇ ਸਭ, ਨੰਦ
ਭੂਪ ਮੋਨੇ ਕਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਵਾਏ ਹੈ ॥੯੭॥ ਕੁਰਛੇਤ੍ਰ ਮਦਨ
ਨਾਥ ਸਿੱਧ ਮਿਲਿਆ ਸੋ, ਰਾਮ ਦਤ ਕਿੰਗੁਰੀਆ ਭਵਿੱਖਤ ਸੁਣਾਇਆ।
ਖਾਲਸਾ ਵਡਾਈ ਕਹੀ ਰਾਜ ਸਾਜ ਮਿਲੈ ਤਹੀਂ, ਅਲਫ ਖਾਂ ਮਾਰ ਸੈਦਾ
ਬੇਗ ਸ਼ਰਨਾਇਆ। ਬਸੀ ਦੇ ਪਠਾਨਾ ਨਾਰ ਦਿਜ ਕੀ ਖੁਸਾਇ ਲੀਨ,
ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੰਗ ਕਰ ਆਂਦੀ ਛੁਰਵਾਇਆ। ਸਿਰ ਸਦਕ ਸੋ ਦਿਜ ਲੈ
ਪੇਖ ਸਿੰਘਾਂ ਲੁੱਟ ਲਿਆ, ਦੂਣ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਹਾਰੇ ਹੈ ਜਿਤਾਇਆ
॥੯੮॥ ਕਰਮ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਗਿਆਨ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਕਹਾ, ਰਹਿਤ
ਪਿਆਰੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਕਵੀਆਂ ਸਿਫਤ ਕਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼
ਜੀ ਕੀ, ਸੈਦ ਖਾਂ ਗਿਆਨ ਦੀਆ ਫਕਰ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਸਵਾ ਲੱਖ ਫੌਜ
ਮਾਰੀ ਰਮਜਾਨ ਸੂਬੇ ਸੰਗ, ਸਭ ਰਾਜੇ ਔਰੰਗੇ ਪੈ ਪੁਕਾਰੇ ਦੁਖ ਪਾਈ
ਹੈ। ਦਿਲੀਓਂ ਦਲ ਆਇਆ ਲਾਹੌਰੀ ਸੂਬਾ ਸੰਗ ਧਾਇਆ, ਵਜੀਦਾ
ਸਰਹੰਦੋਂ ਗਿਆ ਬਾਈ ਧਾਰ ਆਈ ਹੈ ॥੯੯॥ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਜੰਗ
ਕੀਆ ਸੂਬੇ ਸਾਰੇ ਹਾਰ ਗਏ, ਤੋਪਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਤੁਰਕ ਪਚੇ ਸਮੁਦਾਇਆ।
ਮੈਦਾਨੀ ਬਹੁ ਜੰਗ ਥੀਆ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜੀਤ ਭਈ, ਤੁਰਕ ਕਿਆਮਤ ਕੇ
ਦਿਨ ਸਿਰ ਆਇਆ। ਫਾਈ ਕੋਸ ਦੂਰ ਰਹੇ ਘੇਰਾ ਪੁਰ ਆਨੰਦ ਸੇ,
ਜੰਗ ਨਹਿ ਕਰ ਚਹੈ ਕਾਂਪਤ ਸਵਾਇਆ। ਪੂਰਬ ਮੇ ਦਿੱਲੀ ਦਲ ਦੱਖਣ
ਵਜੀਦਾ ਫੌਜ, ਪਛੌਂ ਮੇ ਲਾਹੌਰੀ ਸੂਬਾ ਘੇਰਾ ਰਹੇ ਪਾਇਆ ॥੧੦੦॥
ਪਹਾੜ ਮੇ ਪਹਾੜੀ ਰਹੇ ਰਾਜੇ ਬਾਈ ਧਾਰ ਕੰਪ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿੰਘ
ਜਾਇ ਜੰਗ ਕੋ ਰਚਾਂਵਦੇ। ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀ ਕੋਊ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਨ ਮੂਲ ਆਵੈ,
ਸਿੰਘਨਿ ਕੋ ਹੱਲਾ ਪੇਖ ਭਾਜ ਸਭ ਜਾਂਵਦੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਤੀਰ ਮਾਰੇ ਸੂਬੇ

ਫਾਈ ਕੋਸ ਹਾਰੇ, ਕਰਾਮਾਤ ਨਹੀ ਏ ਕਰਤਬ ਸੁਨਾਂਵਦੇ। ਡਰਕੇ ਉਠਾਏ
ਡੇਰੇ ਸੂਬੇ ਗਿਰ ਓਲੇ ਭਏ, ਸਤਿਗੁਰ ਝਾਲ ਕੌਣ ਝੱਲੇ ਸਭ ਗਾਂਵਦੇ
॥੧੦੧॥ ਤੁਰਕ ਪਚ ਹਾਰੇ ਜਬ ਕਈ ਲੱਖ ਮਾਰ ਦਿਤੇ, ਪਹਾ-
ੜੀਆਂ ਕੋ ਗਰਦ ਮੇ ਖਾਲਸੇ ਮਿਲਾਇਆ। ਸ਼ਾਹੀ ਬਹੁ ਫੌਜ ਮਰੀ ਔਰੰਗੇ
ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਪਰੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਅਜੀਤ ਮਨ ਜਾਣ ਸ਼ਰਮਾਇਆ। ਸੱਯਦ
ਕੁਰਾਨ ਸੀਸ ਅੱਲਾ ਕੀ ਸੁਗੰਦ ਖਾਇ, ਪਕੰਬਰ ਕੀ ਆਨ ਮੇ ਧੋਖਾ ਨ
ਕਮਾਇਆ। ਬਾਈ ਧਾਰ ਰਾਜੇ ਲਿਖਤ ਹੈ ਆਟੇ ਗਊ ਭੇਜੀ, ਛਡੋ ਜੀ
ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਅਸੀਂ ਸ਼ਰਣਾਇਆ ॥੧੦੨॥ ਦੋਜ਼ਕ ਦੀ ਆਗ
ਪਰੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਹੱਲਾ ਕਰੈ, ਗਊ ਕੋ ਕਤਲ ਦੋਸ਼ ਲਾਗੇ ਸਭ ਆਇਆ।
ਸਤਿਗੁਰ ਝੂਠੇ ਜਾਣ ਕੀਆ ਇਤਬਾਰ ਨਾਹੀਂ, ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀ ਦੀਨ
ਧਰਮ ਨ ਕਾਇਆ। ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਧੀਰ ਦੇਇ ਕੂੜਾ ਗੁਦੜ ਗੋਣ ਭਰੀ,
ਕਾਇਰਾਂ ਦੀ ਸੌਂਹ ਝੂਠੀ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਇਆ। ਅਠ ਮਾਹ ਸਿੰਘ ਭੂਖੇ
ਲੜੇ ਜਾਨਾਂ ਤੋੜ ਤੋੜ, ਪੂਜਾ ਧਾਨ ਜ਼ਹਿਰ ਨ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਖੁਆਇਆ
॥੧੦੩॥ ਸਤਿਲੁਜੋਂ ਨਾਲਾ ਆਂਦਾ ਸਿੰਘ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੈ,
ਦ੍ਰਿੜ ਭਰੋਸਾ ਸੀਸ ਭੇਟਾ ਗੁਰ ਕੀਨ ਹੈ। ਪਾਰਸ ਲਿਆਯਾ ਸਿੱਖ ਜਲ
ਮੇ ਸਿਟਾਯਾ ਤਿਸ, ਪੇਖ ਫੇਰ ਲਗੇ ਪਿਆ ਪੈਰੀ ਪਰਬੀਨ ਹੈ। ਰਾਜਿਆਂ
ਵਕੀਲ ਆਵੈ ਸੌਂਹ ਬਾਈ ਧਾਰ ਖਾਵੈ, ਔਰੰਗਾ ਤੀਨ ਵੇਰ ਸੌਂਹ ਕੁਰਾਨ
ਕਰ ਲੀਨ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਨ ਮਾਨੈ ਕਦੇ ਅਭੁਲ ਕਰਤਾਰ ਗੁਰੂ, ਖਾਲਸਾ
ਤੇ ਮਾਤ ਮੰਨੇ ਸੁਗੰਦ ਕੋ ਚੀਨ ਹੈ ॥੧੦੪॥ ਮਾਤਾ ਕਾਹਲੀ ਚੀਤ
ਭਈ ਖਾਲਸੇ ਤਿਆਰੀ ਕਈ, ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਾ ਆਠ ਦਿਨ ਤਾਂ ਰਹਾਈਐ।
ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਹ ਨਾਹ ਕਰੀ ਗੁਰ ਮੁਖੋਂ ਵਾਕ ਕਹੇ, ਜੀਵਤ ਨ ਕੋਈ ਬਚੇ
ਅਨੰਦ ਪੁਰੋਂ ਜਾਈਐ। ਬਚਨ ਜੇ ਮੰਨੋ ਰਾਜ ਹਫਤੇ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਇ,
ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀ ਜਾਵੈ ਸੁਖ ਤੁਸੀਂ ਪਾਈਐ। ਏਨੇ ਬਚਨ ਕਹਿ ਗੁਰੂ ਮੋਨ
ਤਬ ਧਾਰ ਲਈ, ਚਾਲੀ ਤਾਂ ਅਡੋਲ ਬਾਕੀ ਡੋਲੇ ਸਮੁਦਾਈਐ ॥੧੦੫॥

ਭਾਣੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੁਰੂ ਭੁਲਾਇ ਨਹਿ ਕੋਈ ਸਕੈ, ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀ ਹਾਰੇ ਜਿੱਤੇ ਨਹਿ ਜਾਇਆ। ਰਖਿਆ ਅਨੰਦਪੁਰ ਆਕੀ ਹੈ ਅਜੀਤ ਗੁਰੂ, ਦੱਖਣ ਕੇ ਜਾਣ ਹਿਤ ਆਪੇ ਤਜਵਾਇਆ। ਲਿਖਿਆ ਬਿਦਾਵਾ ਸਿੰਘਾਂ ਮਾਤਾ ਛੋਟੇ ਪੋਤ੍ਰੇ ਲੈ, ਰਥ ਚੜ ਚਲੀ ਗੁਰ ਭਾਣਾ ਇਮ ਭਾਇਆ। ਸਿਦਕੀ ਜੋ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਆਗਜਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ, ਭਏ ਸਭ ਤਿਆਰ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਇਆ ॥੧੦੬॥ ਮਾਤ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਕਹਿਓ ਮੰਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਚਲੇ, ਗੁਰੂ ਅਭੁਲ ਭੂਲੇ ਨਹਿ ਕਿਸੇ ਕੇ ਭੁਲਾਇਆ। ਵਾਰ ਪਰਵਾਰ ਸਾਰਾ ਧਰਮ ਬਚਾਵਣਾ ਹੈ, ਕਰਾਮਾਤ ਵਰਤਣੀ ਨਹਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਾਇਆ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰ ਥਾਨ ਆਏ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਭੁ, ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਰਾਜ ਤਜ ਚਲੇ ਸਮੁਦਾਇਆ। ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਦੁਆਰੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਟਿਕਾਇ ਦੀਆ, ਅੰਨ ਹੋ ਅਤੁਟ ਸਦਾ ਲੰਗਰ ਚਲਾਇਆ ॥੧੦੭॥

ਰਾਜਿਆਂ ਲਿਖਤ ਲਈ ਔਰੰਗੇ ਦੀ ਸੁਗੰਦ ਸਾਂਭੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬਿਦਾਵਾ ਗੁਰ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾਂਵਦੇ। ਕਰ ਕਮਰ ਕਸਾ ਨਿਰਮੋਹ ਗੁਰਦੇਵ ਰਹੇ, ਦੋਇ ਮਹਿਲ ਡੋਲੇ ਨਾਲ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜਾਂਵਦੇ। ਸਤ ਸੌ ਸਵਾਰ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਵਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਨੀਲੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋਇ ਆਂਵਦੇ। ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹੇ ਸਤਰਾਂ ਸੌ ਇਕਾਹਟੇ, ਪੰਜ ਪੋਹ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਕੋ ਤਜਾਂਵਦੇ ॥੧੦੮॥ ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਦਰਸ ਕਰ ਸਰਸੇ ਪੈ ਗਏ ਗੁਰ, ਆਸਾ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨਿ ਕਰ ਸੁਖ ਪਾਇਆ। ਇਕ ਲੱਖ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਸਿੰਘਾਂ ਰਾਹਿ ਵਿੱਚ ਦਲ, ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀ ਆਵੈ ਪਿਛੇ ਕਰ ਧਾਇਆ। ਬਾਈਧਾਰ ਰਾਜੇ ਚੜੇ ਵਜੀਦਾ ਤੇ ਲਾਹੌਰੀ ਸੂਬਾ, ਦਿਲੀ ਵਾਲੀ ਫੌਜ ਅਨ ਗਿਨਤ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਪਕੜਨਾਂ ਗੁਰੂ ਕੋ ਚਾਹੈ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੋਕੇ ਸਭ, ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਭੇਜ ਵੱਡਾ ਸੁਤ ਬੁਲਵਾਇਆ ॥੧੦੯॥

ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਜੰਗ ਕਰਾ ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਫੌਜ ਰੋਕੀ, ਹੋਇਆ ਸ਼ਹੀਦ ਗੁਰ ਫਤੇ ਕੋ ਬੁਲਾਏ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਸੀਸ ਦੀਆ ਦੁਸ਼ਟ ਅਨਿਕ ਮਾਰੇ,

ਸਤ ਸੌ ਸਿੰਘ ਕਰੇ ਜੰਗ ਚਿਤ ਲਾਏ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੁ ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਏ ਬਹੁ, ਏਕ ਏਕ ਤੀਰ ਕਈ ਵੀਚ ਦੀ ਲੰਘਾਏ ਹੈ। ਰੋਪੜ ਲੌ ਆਏ ਗੁਰੂ ਦੋਇ ਸੁਤ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ, ਬੀਸ ਕੋਸ ਵਿਚ ਲੋਥਾਂ ਸੱਥਰ ਲਗਾਏ ਹੈ ॥੧੧੦॥ ਛੋਟੇ ਸੁਤ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਗੰਗੂ ਪਾਪੀ ਨਾਲ ਲੀਏ, ਖੇੜੀ ਮਹਿ ਆਇ ਬਣ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮੀਆਂ। ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸੇਵੈ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੰਗ ਭੇਜੀ ਗੁਰ ਸੁਆਮੀਆਂ। ਸਿੰਘ ਬਹੁ ਜੰਗ ਕਰੈ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਤੁਰਕ ਮਰੈ, ਪਾਂਵਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਰਖਾਮੀਆਂ। ਸਰਸਾ ਬਹੁ ਚੜਾ ਆਇ ਜੰਗ ਬਹੁ ਜੋਰੀ ਹੂਆ, ਰੁੜੇ ਕਈ ਮਰੇ ਲਈ ਮੋਖ ਸੁਖ ਧਾਮੀਆਂ ॥੧੧੧॥ ਸਤ ਸੌ ਸ਼ਹੀਦ ਹੂਆ ਸਰਸਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲੇ, ਤੋੜ ਕੇ ਸੁਗੰਦਾਂ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਆਨ ਪਾਜੀਆਂ। ਗਊ ਆਟੇ ਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਝੂਠੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸੋ, ਕੂੜੀ ਹੈ ਉਗਾਹੀ ਧਰਮ ਹੀਣੇ ਹਿੰਦ ਕਾਜੀਆਂ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਜੰਗ ਕੀਆ ਬੀਸ ਕੋਹ ਲੋਥਾਂ ਢੇਰ, ਕਿਆਮਤ ਕੀ ਰਾਤ ਆਇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਬਿਰਾਜੀਆਂ। ਧੰਨ ਸਿੰਘ ਸੂਰੇ ਜਿਨਾਂ ਧਰਮ ਸੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੀਏ, ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸਾਰਾ ਜਗ ਗਾਵੇ ਗਾਜੀਆਂ ॥੧੧੨॥

ਭੱਠਾ ਸਾਹਿਬ ਠੰਢਾ ਕਰ ਕੋਟਲੇ ਨਿਹੰਗ ਟਿਕੇ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਪਾਨ ਬੂਰ ਮਾਜਰੇ ਮੇ ਭਾਇਆ। ਇਕ ਹਲਕਾਰਾ ਜਾਵੈ ਪੇਖ ਗੁਰ ਪੂਛਿਆ ਹੈ ਦਸ ਲੱਖ ਹੋਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚੋਂ ਚੜ ਆਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਿਚਾਰਾ ਹੱਥ ਇਨਾਂ ਕੋ ਦਿਖਾਰਾ ਚਾਹੀਏ, ਫੜ ਕੌਣ ਸਕੈ ਸਾਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਹੀ ਰਹਾਇਆ। ਆਏ ਚਮਕੌਰ ਗੁਰੂ ਗੜੀ ਆਕੀ ਕਰ ਲਈ, ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਡੇ ਸੁਤ ਕੋ ਮਿਲਾਇਆ ॥੧੧੩॥ ਖੁਆਜਾ ਮਰਦੂਦ ਦੱਸ ਲਖ ਫੌਜ ਲੈ ਆਯਾ, ਪਿਛਲੀ ਭੀ ਫੌਜ ਆਏ ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀਏ। ਰਾਜੇ ਰਾਣੇ ਚੜੇ ਸਭ ਹਿੰਦ ਕੋ ਲਗਾਵੈ ਲਾਜ, ਘੇਰਾ ਚਮਕੌਰ ਜਿਵੇਂ ਖੇਤੀ ਤਾਈਂ ਵਾੜੀਏ। ਚੰਦ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਹਾਇ ਰਹੇ, ਸਿੰਘ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਬੈਠੇ ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਤਾੜੀਏ। ਗੋਲੀ ਤੀਰ ਕਾੜ ਕਾੜ ਚੱਲਦੇ ਜੁਆਨਾਂ ਮਾਰੇ,

ਫੌਜ ਹੱਲੇ ਕਰ ਧਾਵੇ ਪਾਪੀ ਜੋ ਵਿਗਾੜੀਏ ॥੧੧੪॥ ਇਕ ਇਕ ਸਿੰਘ ਭੇਜ ਸਵਾ ਲੱਖ ਸਾਥ ਲੜੇ, ਮਾਰ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤਾਈਂ ਤਨ ਤਜ ਜਾਇਆ । ਆਲਮ ਸਿੰਘ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਿੰਘ ਸੂਰੇ ਸਭ, ਕਈ ਲੱਖ ਮਾਰ ਹੋ ਸ਼ਹੀਦ ਸਮੁਦਾਇਆ ।ਪਿਆਰੇ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਕੀਆ ਜੰਗ ਮਾਰੇ ਬਹੁ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਵਿਚੇ ਮਿਲੇ ਤਨ ਲਾਇਆ । ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਈ ਬਹੁ, ਕਈ ਉਮਰਾਵ ਮਾਰੇ ਜੋਤਿ ਰਲੇ ਜਾਇਆ ॥੧੧੫॥ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਖਪਾਏ ਦਲ, ਪਾਇਗੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤਿੰਨ ਪਿਆਰੇ ਇਸ ਥਾਇਆ । ਬਤੀ ਸਿੰਘ ਜੰਗ ਕੀਆ ਸਨਮੁਖ ਸੀਸ ਦੀਆ, ਦੁਸ਼ਟ ਅਨੇਕ ਮਾਰੇ ਫਤੇ ਕੋ ਗਜਾਇਆ । ਆਗਿਆ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ, ਸਵਾ ਲੱਖ ਮਾਰੇ ਕੀਆ ਜੰਗ ਜੋ ਸਵਾਇਆ । ਦੋਇ ਉਮਰਾਵ ਮਾਰੇ ਜੰਗ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੀਆ, ਫਤੇ ਕੋ ਗਜਾਇ ਭੇ ਸ਼ਹੀਦ ਗੁਰ ਜਾਇਆ ॥੧੧੬॥

ਸ੍ਰੀ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਜਿਸ, ਪਿਤਾ ਪਾਸੋਂ ਆਗਿਆ ਸੇ ਜੰਗ ਕੋ ਰਚਾਂਵਦੇ । ਮੁਗਲ ਪਠਾਣ ਮਾਰੇ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਦਲ ਹਾਰੇ, ਮੁਖ ਵਿਚ ਘਾਸ ਲੈ ਕੇ ਯਾ ਅੱਲਾ ਗਾਂਵਦੇ । ਕਈ ਉਮਰਾਵ ਮਾਰੇ ਹੌਂਸਲਾ ਉਚੇਰਾ ਧਾਰੇ, ਹੋ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦ ਗੁਰ ਫਤੇ ਕੋ ਬੁਲਾਂਵਦੇ । ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਆਰ ਭਏ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਤਾਰ ਕੈ, ਜਿਸਕੀ ਅਮਾਨਤ ਸੰਭਾਲੀ ਤਿਸ ਭਾਂਵਦੇ ॥੧੧੭॥ ਹੱਲਾ ਕਰ ਭੀੜ ਪਈ ਸਾਰੇ ਕਿਲੇ ਵੱਲ ਆਏ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੀਰ ਗੁਰ ਵਿੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੰਘਾਇਆ । ਖੁਆਜਾ ਮਰਦੂਦ ਪਾਜੀ ਕੰਧ ਓਲੇ ਹੋਇ ਡਰੇ, ਡਰਦਾ ਮੈਦਾਨ ਤਜ ਵਜੀਦਾ ਭੀ ਸਿਧਾਇਆ । ਭੀਮ ਚੰਦ ਫੱਟੜ ਹੋ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਜ਼ੇਰ ਦਸਤ ਸੂਬਾ ਹੋਇ ਜ਼ਖਮੀ ਭਜਾਇਆ ਨਾਹਰ ਖਾਂ ਚੜ੍ਹਿ ਆਯਾ ਛਾਤੀ ਮੇਂ ਲਗਾਇਆ ਤੀਰ ਪੇਖ ਸਭ ਦਬ ਰਹੇ ਅਗੇ ਨਹਿ ਜਾਇਆ ॥੧੧੮॥ ਸਿੰਘਾਂ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਤਬ ਤਜਿਓ ਚਮਕੌਰ ਗੁਰ, ਮਹਾਰਾਜ ਜੰਗ ਚਾਹੈ ਜਾਵਣਾ ਨਾਂ

ਭਾਂਵਦੇ । ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਸਿੰਘਾਂ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਭਏ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਮਗਨ ਨਿਰਵੈਰ ਹੀ ਰਹਾਂਵਦੇ । ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸੂਰੇ, ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ ਇਕ ਥਾਂ ਬਿਠਾਂਵਦੇ । ਪਾਚੋਂ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਬਚਨ ਕਿਹਾ, ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਹੈ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਸਦਾਂਵਦੇ ॥੧੧੯॥ ਪਾਚੋਂ ਰਹਿਣੀ ਸੰਗ ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਰੂਪ ਜਾਣ ਭਲੇ, ਕਲਗੀ ਦਸਤਾਰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਹੈ । ਰਹੈ ਚਮਕੌਰ ਇਹੁ ਸੀਸ ਧਰਮ ਹਿਤ ਲਾਵੈ, ਕੋਠਾ ਸਿੰਘ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਰਹੈ ਸੰਗ ਪਿਆਰ ਹੈ । ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਜਗਾ ਸਿੰਘ ਪਾਂਚੋ ਏਹੁ ਸ਼ਹੀਦੀ ਲੈ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਧਾਰ ਹੈ । ਤਿੰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਚਲੈ ਪੰਜ ਗੜੀ ਬੀਚ ਲੜੇ, ਸੀਸ ਕੋ ਨਿਵਾਇ ਗੁਰ ਫਤੇ ਕੋ ਉਚਾਰ ਹੈ ॥੧੨੦॥

ਆਏ ਜੰਗ ਥਾਨ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਹਿੰਦ ਵਿਚਰੇ ਹੈਂ, ਤਾੜੀ ਕੋ ਮਾਰ ਖੁਆਜੇ ਤਾਈਂ ਸੋ ਵੰਗਾਰਦੇ। ਠਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਫਿਰਦੇ ਸੀ ਹੱਥ ਮੇਂ ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਮਾਰ ਤੀਰ ਦਿਤੀਆਂ ਬੁਝਾਇ ਸੋ ਪੁਕਾਰ ਦੇ । ਆਮ ਕਤਲਾਮ ਚਾਲੀ ਵਜੀਦਾ ਤੇ ਖੁਆਜਾ ਭੱਜੇ, ਤੀਨ ਕੋਸ ਪਰ ਗਏ ਭੈ ਮਨ ਧਾਰਦੇ । ਕਿਆਮਤ ਕੀ ਰਾਤ ਆਈ ਮਰੇ ਆਪ ਮਾਹਿ ਭਾਈ, ਭਾਜੇ ਜੋਊ ਬਚੇ ਬਾਕੀ ਮਰੇ ਦੀਨ ਹਾਰ ਦੇ ॥੧੨੧॥ ਕਾਯਰ ਹੋ ਭਾਜ ਗਏ ਖਾਲੀ ਸੋ ਮਦਾਨ ਵੇਖ, ਮਗਰ ਨ ਜਾਣਾ ਚੰਗਾ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ । ਫਤੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਭਈ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘਾਂ ਲਖੀ, ਤੁਰਕਾਂ ਕੀ ਹਾਰ ਗੁਰ ਕੀਤੀ ਜੰਗ ਭਾਰਿਆ । ਸਤਿਗੁਰ ਚਲੇ ਤਬ ਜੰਡ ਸਾਹਿਬ ਆਇ ਥਿਰੇ, ਮੇਹੀਂ ਪਾਲ ਦੇਦ ਭੰਨ ਝਾੜ ਸਾਹਿਬ ਤਾਰਿਆ । ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਆਇ ਟਿਕੇ ਟਿੰਡ ਕਾ ਸਿਰ੍ਹਾਣਾ ਕਰ, ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮ ਜਰੇ ਇਕ ਰਸ ਸਾਰਿਆ ॥੧੨੨॥

ਤਾਰੇ ਦੀ ਸੇਧ ਤਿੰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਂ ਆਇ ਮਿਲੇ, ਦਿਨੇ ਚਮਕੌਰ ਫੌਜ ਸੂਬੇ ਮਿਲ ਆਂਵਦੇ । ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਜੰਗ ਕੀਆ ਲੱਖਾਂ ਕਤਲਾਮ ਥੀਆ, ਹੋ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦ ਅੰਤ ਫਤੇ ਕੋ ਗਜਾਂਵਦੇ । ਮਰਿਆ ਤੁਰਕਾਨਾ

ਬਹੁ ਘਰ ਘਰ ਸੋਗ ਥੀਆ, ਪਹਾੜੀਆਂ ਕੇ ਮਰਿਆਂ ਸਿਆਪੇ ਕਰਾਵੰਦੇ। ਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਬੀਬੀ ਆਇ ਸਿੰਘ ਸਸਕਾਰੇ ਸਭ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇ ਆਪ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਇ ਜਾਂਵਦੇ ॥੧੨੩॥ ਦਸ ਲੱਖ ਮਾਰਾ ਜੰਗ ਖੇਤ ਕੋ ਉਜਾੜਾ ਭੰਗ, ਸੂਬੇ ਭਾਜੇ ਪੇਖ ਰੰਗ ਚਲੇ ਗੁਰ ਤੀਰ ਹੈ। ਬਿਪਤਾ ਪਹਾੜੀ ਮਾਰੇ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਦਲ ਹਾਰੇ, ਦੋਇ ਸੁਤ ਚਾਲੀ ਵਾਰੇ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਪੀਰ ਹੈ। ਬਉਰੇ ਹੋਇ ਭਾਜੇ ਸਭ ਕਰਗੇ ਮੈਦਾਨ ਖਾਲੀ, ਕਾਇਰਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਨ ਗਏ ਗੁਰ ਧੀਰ ਹੈ। ਮਾਛੂ ਵਾੜੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਸੋਹੈ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ, ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਇ ਦਿਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ਼ੀਰ ਹੈ ॥੧੨੪॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਪਿਆਰੇ ਪੁੱਤਰ ਵਾਰ ਕੇ, ਹਿੰਦਨਿ ਲੀਨ ਬਚਾਇ।
ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕਰ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸੁਖਦਾਇ ॥੧੨੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੀ
ਅਵਿਤਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜੰਗ ਤਕ ਸੰਕੋਚ ਕੇ
ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੦॥

–o–

ਦੋਹਿਰਾ–ਆਠ ਪੋਹ ਕੇ ਜੰਗ ਮੇ, ਹਿੰਦਨਿ ਰਾਖੀ ਲਾਜ।
ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਲਾਲ ਗੁਰ ਆਜ ॥੧॥
ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਰਣਧੀਰ।
ਤਿੰਨ ਪਿਆਰੇ ਸੰਗ ਹੀ, ਚਾਲੀ ਮੁਕਤੇ ਬੀਰ ॥੨॥

ਕਬਿੱਤ–ਸ੍ਰੀ ਮਾਤ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਗ, ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਧਾਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਵਿਛੜੇ ਸੁ ਸਰਸਾ ਕੇ ਜੰਗ ਆਏ, ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਗੰਗੂ ਪਾਪੀ ਖਾਮ ਹੈ। ਖੇੜੀ ਪਿੰਡ ਲੈ ਗਿਆ ਖੱਚਰ ਚੁਰਾਈ ਦਾਮ, ਠਾਣੇਦਾਰ ਆਨ ਕਰ ਮੋਰੰਡੇ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਗ ਸਰਹਿੰਦ ਲੈ ਗਏ ਝਬ, ਕੈਦ ਕਰੇ ਬੁਰਜ ਬੰਦ ਬੁਰਾ ਕੀਆ ਕਾਮ ਹੈ ॥੩॥ ਲਾਇਕੇ ਕਚਹਿਰੀ ਤੁਰਕਾਨ ਸਭ ਹੋਇ ਕੱਠਾ, ਆਇਕੇ ਵਜੀਦਾ ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਸੰਗ ਲੀਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਬੋਲ

ਲੀਨ ਫਤੇ ਹੈ ਗਜਾਈ ਆਇ, ਹੋ ਗਏ ਹਰਾਨ ਪੇਖ ਨਿਡਰ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ। ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਆਖਿਆ ਸਲਾਮ ਕਰੋ ਸੂਬੇ ਤਾਂਈਂ, ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਗੱਜ ਫੇਰ ਫਤੇ ਬੋਲ ਦੀਨ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਕਹੇ ਦੀਨ ਮੰਨੋ ਧੀ ਮੈ ਨਿਕਾਹ ਦੇਊਂ, ਪਿਤਾ ਤੁਹਾਡਾ ਮਾਰ ਲੀਨ ਜੰਗ ਹਮ ਕੀਨ ਹੈ ॥੪॥ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਗੱਜ ਬੋਲੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਹਮ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਜੇ ਰਾਖੈਂ ਧਰਮ ਕੀ ਲਾਜ ਹੈ। ਤੁਰਕ ਨ ਹੋਹਿ ਹਮ ਦਾਦੇ ਜਿਉਂ ਲਗਾਵੈਂ ਸੀਸ, ਤੁਰਕਨਿ ਰਾਜ ਨਾਸ ਗ੍ਰੀਬਨ ਨਿਵਾਜ ਹੈ। ਧਰਮ ਨ ਖੋਵੈਂ ਹਮ ਤੁਰਕਨੀ ਵਿਆਹ ਕਰ, ਜਤ ਸਤ ਰਾਖੈਂ ਕਾਲ ਭੈ ਖੰਡ ਆਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਿਤਾ ਮਾਰ ਨਹਿ ਕੋਈ ਸਕੈ, ਕਾਇਰ ਹੋ ਭਾਜੈਂ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਜੰਗ ਗਾਜ ਹੈ ॥੫॥

ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਸੂਬੇ ਸੰਗ ਤਿੱਖੇ ਏ ਬਿਲੰਦ ਕਹੇ, ਮਾਰ ਦਿਓ ਇਨਾਂ ਤਾਂਈਂ ਰਖਣੇ ਨ ਜੋਗ ਹੈ। ਫਤਵਾ ਲਵਾਇ ਕਾਜੀ ਨੀਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਚਿਣੋਂ, ਮਲੇਰੀਆ ਨੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਬਡ ਸੋਗ ਹੈ। ਗੁਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਭੱਜ ਆਏ ਜੰਗ ਮੇ ਨਾ ਤੀਰ ਖਾਏ, ਬਾਲ ਛੋਟੇ ਕਿਉਂ ਗਹਾਏ ਕਠੇ ਭਏ ਲੋਗ ਹੈ। ਮਾਨੀ ਨਹਿ ਕਾਹੂੰ ਕਹੀ ਦੁਸ਼ਟ ਇਕੱਠੇ ਭਏ, ਤੀਨ ਦਿਨ ਐਸੇ ਬੀਤੇ ਪਾਪ ਕੀਆ ਭੋਗ ਹੈ ॥੬॥ ਮਾਤ ਸਮਝਾਏ ਸੁਤ ਧਰਮ ਤਿਆਗੋ ਨਾਹਿ, ਗੁਰੂ ਦਾਦੇ ਜਿਉਂ ਨਿਜ ਸੀਸ ਦੇਣਾ ਵਾਰ ਹੈ। ਸੁਣ ਮਾਤ ਸਿਖਿਆ ਕੋ ਰਿਦੈ ਮਾਹਿ ਦ੍ਰਿੜ ਧਾਰੀ, ਬੰਦਨਾ ਕਰਤ ਚਲੇ ਦੁਸ਼ਟਨਿ ਗਾਰ ਹੈ। ਗੱਜ ਕੇ ਬੁਲਾਈ ਫਤੇ ਦੀਨ ਨ ਕਬੂਲ ਕੀਨ, ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਚਿਣੇ ਜਪੁ ਪਾਠ ਕੋ ਉਚਾਰ ਹੈ। ਭੋਗ ਪਾਇ ਸਚਖੰਡ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਰਲੇ ਜਾਇ, ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਹੋਣਾ ਜਾਵੈ ਜਗ ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ ॥੭॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮ ਕਰ ਧਰਮ ਹਿਤ ਸੀਸ ਦੀਆ, ਨੌ ਸਾਲ ਸੱਤ ਕੁਲ ਆਯੂ ਛੋਟੀ ਜਾਨੀਏ। ਪਾਪੀਆਂ ਨੇ ਤੇਗ ਵਾਰ ਕਰਕੇ ਉਤਾਰੇ ਸੀਸ, ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਮਾਨੀਏ। ਮਾਤਾ ਸੁਣ ਧਰਮ ਹਿਤ ਹੋਏ ਕੁਰਬਾਨ ਸੁਤ, ਰਹੀ ਨਿਰਮੋਹ ਬ੍ਰਿਤ ਜੋਗ ਮੇ ਟਿਕਾਨੀਏ। ਜਪੁਜੀ ਕੋ ਪਾਠ ਕਰ ਗੁਰੂ ਧਿਆਨ

ਭਈ ਲੀਨ, ਦੇਹ ਛੋਰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਖੇਦ ਬਿਨ ਭਾਨੀਏ ॥੮॥

ਸਚਖੰਡ ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਦੇਵ ਜੈ ਜੈ ਕਰੀ, ਧਰਮ ਕੋ ਰਾਖ ਥਿਰ
ਕੀਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀਏ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਏ ਲਾਲ ਆਪਣੇ ਲਗਾਏ ਸੀਸ,
ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਗ ਰਾਖੀ ਹਿੰਦ ਆਨੀਏ। ਟੋਡਰ ਮਲ ਸਿੱਖ ਆਯਾ
ਵਿਰਾਗ ਮਨ ਮਾਹਿ ਛਾਯਾ, ਮੋਹਰਾਂ ਕੋ ਵਿਛਾਇ ਮੋਲ ਲੀਓ ਤਿਸ ਥਾਨੀਏ।
ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੰਗ ਕੀਆ ਸਸਕਾਰ ਤੀਨੋ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ ਭਾਣਾ
ਮੰਨ ਧੀਰ ਠਾਨੀਏ ॥੯॥ ਵਾਰ ਪਰਵਾਰ ਗੁਰੂ ਕੀਆ ਉਪਕਾਰ
ਬਹੁ, ਜ਼ੁਲਮ ਕੀ ਜੜ ਮੇਟ ਹਿੰਦ ਰਾਖ ਲੀਨ ਹੈ। ਚੌਹਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵੀਚ
ਲਾਜ ਰਾਖੀ ਨਿਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਕੀ, ਕਲਿਜੁਗ ਵੀਚ ਰਾਖੀ ਆਨ
ਪਰਬੀਨ ਹੈ। ਜ਼ੁਲਮ ਕਾ ਰਾਜ ਮੇਟ ਧਰਮ ਸਥਾਪ ਕਰ, ਧੰਨ ਧੰਨ
ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜਗ ਕੀਨ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਰਿਦੈ ਭਗਤੀ ਸੋ ਮੁਖ
ਉਦੈ, ਵਰਤਨਿ ਵਿਰਾਗ ਮਹਾਂ ਰਸ ਰਹੇ ਚੀਨ ਹੈ ॥੧੦॥

ਵਾਰ ਸਰਬੰਸ ਸਾਰਾ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹਿਤ, ਚਾਰ ਲਾਲ ਵਾਰੇ
ਲਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਬਚਾਇਆ। ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਤਾਰ ਕੀਤਾ ਭਾਣਾ ਪਰਵਾਨ
ਕਰੇ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਾਨੀ ਦੂਸਰਾ ਨ ਆਇਆ। ਰਾਜ ਭਾਗ ਪੁਰ ਅਨੰਦ
ਤਿਆਗ ਪਲ ਵਿਚ ਆਏ, ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਹਰਖ ਸੋਗ ਨ ਰਹਾਇਆ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਰੂਪ ਅਜਰ ਜਰਨ ਵਾਰੇ ਪ੍ਰਭੁ, ਸਰਬ ਕਲਾ ਰਾਖ ਕੇ ਅਸੰਗ
ਹੀ ਰਹਾਇਆ ॥੧੧॥ ਮਾਛੀਵਾੜੇ ਥਿਰੇ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਆਨ ਮਿਲੇ
ਤੀਨੋ, ਬਾਗ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਰੱਖ ਰਹੇ ਪਰਸੰਨ ਹੈ। ਗੁਲਾਬਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬਾ
ਮਿਲੇ ਘਰ ਲਿਆਇ ਸੇਵਾ ਕਰੀ, ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਛਕੈ ਗੁਰ ਧੰਨ
ਹੈ। ਅਜਾ ਕੋ ਪੂਤ ਮਾਰਾ ਰਾਮ ਜੰਗੇ ਸੇ ਸੰਘਾਰਾ, ਕਾਜੀ ਦੇ ਬਾਂਗ ਸਿਰ
ਖੱਲ ਮਾਰੀ ਬੰਨ ਹੈ। ਕਾਜੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ਕਰੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਭੈ ਧਰੈ,
ਬਾਮਣ ਸ਼ਰਣ ਗਹਿ ਮਨਮਤ ਭੰਨ ਹੈ ॥੧੨॥ ਗਨੀ ਨਬੀ ਖਾਨ
ਆਏ ਗੁਰੂ ਕੋ ਦਰਸ ਪਾਏ, ਮਨ ਗੁਰ ਚਰਨਾ ਮੇਂ ਅਰਪਣ ਕੀਨ ਹੈ।

ਮਾਈ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮਣ ਪੁਸ਼ਾਕ ਆਨ ਭੇਟ ਕਰੀ, ਨੀਲ ਰੰਗ ਬਸਤ੍ਰ ਸਜਾਏ
ਮੌਜ ਲੀਨ ਹੈ। ਪਲੰਘ ਸਵਾਰ ਭਏ ਕੌਤਕ ਅਜੈਬ ਕਏ, ਗਨੀ ਨਬੀ
ਪੈਂਦ ਲਗੇ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ। ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿਰਹਾਨੇ
ਵਲ ਲਗੇ, ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਚੌਰ ਕਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਭੀਨ ਹੈ ॥੧੩॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨੀਲੇ ਬਨਵਾਰੀ ਭਏ, ਲੱਲੀ ਕੁੱਬੀਂ
ਆਇ ਸੂਬਾ ਮਿਲੇ ਪਰਬੀਨ ਹੈ। ਪੰਜ ਸੌ ਭੇਟ ਦੀਆ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਹਿਤ
ਬੀਆ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਭੇਟ ਜਪੁ ਪੜ ਤਿਹਾਵਲ ਸੋ ਕੀਨ ਹੈ। ਧਰਮ ਬਚਾਯਾ
ਸਿੰਘਾਂ ਕੌਤਕ ਰਚਾਯਾ ਐਸਾ, 'ਉਚ ਕੇ ਪੀਰ' ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਗਟ ਲਖੀਨ ਹੈ।
ਕਰਾਮਾਤ ਵਰਤੀ ਨ ਪੀਰ ਬਣ ਭੇਟ ਲੀਨੀ, ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਖਾਣਾ
ਤਿੰਨ ਮੇਲ ਚੀਨ ਹੈ ॥੧੪॥ ਕੌਤਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੀਆ ਬੁਧ ਸਭਹੂ
ਕੀ ਹਰੀ, ਆਪ ਨਿਰਭਉ ਜੋਧੇ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ। ਕਟਾਣੇ ਮੇਂ ਬਿਰਾਜੇ
ਆਇ ਦੂਧ ਪੀਆ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਕਾ, ਦੇਗ ਸਰ ਕਟਾਣੀ ਜਲ ਪੀਆ ਗੁਰ
ਜਾਪ ਹੈ। ਰੇਰੂ ਸਾਹਿਬ ਰਾਤ ਟਿਕੇ ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਗੁਰੂ, ਨਿਤ ਨੇਮ
ਬਾਣੀ ਪੜੀ ਮੇਟੇ ਸਭ ਤਾਪ ਹੈ। ਕਨੇਚ ਪੈਂਚ ਘੋੜੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ
ਅਸਵਾਰੀ ਹਿਤ, ਮਰੀ ਘੋੜੀ ਪੇਖ ਰੋਵੇ ਕਰ ਵਿਰਲਾਪ ਹੈ ॥੧੫॥

ਆਲਮ ਗੀਰ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਲੋਕਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰ, ਟਿਬਿਆਂ 'ਚੋਂ
ਪਾਣੀ ਵਾਹੇ ਚਲੇ ਗੁਰ ਪਾਦ ਤੇ। ਮੋਹੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਆਏ ਹੇਹਰੀਂ ਚਰਨ
ਪਾਏ, ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਿਲੇ ਭੇਟ ਪਰਸ਼ਾਦ ਤੇ। ਰਾਜੋਆਣੇ ਪਾਸ ਆਏ
ਜੱਟੀ ਭੱਟੀ ਸੇਵ ਕਰੀ, ਮਧਰੀ ਤੇ ਲੰਬੀ ਭਈ ਪਾ ਲਈ ਮੁਰਾਦ ਤੇ।
ਕਮਾਲ ਪੁਰੇ ਥਿਰੇ ਜਾਇ ਮਾਈ ਵਰ ਦਾਨ ਲੀਆ, ਤੀਨ ਛੀਨ ਬਿਆਹ
ਸੁਤ ਸਾਤ ਲੀਏ ਆਦ ਤੇ ॥੧੬॥ ਲੰਮੇ ਜਟ ਪੁਰੇ ਆਏ ਰਾਇ
ਕਲਾ ਦਰਸ ਪਾਏ, ਭਯੋ ਗਦ ਗਦ ਮਨ ਤਨ ਗੁਰ ਸੇਵਤੇ। ਸਾਹਿਬ-
ਜ਼ਾਦਿਆਂ ਖਬਰ ਮੰਗਾਈ ਮਾਹੀ ਭੇਜ ਕਰ, ਸ੍ਰਹਿੰਦ ਆਇ ਚਾਲੀ ਕੋਹ
ਮੁੜੇ ਪਾਇ ਭੇਵਤੇ। ਤਿੰਨਾਂ ਪਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਸੀ ਕੋਹ ਤੁਰ ਵਾਟ ਆਂਦਾ,

ਤੇਰਾਂ ਪੋਹ ਹਾਲ ਮਾਹੀ ਕਹੈ ਮਨ ਖੇਵਤੇ। ਧਰਮ ਅਚੱਲ ਰਾਖ ਭਏ ਹੈਂ
ਸ਼ਹੀਦ ਪ੍ਰਭੁ, ਮਾਤ ਦੋਇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸੁਣੋ ਗੁਰ ਦੇਵਤੇ ॥੧੭॥

ਕਢ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਗੁਰੂ ਕਾਹੀ ਦੀ ਜੜ ਤੋੜ, ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਨਾਸ
ਹੋਇ ਪੱਟੀ ਜੜ ਤਾਸ ਕੀ। ਸੁਣ ਰਾਇ ਕੱਲਾ ਕਹੇ ਮੇਰੀ ਜੜ ਰਾਖ
ਲੀਜੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਖੰਡਾ ਦੀਨ ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਜਾਸ ਕੀ। ਖੰਡੇ ਕਾ ਅਦਬ
ਜਾਇ ਰਾਜ ਤੁਮ ਨਾਸ਼ ਹੋਇ, ਪੋਤ੍ਰੇ ਨੇ ਗਲ ਪਾਯਾ ਨਾਸ਼ ਭਏ ਖਾਸ ਕੀ।
ਹਾ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਮਾਰਿਆ ਮਲੇਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਰਹੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਵਰ ਪਾਏ
ਸੁਖ ਲਏ ਆਸ ਕੀ ॥੧੮॥ ਸਰਹਿੰਦ ਕੋ ਉਜਾੜ ਹੋਏ ਵਜੀਦਾ
ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਮਰੇ, ਜੁਲਮ ਅਧਕ ਕੀਆ ਪਾਪ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਧੰਨ ਮਾਤ
ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਸੀਸ ਦੀਆ ਧਰਮ ਹਿਤ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਧਰਮ ਕੋ ਰਾਖਾ
ਜਗ ਰਾਸ ਹੈ। ਰਾਇ ਕਲਾ ਸੇਵ ਕਰੈ ਬਸੀਆ ਵਿਰਾਜੇ ਆਇ, ਸੀਲੋ
ਆਣੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦੀਨੀ ਕਟੀ ਜਮ ਫਾਸ ਹੈ। ਰਾਇ ਕੋਟ ਟਾਲੀਆਣੇ ਨੂਰਾਂ
ਮਾਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ, ਐਸਰਾਂ ਦਾ ਦੁਧ ਜੋ ਚੁਆਯਾ ਅਬਿਨਾਸ ਹੈ ॥੧੯॥

ਦੋ ਸੌ ਪਚਾਸੀ ਛੇਕ ਗੜਵਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ, ਜਲ ਭਰੇ ਡੁਲੇ
ਨਾਹਿ ਅਚਰਜ ਬਾਤ ਹੈ। ਰਾਇ ਬਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਪਾਵੈ, ਗਨੀ
ਨਬੀ ਤੋਰੇ ਪੀਛੇ ਗੁਰ ਬਖਿਆਤ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਖਬਰ ਆਈ ਗੁਰੂ
ਇਕ ਰਸ ਰਹੇ, ਹਰਖ ਨ ਸੋਗ ਮਨ ਰਾਖੇ ਸਦ ਸਾਂਤਿ ਹੈ। ਦੂਧ ਦਹੀ
ਘ੍ਰਿਤ ਮਿਠਾ ਆਵੈ ਸਭ ਸਿੱਖ ਲੀਏ, ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਚਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਗਾਤ ਹੈ ॥੨੦॥ ਸਤਿਲੁਜ ਵੇਖ ਆਏ ਜਗਰਾਵਾਂ ਪਾਸ ਭਾਏ,
ਅਖਾੜੇ ਮੇਂ ਚਰਨ ਪਾਏ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਹੈ। ਮਾਈ ਇਕ ਭੇਟਾ ਲੀਏ
ਮਿਠਾ ਦੂਧ ਪਾਨ ਕੀਏ, ਭਏ ਪਰਸੰਨ ਸਿੱਖੀ ਹੋਵੈ ਸਭ ਦੇਸ ਹੈ।
ਢਾਬ ਇਹ ਸਦਾ ਰਹੈ ਸੁਕੇ ਜੋ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰੈ, ਹਰੇ ਹੋਹਿ ਬਾਲ ਵਰ ਦੀਨਾ
ਜਗਤੇਸ ਹੈ। ਸੋਈ ਵਰ ਦਾਨ ਪਰਫੁਲਤ ਮਹਾਨ ਭਯੋ, ਨਰ ਨਾਰ
ਸਿੱਖ ਭਏ ਮਾਲਵੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੈ ॥੨੧॥ ਮਾਨੂ ਕੇ ਵਿਰਾਜੇ ਆਇ

ਰੱਕਰ ਦਰਸ ਦੀਨਾ, ਤਖਤੂ ਪੁਰੇ ਥਿਰੇ ਆਨ ਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ ਹੈ।
ਨਾਨਕਸਰ ਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ਜਾਚਕਨਿ ਦਾਨ ਦੀਆ, ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਛੇਵੇਂ
ਗੁਰੂ ਪਰਸੇ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਦੀਨੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਏ ਸਭ ਲੋਕ ਦਰਸਾਏ,
ਤਖਤ ਮਲ ਸ਼ਮੀਰ ਲਖਮੀਰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ। ਸੇਵੈ ਗੁਰੂ ਭਾਉ ਕਰ ਰਾਇ
ਜੋਧ ਪੋਤੇ ਵਰ, ਜੰਮ ਮਰ ਪੀਰ ਹਰ ਸੁਧਾ ਅਚਵਾਨ ਹੈ ॥੨੨॥

ਸੁਪਨੇ ਚੁਰਾਸੀ ਕਟੀ ਲਖਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੀ, ਰਾਜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੇਂ
ਮਾਮੇ ਲੈਣ ਨਹਿ ਪਾਸ ਹੈ। ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਰੂਪੇ ਕੇ ਸੁਤ ਦੋਏ,
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਦਰਸ ਪਾਇ ਸੰਸਾ ਮਨ ਨਾਸ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਵਾਰ ਗੁਰੂ
ਰਹੇ ਨਿਰਮੋਹ ਸਦਾ, ਲੀਕ ਕੱਢੇ ਹਰਖ ਨ ਸੋਗ ਮਿਟੇ ਤਾਸ ਹੈ।
ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੰਤ ਧਾਰੀ ਪਰਗਟ ਨਾ ਦਿਖਾਰੀ, ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਸਦਾ
ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ ॥੨੩॥ ਸਰਹਿੰਦ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀ ਸੁਣ ਏਹ ਦਿਆਲ
ਪੁਰੀ, ਰਾਖੇਂ ਨਿਜ ਧਾਮ ਆਯਾ ਦੀਨੇ ਬਖਸ਼ਾਵਨੇ। ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਉਜੜੇ
ਸਰਹਿੰਦ ਜੋ ਸਰਾਪੀ ਭਾਰੀ, ਸੰਖ ਕੋ ਬਜਾਵੋ ਤੁਮ ਜਹਾਂ ਵਾਜ ਆਵਨੇ।
ਸੋਈ ਸੋਈ ਵਸ ਰਹੇ ਬਾਕੀ ਸੋ ਮੈਦਾਨ ਹੋਇ, ਦੋਖੀ ਪਾਪੀ ਮਰੇ ਹਲ
ਫੇਰੇ ਸਭ ਜਾਵਨੇ। ਸੁਣ ਦਿਆਲ ਪੁਰੀ ਕਰ ਬੰਦਨਾ ਕੋ ਧਾਮ ਆਯੋ,
ਗੁਰੂ ਵਰ ਬਸੀ ਸੋਇ ਬਾਕੀ ਢਹੇ ਥਾਵਨੇ ॥੨੪॥ ਕੀਤਾ ਇਕਰਾਰ
ਜੋ ਔਰੰਗੇ ਨੇ ਨ ਦੀਨੇ ਆਯੋ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨੇ ਆਏ ਵਾਰ ਪਰਵਾਰ ਹੈ।
ਭੇਟਾ ਨਿਤ ਪਾਸ ਆਵੈ ਘੋੜੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਅਰਪਾਵੈ, ਧਨ ਬਸਤ੍ਰ ਦੇ ਕਰ
ਪਰਸਤੇ ਦੀਦਾਰ ਹੈ। ਰਾਮ ਕੌਰ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਭ ਮਿਲੇ ਸਿੰਘ,
ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨੇ ਸੁਣ ਆਏ ਬਹੁ ਸਾਰ ਹੈ। ਨੌਕਰ ਬਿਸਾਲ ਰਾਖ ਜੰਗ
ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਬਾਛੇ, ਚਾਕਰ ਬੈਰਾੜ ਰਹੇ ਦਲ ਕੇ ਮਝਾਰ ਹੈ ॥੨੫॥

ਪੰਥ ਤਾਂਈਂ ਗੁਰੂ ਪੂਛੇ ਮਾਰਨਾ ਔਰੰਗਾ ਹਮ, ਜੰਗ ਕਰ ਮਾਰੇਂ
ਕਿਧੋ ਚਿਠੀ ਭੇਜ ਮਾਰ ਹੈ। ਤਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲੇ ਸਭੁ ਮਿਠੇ ਸੇ ਜੋ ਵੈਰੀ ਮਰੇ,
ਬਿਖ ਦੇਣੀ ਕਿਸ ਲਈ ਜਾਨੋ ਸੁਖ ਕਾਰ ਹੈ। ਸੁਣ ਪ੍ਰਭੁ ਜੀਤ ਪੱਤ੍ਰ ਜ਼ਫਰ

ਨਾਮਾ ਲਿਖ ਦੀਆ, ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਚਮਕੌਰ ਜੰਗ ਕਰੀ ਕਾਰ ਹੈ। ਝੂਠੀ
ਜੋ ਸੁਗੰਦ ਤੇਰੀ ਝੂਠੇ ਇਕਰਾਰ ਸਭ, ਅੱਲਾ ਤੇ ਪੈਕੰਬਰ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਨ
ਭਾਰ ਹੈ ॥੨੬॥ ਵਾਰ ਪਰਵਾਰ ਰੱਖੀ ਧਰਮ ਕੀ ਨੀਵ ਸਾਚੀ, ਝੂਠੀ
ਸੌਂਹ ਤੇਰੀ ਪਰ ਨਹੀ ਇਤਬਾਰ ਹੈ। ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਭੂਖੇ ਲਰੇ ਖਾਨ ਤੇਰੇ
ਨਾਹਿ ਅਰੇ, ਖੁਆਜਾ ਸੂਬਾ ਕੰਧ ਓਲੇ ਭਯਾ ਡਰ ਧਾਰ ਹੈ। ਵਜੀਦਾ
ਜੰਗ ਛੋਰ ਭੱਜਾ ਤੈਂ ਦਸ ਲੱਖ ਭੇਜਾ, ਇਕ ਤੋਂ ਮਰਾਇ ਸਭ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ
ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਲਗੇ ਧਰਮ ਕੀ ਰਾਖੀ ਹਿਤ, ਝੂਠਾ ਤੂੰ ਸੁਗੰਦ
ਤੇਰੀ ਦੀਨ ਦਿਤਾ ਹਾਰ ਹੈ॥੨੭॥ ਸੁਖਨ ਦੇ ਪਕਿਆਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਉਗਾਹੀਆਂ ਗੁਰੂ, ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਭੇਜੇ ਗੁਰ ਮੀਤ ਹੈ। ਦੱਖਣ
ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਜਾਵੈ ਸ਼ਾਹ ਪਾਸ ਏਹ, ਮਾਰੈ ਤਤਕਾਲ ਤਿਸ ਐਸੀ ਲਿਖੀ
ਰੀਤ ਹੈ। ਦੀਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਧੀਰ ਦੀਆ ਲੋਹਗੜ ਕਿਲਾ ਭਾਖ, ਆਏ ਲੋਪੋ,
ਪਤੋ, ਪੰਥ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਜੀਤ ਹੈ। ਬੁਰਜ ਮੇਂ ਚਰਨ ਪਾਏ ਦਿਆਲ ਪੁਰ
ਰਹੇ ਆਨ, ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਭੇਜ ਗੁਰ ਅਨਦ ਸੁ ਚੀਤ ਹੈ ॥੨੮॥

ਰਖਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਆਏ ਜਲਾਲ ਪਿੰਡ ਡੇਰੇ ਲਾਏ, ਗੁਰੂ ਸਰ
ਭਗਤੇ ਮੇ ਭੂਤਾਂ ਕੋ ਛੁਡਾਇਆ। ਖੇਲਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਚਲੇ ਕਾਨਾ ਤੀਤੁ
ਮਾਰ ਭਲੇ, ਗੰਡ ਕਾ ਸੋ ਥੇਹ ਫਿਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਇਆ। ਬਾਂਦਰਾਂ ਕੇ
ਪਿੰਡ ਆਏ ਬਰਗਾੜੀ ਡੇਰਾ ਲਾਏ, ਕਪੂਰੇ ਕਾ ਭਤੀਜਾ ਜੋ ਗੁਰੂ
ਸ਼ਰਣਾਇਆ। ਬਹਿ ਬਲ ਸਿਉ ਰਾਸੀ ਆਏ ਸੱਯਦ ਸ਼ਹੀਦ ਮਿਲ,
ਗੁਰ ਸੰਗ ਹੋਯਾ ਮੋਖ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਇਆ ॥੨੯॥ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਨਿਉਂਦੇ
ਖਾਏ ਪੀਲੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਉ ਦੀਏ, ਜੈਤੋ ਮੇ ਬਿਰਾਜੇ ਗੰਗ ਸਰ ਟਿੱਬੀ ਸਾਹਿ
ਜੀ। ਲੰਭ ਵਾਲੀ ਬਾਜੇ ਪਿੰਡ ਗਏ ਗੁਰਦੇਵ ਤਬ, ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਾਲ
ਕਰੀ ਕਰੈ ਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀ। ਕੋਟ ਕਪੂਰੇ ਆਏ ਗੁਰ ਜੰਗ ਹਿਤ ਕਿਲਾ
ਮਾਂਗ, ਨਾਂਹ ਕਰੀ ਕਪੂਰੇ ਦਿਤਾ ਤੁਰਕਾਂ ਬਿਨਾਹਿ ਜੀ। ਮਾਫੀ ਤਾਂ ਕਪੂਰੇ
ਲਈ ਗੁਰੂ ਪਰਸੰਨ ਭਏ, ਭਤੀਜਾ ਤਿਸ ਸ਼ਰਣ ਆਯਾ ਰਾਜ ਦੀਆ ਤਾਹਿ

ਜੀ ॥੩੦॥ ਫਰੀਦ ਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਸੋ ਰਾਜ ਭਾਗ ਪਾਇਆ ਹੈ,
ਛਿਨ ਮੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰੈ ਸ਼ਰਣ ਜੋ ਆਏ ਹੈਂ। ਢਿਲਵੀਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਏ
ਕੌਲ ਸੋਢੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਸੇਤ ਪੁਸ਼ਾਕ ਦੀਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਾਏ ਹੈਂ।
ਨੀਲ ਬਸਤਰ ਫਾਰੇ ਅਗਨ ਮੈ ਜਲਾਇ ਡਾਰੇ, ਤੁਰਕ ਪਠਾਣੀ ਅਮਲ
ਰਾਜ ਕੋ ਹਟਾਏ ਹੈਂ। ਨੀਲੀ ਦਸਤਾਰ ਰਖੀ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜਾਚ ਲੀਨ,
ਕੌਤਕ ਅਨੇਕ ਕਰੈ ਸੋਢੀ ਮੁਰਝਾਏ ਹੈਂ ॥੩੧॥ ਨੌਕਰ ਬੈਰਾੜ ਰਹੈ
ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਦਲ ਸਾਰਾ, ਕੋਠਾ ਮਲੂਕਾ ਕੇ ਵਿਚਾਲੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ।
ਦੀਵਾਨਾ ਹਠੀਆ ਆਇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਮਾਧ ਲਗੀ, ਸਿੱਖ ਰੋਕੇ ਰੁਕਿਆ ਨ
ਮਾਰ ਤਿਸ ਖਾਇਆ। ਕਪੂਰਾ ਸ਼ਰਣਾਇ ਆਯਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦਯਾ ਕਰੀ,
ਜੰਗ ਹਿਤ ਤਿਸ ਪਾਸੋਂ ਥਾਉਂ ਪੁਛਵਾਇਆ। ਖਿਦਰਾਣੇ ਢਾਬ ਕਹੀ
ਖਾਨਾ ਨਰ ਸੰਗ ਦੀਆ, ਵਜੀਦਾ ਜੰਗ ਹਿਤ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ
ਧਾਇਆ ॥੩੨॥ ਰਾਮੇਆਣੇ ਗੁਰੂ ਆਏ ਡੋਲੇ ਝੋਲੀ ਤੋਂ ਗਿਰਾਏ,
ਕਛੂ ਤਿਸ ਰਾਖ ਲੀਨੇ ਕਾਲ ਨ ਗਵਾਇਆ। ਮਾਝੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਏ
ਬਿਦਾਵਾ ਲਿਖ ਦੇ ਧਾਏ, ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਸਾਬਤ ਰਹਾਇਆ।
ਖਾਨਾ ਪਾਣੀ ਮੁਲ ਦੇਹਿ ਪਤਲਾ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਭਯਾ, ਬਿਰਗਾਂ ਦੇ ਆਫਰ
ਮਰੇ ਹਾਜ਼ਮਾ ਗਵਾਇਆ। ਖਿਦਰਾਣੇ ਤਾਲ ਆਏ ਜਲ ਇਸ ਜਗਾ
ਨਹੀਂ, ਸਵਾ ਕੋਹ ਅਗੇ ਢਾਬ ਡੇਰਾ ਲਖ ਲਾਇਆ ॥੩੩॥

ਢਾਬ ਤੋਂ ਅਗੇਰੇ ਆਇ ਟਿੱਬੀ ਸਾਹਿਬ ਥਾਨ ਊਚਾ, ਮੋਰਚੇ
ਲਗਾਏ ਥਿਰੇ ਜੰਗ ਹਿਤ ਭਾਏ ਹੈਂ। ਪਾਣੀ ਥਾਨ ਸਾਂਭ ਲੀਨ ਦੁਸ਼ਟਾਂ
ਉਡੀਕ ਰਹੇ, ਤਿਖੇ ਤਿਖੇ ਤੀਰ ਦੇਵੈਂ ਤਨ ਤਿਨ ਲਾਏ ਹੈਂ। ਮਾਝੇ ਨੇ
ਬਿਦਾਵਾ ਦੀਆ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ਰਣ ਆਏ, ਖਿਦਰਾਣੇ ਢਾਬ ਰੋਕ ਰਹੇ
ਜੰਗ ਚਾਏ ਹੈਂ। ਵਜੀਦਾ ਕਪੂਰਾ ਮਿਲੇ ਤੁਰਕਨਿ ਕਤੂਰਾ ਹੋਇ, ਸਾਰੀ
ਫੌਜ ਸੰਗ ਪਾਪੀ ਪਹੁੰਚੇ ਉਤਲਾਏ ਹੈਂ ॥੩੪॥ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਜੰਗ
ਕੀਆ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਲੜ ਰਹੀ, ਤੁਰਕਨਿ ਨਿਬੇੜੀ ਫੌਜ ਹਲਾ ਬੋਲ

ਬੋਲ ਕੇ। ਜਾਨਾਂ ਤੋੜ ਤੋੜ ਲੜੇ ਸੀਸ ਗੁਰ ਭੇਟ ਕਰੇ, ਹੋ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦ
ਹੈਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਝਕ ਝੋਲ ਕੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਜੰਗ ਵੇਖ ਤੀਰ ਤੀਖੇ ਤੀਖੇ ਛੋਰੇ, ਤੁਰਕ
ਨਿਬੇੜੇ ਬਹੁ ਮਾਟੀ ਰੋਲ ਰੋਲ ਕੇ। ਦੋਹਿਤਾ ਵਜੀਦੇ ਮਰਾ ਭਾਣਜੇ ਪ੍ਰਾਣ
ਹਰਾ, ਆਣ ਤ੍ਰਿਖਾ ਜੋਰ ਕਰਾ ਪਾਣੀ ਚਾਹੇ ਹੋਲ ਕੇ ॥੩੫॥

ਵਜੀਦੇ ਕੋ ਕਾਇਰ ਜਾਣ ਭਜ ਚਮਕੌਰੋਂ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਨਹਿ
ਪਾਪੀ ਮਾਰਾ ਤਾਂਤੇ ਨਿਜ ਤੀਰ ਤੇ। ਮੌਤ ਬੰਦੇ ਹਥੋਂ ਹੋਣੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ
ਸਾੜਨਾ ਹੈ, ਸਿਆਣ ਤੀਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਡਰਿਆ ਅਧੀਰ ਤੇ। ਸੂਬਾ ਤੀਰ
ਕੋਲੋਂ ਡਰੇ ਭਜਣੇ ਦੀ ਬਿਓਂਤ ਕਰੇ, ਕਪੂਰੇ ਸੇ ਪਾਣੀ ਮਾਂਗੇ ਮਨ ਤਨ
ਪੀਰ ਤੇ। ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਰ ਪਏ ਟਿੱਬੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਏ, ਗੋਲੀ ਤੀਰ
ਬਰਖਏ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ॥੩੬॥ ਗੁਰੂ ਦਲ ਸੰਗ ਆਏ ਤਿਖੇ
ਤੀਰ ਗੋਲੀ ਲਾਏ, ਭਜਿਆ ਵਜੀਦਾ ਪੇਖ ਸਤਿਗੁਰ ਆਂਵਦੇ। ਮੁਖ ਸੂਕ
ਸੂਕ ਜਾਏ ਫਟੜ ਨਾਂ ਸਾਂਭੇ ਕਿਸੇ, ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਮਰੇ ਭਜੇ ਹਾਰ ਖਾਇ
ਜਾਂਵਦੇ। ਪਿੱਠ ਦੇਇ ਭਾਜੇ ਜੰਗ ਕਾਇਰ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਜਾਣੇ, ਮਗਰ ਨ
ਧਾਵਾ ਕੀਆ ਆਪੇ ਦੁਖ ਪਾਂਵਦੇ। ਜੰਗ ਜੀਤ ਗੁਰੂ ਭਈ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਦੇਵ
ਕਰੈ, ਫੂਲ ਬਰਸਾਵੈ ਆਇ ਗੁਰ ਦਰਸਾਂਵਦੇ ॥੩੭॥

ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਆਨ ਦੇਖੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ, ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰ
ਕਰੀ ਜੰਗ ਕਾਰ ਤੇ। ਆਪਣੇ ਰੁਮਾਲ ਸੰਗ ਸਿੰਘ ਜਹਾਂ ਖੇਤ ਪਰੇ, ਜਾਇਕੇ
ਬਿਲੋਕ ਮੁਖ ਧੂੜ ਕੋ ਉਤਾਰਤੇ। ਜੈਸਾ ਜੈਸਾ ਜੰਗ ਕੀਆ ਦੁਸ਼ਟ ਬਹੁਤ
ਮਾਰੇ, ਤੈਸਾ ਵਰ ਦਾਨ ਦੀਆ ਗੋਦੀ ਸੀਸ ਡਾਰਤੇ । ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰੀ ਦਸ
ਹਜ਼ਾਰੀ ਆਦਿ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦਈ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਤਾਰੀ ਪੇਖ ਜੰਗ ਘਾਵ
ਟਾਰਤੇ ॥੩੮॥ ਪੇਖ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤਾਂਈਂ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਪਾਸ
ਆਏ, ਗੋਦ ਮੇ ਉਠਾਇ ਮੁਖ ਸਤਿਗੁਰ ਪੋਛਤੇ । ਪ੍ਰਾਣ ਅਜੇ ਤਨ ਰਹੇ
ਨੈਨ ਖੋਲ ਗੁਰ ਲਹੇ, ਹੋਯਾ ਗਦ ਗਦ ਪੇਖ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਛਤੇ । ਵਰ
ਮਾਂਗ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਚਾਰ ਜੁਗ ਆਯੂ ਕਰੈ, ਪ੍ਰਿਥੀ ਰਾਜ ਦੇਵ ਰਾਜ ਮਾਂਗੋਂ

ਜੋਈ ਮੋਛਤੇ। ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਟੂਟੀ ਗੰਢੋ ਸਿੱਖੀ ਇਹੁ ਚਾਹਾ, ਕਾਗਜ਼
ਬੇਦਾਵਾ ਫਾੜ ਸਤਿਗੁਰ ਖੋਛਤੇ ॥੩੯॥ ਧੰਨ ਸਿੱਖੀ ਰਾਖ ਲਈ
ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਮਾਝੇ ਵੀਰ, ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਆਇ ਮਿਲੇ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਮੈਂ।
ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਏ ਚਰਨਾਂ ਮੇ ਸੀਸ ਰਖ, ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਸਚਖੰਡ ਮਿਲੇ
ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਮੈਂ। ਚਾਲੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤਨ ਦਾਹੇ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਤੇ ਸਲਾਹੇ, ਗੁਰ
ਸਿੱਖੀ ਟੂਟੀ ਗੰਢੀ ਭਏ ਜਗ ਦੋਤਿ ਮੈਂ। ਮੁਕਤ ਸ੍ਰੋਵਰ ਰਚਾ ਚਾਲੀ ਇਹੁ
ਮੁਕਤੇ ਹੈਂ, ਜੋ ਨ੍ਹਾਵੇ ਕੁਲ ਤਾਰੇ ਕਲ ਮਲ ਖੋਤਿ ਮੈਂ ॥੪੦॥

ਤੁਰਕਾਂ ਕਪੂਰਾ ਮਾਰ ਈਸੇ ਖਾਂ ਕੀਆ ਖੁਆਰ, ਗੁਰ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖਾਂ
ਹਾਰ ਭਈ ਜਗ ਜਾਨੀਏ । ਭਤੀਜੇ ਤਿਸ ਰਾਜ ਪਾਯੋ ਗੁਰੂ ਸ਼ਰਨ ਜੋ
ਆਯੋ, ਫਰੀਦ ਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਮੇ ਰਾਜ ਸੁਖ ਮਾਨੀਏ । ਹਰੀ ਕੇ ਸਰਾਇ
ਆਏ ਗੁਰੂ ਦਲ ਸੰਗ ਭਾਏ, ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਵੀਹਾਂ ਸਾਲ ਆਯੂ ਠਾਨੀਏ।
ਸਾਧ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਭਯਾ ਦਰਸ਼ਨ ਅਨੰਦ ਥੀਆ, ਨੌ ਬੇਹ ਆਨ ਗੁਰੂ ਟਿਕੇ
ਗੁਨ ਖਾਨੀਏ ॥੪੧॥ ਫਤੇ ਸੰਮੂ ਫੇਰਾ ਪਾਏ ਲੂੰਡੀ ਖੇਸ ਲੈ ਭਾਏ,
ਹਰੀ ਕੇ ਨ ਪਹਿਰਾ ਦੇਇ ਭਏ ਮਦ ਪਾਨੀਏ । ਡੋਗਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਰਾ
ਦੀਆ ਦੇਸ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੀਆ, ਨੈ ਕੰਢੇ ਮਾਲਕੀ ਕੋ ਕਰੋ ਸੁਖ ਠਾਨੀਏ।
ਤਿਤਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰੇ ਵਜੀਦ ਪੁਰ ਡੇਰਾ ਲਾਇ, ਸੰਗਤਿ ਅਨੰਤ ਮਿਲੀ
ਭੇਟਾ ਧਰੀ ਆਨੀਏ । ਦਿਸਦਾ ਕਸੂਰ ਤਹਾਂ ਤਕ ਲੌ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗਏ,
ਲੁਟੇਂਗੇ ਸਿੰਘ ਏਹ ਕਹੀ ਹੈ ਗੁਰ ਬਾਨੀਏ ॥੪੨॥

ਪਾਛੇ ਗੁਰਦੇਵ ਮੁਰੇ ਸਤਿਲੁਜ ਸੈਰ ਕਰੇ, ਤਿੱਤਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰ
ਕੀਤਾ ਕਲਿਆਨ ਹੈ। ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਆਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਆ,
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਥੀਏ ਜਾਵਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ । ਘੋਗੜ ਕੋ ਤੀਰ ਲਾਇ
ਕਰ ਕਲਿਆਨ ਦੀਆ, ਭੂਮੀਆਂ ਨੇ ਪਾਪ ਕਰ ਪਾਈ ਦੇਹ ਆਨ ਹੈ।
ਬੇਹੜੀ ਮੇ ਚਰਨ ਪਾਏ ਢਾਲੇ ਜੰਡਾਂ ਪੈ ਸੁਹਾਏ, ਹੁਕਮ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਮਿਲ
ਸਿੱਖੀ ਰਸ ਮਾਨ ਹੈ ॥੪੩॥ ਗੋਰ ਕੋ ਸਲਾਹਿ ਕਰ ਖਾਲਸੇ ਬਿਬੇਕ

ਲੀਆ, ਭੂੰਦੜ ਦੀਵਾਨਾ ਮਿਲ ਗੁਰੂ ਕੋ ਧਿਆਇਆ। ਕਾਲ ਝਿਰਾਣੀ
ਕਾਕ ਮਾਰਾ ਜਨਮਾ ਕੋ ਲੇਖ ਫਾਰਾ, ਸਰਪ ਮੁਕਤ ਕੀਆ ਇਮ ਗੁਰ
ਭਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਸਰ ਡੇਰਾ ਲਾਇ ਵਹਿਮੀ ਫਕੀਰ ਤਾਰਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਦੇਇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਗਾਇਆ। ਬੈਰਾੜਾਂ ਨੇ ਤਲਬ ਮੰਗੀ ਬਾਗ ਘੋੜੇ
ਆਨ ਗਹੀ, ਗੜੇ ਬਰਸਾਏ ਪੇਖ ਗਏ ਦੂਰ ਧਾਇਆ ॥੪੪॥

ਖੱਚਰ ਰੁਪਈਆਂ ਆਈ ਬੈਰਾੜਾਂ ਕੋ ਲੈ ਬਿਠਾਈ, ਸਤਿਗੁਰ
ਦੇਣ ਲਗੇ ਤਲਬ ਸੋ ਢਾਲ ਤੇ। ਪੂਛਤ ਬੈਰਾੜਾਂ ਸੰਗ ਰੁਪਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖੀ
ਲੈਣੀ, ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਵੋ ਜੋਊ ਰੁਚੀ ਚਿਤ ਨਾਲ ਤੇ। ਲਾਲਚ ਬੈਰਾੜਾਂ
ਕਰਾ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਅਗੇ ਹੀ ਅਸੀਂ, ਮਾਇਆ ਕੋ ਦੇਵੋ ਭੁਖ ਮਿਟੇ ਤਤਕਾਲ ਤੇ।
ਸੁਣ ਗੁਰ ਮਾਯਾ ਦਈ ਲਾਲਚ ਸਭੀ ਨੇ ਲਈ, ਸਿੱਖੀ ਵੇਚ ਮੂਲ ਦਈ
ਮੋਹ ਫਸੇ ਜਾਲ ਤੇ॥੪੫॥ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਆਏ ਰੁਪਈਏ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਗਾਈ,
ਸੁਣ ਹਥ ਜੋੜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿੱਖੀ ਮੋਹਿ ਦੀਜੀਐ। ਗੁਰ ਕਹਾ ਭਰਾਵਾਂ ਸੰਗ
ਤਿਆਗ ਨ ਤੂੰ ਮਾਯਾ ਮੰਗ, ਸੁਣ ਗੁਰ ਪਾਦ ਗਹੇ ਦਾਨੇ ਰਸ ਭੀਜੀਐ।
ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਲੋਭ ਮਾਯਾ ਤਿਆਗ ਦੀਆ, ਜਗਤ ਜੂਠ ਤਿਆਗੋ
ਸੁਣ ਮਾਨੀ ਸੁਖ ਜੀਜੀਐ। ਕੇਸ ਸੀਸ ਰਾਖੋ ਦਾਨੇ ਸੁਣ ਤਿਨ ਬਿਨੈ ਕਰੀ,
ਕਿਸ ਹਿਤ ਕੇਸ ਕੋ ਰਖਾਵੋਂ ਜੀ ਭਨੀਜੀਐ ॥੪੬॥

ਗੁਰ ਕਹਾ ਨਰਕ ਤੇ ਧੂਹ ਕਾਢੈ ਕੇਸ ਦੇਖ, ਕਹੇ ਦਾਨਾ ਦਾੜ੍ਹਾ
ਮੋਹਿ ਫੜਕੇ ਕਢਾਵਨਾ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਹਸੇ ਬਹੁ ਕੇਸ ਰਖਵਾਏ ਤਿਸ,
ਤਮਾਖੂ ਤੇ ਬਚਾਇ ਕਰੀ ਸਿਖਿਆ ਸਿਖਾਵਨਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇ ਦੀਆ
ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਥੀਆ, ਸਣੇ ਪਰਵਾਰ ਸੁਧਾ ਕੀਆ ਅਚਵਾਵਨਾ।
ਲੋਭ ਨ ਤਲਬ ਕੀਆ ਸਿੱਖੀ ਭਾਵ ਰਾਖ ਲੀਆ, ਸੀਸ ਭੇਟ ਗੁਰਾਂ ਦੀਆ
ਨਾਮੁ ਰਸ ਪਾਵਨਾ ॥੪੭॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਕਹੇ ਮਾਲਵੇ ਦੀ
ਰੱਖ ਲੀਨੀ, ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾਨ ਪਾਯੋ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਰਖਾਵਨਾ। ਮਾਝੇ ਦੀ
ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਟੁਟੀ ਗੰਢੀ ਫੇਰ ਸਿੱਖੀ, ਸੀਸ ਲਾਇ ਗੁਰੂ ਹਿਤ ਧਰਮ

ਕਮਾਵਨਾ। ਰੰਗੀ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮੀ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਆ, ਗੁਰੂ ਸਰ
ਮਾਹਿ ਕੀਆ ਕੌਤਕ ਸੁਹਾਵਨਾ। ਲਖੀ ਜੰਗਲ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ
ਪਾਏ, ਸ਼ਬਦੁ ਸੁਨਾਏ ਗੁਰ ਬਿਰਹੋਂ ਨਸਾਵਨਾ ॥੪੮॥

ਬਬੀਹੇ ਪਿੰਡ ਦੂਧ ਪੀਆ ਘੁਦਾ ਸੁੱਖੂ ਬੁਧੂ ਆਏ, ਕਚੇ ਕੋਠੇ
ਜਾਨੀ ਵਸੇ ਦਿਵਾਨਿਆਂ ਸੁਨਾਇਆ। ਜੱਸੀ ਬਗ ਸਰ ਆਏ ਘੋੜੇ ਸਣੇ
ਤਰ ਜਾਏ, ਪੂਰਬੀ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ ਕੌਤਕ ਰਚਾਇਆ। ਗੁੜ ਵਰਤਾਯਾ
ਬਹੁ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਰੱਜ ਪਾਯਾ, ਜੱਸੀ ਆਇ ਚਲੇ ਗੁੜ ਖਾਇ ਚਲੇ
ਗਾਇਆ। ਪੱਕੇ ਪਿੰਡ ਚਰਨ ਪਾਇ ਡੱਲਾ ਰਾਇ ਲੈਣ ਆਯਾ, ਸਾਬੋ
ਤਲਵੰਡੀ ਗਏ ਡੇਰਾ ਗੁਰ ਲਾਇਆ ॥੪੯॥ ਰਫਲ ਦੁਨਾਲੀ
ਆਈ ਗੁਰੂ ਪਰਖਾਈ ਤਬ, ਡੱਲਾ ਸਣੇ ਭਾਈ ਡਰ ਰਿਹਾ ਮਨ ਧਾਰ ਹੈ।
ਰੰਘਰੇਟੇ ਗੁਰ ਬੇਟੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਛਾਤੀ ਤਾਣ ਰਹੇ ਹਥ ਫੜੀ
ਦਸਤਾਰ ਹੈ। ਡੱਲਾ ਬਹੁ ਸੇਵ ਕਰੈ ਬਰਖਾ ਕੋ ਮਾਂਗੈ ਬਹੁ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਹੁ
ਵਾਰੀ ਮੇਘ ਬਰਸਾਰ ਹੈ। ਸਣੇ ਪਰਵਾਰ ਡਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਆ,
ਡੱਲ ਸਿੰਘ ਭਯੋ ਪਾਇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਹੈ ॥੫੦॥

ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦੱਖਣ ਮੇਂ ਔਰੰਗੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਾਹੇ, ਹੋਇ ਨਹਿ
ਮੇਲ ਗੁਰ ਪਾਸ ਖਤ ਆਇਆ। ਪੜ ਗੁਰ ਧੀਰ ਦੀਨ ਕਾਰਜ ਸੋ ਆਪ
ਕਰੈਂ, ਪੜ੍ਹਦਾ ਨਿਮਾਜ਼ ਮੱਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਿ ਜਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੂ
ਦੂਸਰਾ ਸਰੂਪ ਧਰ, ਮੱਕੇ ਮੇਂ ਔਰੰਗਾ ਫੜ ਅਗੇ ਚਲੇ ਲਾਇਆ। ਡਰ
ਬਹੁ ਸ਼ਾਹ ਗਿਆ ਬਿਨੈ ਗੁਰੂ ਅਗੇ ਕਰੈ, ਰਾਖ ਲੇਹੁ ਮੋਹਿ ਤਾਂਈਂ ਤੁਮ
ਬਲੀ ਰਾਇਆ ॥੫੧॥ ਗੁਰ ਕਿਹਾ ਕੌਨ ਅਬ ਸਮਾ ਤੇਰੇ ਰਾਖਨੇ
ਕਾ, ਮਰ ਦੁਖ ਭੋਗ ਸਭ ਦੋਜਖ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ। ਕਪੀਰਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਦੀਆ
ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈਂ ਤਬ, ਮਾਰਨਾ ਸੀ ਏਸ ਸਾਥ ਜਾਹ ਪਾਪੀ ਧਾਇਕੇ।
ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਛੇ ਮਾਹਿ ਰਿਹਾ ਸ਼ਾਹਿ ਮਿਲਣੇ ਤੋਂ, ਲੈ ਜ਼ਫਰ ਨਾਮਾ ਪੜ
ਮਰ ਪਛੁਤਾਇ ਕੇ। ਸੁਣ ਗੁਰ ਪਾਸੋਂ ਸ਼ਾਹਿ ਛੂਟ ਧਰ ਤ੍ਰਾਸ ਚਲਾ,

ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਆਇ ਲੀਆ ਸਿੰਘ ਕੋ ਬੁਲਾਇ ਕੇ ॥੫੨॥

ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹ ਸੰਗ ਤਬ ਮੇਲ ਭਯੋ, ਕਰਾਮਾਤ ਕੂਕਰਾਂ ਮੇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਕੇ। ਖਾਲਸਾ ਬਿਸਾਲ ਭਯੋ ਜੁਲਮ ਮਿਟਾਨ ਹਿਤ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕਪੀਰਾ ਗੁਰ ਮਾਗੈ ਦੇਹੁ ਸਾਰ ਕੇ। ਜ਼ਫਰ ਨਾਮਾ ਪੜ ਲੀਨ ਮੂਰਛਾ ਔਰੰਗੇ ਆਈ, ਰਿਹਾ ਪਛੁਤਾਈ ਅਣ. ਪਚੀ ਰੋਗ ਧਾਰ ਕੇ। ਵਿਸਟਾ ਹੋ ਮੁਖ ਰਾਹ ਆਵੈ ਏਹੁ ਰੋਗ ਭਯਾ, ਸਾਸ ਨਹਿ ਨਿਕਲੇ ਹੈ ਦੋਜਕ ਕੀ ਮਾਰ ਕੇ ॥੫੩॥ ਜੇਬ ਨਿਸ਼ਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤੇ ਹੁਕਮ ਸਤ, ਲਿਖਿਆ ਔਰੰਗੇ ਮਨ ਸ਼ਰਾ ਮੇ ਬੰਧਾਇਆ । ਦੋਜ਼ਕ ਕੀ ਆਗ ਸਾੜੇ ਮੁਖੋਂ ਸ਼ਾਹ ਇਉਂ ਪੁਕਾਰੇ, ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਤੁਰੇ ਕਾਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ਼ਾਹ ਪੇਟ ਸੋਜ ਭਈ ਆਂਦਰਾਂ ਨਿਕਾਸ ਦਈ, ਅਹਿਮਦ ਗੜ ਮੋਯਾ ਪਾਪੀ ਦੂਖ ਪਾਇਆ। ਔਰੰਗਾ ਬਾਦ ਕਬਰ ਮੇ ਦੱਬਕੇ ਤੁਰਕ ਆਏ, ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਬੰਸ ਰਾਜ ਏਸ ਹਥੋਂ ਜਾਇਆ ॥੫੪॥

ਤਾਰਾ ਆਜ਼ਮ ਗੱਦੀ ਪਾਈ ਬਹਾਦਰ ਸੋ ਖਾਲੀ ਰਿਹਾ, ਦੋਜ਼ਕ ਔਰੰਗਾ ਪਿਆ ਅਗਨੀ ਤਪਾਇਆ। ਵਿਸ਼ਟਾ ਕੋ ਕੀਟ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬਣੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸੋ, ਗੁਰ ਸੰਤ ਦੋਖੀ ਪਾਪੀ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋ ਸੰਤਾਇਆ । ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਜ਼ਫਰ ਨਾਮਾ ਭੇਜ ਕਰ, ਮਾਰਿਆ ਨੌਰੰਗਾ ਕਰ ਝੂਠਾ ਬਹੁ ਭਾਇਆ। ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰ, ਆਣ ਮਿਲੇ ਗੁਰੂ ਊਚ ਫਤੇ ਕੋ ਗਜਾਇਆ ॥੫੫॥ ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਬਾਹਟੇ ਵਿਚ ਮਰਿਆ ਨੌਰੰਗਾ ਦੋਖੀ, ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਭ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋ ਸੁਣਾਇਆ। ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਣੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਆਏ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚੋਂ ਮਾਤ ਆਈ ਦੋਵੇਂ ਦਰਸਾਇਆ। ਦਮਦਮੇ ਥਾਨ ਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਰਹੇ, ਸੁੰਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸੀਸ ਕੋ ਨਿਵਾਇਆ । ਭਰਿਆ ਦਿਵਾਨ ਮਾਤਾ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਖੜੀਂ, ਚਾਰੋ ਸੁਤ ਮਾਤ ਵੱਡੀ ਦੇਹੁ ਜੀ ਦਿਖਾਇਆ ॥੫੬॥

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਮੋਹ ਕੱਟਦੇ ਕਲੇਸ਼ ਬੋਲੇ, ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਧਰਮ

ਹਿਤ ਸੀਸ ਕੋ ਲਗਾਇਆ। ਚਾਰੇ ਸੁਤ ਦੇਸ ਹਿਤ ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕੋ, ਭਏ ਹੈਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸਦਾ ਅਮਰ ਰਖਾਇਆ। ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖ ਖਾਲਸਾ ਸਪੂਤ ਤੇਰੇ, ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਝੋਲੀ ਪਾਇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਉਪਜਾਇਆ। ਸੁੰਦਰੀ ਕੋ ਨਾਮੁ ਰਸ ਧੀਰਜ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਦਈ, ਪ੍ਰੇਮ ਅਭਿਆਸੁ ਸਦਾ ਲੋਹੁ ਚਿਤ ਲਾਇਆ ॥੫੭॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵੈ ਬਹੁ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਵੇਂ ਸਿੰਘ ਸਜੈ, ਗੁਰੂ ਸਰ ਤਾਲ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਆਂਵਦੇ। ਲਿੱਖਣਾ ਅਨੇਕ ਪੜੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਗੇਰੀ ਜਾਹਿ, ਹੋਵਹਿ ਲਿਖਾਰੀ ਸਿੰਘ ਏਥੇ ਬਹੁ ਆਂਵਦੇ। ਲਿੱਖਣਸਰ ਨਾਮੁ ਧਰ ਕੌਤਕ ਅਨੇਕ ਕਰੇ, ਅੱਕ ਕਾਹੀ ਥਾਨ ਗੇਹੂੰ ਅੰਬ ਫੁਰਮਾਂਵਦੇ। ਰੇਤ ਟਿੱਬੇ ਤਾਂਈਂ ਨਹਿਰਾਂ ਪਾਣੀ ਬਹੁ ਆਇ ਰਿਹਾ, ਮੰਨੇ ਨਹਿ ਲੋਕ ਭਾਗ ਲਾਹਾ ਨਹਿ ਪਾਂਵਦੇ ॥੫੮॥

ਵਾਕ ਫਲੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੇ, ਅਜ ਅੰਬ ਕਣਕ ਪਾਣੀ ਨਹਿਰਾਂ ਫਿਰੰਤ ਹੈ। ਧੀਰ ਮਲ ਪਾਸ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਭੇਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ, 'ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇਹੁ ਕਰੈਂ ਪਾਠ ਆਦਿ ਅੰਤ ਹੈ । ਨਾਂਵੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਚਾੜ੍ਹੈਂ ਫਿਰ ਤੋਹਿ ਮੋੜ ਦੇਹਿੰ, ਸੁਣ ਧੀਰ ਮਲ ਮਨ ਹਲ ਕਲਪੰਤ ਹੈ। ਵਡੇ ਗੁਰਾਂ ਦਾਤ ਦਿਤੀ ਮੈ ਨਾਹਿ ਦੇਊਂ ਕਬੀ, ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਆਪ ਰਚੈਂ ਕਲਾਵੰਤ ਹੈ ॥੫੯॥ ਧੀਰ ਮਲ ਖਾਮੀ ਸਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਆਨ ਬਿਨੈ ਕਰੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਬੰਨੋ ਬੀੜ ਨਹੀ ਮੰਗਵਾਈ ਹੈ। ਦਮਦਮਾ ਤਖਤ ਊਚਾ ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਇ ਸੂਚਾ, ਪਤ੍ਰੇ ਸਿਆਹੀ ਸੁੱਧ ਚਾਂਦਨੀ ਸਜਾਈ ਹੈ। ਹੋਇ ਕੇ ਇਕਾਂਤ ਗੁਰੂ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਥਾਪੀ ਦੀਨ, ਲਾਏ ਹੈਂ ਲਿਖਾਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ। ਕੰਠੋਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਬੋਲੈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਲਿਖ ਰਹੇ, ਸ੍ਰੀ ਜਪੁ ਸੋਦਰੁ, ਸੋ ਪੁਰਖੁ, ਸੋਹਿਲਾਈ ਹੈ ॥੬੦॥ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗੁ, ਮਾਝ, ਗਉੜੀ, ਆਸਾ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਪੂਰੀ, ਗੂਜਰੀ, ਗੰਧਾਰੀ ਦੇਵ, ਬਿਹਾਗੜਾ ਸੁਹਾਏ ਹੈ। ਵਡਹੰਸੁ, ਸੋਰਠਿ, ਧਨਾਸਰੀ ਔ ਜੈਤਸਰੀ, ਟੋਡੀ ਤੇ ਬੈਰਾੜੀ, ਤਿਲੰਗ, ਸੂਹੀ ਛਾਏ ਹੈ। ਬਿਲਾਵਲੁ ਤੇ ਗੋਂਡ, ਰਾਮਕਲੀ, ਨਟ, ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ, ਮਾਰੂ

ਤੇ ਤੁਖਾਰੀ, ਕੇਦਾਰਾ, ਭੈਰਉ ਭਾਏ ਹੈ। ਬਸੰਤ, ਸਾਰੰਗ, ਮਲਾਰ, ਕਾਨੜਾ ਕਲਿਆਨ ਰਾਗੁ, ਪ੍ਰਭਾਤੀ, ਬਿਭਾਸ, ਜੈਜਾਵੰਤੀ ਗੁਨ ਗਾਏ ਹੈ ॥੬੧॥

ਸਹਸ ਕ੍ਰਿਤ, ਗਾਥਾ, ਫੁਨਹੇ, ਚਉਬੋਲੇ ਬਾਣੀ, ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ, ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਸਲੋਕ ਬਿਦਤਾਏ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਵੈਯੇ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਮਹਲੇ ਕੇ, ਤੀਜੇ, ਚੌਥੇ, ਪੰਜਵੇਂ ਕੇ ਗੁਣ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈ । ਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਲਿਖੇ ਨੌਵੇ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਸਾਰੀ, 'ਬਲ ਹੋਆ' ਆਪਣਾ ਸਲੋਕ ਲਿਖਵਾਏ ਹੈ। ਮੁੰਦਾਵਣੀ ਤੇ ਰਾਗਮਾਲਾ ਪੂਰਨ ਲਿਖਾਈ ਬੀੜ, ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਗਾਏ ਹੈ ॥੬੨॥

ਸਿੰਘਾਂ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਬਹੁ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਵੋ ਗੁਰੂ, ਸੁਣ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਾਠੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਲਾਇਆ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਅਠਤਾਲੀ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹੇ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਥਾ ਕਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਭਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦਮਦਮਾ ਤਖਤ ਟਕਸਾਲ ਤੋਰੀ, ਬੂਢੇ ਬੈਂਸ ਪੜ੍ਹ ਜਾਵੈ ਵਰ ਏਹੋ ਗਾਇਆ। ਵਿਦਿਆ ਗੁਰਦੇਵ ਦੀਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਰੇ ਸਾਰੇ, ਸ੍ਵੈ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਆਇਆ ॥੬੩॥

ਪਿਆਰੇ [੧]ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ [੨]ਧਰਮ ਸਿੰਘ [੩]ਮਨੀ ਸਿੰਘ, [੪]ਦੀਪ ਸਿੰਘ [੫]ਰਾਮ ਸਿੰਘ [੬]ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਗਾਏ ਹੈਂ । [੭]ਭਾਵਾ ਸਿੰਘ [੮]ਦਾਨ ਸਿੰਘ [੯]ਬੀਰ ਸਿੰਘ [੧੦]ਧੀਰ ਸਿੰਘ, [੧੧]ਮਾਨ ਸਿੰਘ [੧੨]ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ [੧੩]ਜੈ ਸਿੰਘ ਭਾਏ ਹੈਂ। [੧੪]ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ [੧੫]ਅਨੋਖਸਿੰਘ ਅਤੇ [੧੬]ਰਾਇਸਿੰਘ ਸੂਰਾ, [੧੭]ਪਰਮ ਸਿੰਘ [੧੮]ਧਰਮ ਸਿੰਘ [੧੯]ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਆਏ ਹੈਂ। [੨੦]ਲਖਮੀਰ ਸਿੰਘ [੨੧]ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਤੇ [੨੨]ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, [੨੩]ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ [੨੪]ਹਰੀ ਸਿੰਘ [੨੫]ਰੰਗਾ ਸਿੰਘ ਲਾਏ ਹੈਂ ॥੬੪॥

[੨੬]ਭਗਤ ਸਿੰਘ [੨੭]ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ [੨੮]ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜਾਨ, [੨੯]ਕਾਨ ਸਿੰਘ [੩੦]ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ [੩੧]ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਗਾਇਆ। [੩੨]ਦੂਨਾ ਸਿੰਘ [੩੩]ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ [੩੪]ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ [੩੫]ਕਰਮ ਸਿੰਘ, [੩੬]ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ [੩੭]ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ [੩੮]ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਭਾਇਆ। [੩੯]ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ [੪੦]ਦੂਲਾ ਸਿੰਘ [੪੧]ਘਨ ਸਿੰਘ [੪੨]ਮਲ ਸਿੰਘ, [੪੩]ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ਼ਹੀਦ

ਜੋ ਸੁਨਾਇਆ। [੪੪]ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੰਘ [੪੫]ਅਮਰ ਸਿੰਘ [੪੬]ਜੀਤ ਸਿੰਘ [੪੭]ਰੰਗਾ ਸਿੰਘ, [੪੮]ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਹੁ ਸਭੈ ਅਠਤਾਲੀ ਆਇਆ ॥੬੫॥

ਕਰੇ ਉਪਕਾਰ ਗੁਰੂ ਬੀੜ ਰਚ ਅਰਥ ਦਸੇ, ਗੁਰੂ ਕਾਸ਼ੀ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਰਹੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ। ਗਿਆਨੀ ਟਕਸਾਲ ਤੋਰੀ ਭਏ ਹੈ ਬਿਦੇਹ ਸਭੈ, ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਥਾਪੀ ਦੇਇ ਅਰਥ ਕਰੇਵ ਜੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸਜੇ, ਸਭਨਿ ਕੋ ਨਾਲ ਲੀਏ ਕਰੈ ਨਿਤ ਸੇਵ ਜੀ। ਮਾਲਵੇ ਨੂੰ ਤਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇ ਕਰ, ਸੋਧ ਸਿੱਖ ਦਾਸ ਚਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਭੇਵ ਜੀ ॥੬੬॥

ਬਠਿੰਡੇ ਮੇਂ ਗੁਰੂ ਆਏ ਦੇਉ ਕਾਣਾ ਕਢਵਾਏ, ਸਿੰਘ ਝੋਟੇ ਕੋ ਲਿਆਏ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਗਿਰਾਏ ਹੈਂ। ਭਾਈ ਭੂੰਦੜ ਸਿੰਘ ਮਲਿਆਗਰ ਸਿੰਘ ਜੋ, ਜੋਰ ਪੇਖ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਹਰਖਾਏ ਹੈਂ। ਦਿਆਲ ਦਾਸ ਭੁਚੋ ਵਾਸੀ ਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲਿਆਯਾ, ਗੁਰੂ ਕਹੇਂ ਸੁਧਾ ਛਕ ਤਬ ਹਮ ਖਾਏ ਹੈਂ। ਭਾਈ ਕੇ ਚੱਕ ਗਏ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਕਰੀ, ਸੋਹਣੀ ਸਵਾਰ ਜਗਾ ਗੁਰੂ ਸੁਖ ਪਾਏ ਹੈਂ ॥੬੭॥

ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਆਏ ਨੌ ਦਿਨ ਫਿਰ ਰਹੇ, ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੀਏ ਦੱਖਣ ਕੋ ਜਾਂਵਦੇ। ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਚਾਰ ਜੁਗ ਹੋਏ ਤਪ ਕਰ ਰਹੇ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਆਵੈ ਮਿਲ ਗੁਣ ਗਾਂਵਦੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਇ ਹਮੈ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਵੈ ਆਦਿ, ਨਾਦੇੜ ਆਦਿ ਮਾਹਿ ਨੌ ਨੰਦ ਧਿਆਂਵਦੇ। ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਜਾਨ ਤਪ ਜਹਿ ਕੀਆ ਭਾਰੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਤਿ ਲੀਨ ਹੋਵੈਂ ਤਹਿ ਭਾਂਵਦੇ ॥੬੮॥

ਸਰਸੇ ਮੇ ਆਏ ਗੁਰੂ ਜੋਤਸ਼ੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਿਲਾ, ਨੌਹਰ ਨੱਗਰ ਮਰੇ ਕਬੂਤਰ ਜਿਵਾਏ ਹੈਂ। ਨੌਹਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਮੋਹਰ ਕੋ ਸਿੰਘ ਆਨ ਲੂਟੈਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਬਚਨ ਏ ਪੂਰੇ ਭਏ ਆਏ ਹੈਂ । ਭਾਤਰਾਂ ਮੇ ਗੁਰੂ ਆਏ ਰੂਪੇ ਸੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ, ਪਲੰਘ ਬਨਾਵੈ ਨਿਤ ਨਵਾਂ ਜਹਿ ਜਾਏ ਹੈਂ। ਸੁਹੇਵਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਆਇ ਕਮਰ ਕਸਾ ਖੋਲ, ਜੰਡ ਕੋ ਪਿਪਲ ਖਾਇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਪਾਏ ਹੈਂ ॥੬੯॥

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਡਲ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਭੱਜ

ਆਇ, ਰੁਮਾਲ ਭੇਜੇ ਮੁੜੇ ਨਾਹਿ ਮਰੇ ਦੁਖ ਪਾਇਕੇ। ਮੱਧੂ ਸਿਆਣੇ ਪੁਰ ਆਇ ਚਰਚਾ ਬਹੁਤ ਭਈ, ਚੇਤਨਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਿੱਖ ਭਯੋ ਦੁਖ ਘਾਇਕੇ। ਮਾਰਵਾੜ ਆਇ ਗੁਰ ਨਰੈਣ ਪੁਰ ਡੇਰਾ ਕੀਆ, ਦਾਦੂ ਦੁਆਰੇ ਤੀਰ ਕੋ ਝੁਕਾਇਆ ਸੁਭਾਇਕੇ। ਸਿੰਘਾਂ ਤਨਖਾਹ ਲਾਈ ਗੁਰੂ ਪਰਵਾਨ ਕਰੀ, ਖਾਲਸਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੂਆ ਪੰਥ ਕੋ ਸਿਖਾਇ ਕੇ ॥੭੦॥

ਜੈਤ ਸਾਧ ਚਰਚਾ ਕਰੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਰਹਿਣੇ ਕੀ, ਗੁਰੂ ਧਰਮ ਰਾਖੀ ਹਿਤ ਬੀਰ ਰਸ ਗਾਇਆ। ਬੀਰ ਰਸ ਸਾਥ ਰਾਖੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹੈ ਸਾਧ ਜਨੋ, ਗਰੀਬ ਸਾਧ ਰਾਖਣੇ ਕੋ ਗੁਰੂ ਜਗ ਆਇਆ। ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਵਣੇ ਕੋ ਮੂਲ ਤੋਂ ਪੁਟਾਵਣੇ ਕੋ, ਧਰਮ ਰਖਾਵਣੇ ਕੋ ਬੀਰ ਬਣੇ ਭਾਇਆ। ਰਿਦੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਧਾਰਾ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਗਿਆਨ ਭਾਰਾ, ਤਨ ਸੂਰਬੀਰ ਸਾਜੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਬਾਇਆ ॥੭੧॥ ਜੈਤ ਸਾਧ ਚਰਨੀ ਪਿਆ ਨਿਉਂਦਾ ਗੁਰ ਡੇਰੇ ਕੀਆ, ਬਾਜਾਂ ਕੋ ਬਾਜਰੀ ਮੋਠ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਛਕਾਏ ਹੈਂ। ਮਾਧੋ ਕੀ ਕੁਚਾਲ ਕਹੀ ਸੇਜਾ ਉਲਟਾਏ ਸਹੀ, ਬੀਰ ਤਿਸ ਵਸ ਰਖੇ ਧੋਖਾ ਨਹਿ ਖਾਏ ਹੈਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਜੈਤ ਤੋੜਾਂਗੇ ਮਾਣ ਤਿਸ, ਬੀਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕੋ ਚੱਲਣੇ ਨ ਪਾਏ ਹੈਂ। ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਬੰਦਾ ਤਿਸ ਸੁਧਾ ਕੋ ਅਚਾਇ ਕਰ, ਲਵਾਂਗੇ ਸੇਵਾ ਦੋਖੀ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁਕਾਏ ਹੈਂ ॥੭੨॥

ਮਰਿਆ ਔਰੰਗਾ ਗੁਰੂ ਜ਼ਫਰ ਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕਰ, ਐਸੇ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਚਲੇ ਅਗੇ ਜਾਏ ਹੈਂ। ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਬਿਦੇਹ ਮੁਕਤ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਗਏ, ਤੇੜ ਕੱਛ ਸਿਰ ਪਾਗ ਚਾਦਰ ਹੰਢਾਏ ਹੈਂ। ਕਰ ਵਿਚ ਸਾਂਗ ਰਹੀ ਗੁਰ ਦਲ ਸੰਗ ਰਹੈ, ਗੁਰ ਮਹਿਲਾਂ ਦਮਦਮੇ ਤੋਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਧਾਏ ਹੈਂ। ਬਘੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਆਏ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰੀਚਕ ਕੋ ਥਾਨ ਦੇਖਾ, ਡੇਰੇ ਉਤਰਾਏ ਰਹੇ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਏ ਹੈਂ ॥੭੩॥ ਤਾਰਾ ਆਜ਼ਮ ਰਾਜ ਸਾਂਭ ਬਹਾਦਰ ਕੋ ਮਾਰਾ ਚਾਹੇ, ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਤੀ ਤਿਸ ਰਾਏ ਹੈ। ਗੁਰ ਸ਼ਰਣਾਈ ਗਹੋ ਜਾਨ ਸ਼ਾਹ ਬਚ ਰਹੈ, ਸੁਣਕੇ

ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਭਾਈ ਕੋ ਪਠਾਏ ਹੈਂ। ਭਾਈ ਬਿਨੈ ਆਨ ਕਰੀ ਗੁਰਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕਈ, ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਭੇਜ ਜੰਗ ਕੋ ਕਰਾਏ ਹੈਂ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਪੰਜੇ ਸ਼ਾਹ ਕੋ ਤਿਆਰ ਕੀਆ, ਰਾਜ ਗੁਰ ਦੇਵੈ ਤੋਹਿ ਸ਼ਰਨ ਰਹਾਏ ਹੈਂ ॥੭੪॥ ਚੰਬਲ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਈ ਲੱਖ ਫੌਜ ਸੰਗ, ਤੋਪਾਂ ਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ ਬਹੁ ਤਾਰਾ ਰਿਹਾ ਗਾਜ ਹੈ। ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ ਨਾਲ ਬਹਾਦਰ ਕੇ ਸਿੰਘ ਪੰਜ, ਹੋਯਾ ਜਬ ਜੰਗ ਏਹਦੀ ਫੌਜ ਗਈ ਭਾਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਬਿਰਦ ਜਾਨ ਨਿਜ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਨਿ ਗਿਨ ਫੌਜ, ਆਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇਖੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁਖ ਸਾਜ ਹੈ। ਤਾਰਾ ਆਜ਼ਮ ਫੌਜ ਮਾਰੀ ਚੌਦਾਂ ਉਮਰਾਵ ਸੰਗ, ਸਤਿਗੁਰ ਤੀਰ ਛੱਡੇ ਜੋੜ ਦੋਏ ਛਾਜ ਹੈ ॥੭੫॥ ਤਾਰਾ ਜੰਗ ਵਿਚ ਡਿਗਾ ਗੁਰੂ ਦੋਇ ਤੀਰ ਮਾਰੇ, ਸੀਸ ਤਿਸ ਪਾਰ ਪਾੜੇ ਭਜੇ ਸਭ ਕੋਏ ਹੈ। ਬਹਾਦਰ ਕੋ ਰਾਜ ਦੀਆ ਕੀਟ ਹੁਤੋ ਫੀਲ ਕੀਆ, ਮਿਰਗ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਕਰ ਸਭ ਦੁਖ ਖੋਏ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਆਏ ਝੋਟੇ ਤੋਂ ਹਾਥੀ ਹਰਾਏ, ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਤੀਰ ਛੋਰ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਢੋਏ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨੌਵੇਂ ਸੀਸ ਗੰਜ ਦੇਗ ਪਰਸ਼ਾਦਿ ਵੰਡ, ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਆਪ ਬਨਵੋਏ ਹੈ ॥੭੬॥

ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਪਾਏ ਭੇਟਾ ਅਨਿ ਗਨਿ ਆਏ, ਕਾਮਨਾ ਪੁਰਾਏ ਸਭ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਵਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੀ ਗਾਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਬਹੁ, ਰੋਗ ਮੇਟ ਦੇਹ ਅਲੋਪ ਕਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤੇ। ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸੀਸ ਦੀਆ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਰਾਖ ਲੀਆ, ਦਿੱਲੀ ਰਾਜਾ ਤੁਰਕ ਨ ਫੇਰ ਸੁਪਤਾਵਤੇ। ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਬਹੁ ਕੀਆ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਦੀਆ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਿਜੈ ਸਭਾ ਮੇ ਸੁਹਾਵਤੇ ॥੭੭॥ ਬੇੜੀ ਚੜ੍ਹ ਸੈਲ ਕੀਆ ਜਮਨਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੀ, ਦਿੱਲੀ ਮਿਲੀ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਮਾਤਾ ਤਿਸ ਨਾਲ ਤੋਰੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਨੀਤ ਹੋਇ ਰਮਦਾਸ ਜਾਏ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਨੈ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਗੁਰਾਂ ਅਗੇ, ਆਪ ਦਾ ਸਰੂਪ ਕੋਈ ਈਹਾਂ ਛਡਿਵਾਏ ਹੈ। ਸੁੰਦਰੀ ਮਹਿਲ ਗੁਰਾਂ ਦਿੱਲੀ ਠਹਿਰਾਈ ਕਹਿ,

ਧੀਰਜ ਗਿਆਨ ਲਿਵ ਰੂਪ ਨਿਜ ਲਾਏ ਹੈ ॥੭੮॥
ਸ੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਕੌਰ ਗੁਰ ਚਰਨਾ ਮੇਂ ਸੀਸ ਰਖ, ਬੰਦਨਾਂ ਕੋ ਕੀਨ
ਮਨ ਸੰਗ ਗੁਰ ਜਾਏ ਹੈ। ਤਨ ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਮੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਖ ਸੰਗਤਿ
ਮੇ, ਪਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਗੁਰ ਰੂਪ ਕੋ ਧਿਆਏ ਹੈ । ਦਿੱਲੀ ਮੇ ਦਰਸ ਦੇਇ
ਚਲੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ, ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸੰਗ ਰਹੀ ਨਿੱਤ ਦਰਸਾਏ ਹੈ। ਦਲ
ਸਭ ਸਿੰਘ ਚਲੇ ਬਾਈ ਸੌ ਹੋਇ ਭਲੇ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਗਿਆਨ ਰੰਗੀ ਬਹੀਰ
ਸਭ ਧਾਏ ਹੈ ॥੭੯॥ ਮਥਰਾ ਮੇ ਆਏ ਗੁਰੂ ਥਾਨ ਸਭ ਫਿਰ
ਦੇਖੇ, ਸਿੰਘ ਢਾਲ ਕਪਿ ਗਹੀ ਗੁਰੂ ਮੰਗਵਾਈ ਹੈ। ਆਗਰੇ ਬਿਰਾਜੇ
ਆਇ ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਆਣ ਮਿਲਾ, ਭੇਟਾ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਕਰੀ ਸੁਖ
ਪਾਈ ਹੈ। ਵਜੀਦੇ ਆਦਿ ਪਕੜੌਣੇ ਦਾ ਕੌਲ ਨਹਿ ਪੂਰਾ ਕੀਆ, ਪਿਤਾ
ਸਮ ਖੋਟਾ ਜਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਲਾਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਹ ਤੈਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆ ਤਾਰੇ
ਤਾਂਈਂ ਮਾਰ ਲੀਆ, ਲਈ ਵਡਿਆਈ ਨਹਿ ਦੁਸ਼ਟ ਫੜਾਈ ਹੈ ॥੮੦॥
ਤੈਨੂੰ ਰਾਜ ਜਿਵੇਂ ਦੀਆ ਤੈਸੇ ਫੜੇਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਕੋ, ਤੇਰੇ ਭਾਗ ਨਾਹੀਂ
ਤੈਂ ਬਚਨ ਨਹਿ ਮਾਨਿਆਂ। ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਕੋ ਮਾਰਨਾ ਸੀ ਚਾਹਤੇ ਕੇਵਲ
ਅਸੀਂ, ਮੁਲਕ ਆਰਾਮ ਵਸੇ ਤੈਂ ਨਹਿ ਜਾਨਿਆਂ। ਹੱਛਾ ਕਰਤਾਰ ਭਾਵੇ
ਹੋਵਨੀ ਹੈ ਸੋਈ ਬਾਤ, ਦੇਸ ਬਹੁ ਉਜੜੇਗੋ ਸਿੰਘ ਗਜੈ ਭਾਨਿਆ।
ਸਿੱਖ ਬੰਦਾ ਏਕ ਭੇਜੈਂ ਦੁਸ਼ਟ ਸਭ ਨਾਸ ਕਰੈ, ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਦੀਆ ਰਾਜ
ਜੋਗ ਪ੍ਰਗਟਾਨਿਆਂ ॥੮੧। ਸ਼ਾਹ ਸੁਣ ਮੋਨ ਰਿਹਾ ਰਿਦੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ
ਭਯਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਚਰਨਾਂ ਮੇ ਮਸਤਕ ਟੇਕਿਆ। ਖਾਨ ਖਾਨਾ ਪ੍ਰੇਮੀ
ਮਿਲਾ ਬਾਗ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਕੀਨ, ਨੌ ਨਿਧਾ ਪੰਡਿਤ ਜੋ ਗੁਰੂ ਰਸ
ਮੇਕਿਆ। ਸਜਿਆ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀਰਤਨ ਗਾਨ ਕੀਆ, ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ
ਸਭ ਆਏ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਬੇਕਿਆ। ਜੰਗ ਚਮਕੌਰ ਦੇਖਾ ਤੁਰਕਾਂ ਸਰਾਹੇ
ਤੀਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਛਾਡੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਏਕਿਆ ॥੮੨॥
ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀਸ ਆਂਦਾ, ਵੇਖਿਆ ਨੌਰੰਗੇ,

ਜਬ ਸੂਰ ਮੁਖ ਹੋਇਆ । ਵਿਚ ਚਮਕੌਰ ਦੱਸ ਲੱਖ ਫੌਜ ਮਾਰੀ ਗੁਰੂ,
ਤੀਰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਹੀ ਪਰੋਇਆ। ਸਿੱਖ ਕਰਾਮਾਤੀ ਵੇਖੇ
ਸੀਸ ਫਿਰ ਨਰ ਹੋਯਾ, ਸਿੰਘਾਂ ਸਸਕਾਰ ਕੀਆ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੋਇਆ ।
ਧੰਨ ਸਿੱਖ ਸਿਦਕੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਜੈਸੇ, ਭੁਖੇ ਰਹਿ ਸੀਸ ਦੀਏ ਧੰਨ
ਗੁਰੂ ਸੋਇਆ ॥੮੩॥ ਕਾਜੀ ਪੀਰ ਮਿਲ ਆਏ ਕਰਾਮਾਤ ਦੇਖੀ
ਚਾਹੀ, ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਹਾ ਕਾਲ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ। ਫੇਰ ਅਜੇ ਦੇਖੀ ਚਾਹੈ
ਮੋਹਰਾ ਦਿਖਾਈ ਗੁਰੂ, ਇੱਛਾ ਰਿਦੇ ਅਜੇ ਰਹੀ ਕਹੀ ਜੀਭ ਬਾਤ ਹੈ।
ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਾਮਾਤ ਮਾਂਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪਾਸੋਂ, ਤੇਗਾ ਚਮਕਾਯਾ ਪੇਖ
ਡਰੇ ਹੋਇ ਘਾਤ ਹੈ। ਕਾਲੁ, ਧਨੁ, ਜੀਭੁ, ਤੇਗੁ, ਕਰਾਮਾਤ ਚਾਰੋਂ ਵੀਚ,
ਸੁਣ ਕਾਜੀ ਬਿਸਮੇ ਹੋ ਗੁਰੂ ਬਲਿ ਜਾਤ ਹੈ ॥੮੪॥
ਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈਂ ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਖੋਟ ਰਿਦੇ ਦੂਰ ਕਰੋ, ਖੋਟੀ ਮੋਹਰ ਕਲਮੇ
ਭੀ ਲਿਖੇ ਨ ਬਿਕਾਤ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਜਤ ਸਤ ਰਾਖਾ ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ
ਮਾਰਾ, ਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਚਲੈ ਦੱਖਣ ਜਿ ਤਾਤ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਕੀ ਪੂਜਾ
ਕਰੀ ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਚਲੇ ਪ੍ਰਭੂ, ਨਰਬਦਾ ਨਦੀ ਤੇ ਡੇਰਾ ਕੀਆ ਭਲ ਭਾਂਤ
ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਗਏ ਘਾਸ ਤੇ ਬਖੇੜਾ ਭਯਾ, ਜੰਗ ਤੁਰਕ ਸਿੰਘਾਂ
ਹੋਆ ਬੀਰ ਰਸ ਗਾਤ ਹੈ ॥੮੫॥ ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲ ਦੋਹਾਂ ਦਾ
ਕਰਾਇ ਰਹੇ, ਗੋਲੀ ਆਣ ਵਜੀ ਭਏ ਨਦੀ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਸੁਣ ਕਰ ਪਿਆਰੇ ਕੋ ਸਰਾਹਿਆ ਬਹੁ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਆਗਿਆਕਾਰੀ
ਜੋਤੀ ਰਸੀਦ ਹੈ। ਹੱਥੀਂ ਸਸਕਾਰਾ ਗੁਰੂ ਕੀਰਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕੀਆ, ਧੰਨ
ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇਰਾ ਜਗਤ ਮੁਰੀਦ ਹੈ । ਸ਼ਾਹ ਸੁਣ ਦੋਸ਼ੀ ਆਂਦੇ ਕਰੋ ਕੈਦ
ਮਾਰੇ ਚਾਹੇ, ਨਦੀ ਵਿਚ ਡੋਬ ਦਿਹੋ ਸੌਣ ਮੌਤ ਨੀਂਦ ਹੈ ॥੮੬॥
ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਭ ਬਚਨ ਸੁਨਾਏ ਤਬ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜੈਸਾ ਪ੍ਰੇਮੀ
ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਵਨਾ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਸ ਭਰੇ ਗੁਰੂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਭ ਛਾਡ ਦੀਏ,
ਦੰਡ ਨਹਿ ਕੋਈ ਦੀਆ ਪਤਿਤਾਂ ਕੇ ਪਾਵਨਾ। ਮੌਤੋਂ ਸਭ ਬਚ ਗਏ

ਦਸਮੇਸ਼ ਕਰੈ ਗਾਵਨਾ । ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਤੁਰਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਰੈ ਗਾਵਨਾ । ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਪੂਤ ਮਿਲੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਾਰੇ, ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਕੰਨਿਆਂ ਕਿਉਂ ਤੁਰਕ ਦਿਵਾਵਨਾ ॥੮੭॥ ਕਸਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਗਊ ਆਪ ਪਕੜਾਂਵਦੇ ਹੋ, ਸੁਣ ਰਾਜੇ ਭੁੱਲ ਮੰਨੇ ਆਗੇ ਨਹਿ ਹੋਵਸੀ । ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਾ ਤੁਰਕਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦ ਬਚੀ, ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਡੋਲੇ ਨਹੀ ਦੇਣੇ ਲੇਹੁ ਜੋਵਸੀ । ਰਾਜੇ ਬਹੁ ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਸ਼ਾਹ ਗੁਰਾਂ ਸੰਗ ਚਲੈ, ਬੁਰਹਾਨ ਪੁਰ ਆਏ ਮਿਲੇ ਸਿੱਖੀ ਬੋਵਸੀ । ਸਾਧੂ ਗੁਰ ਦਰਸ ਪਾਏ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਥ ਰਿਹਾ, ਨਿਉਂਦਾ ਛਕਾਇ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਚੋਵਸੀ ॥੮੮॥ ਆਗੇ ਸਣੇ ਸਣੇ ਚਲੇ ਤਾਰੈ ਨਿਜ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਕੋ, ਕਰਕੇ ਮੁਕਾਮ ਅਮਰਾਵਤੀ ਵਿਰਾਜਤੇ । ਸਿੱਖ ਸਖਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰਭੁ ਬਸਮਤ ਗਾਉਂ ਆਇ, ਪਹੁੰਚੇ ਨਦੇੜ ਅਬਿਚਲ ਮਹਾ ਰਾਜਤੇ । ਤੰਬੂ ਸ਼ਮਿਆਨੇ ਲਗੇ ਸਿੰਘ ਸਭ ਉਤਰੇ ਹੈਂ, ਸੰਗਤਿ ਸਾਹਿਬ ਟਿਕੇ ਸਭ ਸੁਖ ਸਾਜਤੇ । ਮਾਲ ਟੇਕਰੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੁਪਤ ਖਜਾਨਾ ਕਢੇ, ਸੰਗਤਿ ਸਾਹਿਬ ਆਣ ਦਿੱਤਾ ਰੱਖ ਲਾਜਤੇ ॥੮੯॥

ਢਾਲੇ ਭਰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਬਿਨਾ ਮੰਗੇ ਸਿੰਘਾਂ ਤਾਂਈਂ, ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਚਲੇ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿਤੇ । ਰੌਲਾ ਬਹੁ ਪਏ ਜਬ ਸ਼ਾਹ ਬਹੁ ਮਾਯਾ ਭੇਜੀ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸਿੰਘ ਗਾਜੈ ਮਨ ਅਹਿਲਾਦਤੇ । ਬਾਈ ਸੌ ਸਿੰਘ ਰਹੈ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਗ, ਮਰਹਟੇ ਸਿੰਘ ਸਜੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਆਦਿਤੇ । ਸ਼ਾਹ ਸਭ ਦੱਖਣ ਜਿੱਤੀ ਗੁਰੂ ਵਰ ਦਾਨ ਦੀਏ, ਗੁਦਾਵਰੀ ਕੇ ਤੀਰ ਗੁਰੂ ਰਹੇ ਹੈ ਅਜ਼ਾਦਤੇ ॥੯੦॥ ਸਿੰਘ ਸਭ ਨਾਲ ਲੀਏ *ਬਾਜ ਅਸਵਾਰ †ਥੀਏ, ਆਏ ਗੁਰ ਬਾਗ ਵਿਚ ਸਜੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ । ਮਾਧੋ ਦੇ ਪਲੰਘ ਬੈਠੇ ਚੇਲੇ ਸਭ ਨੱਠ ਗਏ, ਜਾਇ ਕੇ ਪੁਕਾਰੇ ਇਕ ਆਯੋ ਤੇਜਵਾਨ ਹੈ । ਸੇਜਾ ਤੇਰੀ ਬੈਠ ਗਏ ਸਿੰਘਾਂ ‡ਅਜਾਪੂਤ ਹਏ, ਬਾਗ ਕੋ ਵੈਰਾਨ ਕੀਏ ਆਏ ਦੁਖ ਮਾਨ ਹੈ । ਸੁਣ ਕਰ ਬੰਦੇ ਤਬ ਬੀਰ ਚਾਰ ਭੇਜੇ ਸਭ, ਪਲੰਘ

*ਘੋੜੇ ਪਰ । †ਹੋਏ । ‡ਬੱਕਰੇ ਮਾਰੇ ।

ਉਲਟਾਇ ਮਾਰੋ ਭੈ ਮਮ ਜਾਨ ਹੈ ॥੯੧॥ ਬੀਰ ਧਾਇ ਆਏ ਤਬ ਗੁਰੂ ਸੇਜ ਹੱਲੀ ਨਹਿ, ਚਾਰੋਂ ਪਾਵੇ ਚਾਰ ਤੀਰ ਅਗਨੀ ਜਿਉਂ ਤੇਜ ਹੈਂ । ਨੇੜੇ ਨਹਿ ਬੀਰ ਆਵੇਂ ਤੇਜ ਨਾਲ ਸੜੇ ਜਾਵੇਂ, ਮਾਧੋ ਜਹਾਂ ਬੈਠਾ ਬਾਹਰ ਆਏ *ਰੰਗ ਰੇਜ ਹੈ । ਵਲੀ ਅਵਿਤਾਰ ਕੋਊ ਕੈਧੋਂ ਭਗਵਾਨ ਆਪ, ਚਲ ਆਪ ਵੇਖੋ ਰਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭੇਜ ਹੈ । ਬੀਰ ਜਬ ਹਾਰ ਆਏ ਮਾਧੋ ਮਨ ਚਿੰਤਾ ਭਈ, ਆਪ ਨਾਲੋਂ ਬਲੀ ਜਾਣੇ ਸ਼ਕਤੀ ਰਖੇਜ ਹੈ ॥੯੨॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਮਾਧੋ ਸ਼ਕਤੀ ਵੇਖ ਕੇ, ਆਇ ਪਇਆ ਸ਼ਰਨਾਇ ।
ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਮੇ ਸੀਸ ਰਖ, ਮਾਫੀ ਲੈ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥੯੩॥
ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਛਿਓ ਨਾਮੁ ਕਿਆ, ਬੰਦਾ ਮੈਂ ਗੁਰਦੇਵ ।
ਬੰਦਾ ਬਣ ਟਹਿਲੈ ਲਗੋ, ਕਹਿ ਗੁਰ ਦੇਵੋ ਸੇਵ ॥੯੪॥

ਕਬਿੱਤ—ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੋ ਹੇਰ ਕਰ, ਕੀਆ ਬੰਦਾ ਆਪਣਾ ਸੋ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਹੈ । ਖੋਹ ਲਈ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਹੱਕ ਇਹ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਭੂ, ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਿਖ ਗੁਰੂ ਸਮ ਸ਼ੇਰ ਹੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਵਾਇ ਨਾਮੁ ਰੱਖਿਆ ਸੋ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬੰਦਾ ਆਖਦੇ ਦਲੇਰ ਹੈ । ਤੀਰ ਪਾਂਚ ਬਖਸ਼ੇ ਸੋ ਬਿਪਤਾ ਮੇਂ ਚਿੱਲੇ ਜੋੜੀਂ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਲ ਆਨ ਕਰੈ ਫਤੇ ਬਿਨ ਦੇਰ ਹੈ ॥੯੫॥ ਗੁਰੂ ਨ ਸਦਾਵਣਾ ਤੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਰਹਿਣਾ ਸਦਾ, ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਗੱਦੀ ਨਹਿ ਲਾਵਣੀ ਕਦਾਂਚ ਭੀ । ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੇ ਰਹਿਣਾ ਮਿਲ ਕਰ ਤੂੰਹੀ, ਪੰਥ ਨ ਚਲਾਵਣਾ ਜੋ ਆਪਦਾ ਹੀ ਜਾਂਚ ਭੀ । ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਿਆਹ ਸਨਬੰਧ ਕਰੋ, ਸਰਹਿੰਦ ਢਾਹਿ ਹਲ ਫੇਰਨਾ ਏ ਸਾਂਚ ਭੀ । ਨਾਮੁ ਅਭਿਆਸੁ ਕਰੋ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇ ਗਾਲੋ, ਵਜੀਦਾ ਤੇ ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਗੰਗੂ ਦਿਓ ਆਂਚ ਭੀ ॥੯੬॥

ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਥੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੇਂ ਬੰਦੇ ਤੁਮ ਚਾਲਨਾ । ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਮੇਰਾ ਬੰਦੇ ਬਣ

*ਗੁਸੇ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰਚੇ ਬੀਰ ਆਏ ।

ਰਹੀਂ ਚੇਰਾ, ਖਾਲਸੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨ ਹੋਵੀਂ ਕਿਸੇ ਕਾਲਨਾ। ਜਤ ਸਤ ਪੂਰਾ ਰਖੀਂ ਜਿੱਤ ਸਭ ਥਾਨ ਹੋਊ, ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਪਾਇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲਨਾ। ਸਾਬਤ ਜੇ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾ ਆਗਿਆ ਮੇਂ ਚਲੈ ਜਗ, ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਗਰੀਬੀ ਰਖੀਂ ਸੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਨਾ ॥੯੭॥ ਆਗਿਆ ਜੇ ਮੰਨੀ ਨਾਹਿ ਹੋਵੇਂਗਾ ਖੁਆਰ ਬਹੁ, ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਤੇਜ ਜਾਇ ਬੀਰ ਨ ਸਹਾਇ ਹੋ। ਬੰਦੇ ਗੁਰ ਸਿਖ ਧਾਰੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਭੀ ਤਿਆਰੀ, ਖਾਲਸਾ ਬਖਸ਼ ਦੀਆ ਗੁਰ ਸੰਗ ਜਾਇ ਹੋ। ਭਏ ਸਭ ਤਿਆਰ ਤਬ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਲਈ, ਖਾਲਸੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰੀ ਦੁਸ਼ਟ ਦਬਾਇ ਹੋ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘਾਂ ਜੰਗ ਕਰੇ, ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਭੇਜੇ ਗੁਰ ਸਿੰਘ ਮਿਲੋ ਆਇ ਹੋ ॥੯੮॥ ਪੜ੍ਹ ਹੁਕਮ ਨਾਮੇ ਆਇ ਮਿਲੇ ਬੰਦੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ, ਮਾਰਿਆ ਸਢੌਰਾ ਸਾੜੀ ਕਬਰ ਸੋ ਪੀਰ ਕੀ। ਫੇਰ ਸਰਹਿੰਦ ਮਾਰੀ ਫੜਿਆ ਵਜੀਦਾ ਤਬ, ਅੱਗ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਾੜ ਪੇਖੀ ਤਕਸੀਰ ਕੀ। ਫਤੇ ਗੜ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਬੁਰਜ ਸਾਜ ਦੀਆ, ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਥਾਨ ਬਣਾ ਐਸੀ ਤਦਬੀਰ ਕੀ। ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੀਆ ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਮਾਰ ਲੀਆ, ਗੰਗੂ ਹੋ ਖੁਆਰ ਮੂਆ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਭੀਰ ਕੀ ॥੯੯॥

ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਭ ਥਾਨ ਬਣੇ, ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਸਭ ਖਾਲਸਾ ਉਚਾਰਤੇ। ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਵਾਰੇ ਬਣੇ ਸਭ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਲੰਗਰ ਚਲਤ ਬਹੁ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰਤੇ। ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਦਲ ਹਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਕੀਆ ਕਬਜ਼ੇ ਮੇਂ, ਰਾਜੇ ਬਾਈਧਾਰ ਹਾਰੇ ਮਾਰੇ ਕਰ ਖੁਆਰਤੇ। ਜਿੱਤ ਭਈ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਹੈ, ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਭਯੋ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀ ਹਾਰਤੇ ॥੧੦੦॥ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੂਲੇ ਡਰਗੇ ਪਹਾੜੀ ਤੁਰਕ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਈਨ ਮੰਨੀ ਰਾਜ ਕੋ ਨਸਾਇ ਕੇ। ਭਯੋ ਰਾਜ ਖਾਲਸੇ ਕਾ ਜੀਤ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਜੈ, ਦੂਖ ਸਭ ਭੂਲੇ ਭਏ ਸੂਖ ਸਭ ਆਇ ਕੇ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਖਬਰ ਭੇਜੀ ਬੰਦੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ, ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੁਸ਼ਟ

ਮੂਏ ਸਭ ਧਾਇ ਕੇ। ਮਾਰਿਆ ਵਜੀਦਾ ਦੋਖੀ ਪਹਾੜੀ ਸਭ ਨਾਸ਼ ਕੀਏ, ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਪਰਜਾ ਗੁਰੂ ਸਰਣਾਇ ਕੇ ॥੧੦੧॥ ਰਾਜ ਸਭ ਕਾਇਮ ਹੋਯਾ ਸੁਣ ਗੁਰ ਮੁਦ ਭਏ, ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਕਾ ਭਯੋ ਬਲੀ ਸੁਖ ਦਾਇ ਹੈ। ਆਪ ਵਿਚ ਮੇਲ ਰਖੋ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਰਸ ਚਖੋ, ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਬਿਦਾਰੋ ਕਰੋ ਦੀਨ ਕੀ ਸਹਾਇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘਾਂ ਤਾਈਂ ਦੀਆ ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਰਾਖ ਲੀਆ, ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਇ ਗੁਰੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇ ਹੈ। ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਕਰੈ ਖਾਲਸਾ ਸਰੂਪ ਸਦਾ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਧਰਮ ਸਾਚ ਕੋ ਚਲਾਇ ਹੈ ॥੧੦੨॥ ਰਹੇ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੱਖ ਬਹੁ ਦਰਸੈ ਆਇ, ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਲੱਖਾਂ ਤਾਰੇ ਜਗਤੇਸ ਹੈ। ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਮਿਲਾ ਆਇ ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕਾ ਕਰ, ਬੇਨਤੀ ਅਲਾਈ ਆਪ ਕੀਆ ਜੰਗ ਦੇਸ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਭੀ ਕੋ ਹਾਲ ਰਹੇ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਸਾਂਭ ਰਾਜ, ਗੁਰੂ ਕਿਹਾ ਧੀਰ ਧਰੋ ਮਿਲੋ ਸਿੰਘ ਭੇਸ ਹੈ। ਹੀਰਾ ਭੇਟ ਸ਼ਾਹ ਦੀਆ ਗੁਦਾਵਰੀ ਮੇ ਗੁਰੂ ਡਾਰਾ, ਹੋਇ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕੀਮਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ॥੧੦੩॥ ਗੁਰੂ ਕਿਹਾ ਸ਼ਾਹ ਲੇਵੋ ਕਢ ਹੀਰਾ ਪੇਖ ਨਿਜ, ਵੜ ਨਦੀ ਵੀਚ ਪੇਖੇ ਢੇਰ ਲਗੇ ਖਾਨ ਹੈ। ਮਾਣ ਤਜ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਨਾਂ ਮੇਂ ਸ਼ਾਹ ਝੁਕਿਓ, ਹੀਰਿਆਂ ਖਜ਼ਾਨੇ ਪੇਖੇ ਜਾਵਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੋਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਆਏ ਗੁਰ ਪਦ ਸੀਸ ਨਾਏ, ਬੰਦੇ ਕੋ ਵਿਗਾੜ ਕਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਣਾਨ ਹੈ। ਕਰ ਤਿਸ ਵਿਆਹ ਲਿਆ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਗੱਦੀ ਚਾਹੈ, ਗੁਰੂ ਆਪ ਬਣਾ ਲੋੜੈ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਤ ਠਾਨ ਹੈ ॥੧੦੪॥

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਹਾ ਖਾਲਸਾ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੋਇ, ਬੰਦਾ ਆਪ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ਸਿੰਘੋ ਸੁਣ ਲੀਜੀਐ। ਤਾਕਤ ਸੋ ਨਾਸ਼ ਹੋਇ ਬੀਰ ਨ ਸਹੈਤਾ ਕਰੈ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਲ ਆਣ ਨਹਿ ਰਖਿਆ ਕਰੀਜੀਐ। ਗੁਰ ਕਹਾ ਸ਼ਾਹ ਸੁਣ ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਰਾਜ ਰਹੈ, ਫੇਰ ਨ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਹੋਵੈ ਚਿਤ ਕੀਜੀਐ। ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਬਿਸਮੈ ਹੋ ਗੁਰ ਪਦ ਨਮੋ ਕਰੀ, ਦੱਖਣ ਮੇ ਰਾਜ ਨਿਜ ਕਰੈ ਤੇਜ ਥੀਜੀਐ ॥੧੦੫॥ ਹੀਰੇ ਘਾਟ ਤਪ ਕਰੈ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ,

ਹੈ। ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਤੜਕੇ ਤੇਂ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸ ਕਰੈ ਗੁਦਾਵਰੀ ਕੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ, ਰਹੈ ਜਲ ਥਿਰੇ ਗੁਰੂ ਸਦਾ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਘਾਟ ਨਾਮੁ ਮੀਲ ਪਰੇ ਏਕ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਲਿਵ ਲਾਈ, ਤਾਹਿ ਦੇਗ ਚਲੈ ਖਾਸ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਾਵੈ ਮੂਲਾ ਸਿਆਲ ਕੋਟੀ ਤਾਰ, ਸਹੇ ਦੀ ਜੂਨ ਪਿਆ ਕੀਤੜਾ ਖਲਾਸ ਹੈ ॥੧੦੬॥ ਸ਼ਿਕਾਰ ਘਾਟ ਨਾਮੁ ਤਾਹਿ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਪੌਣ ਆਵੈ, ਗੁਰੂ ਇਉਂ ਬਿਚਰੇ ਹੈਂ ਜਗਤ ਉਧਾਰਤੇ। ਬੰਦਾ ਜਹਿ ਸਿੱਖ ਭਯਾ ਬੰਦਾ ਘਾਟ ਨਾਮੁ ਤਾਹਿ, ਰਹੇ ਹੈਂ ਨਗੀਨੇ ਘਾਟ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰਤੇ। ਸ਼ਾਹਿ ਇਕ ਭੇਟ ਧਰੀ ਨਗੀਨੇ ਕੀ ਆਨ ਤਬ, ਗੁਦਾਵਰੀ ਕੇ ਬੀਚ ਡਾਰਾ ਮਾਨ ਕੋ ਉਤਾਰਤੇ। ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਮਾਨ ਤਜ ਕਿਹਾ ਗੁਰਦੇਵ ਅਗੇ, ਕੀਮਤੀ ਨਗੀਨਾ ਕਿਉਂ ਡਾਰਾ ਬਿਨ ਬਾਰਤੇ ॥੧੦੭॥ ਗੁਰ ਕਹਾ ਗੁਦਾਵਰੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਨਗੀਨਿਆਂ ਕਾ, ਆਪਣਾ ਸਿਆਣ ਕਢ ਵੀਚ ਜਲ ਰਾਸ ਦੇ। ਸ਼ਾਹ ਜਲ ਵੀਚ ਵੜਾ ਲਾਲ ਨਗ ਢੇਰ ਪੜਾ, ਬਿਸਮੇ ਹੋ ਪਦ ਗਹੇ ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਨਾਸ਼ ਦੇ। ਲੰਗ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰ-ਲੰਗਰ ਚਲਾਯਾ ਤਹਾਂ ਭੁੱਖਾ ਨਹਿ ਕੋਇ ਜਾਵੈ, ਦੁਆਰਾ ਦੇਗ ਚਲੈ ਖਾਸ ਦੇ। ਸਿੰਘਨਿ ਨਿਵਾਸ ਜਹਾਂ ਬੁੰਗਾ ਹੈ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ, ਘੋੜਾ ਜਿਹ ਲਾਯਾ ਗੁਰੂ ਦਾਣਾ ਆਦਿ ਘਾਸ ਦੇ ॥੧੦੮॥

ਕੀਲੇ ਹਰੇ ਤੀਨ ਭਏ ਆਗੇ ਪੀਛੇ ਜੋਇ ਥੀਏ, ਇਮਲੀਆਂ ਕੇ ਬਿਰਛ ਬਿਰਾਜੈ ਅਬ ਤੀਕ ਹੈ। ਅਸਕੇਤ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਹਾਂ ਤਪ ਗੁਰੂ ਕਰਾ, ਪੁਰਾਤਨ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈਂ †ਤਹਿਕੀਕ ਹੈ। ਘਾਟ ਤੌ ਨਗੀਨੇ ਪਾਸੋਂ ਤੀਰ ਗੁਰਦੇਵ ਛੋਰਾ, ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਪੇਖੋ ਜਾਇ ਰਹੇ ਕਹਾਂ ਟੀਕ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸਭ ਬਿਸਮੇ ਹੋ ਤੀਰ ਸੰਦੀ ਖੋਜ ਕਰੈ, ਪੁਰਾਤਨ ਮੁਕਾਮ ਕੇ ਸਿੰਘਾ-ਸਨ ਨਜ਼ੀਕ ਹੈ ॥੧੦੯॥ ਤੀਰ ਸਭ ਧਸ ਗਿਆ ਆਇ ਸਿੰਘ ਥਾਨ ਪੇਖ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਸਿਧਾਇ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ਜਾਇ ਥਿਰੇ

---

†ਨਿਸਚੇ ਕਰਕੇ।

ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਸ਼ਰਨ ਆਏ, ਸਤਿਜੁਗ ਆਦਿ ਤੇ ਜੋ ਤਪ ਕਰੇ ਭਾਏ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਦੀਆ ਗੁਰੂ ਮੁਕਤ ਸੋ ਸਭੈ ਕਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਕਰ ਜੋਤਿ ਮੇ ਮਿਲਾਏ ਹੈ। ਨੌ ਨੰਦ ਮਿਲ ਆਏ ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਏ, ਲੀਆ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਲਾਏ ਹੈ ॥੧੧੦॥ ਚਾਰ ਜੁਗੀ ਤਪੀਆਂ ਕੋ ਸੁਧਾ ਜਾਂ ਅਚਾਯਾ ਪ੍ਰਭੂ, ਹੋ ਗਏ ਬਿਦੇਹ ਸਭ ਦੀਆ ਗੁਰ ਨਾਮੁ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਮਾਨਤ ਕੋ ਰਿਖੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸੋਂ ਲਿਆ, ਸਰਬ ਲੋਹ ਬਾਣੀ ਰਚੀ ਜੋਊ ਅਭਿਰਾਮੁ ਹੈ। ਨੌ ਨੰਦ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਮੁਕਤੀ ਕਾ ਦਾਨ ਪਾਏ, ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਮਾਹਿ ਮਿਲੇ ਪਰਮ ਜੋ ਧਾਮ ਹੈ। ਫੇਰ ਨ ਜਨਮ ਧਾਰੈ ਦਰਸ ਮੇ ਲੀਨ ਭਏ, ਧੰਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗਾਵਤੇ ਤਮਾਮ ਹੈ ॥੧੧੧॥

ਥਾਨ ਜਿਸ ਆਏ ਗੁਰੂ ਕਰਿਆ ਮੈਦਾਨ ਸਭ, ਤੰਬੂ ਲਗਵਾਏ ਸਭ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਆ ਥਾਨ ਇਹੁ ਸਾਡਾ ਸਦਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਪੁਰਾਤਨ ਇਹ ਆਪਣਾ ਦਿਖਾਸ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਖੋਦਾ ਜਬ ਗੁਫਾ ਤਹਿ ਬੀਚ ਮਿਲੀ, ਤਪ ਚਿੰਨ ਧੂਣੀ ਪਊਏ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਖਾਸ ਹੈ। ਦਾਵਾ ਤੁਰਕਾਨਿ ਛੋਡਾ ਭੁੱਲ ਮੰਨੀ ਤਿਨਾਂ ਆਪ, ਗੁਰੂ ਕਹਾ ਜਗਾ ਏਹੁ ਸਾਡੀ ਸਭ ਰਾਸ ਹੈ ॥੧੧੨॥ ਸਤਜੁਗ ਬੀਚ ਰਹੇ ਤਪ ਅਸਕੇਤ ਤਬ, ਚਾਲੀ ਕੋਸ ਹੋਤੀ ਇਹੁ ਨਗਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ ਹੈ। ਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰੀ ਨਾਮੁ ਇਸ ਸਾਡਾ ਤਪ ਥਾਨ ਏਹੁ, ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਭਏ ਜਬੈ ਸੁਭ ਭੇਸ ਹੈ। ਦੂਧ ਕੀ ਏਹੁ ਗੰਗਾ ਵਗੈ ਫਲ ਫੂਲ ਤਰ ਬਹੁ, ਸਿਧ ਨਾਥ ਦੇਵ ਸਭੈ ਰਹੇ ਪੁਰੀ ਏਸ ਹੈ। ਤਉ ਭੀ ਹਮ ਮੋਲ ਦੇਹਿੰ ਮੋਹਰਾਂ ਵਿਛਾਈ ਗੁਰ, ਤਖਤ ਕੇ ਥਾਨ ਤਕ ਧੰਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਹੈ ॥੧੧੩॥ ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਮੋਹਰਾਂ ਲੇ ਬੈਨਾਮਾ ਲਿਖ ਦੀਆ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ ਮਾਲਕ ਨ ਆਨ ਹੈ। ਦੁਹੂੰ ਦਿਸ ਰਸ ਰਿਹਾ ਬੁੰਗੇ ਸਿੰਘਾਂ ਸਭ ਲਾਏ, ਪੱਕੇ ਹੈ ਮੁਕਾਮ ਕਰੇ ਦੱਖਣ ਮੇ ਜਾਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਦਾ ਰਹੇ ਸਿੰਘ ਉਪਦੇਸ਼ ਲਹੈ, ਨਾਮੁ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜਪੈ ਸਚਖੰਡ ਥਾਨ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੈ ਬਹੁ ਮਰਹਟੇ ਸਿੰਘ ਸਜੇ,

ਖਾਲਸਾ ਬੇਅੰਤ ਭਯਾ ਗੁਰੂ ਗੁਣ ਖਾਨ ਹੈ ॥੧੧੪॥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ
ਪਾਸ ਆਣ ਲਗੇ ਤਾਂ ਪਠਾਨ ਜੋਊ, ਦੇਖਕੇ ਦੀਵਾਨ ਦੰਗ ਰਹਿੰਦੇ ਹੈਂ
ਹਮੇਸ ਜੀ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜੌਣ ਲਗੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੈਂ, ਬਹੁ ਮਰਹਟੇ
ਸਿੰਘ ਭਏ ਜੰਗ ਭੇਸ ਜੀ। ਈਦ ਬਕਰੀਦ ਵੇਲੇ ਤੁਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਬਣੀ,
ਦਿੰਦੇ ਜੋ ਹਟਾਏ ਗਊ ਘਾਤ ਨਾ ਕਰੇਸ ਜੀ। ਡਾਢੇ ਦੁਖੀ ਹੋਇ ਸਾਂਬਰ
ਸ਼ਾਹ ਸੇ ਤੁਰਕ ਜੈਸੇ, ਗੁਲ ਖਾਂ ਤਾਂਈਂ ਕਹਿਆ ਮਾਰੋ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ॥੧੧੫॥
ਗੁਲ ਖਾਨ ਰੋਜ਼ ਆਵੈ ਦਰਸ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪਾਵੈ, ਪੰਜ ਰੋਜ਼ ਮੋਹਰ ਲਿਜਾਵੈ
ਤਨਖਾਹ ਜੋ। ਚਿਤ ਗਿਆ ਭਰਮ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਰਾਜੇ ਲਖ, ਚੱਕ ਕੇ
ਕਟਾਰ ਪੇਖ ਗੁਰੂ ਕੇ ਖੁਭਾਹ ਜੋ। ਜਾਗੇ ਗੁਰਦੇਵ ਤਬ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰ
ਦੀਨ, ਗੁਲ ਖਾਂ ਨਾਮੁ ਦਿਤਾ ਕਤਲ ਕਰਾਹ ਜੋ। ਨਿਮਕ ਹਰਾਮੀ ਭਯੋ
ਵਾਰ ਕੀਆ ਗੁਰੂ ਪਰ, ਪੈਂਦੇ ਖਾਂ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਨੇ ਕਰੀ ਮੰਦ ਚਾਹ ਜੋ ॥੧੧੬॥
ਗੁਰਾਂ ਤਾਂਈਂ ਦੇਖ ਕਰ ਸਿੰਘਾਂ ਆਇ ਬਿਨੈ ਕਰੀ, ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ
ਕੈਸੇ ਆਣ ਦੀਆ ਆਪਨੇ। ਗੁਰ ਕਿਹਾ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਪੈਂਦੇ ਖਾਨ ਰਖਿਆ
ਸੀ, ਤਾਂ ਕੇ ਇਹੁ ਪੋਤਰੇ ਸੀ ਪਾਸ ਰਹੇ ਜਾਪਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜੋ ਸੀ
ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣੀ, ਏਸ ਲੀਏ ਕਾਰਜ ਇਹ ਭਏ ਜੋਈ ਥਾਪਨੇ।
ਧੀਰ ਦਿੱਤੀ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮ ਧੁਵਾਇ ਬੰਧ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਜਰਾਹਿ
ਪਟੀ ਕਰੇ ਮਾਪਨੇ ॥੧੧੭॥ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮ ਰਾਜੀ ਹੋ ਗਿਆ
ਸੀ ਤਬ, ਬਸਤ੍ਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਦਿੰਦੇ ਉਪਦੇਸ਼
ਸਦਾ ਕੀਰਤਨ ਨਿਤ ਕਰੋ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਓ ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ ਕੁਰਬਾਨ ਹੈ।
ਵਿਰਾਗ ਰਖੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਸੂਰਬੀਰ ਰਹੋ ਬਣੇ, ਕਾਇਰ ਨ ਹੋਣਾ ਜੰਗ
ਪਰੇ ਜਬ ਆਨ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਆਨ ਸਜਦੇ ਸੋ ਸਿੰਘ ਤਬ, ਜੈ
ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਭਾਨ ਹੈ ॥੧੧੮॥ ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਤ੍ਰੇਹਟੇ
ਸੌਣ ਤਾਰੇ ਤਾਈਂ ਮਾਰ ਕਰ, ਆ ਗਏ ਨਾਦੇੜ ਬੰਦਾ ਭੇਜਿਆ ਸੁਜਾਨ
ਹੈ। ਮਰਿਆ ਔਰੰਗਾ ਜ਼ਫਰ ਨਾਮੇ ਕੋ ਪੜ੍ਹ ਕਰ, ਮਾਰਿਆ ਵਜੀਦਾ ਸਿੰਘਾਂ

ਕਰ ਜੰਗ ਬਾਨ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਜਾਂ ਹੋਈ ਆਣ ਜਗ ਵਿਚ,
ਨਵਖੰਡ ਝੰਡਾ ਤਬ ਝੂਲਿਆ ਜਹਾਨ ਹੈ। ਹਿੰਦ ਕੋ ਦੁਖਾਵੈ ਨਾਂਹਿ ਤੁਰਕ
ਬਨਾਵੈ ਨਾਹੀ, ਰੋਜ਼ਾ ਤੇ ਨਿਮਾਜ਼ ਹਟੇ ਡਰ ਮਨ ਮਾਨ ਹੈ ॥੧੧੯॥
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਚੌਹਠ ਵਿਚ ਦੋਇ ਦਿਨ ਅੱਸੂ ਗਏ, ਗੁਲ ਖਾਂ ਕਟਾਰ
ਮਾਰੀ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮ ਹੈ। ਤੁਰਕ ਸੰਘਾਰਾ ਗੁਰੂ ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਘਾਵ ਰਾਜੀ,
ਸਤਿਨਾਮੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਵੈਂ ਸੁਭਾ ਸ਼ਾਮ ਹੈ। ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਦਸਮ
ਪੜ੍ਹਾਵੋ ਪ੍ਰਭੁ, ਸੁਣ ਗੁਰ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਭਿਰਾਮ ਹੈ। ਪੰਝੀ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹੇ
ਤਬ ਭਾਈ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਕਰੈ ਸੰਥਾ ਕੋ ਤਮਾਮ
ਹੈ ॥੧੨੦॥ ਸ੍ਰੀ ਜਾਪੁ, ਉਸਤਤਿ ਅਕਾਲ, ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਸੋ,
ਚੰਡੀ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੋਵੈਂ, ਤੀਜੀ ਚੰਡੀ ਵਾਰ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ, ਚੌਬੀ
ਪੜ੍ਹੇ ਅਵਿਤਾਰ ਤਬ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਜਨਮ ਸੱਤਿ ਪੁਰਾਣ ਕਥਾ ਸਾਰ ਹੈ।
ਰੁਦ੍ਰਾਵਤਾਰ ਕਹੇ ਦੱਤਾ ਤ੍ਰੈਉ ਪਾਰਸ ਸੋ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਲਾ ਪੁਰਾਣ ਕੀਆ
ਨਾਵਾਂ ਕੋ ਉਚਾਰ ਹੈ। ਦਸ ਸ਼ਬਦ, ਤੇਤੀ ਸਵੈਯੇ, ਤੀਨ *ਸਿੰਘਾਂਨੁਤਿ
ਕੇ, ਚਾਰ ਸੌ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਾਰ, ਜ਼ਫਰ ਨਾਮਾ ਬਾਰ ਹੈ ॥੧੨੧॥ ਦਸਮ
ਇਹ ਬੀੜ ਲਿਖੀ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਏ ਗੁਰਾਂ, ਫੋਟਕ ਕਬਿੱਤ, ਲੱਖੀ ਜੰਗਲ
ਮਾਝ ਗਾਇਆ। ਸੁਖਮਨਾ ਉਚਾਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਲ ਕੌਂਸ ਵਾਰ ਰਚੀ,
ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਫੁਰਮਾਇਆ। ਅਰਥਾਂ ਕੋ ਭੋਗ ਪਾਇ ਬਹੁ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵੰਡੇ, ਜਯ ਜਯ ਕਾਰ ਹੋਵੈ ਗੁਰੂ ਸੁਖ ਦਾਇਆ। ਭਾਈ ਨੰਦ
ਲਾਲ ਬਾਣੀ ਅਰਥ ਭੀ ਪੜ੍ਹੇ ਸਿੰਘਾਂ, ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦਿੰਦੇ ਸਭ ਕੋ
ਪੜ੍ਹਾਇਆ ॥੧੨੨॥ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਭਾਰੀ ਲਾਇਕੇ ਦੀਵਾਨ ਤਬ,
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਿਆ ਸੇ ਧਨੁਖ ਖਿਚਾਵਤੇ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇ ਕਰ ਆਪ
ਪ੍ਰਬੀਨ ਗੁਰੂ, ਨੌ ਟਾਂਕ ਧਨੁਖ ਕੋ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਚੜ੍ਹਾਵਤੇ। ਦੇਖ ਰਾਜੇ
ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੰਗ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਬੀਰ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਸ ਬਹੁ ਗਾਵਤੇ।

*ਤਿੰਨ ਸਵੈਯੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਉਸਤਤੀ (ਖਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ) ਦੇ।

ਐਸੇ ਨਿਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਹੋਤ ਅਭਿਆਸ ਬਹੁ, ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤ ਵਿਚ ਰਿਦੇ
ਦੇ ਟਿਕਾਵਤੇ ॥੧੨੩॥ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਆਣ ਫੈਲ ਰਿਹਾ,
ਅਨਿ ਗਨ ਪਾਪੀ ਮਰੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਹਾਨ ਕੋ। ਮਾਲਵੇ ਤੇ ਮਾਝੇ ਵਿਚ
ਸਿੰਘ ਨਿਰਭੈ ਹੋਇ, ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੈ ਹੋਇ ਸਾਵਧਾਨ ਕੋ। ਤੁਰਕ
ਤਨਕ ਭਰ ਨੇਤ੍ਰ ਸੇ ਦੇਖੈ ਨਾਹੀ, ਹਿੰਦ ਸਭ ਭਏ ਅਜ਼ਾਦ ਸੁਖੀ ਗੁਰ ਦਾਨ
ਕੋ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਫਿਰੀ ਚਾਰੋ ਚੱਕ, ਗਏ ਦੱਬ ਦੁਸ਼ਟ
ਨ ਬੋਲ ਸਕੈ ਆਨ ਕੋ ॥੧੨੪॥ ਸਿੱਖ ਨਿਤ ਜਾਵੈ ਗੁਰ ਦਰਸ ਅਮੋਲ
ਪਾਵੈ, ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਰਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸ ਹੈ। ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਬਖਸ਼
ਸਿੰਘ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਮਾਈ
ਭਾਗੋ ਆਦਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੇ ਪਿਆਰੀਆਂ ਜੋ, ਬਹੁਤ ਸੀ ਮਾਈਆਂ ਸੋ
ਲੰਗਰ ਸੇਵਾਸ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਪਾਇ ਕਰ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਭਈਂ,
ਸ਼ਕਤ ਬਿਸਾਲ ਧਰੇ ਅਜਰ ਅਵਾਸ ਹੈ ॥੧੨੫॥ ਦਸ ਰੂਪ ਧਾਰ
ਕਰ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਲੀਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛਕਾਇ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਨੀਆਂ।
ਸਰਬ ਰੂਪ ਆਪ ਹੋਏ ਸਤਿ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਜੋਏ, ਕਹੂੰ ਜਪੀ ਕਹੂੰ ਤਪੀ
ਜੰਗ ਕਹੂੰ ਭਾਨੀਆਂ। ਲੱਗਦੇ ਦੀਵਾਨ ਕਹੂੰ ਕਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਹੂੰ, ਗਿਆਨ
ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕੋ ਰੰਗ ਮਨ ਮਾਨੀਆਂ। ਹੋਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਹੂੰ ਕੀਰਤਨ ਨਿਤ
ਕਹੂੰ, ਜੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰੈ ਜਗਤ ਪਰਾਨੀਆਂ ॥੧੨੬॥ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ
ਅਤੇ ਅਨਿ ਗਿਨ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਤਾਰ, ਜਗਤਾ ਕੋ ਸੇਠ ਸ਼ਿਵ ਦੱਤ ਮੈਣੀ
ਫਤੇ ਚੰਦ ਹੈ। ਜੇਠਾ ਝੰਡੂ ਸੱਯਦ ਭੀਖਨ ਸ਼ਾਹ ਅਲਫ ਜੋ, ਰਤਨ ਰਾਇ
ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਈਸਾ ਮੀਆਂ ਨੰਦ ਹੈ। ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਕਾਬਲੀਆ ਰਘੁਨਾਥ
ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਬੰਦ ਹੈ। ਸੈਣ ਸਿੰਘ,
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਹੋਇਆ, ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਪੀਰ ਦਯਾ ਰਾਮ ਕਾਲੇ
ਕੰਦ ਹੈ ॥੧੨੭॥ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੂਰਾ,
ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦਨ ਰਾਇ ਕਵੀ ਬਾਵਨਾਨੀਏ। ਧੰਨਾਂ ਸਿੰਘ ਹਰਿਪਾਲ

ਸਿੰਘ ਸਿਦਕੀ ਜੋ, ਭਾਈ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਆਲਮ ਸਿੰਘ
ਬਿਸੰਭਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਕੌਰ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ
ਗਾਨੀਏ। ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਭਾਨੀਏ। ਨੂਰਾ ਮਾਹੀ ਰਾਇ ਕਲਾ ਲਖਮੀਰ
ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾਨ ਸਿੰਘ ਤਖਤ ਮਲ ਦੀਨੇ ਮਿਲੇ ਆਨੀਏ ॥੧੨੮॥
ਸਿੰਘ ਜਾਨ, ਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਤਖਤ ਮਲ ਦੀਨੇ ਮਿਲੇ ਆਨੀਏ ॥੧੨੮॥
ਭਾਈ ਭੂੰਦੜ ਤੇ ਕੌਲਾ ਸਿੰਘ ਅਭੈ ਸਿੰਘ ਡਰੇ, ਡਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ
ਸਰਦਾਰ ਮਰੇ ਭਾਏ ਹੈ। ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਟੂਟੀ ਗੰਢੀ ਚਾਲੀ ਭਏ ਮੁਕਤੇ ਜੋ,
ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘ ਗਾਏ ਹੈ। ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਰਾਮ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੇ ਪੰਡਿਤ, ਸ਼ਿਵ ਦਿਆਲ ਰਾਜੇ ਗੁਰੂ ਸੇਵ ਕੋ ਕਮਾਏ ਹੈ।
ਜੈਤ ਰਾਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੈਸੇ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੋਗੀ ਨਾਥ, ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਫਕੀਰ
ਬੁੱਢੂ ਸੁੱਧੂ ਨਾਲ ਜਾਏ ਹੈ ॥੧੨੯॥ ਸੈਦ ਖਾਨ ਜੈਸੇ ਮਸਤਾਨੇ ਰੰਗ
ਭਏ ਤਬ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਗੁਰ ਚਵਰ ਕਰਾਏ ਹੈਂ। ਲਾਲ ਚੰਦ ਖਤ੍ਰੀ
ਤੌਂ ਜੰਗ ਕਰਵਾਇ ਦਿਤਾ, ਮਾਮਾ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਦਵੀ ਕੋ ਪਾਏ ਹੈਂ।
ਭਾਈ ਘਨੈਯਾ ਸਾਹਿਬ ਸਮਤਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਾਲੇ, ਸਭਹੂੰ ਕੋ ਪਾਣੀ ਨਾਲੇ
ਮਲ੍ਹਮ ਲਗਾਏ ਹੈਂ। ਕੇਸਰੀ ਸਿੰਘ ਸਲਾਰ ਦੀਨ ਜੈਸੇ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ,
ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਰਾਜੇ ਆਨ ਚਰਨ ਪੁਜਾਏ ਹੈਂ ॥੧੩੦॥ ਗੁਲਾਬਾ ਤੇ
ਪੰਜਾਬਾ ਨਬੀ ਖਾਨ ਗਨੀ ਖਾਂ ਭਏ, ਹਾਕਮ ਰਾਇ ਸਿਦਕੀ ਤੇ ਪੰਡਾ
ਸਿੰਘ ਆਇਆ। ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੋ ਵਾਰ ਪਰਵਾਰ ਸਾਰਾ, ਹਰਿ ਸਿੰਘ
ਜੋਗ ਸਾਧੀ ਚਿਰ ਜੀਵੀ ਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਪਰਮਾਨੰਦ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ
ਬੰਦਾ ਬੀਰ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਇਆ। ਇਉਂ
ਅਨਿ ਗਿਨਿ ਤਾਰੇ ਲਿਖੇ ਨਹੀ ਜਾਇ ਸਾਰੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਜਸ ਸਭ ਜਗਤ
ਮੇਂ ਛਾਇਆ ॥੧੩੧॥ ਨਿਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੈ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਸਾਥ ਧਰੈ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗੋਦਾਵਰੀ ਮੇ ਆਵਤੇ। ਜਲ ਵਿਚ ਖੜ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਬਹੁ ਚਿਤ ਧਰ, ਸਿੰਘਨਿ ਸਿਖਾਵੈ ਤਪ ਨਾਮੁ ਸੰਗਤਾਵਤੇ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਸਾ ਜੀ ਕੀ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨਿ ਹੋਤ, ਸ਼ਾਮ ਕੋ ਦੀਵਾਨ

ਵਿਖੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਵਤੇ । ਬੀਰ ਰਸ ਵਾਲੀ ਸਿਖਯਾ ਭਗਤੀ ਗਿਆਨ ਦੇਹਿ, ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਸਿੰਘ ਬਣੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਵਤੇ ॥੧੩੨॥

ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਮਾਤਾ *ਪਿਛੇ ਸਤਸੰਧ ਰਾਜੇ ਸੁਤਾ, ਦੂਲੋ ਦੇਈ ਨਾਮੁ ਤਪ ਸਤਿਜੁਗ ਭਾਇਆ । ਤਾਂ ਹੀ ਸਨਬੰਧ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ ਮਹਿਲ ਭਈ, ਕੁਆਰਾ ਡੋਲਾ ਰਖ ਜਤ ਗੁਰਾਂ ਨੇ ਰਖਾਇਆ । ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਝੋਲੀ ਏਸਦੀ ਤਾਂ ਪਾਇ ਦਿਤਾ, ਨਾਮੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਦੇ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਆ । ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਪਾਸੋਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਦਿੱਲੀ ਜਾਇ ਰਹੀ, ਧਿਆਨ ਗੁਰ ਪਤੀ ਜੀ ਕਾ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਬਸਾਇਆ ॥੧੩੩॥ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਪੰਜ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੋ ਸੰਗ ਦੀਏ, ਨਿਤ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਹੋਵੇ ਦਰਸ਼ਨ ਆਇਆ । ਸਿਖ ਬਹੁ ਸੰਗ ਦੀਏ ਦਾਸ ਦਾਸੀ ਚਲੇ ਸਾਥ, ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਕੋ ਆਇ ਸੀਸ ਹੈ ਝੁਕਾਇਆ । ਰਹੀ ਦੋਵੇਂ ਮਾਤ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦਸਮੇਸ਼ ਮਿਲੀ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਮੇ ਮਿਲਾਇਆ । ਪਿਆਰੇ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਾਇ ਸਚਖੰਡ ਗਏ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਸੰਦੇਸ ਕੋ ਪਠਾਇਆ ॥੧੩੪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਖੰਡ ਜਾਣਾ ਚਾਹੈ ਜਾਨ ਲੇਹੁ, ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਆਣ ਕੇ ਬਿਆਪੇ ਤਬ ਸ਼ੋਕ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦਈ ਧੀਰ ਸੁਣੋ ਪਿਆਰੇ ਖਾਲਸਾ ਜੀ, ਰਾਮ ਤੇ ਰਸੂਲ ਰਹੇ ਨਹੀ ਤੌ ਬਿਲੋਕ ਹੈਤਨ ਜੋਈ ਧਾਰਿਆ ਸੋ ਅੰਤ ਕੋ ਬਿਨਾਸ ਹੋਤ, ਤੁਸੀਂ ਸਤਿ ਚਿਤ ਮੁਦ ਧਰੋ ਮਨ ਰੋਕ ਹੈ । ਸੁਣ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਗੁਰ ਸਚੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਥਾਪੋ ਮਿਰਯਾਦਾ ਗੁਰ †ਓਕ ਹੈ ॥੧੩੫॥ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਹਾ ਗੁਰੂ ਥਾਪਦੇ ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ, ਸਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਵੈ ਕੱਟਕੇ ਕਲੇਸ ਕੋ । ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਸੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੋ ਅਕਲੇਸ ਕੋ । ਸੁਣ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰ ਗੱਦੀ ਲਾਇ ਕਰ, ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੋਹੈ ਜੋਤਿ ਜਗਤੇਸ ਕੋ । ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਤਾਬਿਆ ਦਿੱਤੇ ਹੈਂ ਬਿਠਾਏ ਤਬ, ਧਰਮ ਸਿੰਘ

*ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ । †ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ।

ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਕਰੇ ਖਰੇ ਵੇਸ ਕੋ ॥੧੩੬॥ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਜੋ, ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਚੋਂ ਸਿੰਘ ਖੜੇ ਪਾਸ ਕੀਨ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਾਲੀਏਰ ਪਾਂਚ ਪੈਸੇ ਤੇਗ ਰਾਖ, ਕਰ ਪਰਕਰਮਾ ਕੈ ਸੀਸ ਨਿਵੇ ਚੀਨ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਭਏ, ਪਾਂਚੋ ਪਿਆਰੇ ਦੇਵੈ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ । ਸਦਾ ਇਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਰਹੈ ਇਹੋ ਜਗ ਵੀਚ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਾਨਸ ਨ ਬਣੈ ਲਖ ਲੀਨ ਹੈ ॥੧੩੭॥

ਫੁਟਿਆ ਜਹਾਜ ਸਿੱਖੀ ਮੇਲ ਕੀਆ ਆਨ ਕਰ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੈ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਜਾਨੀਐ । ਗੁਰੂ ਦੇਹਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਰਥ ਗਿਆਨ ਲਖੋ, ਨਾਮੁ ਨਾਮੀ ਏਕ ਰੂਪ ਸ਼ਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਮਾਨੀਐ । ਮਨ ਮੇ ਧਿਆਨ ਨਾਮੁ ਚਿੰਤਨੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਸੁਧ ਰੂਪ ਦ੍ਵੈਤ ਬਿਨਾ ਟਿਕੋ ਅਸਥਾਨੀਐ । ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੋ ਜੁੱਧ ਧਰਮ ਨੀਤ ਧਰੋ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਵਾਇ ਸਿੰਘ ਠਾਨੀਐ ॥੧੩੮॥ ਆਗਿਆ ਅਕਾਲ ਇਹੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ ਮੰਨੋ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਮਾਣੀਏ । ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹੋ ਸਦਾ ਰਹਿਣੀ ਮੇਂ ਪੂਰਾ ਰਹੈ, ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਇ ਵਰਤੋਂ ਪਛਾਣੀਏ । ਕੱਤਕ ਸੁਦੀ ਦੂਜ ਤਾਂਈਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਟਿੱਕਾ ਭਯਾ, ਸਚਖੰਡ ਤਖਤ ਹੈ ਗੱਦੀ ਗੁਰੂ ਜਾਣੀਏ । ਦਸਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਉ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਹਿ ਮਸਤਕ ਟਿਕਾਣੀਏ ॥੧੩੯॥ ਸੁਣ ਸਿੰਘ ਬਿਸਮੇ ਹੋ ਆਗਿਆ ਕੋ ਸੀਸ ਧਰ, ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਮਨ ਤਨ ਰੰਗ ਭੀਨ ਹੈ । ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਹਰੀ ਮੰਦਰ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਜਾਇ ਕਰ, ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੇ ਜਾਵੈ ਮਨ ਲੀਨ ਹੈ । ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਪੁਰੀ ਰਹੇ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਬਚਲ ਕੀਨ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਸਭ ਸਿੰਘ ਲਾਖੋਂ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਸੇ ਜੰਗ ਕਰੈ, ਨਾਮੁ ਆਪ ਜਪੈ ਤੇ ਜਪਾਵੈ †ਮਸਕੀਨ ਹੈ ॥੧੪੦॥ ਤੇਤੀ ਕੋਟ ਦੇਵ ਆਏ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੂ ਸਿਵ ਭਾਏ, ਚੌਰਾਸੀ ਸਿਧ ਧਾਏ ਆਨ ਦਰਸਾਏ

†ਗਰੀਬੀ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ।

ਹੈ। ਸਰਬ ਭਗਤ ਆਇ ਮਿਲੇ ਅਵਤਾਰ ਸਭ, ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਚਰਨ ਮਨਾਏ ਹੈ। ਚਾਰੋ ਚੱਕ ਸੰਗਤਾਂ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਰਾਮਾਤੀ, ਪੀਰ ਤੇ ਪੈਕੰਬਰ ਸ਼ੀਘਰ ਸੋਊ ਆਏ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੁਲਭ ਪਾਵੈਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਆਦਰ ਕੈ ਪਾਸ ਸੋ ਬੈਠਾਏ ਹੈ ॥੧੪੧॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਪੰਜ ਸੌ ਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਕੀਨ।
ਜੱਗ ਕਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬੈ, ਛਕ ਸਭਹੂੰ ਹੈ ਲੀਨ ॥੧੪੨॥
ਸਭ ਕੋ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੁ, ਬੈਠੇ ਲਾਇ ਸਮਾਧ।
ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤੇ, ਖੋਲ੍ਹੀ ਬ੍ਰਿਤ ਅਗਾਧ ॥੧੪੩॥

ਕਬਿੱਤ—ਚਿਖਾ ਨਹਿ ਫੋਲਣੀ ਸੁ ਬੋਲੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਇਵ, ਮੰਦਰ ਬਨਾਣਾ ਨਹੀ ਆਗਿਆ ਏਹ ਮਾਨਣੀ। ਬਨਾਵੈ ਜੋ ਮੰਦਰ ਏਹੁ ਜੜ ਤਿਸ ਰਹੈ ਨਾਹਿ, ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੋ ਸਦਾ ਸਭ ਸਿੰਘੋ ਜਾਨਣੀ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੋਤਿ ਸਾਡੀ ਪਹਿਚਾਨਣੀ। ਅਕਾਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਮੇ ਲੀਨ ਸਤਿ ਰੂਪ ਸਦਾ, ਦਸੋ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਣੀ ਚਾਨਣੀ ॥੧੪੪॥ ਖਾਲਸਾ ਸਰੂਪ ਮੇਰਾ ਜੋਤਿ ਸਦਾ ਜਾਗ ਰਹੀ, ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹੋਂ ਨਿਤ ਰਹਿਣੀ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਨਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ ਰਹਿਣੀ ਤਨ ਵਿਖੇ ਧਰੈ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਮਨ ਲਾਵੈ ਕੁਰਹਿਤ ਬਿਹੀਨ ਹੈ। ਪੂਰਣ ਪ੍ਰੀਤ ਪਰਤੀਤ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦੁ ਕਮਾਵੈ, ਅਖੰਡ ਜੋਤਿ ਪੂਰਨ ਜਗੈ ਵਿਸ਼ੇ ਹੀਨ ਹੈ। ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਕੋ ਵਿਸਾਰੈ ਨਾਹਿ, ਸਿਦਕ ਤੇ ਭਾਉ ਸਿੱਖੀ ਰੂਪ ਪਾਂਚੋ ਚੀਨ ਹੈ ॥੧੪੫॥ ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇ, ਬਿਆਪਕ ਸਰੂਪ ਸਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਨ ਹੈ। ਚਿਖਾ ਬਣਵਾਈ ਗੁਰ ਚੰਦਨ ਕੀ ਤੰਬੂ ਵੀਚ, ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਬਸਤਰ ਲੀਨ ਹੈ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਕੇ ਵੀਰ ਵਾਰ ਦਿਨ ਚੜਿਓ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਸਿੰਘ ਜਾਗੇ ਗੁਰੂ ਰੰਗ ਭੀਨ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਝੂਲੈ ਦਰਸ਼ਨ ਅਮੋਲ ਗੁਰੂ, ਚਰਨਾ ਪੈ ਪਰੈ ਹਥਿ ਲਗੇ ਨਹਿ ਚੀਨ ਹੈ ॥੧੪੬॥

ਕਿਰਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੇਰ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹੈਂ ਸਦਾ, ਜੋਊ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਹੀ ਗੁਰੂ ਕਿਹਾ ਖਾਲਸਾ ਜੀ, ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਸਤਿ ਚੇਤਨਿ ਜ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਅਨਦ ਸਰੂਪ ਮੇਰਾ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗੀ ਲਾਏ, *ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਗਾਵੋ ਨਹਿ ਦੂਰ ਹੈ। ਚੜਦੇ ਸੂਰਜ ਜਿਉਂ ਮੁਖ ਪਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ, ਲਾਲੀ ਬਹੁ ਮਸਤਕ ਨੇਤ੍ਰ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ॥੧੪੭॥ ਕਲਗੀ ਝੂਲਤ ਸੋਹੈ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਵਿਚ ਖੜੇ, ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ ਸਭ ਗੁਰੂ ਮੰਨ ਲੀਨ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਫਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਬੁਲਾਏ, ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦੇਖਤੇ ਬੈਠੇ ਚਿਖਾ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ। ਜੋਗ ਕੀ ਨਿਕਾਸੇ ਆਗ ਚਿਖਾ ਕੋ ਜਲਾਇ ਦੀਆ, ਤਣਵਾਈ ਕਨਾਤ ਸਿੰਘਾਂ ਕੀਰਤਨਿ ਕੀਨ ਹੈ। ਦੇਹ ਕੋ ਅਲੋਪ ਕਰਾ ਸਣ ਦੇਹ ਗਏ ਪ੍ਰਭੁ, ਘੋੜਾ ਲੈ ਤਬੇਲੇ ਵਿਚੋਂ ਚੜੇ ਸੁਖ ਚੀਨ ਹੈ ॥੧੪੮॥ ਸਾਧ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੂਰੋਂ ਦਰਸ ਦੀ ਆਸ ਆਯਾ, ਪੇਖੇ ਗੁਰੂ ਗਦ ਗਦ ਭਯੋ ਮਨ ਦੀਨ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਦਾ ਕਟੋਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਧੀਰਜ ਦੇਓ, ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅੰਗ ਸੰਗ ਲੇਹੁ ਚੀਨ ਹੈ। ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਤਾਈਂ, ਸ਼ੋਕ ਨਹਿ ਕਰਨਾ ਅਨੰਦ ਸਦਾ ਲੀਨ ਹੈ। ਇਉਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਭਏ, ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਇਕ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ॥੧੪੯॥ ਸਤਿਗੁਰ ਊਚੇ ਚਲੇ ਦੇਵ ਮਿਲ ਆਏ ਸਭ, ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕਰੈ ਫੂਲ ਬਰਖਾਈ ਹੈ। ਅਨਦ ਕੇ ਗੀਤ ਗਾਵੈ ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਭਾਵੈ, ਦੈਂਤ ਡਰ ਕਰ ਭਾਜੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਹਾਈ ਹੈ। ਇੰਦ੍ਰ ਬਿਸ਼ਨ ਦੇਵਨਿ ਕੋ ਧੀਰ ਦੇਇ ਆਗੇ ਚਲੇ, ਜਹਾਂ ਨਹੀ ਰੀਮਤਾ ਅਕਾਰ ਕੀ ਬਨਾਈ ਹੈ। ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਪੰਚ ਮਿਲੇ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ਗੁਰੂ, ਮਿਲਕੇ ਅਭੇਦ ਜਲ ਜਲ ਜਿਉਂ ਸਮਾਈ ਹੈ ॥੧੫੦॥ ਆਏ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਅੱਚੱਲ ਸਚਖੰਡ ਟਿਕੇ, ਪਵਣ ਨ ਪਾਣੀ ਕੋਊ ਤਤ ਜਹਿ ਥਾਈ ਹੈ। ਆਪੇ ਹੀ ਅਕਾਰ ਧਰ ਸੰਗਤਿ ਉਧਾਰ ਕਰੀ,

†ਅਬ ਮੋਹਿ ਜੀਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ॥ (ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਮ: ੫)

ਆਪੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੂਪ ਬਸੇ ਸੁਖ ਪਾਈ ਹੈ । ਕਲਿਜੁਗ ਕੇ ਤਾਪ ਮੇਟ
ਸ਼ਾਂਤਿ ਵਰਤਾਈ ਨਾਮੁ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਜੀ, ਨਰਕ ਨ ਜਾਵੈ ਗੁਰੂ ਚਰਨ
ਧਿਆਈ ਹੈ ॥੧੫੧॥ ਸਿੰਘਾਂ ਪਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰ ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇਰਾ,
ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਮਾਨ ਹੈ। ਸੁਭਾ ਆਸਾ ਵਾਰ ਲਗੈ
ਸ਼ਾਮ ਫਿਰ ਕੀਰਤਨ, ਸਿੰਘਨਿ ਵਿਰਾਗ ਬਹੁ ਰਹੈ ਪ੍ਰਗਟਾਨ ਹੈ। ਧੀਰ
ਬਿਨਾ ਹੋਇ ਕਰ ਫੋਲਿਆ ਅੰਗੀਠਾ ਸਿੰਘਾਂ, ਅਸਤਿ ਨ ਕੋਈ ਤਹਾਂ ਦੇਖੀ
ਕਿਰਪਾਨ ਹੈ।ਪੇਖ੍ਯੰਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਗੁਰੂ ਵਿਚ, ਰਚਿਆ ਸਿੰਘਾਸਨ
ਪੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਟਿਕਾਨ ਹੈ ॥੧੫੨॥ ਪਾਠ ਕੋ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਭੋਗ ਗੁਰੂ
ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਯਾ, ਦਸਮੇ ਦੁਸਹਿਰਾ ਦਿਨ ਜੱਗ ਬਹੁ ਕੀਨ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ
ਚਲੈ ਸਦਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕਾ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੇਵੈ ਤਖਤ ਪੀਨ ਹੈ।
ਅਬਚਲ ਨਗਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰੀ ਸਚਖੰਡ, ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਦੇੜ
ਵਿਖੈ ਚੀਨ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਗੁਰਮੁਖ ਕਰੈ ਸਦਾ, ਪਿਆਰੇ
ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮਾਏ ਰੰਗ ਭੀਨ ਹੈ ॥੧੫੩॥ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਜੋਗ
ਕਰ ਸਰੀਰ ਕੋ ਤਿਆਗ ਗਈ, ਬੁੰਗਾ ਯਾਦਗਾਰ ਏਸ ਸਚਖੰਡ ਜਾਨੀਐ।
ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤਨ ਤਜੇ, ਬਣੇ ਅਸਥਾਨ ਯਾਦਗਾਰ
ਪਹਿਚਾਨੀਐ। ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਾਗ ਧਰ ਪਹਾੜਾਂ ਮੇਂ ਵਿਰਾਜੇ ਜਾਇ,
ਤਪ ਆਦਿ ਕਰੈ ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਅਨੁਮਾਨੀਐ । ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਬਾਕੀ
ਸਿੰਘ ਬਹੁ ਪੰਜਾਬ ਆਏ, ਦਿੱਲੀ ਮਾਤਾ ਤਾਂਈਂ ਮਿਲੇ ਕਥੀ ਹੈ
ਕਹਾਨੀਐ ॥੧੫੪॥ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਗੁਰੂ ਪਤੀ ਧਿਆਨ ਧਰੇ,
ਸਚਖੰਡ ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਤਨ ਤਜੇ ਜਾਨੀਐ । ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ
ਬਹੁਤ ਬਰਖ ਜੀਵੀ, ਭਾਵਨਾ ਪੂਰਾਈ ਸਿੰਘਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਮਾਨੀਐ। ਦਿੱਲੀ
ਵਿਖੇ ਦੇਹ ਛੋਰੀ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਸੰਗ ਮਿਲੀ, ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਦੋਵੇਂ
ਮਾਤਾ ਅਸਥਾਨੀਐ । ਜੱਗ ਬਹੁ ਸਿੰਘਾਂ ਕਰੇ ਪਾਠ ਬਾਣੀ ਉਚਰੇ ਹੈ,

ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਿੱਖੀ ਕਰੈ ਬਿਦਤਾਨੀਐ ॥੧੫੫॥ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ
ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹੋਇ ਕਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਤੋਰੀ ਟਕਸਾਲ ਹੈ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਚ ਖੰਡੋਂ ਨਾਲ ਆਂਦੇ, ਸੋਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਤ ਸੰਗਤਿ
ਨਿਹਾਲ ਹੈ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਰਹੇ ਜਾਈ, ਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਦਮਦਮੇ ਰਹੇ ਹਿਤ ਨਾਲ ਹੈ । ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛਕਾਵੈ
ਸਿੰਘਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਾਨੈ ਗੁਰ ਅਕਾਲ ਹੈ ॥੧੫੬॥

ਬਾਲੇ ਰਾਇ ਰੁਸਤਮ ਰਾਇ *ਜਨਵਾਰੇ ਰਾਜੇ, ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਸੰਗ ਭਏ
ਕੈਦ ਸਤਾਰੇ †ਕੋਟ ਹੈ। ਪੀਰ ਮੀਰ ਮੰਨੇ ਬਹੁ ਕਿਸੇ ਨ ਛਡਾਏ ਕੈਦੋਂ,
ਦੁਖੀ ਹੋਇ ਰੋਵੈ ਨਿਤ ਜਾਨ ਪਾਪ ਖੋਟ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੀ ਸਿਪਾਹੀ ਤਹਾਂ
ਸੋਈ ਗੁਰੂ ਜਾਪ ਕਰੈ, ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਛੋਟ ਹੈ।
ਸਿੱਖ ਨਾਮੁ ਮੰਤ੍ਰ ਦੀਆ ਜਾਪ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਲਾਏ, ਪ੍ਰੇਮ ਦਸਮੇਸ਼ ਜਾਗਾ
ਹਉਮੈ ਲਹੀ ਪੋਟ ਹੈ ॥੧੫੭॥ ਆਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਜਬ ਖੈਂਚ
ਕਰੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਾਇ ਬੇੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਕੀ ਤੋਰੀ ਹੈ। ਫੌਜ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰ
ਕਿਹਾ ਲੈ ਚਲੇ ਰਾਜੇ ਅਸੀ, ਲਾਵੋ ਤਾਣ ਸਭੇ ਤਿਨਾਂ ਚਲਿਆ ਨ ਜੋਰੀ
ਹੈ। ਰਕਾਬ ਸੌਂ ਚਰਨ ਗਹੇ ਰਾਜੇ ਦੋਇ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹੇ, ਅਕਾਸ਼ ਕੋ ਉਡਾਇ
ਨੇਲੇ ਗਏ ਗਿਰ ਓਰੀ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਭੇਟ ਦੀਏ,
ਪਾਇ ਨਿਜ ਰਾਜ ਸਭ ਸਿੱਖ ਸਜੇ ਭੋਰੀ ਹੈ ॥੧੫੮॥

ਜਹਾਂ ਕੋਊ ਚੇਤੇ ਕਰੈ ਤਹਾਂ ਗੁਰਦੇਵ ਆਵੈ, ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ
ਮਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰਿਦੈ ਆਨੀਐ। ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜਾਗਤ ਹੈ ਜੋਤਿ
ਸਦਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਿਆਪਕ ਪਛਾਨੀਐ। ਅਬਚਲ ਤਖਤ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਮਹਾਰਾਜੇ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਕੀਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀਐ।
ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਿਤ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਆਪ ਸਿੱਖ
ਧੰਨ ਤਿਸ ਜਾਨੀਐ ॥੧੫੯॥

*ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। †[illegible]

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਨਿਸ ਰਹਿਤ ਥੀ, ਵੀਰ ਵਾਰ ਦਿਨ ਜਾਨ।
ਕਤਕ ਸ਼ੁਦੀ ਪੰਚਮਿ ਲਖੋ, ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ॥੧੬੦॥
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਪੈਂਸਠ ਵਿਖੇ, ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਹਿ।
ਬੱਤੀ ਬਰਖ ਗੁਰਤਾ ਕਰੀ, ਦੋਇ ਦਿਨ ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਹਿ ॥੧੬੧॥
ਇਕਤਾਲੀ ਬਰਸ ਆਯੂਪ੍ਰਭੂ, ਅਠਾਈ ਦਿਵਸ ਨੌ ਮਾਹਿ।
ਕੀਨੇ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਬਹੁ, ਜੋਤਿ ਏਕ ਦਸ ਆਹਿ ॥੧੬੨॥
ਦੋ ਸੌ ਉਨਤਾਲੀ ਬਰਖ, ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਧਰ ਆਪ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰਤਾ ਦਈ, ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਥਾਪ ॥੧੬੩॥
ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਚਲਾਇਕੇ, ਦੁਸ਼ਟ ਦੋਖੀਅਨਿ ਮਾਰ।
ਸੰਤਨ ਸਭਨ ਉਬਾਰਕੇ, ਸਾਚੀ ਸਿਖਯਾ ਤਾਰ ॥੧੬੪॥
ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ ਗੁਰ, ਪਰ ਬਿਆਪਕ ਸਭ ਥਾਨ।
ਜਹਿ ਸਿਮਰੈ ਤਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ, ਕਰੈ ਸਹਾਇਤਾ ਆਨ ॥੧੬੫॥

ਕਬਿੱਤ—ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਮੇ ਪਾਰਸ ਸੀ ਕਾਬਲ ਮੇ ਕੁੰਦ ਸਮ, ਸਾਧ ਬੇਲੇ ਸਿੰਧ ਜੈਸੀ ਭੱਖਰ ਮੇ ਭਾਂਨ ਹੈ। ਮੱਕੇ ਵਿਚ ਮਾਣਕ ਸੀ ਮਦੀਨੇ ਮੇ ਮੋਤੀ ਸੋਹੈ, ਲੰਕਾ ਵਿਚ ਲਾਲ ਸੀ ਰਾਮੇਸੁਰ ਰਤਾਨ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਮੇਂ ਪੂਰਨ ਕੇ ਚੰਦ ਸੀ ਵਿਰਾਜ ਰਹੀ, ਉਤਰ ਮੇ ਊਜਲ ਸੋ ਹੰਸ ਜਿਉਂ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਪੱਛਮ ਮੇ ਪਾਰੇ ਜੈਸੀ ਉਜਲ ਅਨੂਪ ਕਹੀ, ਦੱਖਣ ਮੇਂ ਦਾਮਨੀ ਸੀ ਕੀਰਤ ਬਖਾਨ ਹੈ ॥੧੬੬॥

ਮਾਲਵੇ ਮੇ ਮੱਖਣ ਸੀ ਦੁਆਬੇ ਕਹੀ ਦੂਧ ਜੈਸੀ, ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਮਣੀਆਂ ਸੀ ਕਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਪੋਠੋਹਾਰ ਪੰਨਾ ਹੀਰਾ ਜੈਸੀ ਦੇਹਿ ਚਮਕ ਸੇ, ਸਾਤੋ ਦੀਪ ਦੀਪ ਜੈਸੀ ਸੋਭਾ ਸੁਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਨਵਖੰਡ ਨਦੀ ਸਮ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਗੰਗ ਜੈਸੀ, ਸੁਧਾ ਸਰ ਸੁਧਾ ਸੀ ਸੁਨਾਵੈ ਜਗ ਵਾਸ ਹੈ। ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਫੈਲੀ ਲਾਟ ਨਿਰਧੂਮ ਜੈਸੇ, ਗੁਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੀ ਕੀਰਤ ਅਨਾਸ ਹੈ ॥੧੬੭॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਬਲਿਹਾਰ।
ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਮਨ ਮਗਨ ਹੋਇ, ਪੇਖੋਂ ਸਦਾ ਦਿਦਾਰ ॥੧੬੮॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਯਾਰੁਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੧॥

—o—

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰ ਕਰ; ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰੂਪ।
ਜਗ ਤਾਰਨ ਨਿਜ ਰੂਪ ਤੇ, ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਭੂਪ ॥੧॥
ਸਦਾ ਸਦਾ ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ, ਬਾਦਲ ਜਿਉਂ ਬਰਖਾਇ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਉਚਰੀ, ਮੁਕਤ ਹੇਤ ਸਮੁਦਾਇ ॥੨॥
ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੋ ਗਿਆਨ ਜੋ, ਪਾਣੀ ਕੂਪ ਪਛਾਨ।
ਬਿਨਾ ਯਤਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀ, ਜਾਤ ਨ ਸਭ ਕੋ ਦਾਨ ॥੩॥
ਗੁਰਬਾਣੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ, ਸਭ ਕੋ ਸਾਂਝਾ ਹੋਇ।
ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਗਮ ਜਲ ਮੇਘ ਕੋ, ਜਾਤ ਅਜਾਤ ਸਭ ਕੋਇ ॥੪॥
ਵੇਦ ਕਰਮ ਮੇਂ ਬੰਧ ਕਰ, ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਕੋ ਬੀਜ।
ਨਾਨਾ ਕਹੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ, ਗਿਆਨ ਅਹੰ ਸੰਗ ਬੀਜ ॥੫॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਮ ਛੁਡਾਇ ਕੇ, ਦਾਨ ਦੀਆ ਸਤਿਨਾਮੁ।
ਏਕ ਟੇਕ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ; ਨਾਨਾ ਤਿਆਗੋ ਕਾਮੁ ॥੬॥
ਨਾਮੀ ਮੇ ਚਿਤ ਜੋੜਨਾ, ਭਗਤਿ ਦਈ ਅਭਿਰਾਮੁ।
ਅਹੰ ਤਿਆਗ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਤੇ, ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਰਾਮ ॥੭॥
ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਆਪੁ ਤਜ, ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਏਕ।
ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੇ, ਸਾਂਝਾ ਸਰਬ ਬਿਬੇਕ ॥੮॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਹਿੰਦੂ ਮਾਨੈ ਵੇਦ ਕੋ, ਤੁਰਕ ਸੁ ਪੜੈ ਕੁਰਾਨ।
ਈਸਾਈ ਅੰਜੀਲ ਪੜ, ਸਾਂਝਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਨ ॥੯॥
ਸਭ ਕੋ ਸਾਂਝੀ ਸਿੱਖ ਦੈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਿਦਤਾਇ।
ਭੇਦ ਪੱਖ ਨਹਿ ਮਜ਼੍ਹਬ ਕੋ, ਸਭ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ॥੧੦॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਉਪਕਾਰ ਕਰ, ਸਾਂਝਾ ਸਭ ਉਪਦੇਸ਼।
ਨੀਚ ਊਚ ਕੋਊ ਜਪੈ, ਕਾਲ ਕੇ ਮਿਟੈ ਕਲੇਸ਼ ॥੧੧॥
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਅੱਖਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੈ, ਕੀਆ ਸਭਨਿ ਹੁਲਾਸ ॥੧੨॥
ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਬਾਣੀ ਰਚੀ, ਖੰਡ ਪਖੰਡ ਬਿਸਾਲ।
ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਗੁਰਦੇਵ ਕੋ, ਨਾਮੁ ਜਪਾਇ ਅਕਾਲ ॥੧੩॥
ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਖਿਆਨ।
ਇਕੋ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ, ਮਿਲੈ ਗੁਰੂ ਭਗਵਾਨ ॥੧੪॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੈ, ਪ੍ਰੋਪਕਾਰ ਕੋ ਧਾਰ।
ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਤਰਿਬੇ ਨਮਿਤ, ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਉਚਾਰ ॥੧੫॥
ਗੋਇੰਦ ਵਾਲ ਮੇਂ ਜਾਇ ਕੈ; ਆਨ ਪੋਥੀਆਂ ਸੋਇ।
ਚਾਰ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਰਚੀ, ਅਦਬ ਸਹਿਤ ਮਨ ਹੋਇ ॥੧੬॥
ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਯੋ, ਲਿਖਯੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਾਸ।
ਬੀੜ ਬੰਧ ਥਾਪਨ ਕਰੀ, ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸੁਖ ਰਾਸ ॥੧੭॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੇ ਰਚ ਭਲੇ, ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਇਕਸਠ।
ਭਾਦੋਂ ਸ਼ੁਦਿ ਏਕਮ ਸ਼ਨੀ, ਸੁਨਿਓ ਸ਼ਬਦੁ ਕੋ ਪਾਠ ॥੧੮॥
ਸੰਤਾ ਕਾਰਜ ਆਪ ਹੀ, ਇਹੁ ਆਯੋ ਮੁਖਵਾਕ।
ਬੰਨੋ ਜੀ ਇਕ ਬੀੜ ਲਿਖ, ਬਹੁਤ ਲਿਖੀ ਜਗ ਤਾਕ ॥੧੯॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ, ਨੌ ਧੁਨਿ ਦਈ ਚੜ੍ਹਾਇ।
ਪਾਠ ਚਲਾਯੋ ਜਗਤ ਮੇਂ, ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਗੁਰ ਭਾਇ ॥੨੦॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ, ਭੇਜਯੋ ਪੁਰ ਕਰਤਾਰ।
ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਅੱਧਾ ਲਿਖਿਓ, ਰਹੀ ਸੇਵ ਵਿਚਕਾਰ ॥੨੧॥
ਬੰਨੋ ਕੀ ਬੀੜਾਂ ਜੋਈ, ਹੋਈਆਂ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰ।
ਸੰਗਤਿ ਪੜੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ, ਬਾਨੀ ਗੁਰ ਕਰਤਾਰ ॥੨੨॥
ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਰ ਪਾਠ।
ਤੁਕ ਉਲਟਾਈ ਪੁਤ੍ਰ ਜਬ, ਤਿਆਗ ਦੀਓ ਲਖ ਸਾਠ ॥੨੩॥
ਪਲੰਘ ਵਿਰਾਜੇ ਏਕ ਦਿਨ, ਸਿੱਖਨਿ ਬਾਣੀ ਗਾਇ॥
ਛੇਤੀ ਜਾਗੇ ਅਦਬ ਹਿਤ, ਗੋਡੇ ਚੋਟ ਸੁ ਖਾਇ ॥੨੪॥
ਜਿਉ ਘ੍ਰਿਤ ਬਾਸਨ ਠੀਕਰੀ, ਬੰਧੀ ਦੇ ਚਮਕਾਰ।
ਤਿਉਂ ਬਾਣੀ ਨਿਤ ਨੇਮੀਆਂ, ਜਮ ਤੇ ਲੇਹਿ ਉਬਾਰ ॥੨੫॥
ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ, ਬਾਣੀ ਕੋ ਨਿੱਤਨੇਮ।
ਮੰਜੀ ਕੇ ਪਾਵੇ ਫਲੇ, ਸੂਈ ਮੋਮ ਜਿਉਂ ਖੇਮ ॥੨੬॥
ਬਾਣੀ ਕੋ ਗੁਰ ਆਖ ਹੀ, ਜਗਤ ਹੇਤ ਕਲਿਆਨ।
ਜੋ ਮੰਨੇ ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ, ਮੇਟ ਦੇਹਿ ਅਭਿਮਾਨ ॥੨੭॥
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਬਾਣੀ ਰਚ ਵੈਰਾਗ।
ਸ਼ਬਦੁ ਬਹੁਤ ਰਾਗਨਿ ਵਿਖੈ, ਭੋਗ ਸਲੋਕ ਕੇ ਲਾਗ ॥੨੮॥
ਗੁਰ ਪੰਚਮ ਕੀ ਬੀੜ ਜੋ, ਧੀਰ ਮਲ ਕੇ ਪਾਸ।
ਨੌਵੇਂ ਗੁਰ ਵਾਪਸ ਕਰੀ, ਰਾਖੀ ਨਦੀ ਬਿਆਸ ॥੨੯॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜੰਗ ਅਧਿਕ ਕਰ ਨੀਤ।
ਲਾਜ ਰੱਖੀ ਹਿੰਦਵਾਨਿ ਕੀ, ਜ਼ੁਲਮ ਤੁਰਕ ਹਰ ਦੀਤ ॥੩੦॥
ਆਏ ਦਮਦਮੇ ਗੁਰ ਜਬੀ, ਸਿੰਘਨਿ ਬਿਨਤੀ ਭਾਖ।
ਅਰਥ ਕਰਾਵੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਭਿਲਾਖ ॥੩੧॥
ਸੁਣ ਬਿਨਤੀ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਂਗਿਓ, ਧੀਰ ਮਲ ਕੇ ਤੀਰ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤਿਸ ਨਹਿ ਦੀਓ, ਦ੍ਵੈਸ਼ ਧਰੀ ਉਰ ਪੀਰ ॥੩੨॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਦਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵਤੇ, ਆਪੇ ਰਚੈਂ ਸੁਜਾਨ।
ਜਿਉਂ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਸਰਬ ਕਲਾ ਸੁਖ ਦਾਨ ॥੩੩॥
ਸੁਣ ਗੁਰ ਸਿੰਘਨਿ ਤੇ ਤਬੈ, ਹੱਸੇ ਗਰਬ ਤਿਸ ਜਾਨ।
ਬੰਨੋ ਕੀ ਬੀੜਾਂ ਬਹੁਤ, ਨਹੀ ਮੰਗਾਵਨਿ ਠਾਨ ॥੩੪॥
ਕੰਠੋਂ ਹੀ ਉਚਰੈਂ ਅਬੈ, ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਆਪ।
ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ, ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਯੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥੩੫॥
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕੋ, ਬੋਲੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ।
ਲਿਖੋ ਭਾਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਸਹਾਇ ॥੩੬॥
ਸਾਵਧਾਨ ਗੁਰ ਹੋਇ ਕਰ, ਬੈਠ ਇਕਾਂਤ ਲਿਖਾਇ।
ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਤ ਹੈ, ਕੰਠੋਂ ਗੁਰੂ ਅਲਾਇ ॥੩੭॥
ਇਉਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤਿਆਰ ਕਰ, ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮੇ ਖਾਸ।
ਨੌਵੇਂ ਗੁਰ ਕੀ ਚਾੜ੍ਹਤੀ, ਬਾਣੀ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਸ ॥੩੮॥
ਬਲੁ ਹੋਆ ਬੰਧਨ ਛੁਟੇ, ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਆਲਾਪ।
ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ ਸੰਪੂਰਣੰ, ਕੰਠੋਂ ਜਪਿਓ ਜਾਪ ॥੩੯॥
ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਆਦਿ ਲੈ, ਅਠਾਰਹ ਦਸ ਬੀਸ।
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਨੇ, ਲਿਖ ਬਾਣੀ ਜਗਦੀਸ ॥੪੦॥
ਅਰਥ ਸੁਣਾਏ ਆਪ ਪ੍ਰਭੁ, ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਤੁਕ ਭਾਖ।
ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਚਾਵਰ ਕਰੈ, ਨਿਸ ਦਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾਂਖ ॥੪੧॥
ਬਾਣੀ ਅਰਥ ਸੁਣਾਇਕੇ, ਪਾਯੋ ਭੋਗ ਸੁਜਾਨ।
ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਵਰਤਿਓ ਬਹੁਤ, ਖੁਸ਼ੀ ਸਰਬ ਥਾਂ ਭਾਨ ॥੪੨॥
ਤਖਤ ਦਮਦਮੇ ਮੇ ਪੜ੍ਹੇ, ਅਠਤਾਲੀ ਸਿੰਘ ਰਾਸ।
ਅਰਥ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਪਾਠ ਕੀ, ਚਾਲੀ ਤਬ ਤੇ ਖਾਸ ॥੪੩॥
ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਤਬ ਅਯੋ, ਗੁਰ ਦਸਮੇ ਕੇ ਪਾਸ।
ਹਾਥ ਜੋਰ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ, ਸੰਸਾ ਕਹਿ ਪਰਕਾਸ਼ ॥੪੪॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਅਸ਼ਟਮ ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੋ, ਮੈ ਦਿੱਲੀ ਲੈ ਜਾਇ।
ਸਚਖੰਡ ਗੁਰ ਜੀ ਗਏ, ਮਮ ਸੰਸਾ ਇਹੁ ਆਇ ॥੪੫॥
ਜੇ ਮੈ ਨਾਹਿ ਲਿਜਾਵਤੋ, ਗੁਰ ਜਾਤੇ ਕਬ ਨਾਹਿ।
ਨਾਹਿ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਵਤੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਗਤਿ ਪਾਹਿ ॥੪੬॥
ਇਹੁ ਅਪਰਾਧ ਮੋ ਤੇ ਭਯੋ; ਮੋ ਮਨ ਬਹੁਤ ਬਿਖਾਦਿ।
ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਬਖਸ਼ੋ ਪ੍ਰਭੂ, ਤੁਮ ਸੋ ਰੂਪ ਅਨਾਦਿ ॥੪੭॥
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਾਖਿਆ, ਗੁਰੂ ਸੁਤੰਤਰ ਆਪ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਖੰਡ ਮੈ, ਜਨਮ ਨ ਮਰੇ ਕਦਾਪ ॥੪੮॥
ਰਾਜੇ ਕੋ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਗੁਰ, ਕਹਿਓ ਕਰਿ ਲੈ ਪਾਠ।
ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਖਸ਼ੇ ਸਦਾ, ਮਿਟੈ ਪਾਪ ਕੇ ਠਾਠ ॥੪੯॥
ਸਰਬ ਸਿੰਘ ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰੇ, ਗੁਰ ਜੀ ਪਾਠ ਅਖੰਡ।
ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਤਬ ਕਾਇਮ ਕੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਓ ਅਡੰਡ ॥੫੦॥
ਪੰਜ ਪਾਠੀ ਅਖੰਡ ਕੇ, ਪੰਜ ਸੁ ਜਪੁਜੀ ਕੀਨ।
ਪੰਜ ਪਹਿਰੇ ਸਵਧਾਨ ਕੈ, ਪ੍ਰਾਰੰਭੇ ਪਰਬੀਨ ॥੫੧॥
ਧੂਪ ਧੁਖਾਈ ਰਾਤ ਦਿਨ, ਕੁੰਭ ਜਲ ਪੂਰ ਰਖਾਇ।
ਆਦਿ ਅੰਤ ਮਧ ਕੇ ਵਿਖੈ, ਤੇਹਾਵਲ ਵਰਤਾਇ ॥੫੨॥
ਦੀਵੇ ਘ੍ਰਿਤ ਕੇ ਰਾਤ ਕੋ, ਸਣ ਕੇਸੀਂ ਸਿੰਘ ਨ੍ਹਾਇ।
ਭੋਗ ਪਯੋ ਅਰਦਾਸ ਕੈ, ਕੀਰਤ ਕੀਨੋ ਭਾਇ ॥੫੩॥
ਰੁਮਾਲ ਫੂਲ ਮਾਲਾ ਸੁਗੰਧ, ਸ਼ਬਦੁ ਆਦਿ ਅੰਤ ਗਾਇ।
ਖੜੇ ਰਹੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰ, ਸਰਬ ਪਾਠ ਸੁਨ ਭਾਇ ॥੫੪॥
ਸਰਬ ਪਾਠ ਮ੍ਰਿਯਾਦਿ ਜੋ, ਚਾਲੀ ਗੁਰ ਤੇ ਸੋਇ।
ਕਰੈ ਅਨਿਕ ਬਿਧ ਸੰਗਤਾਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥੫੫॥
ਮਾਇਆ ਬਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਦਏ, ਸਭ ਸਿੰਘਨਿ ਕੋ ਰਾਇ।
ਲੰਗਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੈ, ਸਭ ਕੋ ਦੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ ॥੫੬॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਸਤਿਗੁਰ ਗਏ, ਤੁਰਕਨਿ ਕੋ ਕਰ ਨਾਸ।
ਅਨਦ ਧਾਰ ਤਹਿ ਠਾਂ ਰਹੇ, ਅਚਰਜ ਜਾਹਿ ਬਿਲਾਸ ॥੫੭॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਭੂ, ਗੁਰਤਾ ਦੈ ਦਸਮੇਸ਼।
ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਤਾਬਿਆ ਖੜੇ, ਨਾਮੁ ਸੁਣੋ ਸੁਭ ਵੇਸ ॥੫੮॥
ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਤਾਬਿਆ ਸਜੇ, ਚੌਰਦਾਰ ਕੇ ਭਾਇ।
ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਹਰਿ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਇ ॥੫੯॥
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਾਂਚੋ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ।
ਜਿਵ ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਮੇ, ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਠਾਨ ॥੬੦॥
ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਸੁਖਦਾਇ।
ਸੰਗਤਿ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋ, ਕਲਗੀ ਜਿਗਾ ਪੈਨ੍ਹਾਇ ॥੬੧॥
ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਮਮ ਰੂਪ ਹੈ, ਐਸੇ ਕਹਾ ਸੁਨਾਇ।
ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰ, ਏਕੋ ਹੋਏ ਆਇ ॥੬੨॥
ਇਉਂ ਪੰਚੈਤ ਬਨਾਇਕੇ, ਨਾਮੁ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜਾਇ।
ਗੁਰੂ ਥਾਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ, ਮਾਨੈ ਪਾਂਚੋ ਚਾਇ ॥੬੩॥
ਜਬ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਧਾਮ ਕੋ, ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇ।
ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਨਮੁਖ ਕਰੇ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਭਾਇ ॥੬੪॥
ਗੁਰਤਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ, ਦੀਨੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼।
ਜੋ ਲਿਖਾਯੋ ਆਪ ਗੁਰ, ਬਿਦਤੈ ਅਬ ਸਭ ਦੇਸ ॥੬੫॥
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ, ਰਚ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਅਨੂਪ।
ਗੁਰਤਾ ਦੀਨੀ ਥਾਪ ਕੇ, ਦਸ ਗੁਰ ਏਕੋ ਰੂਪ ॥੬੬॥
ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਪੈਂਸਠ ਵਿਖੇ, ਕੱਤਕ ਸ਼ੁਦਿ ਥੀ ਦੋਇ।
ਗੁਰਿਆਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਸੋਇ ॥੬੭॥
ਅਬਚਲ ਨਗਰ ਗੁਰਤਾ ਮਿਲੀ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਾਰਾਜ।
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ਨਿ ਕਰੀ, ਸਭ ਮਾਨੈ ਸਿਰਤਾਜ ॥੬੮॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਝਗਰਾ ਦੀਆ ਨਿਬੇਰ।
ਏਕ ਖਾਲਸਾ ਸਰਬ ਹੀ, ਗੁਰ ਭਾਈ ਸਮ ਹੇਰ ॥੬੯॥
ਚਲਾਵੇ ਰੀਤ ਸੋ ਖਾਲਸਾ, ਪਾਂਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੇਇ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਮਾਰਥੰ, ਗਿਆਨ ਉਦੇ ਕਰਿ ਲੇਇ ॥੭੦॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰਤਾ ਲਹੀ, ਪਾਂਚ ਪਿਆਰੇ ਸੰਗ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੋ, ਏਕੋ ਰੂਪ ਅਭੰਗ ॥੭੧॥
ਏਕ ਆਦਮੀ ਨਹਿ ਗੁਰੂ, ਪੰਥ ਖਾਲਸੇ ਹੋਇ।
ਪਾਂਚੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ, ਤਾਬਿਆ ਸਿਖਿਆ ਲੋਇ ॥੭੨॥
ਇਸ ਤੇ ਜਾਨੋ ਸਰਬ ਹੀ, ਲੈਣਾ ਜਿਨ ਉਪਦੇਸ਼।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਪੰਚਨਿ ਤਬੈ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦਸਮੇਸ਼ ॥੭੩॥
ਹੋਇ ਸਰਧਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਧਰ, ਸ਼ਬਦੁ ਕਮਾਵੇ ਨਿਤ।
ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਬੰਧਨ ਛੁਟੈ, ਪਾਵੈ ਆਤਮ ਬਿਤ ॥੭੪॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹੈ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਰੂਪ।
ਪਿਆਰ ਧਰੈ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦੁ ਮੇ, ਹਉਮੈ ਨਾਸੈ ਖੂਪ ॥੭੫॥
ਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਹਿਜੇ ਹੁਵੈ, ਮੁਕਤ ਬਿਕੁੰਠ ਤਿਆਗ।
ਜਲ ਜਿਉਂ ਮਿਲ ਜਲ ਕੇ ਵਿਖੇ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗ ॥੭੬॥
ਫਿਰ ਵਿਛੁੜੇ ਨਹਿ ਸਹਿਜ ਸੇ, ਆਪ ਜਾਇ ਜਬ ਮੀਤ।
ਗੰਗ ਮਿਲੀ ਸਾਗਰ ਵਿਖੇ, ਜੁਦਾ ਨ ਕਰ ਪਰਤੀਤ ॥੭੭॥
ਜਿਮ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਪ ਹੀ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਰੂਪ ਸੁਹਾਇ।
ਤਿਮ ਗਾਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ, ਤਾਰੈ ਜਗ ਸੁਖ ਦਾਇ ॥੭੮॥
ਹੋਰ ਗੁਰੂ ਜੋ ਜਗਤ ਮਹਿ, ਜੀਵਨਿ ਕੋਟੀ ਮਾਹਿ।
ਪਹਿਲੇ ਤਿਨ ਅਗਿਆਨ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਗਟਾਹਿ ॥੭੯॥
ਕਿਸ ਤੇ ਸੀਖੇ ਤਬ ਹੋਵੇ, ਤਿਨਕੋ ਗਿਆਨ ਸੁਜਾਨ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮੇ ਸਹਿਜ ਹੀ, ਨਿਤ ਗਿਆਨ ਪਛਾਨ ॥੮੦॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਈਸ਼ਰ ਰੂਪ ਧਰਿਓ ਪ੍ਰਭੂ, ਨਿਰਾਧਾਰ ਜੋ ਆਪ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਰਕਾਸ਼ ਕਰ, ਕਟੈ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ॥੯੧॥
ਅਨਪੜ੍ਹ ਕੰਠ ਕਰਾਇਕੈ, ਸਿੱਖਨਿ ਤੇ ਸੁਣ ਕਾਨ।
ਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ਅਖੰਡ ਕੋ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਥਾਨ ॥੯੨॥
ਜਪੈ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ਸਿੱਖ, ਪਾਇ ਗਿਆਨ ਅਪ੍ਰੇਖ।
ਹਉ ਮੇਟੈ ਅਕਾਲ ਮੈ, ਪਾਵੈ ਕੈਵਲ ਮੋਖ ॥੯੩॥
ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਸਬੇਗ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਾਹ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਜਾਨ।
ਮੁਕਤ ਭਏ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਲੈ ਗਿਆਨ ॥੯੪॥
ਭੂਤ ਕਾਲ ਮੇ ਬਹੁ ਤਰੇ, ਨਾਮੁ ਦੇਤ ਕਲਿਆਨ।
ਵਰਤਮਾਨ ਮੇ ਮੇਟ ਭੈ, ਜਪੈ ਨਾਮੁ ਭ੍ਰਮ ਹਾਨ ॥੯੫॥
ਭਵਿਖਤ ਮੇ ਜੋ ਜਪੈਂਗੇ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਲੈ ਨਾਮ।
ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਬੰਧਨ ਕਟੈ, ਜਪੈ ਜੋ ਆਠੋ ਜਾਮ ॥੯੬॥
ਦਸ ਗੁਰ ਜੋਤਿ ਸੋ ਜਾਗਤੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਪਾਰ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਜਪ, ਜੋਤਿ ਮਿਲੈ ਨਿਰੰਕਾਰ।੯੭॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਣਾਮ।
ਮਨ ਵਿਛੁੜਿਆ ਮਮ ਮੇਲੀਐ, ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸੁਖ ਧਾਮ ॥੯੮॥
ਸਰਬ ਅਕਾਰ ਕੋ ਲੀਨ ਕਰ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਵੀਚਾਰ।
ਜੀਵ ਈਸ ਕੋ ਭੇਦ ਤਜ, ਦੇਵੋ ਸਦਾ ਦੀਦਾਰ ॥੯੯॥
ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰ ਬੰਦਨਾ, ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਗੁਰ ਆਪ।
ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਿਰਲੰਭ ਜੀ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਨ ਜਾਪ ॥੯੦॥

ਕਬਿੱਤ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜਾਗਤੀ ਅਕਾਲ ਜੋਤਿ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਰਕਾਸ਼ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਹਉਮੈ ਤੋਰ ਭਾਣਾ ਮੰਨ ਮਨ ਜੋੜ, ਜਗਤ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ । ਸਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਾਮੁ, ਸਿਖਿਆ ਸਿਖਾਵੈ ਜੋਊ

ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਈ ਹੈ । ਏਕੰਕਾਰ ਸ਼ਬਦੁ ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਪੁ ਦੀਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੂਪ ਤਾਂਈਂ ਬੰਦੋ ਸਿਰਨਾਈ ਹੈ ॥੯੧॥

—ਚੌਪਈ—

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸੋ ਤਾਰੈ । ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ ਕਰ ਆਕਾਰੈ।
ਅਨੁਭਵ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ, ਮੁਖ ਹੈ। ਕੇਸ ਅਕਲਪਤ ਪਦ ਕਾ ਸੁਖ ਹੈ ॥੯੨॥
ਭਗਤੀ ਦਸਤਾਰ ਸੋ ਨੀਕ ਸੁਹਾਈ। ਕਲਗੀ ਮਨ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਾਈ।
ਚਮਕ ਅਪਾਰ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਵੈ। ਮਣੀਆਂ ਮਨ ਊਜਲ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥੯੩॥
ਮਸਤਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਜੋ ਬਾਣੀ । ਸੀਸ ਅਭੇਦ ਬਚਨ ਰਸ ਮਾਣੀ।
ਭ੍ਰਵੱਟੇ ਵਿਰਾਗ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਾ। ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਤੇ ਰਹਿਓ ਬਿਲੋਕਾ ॥੯੪॥
ਨੇਤ੍ਰ ਸਹਿਜ ਸਮਾਧ ਲਿਵ ਲਾਗੈ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਨ ਰੁਕਹੈ ਰਸ ਜਾਗੈ।
ਸ੍ਰਵਨਿ ਮੰਨਨਿ ਵਾਕ ਕੰਨ ਸੋਹੈ। ਨਿਧਿਆਸਨ ਨੱਕ ਮਨ ਕੋ ਮੋਹੈ ॥੯੫॥
ਮੁੱਛਾਂ ਸੋਹਤਿ ਤਤ ਪਦ ਤ੍ਵੰ ਕੋ। ਗੰਡਸਥਲਿ ਸਾਖਯਾਤ ਬਚਾਂ†ਰੂ ਕੋ।
ਮੁਖ ਹੈ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰਾ । ਦਾੜ੍ਹਾ ਭਾਣਾ ਮਨਾਵਨਿ ਧਾਰਾ ॥੯੬॥
ਕੰਠ ਹੁਕਮ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤੀ। ਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨਿ ਭਗਤੀ ਕੀਤੀ।
ਮੋਢੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਪੈ ਜਪਾਵੈ । ਭੁਜਾਂ ਸ਼ਰਣ ਹਰਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪਾਵੈ ॥੯੭॥
ਹਸਤ ਦੇਗ ਅਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾਤੇ। ਅਠਾਰਹ ਸਿੱਧ ਨਵਨਿਧਿ ਦਿਵਾਤੇ।
ਮੁਕਤੀ ਕੈਵਲ ਦਾਤ ਤੁਮਾਰੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮੈ ਨਾਮੁ ਸੰਗਾਰੀ ॥੯੮॥
ਰਿਦਾ ਆਯੁਤ ਬਿਆਪਕ ਭਾਖੋ । ਪ੍ਰਛਿੰਨਤਾ ਕੀ ਛੁਡਾਵਤ ਕਾਂਖੋ।
ਕਟ ਹੈ ਉਦਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ। ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੁਹੇਲਾ ॥੯੯॥
ਚੋਲਾ ਬਿਨਤੀ ਸਦਾ ਕਰੀਜੈ । ਆਪ ਮੇਟ ਕਮਰ ਕਸਨੀ ਥੀਜੈ।
ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰਨ ਆਸਾ। ਕਰ ਸੰਕਲਪ ਸਰਧਾ ਸੁਖ ਰਾਸਾ ॥੧੦੦॥
ਕਛਹਿਰੇ ਧਰਮ ਸ਼ਰਮ ਦੋਇ ਜਾਨੇ। ਕੰਘਾ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਬਖਾਨੇ।
ਕੜਾ ਕਰੁਣਾ ਸਭ ਤੇ ਕੀਜੈ। ਮਧ ਅਸਥਾਨ ਭਉ ਗੁਰੂ ਰਖੀਜੈ ॥੧੦੧॥

---

†ਚੇਤਨ ਦੀ ਸਾਖਯਾਤਤਾ ਦੇ ਬਚਨ।

ਪੱਟ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਨ ਚਿਤ ਹੋਵੈ । ਗੋਡੇ ਨਿਰਭਉ ਜਗ ਤੇ ਜੋਵੈ।
ਪਿੰਞਣੀਆਂ ਸੱਚ ਗਰੀਬੀ ਰਾਖੈ । ਚਰਣ ਮਰਣ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਖੈ॥੧੦੨॥
ਦੂਜਾ ਜੀਵਨਿ ਕੀ ਆਸ ਮਿਟਾਵੈ। ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਗੁਰ ਹੁਕਮ ਮਨਾਵੈ।
ਹਉਮੈ ਮੇਟ ਧਿਆਨ ਲਗਾਵੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਪਾਵੈ ॥੧੦੩॥
ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹੈ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ। ਹਜ਼ੂਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਹਿਣੇ ਵਾਰੇ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੈ ਗੁਰੂ ਕੋ ਧਾਰੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਾਰੈ ॥੧੦੪॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ । ਮਨ ਕੀ ਜਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ਤ ਸੁਆਮੀ।
ਪ੍ਰਤੱਖ ਗੁਰੂ ਹੈ ਤਾਰਨਹਾਰੇ। ਅੱਖਰ ਰੋਮ ਹੈ ਸਭ ਜਿਸ ਧਾਰੇ ॥੧੦੫॥
ਰਾਗ ਅੰਗ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਰੂਪਾ । ਜੋ ਪੜੈ ਸ਼ਰਧਾ ਬਚਨ ਅਨੂਪਾ।
ਬੋਲਨਿ ਸਾਥ ਕਮਾਵੈ ਬਾਣੀ। ਸੁਣੈ ਧੁਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਮਾਣੀ ॥੧੦੬॥
ਅਨਹਤਿ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੰ । ਨਾਸ ਰਹਿਤ ਪਦ ਦਾਤੀ ਪੰਥੰ।
ਅਨਹਦੁ ਸ਼ਬਦੁ ਇਕ ਰਸ ਗਾਵੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਰਿਦੈ ਵਸਾਵੈ ॥੧੦੭॥
ਪੰਚ ਤਤ ਤੇ ਪਰੇ ਜੋ ਪਿਆਰਾ । ਪੰਚ ਕੋਸ਼ ਤੇ ਜਾਨੋ ਨਿਆਰਾ।
ਸੋਊ ਦਸਵਾਂ ਆਪੇ ਦੁਆਰਾ। ਸੂਰਜ ਕੋਟ ਨਹਿ ਸਮ ਉਜਿਆਰਾ ॥੧੦੮॥
ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਸ੍ਵੈ ਅਨੁਭਵ ਰੂਪਾ । ਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਤਿ ਚੇਤ ਅਨੂਪਾ।
ਅਨੰਦ ਅਖੰਡ ਹੋਇ ਗੁਰ ਧਿਆਈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤਰਾਈ ॥੧੦੯॥

ਕਬਿੱਤ—ਭਰਮ ਬਿਮੁੱਖਤਾ ਕੇ ਕੂਲ ਕੋ ਉਖਾਰ ਕਰ, ਸਿੱਖਨਿ ਸ੍ਰਤਿ ਦਰ ਚਲੇ ਪਰਵਾਹਿ ਹੈ । ਦੰਭਨਿ ਪਖੰਡਨਿ ਕੇ ਤਰ ਕੋ ਉਪਾਰ ਮੂੰਰ, ਬੁੱਧ ਰੂਪ ਸਿੱਪੀ ਜਹਿ ਲਾਲਸ ਉਮਾਹਿ ਹੈ। ਸ੍ਵਾਂਤੀ ਬੂੰਦ ਸਿਖਿਆ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਕੋ, ਸਰਧਾ ਸੰਜੁਗਤ ਲੈ ਕੈ ਰਿਦੇ ਮੇ ਸਮਾਹਿ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਰੂਪ ਮੋਤੀ ਤਾਂਈਂ ਕਰੇ ਉਤਪੰਨ ਏਹੁ, ਮਰੋ ਜੀਉ ਜੀਵ ਮਰੇ ਸੋਈ ਨਰ ਪਾਹਿ ਹੈ ॥੧੧੦॥ ਸਿੱਖਨਿ ਸ਼ਨਾਨ ਜੋਗੁ ਨਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਹੁ ਘਾਟ ਸਤਿਸੰਗ ਵੀਚ ਚੱਲ ਮਨ ਨ੍ਹਾਤ ਹੈ । ਕਾਮਨਾ ਮਿਟਾਇ ਨਿਹਕਾਮਤਾ ਕੋ ਅੰਗੀਕਾਰ, ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਅਭਾਵ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਿਦੇ ਮੇ ਸੁਹਾਤ ਹੈ।

ਰਜੋ ਗੁਣ ਤਮੋ ਗੁਣ ਸਤੋ ਗੁਣ ਤਿਆਗ ਕਰ, ਏਕੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮੇ ਬ੍ਰਿਤੀ ਟਿਕਾਤ ਹੈ। ਐਸਾ ਲਾਭ ਹੋਇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮੇ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰੈ, ਸੁੱਧ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਅਨੁਭਵ ਵਿਖਯਾਤ ਹੈ॥੧੧੧॥ ਨਾਮੁ ਦਾਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾਤਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੁਖ ਖੇਮ ਦਾਤਾ, ਗਿਆਨ ਨਿਤਨੇਮ ਦਾਤਾ ਸਾਚੋ ਸਿਰਤਾਜ ਹੈ। ਸਤ ਦਾਤਾ ਮਤ ਦਾਤਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਪਤ ਦਾਤਾ, ਧੀਰਜ ਤੇ ਜਤ ਦਾਤਾ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਵਿਰਾਜ ਹੈ । ਵੈਰਾਗ ਤੇ ਤਿਆਗ ਦਾਤਾ ਪੂਰਨ ਸੁਭਾਗ ਦਾਤਾ, ਵਿਦਿਆ ਸੋ ਰਾਗ ਦਾਤਾ, ਦਾਤਾ ਜੋਗ ਸਾਜ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾਤਾ ਤੇਜ ਦਾਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੇਜ ਦਾਤਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਾਚੋ ਮਹਾਰਾਜ ਹੈ ॥੧੧੨॥ ਚਾਰੋ ਚੱਕ ਨਵਖੰਡ ਸਤ ਦੀਪ ਬ੍ਰਹਮੰਡ, ਉੱਤਰ ਦੱਖਣ ਪੁਬ ਪੱਛਮ ਮੇ ਜਾਈਐ। ਸਭ ਥਾਇ ਨਾਮੁ ਧਜਾਵੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਮਨਾਵੈ, ਭੇਟਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਆਵੈ ਇਛ ਕੋ ਪੁਰਾਈਐ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਲ ਮਧ, ਪੂਜਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਹੋਵੈ ਕੀਰਤਨਿ ਗਾਈਐ। ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਨਾਮੁ ਰਾਖਾ ਧਰਮ ਅਰਥ ਮੋਖ ਦਾਤਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਦਾ ਹੀ ਮਨਾਈਐ ॥੧੧੩॥ ਜੋਈ ਜੋਈ ਫਲ ਚਾਹੀਏ ਨਿਸਚੈ ਗੁਰਾਂ ਤੇ ਪਾਈਐ, ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਹਿਤ ਦੀਆ ਸਤਿਨਾਮੁ ਹੈ। ਸੰਤ ਭਗਤ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਲਿਵ ਲਾਵੈ, ਸਿੱਧ ਦੇਵ ਪੀਰ ਗਾਵੈ ਜਾਨੈ ਅਭਿਰਾਮੁ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਆਪ ਅਉਰ ਕੋ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮੁ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਰਹੈ ਸ਼ਾਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਧਾਮ ਹੈ। ਦਸ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਜਾਗੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਗਤ ਗੁਰ, ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨਾ ਕੈ ਜਪੌਂ ਆਠੋ ਜਾਮ ਹੈ ॥੧੧੪॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਖਾਲਸਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਖ ਧਾਮ ।
ਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪ ਸਦਾ, ਮਨ ਪਾਵੈ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥੧੧੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੀ ਸੰਕੇਚ ਕੇ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਬਾਰੁਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੨॥

ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਕਥਾ

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਲ ਨੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹੋਇ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਸਭ ਕੋ ਦੀਓ, ਭਏ ਨਿਹਾਲ ਸਭ ਕੋਇ ॥੧॥
ਕਲ ਮੇ ਜੀਵ ਉਧਾਰਨੇ, ਸਿੱਖ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰ।
ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਸਿਧ ਭਗਤ ਮਿਲ, ਸਿਖਿਆ ਲੀਨੀ ਧਾਰ ॥੨॥
ਗੁਰਮੁਖ ਸਨਮੁਖ ਸਿੱਖ ਜੋ, ਜਪਤ ਭਏ ਸਤਿਨਾਮੁ।
ਧਰਮ ਕਿਰਤ ਕੀ ਬਿਰਤ ਕਰ, ਭਾਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਭਿਰਾਮੁ ॥੩॥
ਧਰਮਸਾਲ ਜਹਿ ਤਹਿ ਰਚੀ, ਕੀਰਤ ਦੇਗ ਚਲਾਇ।
ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਕੁਦਰਤੀ, ਏਕ ਅਕਾਲ ਮਨਾਇ ॥੪॥
ਮਿਲ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਜਪੁ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੋ ਗਾਇ।
ਕਲਿ ਮੇ ਧਰਮ ਚਲਾਇਓ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਗ ਰਾਇ। ੫॥

—ਚੌਪਈ—

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਇਹੁ ਧਰਮ ਚਲਾਯਾ। ਕਾਲ ਜਾਲ ਤੇ ਜਗਤ ਬਚਾਯਾ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਜੀ ਸਿੱਖ ਉਧਾਰੇ। ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਪਰ ਉਪਕਾਰੇ ॥੬॥
ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ। ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਸਭ ਜਗ ਕੇ ਸੁਆਮੀ।
ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਬੰਦੀ ਛੋਰਾ। ਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਭਰਮ ਕੋ ਫੇਰਾ ॥੭॥
ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਮ ਕੇ ਦਾਤਾ। ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰ ਬਖਿਆਤਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇ ਜਗਤ ਨਿਸਤਾਰਾ॥੮॥

ਕਬਿੱਤ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਸਵਾਂ ਸਰੂਪ ਧਰ, ਪੰਚ ਸੀਸ ਲੇਇ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਇਆ। ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਛਪੰਜਾ ਵਿਚ ਵੈਸਾਖੀ ਕੇਸ ਗੜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇ ਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧਿਆਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਕਰ, ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਤਾਂਈਂ ਪਲਾ ਬਾਣੀ ਪਕੜਾਇਆ। ਪੰਚਨਿ ਕੀ ਸਤਿ ਸੰਗ ਮੇਲ ਕਰ ਖਾਲਸੇ ਦਾ, ਗੁਰਮਤਿ

ਗਾਡੀ ਏਹੁ ਰਾਹ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥੯॥ ਨਾਮੁ ਅਭਿਆਸੀ ਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਨ ਕਰੈ, ਤਾ ਕੋ ਫਿਰ ਜਨਮ ਨ ਮਿਰਤੂ ਪਲਾਇਆ। ਐਸੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀਨ ਪੰਚ ਪਿਆਰੇ ਕਾਇਮ ਕੀਨ, ਭਗਤਿ ਕੋ ਜਨਮ ਹੈ ਸਿੰਘਨਿ ਧਰਾਇਆ।ਲਊ ਬੀਰ ਸਭ ਸੈਨਾ ਮੂਰਛਾ ਕਰਤ ਭਏ, ਰਾਮ ਆਦਿ ਤਾਂਈਂ ਦੇਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਿਵਾਇਆ। ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਾਹੌਰ ਕੇ ਨਿਵਾਸੀ ਚੀਨ, ਰਾਮ ਸੁਤ ਲਊ ਕੀਆ ਤਪ ਗੁਰ ਪਾਇਆ ॥੧੦॥ ਛਤ੍ਰੀ ਹੈ ਜਾਤ ਪਹਿਲੀ ਅਬ ਸਿੰਘ ਅਚੁਤ ਕੁਲ, ਬਹੁਤ ਕਮਾਈ ਕਰ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਧੰਨਾ ਭਗਤ ਜਟ ਕੁਲ ਦਿੱਲੀ ਰਹੈ, ਹਸਤਨਾ ਪੁਰ ਹੈ ਪੁਰਾਣਾ ਬਿਦਤਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਧੰਨਾ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ ਹਰੀ ਤਾਂਈਂ, ਕਾਜ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਨਾਲ ਭਾਵਨਾ ਕਰਾਇਆ। ਬੱਧਕ ਬਿਆਧ ਚਤੁਰ ਭੁਜ ਕੋ ਪਕੜ ਕਰ, ਸੰਤਾਂ ਤਾਈਂ ਦਰਸ਼ਨ ਜਾਇਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ॥੧੧॥ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਭਗਤ ਹੈ ਜਗੰਨਾਥ ਜਾਣ ਪੁਰੀ, ਬੱਧਕ ਸਰੂਪ ਹਰੀ ਸ਼ੇਵਰ ਲਿਆਇਆ। ਭਗਤਨ ਕੋ ਬੰਧਨ ਸੇ ਆਪ ਹੈ ਛੁਡਾਵਨ ਹਾਰ, ਭਗਤਾਂ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧ ਆਪ ਫਸ ਜਾਇਆ। ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦੇਵ ਅਵਤਾਰ ਜਗ, ਛੀਬਾਂ ਜਾਤ ਦੁਵਾਰਕਾ ਸੇ ਬਸਤ ਸਦਾਇਆ। ਨਾਮਦੇਵ ਦਰਸ਼ਨ ਨਿਤ ਭਗਵਾਨ ਕਰੈ, ਦੇਹਰੇ ਦਾ ਮੁਖ ਸਨਮੁਖ ਕਰਵਾਇਆ ॥੧੨॥ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣ ਨੇ ਭਗਤਿ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ, ਬਿਦਰ ਕੀ ਪੁਰੀ ਵਸੈ ਨਾਈ ਗੁਰ ਭਾਇਆ। ਸੈਣ ਰੂਪ ਹਰੀ ਧਰ ਰਾਜੇ ਕੋ ਨਿਵਾਰ ਦੁਖ, ਭਗਤ ਕੋ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਮੇ ਪੁਜਾਇਆ। ਇਹ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਪਿਛੇ ਭਗਤੀ ਕਰਤ ਸਦਾ, ਸੀਸ ਦੇਇ ਗੁਰਾਂ ਤਾਈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਇਆ। ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧੀਨ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਕੋ ਸਿੱਖ ਹੂਜੈ ਮਨ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ॥੧੩॥ ਸੰਗਤਿ ਕਰੀਜੈ ਨਿਤ ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਰਹਿਤ ਰਖਾਇ ਪੰਜੇ ਜੋਤਿ ਇਕ ਭਾਨੀਏ। ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜਾਣ ਲੇਹੁ, ਹਿੰਮਤ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਹਰੀ

ਮੋਹਕਮ ਜਾਨੀਏ। ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਹ ਪੰਜੇ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦਸ ਰੂਪ ਧਾਰ ਸਿੱਖੀ ਪਰਖੀ ਮਹਾਨੀਏ। ਪੰਜ ਏਹ ਜਹਾਜ਼ ਸਮ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਪਾਰ ਕਰੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦੇਇ ਤਰੈ ਤਾਰੈ ਮਾਨੀਏ ॥੧੪॥

ਪੰਚਨਿ ਕੋ ਸੁਧਾ ਦੇਇ ਪੰਚਨਿ ਤੇ ਲੀਆ ਗੁਰ, ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਆਪੇ ਸਿੱਖ ਪਰਚਾ ਮਹਾਨੀਐ। ਸਭ ਪਰਵਾਰ ਪੀਆ ਮਹਿਲ ਤੇ ਪੁੱਤਾਂ ਲੀਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ ਦੀਆ ਕਰੇ ਬੰਧ ਹਾਨੀਐ। ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸਜੇ ਵੈਸਾਖੀ ਮੇਲ ਭਯੋ, ਨਾਮੁ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਖਾਨੀਐ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਫਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ, ਐਸਾ ਤੇਜ ਦੇਖ ਮਨ ਮਤਿ ਭਰਮ ਫਾਨੀਐ ॥੧੫॥ ਰਹਿਤ ਕਕਾਰ ਰਾਖੈ ਬਾਣੀ ਨਿਸ ਦਿਨ ਭਾਖੈ, ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹੈ ਗੁਰ ਸ਼ਰਣਾਈ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਪ ਕਰੈ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖੀ ਧਰੈ, ਸ਼ਾਂਤ ਰਸ ਬੀਰ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਛਾਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਕਮ ਕਰੇ ਜ਼ਾਲਮ ਕੋ ਸਿੰਘ ਮਾਰੈ, ਗਰੀਬ ਪ੍ਰਤਿ-ਪਾਲ ਕਰੈ ਦਯਾ ਅਧਿਕਾਈ ਹੈ। ਮਰਣ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹੀ ਜੀਵਣ ਕੀ ਆਸ ਲਾਹੀ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਮਨ ਮਾਹੀ ਭਗਤੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ॥੧੬॥

ਬਿਗੜੇ ਮਸੰਦ ਮਾਰੇ ਪਹਾੜੀਏ ਭੀ ਜੰਗ ਹਾਰੇ, ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਤੋੜ ਕਸਮਾ ਚੁਕਾਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਕੋ ਪਾਇ ਕਰ, ਤੁਰਕ ਪਹਾੜੀ ਕਈ ਬਾਰ ਮਾਰੇ ਥਾਂਈ ਹੈ। ਸਰਸਾ ਤੇ ਸੀਸ ਦੀਏ ਸੱਤ ਸੈ ਸ਼ਹੀਦ ਥੀਏ, ਵਿਚ ਚਮਕੌਰ ਚਾਲੀ ਸਿੰਘ ਲੜੇ ਆਈ ਹੈ। ਮੁਕਤਸਰ ਸੀਸ ਲਾਯਾ ਮੁਕਤਿਆਂ ਕੋ ਪਦ ਪਾਯਾ, ਟੁੱਟੀ ਗੰਢੀ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਘਾਲਣਾ ਕਮਾਈ ਹੈ ॥੧੭॥ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਰੇ ਤਾਂਈਂ ਮਾਰ ਦੀਆ, ਆ ਗਏ ਨਾਦੇੜ ਬੰਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਹੈ। ਪੰਚ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੀਏ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪ ਕਰ, ਆਗਿਆ ਇਨਾਂ ਦੀ ਬੰਦੇ ਮੰਨਣੀ ਸੁਜਾਨ ਹੈ। ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਆਗਿਆ ਦਈ ਜਥੇਬੰਦ ਬੰਦੇ ਸੰਗ, ਹੋਇ ਕੇ, ਦੁਸ਼ਟ ਮਾਰੋ ਸੁਣੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ

ਤੇ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ, ਬੰਦੇ ਤਾਂਈਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਕਰੀ ਬਿਦਤਾਨ ਹੈ ॥੧੮॥

ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਫੌਜ ਸੰਗ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਬੰਦਾ, ਬਜਾਇ ਕੇ ਦਮਾਮਾ ਚਲੇ ਜ਼ਾਲਮਾ ਕੋ ਮਾਰਨੇ। ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਤ੍ਰੇਹਠ ਫੱਗਣ ਤੇਰਾਂ ਬੰਦਾ ਤੁਰਿਆ ਹੈ, ਵੈਸਾਖੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਜੇ ਜੰਗ ਕਾਰਨੇ। ਮਾਝਾ ਦੁਆਬਾ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਭ ਦੇਸਾਂ ਮਿਲੇ, ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਨੇ। ਮਾਰਿਆ ਸਮਾਣਾ ਕੁੰਜ ਪੁਰਾ ਟੋਹਾ ਲੁਟਿਆ ਹੈ, ਮੁਸਤਫਾ ਬਾਦ ਜੰਗ ਦਿਤੇ ਤੁਰਕ ਠਾਰਨੇ ॥੧੯॥ ਮਾਰਿਆ ਸਢੌਰਾ ਜਿਨਾਂ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਤੰਗ ਕੀਆ, ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਲਾਜ ਰਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਹੈ। ਛੱਤ ਬਨੂੜ ਮਾਰੀ ਭੱਜਿਆ ਵਜੀਦਾ ਹਾਰੀ, ਫੜ ਪਾਪੀ ਦੇਹਿ ਸਾੜੀ ਕੀਤੇ ਫਲ ਪਾਈ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਟ ਸੰਘਾਰੇ ਸਭ ਝੂਠਾ ਨੰਦ ਮਾਰ ਡਾਰਾ, ਮਲੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆਈ ਹੈ। ਮਾਰੀ ਸਰਹਿੰਦ ਸਭ ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਚੌਹਟ ਚੇਤ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਤਾਂਈਂ ਖਬਰ ਪੁਚਾਈ ਹੈ ॥੨੦॥ ਜਿੱਤਿਆ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਆ ਬੰਦੇ ਮਿਲ, ਤੁਰਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਸਭ ਗਰਦ ਮੇ ਮਿਲਾਈ ਹੈ। ਰਾਜਿਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜੁੱਧ ਕਰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੀ ਵੱਜਦੀ ਵਧਾਈ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਯਾ ਲੋਕ ਸਭ ਸੁਖੀ ਵੱਸੇ, ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੀ ਸਫਾ ਏਸ ਜੱਗ ਤੋਂ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਚਖੰਡ ਮੈਂ ਸਮਾਏ ਜੋਤਿ, ਨੀਚਾਂ ਨੂੰ ਊਚ ਕਰੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਈ ਹੈ ॥੨੧॥ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਮਾਨਤੇ। ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਰਿਮੰਦਰ ਮੇ ਸੇਵਾ ਕਰੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਥਾ ਕੋ ਬਖਾਨਤੇ। ਐਸੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਚਲੀ ਆਗੇ ਬਹੁ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹੈ, ਦੇਸ ਕੌਮ ਉਤੇ ਸਰਬੰਸ ਕੁਰਬਾਨਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਧਾਰਕੇ ਕਲਿਆਣ ਭਏ, ਗਿਨੇ ਨਹੀ ਜਾਇ ਜੇਤੇ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨਤੇ ॥੨੨॥ ਨੀਹਲ ਮੇ ਜੁੱਧ ਭਯੋ ਤੁਰਕ ਸੰਘਾਰੇ ਬਹੁ, ਸ਼ਾਹ ਬਾਦ ਪਾਸ ਜੰਗ ਲੁਟੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇਸ ਹੈ। ਬਹਾਦਰ

ਸ਼ਾਹ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਆਂਵਦਾ ਲਾਹੌਰ ਮਰਿਆ, ਡਿਗਿਆ ਖੁਆਰ ਹੋਇ ਚਲੀ ਨਹਿ ਪੇਸ਼ ਹੈ। ਕਸੂਰੀਏ ਖਾਨ ਮਾਰੇ ਦੁਆਬਾ ਮਾਝਾ ਜਿੱਤ ਲਿਆ, ਗੁਜਰਾਤ ਸਿੰਧ ਲੁੱਟੀ ਸਿੰਘਾਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੈ । ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਭੁਲਾਏ ਵਾਕ ਬੰਦੇ ਦੋ ਵਿਆਹ ਕੀਏ, ਗੁਰਦਾਸ ਪੁਰ ਜੁੱਧ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ॥੨੩॥

ਸਿੰਘ ਬੰਦਾ ਫੁਟ ਗਏ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਬੰਦਾ, ਜੁੱਧ ਬਹੁ ਹੋਏ ਬੰਦੇ ਸਿਦਕ ਕਮਾਇਆ। ਜਾਣ ਨਿਜ ਵਾਰ ਦੀਨੀ ਪਾਇਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗਿਆ, ਮਾਣ ਨੇ ਖੁਆਰ ਕੀਆ ਗੁਰੂ ਇਵ ਭਾਇਆ।ਖਾਲਸਾ ਅਸੰਗ ਹੋਇ ਬੰਦਈ ਤਿਆਗ ਦੀਏ, ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਜੰਗ ਬਹੁ ਲਾਇਆ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿਲਵਾਂ 'ਚਿ ਜੁੱਧ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ, ਮੁਖੀ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦਾ ਜੰਗ ਹੈ ਸਵਾਇਆ ॥੨੪॥ ਸ਼ਾਹੀ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੁਟ ਉਗਰਾਹੀ ਲੁਟ ਲਈ, ਗਸ਼ਤੀ ਫੌਜ ਖਾਨੂੰ ਦੀ ਫਿਰੇ ਕਰ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਲੁਟਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਦਬਾਓ ਪਾਵੈ, ਕਾਨੂੰਵਾਨ ਛੰਭ ਭਰਤ ਪੁਰ ਮੈਂ ਘੋਰ ਹੈ। ਭੀਲੋ ਵਾਲ ਜੰਗ ਕੀਏ ਹੈਦਰੀ ਝੰਡੇ ਨਾਸ਼ ਥੀਏ, ਨਵਾਬ ਲਾਹੌਰੀ ਫੌਜ ਦਿਲੀਓਂ ਬਿਟੋਰ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਂ ਸਭ ਮਾਰ ਦੀਏ ਬਿਪਤਾ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਭਈ, ਆਣ ਮੰਨ ਸੂਬੇ ਨਵਾਬੀ ਭੇਜੀ ਲਖ ਸ਼ੋਰ ਹੈ ॥੨੫॥ ਨਵਾਬ ਤਾਂ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪੇਖ ਕੀਨ, ਈਨ ਨਹਿ ਮੰਨੈ ਕਰ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਨਿਹਾਲ ਹੈ। ਜਥੇ ਸਿੰਘਾਂ ਰਚ ਲਏ ਅਹਿਦ ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਤੋੜਾ, ਜੰਗ ਲਖੂ ਸਮੁੰਦ ਖਾਂ ਫੌਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਮੁਗਲਾਂ ਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਖਪਾਇ ਦਿੱਤੀ, ਬਲੀ ਸੂਰਬੀਰ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਖਿਆਲ ਹੈ। ਸਿਦਕ ਕਮਾਏ ਸਿੰਘਾਂ ਬਿਪਤਾ ਬਹੁਤ ਝੱਲੀ, ਅੱਸੀ ਅੱਸੀ ਦਮੜੇ ਦੇ ਮੁਲ ਸਿਰ ਭਾਲ ਹੈ ॥੨੬॥ ਫੇਰ ਭੀ ਬਹਾਦਰ ਸੋ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਧਰਮ ਮੇ, ਜੰਗਲਾਂ ਮੇ ਵਸ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਆਪ ਹੈ । ਦੀਪ ਮਾਲ ਮੇਲੇ ਹਿਤ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦਰਸ ਚਾਹੇ, ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਾਪ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡੀ ਬੋਤਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਸ਼ਹੀਦ, ਕੁਤਬ ਦੀਨ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ

ਕੀਆ ਪਾਪ ਹੈ । ਕੁਤਬੇ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਮਾਰਾ ਥੰਮ ਸਾਹਿਬ ਰਚ ਦੀਆ, ਗਿਲਜੇ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਜ਼ਹਿਰੀ ਜੋ ਸਾਪ ਹੈ ॥੨੭॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੀ ਬਿਅਦਬੀ ਕਰਨ ਚਾਹੀ, ਸਿੰਘਾਂ ਸੁਣ ਜੋਸ਼ ਆਯਾ ਭਏ ਤਬ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਗੁਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਜ ਬੀੜਾਂ ਆਦਿ ਲਿਖੀ, ਬੁਰਜ ਤੇ ਕੂਪ ਰਚੇ ਕਰੇ ਉਪਕਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਕੋ ਤਿਆਰ ਭਏ ਪੰਜ ਸੌ ਨਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰੀ ਕੇ ਪੱਤਣ ਲੰਘ ਚਲੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ। ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਆਏ ਗਿਲਜੇ ਹਜ਼ਾਰ ਪੰਜ, ਜੁੱਧ ਅਗੇ ਹੋਤ ਚਲੇ ਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ॥੨੮॥ ਜੁੱਧ ਬਹੁ ਘੋਰ ਕੀਆ ਮਾਰੇ ਸੂਬੇ ਖਾਨ ਬਹੁ, ਸੀਸ ਗਿਆ ਉਤਰ ਤਿੰਨ ਕੋਹ ਦਰਬਾਰ ਹੈ। ਤਲੀ ਉਤੇ ਸੀਸ ਰਖ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਯਾ ਬਹੁ, ਬਿਅਦਬੀ ਹਟਾਈ ਪਿਖ ਭਜੇ ਤੁਰਕ ਹਾਰ ਹੈ। ਸੀਸ ਦਰਬਾਰ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਬਾਬੇ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਾਮੁ ਅਭਿਆਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਖਾਰ ਹੈ। ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੁਰ ਆਨੰਦ ਤੋਂ ਸੁਧਾਸਰ, ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੀਸ ਦੀਆ ਨਿਜ ਵਾਰ ਹੈ ॥੨੯॥ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਜੰਗ ਕਰਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ, ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੀਤਾ ਅਟਕ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੈ। ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਪਾਪੀ ਦਰਬਾਰ ਮੇ ਕੁਰੀਤੀ ਕਰੈ, ਮਾਰਿਆ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ ਵੰਗਾਰ ਹੈ। ਮਲਵਈਆਂ ਤੁਰਕ ਲੁੱਟੇ ਦੁਖਦਾਨੀ ਲਖ, ਨਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਆ ਸਿੰਘਾਂ ਭਭਕਾਰ ਹੈ। ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਹੱਲੇ ਕੀਏ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦੁਖ ਝੱਲੇ, ਸ਼ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਸਬੇਗ ਸਿੰਘ ਦਿਤੇ ਸੀਸ ਵਾਰ ਹੈ ॥੩੦॥ ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਪਾਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਿੰਘਾਂ, ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਬੀਕਾ ਨੇਰ ਭਾਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਗੇਰਾ ਅਬਦਾਲੀ ਆਇ, ਰੱਖਕੇ ਬਰੂਦ ਪਾਪ ਕੀਆ ਨਿਜ ਗਾਲ ਹੈ। ਵੱਜੀ ਮਥੇ ਵਿਚ ਇੱਟ ਨਕ ਗਿਆ ਉਡ ਤਿਸ, ਲੜ-ਕੀਆਂ ਤੇ ਮਾਲ ਲੁੱਟ ਚਲਿਆ ਉਤਾਲ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸੁਣ ਧਾਏ ਤਬ ਆਣ ਜੰਗ ਕੀਆ ਨਾਲ, ਮਾਰ ਮਾਰ ਮੁਗਲਾਂ ਕੋ ਖੋਹਿਆ ਧਨ ਮਾਲ ਹੈ ॥੩੧॥ ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਲੜਕੀ ਕੋ ਗਜ਼ਨੀ ਨੂੰ ਲੈ ਤੁਰੇ, ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ

ਮੁਕਾਏ ਮਾਰ ਸਭੇ ਤੁਰਕਾਨ ਹੈ । ਬੀਬੀਆਂ ਕੋ ਧੀ ਭੈਣਾ ਤੁੱਲ ਜਾਤਾ ਖਾਲਸੇ ਨੇ, ਘਰੋ ਘਰੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਿੰਘ ਜਤਵਾਨ ਹੈ। ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਆਯਾ ਜਸਪਤ ਰਾਇ ਮਾਰਾ, ਏਮਨਾ ਬਾਦ ਲੁੱਟਾ ਜੰਗ ਬਲਵਾਨ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਘਲੂ ਘਾਰਾ ਹੋਆ ਰਾਮ ਸਰ ਕਿਲੇ ਜੰਗ, ਸ਼ਾਹ ਦੁਰਾਨੀ ਮਿਠਾ ਮਲ ਨਿਵਾਜ ਸ਼ਾਹ ਧਾਨ ਹੈ ॥੩੨॥ ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਪਾਪ ਕੀਏ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋਯਾ, ਦੁਰਾਨੀ ਦੀ ਹਾਰ ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਮਾਰ ਦੀਨ ਹੈ। ਸਿੰਘ-ਣੀਆਂ ਸਿਦਕ ਰਖੇ ਨਾਸਰ ਦੀਨ ਮਾਰਾ, ਸ਼ੇਖੂ ਪੁਰਾ ਜਲੰਧਰ ਲੁੱਟਾ ਦੀਨਾਂ ਬੇਗ ਖੀਨ ਹੈ । ਸਰਹਿੰਦ ਲੁੱਟ ਲਈ ਹਲ ਫੇਰ ਦਿਤੀ ਢਾਹਿ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਫਤੇ ਗੜ੍ਹ ਰਚ ਸਿੰਘਾਂ ਲੀਨ ਹੈ। ਰਾਜਪੂਤ ਲੁਟੇ ਜੁੱਧ ਮੇਰਠ ਜੈਨ ਖਾਂ ਜੰਗ, ਮਰਹਟੇ ਗਿਲਜੇ ਲੜੇ ਦੁਰਾਨੀ ਲੁੱਟ ਕੀਨ ਹੈ ॥੩੩॥ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਨੇ ਦੁਖ ਝੱਲੇ ਭੁਜੰਗੀ ਸ਼ਹੀਦ ਭਏ, ਵੱਡਾ ਘਲੂ ਘਾਰਾ ਜੰਗ ਹੋ ਰਿਹਾ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਬਾਮਣ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕਸੂਰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ, ਬਾਮਣੀ ਛੁਡਾਇ ਦਿੱਤੀ ਕਰੇ ਉਪਕਾਰ ਹੈ। ਜ਼ਾਫਰ ਖਾਂ ਮਾਰ ਦੇਸ ਮੱਲਿਆ ਮਲੇਰ ਖੇੜੀ, ਮੋਰਿੰਡਾ ਤੇ ਦੀਵਾਨ ਲੱਛੀ ਦੇਸ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਹੈ। ਜਸਾ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਸਾਂਭ ਗੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜੰਗ ਕਰ, ਜੈਨਾ ਮਾਰ ਗੁਰੂ ਮਾਰੀ ਲੁੱਟੀ ਇਕ ਸਾਰ ਹੈ ॥੩੪॥ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਕੇਸਾਂ ਸੰਗ ਖੋਪਰੀ ਲੁਹਾਇ ਲਈ, ਰਖਿਆ ਧਰਮ ਖਾਨੂ ਜੋੜਿਆਂ ਸੇ ਮਾਰ ਹੈ। ਭਰਤ ਪੁਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਸਿੰਘਾਂ ਸੇ ਲੜਾ, ਮਝੈਲ ਮਲਵਈ ਜਿਤ ਤੈਮੂਰਸ਼ਾਹ ਹਾਰ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੱਲੀ ਹਰਿ ਮੰਦ੍ਰ ਰਚਾਯੋ ਫੇਰ, ਸੋਨਾ ਸੰਗਿ ਮਰਮਰ ਲਗਿਆ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਮਿਸਲ ਜੰਗ ਕਮਾਲ ਦੀ ਜਲਾਲ ਮਾਰਾ, ਬੇਦੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ ਭੇ ਅਪਾਰ ਹੈ ॥੩੫॥ ਸ਼ਾਹ ਚੀ ਦੁਸ਼ਟ ਮਾਰਾ ਦਿੱਲੀ ਪੰਥ ਫੇਰੇ ਪਾਏ, ਬਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਗਏ ਖਾਲਸਾ ਨਿਹਾਲ ਹੈ । ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਫਤੇ ਭਈ, ਰਾਜਾ ਸ਼ਰਣਾਇ ਪਿਆ ਦੇਖ ਕਿਰਪਾਲ ਹੈ। ਦਿਤਾ

ਰਾਜ ਵਾਪਸ ਸੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਭ ਬਣੇ, ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਕੋਤਵਾਲ ਰਹੇ ਮਹਿਪਾਲ ਹੈ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦੋਹੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੀ, ਤੁਰਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸਭ ਖਤਮ ਹਵਾਲ ਹੈ ॥੩੬॥ ਵਿਦਿਆ ਚਤੁਰ ਬਹੁ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੀ, ਰਾਜ ਤੇ ਜੋ ਪੀਰੀ ਰਹੈ ਸਦ ਪਰਧਾਨ ਹੈ। ਮਿਸਲ [੧]ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਇਕ [੨]ਭੰਗੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਖ, ਤੀਜੀ [੩]ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ [੪]ਨਸ਼ਾਨਚੀ ਬਿਆਨ ਹੈ। [੫]ਡੱਲੇ ਵਾਲੇ, [੬]ਨਕੱਯਾਂ ਦੀ ਮਿਸਲ ਏਹੁ ਛਠ ਭਈ, ਆਹਲੂ ਵਾਲਿ [੮]ਕ੍ਰੋੜੀਆਂ [੯]ਫਜ਼ਲਾਂ ਪੁਰ ਭਾਨ ਹੈ। [੧੦]ਘਨਈਆਂ ਤੇ [੧੧]ਸ਼ੁਕਰਚਕੀਆਂ ਦੀ ਯਾਰਵੀਂ ਸੋ, [੧੨]ਫੂਲਕਿਆਂ ਦੀ ਮਿਸਲ ਜੋ ਬਾਰਵੀਂ ਬਖਾਨ ਹੈ ॥੩੭॥ ਬਾਰਾਂ ਮਿਸਲਾਂ ਮੇ ਰਾਜ ਭਯੋ ਤਬ ਖਾਲਸੇ ਕਾ, ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਮਨ ਲਾਇਕੇ । ਕੋਈ ਨਹੀ ਸਿੰਘ ਐਸੋ ਜੋਊ ਨਿਜ ਮਾਣ ਕਰੈ, ਨਾਮੁ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਕੋਊ ਖਾਲੀ ਪਤਿਆਇਕੇ । ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਐਸੋ ਖਾਲਸਾ ਸਰੂਪ ਹਰੀ, ਧੰਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨਾਮ ਦੀਓ ਆਇਕੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਮਿਲ ਕੀਰਤਨਿ ਕਰੈ ਸਭ, ਕਥਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜੀ ਕੀ ਸੁਣੈ ਮਾਨ ਘਾਇਕੇ ॥੩੮॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੀ ਸ਼ਾਮ ਬਿਨ ਹਰ ਕੋਊ, ਪੂਜਤੇ ਨ ਸਿਰ ਕੋ ਝੁਕਾਵੈ ਨਿਤ ਨੇਮ ਸੇ। ਆਪੋ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕਰ ਫਤੇ ਕੋ ਗਜਾਵਤ ਹੈ, ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਚਰਨਾਂ ਮੇ ਦੋਵੇਂ ਤਰਫ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ। ਵੀਰ ਜਿਵੇਂ ਵੀਰ ਮਿਲੈ ਗਲ ਮਿਲ ਮੋਦ ਕਰੈ, ਕੋਈ ਨ ਵਿਰੋਧ ਧਰੈ ਰਹੈ ਸਭ ਛੇਮ ਸੇ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਵਾਇ ਕਰ ਸਿੰਘ ਕਰੈ, ਜਾਤ ਪਾਤ ਭਰਮ ਕੋ ਕਰਤ ਨ ਏਮ ਸੇ ॥੩੯॥ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਇ ਦੇਤ ਭਰਮ ਕਟਾਇ ਕਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਦ ਲੇਤ ਪਾਨੀ ਮਿਲ ਪਾਨੀ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਕਤ ਭੇ, ਐਸਾ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਬਣਾਯਾ ਗੁਣ ਖਾਨੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਸਰੂਪ ਮੰਨ, ਭੇਦ ਦ੍ਵੈਤ ਖੋਇ ਮਿਲੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਨੀ ਹੈ। ਫਿਰਕਾ ਨ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਇਕ ਰਹੈ ਮਿਲ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਿਖਿਆ ਕੋ ਧਾਰੈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੈ ॥੪੦॥ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੇ

ਧਾਰੀ ਰਹੈ ਆਲਸ ਨ ਮੂਲ ਗਹੈ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਹੈ ਬੰਧ ਕਰ
ਹਾਨੀਐ । ਆਪ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਅਤੇ ਹੋਰਨਿ ਜਪਾਵੈ ਤਬ, ਹਉਮੈ ਕੋ
ਤਿਆਗ ਭਾਣਾ ਮੰਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਐ । ਅਨੰਦ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਕਰੈ ਰੋਣਾ
ਨ ਮਰਗ ਧਰੈ, ਗਾਵਣਾ ਨ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਤਿਨ ਕਬ ਭਾਨੀਐ। ਟੂੰਬਾਂ ਨਾਂ
ਬਿਸ਼ਈ ਕੋਈ ਸੂਧੇ ਵੇਸ ਨਰ ਨਾਗੇ, ਅਮਲ ਨ ਸ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਮਾਸ ਮੁਖ
ਪਾਨੀਐ ॥੪੧॥ ਸਿੱਖ ਮਿਲ ਸਿੱਖ ਸਨਬੰਧ ਕਰੈ ਗੁਰੂ ਹਿਤ, ਪੈਸਾ
ਨਹਿ ਲੇਤ ਨਹਿ ਕੰਨਿਆਂ ਕੋ ਮਾਰਤੇ। ਪਾਂਚੋ ਹੀ ਕਕਾਰ ਰਖੈ ਕੁਰਹਿਤਾਂ
ਤੋਂ ਬਚੇ ਸਦਾ, ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰੋਮ ਕੁੱਠਾ ਤਮਾਖੂ ਨ ਨਿਹਾਰਤੇ। ਗਊਆਂ ਕੀ
ਕਤਲ ਨਾਂ ਹੋਣ ਦੇਤ ਕਿਸੇ ਦੇਸ, ਤੁਰਕ ਦਬਤ ਨਹੀ ਆਜਿਜ਼ ਸੰਘਾਰਤੇ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਕੋ ਗਿਆਨ ਰਿਦੇ ਉਦੇ ਭਯੋ, ਭਗਤੀ ਤਾਂ ਮੁਖ ਹੈ
ਵਿਰਾਗ ਸੋ ਬਿਹਾਰਤੇ ॥੪੨॥ ਪੀਰਨਿ ਕੀ ਪੀਰੀ ਲੀਨ ਮੀਰਨਿ ਕੀ
ਮੀਰੀ ਗਹਿ, ਸਾਧਨਿ ਕੀ ਸਾਧਨਾ ਕੋ ਸਾਧਿਆ ਪਿਆਰਤੇ। ਦਾਨੀਆਂ
ਕੋ ਦਾਤਾ ਪਨਿ ਸੂਰਨਿ ਕੋ ਸੂਰ ਮੱਤ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਧੀਰ
ਧਰੀ ਵਾਰਤੇ। ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਭਗਤਿ ਭੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ, ਗਿਆਨੀਆਂ
ਕੋ ਗਿਆਨ ਧਯਾਨ ਧਯਾਨੀ ਬਲਿਹਾਰਤੇ। ਸਭ ਗੁਣ ਖਾਲਸੇ ਮੇ ਦਾਨ
ਦਸਮੇਸ਼ ਦੀਏ, ਐਸਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਾਜ ਜੋਗ ਦਰਬਾਰਤੇ ॥੪੩॥ ਵਾਸ਼ਨਾ
ਕੋ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਨਾਮੁ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਗ, ਜੀਵ ਈਸ ਏਕ ਕਰ ਪੇਖਾਂ ਨਿਜ
ਧਿਆਨਤੇ। ਬਡ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਰਖਿਆ ਗਰੀਬਨਿ ਕੀ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ
ਲਾਵੈ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸ ਬਲਵਾਨਤੇ। ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਕੋਸ ਪਰ ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੈ
ਸਦ, ਭੁਖਾ ਨੰਗਾ ਕੋਊ ਨਹਿ ਰਹੈ ਦੇਗ ਦਾਨਤੇ। ਧਰਮ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਤ
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਹੁ ਬਣੇ, ਝੂਲਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਸਥਾਨਤੇ ॥੪੪॥

ਮਿਸਲਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਇਵ ਬਹੁਤ ਅਨੰਦ ਭਯੋ, ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਕਾ
ਰਾਜ ਜੋਗ ਕੋ ਕਮਾਇ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਮੇ ਤਖਤ ਸਾਜ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜ,
ਮਿਸਲਾਂ ਕੋ ਤੋੜ ਕੀਆ ਆਪਣੀ ਬਨਾਇ ਹੈ। ਦੇਸ ਸਭ ਸਾਂਭ ਲੀਆ

ਦੀਨਾਂ ਫਰਿਆਦ ਸੁਣੈ, ਹਿੰਦਨਿ ਕੀ ਰਾਖੀ ਕਰੀ ਜੱਲਾ ਬਾਦ ਘਾਇ ਹੈ।
ਦੁਖੀ ਹਿੰਦ ਨਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਸੁ ਸਿੰਘ ਕਰੈ, ਲੁਹਾਰੀ ਮਾਰ ਦੁਸ਼ਟ
ਦਬਾਏ ਸਭ ਥਾਇ ਹੈ ॥੪੫॥ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਡਰ ਕਰ ਤਖਤ ਲਾਹੌਰ
ਦੀਆ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਡੇ ਗਾਜ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮੇ
ਸੋਇਨੇ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ, ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਪੰਨੇ ਬਹੁ ਜੜਤ ਬਿਰਾਜ ਹੈ।
ਇਤਿਹਾਸੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਾਏ ਸਭ ਦੇਸ ਹੀ ਮੇ, ਸ੍ਰੋਵਰ ਸਜਾਏ ਕਰ
ਬਾਵਲੀਆਂ ਸਾਜ ਹੈ। ਜਗੀਰਾਂ ਬਹੁ ਲਾਇ ਦਈ ਲੰਗਰ ਕੇ ਹਿਤ ਗੁਰ,
ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਬਾਹੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘਾਂ ਛਾਜ ਹੈ ॥੪੬॥ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ
ਜੀ ਤੇ ਤੁਰਕ ਹਰਾਏ ਬਹੁ, ਸਿੰਘਨਿ ਕੋ ਰਾਜ ਜਮਰੋਦ ਲੌ ਬਨਾਇਆ।
ਸਾਰੀਆਂ ਵਲੈਤਾਂ ਵਾਲੇ ਕੰਬਦੇ ਸੀ ਧਾਂਕ ਸੁਣ, ਭੇਟਾ ਲੈ ਕਰ ਮਿਲੇ
ਈਨ ਮਨਵਾਇਆ। ਅਟਕ ਮੇ ਹਾਥੀ ਰੋਕ ਦਿਤੀ ਫੌਜ ਪਾਰ ਕਰ, ਬੇਰੀ
ਬਿਨ ਕਰਾਮਾਤ ਕਰੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਇੱਟ ਵੱਜੀ ਬਾਲਾਂ ਪਾਸੋਂ ਬੂਝ
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਦਈ, ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਸੁਭਾਇ ਫਲ ਵੱਟ ਦੇ ਬਗਾਇਆ ॥੪੭॥
ਸੇਵਾ ਦਰਬਾਰ ਆਈ ਰਾਜੇ ਲਖੀ ਮਨ ਭਾਈ, ਸੋਇਨਾ ਹੀਰੇ ਪੰਨੇ
ਲਾਈ ਕਰੋੜਾਂ ਕੀ ਸਾਰ ਹੈ। ਸੁਧਾ ਤਬ ਪਾਨ ਕੀਆ ਮੇਰ ਕੋ ਤਿਆਗ
ਦੀਆ, ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਮੰਨ ਕੱਚੀ ਛੋੜ ਦਿਤੀ ਕਾਰ ਹੈ। ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਬਲੀ
ਜੋਧਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਸੀ, ਐਸੇ ਸੂਰਬੀਰ ਸਭ ਰਹੈ ਦਰਬਾਰ ਹੈ।
ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਰਾਜ ਕਰ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਰੀ, ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ
ਆਪਣੇ ਮਝਾਰ ਹੈ ॥੪੮॥ ਸ੍ਰੀ ਅਬਿਚਲ ਰਚ ਗੁਰੂ ਥਾਂਨ ਦੱਖਣ ਮੇ,
ਲੰਗਰ ਚਲਾਯੋ ਜਗ ਕਰਾ ਗੁਰ ਵਾਹਿ ਕੇ। ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ ਹਿਤ ਸਤਬੰਸ
ਨਿਜ ਰਾਜ ਲਾਯੋ, ਜੜ ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਨਾਹਿ ਰਾਖੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹਿ ਕੇ। ਧੰਨ
ਉਪਕਾਰੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਗੁਰੂ ਸੇਵਾ ਮੇ
ਲਗਾਇ ਕੇ। ਸਮਾਂ ਜਬ ਆਯੋ ਭਯੋ ਪ੍ਰਲੋਕ ਰਾਜਾ ਤਬ, ਸਿੱਖ ਰਾਜ
ਅੰਤ ਹੋਯੋ ਨਾਲ ਨਰ ਨਾਹਿ ਕੇ ॥੪੯॥ ਪੀਛੇ ਜੋਈ ਰਾਜਾ ਬਣੇ

ਮਾਰਿਆ ਖੜਗ ਸਿੰਘ, ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਸ਼ਟ ਸੁਭਾਵ ਕੇ।
ਪਟਰਾਣੀ ਪੇਖ ਕਰ ਹਾਥ ਜੋੜੇ ਫੌਜ ਪਾਸ, ਰਾਜ ਨ ਨਸ਼ਟ ਕਰੋ ਜ਼ੁਲਮੀ
ਸਤਾਵ ਕੇ। ਮੰਨੀ ਨਾਹਿ ਕਿਸੇ ਤਬ ਭਾਈ ਤਿਸ ਮਾਰ ਦੀਆ, ਪੇਖ
ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਨਾਸ਼ ਨਾਂ ਕਰਾਵ ਕੇ। ਭਾਣਾ ਐਸਾ ਬਰਤਿਆ ਘਰ ਮੇ
ਲੜਾਈ ਪਈ, ਨਉ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਕਰ ਦਾਵਕੇ ॥੫੦॥
ਬਾਬਾ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਤਾਈਂ ਨ ਦੁਖਾਂਵਦੇ ਸੀ, ਮਾਰਕੇ ਉਡਾਏ
ਗੋਲੇ ਐਸੋ ਪਾਪ ਕੀਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਚਾਹੈ ਮਾਰ ਦੇਹਿ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਸ਼
ਕੀਆ, ਆਪਣਾ ਪਰਾਯਾ ਨਹੀ ਦੇਖੈ ਮਤਿ ਹੀਨ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ੍ਯਾ
ਕੋ ਤਿਆਗ ਦਿਤਾ ਤਿਨ ਜਬ, ਰਾਜ ਕੋ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਬਲ ਸਭ ਖੀਨ ਹੈ।
ਬਿਰਲੇ ਹੀ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਜੰਗਲੀਂ ਪਹਾੜੀ ਜਾਏ, ਨਾਮੁ ਲਿਵਲਾਈ ਨਹੀ
ਬੈਰ ਕਿਸੇ ਚੀਨ ਹੈ ॥੫੧॥ ਨਾਮੁ ਜਪੁ ਕਰੇ ਤਿਨ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਅੰਕੁਰ
ਰੱਖ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਜਾਨੀਏ। ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਧਰਮ
ਸਿੰਘ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਚੱਖ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਸਾਵ
ਧਾਨੀਏ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਓਟ ਗਹੇ ਸੂਰਬੀਰ ਰਹੇ ਤਬ, ਕਿਸ ਉਤੇ ਵਾਰ
ਕਰੈਂ ਪੰਥ ਸਭ ਮਾਨੀਏ। ਦੋਹੀਂ ਤਰਫੀ ਸਿੰਘ ਲੜੇ ਕਰਨੋ ਨ ਵਾਰ
ਚਾਹਾ, ਏਸ ਲਈ ਨਿਆਰੇ ਹੋਇ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਭਾਨੀਏ ॥੫੨॥
ਇਕ ਸੌ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਨਿਰਵੈਰੁ ਤਬ, ਹੋਇ ਕੇ ਇਕਾਂਤਿ ਜਿਨਾ
ਸ਼ਬਦੁ ਕਮਾਇਆ। ਬਾਕੀ ਸਭ ਆਪ ਵਿਚ ਲੜ ਮੋਏ ਸੂਰਬੀਰ, ਫੇਰ
ਜੰਗ ਆਨ ਜਬ ਮੋਨੀਆ ਰਚਾਇਆ। ਫੌਜ ਨਾਹਿ ਸਿਦਕ ਕੋ ਹਾਰਿਆ
ਸੀ ਸਭ ਸਿੰਘਾਂ, ਹੋਏ ਸਰਦਾਰ ਨਾਸ਼ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਇਆ। ਜੰਗ ਵਿਚ
ਜਿੱਤਿਆ ਨ ਆਣ ਕਿਸੇ ਖਾਲਸੇ ਕੋ, ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਰ ਖਾਇ ਭਜੇ
ਸਮੁਦਾਇਆ ॥੫੩॥ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ ਰਾਜ ਦੇਣਾ ਅਹਿਦ
ਨਾਮਾ ਕਰ, ਰਾਜ਼ੀ ਨਾਮੇ ਸਾਥ ਰਾਜ ਲਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦਾ। ਜੰਗ ਵਿਚ
ਕੌਣ ਜੇਹੜਾ ਜਿਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਕੋ, ਹਾਰੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਨਹੀ ਕੋਈ ਜੰਗ

ਲਾਮਦਾ। ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਟੇਰੇ ਨਹੀ ਰਿਹਾ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਰ, ਕੌਮ ਸਿੱਖ ਹੀਣੀ
ਬੀ ਰਾਜ ਜਬ ਜਾਂਵਦਾ। ਆਪੋ ਵਿਚ ਫੁਟ ਗਏ ਤੇਜ ਨਿਜ ਨਾਸ ਕਰਾ,
ਕਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀਆ ਨਹੀ ਰਾਜ ਥਿਆਂਵਦਾ ॥੫੪॥ ਫੇਰ ਜੋ ਪਹਾੜੀਂ
ਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ, ਇਕ ਸੌ ਪੰਜ ਜਥਾ ਦੇਸ ਮੇ ਹੈ ਆਇਆ।
ਰਿਆ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾਮੁ ਭਗਤੀ ਅਪਾਰ ਤਬ, ਦਿਤੇ ਹੈ ਜਗਾਇ ਨਹੀ
ਸਤ ਰਹਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ, ਹੋਰ
ਗੁਰੂ ਭਾਵ ਦਾ ਨ ਨਿਸਰੇ ਵਸਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ
ਤੋਂ ਕਰੋ ਸਦਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ਸੰਦਾ ਪਰਚਾ ਪਵਾਇਆ ॥੫੫॥
ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੋਧੇ ਬਲੀ ਭਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸੇਵੈ, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੀ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਭਏ ਜਾਗ ਲੋਕ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ
ਲਗੀ, ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਜੈਸੇ ਕਰੈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੈ। ਦੰਭ ਤੇ ਪਖੰਡ
ਕੋਈ ਰਹਿਆ ਨਹੀ ਖਾਲਸੇ ਮੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਸਜਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ।
ਗੱਜਦਾ ਸੀ ਖਾਲਸਾ ਨਿਰਾਲਸਾ ਤੁਰਕ ਹਿੰਦੂ, ਧੰਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਜਾਵਾਂ
ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ ॥੫੬॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਪੰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ, ਆਸਰਿ ਰਹਿਤੋ ਨਿੱਤ।
ਖਾਲਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਜਪੁ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿੱਤ ॥੫੭॥

ਕਬਿੱਤ–ਅਠਾਰਾਂ ਸੌ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਮੇ ਲਹਿਰਾਂ ਬਹੁਤ ਚਲੀਂ, ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਦਿਆਲ
ਹਰੀ ਭਏ ਸੰਸਾਰ ਮੇ। ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੈ ਗੁਰ ਮਰਜਾਦਾ ਧਰੈ, ਮਰੇ
ਨਹਿ ਰੋਵੈ ਭਾਣਾ ਮੰਨੈ ਸਿਰ ਭਾਰ ਮੇ। ਪਿਸ਼ਾਵਰੋਂ ਤਾਂ ਆਇ ਗਏ ਰਹੇ
ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ, ਸੇਵਕ ਬਹੁਤ ਭਏ ਸਿੰਘ ਦਰਬਾਰ ਮੇ। ਰੱਤਾ ਹਰੀ
ਪੂਜ ਭਏ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਲਹਿਰ ਕੋ ਕਰੈ ਪਰਚਾਰ
॥੫੮॥ ਅਠਾਰਾਂ ਸੌ ਬਹੱਤ੍ਰ ਮੇ ਮਾਘ ਸੁਦੀ ਪੰਚ ਮਾਹਿ, ਜੱਸਾ
ਤ੍ਰਿਖਾਣ ਸੱਦਾ ਪਤਨੀ ਪਛਾਨੀਐ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਭੈਣੀ ਗਾਮ ਬਾਬਾ
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੋਏ, ਬਡੇ ਹੋਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਤਾ ਕੁਰਬਾਨੀਐ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ

ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਛੋਈ ਦਾ ਅਰੋੜ ਬੰਸੀ, ਠਾਰਾਂ ਸੌ ਛਿਪੰਜਾ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹੈ ਜਹਾਨੀਐ। ਹਜਰੋ ਮੇ ਆਣ ਰਹੇ ਨਾਮੁ ਰਸ ਰਚ ਗਏ, ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਭਇਓ ਸੇਵਕ ਮਹਾਨੀਐ ॥੫੯॥ ਨਾਮੁ ਰਸ ਮਨ ਰੰਗਾ ਦੁਨੀਆਂ ਕੋ ਲਗੈ ਚੰਗਾ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਕੂਕੇ ਰਚੇ ਮੰਤ੍ਰਿ ਕੇ ਜਾਪੁ ਤੇ। ਬਾਈ ਸੂਬੇ ਥਾਪ ਦੀਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਲੀਨ, ਮਾਲਾ ਚਿੱਟੀ ਕਰ ਚੀਨ ਵਧੇ ਪਰਤਾਪ ਤੇ। ਹਮਨ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰੈ ਸਣ ਕੇਸੀ ਨ੍ਹਾਇ, ਨਰ ਨਾਰੀ ਸੁਧਾ ਅਚੈ ਨੱਚੈ ਸੁਖ ਥਾਪ ਤੇ। ਬੁੱਚੜ ਸੰਘਾਰੇ ਬਹੁ ਗਊਆਂ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕੋ, ਗੋਲੀ ਫਾਸੀ ਕੂਕੇ ਦੀਏ ਪ੍ਰਾਣ ਸਭ ਆਪ ਤੇ ॥੬੦॥

ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਗੂਸੇ ਮੋਨੀਆ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਆ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੰਗੂਨ ਗਏ ਰਹੇ ਚਿਰ ਕਾਲ ਹੈ। *ਬਲੂਆ ਸਮਾਨ ਪੰਥ ਧਰਨੀ ਮੇ ਕਰ ਗਏ, ਉਨੀਂ ਸੌ ਬਤਾਲੀ ਭਏ ਲੋਪ ਦੁਖ ਟਾਲ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਹੋਏ ਨਾਮੁਧਾਰੀ ਸਾਂਭੇ ਸਭ, ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਸਿੰਘ ਅਬ ਟਕਸਾਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਏਹੀ ਦੇਹੀ ਮਾਨੈ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਾਨੈ, ਖਾਲਸਾ ਤੇ ਭਿੰਨ ਏਹੁ ਚਲਦੇ ਜੋ ਚਾਲ ਹੈ ॥੬੧॥ ਉੱਨੀ ਸੌ ਤੀਸ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਜਾਗੀ ਹੈ ਲਹਿਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਮਾਨਤੇ। ਬਿਨਾ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦੁ ਨਹਿ ਦੇਹੀ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਮਾਨੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗੁਰੂ ਥਾਨ ਤੇ। ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਮਿਲੈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਮਾਨੇ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਤ ਲੇਤ ਪਾਨ ਤੇ। ਰਹਿਤ ਕਕਾਰ ਰਾਖੈ ਬਾਣੀ ਨਾਮੁ ਰਸ ਚਾਖੈ, ਦਸ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਬਾਣੀ ਮਾਨੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਤੇ ॥ ੬੨ ॥

ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੈ ਗੁਰੂ ਰੀਤੀ ਕਾਜ ਸਰੈ, ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰੀਤ ਧਰੈ ਨਾਮ ਰਸ ਮਾਨਈ। ਸਭ ਦੇਸ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਪਖੰਡ ਦੰਭ ਸਭ ਕਢਾ, ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਜਥੇ ਭਏ ਸਭ ਥਾਨਈ। ਕਾਲਜ ਸਕੂਲ ਬਣੇ ਧਰਮ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਤ, ਸਜਦੇ ਦੀਵਾਨ ਗੁਰਮੱਤ ਪ੍ਰਧਾਨਈ। ਜਾਗ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਪਿਆ ਦੇਹ

*ਬਾਲਕਿਆਂ ਸਮਾਨ।

ਧਾਰੀ ਛੱਡ ਦਿਤੇ, ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹਿਤ ਠਾਨਈ ॥੬੩॥ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਹੋਈ ਪਰਧਾਨ ਜੱਗ, ਕੀਆ ਪ੍ਰਚਾਰ ਗੁਰ ਮੱਤਿ ਕੋ ਉਧਾਰ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੀ *ਸਾਮ ਫੇਰ ਪੰਥ ਆਇਆ, ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਪੂਜ ਛੋਡੇ ਸਮਝ ਕੇ ਭਾਰ ਹੈ। ਆਏ ਗੁਰੂ ਸ਼ਰਨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਆ, ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਮਨ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ। ਸਚੇ ਸਿਦਕੀ ਸਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੇ ਅਧਾਰ ਰਹੈਂ, ਪ੍ਰੀਤ ਰਿਦੈ ਆਪਣੇ ਮੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ॥ ੬੪ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਕਾਲ ਕੋ, ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਧਾਰ ॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰ ॥੬੫॥
ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਨਾਮੁ ਲੈ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਜਾਪੁ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੋ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ॥੬੬॥

ਕਬਿੱਤ—ਉਨੀ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਲ ਅਖਾੜਾ ਭਯੋ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇ ਕੀਆ ਸੰਤ ਮੇਲ ਹੈ। ਇਸ਼ਟ ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਾਨੈ ਰਹਿਣੀ ਕਕਾਰ ਰਾਖੈ, ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੈ ਬਣੇ ਗੁਰ ਚੇਲ ਹੈ। ਬਸਤ੍ਰ ਸ੍ਵੈਤਿ ਰਾਖੈ ਕਰਤ ਭੰਡਾਰੇ ਬਹੁ, ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੜ੍ਹੇ ਗੀਤਾ ਆਦਿ †ਕੇਲ ਹੈ। ਫਿਰਤ ਬਿਦੇਸ ਜੋਈ ਰਹਿਤ ਤਿਆਗੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ, ਬਸਤ੍ਰ ਕਖਾਏ ਕਰ ਬਰਤੈ ਇਕੇਲ ਹੈ ॥੬੭॥ ਆਤਮਾ ਅਨੰਦੀ ਭਏ ਈਸ਼ਰ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਸੰਤ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਹਰੀ ਸੰਤ ਹੈ। ਜੀਵਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਭਏ ਹੋਰ ਭੀ ਅਨੰਤ ਪਿਆਰੇ, ਬ੍ਰਹਮ ਆਨੰਦ ਰਸ ਮਾਣਤੇ ਬਿਅੰਤ ਹੈ। ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਤਿਆਗੇ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਭਾਗੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਸ ਪਾਗੇ ਜਾਗੇ ਪ੍ਰਮਤੰਤ ਹੈ। ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਧਾਰੇ ਬਾਸਨਾ ਦ੍ਵੈਤ ਮਾਰੇ, ਬੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਾਰੇ ਮਿਲੇ ਭਗਵੰਤ ਹੈ ॥੬੮॥ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਅੱਡਣ ਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰਸਿਖ ਸਭੇ ਏਹ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਾਨੈ ਕਰੇ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਠਾਨ ਕੇ। ਨਾਮਾ ਬੰਸੀ

*ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ। †ਅਨੰਦ ਦਾਇਕ।

ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ ਸਧਨਾ ਤੇ ਸੈਣ ਪੰਥੀ, ਮਜ਼ਬੀ ਰਵਦਾਸੀਏ ਦੀਵਾਨੇ
ਮੇਹਰਬਾਨ ਕੇ। ਮੂਲੇ ਮਤਿ ਸੰਗਤੀਆ ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ ਤੇ ਬੰਦਈ, ਸਤਿ
ਕਰਤਾਰੀਏ ਗੰਗੂ ਸ਼ਾਹੀ ਕੁਰਬਾਨ ਕੇ। ਹਿੰਦਾਲੀਏ ਸੁਆਮੀ ਹੀਰਾ ਰਾਮ
ਨਿਵਾਜੀ ਭੇਖ ਸਭੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਜਾਣ ਕੇ ॥੬੯॥
ਬਾਬਾ ਫਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੇ, ਪਹਿਰ ਅਕਾਲ
ਬਾਣਾ ਆਏ ਗੁਰ ਤੀਰ ਹੈ। ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਪੇਖ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ,
ਪੰਥ ਸੁਤ ਚਲੇ ਤੇਰਾ ਜੰਗੀ ਬਲ ਬੀਰ ਹੈ। ਫੌਜ ਅਕਾਲੀ ਹੋਹਿ ਨਿਹੰਗ
ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਸੋਹਿ, ਚੱਕਰ ਦੁਮਾਲੇ ਲੋਹਿ ਗੱਜੇ ਰਣ ਧੀਰ ਹੈ। ਫਰੇ
ਸਜਾਵੇ ਖੂਬ ਸੁਖੇ ਦੇਗ ਡਲੇ ਛਕੇ, ਬਾਣੀ ਗੱਜ ਗੱਜ ਪੜ੍ਹੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਕੋ
ਚੀਰ ਹੈ ॥੭੦॥ ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਭਏ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗੇ ਸਦਾ, ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ਰਸ ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਜੀਤ ਹੈ। ਨੀਲੀ ਦਸਤਾਰ ਰਾਖੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ
ਜਾਚ ਲੀਨੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਵਰ ਪਾਏ ਆਈ ਪਰਤੀਤ ਹੈ। ਨੈਣਾ ਸਿੰਘ
ਸੂਰਬੀਰ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲੀ, ਕਰਾਮਾਤਿ ਬਲੀ ਭਏ ਗੁਰੂ ਪਦ
ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਹੋਏ ਆਨੋਖ ਸਿੰਘ ਸਰ ਮਿੱਠੇ, ਮੰਗਲ
ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਚੀਤ ਹੈ ॥੭੧॥ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ
ਬਕਾਲੇ ਤਾਲ ਕੀ ਸੇਵਾ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਲੰਗਰ ਚਲਾਏ ਹਿਤ ਲਾਇ ਕੇ।
ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਹੀਰ ਤੋਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬੁਢੇ ਦਲ, ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਮਾਛੀ-
ਵਾੜੇ ਚਰਣ ਧਿਆਇਕੇ। ਬਾਬਾ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ ਨਾਮੁ ਰਸ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨੀ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਗੁਰੂ ਗੁਣ ਗਾਇ ਕੇ। ਸਬਰ
ਸੰਤੋਖ ਰਾਖੇ ਬੀਰ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਚਾਖੇ, ਵੰਡ ਸਦਿ ਛਕੇ ਐਸੇ ਗੁਰਮੁਖ
ਸੁਭਾਇਕੇ ॥੭੨॥ ਪੈਹਲਾਂ ਉਦਾਸੀ ਬਾਬੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਉਦੇ ਕੀਏ,
ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਧੰਨ ਭਏ ਜੱਗੁ ਆਈ ਹੈ। ਬਾਲੂ ਹਸਨਾ ਜੀ ਭਏ
ਅਲਮਸਤ ਫੂਲ ਸ਼ਾਹਿ, ਗੋਇੰਦ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਾਹਿ ਸੰਗਤਿ ਬਤਾਈ ਹੈ।
ਰਮਿਦਾਸ ਬਖਤ ਮੱਲ ਅਜੀਤ ਮੱਲ ਸੋਢੀ ਭਏ, ਮੀਹਾਂ ਰਾਮਰਾਇ ਇਹੁ

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਕਰਾਮਾਤੀ ਸਾਧੂ ਭਏ ਜਟਾਜੂਟ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮੀ,
ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੈ ਸਭੈ ਦੇਸ ਜਾਈ ਹੈ ॥੭੩॥ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ
ਹੋਏ ਬਨ ਖੰਡੀ ਦਾਸ ਜੋਏ, ਜਪੁ ਤਪੁ ਬਹੁ ਕਰੈ ਨਾਮੁ ਲਿਵਲਾਈ ਹੈ।
ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਵੈ ਪੜ੍ਹੈ ਰਹੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਤੀਰ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਾਸ ਜੰਗ ਕੁੱਤਕੇ
ਚਲਾਈ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਂ ਜਬ ਜੰਗ ਕੀਏ ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਨਾਸ ਦੀਏ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ
ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਨੇ ਪਾਈ ਹੈ। ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਰਾਖੇ ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੈ
ਸਦਾ, ਬਾਣੀ ਨਿਤਨੇਮੀ ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਭਾਈ ਹੈ ॥੭੪॥ ਸਿੰਘਾਂ
ਜਬ ਰਾਜ ਗਿਆ ਉਦਾਸੀਆਂ ਤਿਆਗੀ ਰੀਤ, ਮਾਲਕ ਜੰਗੀਰਾਂ ਬਣੇ
ਭਏ ਮਨ ਖਾਮ ਹੈ। ਕੇਸ ਦਾੜ੍ਹੀ ਮੂੰਨ ਲੀਏ ਮਾਸ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਏ,
ਸੁਲਫਾ ਤਮਾਖੂ ਬੀੜੀ ਨਾਸ ਨਾਰ ਧਾਮ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਛੋਡਾ
ਬਿਗੜੇ ਬਿਗਾੜੈ ਲੋਗਾ, ਜੂਆ ਨਾਚ ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੁਭਾ ਸ਼ਾਮ ਹੈ।
ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜੋ ਪੁਜਾਰੀ ਭਏ, ਐਸੀ ਚਾਲ ਚਲੈ ਛੋਡ
ਰੀਤੀ ਅਭਿਰਾਮ ਹੈ ॥੭੫॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਜਬ ਕੈਨੇਡਾ ਸਿੰਘ
ਆਏ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਭਏ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਕਲਕਤੇ ਜੰਗ
ਹੋਇਆ ਦੁਖੀ ਬਹੁ ਸਿੰਘ ਭਏ, ਥਾਉ ਥਾਈ ਰੌਲਾ ਭਯੋ ਜੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਭੀ ਲੁੱਟ ਭਈ ਰੱਜੇ ਲੋਕ ਮਾਇਆ ਲੈ, ਐਸੇ ਸਮੇ ਬਹੁ ਵਾਰੀ
ਆਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੈ। ਜੰਗ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਲੱਗਾ ਜਰਮਨੀ ਕੋ ਜੀਤ ਸਿੰਘਾਂ,
ਫਤੇ ਕਰ ਦਿਤੀ ਫੌਜੀ ਖਾਲਸੇ ਸੁਜਾਨ ਹੈ ॥੭੬॥ ਦਿੱਲੀ ਮੇ ਰਕਾਬ
ਗੰਜ ਕੰਧ ਢਾਹੀ ਜੋ ਫਿਰੰਗੀ, ਸਿੰਘ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਗੇ ਸੀਸਾਂ ਤਾਈਂ
ਲਾਵਨੇ। ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਸ ਦੇਣ ਆਪ ਗਏ, ਕੰਧ ਉਸਰਾਲੀ
ਫੇਰ ਮੋਨੀ ਘਬਰਾਵਨੇ। ਸੰਤ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਲਿਵਲਾਈ ਜਿਨਾ.
ਕੀਰਤਨ ਅਖੰਡ ਕਰੈ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਨੇ। ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਕਟੀ
ਸਰਬ ਲੋਹ ਬੀਚ ਛਕੈ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ਮਨ ਤਨ ਰੰਗ ਗਾਵਨੇ
॥੭੭॥ ਉਨੀ ਸੌ ਬੀਸ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਜਬ ਸਾਲ ਆਇਓ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ

ਲੈਣ ਹਿਤ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ। ਸਾਜਿਆ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਾਲਸਾ
ਬਹਾਦਰ ਨੇ, ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਰਚੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜੋ ਖਾਸ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ
ਜੀ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਲੀਏ, ਕਢਤੇ ਪੁਜਾਰੀ ਸਰਬਰਾਹਿ ਸਣੇ ਦਾਸ ਹੈ।
ਚਾਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਖੋਹੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕੈਦ ਕੀਏ, ਹੋਰ ਭੀ ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ ਫੜੇ
ਕਰ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ ॥੭੮॥ ਰੌਲਾ ਬਹੁ ਪਾਇਆ ਜਬ ਚਾਬੀਆਂ ਕੋ ਸਿੰਘ
ਪਾਈ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੁਖੀ ਹੋਇ ਮਨ ਪਛੁਤਾਈ ਹੈ। ਮਹੰਤ ਨਰੈਣੂ ਚੱਕ ਸ੍ਰੀ
ਨਾਨਕਾਣੇ ਮਾਹਿ, ਦੋ ਸੌ ਸਿੰਘ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਹੈ। ਕੀਰਤਨ
ਸਿੰਘ ਗਾਵੈ ਸ਼ਾਂਤ ਮਈ ਪੰਥ ਭਾਵੈ, ਛਵੀਆਂ ਗੰਡਾਸਿਆਂ ਕੇ ਵਾਰ ਕਰੇ
ਧਾਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬੀਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰਤੇ ਨਾ ਭੈ ਕੀਆ, ਸਿੰਘ ਮਾਰ
ਕੀਮਾ ਕਰੇ ਮਹੰਤ ਜੋ ਕਸਾਈ ਹੈ ॥੭੯॥ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਹੇ ਹਥ
ਨ ਉਠਾਯੋ ਮੂਲ, ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਸੀਸ ਕਾਟ ਮਹੰਤ ਨੇ ਫਿਰਾਇਆ।
ਧੜ ਤਾਈਂ ਅੱਗ ਲਾਇ ਜੰਡ ਨਾਲ ਪੁਠਾ ਸਾੜ, ਮਿਟੀ ਤੇਲ ਪਾਇ
ਜੜ ਆਪਣੀ ਪੁਟਾਇਆ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਠੀ ਸਾੜਾ ਉਦਾਸੀਆਂ ਤੇ
ਭੱਟੀਆਂ ਨੇ, ਨਰਕ ਦੇ ਵਿਚ ਸੜੈ ਐਸੇ ਪਾਪੀ ਜਾਇਆ। ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲੀ
ਆਏ ਲਖਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਹੋਈ, ਚਾਬੀਆਂ ਡਿਪਟੀ ਨ ਦੇਵੇ ਘਬਰਾਇਆ
॥੮੦॥ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ, ਚਾਬੀ ਨਾਨਕਾਣੇ
ਲਈ ਦਿਤੀ ਪੰਥ ਪਾਸ ਹੈ। ਨਰੈਣੂ ਨਜ਼ਰ ਬੰਦ ਕੀਆ ਸਾਂਭ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ
ਲੀਆ, ਖਾਧਾ ਪੈਸਾ ਤਿਸ ਪਾਸੋਂ ਇਨਾਂ ਮੋਨੀ ਖਾਸ ਹੈ। ਦੋ ਸੌ ਸਿੰਘਾਂ
ਤਾਈਂ ਕੀਆ ਸਸਕਾਰ ਪੰਥ, ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਬਣੇ ਨਾਮੁ ਲੇਵੈ ਅਰਦਾਸ
ਹੈ। ਮਾਰਸ਼ਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆਣ ਲਗੀ, ਜ਼ੁਲਮ ਕਮਾਵੈ ਰਾਜੇ
ਪਰਜਾ ਦੇਵੈ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ ॥੮੧॥ ਗੁਰੂ ਬਾਗ ਮੋਰਚਾ ਲਗਾਇਆ ਸਿੰਘ
ਦੁਖੀ ਕਰੇ, ਸੌ ਸੌ ਜਥਾ ਜਾਵੇ ਖਾਵੇ ਮਾਰ ਸ਼ਾਂਤ ਹੈ। ਡਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟ
ਪਾਵੈ ਬੀਟੀ ਬਹੁ ਜ਼ੋਰ ਲਾਵੈ, ਘੋੜੇ ਕੋ ਦੁੜਾਵੈ ਛਾਤੀ ਭੰਨੈ ਗਰਬਾਤ ਹੈ।
ਕੇਸਾਂ ਕੀ ਬਿਅਦਬੀ ਕਰੈ ਜੇਲ ਨਿਸ ਦਿਨ ਭਰੈ, ਲੰਗਰ ਕੋ ਬਾਲਣ ਨ

ਲੈਣ ਦੇਤ ਜਾਤ ਹੈ। ਹਾਰ ਭੀ ਫਿਰੰਗੀਆਂ ਕੀ ਸਿੰਘਾਂ ਭਈ ਜੀਤ ਤਬ, ਗੁਰੂ
ਬਾਗ ਮੋਰਚਾ ਸੁ ਪਾਇਆ ਸਿੰਘਾਂ ਗਾਤ ਹੈ ॥੮੨॥ ਮੋਰਚਾ ਮੁਕਤਸਰ
ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ, ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਲਿਆ ਸਿੰਘਾਂ ਨਿਜ
ਹਾਥ ਹੈ। ਉਨੀ ਸੌ ਤੇਈ ਵਿਚ ਚਾਰ ਹਾੜ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੇ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਕੋ ਸਨਾਥ ਹੈ। ਸੋਇੰਨੇ ਕਹੀ ਲੀਏ ਚਾਂਦੀ ਕੇ ਬਾਟੇ ਗਹਿ,
ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਕਾਰ ਕਢੀ ਧੰਨ ਜਗ ਨਾਥ ਹੈ। ਸਭ ਮਿਲ ਪੰਥ ਆਯਾ
ਸਭੇ ਭੇਖ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ, ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਆਏ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਸਾਥ ਹੈ ॥੮੩॥
ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਸਾਥ ਕਰੈ ਰੰਕ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੈ, ਹੋਲੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰ ਖੇਲੈ ਸੰਤ
ਸਿੱਖ ਰਾਸ ਹੈ। ਗਿਣਤੀ ਨ ਆਵੈ ਮੂਲ ਕਈ ਲੱਖ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੁੜੇ, ਪੜ੍ਹੇ
ਅਨਪੜ੍ਹੇ ਸਭ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਖਾਸ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਰਾਗੀ ਪਾਠੀ
ਵਿਰਕਤ ਗ੍ਰੇਹੀ ਆਏ, ਜਥੇ ਤੇ ਸਕੂਲ ਸੇਵਾ ਕੀਨੀ ਭਾਗ ਜਾਸ ਹੈ। ਲੰਗਰ
ਅਪਾਰ ਚਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਵਾਹ ਮਿਲੇ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਮੇਲਾ ਰਖੀਂ ਅਰਦਾਸ
ਹੈ ॥੮੪॥ ਰਾਜਾ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭੇ ਵਾਲਾ ਪਕੜਿਆ, ਲੈ ਗਏ
ਫਿਰੰਗੀ ਕੀਤੀ ਚਾਲ ਇਵ ਰੀਤ ਹੈ। ਸਿੰਘਾਂ ਅਫਸੋਸ ਹਿਤ ਅਖੰਡ ਪਾਠ
ਤੋਰਿਆ ਸੀ, ਜੈਤੋ ਗੰਗ ਸਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ। ਪਾਠ ਕੋ ਖੰਡਨ
ਕੀਆ ਜ਼ੋਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ, ਪੰਞੀ ਸਿੰਘ ਜਥਾ ਜਾਵੈ ਤਖਤ ਤੇ ਨੀਤ ਹੈ।
ਮੋਰਚਾ ਬਹੁਤ ਲਾਇਆ ਸਿੰਘ ਸਭ ਕੈਦ ਕੀਏ, ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਜੱਥੇ
ਜਾਵੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੈ ॥੮੫॥ ਪੰਜ ਸੌ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥਾ ਪੀਲਾ ਬਾਣਾ ਧਾਰ
ਕਰ, ਜੈਤੋ ਸੀਸ ਲਾਵਣੇ ਕੋ ਚਲੇ ਮਨ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਸੰਗਤਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ
ਚਾਲੀ ਸੇਵਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ਭਲੀ, ਪਹੁੰਚੇ ਆਏ ਜੈਤੋ ਲਾਗੀ ਕੰਡੇ ਵਾਲੀ
ਤਾਰ ਹੈ। ਖਾਤੇ ਬਹੁ ਪਟੇ ਰਾਹਿ ਵਿਚ ਸੋ ਬਰੂਦ ਡਾਲਾ, ਕੀਤੀ ਖੁਟਿ-
ਆਈ ਮੋਨੀ ਕਰੀ ਮੰਦ ਕਾਰ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨ ਗਨ ਬਹੁ ਚਲਾਈ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ
ਲੋਕ ਮਾਰੇ, ਪੈਂਤੀ ਜਥੇ ਵਿਚੋਂ ਮਰੇ ਜਪੇ ਕਰਤਾਰ ਹੈ ॥੮੬॥ ਸਿੰਘ
ਸਭ ਸਿਧੇ ਗਏ ਗੋਲੀ ਸਨਮੁਖ ਖਾਈ, ਭੈ ਨਹਿ ਕੀਆ ਮੌਤ ਜਪਿਆ

ਅਕਾਲ ਹੈ। ਗੋਲੀ ਸਭ ਬੰਦ ਹੋਈ ਭੱਜ ਗਏ ਫੌਜੀ ਸਭ, ਮਸ਼ੀਨ ਗੰਨਾਂ
ਛੋੜ ਕਰ ਮਨ ਹਲ ਚਾਲ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤ ਮਈ ਰਹਿ ਗੋਲੀਆਂ ਕੋ
ਠੰਢੀ ਕਰ, ਬੋਲਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਸੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਲ ਹੈ। ਜਥਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ
ਕੀਆ ਕਿਲੇ ਮੇ ਲਜਾਇ ਤਬ, ਭੱਜਗੇ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਗੋਲੀ ਚਲੀ ਕਾਲ
ਹੈ ॥੮੭॥ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਥਾਂ ਤਾਈਂ ਰੇਲ ਵਿਚ ਲੱਦ ਕਰ, ਸਮੁੰਦਰ
ਮੇ ਗੇਰੀ ਜਾਇ ਚੋਰੀ ਕਰੀ ਖਾਸ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸਸਕਾਰ ਬਾਕੀ ਕੈਦ ਕੀਏ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਭੁਖੇ ਤਿਹਾਏ ਰੱਖ ਦੇਣਾ ਚਾਹੇ ਸੋ ਤ੍ਰਾਸ ਹੈ। ਪੰਜ ਪੰਜ ਸੈ
ਜੱਥੇ ਕੀਏ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਸਭ, ਬੀਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕੈਦੀ ਸਿੰਘ ਫੜੇ ਜਥੇ ਰਾਸ ਹੈ।
ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਮੋਰਚੇ ਕੋ ਜਿਤਿਆ ਹੈ ਸਿੰਘਾਂ ਤਬ, ਪਕੜੇ ਕਮੇਟੀ ਜੱਥੇ ਦੀਏ
ਦੁਖ ਤਾਸ ਹੈ ॥੮੮॥ ਬਿੱਲ ਠੁਕਰਾਏ ਤਬ ਜਿੱਤ ਭਈ ਖਾਲਸੇ ਦੀ,
ਹਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਹੋਈ ਜਾਣਦੀ ਲੁਕਾਈ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਹੈ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਜਥੇ-
ਦਾਰ ਖਾਲਸੇ ਮੇ, ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਭ ਭਾਈ ਹੈ।
ਬਹੁਤ ਸੇ ਲੀਡਰ ਹੈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕੋ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਕਰਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਵਾ ਪੰਥ
ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ। ਕੈਦੀ ਸਭ ਛੋੜ ਦੀਏ ਇਕੋਤ੍ਰ ਸੌ ਪਾਠ ਥੀਏ, ਜੈਤੋ ਗੰਗ
ਸਰ ਮਾਹਿ ਕਰੇ ਹਿਤ ਲਾਈ ਹੈ ॥੮੯॥ ਮੋਰਚੇ ਕੋ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤਰਨ
ਤਾਰਨ ਆਏ, ਨਿਕਲੇ ਜਲੂਸ ਸੁਧਾ ਸਰ ਤਕ ਆਈ ਹੈ। ਤਖਤ ਅਕਾਲ
ਆਏ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਗਾਏ, ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਸਿੰਘਾਂ ਪਾਏ ਗੁਣ ਗੁਰੂ ਗਾਈ
ਹੈ। ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਹੋਏ ਸਿੰਘ ਸਭ ਕੈਦੋਂ ਆਏ, ਹਾਰਗੇ ਫਿਰੰਗੀ
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਪਾਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਓਟ ਏਕਤਾ ਹੈ ਸਿੰਘਨਿ
ਕੀ, ਲਹਿਰ ਅਕਾਲੀ ਇਵ ਭਈ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ॥੯੦॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਲਹਿਰ ਅਕਾਲੀ ਖਾਲਸਾ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਰਿ ਸੇਵ।
ਕੀਤੀ ਬਹੁ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ, ਸੀਸ ਦੀਏ ਗੁਰਦੇਵ ॥੯੧॥
ਧੰਨ ਧੰਨ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼।
ਧੰਨ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ ॥੯੨॥

ਕਬਿੱਤ—ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਜਪੀ ਜਿਨਾਂ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈ ਸਦਾ, ਧੰਨ
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖ ਜਗਤਿ ਮੇ ਆਏ ਹੈਂ। ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਗਿੜਵੜੀ ਵਾਲੇ
ਵਿਦਵਾਨ, ਪੰਡਿਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਭਾਏ ਹੈਂ। ਹੋਤੀ ਸੰਤ
ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਆਯਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਰੇਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ
ਰਸੁ ਪਾਏ ਹੈਂ। ਹਰਖੋਵਾਲ ਜੁਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਸਦਾ, ਸੰਤ
ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ ਚਿਤ ਲਾਏ ਹੈਂ ॥੯੩॥ ਸੰਤ ਰਣ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ
ਸਿੰਘ ਹਰਿਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਕੇਸਗੜ ਸੇਵ ਕੀਨ ਹੈ। ਸੰਤ
ਘਨੱਯਾ ਸਿੰਘ ਪਠਲਾਵੇ ਨਾਮੁ ਰੰਗੇ, ਸੰਤ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਰ ਅਨੰਦ
ਚੀਨ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਾਹਿ ਭਏ, ਕੀਰਤ ਅਖੰਡ
ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮੇ ਭੀਨ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਕੈਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਜੋ,
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਲੀਨ ਹੈ ॥੯੪॥ ਬਾਬਾ ਜਮੀਤ
ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਕਾਨ੍ਹੇ ਸੇਵੈ, ਬਾਬਾ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਚੋਲੇ ਸਾਹਿਬ
ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਤੇ। ਸੰਤ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਰਿਖੀ ਕਲੇਰਾਂ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰੈ, ਗੁਰੂ
ਮੇ ਭਰੋਸਾ ਬਹੁ ਬਾਣੀ ਬਰਤਾਵਤੇ। ਸੰਤ ਜੋ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਰਾੜੇ ਗੁਣ
ਗਾਵਤ ਹੈ, ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਰਹੈ ਕਾਂਜਲੇ ਮੇ ਭਾਵਤੇ। ਮਸਤੂਆਣੇ
ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਗਤਿ ਮੇ, ਸੰਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਕਾਂਸ਼ੀ
ਗਾਵਤੇ ॥੯੫॥ ਸੰਤ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਕੱਟੂ ਅਤਲੇ ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਮੁ
ਰਸੁ ਮਨ ਜੋੜਾ ਕਰੇ ਉਪਕਾਰ ਹੈ। ਮਸਤੂਆਣੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ
ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਕਰੇ ਉਪਕਾਰ ਨਹੀ ਅੰਤ ਕੋਊ ਪਾਰ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ
ਸੈਂਕੜੇ ਬਣਾਏ ਬਹੁ ਕਾਲਜ ਸੋ, ਲਖਾਂ ਹੀ ਸਜਾਏ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਪਿਆਰ ਹੈ। ਗੁਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਚ ਦਈ ਤਪ ਬਹੁ ਸਾਲ ਕਰਾ, ਕੀਰਤ ਅਖੰਡ
ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਇਕ ਸਾਰ ਹੈ ॥੯੬॥ ਭਿੰਡਰੀ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਭਜਨ
ਅਖੰਡ ਕਰਾ, ਸਵਾ ਲੱਖ ਜਪੁ ਪਾਠ ਸਤ ਸਾਲ ਕੀਨ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ
ਛੱਤੀ ਲਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਨੰਤ ਜਪੁ, ਜੀਵਨ ਮਕਤਿ ਧੰਨ ਸੰਤ ਪਰਬੀਨ

ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਸੈ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕਥਾ ਸਦਾ ਕਰੈ ਰਸ ਭੀਨ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਹਰਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨ ਵਾਨ ਸੁਧਾਸਰ, ਆਤਮਾ ਅਨੰਦੀ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਚੀਨ ਹੈ ॥੯੭॥ ਮਹਾਰਾਜ ਰਣ ਸਿੰਘ ਖੜਗ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ, ਬਾਬਾ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਭਜੈ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ। ਸੰਤ ਜੱਗ ਸਿੰਘ ਠੱਟੇ ਜੁਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਰਾਗੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਦਾ ਨਾਮੁ ਰਸ ਲੀਨ ਹੈ। ਸੰਗਤਿ ਜੀ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਕਮਾਲੀਏ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਮੇ ਭੀਨ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭੇ ਵਾਲੇ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਰਾਗੀ ਅਖਾੜੇ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੀਨ ਹੈ ॥੯੮॥ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਮਾਹਿ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੋਈ, ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਰਹੇ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ। ਸੰਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਘੋਲੀਏ ਵਿਰੱਕਤ ਜੋ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਮੇਪ ਹੈ। ਸੰਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪੂਜਾ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਲੰਗਰ ਕੀ ਕਰੇ ਸਚ ਖੇਪ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦੀ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸੇਵਾ, ਨਾਮੁ, ਜਪੈ ਖਾਲਸਾ ਜੋ, ਬੰਦਨਾ ਹੈ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਨਹਿ ਛੇਪ ਹੈ ॥੯੯॥ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਗਿਆਨੀ ਮਾਣਦੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ, ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਜਗ ਤਾਰ ਹੌਂ। ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਜੋਗ ਮੇ ਅਨੰਦ ਸਦਾ, ਸੰਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਮੈ ਜਾਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ ਹੌਂ। ਸੰਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਕੇ ਪਿਆਰ ਹੌਂ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸੰਤ, ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਰਿਦੇ ਮੇ ਚਿਤਾਰ ਹੌਂ ॥੧੦੦॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਕੋ ਖਾਲਸਾ, ਜਗਤਿ ਬਿਖੈ ਮਸ਼ਹੂਰ।
ਕੋਈ ਪਖੰਡ ਨ ਕਰਤ ਹੈ, ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਮਨ ਪੂਰ ॥੧੦੧॥
ਹਿੰਦ ਤੁਰਕ ਕੋ ਏਕਸਾ, ਵੈਰ ਕਰਤ ਨਹਿ ਕਾਹਿ।
ਜ਼ੁਲਮੀ ਜੋ ਜਬਰੀ ਕਰੇ, ਤਾ ਸੰਗ ਜੰਗ ਰਚਾਹਿ ॥੧੦੨॥

ਦੋਹਰਾ—ਦੀਨ ਹੋਇ ਸ਼ਰਨੀ ਪਰੈ, ਤਾ ਕੋ ਲੇਤ ਬਚਾਇ।
ਜੋ ਅਪਨੀ ਹਉਮੈ ਕਰੈ, ਤਾਕੋ ਹੱਥ ਦਿਖਾਇ ॥੧੦੩॥
ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੈ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਸੋਂ, ਭਾਣਾ ਸਦ ਹੀ ਮਾਨ।
ਉਲਟ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਤੇ, ਕਬਹੂ ਧਰੈ ਨਹੀ ਕਾਨ ॥੧੦੪॥
ਏਕਾ ਇਨਕੋ ਦੇਤ ਹਰਿ, ਜਬ ਬਿਪਤਾ ਮੇ ਹੋਇ।
ਫੇਰ ਨ ਕੋਊ ਅਟਕ ਹੈ, ਕੈਸਾ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥੧੦੫॥
ਸਿਮਰੈ ਸਦਹੂੰ ਨਾਮੁ ਕੋ, ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣ ਨ ਜਾਇ।
ਏਕੰਕਾਰ ਅਰਾਧਤੇ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਕੋ ਚਿੱਤ ਚਾਇ ॥੧੦੬॥
ਨਾਹਿ ਤਮਾਖੂ ਕੋ ਛੁਵੈ, ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਰੋਮ ਨ ਹਾਨ।
ਸ਼ਰਾਬ ਮਾਸ ਦੋਨੋ ਤਜੇ, ਬਿਆਪਕ ਜੋਤੀ ਜਾਨ ॥੧੦੭॥
ਬਾਣੀ ਜੋਇ ਛਡਾਵਤੇ, ਤਨਖਾਹੀ ਹੋ ਜਾਇ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਤਿ ਰੂਪ ਹੈ, ਖਾਲਸ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ॥੧੦੮॥
ਐਸੇ ਨਾਮੁ ਜਪਤੇ ਸਦਾ, ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪੂਤ।
ਪੂਰਨ ਜੋਤਿ ਘਟ ਮੇ ਜਗੈ, ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰਮੁਖ ਸੂਤ ॥੧੦੯॥
ਗੁਰ ਕੋ ਦਸਵੰਧ ਦੇਤ ਹੈ, ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਤੇ ਸੋਇ।
ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਵਿਸਰੈ ਨਹੀ, ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਲੋਇ ॥੧੧੦॥
ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਮੇ ਆਤਮਾ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਏਕ।
ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਿ ਖੁਸ਼ ਰਹੈ, ਹਉਮੈ ਤਿਆਗ ਬਿਬੇਕ ॥੧੧੧॥
ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾਨ ਗੁਰ ਮੰਤ ਕੋ, ਧਾਰੈ ਸਿੱਖ ਅਨੇਕ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਪਦਵੀ ਮਿਲੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਏਕ ॥੧੧੨॥
ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਜੋ, ਸਦਹੂੰ ਗੁਰ ਨੇ ਦੀਤ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰੰ, ਬੀਰੰ ਰਸੁ ਮੇ ਹੀਤ ॥੧੧੩॥
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਰਾਜ ਰਿਖ, ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨ ਕੇ ਸਾਥ।
ਬ੍ਰਹਮੁ ਰਾਜ ਰਿਖ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਅਚਲ ਅਨੰਦ ਸਨਾਥ ॥੧੧੪॥

ਦੋਹਰਾ—ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਕੋ, ਗੁਰ ਟਕਸਾਲ ਚਲਾਇ।
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ, ਇਕੋ ਸਦਾ ਰਹਾਇ ॥੧੧੫॥
ਇਕ ਸਿੱਖ ਦੋਇ ਸਾਧ ਸੰਗ, ਪੰਜ ਪ੍ਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਰੂਪ।
ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਹੋ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਦੈ, ਜਗਤ ਤਰੈ ਆਨੂਪ ॥੧੧੬॥

ਕਬਿੱਤ—ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਾਹੀ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ, ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇਇ ਗੁਰੂ ਭਗਤੀ ਲਗਾਂਵਦੇ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਪੂਰੇ, ਨਾਮੁ ਕੇ ਅਧਾਰ ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਰਸੁ ਪਾਂਵਦੇ। ਕਈ ਲੱਖ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ ਪਿਆਇ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤਾਲ ਰਚੇ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਭਾਂਵਦੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਧੁਨ ਪੂਰ ਰਹੀ, ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨਾਂ ਮੈ ਕਰੋਂ ਮਨ ਧਿਆਂਵਦੇ ॥੧੧੭॥

ਦੋਹਰਾ—ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਨ ਧਿਆਇ ਕੇ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਾਗ।
ਇਕ ਰਸੁ ਜੋੜ ਸਰੂਪ ਮੇ, ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਨ ਜਾਗ ॥੧੧੮॥
ਮੰਗਲ ਕਾਰਣ, ਕਹਿ ਭਲੇ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ।
ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਗੁਰ ਅਮਰ ਜੀ, ਬਸਹੋ ਰਿਦੈ ਮਝਾਰ ॥੧੧੯॥
ਰਾਮਦਾਸ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰ, ਅਰਜਨ ਗੁਰ ਗਤਿ ਦਾਇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ, ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥੧੨੦॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੇ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਨਾਇ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਸਿੱਖੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ॥੧੨੧॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ।
ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਬਿਦਤ ਕਰ, ਧਰਮ ਰਾਖਿਓ ਆਮ ॥੧੨੨॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹਰੀ, ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਗਿਆਨ।
ਹਉਮੈ ਮੇਰੀ ਮੇਟੀਐ, ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਨ ॥੧੨੩॥
ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਕਾ, ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਦਰਸਾਰ।
ਬਾਰ ਬਾਰ ਹੈ ਬੰਦਨਾਂ, ਮਨ ਮੇਲੋ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥੧੨੪॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਹਹੂ ਮਹਿ ਨਾਹੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ ॥
ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੇ ਭਗਤੀ ਲਾਇਨਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲੈਨਿ ਮਿਲਾਏ ॥

ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਵਿਦਿਆਲੰਕ੍ਰਿਤ
ਨਿਰਮਲ ਚਿਤ, ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ

ਦੋਹਰਾ–ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਨਾਮੁ ਕਰੋ ਪਰਕਾਸ਼ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਫਤਿਹਿ ਖਾਸ ॥੧੨੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸੰਕੋਚ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਤੇਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਣੰ ॥ ੧੩ ।

–o–

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਕਥਾ ਆਰੰਭ

– ਚੌਪਈ –

ਇਕ ਅਦੁਤੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵਾ । ਓਅੰਕਾਰ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਅਭੇਵਾ ।
ਸਤਿਨਾਮੁ ਗੁਰ ਅਮਰ ਪਿਆਰੇ । ਕਰਤਾ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਵਾਰੇ ॥੧॥
ਪੁਰਖੁ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸੁਖ ਦਾਨੀ । ਨਿਰਭਉ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਣ ਖਾਨੀ ।
ਨਿਰਵੈਰੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਇ।ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਧਿਆਇ ।੨।
ਅਜੂਨੀ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਰਾਈ । ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗਾਈ ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਗਿਆਨਾ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੰਦਨ ਧਰ ਧਿਆਨਾ ॥੩॥

ਦੋਹਰਾ–ਸਤਿਗੁਰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਕੇ, ਨਾਮੁ ਦਰਸ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਗੁਰ ਸੰਗਤਾਂ, ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਕਰ ਨੀਤ ॥੪॥
ਸਰਬ ਸਿਰੋਮਣਿ ਨਾਮੁ ਜੋ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਕ ਸਾਰ ।
ਮਨ ਤਨ ਤੇ ਵਿਸਰੈ ਨਹੀ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀਦਾਰ ॥੫॥
ਮਾਲਵਾ ਦੇਸ ਸੁਹਾਵਣਾ, ਸਤਿਲੁਜ ਪਾਸ ਵਹੰਤਿ ।
ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਰੀ ਫੀਰੋਜ਼ ਹੈ, ਸੁੰਦਰ ਵਡ ਦੁਤਿ ਵੰਤਿ ॥੬॥
ਚੰਨਣ ਨਾਵੇਂ ਬਲੀ ਨੇ, ਭਿੰਡਰ ਪਿੰਡ ਵਸਾਇ ।
ਸਤਿਲੁਜ ਤੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ, ਪੰਜ ਮੀਲ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ॥੭॥

ਦੋਹਰਾ—ਧਰਤੀ ਬਹੁ ਰਮਣੀਕ ਹੈ, ਧਰਮ ਕੋਟ ਕੇ ਪਾਸ।
ਸਿੱਖਨਿ ਕੇ ਸਭ ਨਗਰ ਹੈਂ, ਖੇਤੀ ਕਰਤੇ ਖਾਸ ॥੮॥
ਹੋਰ ਜਾਤਾਂ ਭੀ ਬਸਤ ਹੈਂ, ਚਾਰ ਵਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ।
ਸਾਧੂਆਂ ਕੇ ਬਹੁ ਥਾਨ ਹੈਂ, ਭਜਨ ਪਾਠ ਅਭਿਆਸ ॥੯॥
ਭਾਈ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਸੇ, ਭਏ ਚਉਧਰੀ ਲੋਕ।
ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਸੇ ਸੂਰਮੇ, ਭਏ ਅਖੰਡ ਬਿਲੋਕ ॥੧੦॥
ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਅਭਿਰਾਮ ਮੇ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ।
ਕਰਮ ਕਰੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਹੈ, ਹਲ ਵਾਹੇ ਬਲਵਾਨ ॥੧੧॥
ਜੱਟ ਕਹਾਵਤ ਜ਼ਿਮੀ ਤੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਤੋ ਪਾਨ।
ਭਇਓ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਕੋ, ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ॥੧੨॥

— ਚੌਪਈ —

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਰਹਿਤ ਗੁਰ ਰਾਖੀ। ਮਾਨ ਕੌਰ ਭੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਿ ਆਖੀ।
ਦੋਇ ਮਿਲ ਕਰਮ ਕਰੈ ਬਿਧ ਨੀਕਾ। ਭੂਖੇ ਭੋਜਨ ਦੇਤ ਰੁਚੀਕਾ ॥੧੩॥
ਮੰਗਤ ਕੋ ਦੇਤੇ ਬਡ ਦਾਨਾ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਸੇ ਬਡ ਬੁਧਵਾਨਾ।
ਖੇਤ ਵਿਖੈ ਜਲ ਪੰਛਨਿ ਹੇਤਾ। ਰਾਖੈ ਪਾਤ੍ਰਿ ਪੂਰਤ ਨੇਤਾ ॥੧੪॥
ਚੋਗ ਦੇਤ ਗਨ ਪੰਛਨਿ ਪਾਹੀ। ਐਸੇ ਪ੍ਰੀਤ ਦਾਨ ਕਰ ਚਾਹੀ।
ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਦੇਵਤਿ ਦਰਬਾ। ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਲੰਗਰ ਦੇ ਸਰਬਾ॥੧੫॥
ਸੰਤ ਦੇਖ ਭੋਜਨ ਅਰਪਾਵੈ। ਬਸਤਰ ਤਾਕੇ ਤੁਰਤ ਬਨਾਵੈ।
ਰਾਖੈ ਘਰ ਮੇ ਸੇਵ ਕਰੰਤਾ। ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸਭਨਿ ਦਰਸੰਤਾ ॥੧੬॥
ਮਾਨ ਕੌਰ ਨਾਨਾ ਬਿਧ *ਬਿੰਜਨ। ਕਰ ਤਿਆਰ ਬਰਤਾਵੈ †ਦਿੰਜਨ।
ਸਿੰਘਨਿ ਭੋਜਨ ਦੇਤ ਛਕਾਈ। ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਅਸ ਪ੍ਰੇਮ ਕਮਾਈ ॥੧੭॥
ਐਸੇ ਸੇਵਾ ਕਰਤਿ ਸਦਾਈ। ਨਿਸਕਾਮੀ ਨਹਿ ਕਾਮ ਉਠਾਈ।
ਸ਼ੁਧ ਰਿਦਾ ਹੋਇਓ ਤਤਕਾਲਾ। ਛੂਟੇ ਦੋਹਨਿ ਜਮ ਕੇ ਜਾਲਾ ॥੧੮॥

---

*ਭੋਜਨ। †ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ।

ਕਬ ਤੀਰਥ ਸੇਵੈ ਹਿਤ ਲਾਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨ੍ਹਾਵੈ ਹਰਖਾਈ।
ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਸਨਾਨੈ ਹਿਤ ਕਰ। ਗੋਵਿੰਦ ਵਾਲ ਪਾਠ ਜਪੁ ਚਿਤਧਰ।੧੯।
ਆਨ ਬਿਰਾਜੇ ਅਪਨੇ ਨਗਰਾ। ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਿਤ ਦੇਖ ਕਰ ਸਗਰਾ।
ਤਿਨ ਪੁਤ੍ਰ ਇਨਕੇ ਬਡਭਾਗੀ। ਬਡੇ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ॥੨੦॥
ਛੋਟੇ ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਭੇ ਗਿਆਨੀ। ਪਿਤ ਆਗਯਾ ਮੇ ਬਰਤੈ ਜਾਨੀ।
ਉੱਨੀ ਸੌ ਗਿਆਰਾਂ ਜਬ ਭਯੋ। ਵਿਸਾਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੋ ਸ਼ੁਭ ਥਯੋ ॥੨੧॥
ਬੁਧਵਾਰ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ। ਜਨਮਿਯੋ ਬਾਲਕ ਭਾਗ ਸੁਹੇਲੇ।
ਗੁੜਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਨ ਪਿਲਾਈ। ਮਾਨ ਕੌਰ ਤਬ ਦੂਧ ਚੁੰਘਾਈ ॥੨੨॥
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੁਣ ਨਾਮੁ ਸੋ ਧਰਿਯੋ। ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਰਰਿਯੋ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨ ਕੋ ਜਾਚਤ ਗੁਰ ਤੇ। ਕਰਮ ਕਰੈ ਗੁਰਮਤਿ ਕੇ ਉਰਤੇ ॥੨੩॥
ਸੁਣ ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਭਏ ਅਨੰਦਾ। ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁਖ ਕੰਦਾ।
ਪਾਲਤਿ ਬਧਤਿ ਸ੍ਰੀਰ ਬਿਲੰਦਾ। ਪਾਂਚ ਬਰਖ ਕੋ ਹੋਯੋ ਬੰਦਾ ॥੨੪॥
ਪੜ੍ਹਨ ਲਗਾਏ ਭਾਈ ਡੇਰੇ। ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਿਖੇ ਭਲੇਰੇ।
ਕਿਛੁ ਸਾਲਾਂ ਮੇ ਪਾਠੀ ਭਏ। ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਭੀ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਏ ॥੨੫॥
ਅਰਥ ਸਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਬਿਸਾਲਾ। ਪੜ੍ਹ ਰਾਖਿਯੋ ਹਿਰਦੇ ਕੇ ਨਾਲਾ।
ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆ। ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਜੋ ਮਿਲ ਦੀਆ ॥੨੬॥
ਰਹਿਤ ਰਖੈ ਗੁਰਮੰਤ ਕਮਾਵੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨਿਤ ਉਠ ਨ੍ਹਾਵੈ।
ਠੰਢੇ ਜਲ ਸੇ ਨ੍ਹਾਇ ਪ੍ਰਭਾਤੀ। ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਤੀ ॥੨੭॥
ਫੇਰ ਉਠੈ ਹਲ ਲੇ ਕਰ ਜਾਹੀ। ਸਾਰੋ ਦਿਨ ਘਰ ਕਾਰ ਨਿਬਾਹੀ।
ਸਭ ਖੇਤੀ ਕੋ ਕਰਤ ਬਿਹਾਰਾ। ਨਾਮੁ ਸਾਥ ਮਨੁ ਰੰਗ ਉਦਾਰਾ ॥੨੮॥
ਬੀਸ ਬਰਸ ਉਮਰਾ ਜਬ ਹੋਈ। ਇਕ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਸੋਈ।
ਮਾਤਾ ਮਾਨ ਕੌਰ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗੀ। ਕਰ ਸਸਕਾਰ ਕ੍ਰਿਆ ਬਡ ਭਾਗੀ।੨੯।
ਪਾਠ ਕਰਾਇ ਭੋਗ ਤਬ ਪਾਯੋ। ਸ਼ੋਕ ਮਿਟਾਇ ਸਰਬ ਸੁਖ ਭਾਯੋ।
ਕਾਰਜ ਖੇਤੀ ਕਰੈ ਸਪ੍ਰੀਤੀ। ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਦ੍ਰਿੜ ਬ੍ਰਿਤ ਸੋ ਕੀਤੀ ॥੩੦॥

ਪਿਤ ਆਗਜ਼ਾ ਤੇ ਤੀਰਥ ਦੇਖੇ। ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਨਿਜ ਇੱਛ ਪਰੇਖੇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਬਦੁ ਸੋ ਨੀਕ ਕਮਾਯੋ। ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਪਟਣਾ ਦ੍ਰਸਾਯੋ॥੩੧॥
ਪੁਰ ਅਨੰਦ ਕੀ ਕੀਨੀ *ਜਾਤ੍ਰਾ। ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਰਾਵੀ ਦ੍ਰਸਾਤਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੇ ਕੀਨ ਸ਼ਨਾਨਾ। ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਗੁਰ ਕੇ ਥਾਨਾ॥੩੨॥
ਸਰਬ ਹੇਰ ਮਨ ਭਯੋ ਬਿਰਾਗੀ। ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਗਾੜ੍ਹੀ ਬ੍ਰਿਤ ਲਾਗੀ।
ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਿਤ ਰਹੇ ਬਹੁ ਬਰਖਾ। ਆਠ ਬਰਖ ਨਹਿ ਘਰ ਕੋ ਪਰਖਾ॥੩੩॥
ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਤੇ ਰਹੇ। ਸਿਖੀ ਗੀਤ ਨ ਤਿਆਗੀ ਚਹੈ।
ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਕੀ ਰਹਿਤ ਸਦੀਵਾ। ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਰਾਖ ਮਨ ਨੀਵਾ॥੩੪॥
ਗੋਵਿੰਦ ਵਾਲ ਰਹਿਤ ਭੇ ਆਈ। ਜਪੁਜੀ ਪਾਠ ਚਉਰਾਸੀ ਗਾਈ।
ਪਿਤ ਕੋ ਜਬ ਹੋਈ ਸੁਧ ਆਨਾ। ਆਯੋ ਤੁਰਤ ਮਿਲਯੋ ਮੁਦ ਠਾਨਾ॥੩੫॥
ਘਰ ਕੋ ਚਲ ਕਿਮ ਤੋਹਿ ਬਿਸਾਰਾ। ਸੁਣ ਪਿਤ ਕੇ ਹੋਏ ਅਨੁਸਾਰਾ।
ਭਿੰਡਰ ਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੈ ਚਲ ਆਏ। ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਨ ਕੋ ਭਾਏ॥੩੬॥
ਧੂੜ ਕੋਟ ਪਿੰਡ ਮੋਗੇ ਪਾਸਾ। ਨੰਬਰਦਾਰ ਸੌਣ ਸਿੰਘ ਖਾਸਾ।
ਪੌਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਵਿਦਵਾਨਾ। ਪੰਡਿਤ ਭਏ ਪੜ੍ਹ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾ॥੩੭॥
ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੁਭਾਵ ਸਰਬ ਕੇ ਪਿਆਰੇ। ਭਏ ਬਿਰਕਤ ਅਤੀਤ ਅਪਾਰੇ।
ਸੌਣ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜੋਈ। ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਸੋਈ॥੩੮॥
ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਭਯੋ ਅਨੰਦਾ। ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਸੁਖ ਕੰਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਾਯੋ ਤਾਹੀ। ਜੋੜੀ ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਹਿਤ ਲਾਹੀ॥੩੯॥
ਬਾਣੀ ਜਪੁਜੀ ਕੰਠ ਕਰਾਯੋ। ਨਿਸ ਦਿਨ ਸਿਮਰੋ ਕਹਿ ਸਮਝਾਯੋ।
ਮਾਤਾ ਸੇਵਤਿ ਜਪੁ ਕੋ ਮਹਾ। ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਉਪਜੀ ਤਹਾ॥੪੦॥
ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸੰਗਾ। ਲੰਗਰ ਦੇਤ ਭੁਖੇ ਪਿਖ ਨੰਗਾ।
ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਬਹੁ ਘਾਲ ਕਮਾਈ। ਸਿਮਰੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਲਿਵ ਲਾਈ॥੪੧॥
ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ। ਇਨਕੀ ਸੰਗਤਿ ਕਰੈ ਸਵਾਰੇ।

*ਜਾਤਰਾ।

ਜਨੇਰ ਪਿੰਡ ਕਿਛ ਰਹੇ ਦਇਆਲਾ। ਸਿਖਿਯੋ ਰਾਗ ਜੋੜੀ ਕੇ ਨਾਲਾ॥੪੨॥
ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕਰੀ ਅਸ ਸੇਵਾ। ਪਉ ਪਾਣੀ ਕਾ ਲਾਯੋ ਦੇਵਾ।
ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਦਾਣੇ ਦੇ ਰਾਹੀ। ਕਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਲੇ ਚਿਤ ਚਾਹੀ॥੪੩॥
ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਕਰੀ ਘਰ ਕਾਰਾ। ਹਲ ਵਾਹਿਓ ਗ੍ਰਿਹਿ ਰਾਖ ਸੰਭਾਰਾ।
ਪਾਣੀ ਹਲ ਵਾਹੁੰਦੇ ਭੀ ਦੇਵੈ। ਗਊਆਂ ਚਾਰਨ ਕੋ ਮਨ ਸੇਵੈ॥੪੪॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕਰ ਨ੍ਹਾਈ। ਹਲ ਕੋ ਤਬ ਜੋਤੈ ਚਿਤ ਲਾਈ।
ਸੋ ਪੱਤ੍ਰਾ ਬਾਣੀ ਥੀ ਕੰਠਾ। ਨਿਤ ਪੜ੍ਹੈ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਇਕੰਠਾ॥੪੫॥
ਕਥਾ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੀ ਕਰਤੇ। ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਕੋ ਸਦਾ ਰਰਤੇ।
ਬਾਰਾਂ ਪਾਠ ਸਾਲ ਮਹਾਰਾਜਾ। ਕਰਵਾਵੈ ਸੰਕਰਾਤਿ ਸਮਾਜਾ॥੪੬॥
ਹਾੜੀ ਸੌਣੀ ਦਾਨ ਸੋ ਕਰਤੇ। ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਭੋਜਨ ਛਕ ਵਰਤੇ।
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇਕ ਆਪ ਬਣਾਯੋ। ਹੱਥੀਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਪ੍ਰਗਟਾਯੋ।
ਪੜ੍ਹਨ ਕੋ ਸ਼ੌਕ ਆਪ ਕੋ ਬਹੁਤਾ। ਜਹ ਗਿਆਨੀ ਸੁਣ ਦੇਖਣ ਪਹੁਤਾ।
ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਸੁਣ ਹੋ ਪ੍ਰਸੰਨਾ। ਦਸਮ ਆਦਿ ਬਾਣੀ ਮਨ ਮੰਨਾ॥੪੮॥
ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲ ਪੜ੍ਹਾਵੈ। ਰਹਿਰਾਸ ਹਰਿ ਰੋਜ਼ ਸੁਣਾਵੈ।
ਜਹਿ ਥਾ ਮੇਲੀ ਸੱਬ ਮਝਾਰੀ। ਤਹਿ ਸਾਖੀ ਹਰਿ ਰੋਜ਼ ਉਚਾਰੀ॥੪੯॥
ਕਰ ਤਤਿਖਿਆ ਤਨ ਕੋ ਸਾਧਾ। ਇਕ ਮੁਠ ਚਣਿਆਂ ਚਬਣੀ ਬਾਧਾ।
ਪੀ ਪਾਣੀ ਸੁਖਮਨੀ ਉਚਾਰੈ। ਸਾਲ ਪਾਠ ਕੀਤੇ ਬਹੁ ਸਾਰੈ॥੫੦॥
ਕਰੈ ਭਜਨ ਗੁਰ ਕਾ ਹਿਤ ਲਾਈ। ਕਿਰਿਆ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਈ।
ਰਾਗੀਆਂ ਸੰਗ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਹੈ। ਜੋੜੀ ਕੋ ਵਜਾਇ ਹਿਤ ਧਰ ਹੈ॥੫੧॥
ਲੂਲ੍ਹੇ ਪਿੰਗਲੇ ਅੰਧੇ ਸੰਗਾ। ਕਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁ ਇਨ ਪਿਖ ਅੰਗਾ।
ਭੋਜਨ ਬੈਠਿਆਂ ਦੇਤ ਛਕਾਈ। ਬਸਤ੍ਰ ਧੋਵੈ ਨ੍ਹਾਨ ਕਰਾਈ॥੫੨॥
ਆਪ ਕਿਸੇ ਕਾ ਤ੍ਰਿਣ ਨ ਛੇਰੈ। ਧਰਮ ਕਿਰਤ ਕਰ ਮੁਦਤ ਘਨੇਰੈ।
ਪੰਜੀ ਪਾਠ ਜਪੁ ਕੇ ਨਿਤ ਕਰਹੀ। ਸਾਧ ਸਿਖ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਧਰਹੀ॥੫੩॥
ਬੁਰਾ ਕਿਸੇ ਕਾ ਨਾਹੀ ਕਰਤੇ। ਹੱਕ ਆਪਣੇ ਮੇ ਨਿਤ ਵਰਤੇ।

ਗੰਨਾ ਸਾਗ ਛਲੀ ਕਿਸੇ ਕੇਰੀ। ਬਰਤੇ ਨਹੀ ਪੂਨਿ ਅਸ ਹੇਰੀ ॥੫੪॥
ਇਕ ਮੂਰਖ ਦੀਰਘ ਜੱਟ ਕੋਈ। ਖੇਤੀ ਪੱਟ ਪਾਈ ਘਰ ਸੋਈ।
ਬਾਬੇ ਕੋ ਨਹਿ ਕੋਈ ਪਤਾ। ਮਰਿਓ ਬੈਲ ਖਾਇਓ ਜਿਨ ਪੱਤਾ ॥੫੫॥
ਜੱਟ ਰੋਵਤਿ ਤਬ ਸ਼ਰਨੀ ਆਵਾ। ਅਪਣਾ ਗੁਨਾਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਗਾਵਾ।
ਸੁਣ ਬਾਬਾ ਕਹਿ ਰੋਵੋ ਨਾਹੀ। ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ ਗੁਰ ਕਾ ਚਾਹੀ ॥੫੬॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਿਯੋ ਤਿਨ ਜੱਟਾ। ਮੰਦ ਕਾਜ ਕੋ ਦੀਨੋ ਸੱਟਾ।
ਇਕ ਲਕੜੀ ਥੀ ਥੋੜੇ ਮੂਲ ਕੀ। ਅਰਦਾਸਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕੁਲ ਕੀ ॥੫੭॥
ਦਿਨੇ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰੂ ਕੀ। ਰਾਤੀਂ ਤਿਨ ਲਾਲਚਿ ਲੈ ਰੂਕੀ।
ਬੀਸ ਰੁਪਯੇ ਕੀ ਹੈ ਕਾਠਾ। ਚੋਰੀ ਚੱਕ ਕੈ ਲੇ ਗਿਆ †ਸਾਠਾ ॥੫੮॥
ਪਚਾਸ ਰੁਪਯੇ ਲਾਗੇ ਫੇਰਾ। ਦੀਨੇ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨ ਹੀ ਦੇਰਾ।
ਇਕ ਚੋਰ ਥਾ ਗੁਰ ਘਰ ਕੇਰਾ। ਸੋ ਕੰਗਾਲ ਹੋਯੋ ਬਿਨ ਦੇਰਾ ॥੫੯॥
ਜੋ ਘਰ ਪੈਲੀ ਸਰਬ ਜ਼ਮੀਨਾ। ਵੇਚ ਵੱਟ ਮਨ ਹੋਯੋ ਦੀਨਾ।
ਅਨਿਕ ਜੀਵਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਪਾਯੋ। ਕਥਾ ਬਿਅੰਤ ਨ ਜਾਇ ਸੁਨਾਯੋ ॥੬੦॥
ਐਸੇ ਬਾਬੇ ਕੇਰ ਬਿਲਾਸਾ। ਚਿਤਵੈ ਬੁਰਾ ਤਾਹਿ ਹੋਇ ਨਾਸਾ।
ਛੱਤੀ ਲਖ ਪੌੜੀ ਹੈ ਕੀਨੀ। ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਹੈ ਸੁਰਤੀ ਭੀਨੀ ॥੬੧॥
ਗੁਰਮੁਖ ਸੰਤਨਿ ਕੀ ਜੋ ਚਾਲੀ। ਤੀਨ ਲੋਕ ਤੇ ਅਹੈ ਨਿਰਾਲੀ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ ਜਿਨ ਕੇ। ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਸਿੱਖੀ ਘਰ ਤਿਨ ਕੇ ॥੬੨॥
ਸਦਾ ਉਠੇ ਜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ। ਨ੍ਹਾਇ ਬਹੁਤ ਬਿਰਤੀ ਹਰਿ ਮੇਲੇ।
ਇਕ ਟਕ ਜਬ ਸਮਾਧ ਮਿਲ ਜਾਈ। ਆਤਮ ਰਸ ਲੇਵੈ ਮਨ ਭਾਈ ॥੬੩॥
ਉਠ ਸਮਾਧ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸੁਆਮੀ। ਹਲ ਜੋੜੇ ਕਾਰਜ ਅਭਿਰਾਮੀ।
ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੀਤ ਕੋ ਠਾਨੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਆਵੈ ਜਬ ਜਾਨੀ ॥੬੪॥
ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪੜ੍ਹਤਾ। ਕੰਠ ਕਰੀ ਗੁਰਬਾਨੀ ਰੜ੍ਹਤਾ।
ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਇਉਂ ਸਮਾ ਬਤਾਵਤ। ਪੜ੍ਹ ਬਾਨੀ ਸਭ ਭੋਜਨ ਖਾਵਤ ॥੬੫॥

†ਮੂਰਖ।

ਕੱਤਕ ਪੂਰਨ ਮਾਸੀ ਆਈ। ਬਾਬੇ ਪੂਣ ਕੀਤੋ ਇਉਂ ਭਾਈ।
ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਪਾਠ ਹਮੇਸ਼ਾਂ। ਇਕ ਲਤ ਭਾਰ ਕਰੋਂ ਰਸ ਲੇਸਾਂ ॥੬੬॥
ਇਕ ਸਾਲ ਇਉਂ ਪਾਠ ਸੋ ਕਰਹੋਂ। ਮਨ ਬਿਰਾਗ ਲਾਗਾ ਵਿਚ ਘਰ ਹੋ।
ਸਿਮਰਣ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਇਉਂ ਕਰਹੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰ ਕੀ ਇੱਛਾ ਧਰਹੀ ॥੬੭॥
ਪੇਖ ਪਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪੰਨਾ। ਸਿਮਰਣ ਕੀ ਜਾਗੀ ਰੁਚਿ ਧੰਨਾ।
ਪਤਿ ਤੇ ਪੂਛਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗਹੀਰਾ। ਗੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਦਰਸ਼ਨ ਚਹਿਤ ਸਧੀਰਾ ॥੬੮॥
ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰ ਗੁਰ ਕਾ। ਦੀਓ ਸਿਖਾਇ ਜਾਪੁ ਕਰ ਉਰ ਕਾ।
ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਪਤਨੀ ਕੋ ਆਈ। ਸਿਮਰੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥੬੯॥
ਰਾਤ ਦਿਵਸ ਏਕੋ ਲਿਵ ਲਾਗੀ। ਨੀਦ ਭੂਖ ਕੀ ਇੱਛਾ ਤਿਆਗੀ।
ਮਹਿਤਾਬਕੌਰ ਕੋ ਦਰਸਪਿਆਸਾ। ਪਤਿਬ੍ਰਤਿਧਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਜਿਸ ਰਾਸਾ ॥੭੦॥
ਸੁਪਨ ਬਿਖੈ ਦਰਸ਼ਨ ਹਰਿ ਭਯੋ। ਰੂਪ ਅਚਰਜ ਪੇਖ ਬਿਸਮਯੋ।
ਖੁਲੀ ਆਂਖ ਤਬੀ ਕਿਆ ਦੇਖੈ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਰੂਪ ਪਰੇਖੈ ॥ ੭੧॥
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਸਮ ਕੋਇ ਨ ਤੋਰੇ। ਆਪਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਖਾਯੋ ਮੋਰੇ।
ਗੁਰ ਕੋ ਬੰਦਨ ਆਨ ਸੁ ਕੀਨੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਬਸੀ ਪਿਖ ਲੀਨੀ ॥੭੨॥
ਕਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇਰੀ ਹੋ ਕਲਿਆਨਾ। ਸਤਿਨਾਮੁ ਮੇ ਤੈਂ ਹਿਤ ਠਾਨਾ।
ਤੁਮਰੇ ਘਰ ਭਗਤੀ ਹਉ ਦੇਖੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਬਸੀ ਮਮ ਦਰਸ਼ਨ ਪੇਖੀ ॥੭੩॥
ਮਾਤਾ ਪੇਖਤਿ ਗੁਰ ਤਬ ਗਏ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਘਏ।
ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਛੱਤੀ ਲੱਖ ਪਾਠੰ। ਪੌੜੀ ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਠਾਠੰ ॥੭੪॥
ਪੂਰੇ ਭਏ ਦਰਸ ਗੁਰ ਪਾਇਆ। ਗਦ ਗਦ ਕੰਠ ਰੁਕੇ ਮਨ ਲਾਇਆ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਰ ਕਰ ਰਾਖਿਓ ਭੀਨਾ। ਚਰਨਪਕੜਨੇ ਕੋ ਚਿਤ ਦੀਨਾ ॥੭੫॥
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਰੈ ਹਾਥ ਨਹਿ ਆਵੈ। ਬਡ ਅਚਰਜ ਰਿਦ ਮੇ ਬਿਸਮਾਵੈ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੋ ਹੇਰਾ। ਭਰਮ ਨਾਸਿਓ ਗੁਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੇਰਾ ॥੭੬॥
ਇਕ ਰਸ ਨਿਰਾਕਾਰ ਰੰਗ ਭੀਨੇ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਲਾਹਾ। ਦੇ ਵਰ ਦਾਨ ਤਬੈ ਮੁਦ ਪਾਹਾ ॥੭੭॥

ਤੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਹਿ ਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮੀ । ਧਰਤਾ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਸੋ ਨੇਮੀ ।
ਸਿੱਖੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਦਕ ਕਮਾਵੈ । ਟੂਟੀ ਬ੍ਰਿਤ ਬਹੁਤ ਗੰਢ ਲਾਵੈ ॥੭੮॥
ਆਪ ਜਪੈ ਜਪਾਵੈ ਨਾਮਾ । ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਧਾਮਾ ।
ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਾ । ਨਿਰੰਕਾਰ ਮੇ ਇਕ ਰਸ ਜੁਗਤਾ ॥੭੯॥
ਸੁਣ ਨਿਸਕਾਮੀ ਭਗਤਿ ਮਹਾਨਾ । ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਨਿਜ ਸੀਸ ਝੁਕਾਨਾ ।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸੀਤਲ ਹੋਵਾ । ਹਰਖਿ ਸੋਗ ਤੇ ਪਰੈ ਖਰੋਵਾ ॥੮੦॥
ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਮੋਹਿ ਮਿਟ ਗਯੋ । ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੇ ਸਹਿਜੇ ਵਸ ਭਯੋ ।
ਸਰਬ ਬਿਕਾਰ ਨਸੇ ਇਕ ਬਾਰੀ । ਆਪੇ ਆਪ ਹਰਿ ਬਿਰਤੀ ਧਾਰੀ ॥੮੧॥
ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਭਏ ਗੁਰ ਪੂਰੇ । ਜਿਸ ਗੁਰ ਕੇ ਚਲਤੰ ਗਣ ਰੂਰੇ ।
ਪਤੀ ਸਤੀ ਭੇ ਅਚਰਜ ਮਾਹੀ । ਕਿਉ ਨਾ ਹਮ ਬੋਲੇ ਗੁਰ ਪਾਹੀ ॥੮੨॥
ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਗਾੜ੍ਹੀ ਬ੍ਰਿਤ ਜੋੜੀ । ਹੋਰ ਕਾਜ ਤੇ ਸੁਰਤੀ ਤੋੜੀ ।
ਬਹੁ ਬੀਤਯੋ ਇਸ ਬਿਧ ਜਬ ਕਾਲਾ । ਮਨ ਅਨੰਦ ਗੁਰ ਮੰਤ ਸਮਾਲਾ ॥੮੩॥
ਪਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪਾਈ ਘਾਲਾ । ਗਰਭ ਧਰਯੋ ਕਰ ਸੇਵ ਬਿਸਾਲਾ ।
ਜਪੁ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਰਿਦੇ ਬਹੁ ਕਰਹੀ । ਆਨ ਬਸਤ ਸੋਂ ਨੇਹੁ ਨ ਧਰਹੀ ॥੮੪॥
ਦਸਮੋ ਚੜ੍ਹਿਓ ਜਬ ਹੀ ਮਾਸਾ । ਬਾਰਸ਼ ਰੁੱਤ ਬੱਦਲ ਪਰਕਾਸ਼ਾ ।
ਬਹੁ ਬਰਖਾ ਕਰ ਹੈ ਧਰ ਮਾਹੀ । ਖੇਤੀ ਹਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਭ ਆਹੀ ॥੮੫॥
ਸਭ ਕੋ ਭਾਵਤਿ ਰੁੱਤ ਭਲੇਰੀ । ਦੇਖ ਘਟਾ ਮਨ ਆਨੰਦ ਘੇਰੀ ।
ਬਿਜਲੀ ਚਮਕੈ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ । ਸੂਰਜ ਜਿਉਂ ਹੋਵੈ ਆਕਾਸ਼ਾ ॥੮੬॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਉਨੀ ਸੌ ਚਾਲੀ ਭਯੋ, ਸੰਮਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਰਾਇ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੰਮਤੰ, ਪ੍ਰਗਟ ਜਗਤ ਸੁਣਾਇ ॥੮੭॥
ਚਾਰ ਸੌ ਪੰਦਰਾਂ ਭਏ, ਸਾਵਣ ਪੂਰਨ ਮਾਸਿ ।
ਭਾਦ੍ਰੋਂ ਅਠ ਦਿਨ ਵੀਰ ਕੋ, ਰਾਤ ਢਾਈ ਵਜੇ ਰਾਸਿ ॥੮੮॥
ਰੋਹਣੀ ਨਛੱਤ੍ਰ ਜਾਨੀਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਨੀਕ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ ਗੁਰ, ਭਿੰਡਰ ਕਲਾਂ ਰਮਣੀਕ ॥੮੯॥

ਦੋਹਰਾ–ਬਡ ਨਿਸਕਾਮੀ ਭਗਤਿ ਹਰਿ, ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰੀਤ ।
ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਧਰ ਹੀਅਰੇ, ਸ੍ਰੈ ਅਨੰਦ ਪਰਤੀਤ ॥੯੦॥

ਕਬਿੱਤ–ਨਿਤ ਅਵਤਾਰ ਉਦੇ ਸੰਤ ਜੀ ਅਪਾਰ ਹਰਿ, ਮਹਾ ਬਲੀ ਸੂਰਮੇ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਜਾਨੀਐ । ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਕੀਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਬਹੁ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਬਰਤੈ ਮਹਾਨੀਐ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਨ ਜਨਮ ਕੋ ਸੰਸਕਾਰ, ਮੁਖ ਡਾਰ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਕਿਣਕਾ ਪਛਾਨੀਐ । ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਮੇ ਸੀਸ ਲਾਯੋ ਬਾਲ ਗੁਰ ਅਗੈ ਪਾਯੋ, ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਕੋ ਬਖਾਨੀਐ ॥੯੧॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ

ਬਿਲਾਵਲੁ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੁਨੀਅਤ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਬਾਤ ॥ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨੁ ਆਨੰਦ ਮੰਗਲ ਧੁਨਿ ਪੂਰਿ ਰਹੀ ਦਿਨਸੁ ਅਰੁ ਰਾਤਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਭਿ ਕੀਨੇ ਨਾਮੁ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਕੀਨੀ ਦਾਤਿ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਇਸੁ ਤਨ ਤੇ ਜਾਤ ॥੧॥ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਘਾਇ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਭ ਦਰਸਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਭੋਜਨੁ ਖਾਤ ॥ ਚਰਨ ਸਰਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੀ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਤ ॥੨॥੪॥੮੪॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਨਾਮੁ ਧਰਿਯੋ ਮੁਖਵਾਕ ਤੇ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਸਾਲ ।
ਗੁਰ ਸ਼ਰਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਓ, ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇ ਨਿਹਾਲ ॥੯੨॥

– ਚੌਪਈ –

ਦਿਵਸ ਚੜ੍ਹੇ ਦੇ ਦਾਨ ਮਹਾਨਾ । ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਖ ਪਾਨਾ ।
ਬਾਬਾ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸਮ ਚਿੱਤਾ । ਸਿੱਖ ਸਾਧਾਂ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ ॥੯੩॥
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਪਾਠ ਰਖਾਯੋ । ਦੋਵੇਂ ਵੇਲੇ ਕੀਰਤਨ ਗਾਯੋ ।
ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ਸੰਗਤਿ ਆਪੈ । ਸਭ ਹੀ ਸੁਣੈ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਥਾਪੈ ॥੯੪॥
ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਮੇ ਪਾਠ ਸੰਪੂਰਨ । ਪਾਯੋ ਭੋਗ ਅਨੰਦ ਮਨ *ਨੂਰਨ ।

*ਮਨ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ।

ਯੱਗ ਕਰਯੋ ਸਭ ਕੋ ਛਕਵਾਯਾ। ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕਰੈ ਸਭ ਆਯਾ ॥੯੫॥
ਚੋਲਾ ਗਲ ਬਾਲਕ ਕੇ ਪਾਯਾ। ਕੱਛ ਕੜਾ ਪਹਿਰਾਏ ਭਾਯਾ।
ਸੋਹਣੀ ਸਿਰ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਈ। ਦੂਧੁ ਚੁੰਘਾਇ ਮਾਤ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥੯੬॥
ਬਿਰਤ ਸਮਾਨ ਰਹੈ ਜਸ ਬਾਲਾ। ਮਨ ਸਮਾਧ ਮੇ ਅਚਲ ਬਿਸਾਲਾ।
ਸਾਚੀ ਲਿਵ ਰਹਿ ਲਾਗੀ ਸਦ ਹੀ। ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਪਾਈ ਜਦ ਹੀ ॥੯੭॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਗ ਨਾਮੁ ਰਸੁ ਪਾਇਆ। ਰਹਿ ਅਬੋਲ ਹਿਰਦੇ ਮੇ ਧਿਆਇਆ।
ਸਿਫਤ ਅਪਾਰ ਨ ਜਾਵੈ ਭਾਖੀ। ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਕੇ ਜੋ ਅਭਿਲਾਖੀ ॥੯੮॥
ਨੱਕ ਖੰਡੇ ਕੀ ਧਾਰ ਸਮਾਨਾ। ਨੇਤਰ ਮ੍ਰਿਗ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਜਾਨਾ।
ਦੋਇ ਕਪੋਲ ਸੇਉ ਸਮ ਸੋਹੈ। ਭੁਜਾਂ ਸੁੰਡ ਹਾਥੀ ਕੇ ਮੋਹੈ ॥੯੯॥
ਹੋਠ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਸਮਾਨਾ। ਠੋਡੀ ਮਨ ਕੋ ਮੋਹਣੀ ਮਾਨਾ।
ਕੇਸ ਚਿਕਣੇ ਕਾਲੇ ਆਦੀ। ਗੁਰ ਮੋਹਰ ਇਹੁ ਜਾਨ ਅਨਾਦੀ ॥੧੦੦॥
ਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨਿਆਈ। ਬਿਨ ਕਲੰਕ ਤੇ ਉਜਲਤਾਈ।
ਸੂਰਜ ਸਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਾਨਾ। ਤਪਤ ਰਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨਾ ॥੧੦੧॥
ਕਟ ਕੇਹਿਰ ਜਿਵ ਸੋਭਾ ਪਾਈ। ਜੰਘਾਂ ਕੇਲੇ ਸਮ ਸੁਖਦਾਈ।
ਉਂਗਲ ਸੋਭਤਿ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੇ। ਸੁੰਦਰ ਨਖ ਜਿਵ ਚਮਕੈ ਹੀਰੇ ॥੧੦੨॥
ਰਾਮ ਕਾਨ੍ਹ ਬਾਵਨ ਅਵਤਾਰੀ। ਇਨਕੀ ਸੋਭਾ ਜਿਵੈ ਅਪਾਰੀ।
ਤਿਵ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਸੋਭਾ ਕੋ ਪਾਵੈ। ਨਿਰ ਹੰਕਾਰਤਾ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਵੈ ॥੧੦੩॥
ਸਭ ਅੰਗਨ ਕੀ ਸੋਭਾ ਜੋਈ। ਕਹਿਣ ਵਿਖੈ ਨਹਿ ਆਵੈ ਸੋਈ।
ਚਰਨ ਕਵਲ ਸਮ ਸੋਭਾ ਪਾਈ। ਚਰਨ ਧੂਰ ਕੀ ਅਧਿਕ ਵਡਾਈ ॥੧੦੪॥
ਬਸਤ੍ਰ ਸੋਹਣੇ ਪਹਿਰਾਵਤ ਮਾਇ। ਸੀਸ ਸੋਹਣੀ ਪਾਗ ਸਜਾਇ।
ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮਾਹੀ। ਭਯੋ ਸਾਲ ਕੋ ਬਾਲਕ ਤਾਹੀ ॥੧੦੫॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਮਾਤਾ ਗੋਦੀ ਕਬ ਰਖੈ, *ਪਲਨੇ ਪਰ ਪੌਢਾਇ।
ਦੂਧ ਦੇਤ ਕਰ ਪ੍ਰੀਤ ਕੋ, ਕਬ ਸ਼ਨਾਨਿ ਕਰਵਾਇ ॥੧੦੬॥

*ਪੰਘੂੜੇ ਪਰ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪਣੀ ਧਾਰਿ।
ਜਗ ਤਾਰਨ ਕੋ ਸਹਿਜ ਹੀ, ਭੇਜੇ ਸੰਤ ਅਪਾਰ ॥੧੦੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗਿਆਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵਨ ਦੀ ਕਥਾ ਬਰਨਨੰ ਚੌਧਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੪॥

ਸੰਤ ਬਾਲ ਲੀਲਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਦੀ

ਦੋਹਿਰਾ—ਏਕੰਕਾਰ ਅਪਾਰ ਗੁਰ, ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ।
ਨਿਰਾਬਰਣ ਅਕਲੰਕ ਨਮੁ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਆਨੂਪ ॥੧॥

— ਚੌਪਈ —

ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਰਹਿਤ ਸੰਤ ਸੋਈ। ਅੰਤਰ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਰਹਿ ਜੋਈ।
ਸਨੇ ਸਨੇ ਮੁਖ ਹਸਤ ਹਸਾਵੈ। ਦੇਖਣ ਹਾਰਨਿ ਮਨ ਚੋਰਾਵੈ ॥੨॥
ਕੋਮਲ ਮੁਖ ਤੇ ਬੋਲਤ ਬਾਨੀ। ਤੋਤਲ ਬਾਕ ਸੁਨਤਿ ਹਰਿਖਾਨੀ।
ਮਸਤਕ ਜੋਤਿ ਚਮਕ ਹੈ ਮਹਾ। ਛੋਟਾ ਅਕਾਰ ਤੇਜ ਬਡ ਲਹਾ ॥੩॥
ਦੋਇ ਬਰਸ ਕੋ ਭਯੋ ਸਰੀਰਾ। ਸੋਹੈ ਬਾਲਕ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ।
ਬਾਬਾ ਪਿਤਾ ਬਾਲ ਕੋ ਜੋਈ। ਲਗੇ ਸਿਖਾਵਨ ਬਾਕਨਿ ਸੋਈ ॥੪॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹਿ ਲਗੇ ਸਿਖਾਵਨਿ। ਬਾਲਕ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਨ ਗਾਵਨਿ।
ਫੇਰ ਮੁਖੋਂ ਕਹਿ ਪਿਤਾ ਬੁਲਾਵੈ। ਵਾਹਿ ਵਾਹਿ ਕਰਿ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਵੈ ॥੫॥
ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਫੇਰ ਰਟਤ ਭਾ ਬਾਲਕ। ਬੋਲੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਤ ਕਾਲਕ।
ਕਾਲੇ ਕੇਸ ਛੱਲਿਆਂ ਵਾਰਾ। ਪੀਲੀ ਸਜੇ ਸੀਸ ਦਸਤਾਰਾ ॥੬॥
ਮਸਤਕ ਚੱਕਰੀ ਖੰਡੇ ਸੰਗਾ। ਗਲ ਚੋਲਾ ਊਜਲ ਸਿਤ ਰੰਗਾ।
ਤੇੜ ਕਛਹਿਰਾ ਸਜੈ ਅਪਾਰਾ। ਗਾਤਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਕੜਾ ਹਥ ਧਾਰਾ ॥੭॥
ਕੰਘਾ ਸੀਸ ਬਿਰਾਜੈ ਸੋਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਭੁਜੰਗੀ ਸਭ ਕੋ ਮੋਹੈ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਗੋਦੀ ਮੇ ਲੇਈ। ਨਿਤਨੇਮ ਕਰੈ ਸੁਣੈ ਸੁਖ ਤੇਈ ॥੮॥
ਸ਼ਬਦ ਲੋਰੀਆਂ ਦੇਤੇ ਰਹੈ। ਜਾਗਤ ਸੋਤੇ ਨਾਮੁ ਸੁਨਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਨਾਮੁ ਨਹਿ ਬਾਤ ਸੁਣਾਵੈ। ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ॥੯॥
ਤੀਜੇ ਬਰਸ ਮੇ ਲਗੇ ਖਿਲਾਵਨ। ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਸਤਿ ਸੰਗ ਰਚਾਵਨ।
ਦੂਧ ਪੀਐ ਰਹਿ ਸਦਾ ਇਕਾਤੀ। ਜਾਪੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤੀ ॥੧੦॥
ਚੰਚਲਤਾ ਨਹਿ ਕਬਹੀ ਕਰਹੀ। ਪਿਤ ਜਿਮ ਬੈਠੇ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਹੀ।
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਿਤ ਪਿਤ ਸੰਗ ਜਾਈ। ਮੱਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਟਿਕਾਈ ॥੧੧॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਵੈ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਸੁਨਾਵੈ।
ਤਿਖੀ ਸੁਰ ਤੇ ਊਚੀ ਬਾਨੀ। ਗਾਵੈ ਸ਼ਬਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਖਾਨੀ ॥੧੨॥
ਤਾਏ ਧੀ ਰਾਜ ਕੌਰ ਸਿਆਨੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਿਸ ਕੰਠ ਮਹਾਨੀ।
ਬਧਣੀ ਬਿਖੈ ਬਿਆਹੀ ਏਹਾ। ਦੂਜੀ ਭਾਗ ਕੌਰ ਲਖ ਲੇਹਾ ॥੧੩॥
ਬਡੀ ਭੈਣ ਅੰਕ ਲੈ ਜਾਵੈ। ਬਾਹਰ ਅੰਤਰ ਸਰਬ ਦਿਖਾਵੈ।
ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਤ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਬੀਬੀ। ਸੁਣਤੇ ਰਹਿਤ ਬਾਲ ਮਨ *ਲੀਬੀ ॥੧੪॥
ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ ਕੰਠ ਕਰਾਈ। ਮਾਤਾ ਸੁਣੈ ਪੜ੍ਹਾਇ ਸਦਾਈ।
ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਸੁੱਧ ਉਚਾਰੈ। ਪੇਖ ਲੋਕ ਬਹੁ ਆਨੰਦ ਧਾਰੈ ॥੧੫॥
ਦੂਧ ਗਊ ਕਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆਵੈ। ਰਾਜੀ ਲੰਬਾ ਕੱਦ ਦਿਸਾਵੈ।
ਸੋਹਣਾ ਰੂਪ ਨਿਰਾਲਸ ਭਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਨ੍ਹਏ ॥੧੬॥
ਪਿਛਲੀ ਰਾਤ ਉਠੇ ਨਿਤਨੇਮਾ। ਸੋਵੈ ਨਹੀ ਬੈਠੇ ਸੁਖ ਖੇਮਾ।
ਲਾਗਿ ਪਿਤਾ ਸਤਿਸੰਗੀ ਹੋਏ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ੍ਰੋਤੇ ਪ੍ਰਗਟੋਏ ॥੧੭॥
ਬਾਬਾ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਈ। ਉੱਨੀ ਸੌ ਤ੍ਰਿਤਾਲੀ ਹੋਈ।
ਤਾਕੇ ਸੁਤ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਗਟਾਯੋ। ਜਾਚਕਨਿ ਕੋ ਬਹੁ ਦਾਨ ਦਿਵਾਯੋ ॥੧੮॥
ਤੀਨ ਸਾਲ ਛੋਟੇ ਹੈ ਏਹਾ। ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮੁ ਰਖ ਲੇਹਾ।
ਪਾਲਤ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਈ। ਸਨੇ ਸਨੇ ਤਨ ਬਧਤੇ ਜਾਈ ॥੧੯॥
ਅੱਸੂ ਸੁਦੀ ਏਕਮ ਕੋ ਜਨਮਾ। ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਕਰਮਾ।
ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸੁਤ ਬਾਬੇ ਭਏ। ਬਹੁਰੋ ਸਿਮਰਨ ਕੋ ਰਸ ਲਏ ॥੨੦॥

---

*ਮਨ ਲੀਨ ਕਰ ਕੇ।

ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਅਭਿਆਸੀ। ਪਿਤ ਤੇ ਪਾਈ ਗੁਰ ਮਤਿ ਰਾਸੀ।
ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਦੌੜਤੇ ਜਾਵੈ। ਗਲੀਆਂ ਬੀਚ ਮਿਲੈ ਹਰਿਖਾਵੈ ॥੨੧॥
ਘੇਰਤ ਨਾਰੀ ਦੇਖ ਬੁਲਾਵੈ। ਹਸਤੇ ਦਾਂਤ ਚਮਕ ਦੇ ਭਾਵੈ।
ਮੁਖ ਮੰਡਲ ਦਿਪਤੈ ਬਡ ਲਾਲੀ। ਨੇਤ੍ਰ ਕਮਲ ਖਿਲੈ ਜਿਮ ਭਾਲੀ ॥੨੨॥
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਬਲਿਹਾਰਾ। ਪੇਖਨੁ ਹਾਰ ਮਨ ਹਰਨੇ ਵਾਰਾ।
ਜਪੁਜੀ ਕੰਠ ਕਰਿਓ ਹਿਤ ਲਾਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨ੍ਹਾਇ ਸੁਣਾਈ ॥੨੩॥
ਰੋਂਵਤ ਨਹੀ ਨ ਜ਼ਿਦ ਕੋ ਕਰਤੇ। ਅੜੀ ਨ ਠਾਨੇ ਨਾਮੁ ਸਿਮਰਤੇ।
ਰੁੱਸਣਾ ਕਦੇ ਨ ਜਾਨਤ ਆਪਾ। ਰਹਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੁਖ ਕਰਤੇ ਖਾਪਾ ॥੨੪॥
ਸਿਮਰੈ ਮਾਤਾ ਜਬ ਚਲ ਆਵੈ। ਨਹੀ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਵੈ।
ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਤਿ ਅਧਕਾਈ। ਬਛਰੇ ਪ੍ਰੀਤ ਜਿਉਂ ਧੇਨ *ਲਵਾਈ।੨੫।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਸ਼ਨਾਨੈ। ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਗੁਰੂ ਕੌ ਮਾਨੈ।
ਖਿੜਿਆ ਚਿਹਰਾ ਸਦ ਹੂੰ ਰਹਿਤੇ। ਬਾਲਨਿ ਸੋ ਮਿਲ ਖੇਲ ਉਮਹਿਤੇ।੨੬।
ਘਰ ਆਵੈ ਕਰ ਮਾਤ ਦੁਲਾਰਾ। ਪਿਤਾ ਪੇਖ ਮਨ ਆਨੰਦ ਧਾਰਾ।
ਮਿੱਟੀ ਕੀ ਢੇਰੀ ਬਡ ਕਰ ਹੀ। ਊਪਰ ਬੈਠ ਰੁਚੀ ਅਨੁਸਰਹੀ ॥੨੭॥
ਬਾਲਕ ਮਿਲ ਕਰ ਸ਼ਬਦੁ ਸੁਨਾਵੈ। ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਮਿਲ ਊਚੀ ਗਾਵੈ।
ਆਪ ਪਹਿਲੇ ਤੁਕ ਪੜ੍ਹੈ ਬਾਣੀ। ਪਾਛੈ ਸਰਬ ਬਾਲ ਸੁਰ ਗਾਣੀ ॥੨੮॥
ਐਸੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰੈ ਬਣਾਈ। ਪੇਖਨ ਹਾਰ ਰਿਦੈ ਬਿਸਮਾਈ।
ਕਬਹੂੰ ਬੈਠ ਇਕੰਤ ਧਿਆਵੈ। ਏਕੰਕਾਰ ਕੋ ਮੰਤਰ ਭਾਵੈ ॥੨੯॥
ਕਬ ਰਹਿ ਬਾਲਨ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜੇ। ਹਸਤਿ ਆਪ ਮਿਲ ਬਾਲ ਸਮਾਜੇ।
ਸਾਲ ਪੰਜਵੇਂ ਐਸੋ ਚੀਤਾ। ਨਾਮੁ ਜਪਨਿ ਕੀ ਜਿਨ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਾ ॥੩੦॥
ਬੈਠ ਇਕਾਂਤ ਚੌਕੜੀ ਮਾਰੈ। ਮਸਤ ਹੋਇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੈ।
ਬਰਤਨ ਘਰ ਕੇ ਲੇ ਕਰ ਰਾਖੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇਹ ਬਨਿਆਂ ਭਾਖੈ ॥੩੧॥
ਇੱਟਾਂ ਰੋੜੇ ਇਕ ਥਾਂ ਕਰਹੀ। ਸੋਹਣਾ ਡੇਰਾ ਮੁਖੋਂ ਉਚਰਹੀ।

---

*ਸਜ ਲਵੇਰੀ

ਗੁਟਕਾ ਬਾਣੀ ਸੀਸ ਉਠਾਏ। ਗਾਵਤਿ ਸ਼ਬਦ ਸੰਗ ਮਿਲ ਆਏ॥੩੨॥
ਸਭਨਿ ਉਠਾਇ ਕਹੇ ਹਥ ਜੋਰੇ। ਮੈ ਅਰਦਾਸ ਕਰੋਂ ਸੁਖ ਲੋਰੇ।
ਮਿਠਾ ਘਰ ਤੇ ਲੈ ਵਰਤਾਵੈ। ਸਭ ਕੋ ਕਹਿ ਸੀਸ ਝੁਕਵਾਵੈ॥੩੩॥
ਬਾਲਕ ਰੂਪ ਸੰਤ ਅਵਤਾਰੀ। ਐਸੀ ਖੇਲੈ ਖੇਲ ਨਿਆਰੀ।
ਪਿਤ ਕੀ ਰੀਸ ਕਰੈ ਸਭ ਭਾਂਤੀ। ਕਛਹਿਰਾ ਰਖਣਿ ਤੇ ਸਭ* ਜਾਤੀ॥੩੪॥
ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੀ ਦਾਤਿ ਅਪਾਰਾ। ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਖੇਲ ਸਿਖਾਰਾ।
ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਸੋਗ ਨਹਿ ਹਰਖਾ। ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬਰਖਾ॥੩੫॥
ਬਾਬਾ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਖਾ। ਬਾਲਕ ਅਬਿ ਪੜ੍ਹਨੇ ਕੇ ਲੇਖਾ।
ਕਰ ਸਲਾਹ ਆਯੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਸੋਧ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰ ਵਾਕ ਉਚਾਰੇ॥੩੬॥
ਵਰਤਾਇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਬਾਲ ਅਰਿਪਾਯੋ। ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਹਿ ਲਾਯੋ।
ਪੜ੍ਹਨੇ ਸੌਂਪ ਬਾਬਾ ਘਰ ਆਇਆ। ਪਿਖ ਬਾਲਕੇ ਅਨੰਦ ਸੁਵਾਇਆ॥੩੭॥
ਚੰਦ ਸਮਾਨ ਸੰਤ ਜੀ ਏਹਾ। ਕਵੀਆਂ ਸਮ ਖਿੜ ਬਾਲ ਅਛੇਹਾ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਆਦਿ ਕਹਿ ਭਾਈ। ਲਿਖ ਪੈਂਤੀ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਗਾਈ॥੩੮॥
ਕਹਿਓ ਪੜ੍ਹੀਐ ਬਾਲ ਸੁਜਾਨਾ। ਗੁਰਮੁਖ ਬਣੋ ਗੁਰੂ ਮਤਿ ਭਾਨਾ।
ਸੁਣ ਅਨੰਦ ਹੋਇ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਲੀਨੇ। ਜੋ ਅੱਖਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖ ਦੀਨੇ॥੩੯॥
ਲਿਖਨੇ ਲਾਗੇ ਅੱਖਰ ਸਾਰੇ। ਮੁਹਾਰਨੀ ਕੋ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰੇ।
ਪੜ੍ਹਨ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਾਗੋ ਬਾਲਕ। ਨਾਵੇਂ ਜੋੜ ਬੋਲੈ ਤਤਕਾਲਕ॥੪੦॥
ਛੇਵਾਂ ਸਾਲ ਲਗਿਯੋ ਤਬ ਆਈ। ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲਗੇ ਸੁਖ ਦਾਈ।
ਪੋਥੀ ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪੜ੍ਹਤੇ। ਕੰਠ ਕਰੇ ਮੁਖ ਸੋਈ ਰੜਤੇ॥੪੧॥
ਬਾਈ ਵਾਰਾਂ ਫੇਰ ਉਚਾਰੀ। ਖੇਲਨਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਿਰਵਾਰੀ॥
ਭਗਤਾਂ ਬਾਣੀ ਦਸ ਗ੍ਰੰਥੀ। ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸੰਥੀ॥੪੨॥
ਬਾਣੀ ਬਹੁਤੀ ਕੰਠ ਸੋ ਹੋਈ। ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਆਨੰਦ ਸੋਈ।
ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਬੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰਾ। ਬਾਬੇ ਤਾਂਕੋ ਕਰ ਸਸਕਾਰਾ॥੪੩॥

*ਜਾਣੀਦੀ ਹੈ।

ਪੁੰਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਬਡ ਭਯੋ। ਪਾਠ ਕਰਾਏ ਲੰਗਰ ਦਯੋ।
ਸੰਤ ਬਿਚਰਨੇ ਲਗੇ ਅਛੇਰੇ। ਭੈਣ ਰਾਜ ਕੌਰ ਸੁਖ ਸੇ ਹੇਰੇ॥੪੪॥
ਰਾਤ ਪਰੀ ਤੱਕ ਨਾਹੀ ਆਏ। ਭੈਣ ਜੀ ਭਾਲਣ ਕੋ ਤਬ ਧਾਏ।
ਰਾਜ ਕੌਰ ਤਬ ਕਹਿਆ ਸੁਣਾਈ। ਭੁਜੰਗੀ ਸਿੰਘ ਨ ਭੈ ਕੋ ਖਾਈ॥੪੫॥
ਮਾਤਾ ਮਾਰੈ ਘਰ ਨਹਿ ਆਏ। ਸੁਣੇ ਸੰਤ ਜੀ ਵਾਕ ਅਲਾਏ।
ਇਕ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਾ ਭੈ ਮੋਕੋ। ਹੋਰ ਨ ਡਰ ਰਾਖਤਿ ਸਭ ਲੋਕੋ॥੪੬॥
ਨਾਸਵੰਤ ਜੜ੍ਹ ਸਰਬ ਸਰੀਰਾ। ਚੇਤਨ ਕੌ ਭੈ ਨਾਹੀ ਪੀਰਾ।
ਮੰਦ ਕਰਮ ਨਹਿ ਕਦੇ ਕਮਾਹੀ। ਡਰ ਫਿਰ ਲੋਕਨਿ ਤੇ ਕਿਉਂ ਖਾਹੀ॥੪੭॥
ਇਉ ਕਹਿ ਚੁੱਪ ਧਰੇ ਚਲ ਆਏ। ਮਾਤਾ ਕਛੁਕਿ ਨਿਰਾਜ਼ੀ ਪਾਏ।
ਕਹਿਤ ਭਈ ਕਿਉਂ ਘਰ ਨਹਿ ਆਯੋ। ਤਾੜਨਿ ਜੋਗ ਅਬੈ ਤੂੰ ਪਾਯੋ॥੪੮॥
ਸੁਣ ਚੁਪ ਹੋ ਰਹਿ ਬੋਲੇ ਨਾਹੀ। ਮਾਤ *ਦੁਲਾਰਤਿ †ਅੰਕ ਬਿਠਾਈ।
ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਈ। ਮਾਤਾ ਪੇਖ ਰਹੀ ਸੁਖ ਪਾਈ॥੪੯॥
ਪਿਤਾ ਆਇ ਕੇ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੇ। ਲਾਲ ਬਿਲੋਕਤਿ ਆਨੰਦ ਧਾਰੇ॥
ਸਤਵੇਂ ਬਰਸ ਕੀ ਸੁਣੋ ਕਹਾਣੀ। ਪਾਠ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਕਰ ਗੁਰ ਬਾਣੀ॥੫੦॥
ਪਿਤਾ ਪੜ੍ਹਾਵਣ ਲਗੇ ਤਦਾਈ। ਸੰਥਾ ਸਹਿਤ ਪਾਠ ਕਰਵਾਈ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਪਾਠੀ। ਬਾਬੇ ਕੀਨੋ ਸੁਖ ਤੇ ‡ਰਾਠੀ॥੫੧॥
ਕਰਨ ਪਾਠ ਜਬ ਆਪੇ ਲਾਗਾ। ਪਿਖ ਲਗ ਕੰਨਾ ਸੁੱਧ ਸੁਭਾਗਾ।
ਸਰ ਮੇ ਰਾਖਿਓ ਪਾਠ ਤਦਾਈ। ਸੁਣ ਪਿਖ ਮਾਤ ਅਨੰਦ ਉਪਾਈ॥੫੨॥
ਬਾਬਾ ਸੁਣਤਿ ਸਰਬ ਹੀ ਪਾਠਾ। ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਸਭ ()ਠਾਠਾ।
ਸ਼ਾਮ ਖੇਲਤੇ ਬਾਲਨਿ ਸੰਗਾ। ਮਿਲ ਮਿਲ ਭਾਜੈ ਧਾਰ ਉਮੰਗਾ॥੫੩॥
ਫੇਰ ਇਕ ਦਮ ਖੜੇ ਰਹਾਈ। ਖੇਲਹਿ ਖੇਲਾਂ ਲੂਕ ਮਚਾਈ।
ਕਬ ਦੌਰਤ ਨਹਿ ਛੂਹਨੇ ਦੇਤੇ। ਬ੍ਰਿਛ ਚੜ੍ਹੇ ਕੂਦੇ ਧਰ ਹੇਤੇ॥੫੪॥
ਪੱਤੇ ਪੀਪੀਆਂ ਪਕੜ ਬਜਾਵਹਿ। ਮਿਲ ਮਿਲ ਸਗਰੇ ਹਰਖ ਮਚਾਵਹਿ।

*ਲੁਡਾਂਵਦੀ। †ਗੋਦ। ‡ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਤਾਂ ਨੂੰ। ()ਲੋ ਵਿਚ।

ਰਾਤ ਪਰੀ ਪਿਖ ਘਰ ਕੌ ਧਾਵੈ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨਾਲ ਸਿਧਾਵੈ ॥੫੫॥
ਘਰ ਜਾਨਾ ਚਾਹਿਤ ਨਹਿ ਬਾਲਾ। ਪ੍ਰੀਤ ਬਧੀ ਮਨ ਰਹਿਤੇ ਨਾਲਾ।
ਮਾਪੇ ਬਾਲਨ ਕੇ ਜਬ ਆਵੈ। ਗਹਿ ਲੈ ਜਾਹਿ ਤਬੈ ਘਰ ਜਾਵੈ ॥੫੬॥
ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਬਢੀ ਸੰਗ ਬਾਲਕ। ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੇ ਨਹਿ ਤਿਆਗੇ ਤਾਲਕ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਸ਼ਨਾਨੈ। ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਗੁਰ ਲਾਇ ਧਿਆਨੈ ॥੫੭॥
ਦਿਵਸ ਚੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੈ ਜਾਈ। ਪਾਠ ਕਰੈ ਸੁਣ ਸਭ ਸੁਖ ਪਾਈ।
ਇਉਂ ਕਿਛੁ ਸਮਾ ਬਤਾਵਨ ਕੀਨਾ।ਪਾਠ ਭੋਗ ਕੋ ਪਾਵਤ ਭੀਨਾ ॥੫੮॥
ਸਾਰੇ ਰੁਮਾਲ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਰਪੇ। ਪੂਜਾ ਬਹੁਤ ਕਰੀ ਤਜ *ਸਰਪੇ।
ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੀ। ਦੀਓ ਵਰਤਾਇ ਆਨੰਦ ਧਾਰੀ।੫੯॥
ਮਨ ਤਨ ਤੇ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਕੀਨੀ। ਧੂਪ ਧੁਖਾਇ ਕੀਰਤਨੁ ਚੀਨੀ।
ਫਿਰ ਸਭ ਸਿੱਖ ਸਾਧੂ ਬੁਲਾਏ। ਭੋਜਨ ਦੀਓ ਸਰਬ ਵਰਤਾਏ ॥੬੦॥
ਸਭ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹ੍ਵੈ ਦੇਤ ਅਸੀਸਾ। ਤੁਮਰੋ ਪੁਤ੍ਰ ਜੀਵੈ ਜੁਗ ਬੀਸਾ।
ਸਿੰਘਨਿ ਭੋਜਨ ਦੇ ਘਨੇਰਾ। ਮਾਈਆਂ ਪੰਗਤਿ ਲਾਇ †ਅਦੇਰਾ ॥੬੧॥
ਸਭ ਭੋਜਨ ਦੇ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਯੋ। ਜੈ ਜੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੋ ਗਾਯੋ।
ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਸਭ ਸੇਵਾ ਕਰ ਹੀ। ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਆਨੰਦ ਧਰ ਹੀ।੬੨॥
ਸਭ ਭੋਜਨ ਜਿਨ ਆਪ ਬਨਾਯੋ। ਸਰਬ ਪਾਠ ਜਿਨ ਸੁਣ ਸੁਖ ਪਾਯੋ।
ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲ ‡ਨਾਗਰ ਨਾਰੀ। ਦੇਤ ਵਧਾਈ ਕੋ ਮੁਦ ਧਾਰੀ ॥੬੩॥
ਪੁਤ੍ਰ ਤੁਮਾਰੋ ਬਡ ਹੀ ਪੂਰਾ। ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਕੋ ਉਚਰੈ ਰੂਰਾ।
ਕੋਇਲ ਕੀ ਸਮ ਧੁਨਿ ਕੋ ਕਰਹੀ। ਤਿੱਖੀ ਮਿੱਠੀ ਬਾਣੀ ਰਰਹੀ ॥੬੪॥
ਐਸੋ ਬਾਲ ਨ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰਾ। ਦੇਤ ਬਿਰਾਗ ਉਪਾਇ ਉਦਾਰਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਜਗੈ ਸੁਣ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਨੀ। ਰਸਨਾ ਇਸਕੀ ਗੁਣੀ ਮਹਾਨੀ।੬੫॥
ਜੋਗੀ ਜੋ ਚਿਰ ਕਾਲ ਧਿਆਵੈ। ਸੋ ਮਨ ਕਾ ਕਛੁ ਟਿਕਨਾ ਪਾਵੈ।
ਇਨ ਕੀ ਸੁਣ ਬਾਣੀ ਮਨ ਟਿਕ ਹੈ। ਚੰਚਲ ਜੋ ਕਾਹੂੰ ਨਹਿ ਰੁਕ ਹੈ।੬੬॥

*ਸਰਫਾ ਛਡਕੇ। †ਛੇਤੀ। ‡ਨਗਰ ਦੀਆਂ।

ਸੋ ਬਿਰਤਾ ਐਸੀ ਮਨ ਪਾਵੈ। ਬਿਸ਼ੈ ਬਾਸ਼ਨਾ ਕਦੇ ਨ ਭਾਵੈ।
ਸੁਣ ਹਰਖੀ ਮਾਤਾ ਕਹਿ ਬੈਨਾ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਰੁਣਾ ਐਨਾ ॥੬੭॥
ਤਾਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇ ਹੋਤ ਨਿਹਾਲਾ। ਪੁਤ੍ਰ ਦੀਓ ਹੈ ਐਸੋ ਲਾਲਾ।
ਸਭ ਸਰਾਹਿਤ ਧਾਮ ਸਿਧਾਰੀ। ਬਿਥਰੀ ਕੀਰਤ ਨਗਰ ਮਝਾਰੀ ॥੬੮॥
ਅਠਵੇਂ ਬਰਸ ਬਿਖੈ ਸੁਣ ਭਾਈ। ਬਾਲਕ ਮਿਲੇ ਸੰਗ ਸਮੁਦਾਈ।
ਤਾਏ ਸੁਤ ਮਸਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ। ਖੇਲੈ ਆਨ ਸੋ ਚਾਉ ਬਢਾਈ ॥੬੯॥
ਬਿਚਰਤ ਸੰਗ ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ। ਨ੍ਹਾਵਤਿ ਟੋਭੇ ਮਿਲ ਸਭ ਜੋਟਾ।
ਕਬ ਤਰ ਹੈ ਕਬ ਚੁੱਭੀ ਮਾਰੈ। ਭਾਜ ਚਲੈ ਇਕ ਦੂਸਰ †ਭਾਰੈ ॥੭੦॥
ਤਾਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਗਾਈ। ਸਭ ਪਾਛੈ ਰਹਿ ਗੇ ਨਹਿ ਆਈ।
ਐਸੇ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰ ਹੈ। ਕੂਕਰਿ ਲੈ ਬਹੁ ਸੰਗਲੀ ਗਰ ਹੈ ॥੭੧॥
ਜਾਵੈ ਬਾਲਕ ਹੇਤ ਸ਼ਿਕਾਰਾ। ਕਿਆ ਸ਼ਿਕਾਰ ਇਨ ਕਰਨੋ ਭਾਰਾ।
ਖੇਲਤ ਸ਼ਾਮ ਛੂਟ ਘਰ ਆਵੈ। ਗਏ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪੂਛੇ ਤਉ ਗਾਵੈ ॥੭੨॥
ਸੰਤ ਉਦਾਸ ਰਹੈ ਸਭ ਥਾਈ। ਪੇਖ ਖੇਲ ਪਰ ਬੋਲੈ ਨਾਂਈ।
ਬਾਬਾ ਜੀ ਤਬ ਅਰਥ ਸਿਖਾਵੈ। ਸਾਰੁਕਤਾਵਲੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੁਣਾਵੈ ॥੭੩॥
ਭਾਵਰਸਿਮ੍ਰਿਤਿ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਮਾਲਾ।ਅਧਿਆਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੜ੍ਹੇ ਹਿਤ ਨਾਲਾ।
ਵੈਰਾਗ ਸ਼ਤਿਕ ਤੇ ਨੀਤ ਚਣਾਕਾ। ਪ੍ਰਬੋਧ ਚੰਦ੍ਰ ਨਾਟਕ ਰਸ ਪਾਕਾ ॥੭੪॥
ਅਧਿਆਤਮ ਰਮੈਣ ਪੜ੍ਹਾਏ ਪ੍ਰੇਮਾ। ਅਰਥ ਚੇਤੇ ਸਭ ਸੰਤ ਜੀ ਖੇਮਾ।
ਨੌਵੇ ਬਰਸ ਬਿਖੈ ਸੁਣ ਭਾਈ। ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਇਨ ਨੀਕ ਕਮਾਈ ॥੭੫॥
ਪਿਤ ਕੇ ਰਿਦ ਮੇ ਐਸੇ ਆਈ। ਗਾਈਆਂ ਚਾਰਹਿ ਤਉ ਸੁਖ ਦਾਈ।
ਕਹਿਓ ਲਾਲ ਸੰਗ ਬਚਨ ਪ੍ਰੇਮੰ। ਹੁਣ ਕਰਹੁ ਇਕ ਕਾਜ ਸੋ ਨੇਮੰ ॥੭੬॥
ਗਾਈਆਂ ਬਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ਚਰਾਵੋ। ਦੂਧ ਦੇਹਿ ਬਹੁ ਘਾਸ ਜੇ ਪਾਵੋ।
ਸਤਿ ਬਚਨ ਕਹੈ ਭਏ ਤਿਆਰਾ। ਗਊਆਂ ਮਝੀਆਂ ਖੋਲ ਸਿਧਾਰਾ ॥੭੭॥
ਕਰ ਮੇ ਸੋਟੀ ਸੋਹਿਤ ਲੀਨੀ। ਹਾਂਕਤ ਗਊਅਨਿ ਚਲੇ ਪ੍ਰਬੀਨੀ।

†ਭਾਲਦੇ ਹਨ।

ਉਤਰ ਦਿਸ ਇਕ ਨਹਿਰ ਸੋ ਬਹਿਤੀ। ਬ੍ਰਿਛ ਹਰੇ ਸੰਘਨ ਲਹਿ ਲਹਿਤੀ॥੭੮॥
ਬਨ ਮੇ ਤ੍ਰਿਣ ਹਰੇ ਪਿਖ ਚਾਰੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਦਾ ਸਿਧਾਰੈ।
ਸਾਰੋ ਦਿਨਿ ਸਿਮਰਨ ਹਿਤ ਕਰੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਹਿਰਦੈ ਉਚਰੈ ॥੭੯॥
ਦਿਵਸਨਿ ਰਹੇ ਚਾਰਤੇ ਮੇਲੀ । ਬਾਲਕ ਮਿਲੇ ਰਹੈ ਸਭ ਖੇਲੀ।
ਬਛੇ ਸੁੰਦਰ ਰੰਗ ਨਿਕਾਰੈ । ਘਾਸ ਹਰਾ ਚਰ ਆਨੰਦ ਧਾਰੈ ॥੮੦॥
ਦੂਧ ਦੇਤ ਬਹੁ ਗਊਆਂ ਭਾਈ । ਮਾਤ ਸਨੇਹ ਛਕਾਇ ਰਜਾਈ।
ਪੁਸ਼ਟ ਸਰੀਰ ਖੁਰਾਕ ਕੇ ਖਾਇ । ਲੰਬਾ ਕੱਦ ਮੁਖ ਨੈਨ ਸੁਹਾਏ ॥੮੧॥
ਲੰਬੀ ਗਰਦਨ ਹੈ ਬਿਸਥਾਰਾ । ਸੱਜੀ ਭੁਜਾ ਲਸਨ ਜੋ ਕਾਰਾ।
ਤੇੜ ਕਛਹਿਰਾ ਸੋਹਿਤ ਚੰਗਾ। ਭੀਖਮ ਜਿਉ ਜਤੁ ਰਾਖਿਓ ਅੰਗਾ॥੮੨॥
ਮਾਤਾ ਦੇਤ ਪਿਆਰ ਬਹੁ ਤੇਰਾ । ਚਾਰੈ ਗਾਈਆਂ ਬਨ ਮੇ ਹੇਰਾ।
ਰੁੱਤਾਂ ਸਜਤ ਸਰਬ ਹੀ ਤਾਹੀ। ਜਹਿ ਮਿਲ ਬਾਲਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਹੀ॥੮੩॥
ਕੋ ਗਾਵੈ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਉਦਾਸਾ । ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਕੇ ਕਰ ਪਰਕਾਸ਼ਾ।
ਕਬ ਖੇਲਤ ਬਾਲਕ ਸੰਗ ਜਾਈ। ਕਬ ਬਣ ਬੈਠਹਿ ਮੋਦ ਬਢਾਈ॥੮੪॥
ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਦੁਪਹਿਰੇ ਹੋਏ । ਗਾਈਆਂ ਛਾਵੇ ਆਨ ਖਲੋਏ।
ਸਭ ਬਾਲਕ ਕੋ ਪਾਸ ਬਿਠਾਵੈ। ਤਿਨ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਆਪ ਉਚਰਾਵੈ॥੮੫।
ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸੰਤ ਗਾਏ । ਫੇਰ ਬਾਲਕੇ ਸਰਬ ਸੁਨਾਏ।
ਇਉਂ ਦੁਪਹਿਰੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਹੀ। ਨਿਤਨੇਮ ਹਰਿ ਦਿਨ ਮੇ ਧਰਹੀ॥੮੬॥
ਫੇਰ ਆਪ ਸੰਤ ਵਾਕ ਅਲਾਵੈ। ਸੂਤੇ ਬਣ ਬਾਲਕ ਉਮਗਾਵੈ।
ਖੰਡਨ ਪਖੰਡ ਬੈਰਾਗ ਗਿਆਨਾ। ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਜਿਸ ਮੇ ਭਾਨਾ ॥੮੭॥
ਐਸੇ ਵਾਕ ਉਚਾਰ ਸੁਨਾਵੈ । ਸਭ ਬਾਲਨਿ ਕੋ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਸਿੱਖ ਸੁਣਾਈ। ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਜਨਮ ਵਧਾਈ॥੮੮॥
ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਜਿਸ ਬਿਧ ਕੀਨੇ । ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਕਾਟ ਸਿਰ ਲੀਨੇ।
ਸਿੱਖੀ ਪੰਥ ਬ੍ਰਿਛ ਫਲ ਪਾਕਾ। ਜੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਬੀਜਿਓ ਤਾਕਾ ॥੮੯॥
ਸੋ ਫਲ ਹੋਇ ਬਰ ਪੱਕਤਿ ਭਯੋ । ਗੁਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਾਚ ਅਜ਼ਮਯੋ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੇ ਪਾਏ ਤਨ ਸਾਸਾ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਚ ਖਾਲਸਾ ਰਾਸਾ ॥੯੦॥
ਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਖੰਡਾਮ੍ਰਿਤ ਕੀਨੋ । ਬੰਧ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਗੁਰ ਪ੍ਰਬੀਨੋ।
ਖੰਡੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਜੇ ਪਾਨਾ। ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਆਗੇ ਨ ਸੁਹਾਨਾ ॥੯੧॥
ਮੰਦੀ ਮਤਿ ਹੋਵਹਿ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾ । ਸ਼ਕਤਿ ਨਹੀ ਗੁਰ ਰੀਸ ਕਰਿੰਦਾ।
ਸਤਿ ਨਹਿ ਤਿਨਕੇ ਪੈਰ ਮਝਾਰੀ । ਬੀਰ ਰਸ ਖੰਡੇ ਕੋ ਧਾਰੀ ॥੯੨॥
ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਰਹੀ । ਗਿਆਨ ਸਰੂਪ ਬਿਖੈ ਮਨ ਧਰਹੀ।
ਨਹਿ ਡੋਲੇ ਮਨ ਸੁਣ ਉਪਦੇਸਾ। ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਵੇਸਾ॥੯੩॥
ਖੰਡਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ । ਪਾਣ ਇਸੇ ਕੀ ਰਸ ਹੈ ਅਸਤ੍ਰ।
ਮਾਦਾ ਜੁੱਧ ਕਰਨ ਕੋ ਹੋਈ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਜੀਤੇ ਸੋਈ ॥੯੪॥
ਅਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਜੈ ਸਭ ਪਾਨਾ । ਖਾਲੀ ਰਹੈ ਅਭਾਗ ਇਆਨਾ।
ਜੋ ਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੋ ਜਾਨਤਿ। ਜਮ ਤੇ ਰਾਖੈ ਹਾਥ ਦੇ ਮਾਨਤਿ ॥੯੫॥
ਸੋ ਖੰਡੇ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵੈ । ਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗੀਵੈ।
ਬਾਬੇ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸੀਖੇ । ਬਾਲਨਿ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਰਸ *ਈਖੇ ॥੯੬॥
ਐਸੇ ਕਰਤਿ ਬਿਲਾਸ ਸਦਾਈ । ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਜਿਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਲਾਈ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ। ਆਪ ਤਰੇ ਜਗ ਤਾਰਨਿ ਹਾਰੇ ॥੯੭॥
ਸਭ ਸੁਣਕੇ ਮਨ ਆਨੰਦ ਪਾਏ । ਸਾਥ ਨ ਛੋਡੈ ਘਰ ਭੀ ਜਾਏ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬਾਲਨਿ ਜੋਈ । ਬਦੋ ਬਦੀ ਘਰ ਨਿਸ ਲੈ ਸੋਈ ।੯੮॥
ਹੋਤ ਸਵੇਰ ਮਿਲੈ ਪੁਨ ਆਈ । ਜਨ ਬਿਛੁਰੇ ਬਹੁ ਸਾਲ ਬਿਤਾਈ।
ਜਹਿ ਜਾਵੈ ਤਹਿ ਨਾਲੇ ਧਾਵੈ। ਜਹਿ ਥਿਰ ਹੋਇ ਤਹਿ ਸਰਬ ਬਿਰਾਵੈ॥੯੯॥
ਬੈਠੇ ਬੈਠਹਿ ਕੀਰਤ ਗਾਵੈ । ਸੁਨੇ ਬਿਚਾਰ ਜੋ ਸੰਤ ਸੁਨਾਵੈ।
ਗਊਆਂ ਚਾਰੇ ਆਪੇ ਇਨਕੀ । ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਭਾਖੈ ਸਭ ਦਿਨ ਕੀ ॥੧੦੦॥
ਐਸੇ ਸਮਾ ਬਿਤਾਵਤ ਭਾਰੇ । ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸੇਵਕ ਪਿਆਰੇ।
ਕਰਤਿ ਨਿਸ ਦਿਨੰ ਅਨੰਦ ਉਦਾਰਾ। ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹੇਤ ਤਨ ਧਾਰਾ।੧੦੧।

---

*ਮਿਠੇ

ਮਿਠਾ ਬੋਲੈ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਏ । ਕੌੜਾ ਬੋਲ ਨ ਕਿਸੇ ਦੁਖਾਏ ।
ਸ਼ਾਂਤਿ ਰੂਪ ਮਨ ਸਭ ਕੋ ਮੋਹੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਉਚਰੈ ਸੋਹੈ ॥੧੦੨॥
ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨੈ । ਅਪਣਾ ਹਠ ਨਹਿ ਕਬਹੀ ਠਾਨੈ ।
ਮੋਹਿ ਕਿਸੈ ਸੰਗ ਮੂਲ ਨ ਕਰਹੀ । ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤੀ ਗੁਰਮਤਿ ਧਰਹੀ ॥੧੦੩॥
ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਪਿਆਰੀ ਗੁਰ ਭਾਈ । ਹਉਮੈ ਦੇਹਿ ਕੀ ਨਾਹਿ ਕਰਾਈ ।
ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਰਾਖੈ ਮਨ ਬਾਣੀ । ਲੀਲਾ ਅਚਰਜ ਰਸ ਕੋ ਮਾਣੀ ॥੧੦੪॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਸਿੱਖ ਜੋ, ਸਿਮਰਨਿ ਆਪਾ ਖੋਇ ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਤਿਨ ਕੋ ਹੋਇ ॥੧੦੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਪਿਆਰੇ ਕੀ ਬਾਲ ਲੀਲਾ
ਬਰਨਨੰ ਪੰਦ੍ਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੫॥

ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਗਊਆਂ ਚਾਰਨ ਕੀ

ਦੋਹਿਰਾ—ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ।
ਮਨ ਵਿਛੁੜਾ ਮਮ ਮੇਲੀਏ, ਅੰਗ ਸੰਗ ਜਗਤੇਸ਼ ॥੧॥

ਦੀਰਘ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ ॥

ਰੁੱਤ ਬਸੰਤਾ ਚੇਤ ਭਵੰਤਾ, ਬੈਸਾਖ ਅਵੰਤਾ ਸੁਖ ਕਾਰੀ ।
ਕੋਕਲ ਬੋਲਤਿ ਨਿਜ ਮੁਖ ਖੋਲਤਿ, ਮ੍ਰਿਗ ਬਨ ਡੋਲਤਿ ਪਸੁ *ਝਾਰੀ ।
ਬ੍ਰਿਛ ਸਪਾਤੇ ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਤੇ, ਦੀਸਤ ਭਾਂਤੇ ਹਰਿ ਆਰੀ ।
ਕੇਸੂ ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਲਸਤ ਬਿਲਿੰਦਾ, ਕਉਲ ਖਰਿੰਦਾ ਅਲੁਵਾਰੀ ।
ਅਚਰਜ ਬਨ ਹੈ ਗਨਤੀ ਗਨ ਹੈ, ਕੋ ਅਸ ਜਨ ਹੈ ਸੁਰ ਤਾਰੀ ।
ਸੰਤ ਅਨੰਦਾ ਟਿਕੈ ਸੁਛੰਦਾ, ਮਨ ਭਾਵੰਦਾ ਸਰ ਭਾਰੀ ॥੨॥

— ਚੌਪਈ —

ਬਸੰਤ ਰਾਜਾ ਫੂਲ ਸੁਹਾਈ । ਕੋਕਲ ਬੋਲੇ ਦੇਤਿ ਦੁਹਾਈ ।

*ਸਮੂਹ ।

ਬ੍ਰਿਛ ਚੌਰ ਸਮ ਰੁਤਿ ਮੇ ਝੂਲੈ । ਧਰਤੀ ਤਖਤ ਅਨੰਦ ਕੋ ਮੂਲੈ ॥੩॥
ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਲਾ ਸਜ ਸੈਨ ਸਮੇਤਾ । ਤੇਜ ਸੂਰ ਕੋ ਤੇਜ ਗਿਨੇਤਾ ।
ਬਾਫੀ ਕਰੈ ਜੀਤ ਨਿਜ ਕਰਹੀ । ਬੋਹਲ ਅਪਨ ਖਜਾਨਾ ਭਰਹੀ ॥੪॥
ਗਊਆਂ ਚਾਰਤਿ ਸਰਬ ਬਿਤਾਈ । ਬ੍ਰਿਛ ਤਲੇ ਬੈਠਹਿ ਪਿਖ ਛਾਈ ।
ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰਤ ਬਿਲਾਸਾ । ਰੁਤਿ ਬਸੰਤ ਬਨ ਕੀਨ ਨਿਵਾਸਾ ॥੫॥
ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤਿ ਆਈ ਬਡ ਘੋਰਾ । ਜੇਠ ਹਾੜ੍ਹ ਧੁੱਪ ਤਾਪਤਿ ਜੋਰਾ ।
ਸੂਰਜ ਤੇਜ ਧਰਤਿ ਦੁਖ ਦੇਈ । ਰਸ ਸੋਖਤਿ ਕਿਰਣਾ ਚਮਕੇਈ ॥੬॥
ਪਾਣੀ ਸੁਸਕ ਗਯੋ ਸਰ ਮਾਹੀ । ਜਿਉਂ ਪਾਪੀ ਕੇ ਸਰਧਾ ਨਾਹੀ ।
ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਜਿਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਨਾਹੀ । ਰੁਤਿ ਦੁਖਵੰਤ ਤਿਨ ਕੋ ਦਿਸਾਹੀ ॥੭॥
ਤ੍ਰੇੜਾ ਪਰੀ ਧਰਨ ਦਿਸ ਆਵਤਿ । ਜਗਿਆਸੂ ਕੋ ਸੀਖ ਸਿਖਾਵਤਿ ।
ਇਉਂ ਨਿਆਰੇ ਜਗ ਤੇ ਸਦ ਥੀਜੈ । ਤਉ ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਰਸ ਮਨ ਮੇ ਲੀਜੈ ॥੮॥
ਉਡੇ ਵਰੋਲੇ ਚੋਟੀ ਲਾਂਬੀ । ਜਿਉ ਅਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਿਤ ਨ ਥਾਂਬੀ ।
ਮਾਰੂ ਥਲ ਪਿਖ ਮ੍ਰਿਗ ਦੁੜਾਵਤ । ਜਿਉਂ ਬਿਖਈ ਮਨ ਨਾਰ ਤਕਾਵਤ ।੯।
ਭੋਰੇ ਸਰਦ ਖਾਨੇ ਰਹਿ ਨਰ ਸੋ । ਜਿਉਂ ਜੋਗੀ ਸੁੰਨ ਰਹੇ ਅਫੁਰ ਸੋ ।
ਸਾੜਤ ਲੋਇ ਸਭਨ ਕੋ ਜਾਵੈ । ਜਨ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਤੇ ਨਰ ਤਨ ਤਾਵੈ ।੧੦।
ਛਾਇਆ ਤਕ ਆਵੈ ਸਭ ਜੰਤਾ । ਜਿਉਂ ਸੁਖ ਕੋ ਜਨ ਸਰਨੀ ਸੰਤਾ ।
ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤਿ ਮੇ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨਾ । ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਨਿਜ ਲਾਯੋ ਧਿਆਨਾ ।੧੧।
ਚਾਰੇ ਬਾਲਕ ਗਾਈਆਂ ਤਾਂਈ । ਇਹੁ ਬੈਠੇ ਹੀ ਗੋਬਿੰਦ ਧਿਆਈ ।
ਇਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਬਾਲਕੇ ਕਰਹੀ । ਕੀਰਤਨ ਕਰੈ ਜਾਂ ਮਿਲਕੇ ਥਿਰਹੀ ।੧੨।
ਆਈ ਰੁਤਿ ਪਾਵਸ ਭਰਪੂਰੀ । ਸਾਵਣ ਭਾਦੋਂ ਬਰਖਾ ਤੂਰੀ ।
ਬਾਦਲ ਬਰਸੈ ਜਲ ਸੇ ਪੂਰੇ । ਬੇਪਰਵਾਹਿ ਸੰਤ ਸੁਖ ਮੂਰੇ ॥੧੩॥
ਦਸਵੇਂ ਸਾਲ ਭਏ ਤਬ ਜਾਨਾ । ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜਗ ਪਰਧਾਨਾ ।
ਬਾਦਲ ਬਰਖੈ ਆਨੰਦ ਸੰਗਾ । ਰੁਤਿ ਸੁਹਾਵਤ ਲਾਗੈ ਚੰਗਾ ॥੧੪॥
ਜਾਨੋ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੋਏ । ਮਨ ਬਾਛਤ ਸਿੱਖਨਿ ਕੋ ਲੋਏ ।

ਜੁਵਾਹਾਂ ਜਲ ਗਿਓ ਜੜ ਤੇ ਤਾਹੀ। ਵਾਸ਼ਨਾ ਜਿਉਂ ਭਗਤੀ ਤੇ ਜਾਹੀ।੧੫।
ਘਾਸ ਬੂਟੀਆਂ ਸੋਹਿਤ ਬ੍ਰਿੰਦਾ। ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਜਗਿਆਸੂ ਉਪਜਿੰਦਾ।
ਸੰਤ ਮੋਹਿ ਕੋ ਤਿਆਗ ਅਨੂਪਾ। ਰਹਿਤ ਉਦਾਸ ਬਨ ਮਾਹਿ ਸਰੂਪਾ।੧੬।
ਨਾਮੁ ਸਾਬ ਮਨ ਪਰਚਿਯੋ ਜਾਹੀ। ਧੰਨ ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਤਾਕੇ ਆਹੀ।
ਬਿਜਲੀ ਚਮਕ ਦਿਖਾਵਤ ਅਪਨੀ।ਜਨੁ ਮਾਇਆਕੀ ਦੁਮਕਤ ਖਪਨੀ।੧੭।
ਕਾਲੀ ਘਟ ਕਾਲੀ ਜਿਉਂ ਸੋਹੈ। ਬਗਲੇ ਊਜਲ ਦਾਂਤ ਉਡੋ ਹੈ।
ਗਰਜ ਘਟਾ ਕੀ ਗਰਜਨਿ ਜਾਨੋ। ਦੈਤ ਸਰਪ ਕਾਲੇ ਡਰ ਮਾਨੋ ॥੧੮॥
ਮਨ ਮੈ ਕਾਲ ਭੈ ਜਗ ਡਰਹੀ। ਚਹੁਦਿਸ ਮਾਰਨਿ ਗਰਜਨਿ ਕਰਹੀ।
ਜਿਸ ਭੈ ਤੇ ਡਰਤੇ ਸਭ ਜੀਵਾ। ਸੰਤ ਕਾਲ ਕੋ ਕਾਲ ਕਰੀਵਾ ॥੧੯॥
ਜਾਂਕੋ ਚਾਹਿਤ ਸੁਰ ਨਰ ਦੇਵਾ। ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਅਕਾਲੰ ਸੇਵਾ।
ਆਤਮ ਰਸੁ ਮੇ ਰਹੈ ਸਮਾਈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿਮਰੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥੨੦॥
ਸਰਦ ਰੁਤਿ ਅੱਸੂ ਤੇ ਕੱਤਾ। ਭਾਵਤ ਸਭ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਅੱਤਾ।
ਉਜਲ ਸਾਰਦਾ ਸੋਹਿਤ ਚੰਦਾ। ਨੀਲੰਬਰ ਭਾਵਤ ਸੁਖ ਕੰਦਾ ॥੨੧॥
ਤਾਰੇ ਭੂਖਨ ਜੜੇ ਸੁਹਾਵਤ। ਹੰਸ ਮਾਨ ਸਰ ਦੰਤ ਸੁਭਾਵਤ।
ਨਿਰਮਲਜਲ ਸੋਹਿਤ ਦੁਤ ਵਾਰੋ।ਜਨ ਗਿਆਨੀ ਰਿਦ ਨਿਰਬਿਕਾਰੋ।੨੨।
ਊਜਲ ਬਾਦਲ ਸੋਭਾ ਦੇਤੇ। ਦੇਵਨ ਕੇ ਬਿਬਾਨ ਚਮਕੇਤੇ।
ਨਿਰਮਲ ਨਭ ਜਿਵ ਮਨ ਹੈ ਸੇਤਾ। ਦੀਸਤ ਨਾਹੀ ਇਕ ਬਿਨ ਦ੍ਵੈਤਾ।੨੩।
ਧੰਧੇ ਗ੍ਰਸੇ ਸਰਬ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਨਾਮੁ ਪਰੀਤੀ ਸੰਤਾਂ ਧਾਰੀ।
ਦੀਪ ਮਾਲ ਕਹੂੰ ਹੋਵਤ ਬ੍ਰਿੰਦਾ। ਕਰ ਲਛਮੀ ਚਾਹਿਤ *ਧਨ ਇੰਦਾ।੨੪।
ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਨ੍ਹਾਈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪ ਦਾਨ ਦਿਵਾਈ।
ਬਾਲ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਸੁੰਦਰ ਸੰਗਾ। ਗਊਆਂ ਚਾਰੈ ਬਹਿਰ ਉਮੰਗਾ ॥੨੫॥
ਮਿਲ ਕਰ ਗੀਤ ਗੁਰੂ ਜਸ ਗਾਵੈ। ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਨਿਸ ਘਰ ਮੇ ਆਵੈ।
ਸਭ ਸਤਿ ਸੰਗੀ ਭੇ ਤਤ ਕਾਲਾ। ਊਚੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਣੀ ਬਿਸਾਲਾ ॥੨੬॥

*ਧਨ ਦੇ(ਇੰਦਰ) ਰਾਜੇ ਲੋਕ ਹੋਰ ਮਾਯਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿਸਰ ਰੁਤਿ ਮੱਘਰ ਪੋਹਿ ਆਈ। ਪਾਲਾ ਪਰਤਿ ਬ੍ਰਿਹਨਿ ਦੁਖ ਦਾਈ।
ਸੇਫ ਲੀਏ ਸੋਵਤ ਸਭ ਲੋਗਾ। ਜਨ ਜੋਗੀ ਕੀ ਬਿਰਤੀ ਜੋਗਾ ॥੨੭॥
ਪਾਲਾ ਦੇਤ ਕਸ਼ਟ ਕਰ ਸੂੰਨਾ। ਜੜ੍ਹ ਬੁਧੀ ਜਿਮ ਗਿਆਨ ਬਿਹੂੰਨਾ।
ਪਵਨ ਸੀਤ ਸੋ ਬਹਿਤ ਘਨੇਰੀ। ਰੰਕਨ ਕੋ ਦੁਖਦਾ ਬਿਨ ਦੇਰੀ ॥੨੮॥
ਸੂਰਜ ਦਿਪੈ ਸੁਖ ਸਭ ਪਾਤੇ। ਜਿਉ ਭਗਤਨਿ ਕੋ ਹਰਿ ਪ੍ਰਗਟਾਤੇ।
ਕਿਰਨ ਲਗੇ ਪਿਆਰੀ ਜਗ ਤਾਈ।ਜਿਉਂ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਸਿੱਖਨਿ ਭਾਈ।੨੯।
ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਸਰ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਕੀ। ਪਾਵੈ ਸੇਵੈ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਕੀ।
ਪਾਲਾ ਕੱਕਰ ਪਰ ਹੈ ਜੋਰਾ। ਬਿਛੁਰੀ ਸਖੀ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ਘੋਰਾ ॥੩੦॥
ਸੰਤ ਬਾਲ ਕੇ ਸੰਗ ਫਿਰੰਤੇ। ਬਸਤਰ ਪਹਿਰੇ ਗਰਮ ਦਿਸੰਤੇ।
ਪਾਣੀ ਸੀਤ ਭਯੋ ਬਹੁ ਨਦ ਕੋ। ਜਨੁ ਸੀਤਲ ਰਿਦ ਸੰਤਨਿ ਕਦ ਕੋ।੩੧।
ਅਪਣੇ ਰੰਗ ਰਤੇ ਸਦ ਝੂਲੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਿਨ ਕੋ ਨਹੀ ਭੂਲੈ।
ਦਿਨ ਰਾਤੀ ਆਰਾਧੈ ਸੋਈ। ਚਹੁ ਚੁਗ ਆਪੈ ਹੋਵਤਿ ਜੋਈ ॥੩੨॥
ਹਿਮ ਕਰ ਰੁਤਿ ਮਾਘ ਫਲਗੁਣਾ। ਘਰ ਘਰ ਪੁੰਨ ਪਾਠ ਬਹੁ ਸੁਣਾ।
ਜਪ ਕਰਤੇ ਜਾਪੀ ਜਲ ਮਾਹੀ। ਤਪ ਕਰਤੇ ਤਪਸੀ ਤਨ ਤਾਹੀ ॥੩੩॥
ਰਾਤੀ ਸੇਵਹਿ ਲੇਤ ਨਿਹਾਲੀ। ਜਨੁ ਗਿਆਨੀ ਸੁਖ ਪਾਇ ਬਿਸਾਲੀ।
ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਪੱਤੇ ਦੀਸਤ ਨਾਹੀ। ਨਾਗੇ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਹੀ ॥੩੪॥
ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਸੰਗ ਸੀਤ ਦੁਖਾਰੇ। ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਕਿਸੈ ਨਿਕਾਰੇ।
ਅੰਗਨ ਸੁੰਦਰ ਬਣੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ। ਪਤਿ ਕਉ ਸੇਵਹਿ ਭਾਉ ਉਰ ਭਾਰਾ।੩੫।
ਜਨੁ ਭਗਤੀ ਸੰਗ ਭਗਤ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੀਝਾਵਹਿ ਪਿਆਰੇ।
ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ ਗਾਵਹਿ ਬ੍ਰਿੰਦਾ। ਜਨੁ ਕੋਕਲ ਬੋਲਤਿ ਆਨੰਦਾ ॥੩੬॥
ਰਾਤੀ ਗੁਰ ਸਰੂਪ ਕਉ ਧਿਆਈ। ਗਾਈਆਂ ਚਾਰੈ ਦਿਨ ਕਉ ਜਾਈ।
ਬਾਲ ਮਿਲੈ ਕਰ ਜਸ ਗੁਰ ਗਾਏ। ਪਾਵਨ ਕੀਰਤ ਸੁੰਦਰ ਭਾਏ ॥੩੭॥
ਰੁਤਿ ਛੀਏ ਇਉ ਕਰੀ ਬਤੀਤਾ। ਸਿਮਰਨ ਮੇ ਰਹਿਣੀ ਜਿਨ ਨੀਤਾ।
ਬਾਲਕਨਿ ਕੇ ਬਿਰਾਗ ਮਨ ਜਾਗਾ। ਹੋਏ,ਜੋਗ ਮੁਕਤਿ ਵਡ ਭਾਗਾ।੩੮।

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਬਸਾਯੋ। ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੀਤ ਮੇ ਰਿਦ ਉਮਗਾਯੋ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਹਿ ਸ਼ਬਦੁ ਉਚਾਰੈ। ਗਊਆਂ ਕੇ ਮਿਸ ਬਾਰਕ ਤਾਰੈ ॥੩੯॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਜਾਨਯੋ ਰਿਦੈ, ਅਬ ਗਊਆਂ ਘਰ ਰਾਖ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਪਿਆਰ ਤੇ, ਦੀਯੋ ਹਟਾਇ ਸੋ ਭਾਖ ॥੪੦॥

– ਚੌਪਈ –

ਘਰ ਮੇ ਰਹਿਣ ਲਗੇ ਸੁਖਦਾਈ। ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਮੇ ਬ੍ਰਿਤ ਥਿਰਾਈ।
ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪੜ੍ਹਨੇ ਲਾਏ। ਪੰਚ ਦਸੀ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਗਾਏ ॥੪੧॥
ਜੋਗ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਭਾਗਵਤ ਗੀਤਾ। ਪੜ੍ਹਤਿ ਰਹੈ ਮਨ ਤਨ ਤੇ ਨੀਤਾ।
ਵਾਰਾਂ ਕਬਿੱਤ ਸ੍ਵਯੈ ਭਾਈ। ਨੰਦ ਲਾਲ ਕੀ ਗਜ਼ਲਾਂ ਗਾਈ ॥੪੨॥
ਅਰਥਾਂ ਸਹਿਤ ਪੜ੍ਹੀ ਏਹ ਸਾਰੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਸੀਖੀ ਭਾਰੀ।
ਗਿਆਰਵੇਂ ਸਾਲ ਉਮਰ ਤਬ ਹੋਈ। ਸਰਬਲੋਹ ਮੰਗਵਾਯਾ ਸੋਈ।੪੩।
ਸੰਗਰੂਰਾਂ ਤੇ ਆਣ ਪੜ੍ਹਾਯੋ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੀਕੇ ਭਾਯੋ।
ਪੰਜ ਰੁਪਯੇ ਭੇਟਾ ਦੇ ਕੇ। ਭੇਜ ਦੀਓ ਪੜ੍ਹ ਸੁਖ ਸਭ ਲੈ ਕੇ।੪੪।
ਖਾਲਸਾ ਮਹਿਮਾ ਕੰਠ ਕਰਾਈ। ਪੜ੍ਹਤੇ ਰਹੈ ਸਦਾ ਚਿਤ ਲਾਈ।
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਠ ਭੀ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵਹਿ ਨਿਤ ਨੀਤਾ।੪੫।
ਬਾਰਵਾਂ ਸਾਲ ਚੜ੍ਹਿਯੋ ਤਬ ਆਈ। ਮਹਾਭਾਰਤ ਪੜ੍ਹਯੋ ਮਨ ਲਾਈ।
ਤੁਲਸੀ ਰਮਾਇਣ ਅਰਥ ਸੇ ਪੜ੍ਹੀ। ਦੱਸ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਰਥਾਂ*ਜੜ੍ਹੀ ॥੪੬॥
ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਰਥ ਲਗਾਏ। ਬਾਈ ਵਾਰਾਂ ਅਰਥ ਸੋ ਭਾਏ।
ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਅਰਥ ਬਖਾਨੇ। ਵਿਦਿਆ ਗੁਰਮੁਖੀ ਉਤਮ ਜਾਨੇ ॥੪੭॥
ਪੜ੍ਹੇ ਨਾਗਰੀ ਅੱਖਰ ਬ੍ਰਿੰਦਾ। ਭਾਖਾ ਟੀਕਾ ਸਹਿਤ ਪੜ੍ਹਿੰਦਾ।
ਹੋਏ ਅਕਲ ਸਪੂਰਨਿ ਵਾਰੇ। ਜਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਗਗਨ ਮਝਾਰੇ ॥੪੮॥
ਤੇਰਵਾਂ ਸਾਲ ਆਨ ਕਰ ਹੋਵਾ। ਫਾਰਸੀ ਕੇ ਅੱਖਰ ਪੜ੍ਹ ਜੋਵਾ।
ਪੜ੍ਹੇ ਮਦੱਰਸੇ ਨੀਤ ਸੋ ਜਾਈ। ਘਰ ਮੇ ਆਣ ਬਾਣੀ ਲਿਵ ਲਾਈ।੪੯।

*ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਜੜਤੀ ਨਾਲ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਘਰ ਤੇ ਉਪਰਾਮੰ। ਗਏ ਸੁਧਾਸਰ ਮੱਜਨ ਠਾਮੰ।
ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ। ਬਿਚਰੈ ਸਦਾ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ॥੫੦॥
ਫੇਰ ਸ਼ੇਖਵੀਂ ਰਹਿਤੇ ਆਈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ।
ਪਿਤਾ ਇਨਹੂੰ ਕਾ ਭਯੋ ਬੀਮਾਰਾ। ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਭਾਰਾ।੫੧॥
ਆਇ ਘਰ ਸੇਵਾ ਪਿਤ ਕੀਨੀ। ਤਾਪ ਨ ਉਤਰਿਓ ਚੜ੍ਹਿਓ ਪੀਨੀ।
ਸਤਵੇਂ ਦਿਨ ਭਯੋ ਪ੍ਰਲੋਕਾ। ਕਰ ਸਸਕਾਰ ਮੇਟ ਕੇ ਸੋਕਾ ॥੫੨॥
ਪਾਠ ਕੀਯੋ ਕੀਰਤਨੁ ਝੁਨਕਾਰਾ। ਭੋਗ ਪਾਇ ਸਿਖ ਦੇਇ ਅਹਾਰਾ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਕੀ ਰੀਤ ਕਰਾਈ। ਮਨ ਮਤਿ ਕਬਹੂੰ ਨਿਕਟ ਨ ਆਈ।੫੩।
ਬਾਬਾ ਜੀ ਰਹੈ ਘਰ ਮੇ ਆਈ। ਮਨ ਉਦਾਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਭਾਈ।
ਪ੍ਰਤ੍ਰਨਿ ਕੋ ਸੰਭਾਰ ਕੇ ਰਾਖਾ। ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਮਨ ਅਭਿਲਾਖਾ ॥੫੪॥
ਫਾਰਸੀ ਸੰਤ ਪੜ੍ਹੇ ਹਿਤ ਲਾਈ। ਸ਼ਰੀਅਤ ਕੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹੀ ਉਤਲਾਈ।
ਤਰੀਕਤਿ ਵਾਚ ਕਤਾਬਾਂ ਲੀਨੀ।ਮਾਰਫਤਿ ਵਿਦਿਆ ਬਿਰਤੀ ਦੀਨੀ।੫੫।
ਹਕੀਕਤਿ ਅਨੁਭਵ ਬਹੁਤਾ ਜਾਗਾ। ਪੜ੍ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਮਨ ਤਨ ਲਾਗਾ।
ਫਜ਼ਲ ਦੀਨ ਮੁਲਾਂ ਤੇ ਸੀਖੇ। ਫਾਰਸੀ ਸੰਤ ਉਚਾਰੈ ਤੀਖੇ ॥੫੬॥
ਸਾਲ ਚੌਧਵੇਂ ਉਮਰ ਭਈ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਅੰਗਨ ਸੋਭ ਦਈ ਹੈ।
ਮਾਤਾ ਕੋ ਮਿਲ ਅਨਦ ਬਧਾਏ। ਪਿਤ ਕੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਜਬ ਜਾਏ।੫੭।
ਦੌਧਰ ਨਗਰ ਬਿਸਾਲ ਜੋ ਰੰਗਾ। ਪੰਡਤਿ ਜੀਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਗਾ।
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸੰਤ ਪੜ੍ਹਨੇ ਆਏ। ਪਿਖ ਪੰਡਿਤ ਬੁਧ ਕੋ ਬਿਸਮਾਏ ॥੫੮॥
ਤੁਮ ਤੋ ਕਹੈ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਬਾਣੀ। ਪੜ੍ਹਤੇ ਰਹੋ ਕਿ ਆਖ ਵਖਾਣੀ।
ਵਿਆਕਰਣ ਪੜ੍ਹਨੇ ਕੋ ਭਾਖਾ। ਸੁਣ ਪੰਡਤਿ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਾਂਖਾ ॥੫੯॥
ਕਾਬ ਕੋਸ਼ ਵਿਆਕਰਣ ਸਮੇਤਾ। ਤੀਬਰ ਬੁਧੀ ਪੜ੍ਹੈ ਸੁਚੇਤਾ।
ਜੋ ਕਈ ਸਾਲ ਮੇ ਪੜ੍ਹੀਐ ਵਿਦਿਆ।ਸੋ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਮੇ ਪੜ੍ਹ*ਭਿਦਿਆ।੬੦।
ਪੰਡਤਿ ਬਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਹੋਵਾ। ਦੇਹਿ ਵਿਦਿਆ ਕੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜੋਵਾ।

*ਭੇਦ।

ਸਾਲ ਪੰਦ੍ਰਵੇਂ ਇਉਂ ਤਬ ਪੜਤੇ। ਪੰਡਤਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਰਿਦ ਫੜਤੇ॥੬੧॥
ਬਹੁ ਸੇਵਾ ਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਆਦਾ। ਬਸਤ੍ਰ ਧੋਵਨਿ ਧਰਿ ਅਹਿਲਾਦਾ।
ਭੋਜਨ ਆਪ ਬਣਾਇ ਛਕਾਵੈ। ਪੰਡਤਿ ਸੇਵਾ ਪੇਖ ਰਿਝਾਵੈ॥੬੨॥
ਜੋ ਕਈ ਸਾਲ ਬਿਖੈ ਥੀ ਦੈਣੀ। ਸੋ ਵਿਦਿਆ ਸ਼ੀਘਰ ਸਿਖ ਲੈਣੀ।
ਪੰਡਤਿ ਆਗਿਆ ਪਾਇ ਸੋ ਆਏ। ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ।੬੩।
ਜੋ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੋ ਸਰਬ ਬਤਾਏ। ਸੁਣ ਪਿਤ ਧੰਨ ਪੁਤ੍ਰ ਫੁਰਮਾਏ।
ਬਾਬਾ ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਬ ਹੀ।ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਮਤਿ ਲਖ ਸਭ ਹੀ।੬੪।
ਭਯੋ ਵਿਦਿਵਾਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਿ ਕੇ। ਧਾਰਨਾ ਧਰਤਿ ਬਿਰਤਿ ਕੋ ਫੜ ਕੇ।
ਸੋਲਵੇਂ ਸਾਲ ਆਯੂ ਤਬ ਹੋਈ। ਭਿੰਡਰੀ ਰਹਿਤੇ ਘਰ ਮੇ ਸੋਈ॥੬੫॥
ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤਾਂ ਭਾਖਾ। ਮੋਰੀ ਰੁਚੀ ਗੁਰਮਤਿ ਕੀ ਰਾਖਾ।
ਸੁਣ ਪਿਤ ਤੇ ਕਰ ਜੋਰ ਉਚਾਰਾ। ਜੋ ਪੜ੍ਹਾਵੇ ਸੋ ਪੜਨੇ ਹਾਰਾ॥੬੬॥
ਬਾਬਾ ਜੀ ਤਬ ਅਰਥ ਸਿਖਾਏ। ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਗੁਰ ਕਥਾ ਅਲਾਏ।
ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਥਾ ਪੜ੍ਹ ਲੀਨੀ। ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਚੀਨੀ।੬੭।
ਦਸਵੇਂ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਭੀ ਹੂਆ। ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਖੀ ਕੰਠ ਕਰੂਆ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਮਾਰਗ ਗੁਰ ਕੀ ਰਹਿਣੀ। ਮੁਕਤਿ ਮਾਰਗ ਬਿਹੰਗਮ ਕਹਿਣੀ।੬੮॥
ਤਵਾਰੀਖਾਂ ਬਹੁ ਆਪ ਵਿਚਾਰੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਸੀਖੀ ਭਾਰੀ।
ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਗੇ ਤਬ ਕਾਰਾ। ਪਿਤਾ ਪੂਤ ਮਨ ਆਨੰਦ ਧਾਰਾ॥੬੯॥
ਹਲ ਵਾਹਤ ਬਡ ਕ੍ਰਿਖ ਕਰੰਤੇ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਸ ਦਿਨੰ ਜਪੰਤੇ।
ਇੰਦ੍ਰ ਸਿੰਘ ਭੀ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੀਖੀ ਮਨ ਜੜੀ॥੭੦।
ਗੋਡੀ ਕਰੈ ਮਿਲੇ ਪਿਤ ਸੰਗਾ। ਖੋਦੇ ਘਾਸ ਆਗਿਆ ਚੰਗਾ।
ਪਾਣੀ ਦੇਵੈ ਜੋੜਹਿ ਖੂਹਾ। ਸਿੰਚੈ ਖੇਤੀ ਮੂੰਦੈ ਮੂੰਹਾ॥੭੧॥
ਮਕੀ ਪਾਲਤਿ ਆਣੈ ਘਰ ਮੇ। ਕਣਕ ਬਿਜਾਵੈ ਖੇਤੀ ਕਰ ਮੇ।
ਪਿਤ ਆਗਿਆ ਤੇ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ। ਖੇਤੀ ਕਾਰ ਤੇ ਬਰਕਤ ਪਾਵੈ।੭੨।
ਇਉਂ ਸੇਵਾ ਘਰ ਸਮਾਂ ਜੋ ਬੀਤਾ। ਮਾਤਾ ਕੋ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹ ਭੀਤਾ।

ਦਸ ਦਿਨ ਰਹੀ ਬਿਮਾਰ ਬਥੇਰੀ। ਰਾਜੀ ਭਈ ਫੇਰ ਸੁਖ ਹੇਰੀ॥੭੩॥
ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਗੁਰਮੰਤ ਧਿਆਯੋ। ਬੈਠ ਇਕਾਂਤ ਪ੍ਰਭ ਨੇਹਿ ਲਗਾਯੋ।
ਹੋ ਨਿਰਮੋਹਿ ਸਭ ਤੇ ਤਿਸ ਬੇਰੀ। ਤਿਆਗੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਤ ਬਿਨ ਦੇਰੀ।੭੪।
ਭਗਤੀ ਕਰਤਿ ਰਹੀ ਚਿਰ ਕਾਲਾ। ਰਹਿਤ ਰਖੀ ਜਿਨ ਗੁਰ ਕੀ ਢਾਲਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ੍ਯੋ ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ।ਬਾਣੀ ਪੜਤਿ ਰਾਤ ਦਿਨ ਹਰਿ ਕੋ।੭੫।
ਪਤਿ ਬ੍ਰਿਤ ਧਰਮ ਜਿਸੈ ਨਿਰਬਾਹਾ। ਪੁਤ੍ਰ ਭਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਰ ਉਪਜਾਹਾ।
ਧੰਨ ਆਵਣਾ ਮਾਤਾ ਤੇਰਾ। ਤਰੀ ਆਪ ਜਾਇ ਗੁਰ ਪੁਰ ਹੇਰਾ।੭੬॥
ਗੁਰ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਤਨ ਸਸਕਾਰਾ। ਪਾਠ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀਉ ਉਚਾਰਾ।
ਭੋਗ ਪਾਇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਯੋ।। ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਸਤ੍ਰ ਧਨ ਅਰਪਾਯੋ॥੭੭॥
ਭਜਨ ਸਿੱਖਨਿ ਸਾਧਨਿ ਦੀਆ। ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਕੋ ਜੱਗ ਸੋ ਕੀਆ।
ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੋਕ ਨ ਲੀਨਾ। ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਯੋ ਜੋ ਗੁਰ ਕੀਨਾ।੭੮।
ਸੰਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਏ ਹੁਸ਼ਿਆਰਾ। ਪਿਤ ਸੇਵਾ ਮੇ ਆਗਿਆਕਾਰਾ।
ਖਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨਮੁਖ ਸਿਖਾ।ਜਿਨ ਮਨ ਸ਼ੋਕ ਹਰਖ ਨਹਿ ਲਿਖਾ।੭੯।
ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਮਨ ਮਸਤਿ ਬਡੇਰਾ। ਧੰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਕੇ ਅਸ ਜੇਰਾ।
ਲਿਵ ਗੁਰ ਚਰਨਨਿ ਮੈ ਸਦ ਲਾਗੀ।ਮਨ ਤੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸਰਬ ਤਿਆਗੀ।੮੦।
ਭਗਤਿ ਕਰੈ ਗੁਰ ਕੀਰਤਿ ਜਾਗੀ। ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਮੇ ਅਨੁਰਾਗੀ।
ਦੇਵ ਅਕਾਲ ਮੰਦ੍ਰ ਸਤਿ ਸੰਗਾ। ਮਨ ਪੂਜਾਰੀ ਜਿਨ ਕੋ ਚੰਗਾ॥੮੧॥
ਪੂਜੈ ਨਾਮੁ ਜਪਤਿ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮੈ। ਧੰਨ ਆਵਣਾ ਜਗ ਕੋ ਗਿਨ ਮੈ।
ਸਤਾਰਵਾਂ ਸਾਲ ਚੜ੍ਹੇ ਸੰਤ ਭਾਈ। ਪਿਤ ਕੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਚਲ ਧਾਈ॥੮੨॥
ਤੇੜ ਕਛਹਿਰਾ ਗਲ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾ। ਸੀਸ ਸਜੀ ਦਸਤਾਰ ਸੁਜਾਨਾ।
ਗਲ ਕਫਨੀ ਸੋਹੈ ਦੁਤ ਵਾਰੀ। ਆਏ ਪੰਡਤਿ ਮੰਡਲੀ ਭਾਰੀ॥੮੩॥
ਜੁਵਾਲਾ ਦਾਸ ਮੰਡਲੇਸ੍ਵਰ ਪੇਖਾ। ਦਾਦਾਂ ਨਗਰ ਬਿਖੈ ਚਲ ਲੇਖਾ।
ਕਰ ਸਤਿਕਾਰ ਸੰਤ ਕਾ ਬੈਸੇ। ਵਿਦਿਆ ਪੜਨੀ ਕਾਜ ਭਨੈਸੇ॥੮੪॥
ਸੁਣ ਬਾਵਾ ਜੀ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨਾ। ਦੇਣੇ ਲਗੇ ਵਿਦਿਆ ਮੰਨਾ।

ਵਿਚਾਰ ਸਾਗਰ ਤੇ ਮੋਖਸ਼ ਪੰਥਾ। ਪੜੈ ਸੀਘ੍ਰ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਸੰਥਾ॥੮੫॥
ਬਿਰਤੀ ਪੜ੍ਹਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਧਾਈ । ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਭੀ ਪੜ੍ਹੈ ਸੁਨਾਈ।
ਜੁਵਾਲਾ ਦਾਸ ਅਕਲ ਪਿਖ ਇਨਕੀ। ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਿਦੈ ਲਖ ਤਿਨਕੀ॥੮੬॥
ਸਭ ਸਾਧੂ ਜੋ ਪੜ੍ਹਤੇ ਪਾਸਾ । ਇਨ ਤੇ ਬੁੱਧ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ।
ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਪੜ੍ਹਤੇ ਬਾਣੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਜਾਣੀ॥੮੭॥
ਜੁਵਾਲਾ ਦਾਸ ਕੋ ਸੇਵੈ ਏਤਾ । ਜਿਉ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਵਿਦਿਆ ਦੇਤਾ।
ਆਪ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਵੈ ਤਾਹੀ। ਹਰ ਰੋਜ ਏਹ ਸੇਵ ਨਿਬਾਹੀ॥੮੮॥
ਜੋ ਭੂਲੀ ਤੁਕ ਪੂਛ ਸੋ ਲੇਤੇ । ਜਬ ਨ੍ਹਾਵੈ ਤਬ ਦਸ ਹੀ ਦੇਤੇ।
ਕਰਾਇ ਸ਼ਨਾਨ ਇਕਾਂਤ ਬਿਰਾਜੈ। ਅਪਨੇ ਰੰਗ ਰਹੈ ਮਨ ਰਾਜੈ॥੮੯॥
ਜੁਵਾਲਾ ਦਾਸ ਬ੍ਰਿਤ ਕੋ ਦੇਖੀ । ਰਹੈ ਇਕਾਂਤੀ ਭਗਤੀ ਪੇਖੀ।
ਏਕਮੁ ਕੋ ਛੁਟੀ ਜਬ ਹੋਵੈ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਨ ਤੇ ਸੁਣ ਜੋਵੈ॥੯੦॥
ਮੀਠੀ ਸੁਰ ਤੇ ਸੁਧ ਗੁਰਬਾਣੀ । ਪੰਜ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੰਠੋਂ ਗਾਣੀ।
ਜਾਪੁ ਸ੍ਵੱਯੇ ਚੌਪਈ ਗਾਵੈ । ਅਕਾਲ ਉਸਤਤ ਕਾ ਪਾਠ ਸੁਣਾਵੈ॥੯੧॥
ਸੁਣ ਮੁਦ ਪਾਵੈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਟਿਕ ਹੈ । ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮਨ ਇਕ ਹੈ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਹੈ ਸੁਣ ਗੁਰਬਾਣੀ। ਰਹਿਤ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਕੀ ਭਾਣੀ॥੯੨॥
ਊਚੇ ਆਸਨ ਦੇਤ ਬੈਠਾਈ । ਤਬ ਬਾਣੀ ਕੋ ਰਸ ਲੈ ਭਾਈ।
ਐਸੇ ਪੜ੍ਹਤੇ ਰਹੇ ਇਕ ਸਾਲੰ। ਪੰਡਤਿ ਆਗਿਆ ਪਾਇ ਤਤਕਾਲੰ॥੯੩॥
ਆਏ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਖਦਾਈ । ਮੰਡਲੀ ਚੇਤੇ ਕਰ ਗੁਣ ਗਾਈ।
ਪਿਰਾਗ ਕੋ ਕੁੰਭ ਭਯੋ ਤਬ ਆਈ। ਪੰਡਤਿ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਪੈ ਜਾਈ॥੯੪॥
ਤਾਕੋ ਦਰਸਿਓ ਮਨ ਤਨ ਸੋਈ। ਦੇਖਿਓ ਭਲ ਬਿਧ ਮੇਲਾ ਓਈ।
ਸੰਤ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਣੇ ਮਨ ਭਾਏ। ਤਪੀਏ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਵਸਾਏ॥੯੫॥
ਬੈਰਾਗ ਸਦਾ ਕਰਤੇ ਮਨ ਮਾਹੀ। ਤਿਆਗ ਜਿਨੋ ਕਾ ਬਡ ਜਗ ਗਾਹੀ।
ਦੋਧਰ ਕੇ ਪੰਡਤਿ ਏਹ ਹੋਏ। ਤਿਆਗ ਬੈਰਾਗ ਬਿਖੇ ਮਨ ਜੋਏ॥੯੬॥
ਪਿਰਾਗ ਤੇ ਚਲ ਆਏ ਹਰਿਦੁਆਰਾ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਾਰਾ।

ਸੰਤੂ ਵਾਲੇ ਪੰਡਤਿ ਜੋਈ । ਤਾਕੋ ਦਰਸਿਓ ਪੜ੍ਹਨੈ ਲੋਈ॥੯੭॥
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹੀ ਕਛੁ ਤਿਨਤੇ । ਸੇਵਾ ਕੋ ਹਿਤ ਪਾਯੋ ਜਿਨਤੇ।
ਗੌੜ ਵਿਦਿਆ ਦੀਨੀ ਤਾਹੀ। ਜੋ ਬਹੁ ਸਾਲ ਬਿਖੈ ਪੜ ਜਾਹੀ॥੯੮॥
ਸੋ ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਮੇਂ ਸਭ ਦੀਨੀ । ਵੇਦ ਵਿਦਿਆ ਜੋ ਬਡ ਚੀਨੀ।
ਅਠਾਰਵਾਂ ਸਾਲ ਇਉਂ ਕਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ। ਮਨ ਮੇ ਪ੍ਰੀਤ ਗੁਰੂ ਸੰਗ ਲਾਈ॥੯੯
ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਲੀਓ ਪੰਡਤਿ ਤੇ ਤਬ ਹੀ। ਜਬ ਵਿਦਿਆ ਪਾਈ ਤਿਸ ਸਭਹੀ।
ਭਗਤਿ ਰਾਮ ਗਿਆਨੀ ਕੋ ਦਰਸਾ। ਬਾਣੀ ਕਥਾ ਕਰੈ ਮਨ ਸਰਸਾ।੧੦੦।
ਕਛੁ ਦਿਨ ਰਹੈ ਤਹਾ ਸੁਣ ਬਾਨੀ। ਭਗਤਿ ਰਾਮ ਜੋ ਅਰਥ ਬਖਾਨੀ।
ਪੂਛੇ ਅਰਥ ਸੰਤ ਤੇ ਆਈ। ਦੀਏ ਬਤਾਇ ਸਰਬ ਤਿਸ ਤਾਈ॥੧੦੧॥
ਪਿਖ ਬੁਧੀ ਜੋ ਅਰਥ ਸੁਨਾਯੋ। ਭਗਤਿ ਰਾਮ ਆਨੰਦ ਮਨ ਪਾਯੋ।
ਤੀਬਰ ਬੁਧ ਪਿਖ ਰਾਖਨ ਚਾਹਾ। ਪਰ ਨਹਿ ਰਹੈ ਮਸਕਰਾ ਆਹਾ॥੧੦੨॥
ਇਨ ਕੋ ਮਨ ਸਦ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੰਤਾ। ਓਹੁ ਹਾਸੀ ਕੇ ਬਾਕ ਸੁਨੰਤਾ।
ਧਰਮ ਕੋਟ ਇਕ ਪੰਡਤਿ ਪਾਸੀ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹੀ ਵਿਦਿਆ ਖਾਸੀ।੧੦੩।
ਆਏ ਅਪਨੇ ਘਰ ਤਬ ਚਾਲਾ। ਭਿੰਡਰੀ ਮਿਲੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਨਾਲਾ।
ਪਿਤਾ ਉਦਾਸ ਬਿਰਤ ਮੈ ਹੇਰਾ। ਬਾਹਰ ਬਿਚਰਨ ਚਹਿ ਬਿਨ ਦੇਰਾ।੧੦੪।
ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ ਪਿਤਾ ਕੋ ਤਬਹੀ। ਛੇਤੀ ਵਾਪਸ ਆਇਓ ਫਬਹੀ।
ਦੇਇ ਧੀਰਜ ਪਿਤ ਭਇਓ †ਜਾਤੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇਖੇ ਭਲ ਭਾਂਤੀ।੧੦੫।
ਬਿਚਰਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੇ ਆਇਓ। ਨ੍ਹਾਇ ਦਾਨ ਦੇਇ ਨਾਮੁ ਜਪਾਇਓ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਹੇ ਘਰ ਮਾਹੀ। ਸਾਲ ਉਨੀਸਵਾਂ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ॥੧੦੬॥
ਤਾਪ ਚੁਥਾਈਆ ਚੜ੍ਹਨੇ ਲਾਗਾ। ਭਏ ਬੀਮਾਰ ਮਨ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਰਾਂਗਾ।
ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਜਬ ਭਏ ਲਾਚਾਰਾ। ਨਿਤਨੇਮ ਕੀ ਤਜੀ ਨ ਕਾਰਾ॥੧੦੭॥
ਨ੍ਹਾਵਨ ਰੋਜ਼ ਕਰਤ ਨਹਿ ਤਿਆਗਾ। ਦਵਾਈ ਨਾਹੀ ਵਰਤੈ ਆਗਾ।
ਨਾਮੁ ਔਖਧੀ ਮੂਲ ਪਛਾਨਾ। ਹਟਿਓ ਤਾਪ ਸਭ ਨੇ ਸੁਖਮਾਨਾ॥੧੦੮॥

†ਚਲੇ ਗਏ।

ਸਭ ਪ੍ਰਵਾਰ ਜੋ ਤਾਇਆ ਤਾਈ । ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ।
ਰਾਜ ਕੌਰ ਤੇ ਭਾਗ ਕੌਰ ਮਿਲ । ਪੂਛਤ ਸੁਖ ਸਾਂਦ ਬਹੁ ਆਕਲ ॥੧੦੯॥
ਸਭ ਕੋ ਧੀਰਜ ਦੇਇ ਸਮਝਾਈ । ਰਾਜੀ ਮੈਂ ਹਾਂ ਸੁਣ ਸਮਦਾਈ ।
ਬਿਚਰਨ ਸੰਤ ਲਾਗੇ ਸਭ ਥਾਨਾ । ਪਿਤ ਕੋ ਕਰੈ ਉਡੀਕ ਮਹਾਨਾ ॥੧੧੦॥
ਕਿਛੁ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਪਿਤਾ ਸੋ ਆਏ । ਮਿਲ ਪ੍ਰਵਾਰ ਕੋ ਆਨੰਦ ਪਾਏ ।
ਰਾਜੀ ਹੋਇ ਸਰੀਰ ਤਬ ਗਇਓ । ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਚਿਤ ਜੋੜ ਸੁ ਲਇਓ ॥੧੧੧॥
ਇਉਂ ਵਿਦਯਾ ਕੀ ਕਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ । ਮਨ ਵੈਰਾਗ ਵਧਿਓ ਸਹਜਾਈ ।
ਮਿਲੈ ਸੰਤ ਕੋ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰਾ । ਗੁਰਮਤ ਪਾਈਐ ਜਿਨ ਸੰਗਾਰਾ ॥੧੧੨॥
ਨੈਨਨ ਵਹੈ ਸੰਤ ਕੇ ਨੀਰਾ । ਦਸਰਨ ਪਰਸਨ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰਾ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹ ਨ ਸਕਤ ਸਹਾਰੀ । ਸੰਤ ਨਾਮੁ ਦਰਸ਼ਨ ਹਰਿ ਭਾਰੀ ॥੧੧੩॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਗਊਆਂ ਚਾਰਨ ਤੇ ਵਿਦਯਾ ਪੜ੍ਹਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਸੋਲ੍ਹਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੬॥

ਪੂਰਨ ਵੈਰਾਗ ਸਹਿਤ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਪਾਈ

ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਚਰਨ ਸਰਨ ਹਉ ਪਰਨ ।
ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਅਖੰਡ ਸਦ, ਮਨ ਮਲਿੰਦ ਗੁਣ ਹਰਨ ॥੧॥

— ਚੌਪਈ —

ਗੁਣ ਗਾਵਤ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਿਆਰੇ । ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਉਦਾਰੇ ।
ਪਿਤ ਕੀ ਆਗਿਆ ਪਾਇ ਅਨੰਦਾ । ਭਏ ਤਿਆਰ ਮਿਲਨੇ ਮੁਕੰਦਾ ॥੨॥
ਆਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰ ਘਰ ਮੇ । ਕੀਓ ਇਸ਼ਨਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਸਰ ਮੇ ।
ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕੀਨੀ । ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਲੀਨੀ ॥੩॥
ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਮਨ ਬਿਰਤਾਪਾਈ । ਲਗੀ ਸਮਾਧ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ।

ਰਾਤ ਜਾਗ ਕੇ ਸਰਬ ਬਿਤਾਈ । ਸ੍ਰੋਵਰ ਮੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਭਾਈ ॥੪॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਪੰਜ ਸਰੋਵਰ । ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੇਖੇ ਸੁਖ ਹੋਵਰ ।
ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰਾਇ ਚੜ੍ਹਾਯੋ । ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਯੋ ॥੫॥
ਰਹਿ ਕੇਤਕ ਦਿਨ ਕੀਨ ਬਸੇਰਾ । ਗੁਰ ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਮਸਰ ਹੇਰਾ ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁ ਹੋਤੀ । ਸੁਨ ਮਨ ਗੁਨ ਕੈ ਅਨਦ ਉਦੋਤੀ ॥੬॥
ਬਿਰਤੀ ਤਬ ਬਿਰਾਗ ਮੇ ਹੋਈ । ਮਿਲਨੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸੋਈ ।
ਇਕ ਰਸ ਪੂਰਿਓ ਮਨ ਤਬ ਆਈ । ਬਿਨ ਮਿਲਬੈ ਨਹੀ ਧੀਰਜ ਪਾਈ ॥੭॥
ਖਾਨ ਪਾਨ ਰੁਚ ਸੋਂ ਨਹਿ ਕਰਤੇ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਰਰਤੇ ।
ਨੈਨ ਬਿਖੇ ਜਲ ਬਹਿਤੋ ਜਾਈ । ਮਿਲੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਬ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥੮॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਬਾਬਾ ਸਿੰਘ ਖਜਾਨ ਜੀ, ਭਿੰਡਰ ਵਿਖੇ ਬਿਰਾਜ ।
ਮਿਲਿਓ ਵਿਰਕਤ ਸੁ ਆਣਕੇ, ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਅਗਾਜ ॥੯॥

— ਚੌਪਈ —

ਬਾਬਾ ਜੀ ਪੂਛਤ ਭਏ ਤਾਹੂ । ਕਹਤੇ ਆਏ ਪ੍ਰਗਟ ਸੁਨਾਹੂ ।
ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਉਚਾਰਾ ਸੁਨੀਏਂ । ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਮੁਰਾਲਾ ਭਨੀਏਂ ॥੧੦॥
ਤਹਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕਥਾ ਹੋਇ ਭਾਈ । ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਾਈ ।
ਗਿੜਵੜੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨਾ । ਪੰਡਤਿ ਸੰਤ ਬਹੁਤ ਵਿਦਵਾਨਾ ॥੧੧॥
ਤਾਂਤੇ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਭਏ । ਮੁਰਾਲੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਉਪਜਏ ।
ਸੋ ਪਰਲੋਕ ਗਮਨ ਕਰ ਗਏ । ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿਹ ਥਾਂ ਅਏ ॥੧੨॥
ਸੋ ਗੁਰੂ ਕਥਾ ਕਰੈ ਹਿਤ ਲਾਈ । ਬਿਰਾਗ ਬਿਬੇਕ ਦਰਸ ਤੇ ਪਾਈ ।
ਬਹੁਤ ਅਤੀਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖਾ । ਗਿਆਤਾ ਜਾਕੋ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਾ ॥੧੩॥
ਤਹਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਤੇ ਅਰ ਪੜ੍ਹਤੇ । ਮਨ ਚੰਚਲ ਕੋ ਸੰਗਤ ਫੜਤੇ ।
ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਸੋ ਜਾਪ ਕਰੰਤੇ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਖਰ ਸੁਖ ਵੰਤੇ ॥੧੪॥
ਤਿਨਕੀ ਰੀਤ ਹੈ ਬਹੁਤ ਭਲੇਰੀ । ਸੰਗਤ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦੇ ਹੇਰੀ ।
ਆਪ ਦਾਲ ਮੂੰਗੀ ਕੀ ਖਾਵੈ । ਸਰਦਾਈ ਇਕ ਵਕਤ ਅਚਾਵੈ ॥੧੫॥

ਘ੍ਰਿਤ ਦੂਧ ਨਹ ਆਪ ਸੁ ਵਰਤੈ । ਸੰਗਤ ਮੈਂ ਮਠਿਆਈ *ਭਰਤੈ।
ਘੀਉ ਆਪ ਬਹੁ ਸਿੰਘਨ ਦੇਵੈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਕੀਰਤਨ ਸੇਵੈ ॥੧੬॥

– ਸਵੈਯਾ –

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਚਾਹਤ ਜਾਹਿ ਗਿਆਨ ਕੋ, ਦੇਵ ਨਰੂ ਜਿਸ ਲੋਚਤ ਸਾਰੀ।
ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਰਿਖ ਸਭ ਮੁਨੀਜਨ, ਚਿਰ ਜੀਵੀ ਸਦ ਢੂੰਢਤ ਹਾਰੀ।
ਸੰਨਿਆਸੀ ਅਤਿ ਤਾਪਤ ਤਾਪਸੀ, ਧੂਨੀਆਂ ਪਾਂਚ ਲਗਾਇ ਕੇ ਭਾਰੀ।
ਸੁ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਮੇ ਇਕ ਰਸ ਲਾਗਤ, ਬ੍ਰਿਤ ਇਕਾਗਰ ਸੰਤਨ ਧਾਰੀ॥
ਦੋਹਿਰਾ–ਸੁਨੀ ਗਾਥ ਐਸੇ ਜਬੀ, ਬਿਸ਼ਨ ਹਰੀ ਉਪਕਾਰ।
ਕਥਾ ਸੁਨਾਵਤ ਗੁਰੂ ਕੀ, ਸੰਗਤ ਹੋਤ ਨਿਹਾਰ ॥੧੮॥

– ਚੌਪਈ –

ਸੁਣ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਭਏ ਅਨੰਦਾ। ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪੂਰਨ ਭਇਓ †ਕੰਦਾ।
ਭੋਗ ਪਾਇ ‡ਕਥਨੀ ਕੋ ਐਸੇ । ਭਏ ਤਿਆਰ ਸੰਤ ਜਹ ਬੈਸੇ ॥੧੯॥
ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਭਿੰਡਰਾਂ ਕੇਰਾ । ਸਾਧੂ ਭਲਾ ਸੁਭਾਵ ਭਲੇਰਾ ।
ਸੋ ਭੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਇਓ। ਜਾਏ ਮੁਰਾਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਇਓ ॥੨੦॥
ਵਿਰਕਤ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨਹ ਆਇਓ। ਮਾਲਵੇ ਦੇਸ ਬਿਚਰ ਪਰਚਾਇਓ।
ਬਡ ਵਿਦਵਾਨ ਕਰੈ ਪ੍ਰਚਾਰਾ। ਹਰਿ ਦੁਵਾਰ ਕੀ ਓਰ ਸਿਧਾਰਾ ॥੨੧॥
ਬਾਬਾ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਏ । ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਨਾਲ ਮੁਦ ਪਾਏ।
ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਤਾਬਿਆ ਬੈਠੇ । ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਭਾਉ ਇਕੈਠੇ ॥੨੨॥
ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਕੋ। ਸਰਧਾ ਸਹਿਤ ਮਿਲੈ ਮਨ ਪੂਰੂ ਕੋ।
ਦੇ ਆਦਰ ਨਿਜ ਨਿਕਟ ਬਿਠਾਏ। ਆਸਨ ਲਾਇ ਦੂਧ ਪੀਆਏ॥੨੩॥
ਕਹਤੇ ਆਵਨ ਭਇਓ ਆਪ ਕੋ। ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਇ ਜਾਪ ਕੋ।
ਬਾਬੇ ਜੀ ਸਭ ਹੀ ਫੁਰਮਾਈ। ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਭਿੰਡਰਾਂ ਗਾਈ ॥੨੪॥
ਮਾਲਵਾ ਦੇਸ ਮੋਗਾ ਹੈ ਨੇਰੇ । ਸਾਤ ਕੋਸ ਉੱਤਰ ਦਿਸ ਹੇਰੇ।

*ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। †ਫਲ ਦਾਇਕ। ‡ਕਥਾ ਦਾ।

ਤਹਿ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹਿਤ ਚੱਲ ਆਏ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣ ਮਨ ਬਿਰਮਾਏ॥੨੫॥
ਸੰਤਨ ਧੀਰਜ ਦੇਇ ਟਿਕਾਏ । ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਸੁੱਧ ਰਖਵਾਏ।
ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸੁਣ ਗਾਥਾ। ਮਨ ਟਿਕ ਗਇਓ ਲਗੀ ਲਿਵ ਸਾਥਾ॥
ਨਿਸ ਦਿਨ ਸੁਣ ਸੁਣ ਆਨੰਦ ਬਾਢਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਜਗਿਓ ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਗਾਢਾ।
ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਕੋ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇਓ। ਆਨਹੁ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁਲਾਇਓ ॥੨੭॥
ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਸੁਧਾ ਸਰ ਆਵਾ । ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਗੁਰ ਘਰ ਦਰਸਾਵਾ।
ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ ਕਿਤਹੂੰ ਤੇ ਜਬ ਹੀ। ਰਾਮਸਰ ਮੈ ਆਇਓ ਤਬ ਹੀ ॥੨੮॥
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ ਮੁਦ ਧਾਰੀ । ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਕਹੀ ਪਿਤ ਵਾਰੀ।
ਸੁਣ ਰਜਾਇ ਪਿਤ ਕੀ ਮਨ ਮਾਨੀ। ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕਰ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ ॥੨੯॥
ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਮੇਂ ਕਰ ਅਰਦਾਸਾ । ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਰਸੈ ਸੁਖ ਰਾਸਾ।
ਸਾਲ ਬੀਸਵਾਂ ਤਬ ਹੀ ਚੜ੍ਹਿਓ। ਉੱਨੀ ਸੌ ਉਨਾਠ ਮਨ ਜੜਿਓ॥੩੦॥
ਪੱਚੀ ਫੱਗਣ ਚੱਲ ਕਰ ਆਏ । ਗਾਡੀ ਹੋ ਅਸਵਾਰ ਸਿਧਾਏ।
ਟੇਸ਼ਨ ਉਤਰੇ ਚੱਕ ਪੁਰਾਨੇ । ਆਵਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨੇ ॥੩੧॥
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅੰਤਰ ਜਾਮੀ । ਜਾਨਿਓ ਸੇਵਕ ਆਵਤ ਧਾਮੀ।
ਇਹ ਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਪਿਆਰਾ। ਹੋਵੈ ਜਗ ਮੇਂ ਸੰਤ ਉਦਾਰਾ ॥੩੨॥
ਆਨ ਮਿਲੈ ਆਗਾਹੂੰ ਰਾਹਾ । ਜਹ ਗਾਡੀ ਕੇ ਫਾਟਿਕ ਆਹਾ।
ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਨੇ ਸਰਬ ਸੁਨਾਇਓ। ਸੰਤ ਆਵਤੇ ਆਪ ਸੁਹਾਇਓ ॥੩੩॥
ਸੁਣ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਸੁੰਦਰ ਹਰੀ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤੇਹ ਉਚਰੀ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰ ਦੀਆ। ਸੰਤਨ ਪੇਖ ਉਠਾਇ ਸਿਰ ਲੀਆ॥੩੪
ਅੰਕ ਲਾਇ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਥੋਰਾ। ਬੂਝੀ ਕੁਸਲ *ਗਾਤ ਸਹਿ ਤੋਰਾ।
ਭੇ ਆਨੰਦ ਕਛੁ ਆਇ ਨ ਬਾਨੀ। ਮਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਮਤ ਮਸਤਾਨੀ ॥੩੫॥
ਨੈਨ ਸੁ ਜਲ ਭੇ ਰੋਮ ਉਛਾਹਾ । ਅਧਕ ਭਾਉ ਧਰ ਵਾਕ ਸੁਨਾਹਾ।
ਕੁਸਲ ਹੋਣ ਕੋ ਆਵਾ ਤੀਰਾ । ਹੇ ਗੁਰ ਪਿਆਰੇ ਸੰਤ ਗੰਭੀਰਾ ॥੩੬॥

*ਤੁਹਾਡਾ ਸ੍ਰੀਰ ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਹਿਤ ਹੈ ?

ਆਇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰੰਤੇ । ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਆ ਨਿਵੇ ਤੁਰੰਤੇ ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕੀਨੀ । ਕਰ ਡੰਡਉਤ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇਂ ਲੀਨੀ ॥੩੭॥
ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਲੀਓ ਸੁਖ ਪਾਏ । ਸ਼ਬਦ ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਸੁਹਾਏ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਉਚਾਰਾ । ਸਦਾ ਸਦਾ ਹਿਰਦੈ ਮੇ ਧਾਰਾ ॥੩੮॥

ਧਨਾਸਰੀ ਮਃ ੫ ॥ ਚਤੁਰ ਦਿਸਾ ਕੀਨੋ ਬਲੁ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਊਪਰਿ ਕਰੁ ਧਾਰਿਓ ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ੍ਯ ਅਵਲੋਕਨੁ ਕੀਨੋ ਦਾਸ ਕਾ ਦੂਖੁ ਬਿਦਾਰਿਓ ॥ ਹਰਿ ਜਨ ਰਾਖੇ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਕੰਠਿ ਲਾਇ ਅਵਗੁਣ ਸਭਿ ਮੇਟੈ ਦਇਆਲ ਪੁਰਖ ਬਖਸੰਦ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੋ ਮਾਗਹਿ ਠਾਕੁਰ ਅਪੁਨੇ ਤੇ ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਮੁਖ ਤੇ ਜੋ ਬੋਲੈ ਈਹਾ ਊਹਾ ਸਚੁ ਹੋਵੈ ॥ ੨ ॥ ੧੪ ॥

ਸੋਰਠਾ—ਸੁਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮੁਖਵਾਕ, ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਮਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ।
ਅਨਹਦ ਰਸਕ ਰਸਾਕ, ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਆਪਾ ਮਿਟਾ ॥੩੯॥

— ਚੌਪਈ —

ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਹੋ ਪ੍ਰਸੰਨਾ । ਮਨ ਫਲਿਆ ਲਖ ਕਹਿ ਧਨ ਧੰਨਾ ।
ਗੁਰ ਸਿੱਖ ਜਾਨ ਬਿਬੇਕੀ ਪਿਆਰਾ । ਬੈਠਾਇਓ ਕਰ ਭਾਉ ਉਦਾਰਾ ॥੪੦॥
ਲੌਢੇ ਵੇਲੇ ਬਿਚਰਨ ਆਏ । ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਿਧਾਏ ।
ਬਿਚਰ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਚਨ ਨਿਮਗਨਾ । ਆਏ ਰਾਤ ਪਰੀ ਦੁਖ ਕਦਨਾ ॥੪੧॥
ਆਸਨ ਏਕ ਕੁਟੀ ਮੇਂ ਲਾਏ । ਭੋਜਨ ਦੂਧ ਬਹੁਤ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਕਾਂਤ ਬਿਰਾਜੇ । ਪਿਤ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਮਿਲੇ ਸੁ ਸਾਜੇ ॥੪੨॥
ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਧਰਾਪਿਤ ਕੇਰੇ । ਫਤਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਖੋਂ ਉਚੇਰੇ ।
ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਭੇ ਅਨੰਦ ਅਪਾਰਾ । ਲਾਗੇ ਨਾਮ ਜਪਨ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ॥੪੩॥
ਕੇਤਕ ਦਿਨ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਦੇਖੀ । ਮਨ ਫਲਿਓ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪ੍ਰਭ ਲੇਖੀ ।
ਇੱਕ ਵਜੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਵੈ । ਤੀਨ ਵਜੇ ਤਕ ਧਿਆਨ ਟਿਕਾਵੈ ॥੪੪॥

ਕੀਰਤ ਸੰਤ ਲਿਵੈ*ਤਕ ਹੋਤੀ । ਸੰਥਾ ਕਰੇ ਦੀਪ ਕੀ ਜੋਤੀ ।
ਜਬ ਕਾਂ ਚਿੜੀਆਂ ਬੋਲਨ ਲਾਗੈ । ਤਬ ਹੀ ਭੋਗ ਪਾਇ ਵਡ ਭਾਗੈ ॥੪੫॥
ਬਾਹਰ ਇਕਾਂਤ ਦੇਸ ਕੋ ਜਾਵੈ । †ਪੱਬੀ ਪਹਾੜੀ ਨਾਮ ਧਿਆਵੈ ।
ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਲਿਵ ਚਰਨਨ ਲਾਈ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ਕਮਾਈ ॥੪੬॥
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਇਹ ਚਾਲੀ । ਨਾਮ ਜਪਤ ਹਰਿ ਜਾਨੈ ਨਾਲੀ ।
ਢਲੈ ਦੁਪਹਿਰੇ ਟਿੰਡ ਇਕ ਰਾਖੈ । ਪਾਣੀ ਨੀਵੇਂ ਥਾਂ ਕਰ ‡ਕਾਂਖੈ ॥੪੭॥
ਆਣ ਪੀਵਤੇ ਤਬ ਉਹ ਪਾਨੀ । ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਗੀਤ ਸੁ ਗਾਨੀ ।
ਸ਼ਾਮ ਹੋਤ ਗੁਰਦੁਵਾਰੈ ਆਵੈ । ਸਭ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧੁਨ ਗਾਵੈ ॥੪੮॥
ਜੇਕਰ ਸਿੰਘ ਨ ਬਾਣੀ ਉਚਰੈ । ਤਬ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਨਾਹਨਿ ਬਰੈ ।
ਸ਼ਾਮ ਰਹਿਰਾਸ ਆਣ ਸੁਣਾਵੈ । ਸ਼ਰਦਾਈ ਛਕ ਲੰਗਰ ਆਵੈ ॥੪੯॥
ਪੰਗਤ ਮੇ ਨਿਜ ਕਰ ਵਰਤਾਈ । ਚੰਗੇ ਭੋਜਨ ਅਧਿਕ ਭੁੰਚਾਈ ।
ਘਿਰਤ ਮਨ ਭਾਵਤ ਵਰਤਾਵੈ । ਸਭ ਸੰਗਤ ਕੋ ਬਹੁ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ॥੫੦॥
ਆਪ ਸਿਰਫ ਮੂੰਗੀ ਕੀ ਦਾਲਾ । ਦੂਧ ਘਿਰਤ ਨਹ ਬਰਤੈ ਨਾਲਾ ।
ਨੌਂ ਵਜੇ ਤਕ ਰਾਤੀ ਬੋਲੈ । ਸਭ ਸੰਗਤ ਜੋ ਪੂਛੈ ਖੋਲੈ ॥੫੧॥
ਫਿਰ ਇਕਾਂਤ ਰਹੈ ਸਭ ਰਾਤੀ । ਮਾਲਸ਼ ਘਿਉ ਕੀ ਸੀਸ ਸੁਹਾਤੀ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਇਕ ਵਜੇ ਫੇਰਾ । ਕਰੈ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਪ ਬਿਨ ਦੇਰਾ ॥੫੨॥
ਟੂਟੀਆਂ ਸੰਗਤ ਹਿਤ ਖੁਦ ਭਰਹੀ । ਗਾਗਰਾਂ ਕਢ ਕਢ ਖੂਹੋਂ ਧਰਹੀ ।
ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਵੈ । ਫਿਰ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋ ਦੂਧ ਛਕਾਵੈ ॥੫੩॥
ਝਾੜੂ ਦੇ ਦਰੀਆਂ ਵਿਛਵਾਈ । ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਈ ।
ਆਸਾ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨ ਗਾਵੈ । ਮਿਲ ਸੰਗਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਢਾਵੈ ॥੫੪॥
ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰਾਵੈ । ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਸਰਬ ਵਰਤਾਵੈ ।
ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਹੋਤੀ । ਪੜ੍ਹੈ ਸੰਗਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਉਦੋਤੀ ॥੫੫॥
ਤਬ ਅਰਦਾਸ ਹਰਿ ਸੁੰਦਰ ਕਹੀ । ਪੜ੍ਹਾਵੋ ਵਿਦਯਾ ਮੋਕੋ ਸਹੀ ।

*ਸਮਾਧੀ ਲਾਵਣ ਦੇ ਸਮੇਤਕ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । †ਪਹਾੜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ । ‡ਇੱਛਾ ।

ਸੰਤ ਮਹਾਰਾਜ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨਾ। ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਤੁਮ ਹੋ ਧਨ ਧੰਨਾ ॥੫੬॥
ਗੁਰਮਤ ਪਾਵੇ ਸੁਣ ਹਰਿ ਵਿਦਯਾ। ਭ੍ਰਮ ਭੇਦ ਕੋ ਕਰਤੀ ਭਿਦਯਾ।
ਪੜ੍ਹੇ ਆਪ ਅਰ ਅਵਰ ਪੜ੍ਹਾਵੇ। ਨਾਮ ਜਪੇ ਅਰ ਸਭਨ ਜਪਾਵੇ ॥੫੭॥
ਸੰਤਨ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਬਾਣੀ। ਪੜ੍ਹਨੇ ਲਗੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਨੀ।
ਧਨਾਸਰੀ ਭਗਤ ਨਾਮੇ ਜੀ ਗਾਈ। ਪਹਿਲ ਪੁਰੀਏ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਈ।੫੮।
ਬਾਬਾ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੜ੍ਹੇ। ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਸੁਖਮਨੀ ਜੜੇ।
ਦੱਸ ਪਾਠ ਸੁਖਮਨੀ ਕੇ ਗਾਵੈ। ਪੱਚੀ ਸਾਧੂ ਸਿੱਖ ਪੜ੍ਹਾਵੈ ॥੫੯॥
ਪੜ੍ਹਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨਾ। ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਅਰਥ ਕਰਵਾਨਾ।
ਸੁਰਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੇ ਚਰਨਾਂ। ਜੋੜ ਨਿਮਗਨ ਬਿਰਤੀ ਕੋ ਸਰਨਾਂ।੬੦।
ਪੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸੰਤ ਦਿਆਲਾ। ਭੋਗ ਪੜ੍ਹਿਓ ਅਰਥਾਂ ਕੇ ਨਾਲਾ।
ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤੇ ਜਬ ਹੀ। ਫਿਰ ਸੰਥਾ ਤੋਰੀ *ਹਰਿ ਸਭ ਹੀ ॥੬੧॥
ਦੂਜੀ ਸੰਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਈ। ਪੜ੍ਹਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰੀਤ ਮਨ ਲਾਈ।
ਕਰੈ ਜਾਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮਾ। ਬਿਸਰੇ ਨਾਹੀ ਆਠੋ ਜਾਮਾ ॥੬੨॥
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵ ਮੇ ਲਾਗਾ। ਸੰਤਨ ਕੀ ਕਰਤੇ ਅਨੁਰਾਗਾ।
ਆਪ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਤ ਪ੍ਰੇਮਾ। ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਕਰੇ ਨਿਤ ਨੇਮਾ ॥੬੩॥
ਸੇਵਾ ਜਾਚ ਲਈ ਸਭ ਆਪੇ। ਕਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਹਰਿ ਕੋ ਜਾਪੇ।
ਟੂਟੀਆਂ ਭੀ ਆਪੇ ਭਰ ਲਾਗੇ। ਝਾੜੂ ਦੇਤ ਭਲੇ ਮੁਦ ਜਾਗੇ ॥੬੪॥
ਵਿਦਯਾਰਥੀ ਦਰੀਆਂ ਨਹ ਝਾੜੈ। ਬਾਰੀ ਬਾਰੀ ਝਾੜ ਉਘਾੜੈ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਹੀ ਝਾੜੈ। ਆਣ ਕਿਸੇ ਕੋ ਕਹ ਨਹੀਂ ਤਾੜੈ ॥੬੫॥
ਜੂਤੇ ਸੰਗਤ ਕੇ ਸਭ ਸਾਫਾ। ਕਰਹੈ ਬਸਤਰ ਸੇਵੈ †ਗਾਫਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਤ੍ਰ ਤੇ ਬਹੈ ਸੋ ਨੀਰਾ। ਕਬ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ‡ਹੀਰਾ।੬੬।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਅਸ ਜਾਗਾ। ਮਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮੇਂ ਸਦ ਲਾਗਾ।
ਭਾਂਡੇ ਜੂਠੇ ਬਹੁਤੇ ਮਾਜੇ। ਥਾਲੀ ਧੋਇ ਪੀਇ ਲੈ ਕਾਜੈ ॥੬੭॥

---

*ਹਰੀ ਸਰੂਪ ਸੰਤਾਂ ਨੇ। †ਸੇਵਾ ਦਾ ਗਫਾ। ‡ਹੀਰੇ ਸਮ ਅਮੋਲਕ।

ਔਰ ਅੰਨ ਕੀ ਆਸ ਨ ਕਰਹੀ। ਘਣੋ ਬਰਤ ਤੋਂ ਚੀਤ ਨ ਧਰਹੀ।
ਧੂਪੇ ਬਾਹਰ ਰੇਤਾ ਹੇਰੇ। ਜੇਠ ਮਹੀਨੇ ਪਰਹੈਂ ਬੇਰੇ ॥੬੮॥
ਗਰਮ ਨ ਲਗੈ ਸਾਧਨਾ ਸਾਧੀ। ਬਰਖਾ ਪਾਵਸ ਮੇਂ ਜਬ ਬਾਧੀ ॥
ਸਹਹਿ ਪਾਣੀ ਸੁਰਤੀ ਗਾਢੀ। ਸੀਤ ਵਿਖੇ ਪਾਲਾ ਸਹਿ ਡਾਢੀ ॥੬੯॥
ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਕਾਰੇ ਸਰਵਰ। ਮਛੀਆਂ ਦੇਖ ਜਾਨ ਹੈ ਉਰ ਧਰ।
ਇਨਕੋ ਪਾਲਾ ਨਾਹਿ ਲਗੰਤਾ। ਹਮ ਕੋ ਕੈਸੇ ਲਗੇ ਭਖੰਤਾ ॥੭੦॥
ਐਸੇ ਜਾਣ ਬੈਠ ਰਹੇ ਜਲ ਮੇ। ਤਪ ਤਾਪਿਓ ਦਰਸ਼ਨ ਹਰਿ ਕਲ ਮੇ।
ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਹੈ ਪਾਠ ਕਰੰਤਾ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਹਰਿ ਅਰਥ ਭਨੰਤਾ ॥੭੧॥
ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਫੇਰ ਬੀਚਾਰੈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਭੀ ਨਾਲ ਉਚਾਰੈ।
ਸੰਤ ਸਦਾ ਦਿਨ ਕੋ ਚੱਲ ਜਾਵੈ। ਪਹਾੜੀ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਕਮਾਵੈ।੭੨।
ਸੰਤ ਏਕ ਦਿਨ ਗਾਥ ਚਲਾਈ। ਜਹਿ ਤੇ ਨੀਂਦ ਨ ਆਵੈ ਧਾਈ।
ਸੰ ਸੇਵਾ ਕੋ ਚੰਗੀ ਅਹੀਏ। ਜਿਸ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਗਹੀਏ ॥੭੩॥
ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਅਲਾਇਓ। ਚੱਕੀ ਪੀਸਣ ਸੇਵ ਜਤਾਇਓ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਬ ਲਾਗੇ। ਪੀਸ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥੭੪॥
ਪਿਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪਾ। ਕਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੋ ਅਨੂਪਾ।
ਬਿਰਧ ਬੈਸ ਹੈ ਆਪ ਸੁਜਾਨਾ। ਕਿਉਂ ਪੀਸਨ ਕਰਤੇ ਮਤਵਾਨਾ।੭੫।
ਦੇਹੁ ਤਿਆਗ *ਗਾਖੜੀ ਸੇਵਾ। ਨਾਮ ਜਪੋ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵਾ।
ਸੁਣੇ ਧੀਰ ਧਰ ਵਾਕ ਪਿਆਰੇ। ਤਊ ਨ ਪੀਸਣ ਕੋ ਨਿਰਵਾਰੇ ॥੭੬॥
ਰੋਜ਼ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰਾਵੈ। ਆਟਾ ਪੀਸ ਕੇ ਤਾਂ ਮੇ ਪਾਵੈ।
ਐਸੇ ਬਹੁ ਦਿਨ ਭਏ ਬਿਤੀਤਾ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਦ੍ਰਿੜ ਪਰਤੀਤਾ।੭੭।
ਬਿਨੇ ਕਰੀ ਸੰਗ ਪੀਸਨ ਲਾਗੇ। ਲਾਏ ਸੰਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਪਾਗੇ।
ਸੰਤ ਪੀਸਨ ਤੇ ਲੀਏ ਹਟਾਈ। ਸੁੰਦਰ ਹਰੀ ਪੀਸੈ ਸੰਤ ਜਾਈ ॥੭੮॥
ਇਕ ਦਿਨ ਪੀਸੈ ਜਬੈ ਪਿਆਰਾ। ਆਏ ਸੰਤ †ਮੋਦ ਕੋ ਧਾਰਾ।

---

*ਕਠਨ। †ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ।

ਗਲਾ ਪਾਵਤੇ ਸੰਤ ਪਰੀਤਾ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀਸਤੇ ਹੀਤਾ ॥੭੯॥
ਬੈਠੇ ਸੋਭਾ ਪਾਤ ਭਲੇਰੀ। ਨੇਤਰ ਖਿੜੇ ਕੌਲ ਸੰਗ ਹੇਰੀ।
ਸੰਤਨ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਾਈ। ਮਾਨ ਜੇ ਕਰੇ ਸੇਵ ਕਿਆ ਭਾਈ ॥੮੦।
ਨੀਚ ਜਾਤ ਬਹੁ ਕਾਰ ਕਮਾਵੈ। ਪੀਸਨ ਝਾੜੂ ਬਹੁਤ ਧਰਾਵੈ।
ਤਬ ਤੋ ਤਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੋਈ। ਇਉਂ ਵੀਚਾਰ ਦੀਆ ਮਾਨ ਸੁ ਖੋਈ।੮੧।
ਮਾਨੇ ਤਿਆਗੈ ਸੇਵਕ ਸੋਈ। ਜਗ ਮੇ ਵਿਰਲੇ ਹੋਵੈ ਕੋਈ।
ਮਾਨ ਰਹਤ ਜੋ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰ। ਭਾਵੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਤਬ ਉਰ॥੮੨॥
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੀਬੀ ਵਾਲਾ। ਬੋਲਿਓ ਸਤਿਬਚਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
ਇਕ ਦਿਨ ਪੀਸਤ ਰਾਤ ਅੰਧੇਰੀ। ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਨੀਂਦ ਨਹ ਘੇਰੀ।੮੩।
ਤਬ ਬਿਕਰਾਲ ਦੈਂਤ ਇਕ ਆਇਓ। ਤਾਂਕੋ ਪਿਖ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਧਿਆਇਓ।
ਮਾਰਨ ਚਹਤਿ ਸਿੰਘ ਕੇ ਧਿਆਈਂ। ਲਾਲ ਅਖੀਆਂ ਕਾਢ ਡਰਾਈ ॥੮੪॥
ਖਿਲਰੇ ਬਾਲ ਦਾਂਤ ਬਡ ਤੀਖੇ। ਅਡਿਓ ਮੁਖ ਖਾਵਤ ਜਨ ਦੀਖੇ।
ਹਾਥ ਦੰਡ ਬਡ ਅਗਨ ਮਚੰਤੀ। ਪਾਥੀ ਗਹੀ ਜਾਲਨੇ ਵੰਤੀ ॥੮੫॥
ਧਾਇਓ ਅੰਦਰ ਕੁਟੀਆ ਬਰਿਓ। ਸਿੰਘ ਜੀ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਕੋ ਧਰਿਓ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਸੋ ਆਏ। ਦੈਂਤ ਡਰਿਓ ਮਨ ਕੰਪ ਸਿਧਾਏ।੮੬।
ਭਾਜਿਓ ਬੇ ਸੰਭਾਲ ਤਬ ਸੋਈ। ਤਾਂਕੋ ਅਗਨੀ ਸਾੜ ਲਗੋਈ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਤ ਤਬ ਮਾਰੀ। ਕੰਧ ਕੇ ਭੀਤਰ ਨਾਹਿ ਦਿਸਾਰੀ ॥੮੭॥
ਭਾਜਿਓ ਫੇਰ ਨਹੀਂ ਸੋ ਆਇਓ। ਸੰਤ ਨੇ ਆਪ ਸਹਾਈ ਗਾਇਓ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਨੇ ਮਿਲੇ ਸੰਤਾ। ਬੂਝਿਓ ਰਾਤ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਹੁਵੰਤਾ ॥੮੮॥
ਸੰਤਨ ਕਹਿਓ ਪਾਪ ਬਿਕਰਾਲਾ। ਆਇਓ ਪਰਖਨ ਤੋਕੋ *ਭਾਲਾ।
ਰਹੇ ਅਡੋਲ ਨ ਡੋਲੇ ਤਾਂ ਸੇ। ਬਲ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਭਇਓ ਬਿਨਾਸੇ ॥੮੯॥
ਸੁਣ ਸੰਗਤ ਕੀ ਮਹਿਮਾਂ ਜਾਨੀ। ਨਾਮ ਜਾਪ ਤੇ ਪਾਪ ਬਿਹਾਨੀ।
ਕਥਾ ਜੋ ਕਰਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ। ਪੜ੍ਹਤੇ ਵਿਦਯਾਰਥੀ ਇਕੇਲੇ ॥੯੦॥

---

*ਭਲੀ ਪਰਕਾਰ ਵਾ ਖੋਜ ਕੇ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਸੇਵ ਬਿਖੇ ਮਨ ਲਾਇਓ। ਸਾਲ ਇਕੀਵਾਂ ਉਮਰ ਸੁਹਾਇਓ।
ਬਾਣੀ ਅਰਥਾਂ ਪੜ੍ਹਤੇ ਆਪ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੋ ਵਡ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥੯੧॥
ਪਹਿਲੀ ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਥੀ ਆਧੀ। ਆਦਿ ਤੇ ਦੂਜੀ ਰਚੀ ਵਾਧੀ।
ਸੋ ਭੀ ਸਾਰੀ ਆਦਿ ਤੇ ਪੜ੍ਹੀ। ਭੋਗ ਪੜਿਓ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਡ ਜੜ੍ਹੀ ॥੯੨॥
ਫੇਰ ਕਥਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਖਾਨੀ। ਫੇਰ ਨ ਕਥਾ ਤੋਰੀ ਸੁਖ ਖਾਨੀ।
ਨਾਮ ਭਜਨ ਮੇ ਮਸਤ ਸੁਭਾਊ। ਇਕ ਰਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਧਿਆਊ ॥੯੩॥
ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਇਵ ਬੀਤਿਓ ਜਾਨਾ। ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਚਲੇ ਸੁਜਾਨਾ।
ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਗਏ ਮਹਾਨਾ। ਯਾਤਰਾ ਕੋ ਕਰਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨਾ ॥੯੪॥
ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਰਹੇ ਸਚ ਖੰਡ ਥਾਨਾ। ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭਾਵ ਲਗਾਨਾ।
ਪਿਤ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਸੋ ਦਾਸਾ। ਦੀਪ ਮਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਖਾਸਾ।੯੫।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਥ ਲੇ ਬਾਬਾ। ਆਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੈ ਸੁਹਾਬਾ।
ਦੀਪ ਮਾਲ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਵਾ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਬਹੁ ਬਿਧ ਕੋ ਭਾਵਾ।੯੬।
ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਰਹਿ ਸੁੰਦਰ ਹਰੀ। ਕੀਰਤਨ ਰਸ ਮਾਣਿਓ ਗੁਰਪੁਰੀ।
ਸੰਤ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ। ਕਥਾ ਪੜ੍ਹਾਵੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗਾਨੀ ॥੯੭॥
ਪੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਧੂ ਸੰਤਾ। ਦਾਨ ਵਿਦਿਆ ਕਰਤ ਅਨੰਤਾ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਠੇ ਪਿਖ ਤਹਾਂ। ਜਹ ਹੋਵਤ ਗੁਰ ਕੀ ਕੱਥ ਮਹਾਂ ॥੯੮॥
ਸਭ ਤੇ ਪੀਛੇ ਸੰਗਤਿ ਮਾਹੀ। ਬੈਠੇ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਣਾਹੀ।
ਸ਼ਾਂਤੀ ਖਿਮਾ ਗਿਆਨ ਰਸ ਪੂਰੀ। ਸਾਰੀ ਗੁਰ ਕਥ ਸੁਣੀ ਜਰੂਰੀ।੯੯।
ਬਾਬਾ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੋਲੇ। ਮੈਂ ਅਬ ਭਿੰਡਰੀਂ ਜਾਊਂ ਅਤੋਲੇ।
ਸਵਾ ਲਾਖ ਜਪੁਜੀ ਕੋ ਪਾਠਾ। ਕਰੋ ਅਰੰਭ ਨਿਯਮ ਕੋ ਠਾਠਾ ॥੧੦੦॥
ਇਕਵੰਜਾ ਨਿਤ ਪਾਠ ਕਰਾਊਂ। ਸਾਤ ਬਰਖ ਮੇ ਪੂਰੇ ਪਾਊਂ।
ਇਉਂ ਕਹਿ ਹਰਿਮੰਦਰ ਚਲ ਆਏ। ਜਪ ਪਾਠਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਏ।੧੦੧।
ਬਾਂਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤੁਰਤ ਚੱਲ ਪੜੇ। ਭਿੰਡਰੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਾ ਵੜੇ।
ਸਵਾ ਲਾਖ ਜਪੁ ਕੋ ਮਨ ਲਾਇਓ। ਬਾਹਰ ਭੋਰੇ ਬੈਠ ਕਮਾਇਓ।੧੦੨।

ਛੋਲਿਆਂ ਕੀ ਮੁਠ ਸਾਥ ਗੁਜ਼ਾਰਾ। ਪਾਣੀ ਪੀ ਕਰ ਹੈ ਜਪੁ ਭਾਰਾ।
ਇਉ ਭਿੰਡਰੀ ਹੀ ਰਹਿ ਤਪ ਕਰਤੇ। ਨਿਸਦਿਨ ਜਪੁਜੀ ਪਾਠ ਉਚਰਤੇ।੧੦੩।
ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰੈ ਇਨ ਸੇਵਾ। ਰਹੈ ਪਾਸ ਸ਼ੁਧ ਪਾਠ ਕਰੇਵਾ।
ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਹੈ। ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਮਨ ਆਨੰਦ ਲਹੈ॥੧੦੪॥
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਏ ਉਤਾਲੇ। ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਗਏ ਮੁਰਾਲੇ।
ਪੇਖੇ ਨਹੀਂ ਸੁੰਦਰ ਹਰਿ ਪਿਆਰੇ। ਬੂਝੀ ਸੰਗਤਿ ਕਹਾਂ ਸਿਧਾਰੇ॥੧੦੫॥
ਤਬ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋ ਗਏ ਸੁਜਾਨੀ।
ਜੈ ਸਿੰਘ ਭੇਜਿਓ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ। ਆਇ ਮਿਲਿਓ ਜਹਿ ਸੁੰਦਰ ਹਰਿ ਜੀ।੧੦੬।
ਸੰਤ ਆਇ ਕਹਿ ਯਾਦ ਕਰੰਤੇ। ਚਲੋ ਮੁਰਾਲੇ ਮਿਲੋ ਤੁਰੰਤੇ।
ਜੈ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਭਏ ਤਬ ਤਿਆਰਾ। ਜਾਏ ਮੁਰਾਲੇ ਕਰੈ ਦੀਦਾਰਾ।੧੦੭।
ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਧਰਿਆ ਜਾਏ ਸੰਤਾ। ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੋਭ ਅਨੰਤਾ।
ਤਬ ਸੰਤਨ ਮਨ ਆਨੰਦ ਪਾਏ। ਕੰਠ ਲਾਇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਬਿਠਾਏ।੧੦੮।
ਚਿਰ ਕੇ ਬਿਛਰੇ ਗੁਰ ਕੇ ਪਿਆਰੇ। ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਮਨ ਮੁਦ ਧਾਰੇ।
ਕਹ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤੰ ਸਰਬ ਸੁਨਾਇਓ। ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਸਾਧ ਭੀ ਆਇਓ॥੧੦੯॥
ਬਾਬਾ ਜੀ ਲੇ ਗਏ ਸੁਧਾਸਰ। ਰਹੇ ਕਛੂ ਫਿਰ ਗਏ ਹੈ ਭਿੰਡਰ।
ਮੈ ਸੁਣਿ ਬਾਤ ਆਪ ਆਗਵਨੂ। ਬਹੁਤ ਮਾਸ ਬੀਤੇ ਗੁਰ ਭਵਨੂ।੧੧੦।
ਆਪ ਭੀ ਬਹੁ ਦਿਨ ਲਾਕੇ ਆਏ। ਬਿਛਰੇ ਰਹੇ ਅਜ ਮਿਲ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ।
ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਧੀਰਜ ਦੀਆ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਜੀਆ॥੧੧੧॥
ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਗੁਫਾ ਮਝਾਰੇ। ਦੀਪ ਮਾਲ ਕੀ ਰਾਤ ਅਪਾਰੇ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਕ ਵਖਾਨਾ। ਦੀਵਾ ਲੇ ਆਵਾਂ ਦਿਪਤਾਨਾ॥੧੧੨॥
ਸੰਤ ਜੀ ਕਹਾ ਬਰਖ ਬਹੁ ਬੀਤੇ। ਤਾਰੇ ਨਾਹੀ ਹਮ ਭੀ *ਚੀਤੇ।
ਨਿਗਾਹ ਉਤਾਹ ਤਬਹੀ ਮੈਂ ਕਰੋਂ। ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਜੇ ਧਿਆਨ ਨਿਵਰੋਂ।੧੧੩।
ਰਿਦੇ ਬੀਚ ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਪਿਆਰਾ। ਕੈਸੇ ਤਾਰੇ ਚੰਦ ਨਿਹਾਰਾ।

---

*ਦੇਖੇ।

ਬਿਸਮੈ ਸਭ ਹੀ ਸੁਣ ਤਬ ਭਾਈ। ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਲਖੇ ਜਗ ਸਾਂਈ॥੧੧੪॥
ਇਉ ਬਹੁ ਦਿਨ ਜਬ ਰਹਤ ਬਿਤਾਏ। ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਮਨ ਮਾਨ ਗਵਾਏ।
ਮਨੁ ਅਨੰਦ ਕਿਛੁ ਕਹਨ ਨ ਜਾਈ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵ ਕਮਾਈ॥੧੧੫॥
ਦੋਹਿਰਾ–ਵਿਦਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਹੁ ਕਰੀ, ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਸ ਭੀਨ।
ਸੰਤਨ ਕੀ ਕਿਰਪਾ ਭਈ, ਮਨ ਵੱਸ ਕੀਆ ਚੀਨ ॥੧੧੬॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਨੁ ਨਿਰੋਧ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਸਤਾਰੁਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੭॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ

ਦੋਹਿਰਾ–ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ, ਸਿਮਰੋ ਆਠੋ ਜਾਮ।
ਜਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਮੋਹਿ ਮਨੁ, ਪਾਵੈ ਸਦ ਬਿਸਰਾਮ ॥੧॥

– ਚੌਪਈ –

ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ। ਸੀਸ ਦਸਤਾਰ ਭੂਰੀ ਲਪਟਾਨੀ।
ਤੇੜ ਕਛੈਹਰਾ ਜਤ ਸਤ ਧਾਰਾ। ਪੰਚ ਵਿਕਾਰ ਜਿਤੇ ਗੁਰ ਦੁਵਾਰਾ ॥੨॥
ਆਠ ਪਹਰ ਸਿਮਰੈ ਗੁਰ ਮੰਤਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਮੇ ਸਦ ਵਰਤੰਤਾ।
ਪੰਚ ਕਕਾਰ ਕੀ ਰਹਤ ਰਖਾਈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਪੂਜੈ ਭਾਈ ॥੩॥
ਸਦ ਸਖਯਾਤ ਸਰੂਪ ਅਨੰਤਾ। ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵੰਤਾ।
ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਏਕੋ ਜਾਨਾ। ਮਨ ਤਨ ਮਾਨ ਸਰਬ ਬਿਸਰਾਨਾ॥੪॥
ਬਾਹਰ ਰਹੈ ਇਕਾਂਤ ਸਥਾਨਾ। ਸਿਮਰੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੁਖ ਹਾਨਾ।
ਖਾਰੀਆਂ ਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕਛੁ ਦੂਰਾ। ਸੰਘਣੇ ਬਿਰਛ ਪਹਾੜੀ ਰੂਰਾ ॥੫॥
ਤਹਾਂ ਬੈਠ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵੈ। ਸਾਰੋ ਦਿਨ ਅਭਿਆਸ ਕਮਾਵੈ।
ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਹਰਿ ਗਇਓ। ਜਲ ਕੋ ਗੜਵਾ ਪੂਰ ਸੋ ਲਇਓ॥੬॥
ਢਲੇ ਦੁਪੈਹਰੇ ਪੱਬੀ ਪਹੁਤਾ। ਆਗੇ ਸੰਤ ਜਲ ਦੇ ਥਾ ਬਹਿਤਾ।
ਨਿਜ ਤ੍ਰਿਖਾ ਕੇ ਨਿਵਾਰਨ ਤਾਂਈ। ਜਬ ਹੀ ਜਲ ਕੋ ਟਿੰਡ ਉਠਾਈ॥੭॥

ਟੇਢੀ ਹੋਏ ਡੁਲ੍ਹ ਗਈ ਸਾਗੀ । ਭੱਜੀ ਟਿੰਡ ਨ ਰਹਿਓ ਬਾਗੀ ।
ਹਸੇ ਸੰਤ ਇਉਂ ਜਬ ਹੀ ਪੇਖਾ । ਪੀਵੇ ਪਾਣੀ ਮਨੁ ਮੋਹਿ ਲੇਖਾ ॥੮॥
ਇਤਨੇ ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਇਓ। ਜਲ ਪਾਤਰ ਕੋ ਅਗ੍ਰ ਟਿਕਾਇਓ ।
ਫਤਹ ਬੁਲਾਇ ਬੰਦਨਾ ਧਾਰੀ । ਪੀਉ ਸੰਤ ਜਲ ਆਨੰਦ ਮਝਾਰੀ ॥੯॥
ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ਬਚਨ ਤਬ ਭਾਖਾ । ਕਿਆ ਇੱਛਾ ਮੋਹਿ ਕਹੁ ਅਭਿਲਾਖਾ।
ਸੁਣ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਦ ਗਦ ਬਾਨੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਖੈ ਤਬ ਮਤ ਲਪਟਾਨੀ॥੧੦॥
ਬੋਲ ਨ ਆਇਓ ਤਬੈ ਨਿਹਾਰਾ। ਆਤਮ ਆਨੰਦ ਕੀ ਪਿਖ ਰੁਚਵਾਰਾ।
ਸਰੂਪ ਅਕਾਲ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਲਾਲਸ। ਸਭ ਇੱਛਾ ਅਭਾਵ ਕੋ ਭਾਲਸ॥੧੧॥
ਸ੍ਵਾਸ ਜੋ [1]ਠੰਢੇ ਪ੍ਰੇਮ ਉਸਾਸਾ । ਰੰਗ [2]ਪੀਲਾ ਹੈ ਪੇਖ ਉਦਾਸਾ।
ਨੈਨੰ ਜਲ ਸੇ [3]ਤਰ ਦਿਖਵੰਤੇ । [4]ਥੋੜਾ ਬੋਲਨਿ ਤਬੈ ਕਰੰਤੇ ॥੧੨॥
[5]ਥੋੜਾ ਖਾਵਨ ਭੋਜਨ ਕੀਤਾ । [6]ਸੌਣਾ ਨਹ ਭਾਵਤ ਵਿਚ ਚੀਤਾ।
[7]ਬੇ ਸਬਰ ਤੇ [8]ਬੇ ਖਿਆਲਾ। ਆਸ਼ਕ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਅਸਟੰ ਭਾਲਾ ॥੧੩॥
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੋਲੇ ਬਾਨੀ । ਰਹੁ ਬੈਠੋ ਨਹ ਕਿਤੇ ਸਿਧਾਨੀ।
ਸੁਣ ਰਜਾਇ ਬੈਠੇ ਤਹ ਥਾਂਈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪ ਆਨੰਦ ਪਾਈ ॥੧੪॥
ਵਾਸ ਦੇਵ ਬਸਤੋ ਸਭ ਥਾਨਾਂ । ਹਰਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਗੀਤ ਚਿਤ ਮਾਨਾਂ।
ਗੋਬਿੰਦ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤਿ ਸਦ ਹੀ ਸੰਗਾ।ਰਾਮ ਰਮਤ ਫਿਰ ਜੂਨ ਨ ਭੰਗਾ।੧੫।
'ਵਾ' ਵਿਆਪਕ ਗਗਨ ਸਮਾਨਾ। 'ਹਿ' ਪ੍ਰਗਟ ਮਨ ਬਾਣੀ ਭਾਨਾ।
'ਗੁ' ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਭੂਮਾਂ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸੋਈ। 'ਰੂ' ਚੇਤਨ ਅਗਿਆਨੰ ਖੋਈ ॥੧੬॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਪਿਆਰਾ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਬਸੈ ਚਿਤ ਸਾਰਾ।
ਵਿਸਰੈ ਨਾਹੀ ਸਾਸ ਗਰਾਸਾ । ਕਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਰਾਸਾ ॥੧੭॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ । ਵਸੈ ਮੋ ਹਿਰਦੇ ਚਰਨ ਤੁਮਾਰੇ ।
ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਮ ਦਾਤ ਪ੍ਰਭੁ ਦੀਜੈ। ਹੋਇ ਠਾਢ ਮਾਂਗੋਂ ਪ੍ਰਸੀਜੈ ॥੧੮॥
ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਸੀਸ ਧਰ ਰਾਖਾ । ਸੇਵਕ ਕੀ ਪੂਰੋ ਅਭਿਲਾਖਾ।
ਸੰਤ ਚਲੇ ਆਗੇ ਕਛ ਥਿਰੇ । ਸਿਮਰਨ ਅਪਨੇ ਕੇ ਰਸ ਢਰੇ ॥੧੯॥

ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਾਈ। ਮਨੁ ਥਿਰ ਹੋਇ ਨਾਮ ਲਿਵਲਾਈ।
ਤਨ ਮਨ ਕੀ ਸਭ ਹੀ ਸੁਧ ਭੂਲੀ। ਦੇਸ ਕਾਲ ਤਨ ਹੰਤਾ ਡੂਲੀ॥੨੦॥
ਆਪਾ ਵਿਸਰੈ ਆਪ ਸੋ ਆਇ । ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਏਕੋ ਭਾਏ।
ਦਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤਬ ਨੈਨ ਨਿਹਾਰੇ। ਬੰਦਨ ਕੀਨੀ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ॥੨੧॥
ਦਸ ਦਿਸ ਮਾਂਹਿ ਜਿਮੀ ਅਸਮਾਨਾ । ਅਖੰਡ ਸਰੂਪ ਦਸੋ ਗੁਰ ਜਾਨਾ।
ਬਿਨ ਗੁਰ ਅਵਰ ਨ ਦੀਸਤ ਕੋਈ । ਏਕੰਕਾਰ ਜੋਤ ਅਵਲੋਈ ॥੨੨॥
ਹਰ ਥਾਂ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ । ਲੱਖਾਂ ਵਾਰ ਬੰਦਨਾਂ ਉਰ ਘਰ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਆਰਾ। ਦਸ ਸਰੂਪ ਕੇ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਾ ॥੨੩॥
ਉਸਤਤ ਕੋ ਤਬ ਬੋਲਤ ਭਇਓ। ਦੇਖ ਸਰੂਪ ਮਨ ਮੋਹਿਆ ਗਇਓ।
ਬਾਈ ਸਾਲ ਕੀ ਉਮਰ ਮਝਾਰਾ। ਪੋਹ ਸੁਦਿ ਸਪਤਮਿ ਤਬੈ ਦਿਹਾਰਾ॥੨੪॥
ਦੋਹਿਰਾ–ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ, ਸਤਿ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਰਲੰਭ ਅਸ, ਨਮੋ ਅਨੰਤ ਅਨੂਪ ॥੨੫॥

ਦੀਰਘ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ ॥

ਆਦਿ ਅਨਾਸੀ ਸੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ, ਰਵਿ ਸਸਿ ਭਾਸੀ ਏਕ ਤੁਯੰ।
ਨਹਿ ਤੁਹਿ ਤਾਤੰ ਨਹਿ ਪ੍ਰਭੁ ਮਾਤੰ, ਨਹਿ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤੰ ਜਨਮ ਮੁਯੰ।
ਅਨੁਭਵ ਰੂਪਾ ਅਜੈ ਅਨੂਪਾ, ਅਕ੍ਰੈ ਸਰੂਪਾ ਏਕ ਭਇਓ।
ਆਪੇ ਆਪਾ ਸਭ ਜਗ ਥਾਪਾ, ਈਸ ਬਿਆਪਾ ਜੀਵ ਕਇਓ ॥੨੬॥
ਦੇਵ ਅਦੇਵੰ ਨਾਰ ਨਰੇਵੰ, ਨਾਗੁ ਭਏਵੰ ਜੱਛ ਬਰੰ।
ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਵਿਸਨੰ ਰਾਮ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨੰ, ਸ਼ਿਵ ਔ *ਜਿਸਨੰ ਜੋਰ ਕਰੰ।
ਠਾਢੇ ਦਰਬਾਰਾ ਕਰੈ ਪੁਕਾਰਾ, ਅਨਿਕ ਜੁਹਾਰਾ ਕਰਤ ਬਿਨੈ।
ਨਹੀ ਨੈਕ ਲਖੰਤੇ ਨੇਤ ਕਹੰਤੇ, ਬੇਦ ਭਨੰਤੇ ਗੁਰੂ ਜਿਨੈ ॥੨੭॥
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੰ ਅਦਭੁਤ ਮਹਮੰ, ਤੇਜ ਅਗਹਿਅੰ ਸਤਿ ਸੁਯੰ।
ਨਾਨਕਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਜਗ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੀ, ਗੁਰ ਬਲਿਹਾਰੀ ਨਮੋ ਤੁਯੰ।

---

*ਇੰਦਰ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਆਪੇ ਅੰਗਦ ਥਾਪੇ, ਅਮਰ ਬਿਆਪੇ ਆਪ ਭਇਓ।
ਗੁਰ ਰਾਮ ਦਾਸੰ ਅਰਜਨ ਰਾਸੰ, ਗੁਰ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਗ੍ਰੰਥ ਜਇਓ ॥੨੮॥
ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਆਪੇ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜਾਪੇ, ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੰ।
ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਭੇਵਾ ਰੂਪ ਅਛੇਵਾ, ਮਹਿਮਾਂ ਦੇਵਾ ਗਾਤ ਪੂਰੰ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜਗਤ ਉਜਾਗਰ, ਸਭ ਕੇ ਕਾਦਰ ਗੁਰ ਏਕੰ।
ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਜੀ ਦੁਸ਼ਟ ਨਿਵਰ ਜੀ, ਸੁਰ ਨਰ ਅਰ ਜੀ ਧਰ ਟੇਕੰ।੨੯।
ਕੋਟ ਦਿਨੇਸੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪੁਜੇਸੰ, *ਬਿਜ ਨਿਸੇਸੰ ਤੇਜ ਦਯੋ।
ਤੇਰੋ ਪ੍ਰਕਾਸੰ ਜਗਤੰ ਭਾਸੰ, ਸੁੱਧ ਅਕਾਸੰ ਰੂਪ ਭਯੋ।
ਨਰ ਗਣ ਤਾਰੇ ਅਧਮ ਉਧਾਰੇ, ਖੁਦ ਨਿਰੰਕਾਰੇ ਚਿਤ ਪ੍ਰਭੂ।
ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆ ਸਫਲਾ ਕੀਆ, ਮਨ ਮੋਹਿ ਲੀਆ ਨਮੋ †ਬਿਭੂ ॥੩੦॥

ਕਬਿੱਤ–ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਜੀ ਦੱਸ ਗੁਰ ਪੇਖ ਏਕ, ਪਾਦ ਕੰਜ ਨੀਕੇ ਭੇਟ ਸੀਸ ਮੇ ਚੜ੍ਹਾਈਐ। ‡ਜਾਨੁ ਪ੍ਰਯੰਤ ਬਾਹਾਂ ਕੋਮਲ ()ਕਰੀ ਕੇ ਕਰ, ਜੰਘਾਂ ਤਾਈਂ ਪੇਖ ਕੇਲੇ ਟਿਕੇ ਇਕ ਥਾਈਐ । ਉਂਗਲੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਬਿਸਾਲ ਨਖ ਲਾਲ ਲਾਲ, ਹੀਰੇ ਖਾਨ ਧਰ ਵਿਚ ਲੁਕੀ ਸੁਕਚਾਈਐ। ਨਾਸਾਂ ਤਾਈਂ ਦੇਖ ਕਰ ਤੋਤੇ ਅਕੁਲਾਇ ਗਏ, ਦਾਂਤਨ ਕੀ ਛਬ ਪੇਖ ਬਿਜਲੀ ਡਰਾਈਐ ॥੩੧॥ ਕੇਸਾਂ ਤਾਈਂ ਦੇਖ ਕਰ ਨ੍ਹੇਰਾ ਗਿਆ ਪਹੁ ਫੁਟੀ, ਦਾੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਭੌਰ ਲੁਕੇ ਫੁਲ ਮਾਹੀਐ। ਮੁਖ ਤਾਂਈਂ ਤਕ ਕਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਉਦਾਸ ਭਇਓ, ਮਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ ਭਈ ਕਾਲਸ ਲਗਾਈਐ । ਪੇਖ ਭਰਵੱਟੇ ਸ਼ਿਵ ਧਨਖ ਦੁ ਟੂਕ ਹੂਆ, ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੋ ਦੇਖ ਕੌਲ ਮਿਚੇ ਅਕੁਲਾਈਐ । ਕੁਰੰਚ ਮਧ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਕੇ ਰੋਮ ਬਿਨ ਸਜ ਰਿਹਾ, ਗਲ ਵਿਚ ਚੋਲਾ ਸੋਹਣਾ ਨੀਵਾਂ ਹੀ ਸਜਾਈਐ ॥੩੨॥ ਗਾਤਰੇ ਖੜਗ ਦੁਇ ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਪੀਰੀ ਹੂੰਕੇ, ਕੰਧੇ []ਹਰਾ ਧਨਖ ਗਡੀਵ ਭੀ ਲਜਾਤ ਹੈ। ਕਰ ਵਿਚ ਤੀਰ ਸੋਹਣਾ ਚੁਟਕੀ ਸੇ ਫੇਰ

*ਬਿਜਲੀ। †ਵਿਆਪਕ। ‡ਗੋਡੇ। ()ਹਾਥੀ। []ਸਬਜ਼ ਰੰਗਾ।

ਰਹੇ, ਗਲ ਵਿਚ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਛਬ ਪਾਤ ਹੈ। ਰਾਮ ਜੰਗਾ ਢਾਲ ਸੋਹੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸਜਾਏ ਖੂਬ, ਕਟ ਮਧ ਕਮਰ ਕਸਾ ਜੋ ਬਖਿਆਤ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੜਾ ਕੇਸ ਕੰਘਾ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਪਾਈ, ਕਟ ਤਟ ਕਾਛ ਕਸੀ ਅਤੀ ਸੋਭਾ ਪਾਤ ਹੈ ॥੩੩॥ ਸੀਸ ਉਤੇ ਕਲਗੀ ਤੇ ਚੰਦ ਦਸਤਾਰ ਨੀਲੀ, ਤੋੜਾ ਮਣੀ ਆਦਕਾਂ ਦੀ ਲੱਗੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਤਖਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਦਸੋ ਇਕ ਰੂਪ ਗੁਰੂ, ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇਇ ਕਰ ਸੰਗਤਾਂ ਉਧਾਰ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਸਜਾਇ ਪੰਥ ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਵਿਚ ਫਿਰੇ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਕੋ ਜਪਾਇ ਨਵ ਖੰਡ ਤਾਰ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਬਣਾਇ ਦੀਨ ਲੰਗਰ ਭੀ ਇਕ ਕੀਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਾਂਧ ਸੋਹੇ ਦਰਬਾਰ ਹੈ ॥੩੪॥ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਜ ਕਰ ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਏ ਪ੍ਰਭੁ, ਰੰਕ ਰਾਜੇ ਕਰ ਦਏ ਕਰੁਣਾ ਕੋ ਧਾਰ ਹੈ। ਗੁੰਗੇ ਬੋਲੇ ਕੁਸ਼ਟੀ ਉਧਾਰੇ ਰੋਗੀ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ, ਪੰਡਤਿ ਹਰਾਇ ਜੰਞੂ ਦੀਆ ਪੈਰੀ ਡਾਰ ਹੈ। ਹਿੰਦ ਕੋ ਧਰਮ ਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਪੇਖਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭ, ਸੀਸ ਵਾਰ ਦੀਆ ਲੀਆ ਦੇਸ ਕੋ ਉਬਾਰ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ ਦੀਆ ਸੂਰਬੀਰ ਬਾਣਾ ਧਰ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਕੀਆ ਗਿਆਨ ਦੀਆ ਸਾਰ ਹੈ ॥੩੫॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਕਰ ਬੰਦਨ ਗਦ ਗਦ ਭਇਓ, ਮਨ ਤਨ ਦੀਆ ਬਾਰ।
ਸੇਸ ਸਾਰਦਾ ਥਕਤ ਰਹੈ, ਜਸ ਕੋ ਨਾਹੀਂ ਪਾਰ ॥੩੬॥
ਦਸ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ, ਦੇਤ ਭਏ ਵਰ ਦਾਨ।
ਭਗਤਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਖਸ਼ਿਆ, ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਭਗਵਾਨ ॥੩੭॥

– ਚੌਪਈ –

ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਜੀ ਨਾਮੁ ਸੋ ਦੀਆ । ਹੋਇ ਅਨੰਦ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਲੀਆ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਅਜਰੰ ਕੋ ਜਰਨਾਂ। ਚਰਨੀ ਪੈ ਲੀਨੀ ਗੁਰ ਸਰਨਾਂ ॥੩੮॥
ਅਮਰ ਦੇਵ ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਦਾਨਾਂ । ਦੀਨੋ ਦਾਸ ਜਾਨ ਮਿਹਰਬਾਨਾਂ।
ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਦੇਹ *ਮਸਕੀਨੀ। ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਗ ਮਨ ਲੀਨੀ।੩੯।

*ਗਰੀਬੀ।

ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਬਾਨੀ ਰਸ ਸ਼ਾਂਤੀ । ਬਖਸ਼ੀ ਦਾਤ ਗਯਾਨ ਸੁਖ ਬਾਤੀ ।
ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਬਖਸ਼ਿਓ ਦਾਨਾ। ਬੀਰ ਰਸ ਨਿਤਨੇਮੁ ਮਨੁ ਮਾਨਾ।੪੦।
ਗੁਰ ਹਰਿ ਰਾਇ ਅਦਬ ਗੁਰਬਾਣੀ । ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਸਿੱਖੀ ਮਨੁ ਭਾਣੀ ।
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਕਤ ਮਨੁ ਜਾਗਾ। ਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿੜ ਦੀਓ ਬੈਰਾਗਾ॥੪੧॥
ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ । ਭਾਣਾ ਮੰਨਨਿ ਦਾਤ ਦਇਆਲਾ ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਰੂਪਾ । ਸੁਯੰ ਅਨੁਭਵ ਅਨੰਦ ਅਨੂਪਾ ॥੪੨॥
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਉਚਾਰਾ । ਖਾਲਸਾ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਸਵਾਰਾ ।
ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਅਜਰ ਸੋ ਜਰਨਾਂ । ਸਿੱਖੀ ਮਸਕੀਨੀ ਮਨੁ ਭਰਨਾਂ ॥੪੩॥
ਬਾਣੀ ਰਸ ਸੂਰਮਤਾ ਰਸ ਕੋ । ਪ੍ਰੇਮ ਗਿਆਨ ਬੈਰਾਗ ਪ੍ਰਸ ਕੋ ।
ਅਨੁਭਵ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਸੋ ਭਇਓ। ਦਸ ਸਤਿਗੁਰ ਬਰਦਾਨ ਸੋ ਦਇਓ ॥
ਦਸ ਦਿਸ ਮੇ ਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਰੇ । ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰ ਕੇ ਮਨੁ ਮਗਨੇਰੇ ।
ਸਵਾ ਪਹਰ ਅਸ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਯਾ । ਅਨਦ ਸਰੂਪ ਦਸ ਦਿਸ ਪ੍ਰਗਟਾਯਾ ॥
ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੰਦਨ ਕੋ ਗਾਈ । ਲਾਲ ਸੋ ਚੇਹਰਾ ਭਇਓ ਤਦਾਈ ।
ਸੁੰਨ ਰੂਪ ਭਏ ਆਇ ਨ ਬਾਨੀ । ਜਹ ਤਹ ਦੀਸੈ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨੀ ॥੪੬॥
ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਪਿਆਰੇ ਕੋ ਜਾਨਾ । ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਅਸ ਵਾਕ ਬਖਾਨਾ ।
ਜਬ ਹੋਵੈ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਚਾਹਾ । ਤਬ ਆਵੈ ਤੁਮਰੇ ਹੀ ਪਾਹਾ ॥੪੭॥
ਜਿਸ ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ । ਚਾਹੇ ਹਮਰਾ ਕਰਾਇ ਦੀਦਾਰੇ ।
ਤਾਂ ਕੋ ਹਮ ਦਰਸ਼ਨ ਤਬ ਦੈ ਹੈਂ । ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਵਸ ਸਦੈਂ ਹੈ ॥੪੮॥
ਪਰ ਹਮਰੋ ਜੋ ਰੂਪ ਅਖੰਡਾ । ਗੁਰਤਾ ਮਾਲਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡਾ ।
ਸਭਿ ਕੋ ਆਪ ਉਧਾਰਨਿ ਹਾਰਾ । ਸ਼ਾਂਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਭਰਮ ਨਿਵਾਰਾ ॥੪੯॥
ਏਕਤਾ ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਕਰਹੀ । ਬੰਧਨ ਕਾਟ ਪਰਮ ਪਦ ਵਰ ਹੀ ।
ਭਗਤਿ ਸੰਗ ਹਰਿ ਏਕ ਦੀਦਾਰਾ । ਸੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਰੂਪ ਹੈ ਧਾਰਾ ॥੫੦॥
ਜਹ ਸ਼ੰਕਾ ਕੋ ਨਿਵਾਰਨ ਚਾਹੇ । ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਹੇ ।
ਸਭ ਸੰਸੈ ਜੜ ਦ੍ਵੈਤ ਬਿਨਾਸੈ । ਅਦ੍ਵੈਤਾ ਨੰਦ ਸਹਜ ਪ੍ਰਕਾਸੈ ॥੫੧॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਭ ਤੇ । ਓਅੰਕਾਰ ਕੀ ਆਦਿ ਸੁ ਲਭਤੇ ।
ਇਕ ਮਨੁ ਹੋਇ ਕੈ ਸਦਾ ਕਮਾਵੇ। ਅਸਲੀ ਦਰਸ਼ਨ ਆਤਮ ਪਾਵੇ॥੫੨॥
ਭੇਦ ਨਾਸ ਹ੍ਵੈ ਭਗਤੀ ਤੇ ਜਬ । ਏਕ ਅਕਾਲ ਬਿਆਪਕ ਹੈ ਤਬ ।
ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ ਰੂਪ ਹਮਾਰਾ । ਤਾਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਸਦਾ ਬਿਚਾਰਾ ॥੫੩॥
ਆਏ ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤਬ ਹੀ । ਪੇਖ ਦਸ਼ਾ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਫਬ ਹੀ ।
ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਈ । ਭੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਅਧਕਾਈ ॥੫੪॥
ਮਸਤਕ ਪਰ ਅਪਨਾ ਕਰ ਰਾਖਾ । ਮਿਲੇ ਮੋਹਿ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਿਲਾਖਾ ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਿਸਮੈ ਹੋਇ । ਸੁਧ ਦੇਸ ਅਰ ਕਾਲ ਕੀ ਖੋਇ॥੫੫॥
ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਥ ਦੋਇ ਨੈਨ ਭਰੰਤੇ । ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਦੇਵ ਭਨੰਤੇ ।
ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਆਖੰਡਿ ਸਰੂਪਾ । ਮਨੁ ਤਨੁ ਬਾਣੀ ਰੰਗ ਅਨੂਪਾ ॥੫੬॥
ਦਸ ਗੁਰ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਸੋ ਭਏ । ਬਿਸਮੈ ਰੰਗ ਸੇਵਕ ਨਿਜ ਕਏ ।
ਸ਼ਬਦ ਸੰਗ ਮਨੁ ਤਨੁ ਪਰਚਾਇਓ । ਜਿਸ ਕਰੁਣਾ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਓ ॥
ਹੁਕਮ ਬੂਝ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੋ ਮਾਨਾ । ਅਨਹਦ ਚੇਤਨ ਅਨਦ ਮਹਾਨਾ ।
ਊਚੇ ਬੋਲਤ ਨਹੀਂ ਸੋ ਤਬ ਹੀ । ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਭੀਨੇ ਮਨ ਜਬ ਹੀ ॥੫੮॥
ਨ੍ਯਾਰਾ ਭਇਓ ਤਬੈ ਉਠ ਚਾਲੇ । ਗੁਰੂ ਆਸਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲੇ ।
ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਆਏ ਤਤਕਾਲਾ । ਆਗੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧੁਨ ਵਾਲਾ ॥੫੯॥
ਕਰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਊਚ ਵਡੇਰੀ । ਸੁਣ ਪ੍ਰਸੰਨ ਆਏ ਕਰ ਡੇਰੀ ।
ਸਭ ਸੰਗਤ ਕੋ ਫਤਹ ਬੁਲਾਈ । ਧਾਇ ਸੰਗਤਾਂ ਗ੍ਰੀਬ ਨਿਵਾਈ ॥੬੦॥
ਜੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਓ ਇਨ ਤਾਂਈ । ਨਹੀਂ ਕਿਸੀ ਕੇ ਸਾਥ ਅਲਾਈ ।
ਅਜਰ ਰਾਖਿਓ ਅਨਦ ਛਪਾਈ । ਨਹ ਕਾਹੂੰ ਕੋ ਸ਼ਕਤ ਦਿਖਾਈ ॥੬੧॥
ਰਹਿ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧਿਕ ਸੁਖ ਲੀਆ । ਕਾਹੂੰ ਸੋ ਨ ਜਤਾਵਨ ਕੀਆ ।
ਗੁਰ ਪੁਰਬ ਗੁਰ ਦਸਮ ਪਿਆਰੇ । ਰਾਤੀ ਜਾਗੇ ਕੀਰਤਨ ਸਾਰੇ ॥੬੨॥
ਪਾਠ ਆਖੰਡ ਕੋ ਭੋਗ ਸੋ ਪਾਇਓ । ਬਹੁਤ ਤਿਹਾਵਲ ਸਭਨਿ ਵਰਤਾਇਓ ।
ਗੁਰ ਉਪਕਾਰ ਸੁਨਾਇ ਸੰਤਾਂ । ਲੰਗਰ ਚਲਾਇਓ ਸਰਬ ਛਕੰਤਾ ॥੬੩॥

ਲਾਇ ਪੰਗਤਾਂ ਭੋਜਨ ਦੀਆ । ਛਕ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਸਭ ਹੂ ਰਸ ਲੀਆ ।
ਵਡੇ ਭਾਗ ਗੁਰਪੁਰਬ ਇਹ ਆਇਓ। ਦਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਓ॥
ਫੇਰ ਨਿੱਤ ਨੇਮੰ ਮੇਂ ਜੁਰੇ । ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁ ਕਰੇ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਬਿਸਾਲਾ।੬੫।
ਜੋ ਇਨ ਘਾਲ ਕਰੀ ਹੈ ਸਾਰੀ । ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋ ਦੀਨੀ ਵਾਰੀ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸਮੇਤਾ । ਦੀਨੀ ਦਾਤ ਵਿਦਯਾ ਹੇਤਾ ॥੬੬॥
ਨੌ ਨਿਧ ਰਿੱਧ ਸਿੱਧ ਹੈ ਜੇਤੀ । ਸਭ ਤਾਬਿਆ ਹੈ ਦੀਨੀ ਤੇਤੀ।
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਭ ਸ਼ਕਤਿ ਸਮੇਤਾ। ਦੀਓ ਅਪਨੇ ਰਿਦੇ ਨਿਕੇਤਾ॥੬੭॥
ਸਭ ਅਚਰਜ ਪੇਖਤਿ ਨਰ ਨਾਰੀ। ਕਿਆ ਇਨ ਕੀ ਗਤ ਲਖੀ ਨਿਆਰੀ।
ਨਵਾਂ ਸਿੰਘ ਇਕ ਆਇਓ ਏਹੀ। ਗੁਰ ਜੀ ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਹੈ ਸਨੇਹੀ॥੬੮॥
ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਪਤਾ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹਤਾ।
ਗੁਰ ਜੀ ਨਾਮੁ ਧਰਿਓ ਸੁਣ ਸੰਤਾ। ਸਭਹੀ ਲੋਗ ਆਖੈ ਬੁਧ ਵੰਤਾ॥੬੯॥
ਜ਼ਿਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਸਭ ਗੁਰ ਜੀ ਭਾਖੈ । ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਮੁ ਕੋਈ ਕੋਈ ਲਾਖੈ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਸੇਵ ਬਿਖੇ ਮੇ ਲਾਇਓ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਮਿਟਾਇਓ।
ਏਕ ਪਾਠ ਆਖੰਡ ਕਰਾਵਾ । ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਸੱਦ ਬੁਲਾਵਾ।
ਆਸਾ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨ ਗਾਵਾ । ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਭੋਗ ਸੋ ਪਾਵਾ ॥੭੧॥
ਸਭ ਸੰਗਤ ਬੈਠੀ ਮੁਦ ਪਾਈ । ਤਾਬਿਆ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿਠਾਈ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਅਭਿਲਾਖਾ। ਸਭ ਕੋ ਹਾਥ ਜੋਰ ਬਚ ਭਾਖਾ ॥੭੨॥
ਮੈਂ ਬਹੁ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਣੀ । ਅਬ ਨਹ ਹੋਵੈ ਸੇਵ ਸੁਜਾਣੀ।
ਬਿਰਧ ਵੇਸ ਤਨ ਆਯੂ ਵਿਹਾਈ। ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮੋਹਿ ਮਨੁ ਭਾਈ।੭੩।
ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਜੋ ਭਗਤਿ ਵੈਰਾਗਾ । ਜੋਗ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰੇਮੁ ਮਨੁ ਜਾਗਾ।
ਇਹ ਗੁਣ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਝਾਰੀ। ਗੁਰ ਭਗਤੀ ਸੇਵਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥੭੪॥
ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਧੀਰਜ ਧਾਰੀ । ਨਾਮ ਗਰੀਬੀ ਸਭ ਸੁਖ ਵਾਰੀ।
ਤਾਂਤੇ ਇਨਕੋ ਸੌਂਪੀ ਸੇਵਾ । ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਵੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦੇਵਾ ॥੭੫॥

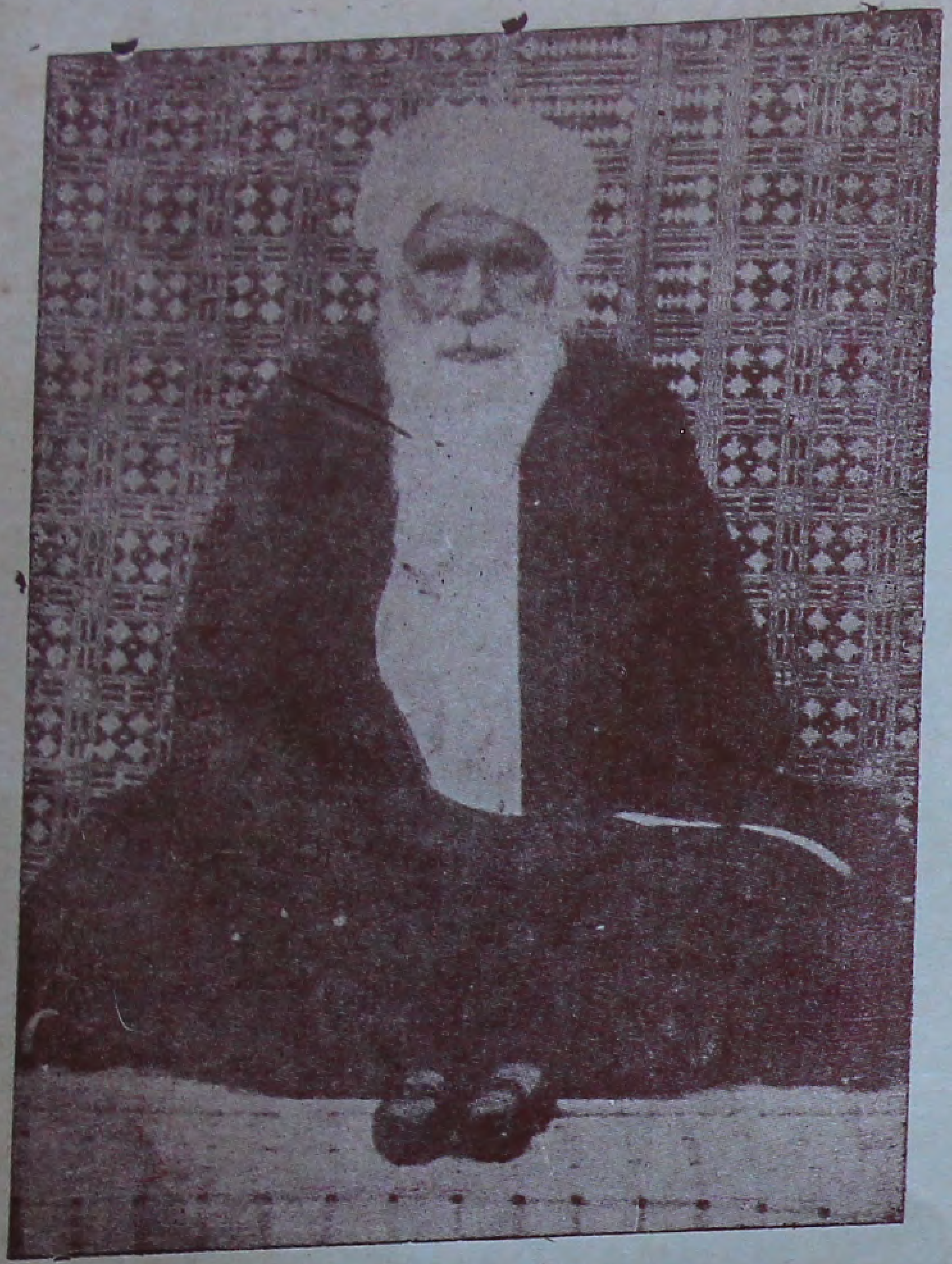

ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਚਿਤ੍ਰ

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਗਿਦੜ ਵਿੰਡੀ, ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਪਾਸ ਸ: ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਦੇਵਾਂ ਜੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ੭ ਮਘਰ ੧੯੩੧ ਬਿ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਮੁਰਾਲੇ ਆਕੇ ਬੇਅੰਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ੧੩ ਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਇਕੋਤ੍ਰ ਸੌ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਏ। ਆਪ ਜੀ ਤਪ, ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰਮਾਨ ਮੂਰਤੀ ਸਨ, ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ, ਸਾਧੂ ਸੁਭਾ ਤੇ ਗੁਰ-ਸਿਖੀ ਦਾ ਇਕ ਨਮੂਨਾ ਸਨ।

੨੦੦੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਮਾਘ ੨੬, ਮਾਘ ਸੁਦੀ ਛਟ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਡੇਰੇ ਠਟੇ (ਦੁਆਬੇ) ਵਿਚ ਸਰੀਰ ਤਿਆ-ਗਿਆ।

***

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਮਹੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲੇ

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ੧੯੮੨ ਸੰਨ ਕਤਕ ਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਂਦ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੂਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਖੋੜੀ ਪਿਤਾ ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਹੋਇਆ।

ਸੰਤ ਵਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੌਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁਰਾਲੇ ਦੇ ਮਹੰਤ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਇਸੇਤਰਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ੩-੬-੫੦ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ੬੮ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬੇਗੋਵਾਲ ਪਿੰਡ (ਜ਼ਿਲਾ ਕਪੂਰਥਲਾ) ਵਿਖੇ ਗੁਰਪੁਰੀ ਪਧਾਰੇ।

***

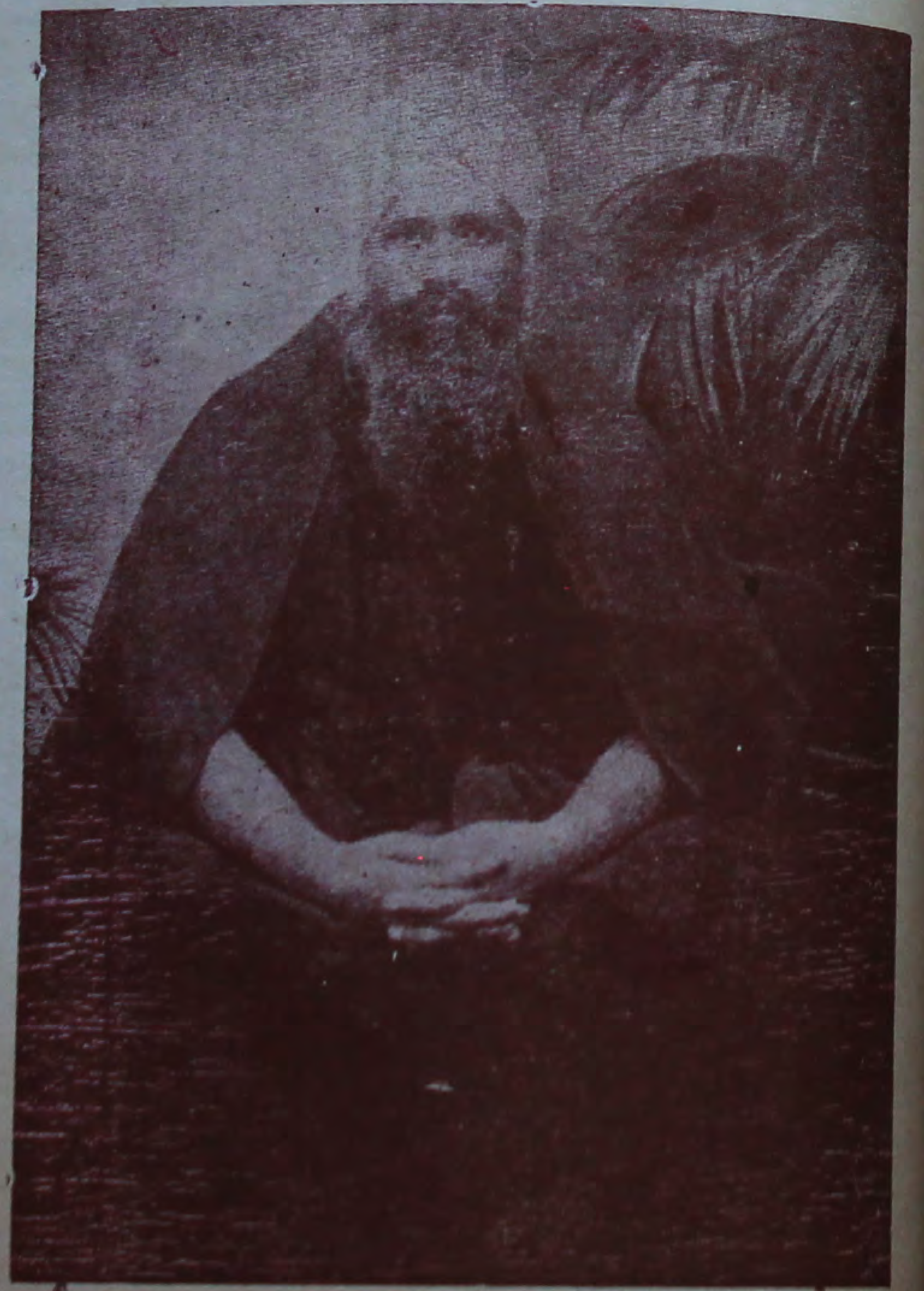

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਦੇਵੈ ਸਭ ਤਾਂਈਂ। ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਯਾ ਦਾਨ ਕਰਾਈ।
ਇਨ ਸਮਾਨ ਨਹ ਮਿਲਿਓ ਮੋਹੀ। ਇਹ ਇਕ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਸੋਹੀ।੭੬॥
ਤਾਂ ਤੇ ਮੈ ਅਪਨੀ ਸਭ ਕਾਰਾ। ਸੌਂਪ ਦਈ ਇਨ ਕੋ ਕਰ ਪਿਆਰਾ।
ਜੋ ਮੈ ਤਪ ਜਪੁ ਸੰਜਮ ਨੇਮਾਂ। ਇਨਕੋ ਦੀਓ ਸਹਿਤ ਸੋ ਛੇਮਾਂ।੭੭॥
ਜੋ ਹਮਰੇ ਹੈ ਰਿਧ ਸਿਧ ਪਾਸਾ। ਸਭ ਭੇਟਾ ਇਨ ਕੀ ਕਰ ਰਾਸਾ।
ਐਸੀ ਬਸਤ ਨ ਕੋਊ ਰਾਖੀ। ਜੋ ਇਨਕੋ ਨਹ ਦੇਵੇ ਲਾਖੀ ॥੭੮॥
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ। ਇਨ ਕੇ ਪਰੇ ਨ ਕੋ ਵਧ ਜਾਣੀ।
ਸੋ ਹਮ ਦਈ ਸੌਂਪ ਇਨ ਤਾਈਂ। ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਾਈ।੭੯॥
ਇਉਂ ਕਹਿ ਧਰਨੀ ਮਸਤਕ ਧਰਿਓ। ਸਿਰੋਪਾਉ ਭਗਤੀ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿਓ।
ਸਭ ਸੰਗਤ ਜੈ ਕਾਰ ਉਚਾਰਾ। ਜੋਗ ਇਹੈ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰਾ॥੮੦॥
ਧੰਨ ਵਣਜਾਰਾ ਇਹ ਜਗ ਭਇਓ। ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਸੌਂਪ ਜਿਸ ਦਇਓ।
ਕਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਹੋਈ। ਭੋਗ ਪਰਿਓ ਮਨੁ ਆਨੰਦ ਹੋਈ ॥੮੧॥
ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਇਓ। ਫੇਰ ਭੰਡਾਰਾ ਸਭ ਛਕਵਾਇਓ।
ਭੋਜਨ ਪਾਇ ਸੰਗਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਈ। ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੈ ਜੈ ਗਾਈ॥੮੨॥
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਰੀ ਤਿਆਰੀ। ਪਰਲੋਕ ਜਾਣ ਕੀ ਇੱਛਾ ਧਾਰੀ।
ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਤ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹਾਇਓ। ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਰਬ ਉਤਰਾਇਓ॥
ਡਾਕਟਰ ਲੀਆ ਬੋਲ ਸੋ ਤਬ ਹੀ। ਨਬਜ਼ ਦਿਖਾਈ ਅਪਣੀ ਸਬ ਹੀ।
ਬਾਲਕ ਸਮ ਨਿਰੋਗ ਤਬ ਦੇਹਾ। ਕਹਿਓ ਇਸੀ ਹਿਤ ਭਜਨ ਕਰੇਹਾ॥
ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਗਤਿ ਪਾਇ ਸੁਖਾਰੀ। ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਵੈ ਦੇਹ ਕੋ ਭਾਰੀ।
ਗਜਾਨ ਵਾਨ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤੂ ਨਾਹੀ। ਅਗਿਆਨੀ ਸਮ ਦੁਖ ਨ ਪਾਹੀ।॥੮੫॥
ਇਉਂ ਕਹਿ ਪਾਠ ਆਖੰਡ ਰਖਾਇਓ। ਦੋਇ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤੀਜਾ ਆਇਓ।
ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਥਾ ਕਰਾਈ। ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪਾਗ ਬੰਧਾਈ ॥੮੬॥
ਦੀਨ ਮਹੰਤੀ ਗੁਰੂ ਦੁਵਾਰਾ। ਮੁਰਾਲੇ ਮੇ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਕੀ ਉਮਰ ਸੁ ਬਾਲਾ। ਲੋਕ ਕਹੈ ਕਿਵ ਗੀਤ ਸੰਭਾਲਾ।੮੭॥

ਸੰਤਾਂ ਕਹਾ ਇਹ ਬਾਲ ਨ ਜਾਨੋ । ਜਤੀ ਸਤੀ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਮਹਾਨੋ ।
ਲਖਾਂ ਗਿਣਤੀ ਮਾਇਆ ਆਵੈ । ਜਗਤ ਨਿਵੈ ਸਭ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ ॥੮੮॥
ਮਾਇਆ ਹੋਇ ਅਤੁਟ ਇਨ ਪਾਸਾ । ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਵਾਸਾ ।
ਕੀਰਤਨ ਕਰੈ ਕੋਕਲ ਧੁਨਿਵਾਰਾ । ਸਭ ਮੋਹੈ ਜੋ ਕਰੈ ਦੀਦਾਰਾ ॥੮੯॥
ਨਿਹ ਕਲੰਕ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹੈ । ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਆਦਰ ਬਹੁ ਪਾਹੈ ।
ਸਿੰਘਨ ਮੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਮਾਹੀ । ਹੋਵੈ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖ ਬਹੁ ਪਾਹੀ ॥੯੦॥
ਕੌਮ ਲੁਬਾਣੇ ਵਿਚ ਪਰਧਾਨਾ । ਗੁਰਮਤਿ ਕਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਹਾਨਾ ।
ਸਕੂਲ ਬਣਾਵੈ ਵਿਦਯਾ ਹੇਤਾ । ਇਉਂ ਉਪਕਾਰ ਕਰੈ ਸੁਖ ਸੇਤਾ ॥੯੧॥
ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਵ੍ਰਿਕਤੀ ਦੀਨੀ । ਸੰਤਾਂ ਕੋ ਬਿਚਰਨ ਮਤਿ ਭੀਨੀ ।
ਬਹੁ ਭਜਨ ਮੇ ਚਿਤ ਰੰਗਾਇਆ । ਮਾਇਆ ਮਾਂਹਿ ਅਲੇਪ ਰਹਾਇਆ ॥੯੨॥
ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਬਹੁਤ ਕਰਵਾਵੈ । ਰਹੇ ਇਕਾਂਤ ਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ।
ਉਦਮ ਸਿਮਰਨ ਆਠੋ ਜਾਮਾਂ । ਚਾਉ ਬਹੁਤ ਗੁਰ ਧਰਮ ਬਿਰਾਮਾਂ ॥੯੩॥
ਮਹੰਤੀ ਲਈ ਨ ਇਨ ਕਰ ਚਾਹਾ । ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਬਾਹਾ ।
ਚਕਰ ਵਰਤੀ ਰਹੈ ਸੁਖ ਪਾਵਾ । ਡੇਰੇ ਦਾਰ ਨ ਬਣਨਾ ਭਾਵਾ ॥੯੪॥
ਜਿਵ ਆਗਯਾ ਇਨ ਸਿਰ ਪਰ ਮਾਨੀ । ਤਾਂ ਤੇ ਰਹੇ ਦਾਸ ਨਿਰਮਾਨੀ ।
ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਾ ਭੋਗ ਸੁ ਪੜ੍ਹਤੇ । ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਚਖੰਡ ਚੜ੍ਹਤੇ ॥੯੫॥
ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਰਤਨ ਕੋ ਗਾਇਓ । ਤਨ ਸਸਕਾਰ ਤੁਰਤ ਕਰਵਾਇਓ ।
ਪਾਠ ਰਖਾਇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਇਓ । ਆਸਾਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਲਾਇਓ ॥੯੬॥
ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਕਰ ਪਾਠ ਅਖੰਡਾ । ਜੱਗ ਕਰਿਓ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਵੰਡਾ ।
ਸਭ ਸਾਧੂ ਛਕ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ । ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਥਾਨ ਸਿਧਾਏ ॥੯੭॥
ਜਸ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਗਾਈ । ਧੰਨ ਧੰਨ ਤਿਨ ਕੀ ਜੋ ਕਮਾਈ ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਏ ਸਮਾਈ । ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦਾਸੀ ਆਈ ॥੯੮॥
ਕਿਸਹੂੰ ਸੰਗ ਨ ਬੋਲੈ ਬਾਨੀ । ਭੋਜਨ ਖਾਤ ਨ ਪੀਵੈ ਪਾਨੀ ।
ਚੌਦਾਂ ਮਹੀਨੇ ਮੇਲ ਰਹਿਓ ਹੈ । ਅਜ ਬਿਛੜਨ ਕੋ ਸਮੋਂ ਭਇਓ ਹੈ ॥੯੯॥

ਜਿਨ ਜਾਤਾ ਸੋ ਤਿਸਹੀ ਜੇਹਾ ॥ ਭੇਦ ਨ ਜਾਣਹੁ ਮਾਨਸ ਦੇਹਾ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸ਼ਾਂਤ-ਚਿਤ ਮਹਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਵਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲੇ

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਬੋਹਥ ਪਿੰਡ, (ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ) ਵਿਖੇ ਅਰੋੜ ਵੰਸੀ ਲਾਲ ਦੇਵ ਪਿ[illegible] ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਰਤਨਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕੁਖੋਂ ੧੯੦੯ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਚੇਤਰ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਐਤਵਾਰ[illegible] ਅਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹੋਇਆ।

ਆਪ ਬੜੇ ਨਿਰਮਾਨ ਚਿਤ ਪੂਰਨ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਤੇ ਸੰਤ ਸੇਵੀ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਰਬਾ[illegible] ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਪ੍ਰਉਪਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ੧੯੬੨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ੧੫ ਮਾਘ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ੫੩ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮ[illegible] ਵਿਚ ਹੀ ਸਚਖੰਡ ਜਾ ਵਿਰਾਜੇ।

ਬਹੁ ਦੁਖ ਮਾਨਾ ਸੰਤਿ ਪਿਛਾਰੀ। ਮਨ ਉਦਾਸ ਹੋ ਮਰਨ ਚਿਤਾਰੀ।
ਸੰਤ ਆਪਣੇ ਧਾਮ ਸਿਧਾਏ। ਚਿੰਤਾ ਜੋਗ ਨ ਇਹ ਲਖ ਪਾਏ ॥੧੦੦॥
ਗਯਾਨ ਵਾਨ ਹੋਤੇ ਬਿਨ ਸੋਕਾ। ਤਾਂ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਬਿਨ ਰੋਕਾ।
ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ। ਸੋ ਸਮਝਾਵਤ ਬਚਨ ਬਖਾਣੇ।੧੦੧।
ਤਊ ਨ ਧੀਰਜ ਖਿਨ ਪਲ ਆਵੈ। ਨੈਨੀ ਜਲ ਪਰਵਾਹ ਬਹਾਵੈ।
ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਕੋ ਬਾਸੀ। ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਖਾਸੀ ॥੧੦੨॥
ਸੋ ਤਬ ਆਨ ਲਗਿਓ ਸਮਝਾਵਨ। ਮਨੁ ਕੋ ਧੀਰਜ ਕਰੈ ਸੁਨਾਵਨ ॥
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਨੈ ਅਲਾਈ। ਬਾਬਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਣ ਭਾਈ।੧੦੩।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਗਾਥਾ। ਕਹੋ ਆਦਿ ਤੇ ਹਮਰੇ ਸਾਥਾ।
ਇਉਂ ਮਨੁ ਮੇਂ ਕਛੁ ਧੀਰਜ ਆਵੈ। ਸੁਣ ਕੇ ਜੀਵਨ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਵੈ।੧੦੪।
ਤਬ ਜੈ ਸਿੰਘ ਸੁਣਾਵਨ ਲਾਗਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਤ ਜੀ ਲਿਵ ਮੇ ਲਾਗਾ।
ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇ ਤਬੈ ਮਹਾਨਾ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਨਤ ਸੁਜਾਨਾ।੧੦੫।
ਸਰਬ ਕਥਾ ਸੰਛੇਪ ਸੁਨਾਊਂ। ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਮੁਖ ਗਾਊਂ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਆਰੇ। ਸਿਖੀ ਪੰਥ ਮੇ ਚਲਣੇ ਹਾਰੇ ॥੧੦੬॥
ਦੋਹਿਰਾ–ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਜੀ, ਭਵਜਲ ਤਾਰਨਹਾਰ।
ਦਰਸ਼ਨ ਮੋਕੋ ਦੀਜੀਐ, ਆਠ ਪਹਿਰ ਚਿਤ ਧਾਰ ॥੧੦੭॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਤ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਅਠਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੮॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਸੀ ਕਾ ਜੀਵਨ ਕਥਨੰ

ਦੋਹਿਰਾ–ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੁ, ਸਿੱਖਨ ਸਦਾ ਸਹਾਇ।
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਹਉਮੈ ਹਰੇ, ਮੋ ਕੋ ਲੇਹੁ ਬਚਾਇ ॥੧॥

– ਚੌਪਈ –

ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਥਾਨਾ। ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਸਿੱਖ ਰਜਧਾਨਾ।
ਬੇਹੜ ਬੋਧ ਪਿੰਡ ਕੋ ਨਾਮਾ। ਖਤ੍ਰੀ ਬੰਸ ਅਰੋੜਾ ਧਾਮਾ ॥੨॥
ਮਾਈ ਰਤਨਾਂ ਦੇਵੀ ਨਾਮੂੰ। ਲਾਲ ਦੇਵ ਹੈ ਪਿਤ ਅਭਿਰਾਮੂ।
ਆਗੇ ਹੋਏ ਪੁੱਤਰ ਦੋਏ। ਰਾਮਾ ਕਾਹਨਾ ਨਾਮੁ ਰਖੋਏ ॥੩॥
ਬਣਜ ਬਿਉਪਾਰ ਮੇ ਨਿਪੁਨੰ ਸੋਈ। ਕਿਰਤ ਕਰੈ ਸਤਿਸੰਗ ਮਿਲੋਈ।
ਸੰਮਤ ਉੱਨੀ ਸੌ ਨੌ ਗਾਇਆ। ਚੇਤਰ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ ਬਿਕਰਮੀ ਆਇਆ ॥੪॥
ਐਤਵਾਰ ਦਿਨ ਆਧੀ ਰਾਤੀ। ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਕੀ ਭਗਤੀ ਜਾਤੀ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਿਖ ਸਹਿਜਾ ਧਾਰੀ। ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੈ ਪਰੀਤੀ ਭਾਰੀ ॥੫॥
ਧਰਮ ਕਿਰਤ ਕਰ ਸੰਤਨਿ ਸੇਵੈ। ਪਤਿਬ੍ਰਤਿ ਸਤਿਬ੍ਰਤਿ ਧਰਮੁ ਰਖੇਵੈ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚਾਹਿਤੇ ਪੂਤਾ। ਹਰਿ ਕੋ ਸੰਤ ਹੋਇ ਅਵਧੂਤਾ ॥੬॥
ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਸਾ ਤਿਨਕੀ ਪੂਰੀ। ਜਨਮਿਓ ਬਾਲਕ ਗੁਣ ਭਰਪੂਰੀ।
ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਜਾ ਨਾਮ ਰਖਾਨਾ। ਸੰਸਕਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਖ ਪਾਨਾ ॥੭॥
ਬਿਸ਼ਨ ਸਮਾਨ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਾਮੂ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਰਾਖਿਓ ਅਭਿਰਾਮੂ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਆਗੇ ਪਾਇਓ। ਕਰ ਅਰਦਾਸਿ ਦੇਗ ਵਰਤਾਇਓ ॥੮॥
ਦਾਨ ਦੀਓ ਮਾਤਾ ਪਿਤ ਭਾਰੀ। ਜੈ ਜੈ ਉਚਰੈ ਸਭ ਨਰ ਨਾਰੀ।
ਮਾਤਾ ਗੋਦ ਵਿਖੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ। ਦੂਧ ਚੁੰਘਾਇ ਪਰੀਤੀ ਧਾਰੇ ॥੯॥
ਸਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮੁਖ ਰਹੈ ਦਇਆਲਾ। ਬਾਲ ਸਰੀਰ ਬਰਧਤਿ ਸੁਖ ਨਾਲਾ।
ਸਾਤ ਬਰਖ ਉਮਰਾ ਜਬ ਭਈ। ਬਾਹਰ ਬਿਚਰੈ ਘਰ ਨਹੀ ਅਈ ॥੧੦॥
ਪਿਖ ਪਿਤ ਨੈ ਬਹੁਤਾ ਸਮਝਾਇਓ। ਘਰ ਰਹਣਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ਨ ਭਾਇਓ।
ਪਿਤਾ ਬਕਰੀਆਂ ਖ੍ਰੀਦ ਕੇ ਲੇਈ। ਆਗੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਦੇਈ ॥੧੧॥
ਚਾਰੋ ਇਨਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਈ। ਪਿਤ ਲੇ ਆਗਜਾ ਆਣ ਚਰਾਈ।
ਭੈ ਮਨੁ ਕਾਲ ਕੋ ਅੰਤਰ ਜਾਗਾ। ਕਬ ਮਾਰੈ ਨਹ ਢਿਲਮ ਸੋ ਲਾਗਾ।੧੨।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਨਿੱਤ ਵਿਹਾਰ ਕਮਾਏ। ਸ਼ਾਂਤ ਨ ਹੋਤ ਜੋ ਕਰੇ ਉਪਾਏ।

ਲਾਗੀ ਲਗਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਆਏ। ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਉਮਰ ਤਬ ਜਾਏ।੧੩।
ਧਾਰ ਵੈਰਾਗ ਫਿਰੈ ਬਨ ਮਾਹੀ। ਕਾਲ ਬਲੀ ਤੇ ਕੌਣ ਬਚਾਹੀ।
ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਜੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀਏ। ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੋਠੜੀ ਅੰਦਰ ਵੜੀਏ ॥੧੪॥
ਇਉਂ ਵਿਚਾਰ ਤੋ ਬਾਹਰ ਆਵਾ। ਬੱਕਰੀਆਂ ਕੋ ਚਰਨੇ ਲਾਵਾ।
ਕੋਈ ਮਿਲੈ ਨਾਮ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮੀ। ਮੇਰੀ ਬੇੜੀ ਸੋ ਕਾਟ ਦੇਮੀ ॥੧੪॥

ਕਬਿੱਤ–ਅਜਾ ਕੇ ਚਰਾਵਤ ਹੈ ਬਨ ਵਿਚ ਜਾਇ ਕਰ, ਪੂਰਨ ਕਰਮ ਜਾਗੇ ਪੂਰਬ ਜਨੰਮ ਕੇ। ਬੈਠੇ ਹੈਨਿ ਸੰਤ ਏਕ ਬੇਖ ਹੈ ਅਤੀਤਨਿ ਕਾ, ਨਮੋ ਕਰ ਬੈਠੇ ਪਾਸ ਅਦਬ ਸੋ ਨਿੰਮ ਕੇ। ਸੰਤਾਂ ਸਨਮਾਨ ਕਰ ਆਖਿਆ ਬਿਸ਼ਨ ਹਰੀ, ਆਵੋਹੋ ਭੁਜੰਗੀ ਕਿਆ ਸੋਚ ਹੈ ਧਰੰਮ ਕੇ। ਬਾਲਕ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪੁਕਾਰ ਤਬ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ, ਸਿੰਘ, ਜੀ ਜਿਨੱਧਾ ਹੋ ਮਰੰਮ ਕੇ ॥੧੬॥ ਬਕਰੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਨਾਮ ਨ ਜਪਣ ਦੇਤ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਲਹੈ ਗਲੋਂ ਜਤਨ ਬਤਾਈਏ। ਸੰਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਬਾਣੀ ਅਖਰ ਸਿਖਾਲ ਦਿਤੇ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈਏ। ਜਪੁਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਪੰਜ ਕਰ ਨਿਤਨੇਮ ਸੰਗ, ਅਜਾ ਵਾਲਾ ਦੁਖ ਤੇਰਾ ਨਾਸ ਹੋਇ ਜਾਈਏ। ਮੰਨਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਠ ਜਪੁ ਦੇ ਕਮਾਂਵਦੇ ਹੈਂ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਜਾ ਸਰਬ ਹੀ ਸਮਾਈਏ ॥੧੭॥ ਮੇਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਲਗਿਆ ਦੁਸਹਿਰੇ ਸੰਦਾ, ਆਗਿਆ ਪਿਤਾ ਦੀ ਪਾਇ ਭਏ ਸੋ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਨਮਾਮਿ ਕਰ ਭੈਣ ਤੋਂ ਅਸੀਸ ਲੇਇ, ਪੱਲੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਬੰਨ੍ਹ ਚਾਲੇ ਸੁਖ ਕਾਰ ਹੈ। ਆਇ ਗੁਜਰਾਤ ਬੀਚ ਆਯੂ ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੋ, ਗਾਡੀ ਕੇ ਸਵਾਰ ਹੋਇ ਆਏ ਦਰਬਾਰ ਹੈ। ਸੁਧਾਸਰ ਯਾਤਰਾ ਕੋ ਕੀਨ ਨਾਨ੍ਹ ਦਾਨ ਕਰ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਆਏ ਪਰਸੇ ਦੀਦਾਰ ਹੈ ॥੧੮॥ ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾ ਸਰ ਜੀ ਤੋਂ ਗਏ ਗੰਗਾ ਆਦਿ ਥਾਨ ਪ੍ਰਾਗ ਅਤੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ ਕੇ ਸੈਰ ਕੋ ਕਰਤ ਹੈ। ਬਦਰੀ ਨਰੈਣ ਬਹੁ ਦੇਖ ਕੇ ਸਥਾਨ ਆਏ, ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਆਦਿ ਜਗਾ ਦੇਖੀਆਂ ਮਹਤ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਮੁਕ ਰਾਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸੇ ਤੀਰਥ ਅਨੰਤ ਕਰ,

ਮਥਰਾ ਅਯੁਧਿਆ ਕੋ ਦੇਖਿਆ ਸੁਮਤ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਬਾਬਾ ਡੇਹਰਾ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ, ਕੀਰਤ ਪੁਰੀ ਆਨੰਦ ਯਾਤਰਾ ਸੁਗਤ ਹੈ ॥੧੯॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਸਰਬ ਯਾਤਰਾ ਕੌ ਕੀਓ, ਹਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ।
ਆਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤਬੈ, ਕੀਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨ੍ਹਾਨੁ ॥੨੦॥
ਸੰਗਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤ, ਆਯੂ ਸਾਲ ਇਕੀਸ।
ਰੀਝਤ ਭਏ ਗੁਰਸਿੱਖ ਤਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਇ ਅਸੀਸ ॥੨੧॥
ਹਾਥ ਜੋਰ ਇਨਹੂੰ ਕਹਾ, ਦੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ।
ਅਭਿਲਾਖਾ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ, ਸੁਨਹੋ ਸਿੰਘ ਸੁਜਾਨ ॥੨੨॥

ਕਬਿੱਤ–ਪਿਖ ਕਰ ਚਾਹਵਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀਨ ਦਾਨ, ਪੰਚ ਪਿਆਰੇ ਨਾਮ ਸਭ ਸੁਨੋਂ ਮੈ ਬਖਾਨੀਐ। ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਾਧੂ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਲਖ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੁਖ ਨਾਮ ਲਿਵ ਵਾਨੀਐ। ਸੰਤ ਜੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਮੁਰਾਲੇ ਕੇ ਅਬਾਦ ਕਰੀ, ਗਿਆਨੀ ਬਖਸ਼ੀਸ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ ਇਹ ਮਾਨੀਐ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹਰਿ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਵਿਖੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਟਾ ਕੀਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨੀਐ ॥੨੩॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਰਹਿਤ ਰਖੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਜੀ ਨੇ, ਭਏ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਪਾਂਚੋਂ ਹੀ ਕਕਾਰ ਹੈ। ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਰਹਿਤਾਂ ਮੇ, ਪਕੇ ਖੂਬ ਵਰਤਦੇ ਸੇ ਸਿਖੀ ਮੇ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਨਾਮ ਅਭਿਆਸੀ ਭਏ ਗੁਰਮੰਤਰ ਜਾਪ ਕਏ, ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਰਿਦੇ ਮਾਹਿ ਟਿਕਦੇ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤ ਵਿਖੇ ਰਹੈ ਲਿਵਲੀਨ ਸਦਾ, ਸੁੱਧ ਨ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੁ ਰੱਖਦੇ ਦਿਆਰ ਹੈ ॥੨੪॥

ਪੰਡਤਿ ਜੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡਤਿ ਜੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਹੋਇ ਕੇ ਦਿਆਲ ਹਰੀ ਮਾਧਵ ਬੁਲਾਇਆ। ਵਿਦਯਾ ਕੋ ਪੜ੍ਹ ਕਰ ਫੇਰ ਅਭਿਆਸ ਧਰੀ, ਐਸੇ ਨ ਗੁਜ਼ਾਰ *ਬੈਸ ਆਗਿਆ ਮਨਾਇਆ। ਸਤਿ ਸਤਿ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਆਪ ਜੋਊ ਭਾਖਦੇ ਹੋ, ਤਤਪਰ ਹੋਇ ਤਬ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਇਆ।

*ਉਮਰ।

ਯੋਗ ਮਤ ਬੇਦਨ ਸਿਧਾਂਤ ਖਟ ਤੰਤ੍ਰ ਜੋ, ਪੁਰਾਣ ਕਾਬ ਸਿਮਰਤੀ ਅਰਥ ਸਿਖਾਇਆ ॥੨੫॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਨੌ ਸਾਲ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹੀ, ਕੀਤੀ ਸੇਵ ਮਹਾਨ॥
ਵ੍ਯਾਕਰਣ ਆਦਿਕ ਪੜ੍ਹੇ, ਪਾਇਓ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗਿਆਨ ॥੨੬॥
ਦੋਇਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ, ਪਾਸ ਸਿੰਘ ਹਰਿ ਨਾਮੁ॥
ਅਰਥਾਂ ਸੇ ਸੰਥਾ ਪੜ੍ਹੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮ ਅਭਿਰਾਮ ॥੨੭॥
ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਪੜ੍ਹੇ, ਔਰ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ।
ਵਿਦ੍ਯਾ ਨਿਪੁਨੰ ਜਬ ਭਏ, ਲਾਗੇ ਫਿਰ ਅਭਿਆਸ ॥੨੮॥
ਸੰਤਾਂ ਤੇ ਆਗਿਆ ਲਈ, ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਰਿਝਾਇ।
ਤੀਰਥ ਰਟਨ ਫੁਰਨਾਂ ਭਇਯੋ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨ੍ਹਾਇ ॥੨੯॥
ਗੰਗਾ ਮੇਂ ਆਏ ਜਬੈ, ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਅਸਥਾਨ।
ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਬਣਤਾ ਤਬੈ, ਕੀਤੀ ਸੇਵ ਮਹਾਨ ॥੩੦॥
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਅਮਰ ਜੀ, ਗਏ ਜਬ ਹੀ ਹਰਿਦਵਾਰ।
ਪੰਡਨ ਕੋ ਸਿਖ੍ਯਾ ਦਈ, ਸੋਈ ਥਾਨ ਬਿਚਾਰ ॥੩੧॥

– ਸਵੈਯਾ –

ਭਜਨ ਵਿਖੇ ਸਦ ਮਸਤ ਗੁਜਾਰਤ, ਆਤਮ ਅਨੰਦ ਮਹਾਨ ਚੜ੍ਹਾਇਓ।
ਆਵਤ ਜੇ ਕੋਊ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੂਝਤ, ਉਤਰ ਤਾਹਿ ਕੋ ਦੇਤ ਜਨਾਇਓ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰੀਤ ਅਖੰਡ ਅਨੰਦ ਮੈ, ਗਿਆਨ ਸਰੂਪ ਮੇ ਬ੍ਰਿਤ ਟਿਕਾਇਓ।
ਰੂਪ ਨ ਰੰਗ ਨ ਰੇਖ ਨ ਭੇਖ ਨ, ਸਤਿ ਸਰੂਪ ਸੁ ਨੇਹੁ ਬਢਾਇਓ ॥੩੨॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪੰ ਰਤਿ ਭਏ, ਆਗਿਆ ਸੰਤਨ ਮਾਨ।
ਆਪ ਅਚਾਰਜ ਹੋਤ ਭੇ, ਹਰ ਮਾਧਵ ਵਿਦਵਾਨ ॥੩੩॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੇ, ਪੰਥੀ ਸੰਤ ਪਛਾਨ।
ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਰਿਦੇ ਸੁ ਮੰਤਰ ਮਾਨ ॥੩੪॥

– ਸਵੈਯਾ –

ਇਕ ਮਾਹਿ ਬਸੇ ਤਬ ਗੰਗ ਕੇ ਊਪਰ, ਹੋਇ ਉਦਾਸ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸਾ।
ਬੰਦਨ ਕੀਨ ਗੁਰੂ ਅਸਥਾਨ ਕੋ, ਆਵਤ ਭੇ ਗੁਜਰਾਤ ਕੇ ਪਾਸਾ।
ਆਵਤ ਸਹਜ ਚੁਪਾਲਾ ਗਰਾਮ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਤਾਂਹਿ ਕੇ ਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸਾ।
ਚਲੇ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਝਨ੍ਹਾਇ ਕੋ ਸੁੰਦਰ, ਤਾਹਿ ਕੇ ਤੀਰ ਟਿਕੇ ਗੁਣ ਰਾਸਾ ॥੩੫॥

ਦੋਹਿਰਾ–ਇਕ ਚਿਤ ਹ੍ਵੈ ਇਸਥਿਤ ਭਏ, ਏਕੰਕਾਰ ਸੋ ਚਾਹਿ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤ ਕੋ, ਕੀਨ ਕਮਾਵਨ ਤਾਹਿ ॥੩੬॥
ਕੁਝਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬੀਤੇ ਜਬੈ, ਸੁੰਦਰ ਥਲ ਕੇ ਮਾਹਿ।
ਨੱਗਰ ਕੇ ਨਰ ਨਾਰ ਜੇ, ਆਵਤ ਰਿਦੇ ਉਮਾਹਿ ॥੩੭॥
ਸੰਗਤਿ ਮਿਲ ਤਿਸ ਗਾਮ ਕੀ, ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ।
ਗੁਰੂਦੁਵਾਰ ਬਿਰਾਜੀਐ, ਬਾਣੀ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥੩੮॥

--ਦੀਰਘ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ--

ਆਏ ਤਬ ਡੇਰੇ ਰਹਤ ਸਦੇਰੇ, ਕਥਾ ਕਰੇਰੇ ਪਰਮ ਹਿਤੂ।
ਇਕ ਰਸ ਬਿਰਤੀ ਕਰਤੇ ਕਿਰਤੀ, ਬਾੜੀ ਖਿਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਤੂ।
ਭਗਤ ਜੋ ਲੋਗਾ ਸੇਵਤ ਜੋਗਾ, ਵਿਦਯਾ ਚੋਗਾ ਜਨਵਰ ਕੇ।
ਚਾਹਤ ਦੁਧੰ ਬਾਂਛਤ ਸੁਧੰ, ਦੇਵਤ ਬੁਧੰ ਮਨੁ ਹਰਿ ਕੇ ॥੩੯॥
ਆਵਤ ਨਾਰੀ ਨਰ ਬਲਕਾਰੀ, ਮੋਹ ਤਜਾਰੀ ਸੁਖ ਦਾਨੀ।
ਸੰਤ ਅਡੋਲੰ ਰਹਤ ਅਬੋਲੰ, ਕਰਤੇ ਟੋਲੰ ਦੁਖ ਹਾਨੀ।
ਮਨੁ ਬੈਰਾਗਾ ਭਜਨ ਸੋ ਜਾਗਾ, ਕਾਮ ਸੋ ਭਾਗਾ ਕ੍ਰੋਧ ਹਰੀ।
ਨਹ ਮਨੁ ਲੋਭਾ ਮੋਹ ਨ ਖੋਭਾ, ਸੰਤ ਨਿਰੋਧਾ ਅਨਦ ਧਰੀ ॥੪੦॥

– ਸਵੈਯਾ –

ਇਕ ਸੇਠ ਚੁਪਾਲੇ ਕੇ ਬੀਚ ਬਿਰਾਜਤ, ਸੰਤਨ ਕੀ ਅਤਿ ਊਪ ਸੁਨਾਈ।
ਕਰਨ ਪ੍ਰੀਛਾ ਕੋ ਚੀਤ ਚਿਤਾਰਤ, ਆਧੀ ਰਾਤ ਜਬੈ ਪਿਖ ਆਈ।
ਸੁਤ ਭਾਰਜਾ ਕੋ ਤਬ ਸੰਗ ਲੀਓ, ਤਹ ਦੂਧ ਕੋ ਬਾਸਨ ਹਾਥ ਉਚਾਈ।

ਆਪ ਖਲੋਇ ਕੇ ਬਾਰ ਕੇ ਭੀਤਰ, ਨੋਹਿੰ ਕੋ ਸੰਤ ਕੇ ਪਾਸ ਪਠਾਈ ॥੪੧॥
ਸੰਤ ਬਿਰਾਜਤ ਊਚ ਮਕਾਨ ਮੇ, ਤਾਹਿੰ ਕੁਨਾਰਿ ਗਈ ਰਸ ਭੀਨੇ।
ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨੇ ਅਤਿਸੈ ਕਰ, ਚੰਦਨ ਲੇਪ ਸਰੀਰ ਪੈ ਕੀਨੇ।
ਲਸਤ ਕਪੋਲ ਸੁ *ਨੀਰਜ ਸੇ, ਜਿਵ ਆਪ †ਅਜੰ ਸੁਠ ਰਾਚ ਨਵੀਨੇ।
ਨੈਨ ਕੀ ਕੋਰ ਸੇ ਚੀਤ ਡੁਲਾਤ ਹੈ, ਮੁਨਵਰ ਧੀਰਜ ਤਿਆਗਤ ਪੀਨੇ ॥੪੨॥
ਬੰਦ ਬਾਰ ਕਰੇ ਤਬ ਸੋਏ ਹੈ ਸੰਤ ਜੀ, ਕੋਕਲ ਸੀ ਧੁਨਿ ਬੋਲਤਿ ਨਾਰੀ।
ਦੂਧ ਪੀਓ ਮੋਹਿ ਸਫਲ ਕਰੋ ਤਨ, ਅੰਗ ਕੇ ਸਾਥ ਲਗਾਇ ਕੇ ਵਾਰੀ।
ਸੰਤ ਜੀ ਬੋਲਤ ਭਏ ਤੁਮ ਕੌਨ ਹੋ, ਦਾਸੀ ਹਾਂ ਸੰਤਨਿ ਕੀ ਮੈਂ ਬਿਚਾਰੀ।
ਦੂਧ ‡ਬਿਆਜ ਮੇ ਨਾਸ ਕਰੈਂ ਕੁਲ, ਜਾਹੁ ਚਲੀ ਕਿਆ ਲਾਗ ਹਮਾਰੀ।੪੩।
ਹਮ ਚਾਹੇਂ ਨਾਹਿ ਤੁ ਅੰਗ ਕੋ ਦੇਖਨ, ਖਾਇ ਕੇ ਜੂਤ ਨ ਜਾਹਿ ਨਿਕਾਰੀ।
ਜਾਹੁ ਚਲੀ ਜੇ ਲੋੜਤ ਸੂਖ ਕੋ, ਹੋਇ ਖਰੀ ਕਤ ਆਨ ਕੇ ਬਾਰੀ।
ਖੜਕਾ ਕੀਨ ਖੜਾਉਂ ਕੋ ਸੰਤਨ, ਭਾਗ ਚਲੀ ਬਿਨ ਹੋਇ ਸੰਭਾਰੀ।
ਦੂਧ ਕੋ ਡੋਲ੍ਹ ਕੇ ਹੋਇ ਅਬੋਲ ਕੇ, ਆਵਤ ਭਈ ਸਸੁਰੈ ਪੈ ਹਾਰੀ ॥੪੪॥
ਨਾਹਿ ਛੁਹਾਵਤ ਸੰਤਿ ਸੁ ਅੰਗਨਿ, ਲਾਇ ਕੇ ਜੋਰ ਹਮੈਂ ਥਕ ਆਈ।
ਹਾਵ ਸੁਭਾਵ ਮੈ ਕੀਨ ਸੌ ਬਾਰੀ ਮੈ, ਆਂਖਨ ਕੀ ਕਰ ਚੰਚਲਤਾਈ।
ਵਹ ਨਾਹਿੰ ਰਿਝੇ ਮੋਹਿ ਰੂਪ ਭੀ ਦੇਖਕੇ, ਅਰ ਬਾਕਨਿ ਤੇ ਮੈ ਰਹੀ ਉਰਝਾਈ।
ਮੋਹਿ ਕੂਟਨ ਕੌ ਜਬ ਤਿਆਰ ਭਏ, ਤਤਕਾਲ ਡਰਾਕੁਲ ਮੈ ਚਲ ਆਈ।੪੫।
ਅਚਰਜ ਹੋਇ ਟਿਕੇ ਘਰ ਆਣਕੇ, ਸੰਤਿ ਜੀ ਜਾਇ ਝਨਾਇ ਬਿਰਾਜੇ।
ਸੂਰ ਉਦੇ ਤਬ ਢੂੰਢਤ ਸੰਗਤਿ, ਆਨ ਮਿਲੇ ਜਹ ਸੰਤ ਜੀ ਰਾਜੇ।
ਬੰਦਨ ਕੀਨ ਸੁ ਲੋਗਨਿ ਪ੍ਰੀਤ ਸੇ, ਸੰਤ ਜੀ ਬਾਤ ਕਰੀ ਭਈ ਆਜੇ।
ਨਾਹਿੰ ਰਹੈ ਹਮ ਗ੍ਰਾਮ ਤੁਹਾਰ ਮੇ, ਇਜ਼ਤ ਲਾਹਿਤ ਸੇਠ ਕੁਲਾਜੇ ॥੪੬॥
ਲੋਕਨ ਕੀਨ ਬਿਨੈ ਸੁਨ ਕੈ, ਮਿਲ ਮੂਰਖ ਸੇਠ ਕਰੀ ਇਵ ਬਾਤਾ।
ਹੈ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਮਾਰ ਹਮੂੰ ਸਭ, ਮਿਹਰ ਕਰੋ ਚਲਹੋ ਸੁਖ ਦਾਤਾ।

---

*ਕਮਲ। †ਬ੍ਰਹਮਾ। ‡ਬਹਾਨੇ।

ਸੁਣ ਸੰਤ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮਹਾਂ, ਪਰ ਚੀਤ ਉਦਾਸ ਅਹੈ ਬਿਖਿਆਤਾ।
ਰਾਜਤ ਹੈ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਕੇ ਭੀਤਰ, ਬਾਣੀ ਕਥਾ ਕਰਤੇ ਦੁਖ ਘਾਤਾ ॥੪੭॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਸੇਠ ਆਇ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ, ਬਖਸ਼ੋ ਭੂਲ ਜੋ ਮੋਹਿ।
ਚਹੀ ਪਰੀਛਾ ਲੇਵਨੀ, ਕੀਤਾ ਮੈ ਬਡ ਦ੍ਰੋਹਿ ॥੪੮॥
ਸੰਤ ਤਬੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਇ, ਸੰਗਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਇ।
ਸੰਗਤ ਨੇ ਮਿਲ ਸੇਠ ਕੋ, ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਲਵਾਇ ॥੪੯॥
ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਖੂਹੀ ਨਹੀਂ, ਤੁਮ ਦੇਵੋ ਲਗਵਾਇ।
ਸੁਣ ਮਾਨੀ ਸੰਗਤ ਕਹੀ, ਦੀਆ ਖੂਹ ਬਣਾਇ ॥੫੦॥
ਨਾਲ ਟੂਟੀਆਂ ਕਰ ਭਲੇ, ਹਲਟ ਸੁ ਦੀਨਾ ਲਾਇ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਬਿਨਤੀ ਕਰੀ, ਦੇਵੋ ਹਮੈ ਛਕਾਇ ॥੫੧॥
ਕਛੂ ਦਿਨ ਰਹਤ ਰਖਾਇ ਕੇ, ਮਿਲ ਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰਵਾਰ।
ਫਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਦਾਨ ਦੇਇ, ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਰ ॥੫੨॥
ਕੁਛਕੁ ਦਿਨੰ ਬੀਤਤ ਭਏ, ਇਉਂ ਕਰਤੇ ਬਿਸ੍ਰਾਮ।
ਕਥਾ ਕਰਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੀ, ਰਿਦੇ ਗਿਆਨ ਅਭਿਰਾਮ ॥੫੩॥
ਏਕ ਦਿਵਸ ਮਨੁ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ, ਲਾਗੋ ਬਹੁਤ ਦੀਵਾਨ।
ਸੰਤਨ ਅਸ ਤਵ ਭਾਖਿਓ, ਸੁਨਹੋ ਸਭੀ ਸੁਜਾਨ ॥੫੪॥
ਏਕ ਪਾਠ ਸਪਤਾਹ ਕਾ, ਦੇਵੋ ਕਰੇ ਸਲਾਹ।
ਧੰਨ ਭਾਗ ਅਸ ਕਾਜ ਹੁਵੈ, ਸੰਗਤ ਕਹਾ ਉਮਾਹ ॥੫੫॥
ਕਬਿੱਤ—ਕੀਨੋ ਸਪਤਾਹਿ ਪਾਠ ਥੀਓ ਜੱਗ ਲੋਕ ਖਾਤ, ਪਾਠੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਦਾਤ ਕੀਤੀ ਸੁਖ ਰਾਸ ਨੇ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਭਾਖੈ ਨਰ ਸੰਤਨ ਕੀ ਊਪ ਬਰ, ਕਰਨ ਸੇ ਦਾਨੀ ਹਰਿ ਕੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ ਨੇ। ਭੂਖੇ ਹੂੰ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦੇ, ਨਾਂਗੇ ਹੂੰ ਕੋ *ਛਾਦਨ ਦੇ, ਚੋਰ ਕੋ ਨ ਖੋਸਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕੇ ਰਾਸ ਨੇ। ਕੀਰਤ ਬਖਾਨੇ ਲੋਗ ਛਾਡੇ ਬਿਖ ਜਾਨੇ ਭੋਗ, ਬ੍ਰਿਤੀ ਸੁ ਰਾਜ ਜੋਗ

*ਬਸਤ੍ਰ।

ਬਾਸਨਾ ਬਿਨਾਸ ਨੇ ॥੫੬॥

— ਚੌਪਈ —

ਸੰਤ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਈ। ਰੈਹਤ ਰਖੇ ਮਨੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਜੋਈ।
ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਹੈ ਬਾਣਾ ਇਨਕਾ। ਨਾਮੁ ਜਪੈ ਭ੍ਰਮ ਮੇਟੈ ਮਨ ਕਾ ॥੫੭॥
ਮੁਰਾਲੇ ਬੀਚ ਅਹੈ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ। ਤਾਂ ਮੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰ ਪਿਆਰਾ।
ਆਨ ਚੌਪਾਲੇ ਮਿਲੇ ਇਨ੍ਹੈ ਕੋ। ਫਤਹ ਬੁਲਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਨ੍ਹੈ ਕੋ ॥੫੮।
ਪੈਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਪਰਿਓ। ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਂਖ ਨਿਹਰਿਓ।
ਕੰਠ ਲਗਾਇ ਪ੍ਰੀਤ ਅਧਿਕਾਈ। ਬੈਠੇ ਪਲੰਘ ਊਪਰ ਮੁਦ ਪਾਈ।੫੯।
ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਹੁ ਸੇਵਾ ਕਰੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਤੇ ਪਿਆਰੇ ਹਰੀ।
ਏਕ ਮਹੀਨਾ ਰਹੇ ਅਨੰਦਾ। ਸਿਖਿਆ ਦੇਤ ਭਲੇ ਸੁਖ ਕੰਦਾ ॥੬੦॥
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋ ਲੈ ਸੰਗਾ। ਆਇ ਮੁਰਾਲੇ ਟਿਕੇ ਅਭੰਗਾ।
ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ ਪੜ੍ਹਨੇ ਵਾਲੀ। ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ ਨਾਲੀ ॥੬੧॥
ਲੰਗਰ ਚਲਾਵੈ ਨਾਮ ਧਿਆਵੈ। ਜੀਤ ਵਿਕਾਰ ਅਨੰਦ ਸਮਾਵੈ।
ਮਾਤੇ ਆਨੰਦ ਰਾਤ ਦਿਨ ਜਾਈ।ਜਗਤ ਮੋਹ ਤਜ ਹਰਿ ਕੋ ਧਿਆਈ।੬੨।
ਇਕ ਸਾਲ ਰਹਿ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਮਨ ਤਨ ਬਾਣੀ ਸੰਤਨ ਪ੍ਰੀਤੀ।
ਸੰਤ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕੀ ਆਗਿਆ।ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਜਾਗਿਆ।੬੩।
ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਚਾਲੇ। ਪੰਥ ਬਿਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲੇ।
ਬਾਰਾਂ ਕੋਸ ਤੇ ਡੇਰਾ ਕਰਹੀ। ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਚਲਤੇ ਸੋ ਗੁਜਰ ਹੀ।।੬੪॥
ਸੰਥਾ ਨਾਲ ਹੋਤ ਤਬ ਸਾਰੀ। ਕੀਰਤਨ ਰਾਗੀ ਕਰੈਂ ਸੰਗਾਰੀ।
ਹਰ ਦਿਨ ਹੋਤ ਕਥਾ ਗੁਰਬਾਨੀ। ਹੋਤ ਪੁਸਤਕ ਭੀ ਪੜ੍ਹੈ ਪੁਰਾਨੀ।੬੫।
ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਲਾਗੇ ਰਸਤੇ। ਪਹੁੰਚੇ ਵਕਤ ਦੁਸਹਿਰੇ ਜਸ ਤੇ।
ਸੱਚ ਖੰਡ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ। ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਸੁ ਇਕ ਕਰਾਇਆ।੬੬।
ਪੂਜਾ ਪਾਠੀਆਂ ਕੋ ਤਬ ਦੀਨੀ। ਬਸਤਰ ਅਨਗਨ ਭੇਟਾ ਕੀਨੀ।
ਪੰਜ਼ੀ ਰੁਪਯੇ ਕੋ ਪਰਸ਼ਾਦੰ। ਦੀਓ ਬਾਂਟ ਕਰ-ਕੈ ਅਹਲਾਦੰ ॥੬੭॥

ਪੰਜ ਸੌ ਕਾ ਲੰਗਰ ਕਰਵਾਇਆ। ਕਤਕ ਸੁਦੀ ਪੰਚਵੀਂ ਪੁਰਬਾਇਆ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੁਵਾਮੀ। ਸਮਾਏ ਜੋਤ ਮੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੬੮॥
ਕਰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਅਨੰਦ ਮਹਾਨਾ। ਰਹੇ ਮਹੀਨੇ ਕਈ ਗੁਰ ਥਾਨਾ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਉਚਾਰੇ। ਪਾਇਓ ਭੋਗ ਪੁੰਨਿਆਂ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ॥੬੯॥
ਗੁਰਪੁਰਬ ਪਹਿਲੇ ਅਵਤਾਰਾ। ਕਥਾ ਭੋਗ ਨਿਰਵਿਘਨ ਉਚਾਰਾ।
ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮੇਤਾ। ਕਥਾ ਅਰੰਭ ਕਰੀ ਸੁਖ ਸੇਤਾ ॥੭੦॥
ਆਦਿ ਤੇ ਸੰਥਾ ਕਰਤ ਸਦਾਈ। ਭਲ ਮਿਰਯਾਦਿ ਸਦਾ ਨਿਰਭਾਈ।
ਕਰਤ ਬਿਲਾਸ ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਰੈ। ਸ੍ਰੀ ਪਟਨੇ ਕੇ ਕਰੇ ਦੀਦਾਰੈ ॥੭੧॥
ਆਏ ਚੁਪਾਲੇ ਨਗਰ ਸੁਖਾਰੈ। ਸੰਗਤ ਮਿਲੀ ਭਾਉ ਕੋ ਧਾਰੈ।
ਰਹਿ ਕੇਤਕ ਦਿਨ ਭਜਨ ਸਿਖਾਰੈ।ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖ ਉਚਾਰੈ।੭੨।
ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਮੇਲ ਤਦਾਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰੇ ਹਿਤ ਲਾਈ।
ਸਹਿ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਪ੍ਰੇਮੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਹੋਏ ਨਿਤ ਨੇਮੀ ॥੭੩॥
ਇਓਂ ਬਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੋਤ ਤਿਆਰਾ। ਨਵੇਂ ਲੋਗ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾ।
ਗੁਰਮਤ ਕੋ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੁ ਕਰਹੀ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਲਿਵ ਲਾਇ ਉਚਰ ਹੀ।੭੪।
ਦੋਹਿਰਾ—ਬਾਬਾ ਸਿੰਘ ਅਮੀਰ ਜੀ, ਬੀਚ ਮੁਰਾਲੇ ਬਾਸ।
ਜੋਗੀ ਪੁਰਖ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ, ਜਪੈ ਨਾਮ ਸੁਖ ਰਾਸ ॥੭੫॥

— ਚੌਪਈ —

ਆਤਮ ਰਸੀਏ ਰਾਜੇ ਜੋਗੀ। ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਿਓ ਤਜ ਸੋਗੀ।
ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਮੇਂ ਜਾਇ ਬਿਰਾਜੇ। ਨਾਮ ਅਕਾਲ ਰੰਗ ਮੇ ਰਾਜੇ ॥੭੬॥
ਬਿਰਤ ਸੰਕੋਚ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਜੋੜੀ। ਬ੍ਰਹਮਰੰਧਰ ਸਹਿਜੇ ਤਨ ਫੋੜੀ।
ਮਿਲੇ ਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਕੀ ਜੋਤਾ। ਜਿਉਂ ਜਲ ਮੇਂ ਜਲ ਓਤੰ ਪੋਤਾ।੭੭।
ਤਨ ਤਜ ਗੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮਝਾਰੀ। ਕੀਓ ਸਸਕਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਲ ਭਾਰੀ।
ਨਾਮ ਜਪਿਓ ਕਰ ਦੇਗ ਵਰਤਾਰੀ।ਬਹੁਤ ਵੈਰਾਗ ਸੰਗਤ ਸੁਖ ਕਾਰੀ।੭੮।
ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਹੀ ਤਾਹਿੰ ਸਥਾਨਾ। ਬਨਿਓ ਯਾਦਗਾਰ ਜਗ ਜਾਨਾ।

ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸੰ। ਲੰਗਰ ਚਲੈ ਸਦਾ ਤਹ ਖਾਸੰ ॥੭੯॥
ਕਬਿੱਤ—ਸੁਣਿਆਂ ਮੁਰਾਲੇ ਵਿਚ ਸੰਤ ਜੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਰੀਰ ਤਾਈਂ ਗਏ ਸਚ ਖੰਡ ਮੈ। ਸੰਗਤਿ ਮੁਰਾਲੇ ਵਾਲੀ ਧੀਰਤਾ ਤਿਆਗ ਚਾਲੀ, ਆ ਗਏ ਚੁਪਾਲੇ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਅਖੰਡ ਮੈ। ਕਰ ਗਏ ਚਲਾਣਾ ਸੰਤ ਆਸਰਾ ਦਿਸੰਤ ਨਾਹੀਂ, ਚਲੋ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੋਤੀ ਹੋ ਅਡੰਡ ਮੈ। ਸੁਣ ਕੇ ਬੈਰਾਗ ਭਇਓ ਪਿਆਰੇ ਕਾ ਵਿਯੋਗ ਲਇਓ, ਸਾਧੂ ਸਭ ਸੰਗ ਕੀਏ ਚਾਲੇ ਜਗ ਮੰਡ ਮੈ ॥੮੦॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸੰਤ ਪੁਰੇ ਤਬ ਆਇ ਕੇ, ਸੰਤਨਿ ਰਾਖ ਸੰਭਾਰ।
ਬੀਚ ਮੁਰਾਲੇ ਆਇ ਗੇ, ਗੁੰਬਜ ਦੀਆ ਉਸਾਰ ॥੮੧॥
ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਮਿਲ ਕਰ ਤਬੈ, ਦਸ ਦਿਨ ਆਸਾ ਵਾਰ।
ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਗਾਥਾ ਕਰੀ, ਸਹਿਸਕ੍ਰਿਤ ਦੁਖ ਟਾਰ ॥੮੨॥
ਕਬਿੱਤ—ਸੰਤ ਜੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਤਿਨਹੂੰ ਨਮਿੱਤ ਪਾਠ, ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੁਖ ਦਾਤ ਹੀ। ਲਾਇਆ ਦੀਵਾਨ ਆਇ ਰਾਗੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਭੀ, ਹੋ ਗਿਆ ਅਕੱਠ ਬਿਨ ਗੇਨਤੀ ਗਨਾਤ ਹੀ। ਕੀਤਾ ਸੀ ਭੰਡਾਰਾ ਬਹੁ ਆਏ ਸਿਖ ਸਾਧ ਤਹਿ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਭਈ ਜਗ ਹੋਇਓ ਵਖਿਆਤ ਹੀ। ਸੰਗਤਿ ਸੰਭਾਲਾ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਮੇ ਅਤੀਤ ਚੀਤ ਰਹੇ ਹੈਂ ਇਕਾਂਤ ਹੀ ॥੮੩॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਏਕ ਸਾਧ ਗੁਸੇ ਭਇਓ, ਪੂਜਾ ਕਰੋ ਹਮਾਰ।
ਦੱਖਣਾ ਜੱਗ ਕੀ ਦੀਜੀਏ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀ ਅਪਾਰ ॥੮੪॥
ਫਿੱਕਾ ਸਾਧ ਸੁਭਾਉ ਪਿਖ, ਬੋਲੇ ਨਾਹੀਂ ਸੰਤ।
ਦੀਨੇ ਦਮੜੇ ਥਾਨ ਪੰਚ, ਹੋਇਓ ਖੁਸ਼ੀ ਅਨੰਤ ॥੮੫॥
ਬੜੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਤ ਭਾ, ਗਇਓ ਆਪਣੇ ਧਾਮ।
ਜੋੜ ਮੇਲ ਭਲ ਬਿਧ ਕੀਓ, ਹੋਏ ਬਿਦਾ ਤਮਾਮ ॥੮੬॥

— ਸਵੈਯਾ —

ਆਵਤ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਇ ਕੇ, ਲਾਇ ਦੀਵਾਨ ਕੋ ਕੀਰਤ ਗਾਵੈ।
ਲੰਗਰ ਰਸਦ ਲਿਆਵਤ ਅਨਗਨ, ਪੂਰੀ ਕੜ੍ਹਾਹ ਤੇ ਖੀਰ ਛਕਾਵੈ।
ਸੰਤ ਸਮੂਹ ਆਨੰਦ ਰਹੈ ਨਿਤ, ਭਜਨ ਕਰੈ ਮਨੁ ਬਾਂਛਤ ਪਾਵੈ।
ਭਾਜੀ ਭਾਂਤਨ ਭਾਂਤ ਅਚਾਵਤ, ਸੰਗਤ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਖੈ ਲਪਟਾਵੈ ॥੮੭॥

— ਦੀਰਘ ਤ੍ਰਿਭੰਗੀ ਛੰਦ —

ਧਿਆਨ ਲਗਾਵੈ ਬਿਰਤ ਟਿਕਾਵੈ, ਗੁਣ ਪ੍ਰਭੁ ਗਾਵੈ ਹੇਤ ਸੁਵਾਮੀ।
ਇਕ ਰਸ ਬਿਰਤੀ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਖਿਰਤੀ, ਤਿਆਗੀ ਕਿਰਤੀ ਜਗ ਸਾਮੀ।
ਤੇਜ ਸਰੂਪਾ ਸੰਭੁ ਅਨੂਪਾ, ਮੁਨ ਰਿਖ ਊਪਾ ਹਰਿ ਗਾਮੀ।
ਨਾਮ ਅਲਾਈ ਸੰਤ ਸਦਾਈ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਮਾਈ ਸੁਖ ਧਾਮੀ ॥੮੮॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਤ ਸਭਹੁੰ ਤੇ, ਆਪ ਅਰਾਧੈ ਨਾਮੁ।
ਲੰਗਰ ਚਾਲੈ ਰਾਤ ਦਿਨ, ਕੀਰਤ ਸੁਬਹਾ ਸ਼ਾਮ ॥੮੯॥
ਪੂਰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮੰਗ ਬਹੁ, ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ।
ਰਹਤ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੰਤ ਕੀ, ਅਤਿ ਅਤੀਤ ਨਿਰਸੰਗ ॥੯੦॥
ਜੇਕਰ ਗੁਸੇ ਹੋਇ ਕਬ, ਬਾਹੋਂ ਪਕੜਤ ਸੰਤ।
ਕਰੈ ਸ਼ਾਂਤ *ਕਰ ਲਾਇ ਕੇ, ਬੇਗਹਿ ਕ੍ਰੋਧ ਨਿਸੰਤ ॥੯੧॥
ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਆਇਗੇ, ਸ਼ਰਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੇਰ।
ਬਡ ਤਪੀਏ ਤਿਆਗੀ ਭਲੇ, ਨਾਮੁ ਰੰਗ ਮਨੁ ਘੇਰ ॥੯੨॥
ਬਹੁਤੇ ਹੋਰ ਮਹਾਤਮਾਂ, ਰਹਤੇ ਸੰਗਤ ਬੀਚ।
ਕੋ ਬਿਦਯਾ ਕੋ ਪੜ੍ਹਤ ਹੈ, ਸੇਵੈ ਕੋ ਡਰ †ਮੀਚ ॥੯੩॥
ਸਾਧੂ ਸਿੱਖ ਪਚਾਸ ਤਬ, ਰਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇ ਪਾਸ।
ਨਗਰ ਪਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ, ਸੇਵਾ ਕਰਹੈ ਖਾਸ ॥੯੪॥
ਬੂੜੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਪੂਰੇ ਕੇ ਸੇਠ।

*ਹਥ। †ਮੌਤ ਤੋਂ।

ਦਿੱਲੋ ਜੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆ, *ਬਾਹਰਵਾਲੀ †ਏਠ ॥੯੫॥
ਕਈ ਬਾਰ ਹੀ ਲੈ ਗਏ, ਬਾਹਰ ਬਾਲੀ ਸੰਤ।
ਸੇਵਾ ਪੂਜਨ ਕਰ ਭਲੇ, ਜਾਨੈ ਸਮ ਭਗਵੰਤ ॥੯੬॥
ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਤਹਿ ਰਚਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸੌ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਹੋਏ ਬਹੁਤ, ਕਰੈ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਠਾਨ ॥੯੭॥
ਬੀਚ ਮੁਰਾਲੇ ਸੰਤ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਦੁਵਾਰਾ ਸਾਜ।
ਭੋਰਾ ਇਕ ਬਣਾਇਆ, ਕੁਟੀਆ ਬਹੁਤ ਸਮਾਜ ॥੯੮॥

— ਸਵੈਯਾ —

ਸੀਸ ਸਜੀ ਦਸਤਾਰ ਸੁਹਾਵਤ, ਗਜ ਡੇਢਕ ਖੱਦਰ ਸੇਤ ਮਹਾਨਾ।
ਤੇੜ ਕਛੈਹਰਾ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਜਤ ਸਤ ਵਾਨ ਹਰੀ ਭਗਵਾਨਾ।
ਤਨ ਊਪਰ ਕੰਬਰ ਕਾਲੀ ਸਜਾਵਤ, ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਧਰੈ ਦੁਤਵਾਨਾ।
ਮੁਖ ਭਗਤੀ ਤਨ ਵਰਤ ਵਿਰਾਗ ਕੋ, ਰਿਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਗਿਆਨ ਅਪ੍ਰੇਖ ਸੁਹਾਨਾ॥
ਮਸਤਕ ਲਾਲ ਉਦਾਰ ਦੀਦਾਰ ਸੁ, ਗੁਰੂ ਦੁਵਾਰ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰਾਈ।
ਨੀਵ ਰਖਾਇ ਕੇ ਕੋਟ ਰਚਾਇਕੇ, ਗੁਰੂ ਦੁਵਾਰ ਕੀ ‡ਸੀਵ ਬਨਾਈ।
ਸੰਗਤ ਰਹਤ ਹਮੇਸ਼ ਅਪਾਰ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਗਾਥ ਸੁਣਾਈ।
ਬੀਚ ਮੁਰਾਲੇ ()ਮਰਾਲਨ ਪੰਗਤ, ਸੰਤ ਬਿਰਾਜਤ ਸੋਭ ਸਬਾਈ।੧੦੦।
ਆਵਤ ਸੰਗਤ ਹੋਤ ਦੀਵਾਨ ਸੁ, ਖਾਵਤ ਲੰਗਰ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰਾ।
ਪੱਬੀ ਨਾਮ ਪਹਾੜੀ ਮੇਂ ਜਾਇਕੇ, ਦਿਨ ਬਿਤਾਇ ਕੇ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਨਿੱਤ ਤਿਹਾਵਲ, ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਛਕ ਹੈ ਨਰ ਨਾਰਾ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵਤ, ਰਾਤ ਕੋ ਜਾਗ ਕੈ ਬਾਣੀ ਸੰਭਾਰਾ।੧੦੧।
ਬੀਚ ਮੁਰਾਲੇ ਕੇ ਚੌਹਧਰੀ ਏਕ ਸੋ, ਖੂਹ ਲਗਾਵਤ ਮੋਹ ਬਧਾਈ।
ਚੂਨਾ ਗਇਓ ਥੁੜ ਖੂਹ ਕੇ ਹੇਤ ਸੋ, ਲੈ ਗਇਓ ਗੁਰੂ ਦੁਵਾਰ ਤੇ ਆਈ।
ਦੇਨ ਕਰਾਰ ਕੀਓ ਸੰਗ ਸੰਤਨ, ਮਾਂਗਿਓ ਜਬੀ ਤਬ ਨਾਹਿ ਅਲਾਈ।

*ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। †ਹੇ ਪਿਆਰੇ। ‡ਹੱਦ ਬੰਦੀ। ()ਹੰਸਾਂ ਦੀ।

ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਕ ਸੰਤ ਤਹੀ ਛਿਨ, ਬੋਲਤ ਭਏ ਇਉਂ ਵਾਕ ਸੁਨਾਈ ।੧੦੨॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਚੂਨਾ ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਲੀਓ, ਦੇਵਤ ਨਾਂਹੀ ਮੀਤ ।
ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤਜੀ, ਖੁਦੀ ਵਸਾਈ ਚੀਤ ॥੧੦੩॥
ਪਾਣੀ ਖੂਹ ਨ ਦੇਇਗੋ, ਕਰੀਏ ਜਤਨ ਬਿਸਾਲ ।
ਵਾਕ ਗਰੀਬਨ ਕਾ ਭਇਓ, ਹਟੇ ਨ ਕਿਤਹੂੰ ਹਾਲ ॥੧੦੪॥
ਫਟਿਓ ਮਹਲ ਐਸੇ ਭਇਓ, ਪਾਣੀ ਨਾਹਿੰ ਰਹਾਇ ।
ਪਾਸ ਖੋਦਿਓ ਨਵੇਂ ਖੂਹ, ਤਬ ਪਾਣੀ ਹਥ ਆਇ ॥੧੦੫॥

ਕਬਿੱਤ—ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਵਾਕ ਜੋਊ ਸੰਤਨ ਕਾ ਹੋਇ ਜਾਇ, ਪਲਟੇ ਨ ਫੇਰ ਲੱਖ ਜਤਨ ਕਰਾਈਐ । ਸ਼ਾਹ ਇਕ ਵੱਸਦਾ ਮੁਰਾਲੇ ਵਿਚ ਬਹੁ ਮਾਨੀ, ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਤਾਂਈਂ ਛੋਡ ਖੇਤੀ ਉਜੜਾਈਐ । ਦੇਖ ਲੋਗ ਦੁਖੀ ਸਮਝਾਇਆ ਸੰਤ ਸ਼ਾਹ ਤਦੋਂ, ਕਹੈ ਹੰਕਾਰੀ ਕਰੂੰ ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਭਾਈਐ । ਨਹੀ ਬਾਤ ਮਾਨੀ ਭਲੀ ਕਹੀ ਤੇਰੇ ਹਿਤ ਵਾਲੀ, ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਧਨ ਛਿਨਕ ਨਸਾਈਐ ॥੧੦੬॥ ਹੋਇਆ ਅਸ ਹਾਲ ਸ਼ਾਹ ਪੁਤਰ ਨ ਪੋਤਰਾ ਕੋ, ਮਝੀਆਂ ਤੇ ਘੋੜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਛਿਨ ਭਈ ਹੈ। ਢੋਈ ਕੋਇ ਦੇਇ ਨਾਹੀਂ ਭਾਈ ਸਨਬੰਧ ਨਸੇ, ਹੋਇ ਕੇ ਕੰਗਾਲ ਦਿਨ ਕੀਤੇ ਗੁਜਰਈ ਹੈ। ਸੰਤ ਪੇਖ ਵਾਕ ਪੂਰੇ ਮਨ ਮੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ, ਭਾਣੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਿਦੇ ਠਈ ਹੈ। ਨਾਮੁ ਲਿਵਲੀਨ ਸਦਾ ਅਗਮ ਵਿਚਾਰ ਕਹਾ, ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀ ਕੀ ਇਹ ਉਪਮਾਂ ਸੋ ਨਈ ਹੈ ॥੧੦੭॥

ਸੋਰਠਾ—ਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਇ, ਰਹਤ ਭਏ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬਹੁ ।
ਹੀਏ ਅਤਿ ਹੁਲਸਾਇ, ਭਗਤਿ ਕਮਾਵਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ॥੧੦੮॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਸੰਗਤਿ ਮੇਲੈ ਨਿਸਦਿਨੰ, ਸਦ ਹੀ ਹੋਇ ਪ੍ਰਮੋਦ ॥
ਨਾਮ ਜਪਤੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਖੇਲਤ ਸਤਿਗੁਰ ਗੋਦ ॥੧੦੯॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਆਇਆ ਸੰਤਨਿ ਪਾਸ ।
ਰਹਤ ਆਨੰਦ ਬਢਾਇ ਕੈ, ਜੈ ਜੈ ਕਰੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥੧੧੦॥

ਜੈ ਸਿੰਘ ਜੰਡਾਂ ਵਾਲੀਆ, ਲੰਗਰ ਕਰਦਾ ਸੇਵ ।
ਬਿਸ਼ਨ ਦੇਈ ਮਾਤਾ ਬਡੀ, ਰੰਗੀ ਨਾਮ ਸੁ ਦੇਵ ॥੧੧੧॥

-- ਸਵੈਯਾ --

ਸਿੱਖ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਹੋਇ ਅਨੰਦਤਿ, ਸੇਵ ਕਮਾਵਤ ਸੰਗਤ ਜੀ ਕੀ ।
ਸੰਤ ਉਚਾਰਤ ਗਾਥ ਅਕਾਲ ਕੀ, ਸੁਨੈ ਕਮਾਵਤ ਹੋ ਗਤ ਨੀਕੀ ।
ਪਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸੋਭ ਅਪਾਰ ਚਹੂੰ ਦਿਸ, ਸੁਰਗ ਕੀ ਸੋਭ ਤੋ ਲਾਗਤ ਫੀਕੀ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ, ਖਾਸ ਬੈਕੁੰਠ ਸਦਾ ਰਮਨੀਕੀ ॥੧੧੨॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਗੁਰ ਦੇਵ ਕਾ, ਸੰਥਾ ਦੇਤ ਕਰਾਇ ।
ਮੂੰਗੀ ਦਾਲ ਫੁਲਕਾ ਛਕੈ, ਆਠ ਪਹਰ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥੧੧੩॥
ਦੂਧ ਘਿਰਤ ਨਹ ਕਬ ਛਕੈ, ਸੰਗਤਿ ਹਿਤ ਵਰਤਾਇ ।
ਸੰਜਮ ਮਨ ਤਨ ਸਾਧਿਆ, ਸਹਜ ਸਮਾਧ ਰਹਾਇ ॥੧੧੪॥
ਪੰਜ ਸੈ ਤਬ ਪਾਨ ਕੀਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਘ ਸਜਾਇ ।
ਨਾਲੇ ਮਾਈਆਂ ਨੇ ਛਕਿਓ, ਜੈ ਜੈ ਕੀ ਧੁਨ ਗਾਇ ॥੧੧੫॥

— ਸਵੈਯਾ --

ਸੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰਤ, ਹੋਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਨੇ ਜੋਊ ਧਾਰੇ ।
ਸਿੰਘ ਸਜੈ ਜਬ ਹੀ ਉਪਦੇਸ ਹੈ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਿਦ ਬੀਚ ਚਿਤਾਰੇ ।
ਬਹੁ ਗੁਜਰਾਤੀਏ ਸਿੰਘ ਭਏ ਤਬ, ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਕਰੈ ਬਲ ਹਾਰੇ ।
ਰਾਗੀ ਔ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਾਣੀ ਕੇ ਨੇਮੀ ਭੇ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਖ ਜਿਨਹੋਂ ਤੇ ਨਿਹਾਰੇ।੧੧੬।
ਸੰਤ ਗੁਜਾਰਤ ਆਯੂ ਇਸੀ ਬਿਧ, ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਰੰਗ ਬਿਖੇ ਸਦ ਮਾਤੇ ।
ਦੂਜੀ ਦ੍ਵੈਤ ਕੀ ਕਾਲਖ ਲਾਹਿ ਕੇ, ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਦਾ ਲਿਵ ਲਾਤੇ ।
ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਅਖੰਡ ਅਡੰਡ ਜੋ, ਤਾਸ ਆਨੰਦ ਮਹਾਂ ਬਿਗਸਾਤੇ ।
ਜੀਵ ਤੇ ਈਸ ਕੇ ਭੇਦ ਉਲੰਘਕੇ, ਇਕ ਰਸ ਚੇਤਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲਗਾਤੇ।।੧੧੭।
ਸੋਹੈ ਕਛੈਹਰਾ ਕਸਾ ਕਟ ਮੇ, ਅਰ ਸੇਤ ਦਸਤਾਰ ਕੋ ਸੀਸ ਸਜਾਇਓ ।
ਭੂਰੀ ਹੈ ਊਪਰ ਕਾਲੀ ਸੁਹਾਵਤ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਧਿਆਇਓ ।

ਪੰਚ ਕਕਾਰ ਕੀ ਰਹਤ ਰਖਾਵਤ, ਮਨ ਨਿਵਿਰਤ ਬਿਖੈ ਠਹਰਾਇਓ।
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਲਾਇ ਕੇ ਨਾਮੁ ਸੇ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਬਿਚਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਟਿਕਾਇਓ ॥੧੧੮॥
ਹਾੜ ਕੀ ਰੁੱਤ ਮੇ ਤਾਪ ਕੋ ਤਾਪਤ, ਰੇਤ ਹੈ ਗਰਮ ਦੁਪਹਿਰ ਬਿਰਾਜੈ।
ਸਾਵਣ ਬਰਖਾ ਨੀਰ ਸਹਾਰਤਿ, ਪੋਹਿ ਮੇ ਸੀਤ ਜਲੰ ਮਧ ਰਾਜੈ।
ਆਠੋ ਪਹਿਰ ਮੇ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਤ, ਸੂਖਮ ਨੀਂਦ ਸੁ ਅਲਪ ਹੀ ਖਾਜੈ।
ਬਾਣੀ ਕੋ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਵਤਿ ਸਿੰਘਨਿ, ਨਾਮੁ ਗਿਆਨ ਬਿਖੈ ਮਨ ਛਾਜੈ॥੧੧੯
ਸੋਰਠਾ—ਸੰਤ ਸਦੀਵ ਧਿਆਇ, ਆਤਮ ਸੁਧ ਆਨੰਦ ਮੈ।
ਜਾਤੇ *ਕਲਮਲ ਜਾਇ, ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਸਿੱਖੀ ਧਰੀ ॥੧੨੦॥
ਦੂਧ ਦਹੀਂ ਵਰਤਾਇ, ਘਿਰਤ ਛਕਾਵੈ ਆਪ ਬਹੁ।
ਸੰਗਤਿ ਮਿਲ ਮਿਲ ਖਾਇ, ਆਪ ਸੰਜਮੀਂ ਖਾਨ ਤੇ ॥੧੨੧॥
ਦੋਹਿਰਾ—ਬੂੜੀਆਂ ਤੇ ਸੰਗਤਿ ਸਭੈ, ਕੀਰਤਨ ਕਰਤੇ ਆਇ।
ਆਗੇ ਲੇਵਨ ਆਪ ਤਬ, ਪੜ੍ਹਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸਿਧਾਇ ॥੧੨੨॥
ਲਿਆਇ ਸੰਗਤਿ ਬਿਠਾਲ ਕੇ, ਦੇਵੈ ਚਾਹਿ ਪਿਲਾਇ।
ਘਿਉ ਖੁੱਲਾ ਵਰਤਾਇ ਕੇ, ਆਸਾ ਵਾਰ ਲਗਾਇ ॥੧੨੩॥
ਫੇਰ ਕਥਾ ਕੋ ਕਰਤ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਤੇ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਭੋਗ ਪਏ ਬਾਹਰ ਚਲੈ, ਪੱਬੀ ਤਪੈ ਕਰਿੰਦ ॥੧੨੪॥
ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਵੈ ਤਹਾਂ ਹੀ, ਰਾਤ ਪਰੀ ਫਿਰ ਆਇ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧੁਨਿ ਸੁਨਤ ਹੀ, ਮਨ ਮੇ ਅਨਦ ਉਪਾਇ ॥੧੨੫॥
ਥੋੜੀ ਮੂੰਗੀ ਦਾਲ ਕੋ, ਪਤਲੀ ਸੀ ਕਰ ਪਾਨ।
ਮਾਲਸ਼ ਘ੍ਰਿਤ ਕੀ ਤਨੁ ਕਰੈ, ਨੌ ਵਜੇ ਰਾਤੀ ਜਾਨ ॥੧੨੬॥
ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਗਤਿ ਕਰੈ, ਉੱਤਰ ਤਾਂ ਕੋ ਦੇਤ।
ਰਾਤੀ ਨਾਹੀ ਸੋਵਤੇ, ਭਜਨ ਵਿਖੇ ਮਨ ਹੇਤ ॥੧੨੭॥
ਰਾਤ੍ਰੀਂ ਇਕ ਜਬ ਬਜਤ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਕਢਤੇ ਆਪ।

*ਪਾਪ।

ਗਾਗਰ ਸੇ ਟੂਟੀ ਭਰੈ, ਸੰਗਤਿ ਨ੍ਹਾਵਨ ਜਾਪ ॥੧੨੮॥
ਐਸੀ ਬਹੁਤੀ ਘਾਲਣਾ, ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨ।
ਨੌ ਸਾਲ ਮੁਰਾਲੇ ਰਹੇ, ਇਕ ਰਸ ਬਿਰਤ ਮਹਾਨ ॥੧੨੯॥
ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਤੁਮ, ਆਏ ਸ਼ਰਨ ਅਪਾਰ।
ਸੇਵਾ ਸੰਤਨ ਕਰ ਭਲੇ, ਦਸ ਗੁਰ ਜੋਤ ਦੀਦਾਰ ॥੧੩੦॥
ਕਬਿੱਤ—ਬਾਬਾ ਜੀ ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਤਬ, ਆਪ ਕੇ ਸਮੇਤ ਰਹੇ ਪਾਇ ਕੇ ਉਮਾਹਿ ਕੋ। ਆਏ ਸੰਤਾਂ ਪਾਸ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਅਨੰਤ ਬਹੁ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਭੀ ਕਥਾ ਸੁਨੇ ਮਨ ਕਰ ਚਾਹਿ ਕੋ। ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਕਰਿਆ ਕੁਠਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇਖ ਕਰ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਾਂਭੇ ਸਭ ਲੰਗਰ ਪਕਾਹਿ ਕੋ। ਮੈ ਜੈਸੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੈ ਕਰਤਾ ਗਰੀਬ ਰਿਹਾ, ਸੰਤਨ ਕੀ ਮੇਹਰ ਤੇ ਨਾਮੁ ਲੀਆ ਲਾਹਿ ਕੋ ॥੧੩੧॥ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁ ਆਏ ਤਬ ਬਾਲ ਬੈਸ, ਪੜ੍ਹਤੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬਾਣੀ ਮਨ ਕਰ ਨੀਵ ਕੋ। ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਤਿਖਿਆ ਬਹੁਤ ਕਰੈ, ਸੰਤ ਆਪ ਕਰੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਮੁ ਲਾਇ ਲੀਵ ਕੋ। ਬਾਣੀ ਨਿਸ ਦਿਨ ਪੜ੍ਹੈ ਦਸਮ ਤੇ ਆਦਿ ਸਭ, ਐਸੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਜੀਅ ਦਾਨ ਦੀਵ ਕੋ। ਆਤਮ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਣੀ ਰਸ ਨਿਤ ਨੇਮ, ਸੁਰਤ ਸ਼ਬਦ ਅਨਹਦ ਮਨ ਥੀਵ ਕੋ ॥੧੩੨॥

— ਚੌਪਈ —

ਕਈ ਸਾਲ ਇਸ ਰੀਤ ਗੁਜ਼ਾਰੇ। ਚੱਕੀ ਪੀਸਤ ਸੰਝ ਸਕਾਰੇ।
ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕੋ ਤਬ ਦਾਤੀ। ਵ੍ਰਿਕਤੀ ਦੀਨੀ ਅਧਕ ਸੁਹਾਤੀ।੧੩੩।
ਖੋਹੜੀ ਪਿੰਡ ਲੁਬਾਣੇ ਕੌਮਾਂ। ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤਿਸੈ ਸੋਮਾਂ।
ਤਾਂਕੋ ਮੁਰਾਲੇ ਮਹੰਤੀ ਦੀਨੀ। ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਹਿਤ ਤਿਨ ਲੀਨੀ ॥੧੩੪॥
ਸਭ ਕੋ ਰਿਧ ਸਿਧ ਸੇਵਾ ਜਾਨੀ। ਦਾਤ ਅਖੁਟ ਕਰਤ ਬਡ ਦਾਨੀ।
ਫਿਰ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਜਬ ਆਏ। ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਏ॥੧੩੫॥
ਰਹੇ ਇਕਾਂਤ ਨਾਮੁ ਸਿਉਂ ਹੇਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾਨ ਦੀਓ ਬਨ ਸੇਤਾ।

ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪ ਸੁਜਾਨਾ। ਲਖੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਮਹਾਨਾ॥੧੩੬॥
ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤ ਔ ਦ੍ਰਿੜ ਵੈਰਾਗਾ। ਪੇਖ ਦੀਓ ਗੁਰ ਭਗਤ ਸੁਭਾਗਾ।
ਸਭ ਦੀਵਾਨ ਮੇਂ ਦੀਨ ਬਡਾਈ। ਸਭ ਵਡਿਆਈ ਤੁਮ ਨੇ ਪਾਈ॥੧੩੭॥
ਬਾਨੀ ਅਰਥ ਕਰਾਵਨ ਦੇਗਾ। ਫਤਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਾਮੁ ਔ ਲੇਗਾ।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਨੇ ਹਿਤ ਧਾਰੀ। ਐਸੇ ਆਪ ਭਏ ਉਪਕਾਰੀ ॥੧੩੮॥

ਕਬਿੱਤ—ਰਘੂ ਰਾਜ ਜੈਸਾ ਮਿਲੇ ਦਾਨੀ ਦੁਰਲੱਭ ਜੱਗ, ਹੋਏ ਗਿਆਨ ਦਾਨੀ ਦੇਗ ਚੱਲਦੀ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਬਿਸ਼ਨ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਇਕ ਬਿਸ਼ਨ ਉਤਾਰੀ ਵਿਚ, ਐਸੋ ਸ਼ਾਂਤ ਧਾਰੀ ਹਰੀ ਬਿਸ੍ਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਤਪਸਿਆ ਇਕ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਵਿਚ ਐਹੇ, ਬਡੇ ਤਪ ਧਾਰੀ ਹਰੀ ਮਾਧਵ ਸੁਜਾਨ ਹੈ। ਬਡੋ ਬੇਦ ਗਿਆਨੀ ਇਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਹੀ ਗਾਈਅਤ, ਆਤਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਲਖੇ ਜੀਅ ਦਾਨ ਹੈ ॥੧੩੯॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਸੇਵ ਬਹੁ, ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨ।
ਸੋਹਣੇ ਰੁਮਾਲੇ ਚਉਰ ਲੈ, ਧੂਪ ਧੁਖਾਵੈ ਆਨ ॥੧੪੦॥
ਪਲੰਘ ਸਿਰ੍ਹਾਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ, ਬਹੁਤ ਬਣਾਏ ਸੰਤ।
ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਸੇ, ਨਾਮ ਅਦਬ ਭਗਵੰਤ ॥੧੪੧॥
ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਬਹੁ ਹੋਵਤੇ, ਸਪਤਾਹਕ ਭੀ ਹੋਇ।
ਨਾਮੁ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਹਿ, ਆਠੋ ਪਹਰ ਅਲੋਇ ॥੧੪੨॥
ਅੰਤ ਦੇਹ ਲਖ ਕੇ ਭਲੇ, ਆਸਨ ਮੈਂ ਆਸੀਨ।
ਪਦਮਾਸਨ ਕੋ ਸਾਧ ਕੈ, ਬੈਠੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥੧੪੩॥
ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਬੁਲਵਾਇ ਕੇ, ਡਾਕਟਰ ਹਾਥ ਦਿਖਾਇ।
ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋ ਆਪ ਜੀ, ਡਾਕਟਰ ਮੁਖੋਂ ਅਲਾਇ ॥੧੪੪॥
ਸੰਤ ਹਸੇ ਕਹਿ ਇਸ ਲੀਏ, ਸਿਮਰਨ ਭਗਤ ਕਰੰਤ।
ਕਾਲ ਪੋਹਿ ਨਹਿ ਸਕਤ ਹੈ, ਜਪੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤ ॥੧੪੫॥

ਦੋਹਿਰਾ—ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਰਖਾਇਓ, ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਭੋਗ ਪਾਇ।
ਫਤਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲ ਕੇ, ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਇ ॥੧੪੬॥
ਦੇਵ ਰਿਖੀ ਮੁਨ ਆਇਗੇ, ਭਗਤ ਸੰਤਿ ਉਤਸ਼ਾਹਿ।
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਕਾ, ਕਰੈ ਬੇਨਤੀ ਗਾਇ ॥੧੪੭॥
ਸੱਚ ਖੰਡ ਕੋ ਚਾਲੀਐ, ਚੜ੍ਹ ਬਿਬਾਨ ਮਹਾਰਾਜ।
ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਧੰਨ ਧੰਨ, ਜਪਿਓ ਨਾਮ ਸੁਖ ਸਾਜ ॥੧੪੮॥
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪੁ ਕੋ ਕਰੌ, ਇਉਂ ਕਹਿ ਸੰਤ ਸੁਜਾਨ।
ਚੜ੍ਹ ਬਿਬਾਨ ਸਚ ਖੰਡ ਕੋ, ਬਡ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪਿਆਨ ॥੧੪੯॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਸਮੇਸ਼ ਕੇ, ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਝੁਕਾਇ।
ਬੈਠਾਏ ਗੁਰ ਭਾਉ ਕਰ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਮੁਖ ਗਾਇ ॥੧੫੦॥
ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਸੰਤ ਜੀ, ਆਵਨ ਤਾਂ ਕੋ ਧੰਨ।
ਆਪ ਤਰੇ ਤਾਰੈ ਅਵਰ, ਨਾਮੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਨ ॥੧੫੧॥
ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਇ ਗੇ, ਜਲ ਮੇਂ ਜਲ ਮਿਲ ਜਾਇ।
ਚੇਤਨ ਮਿਲ ਚੇਤਨ ਭਏ, ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਪਦ ਪਾਇ ॥੧੫੨॥
ਏਕੰਕਾਰ ਕੀ ਧੁਨ ਕਰੇ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੁਖ ਗਾਇ।
ਸ਼ਾਤ ਸਰੀਰ ਭਇਓ ਤਬੈ, ਲਾਲੀ ਮੁਖ ਬਿਗਸਾਇ ॥੧੫੩॥
ਬੁਧਵਾਰ ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਵਜੇ, ਤਨ ਕੋ ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ।
ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਸਜਾਇ ਕੇ, ਸੋਹਣਾ ਸਜੇ ਬਿਬਾਨ ॥੧੫੪॥
ਬਹੁਤ ਸੁਗੰਧੀ ਮੇਲ ਕੇ, ਚੰਦਨ ਚਿਖਾ ਸਵਾਰ।
ਘ੍ਰਿਤ ਆਦਿ ਬਹੁਤੇ ਮਿਲੇ, ਕੀਰਤਨ ਹੋਤ ਅਪਾਰ ॥੧੫੫॥
ਗੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਕੀ ਕੋਨ ਮੇਂ, ਧ੍ਰ ਕੀ ਤਰਫ ਪਛਾਨ।
ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕੀ, ਦਾਹਿਓ ਤਨ ਦੁਤਵਾਨ ॥੧੫੬॥
ਕੀਰਤਨਸੋਹਿਲਾ ਪੜ੍ਹ ਭਲੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇ।
ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਰਖਾਇਓ, ਬਹੁ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਇ ॥੧੫੭॥

ਦੋਹਰਾ—ਕੀਨ ਦੁਸਹਿਰਾ ਰਾਗੀਆਂ, ਭੋਗ ਅਖੰਡ ਕੋ ਪਾਇ।
ਬਹੁਤ ਭੰਡਾਰਾ ਵਰਤਿਓ, ਜੱਗ ਕਰਿਓ ਹਿਤ ਲਾਇ ॥੧੫੮॥
ਗਿਆਰਾਂ ਸੌ ਕਰਜਾ ਲਹਿਓ, ਹੋਇਓ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ।
ਦੋ ਸੌ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆ, ਬਾਕੀ ਦੀਆ ਆਹਾਰ ॥੧੫੯॥
ਉਨੀ ਸੌ ਬਾਹਟ ਵਿਖੇ, ਪੰਦਰਾਂ ਮਾਘ ਪਛਾਨ।
ਤਨ ਤਜ ਜੋਤਿ ਸਮਾਇਗੇ, ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਾਨ ॥੧੬੦॥
ਤ੍ਰਿਵੰਜਾ ਬਰਸ ਕੀ ਆਯੂ ਮੇਂ, ਕੀਏ ਬਹੁ ਉਪਕਾਰ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੈ ਮਾਤ ਪਿਤ, ਜਨਮੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਗਾਰ ॥੧੬੧॥
ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਰਬ ਸੁਣਾਇਓ, ਸੰਤਨ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ।
ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੀ ਕਥਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਸਰਬੰਗ ॥੧੬੨॥
ਵੈਰਾਗ ਅਥਾਹ ਸੁ ਸੰਗਤਾਂ, ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤ।
ਲਗੀ ਸਮਾਧ ਅਖੰਡ ਮੇ, ਆਠ ਪਹਰ ਗੇ ਬੀਤ ॥੧੬੩॥
ਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਦ, ਬੰਦਨ ਦੋਇ ਕਰ ਜੋਰ।
ਮਨ ਬਿਛੁੜਾ ਮਮ ਮੇਲੀਏ, ਏਹੋ ਬਾਂਛਾ ਮੋਰ ॥੧੬੪॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੁਰਾਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਕਾ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਉਨੀਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨੰ ॥੧੯॥

ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਕਥਾ ਕਰਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਿਤਾ, ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼।
ਚੀਤ ਚਿਤਾਰਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਹੁ ਹਮੇਸ਼ ॥੧॥

— ਚੌਪਈ —

ਸੰਤ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਬੈ ਸਮਾਏ। ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਰਾਗ ਸੰਗਤਾਂ ਛਾਏ।
ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਸਰਬ ਕੇ ਭੂਲੇ। ਧਿਆਨ ਮਗਨ ਹੋ ਆਨੰਦ ਝੂਲੇ ॥੨॥

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਦ ਸੰਤ ਸਮਾਏ। ਆਵਣ ਜਾਣ ਰਹਤ ਸੁਖ ਪਾਏ।
ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਨਿਤ ਹੋਵੈ। ਬਿਆਪਕ ਰੂਪ ਸਰਬ ਥਾਂ ਜੋਵੈ ॥੩॥
ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਭਏ ਮਹੰਤਾ। ਜਤੀ ਤਿਆਗੀ ਜੋ ਬੁਧ ਵੰਤਾ।
ਟਾਂਡੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲ ਬਣਾਇਓ। ਲੰਗਰ ਮੁਰਾਲੇ ਬਹੁਤ ਚਲਾਇਓ ॥੪॥
ਗੁਰੂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਨਵਾਂ ਬਣਾਇਆ। ਸੰਗਿ ਮਰਮਰ ਸੋਹੈ ਲਾਇਆ।
ਨਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤੈ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ। ਆਸਾ ਵਾਰ ਲਗੈ ਨਿਰਧਾਰੇ ॥੫॥
ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਆਦਰ ਪਾਵੈ। ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਨਿਸ ਦਿਨ ਗਾਵੈ।
ਸਾਧੂ ਸਿੱਖ ਰਹੈ ਗੁਰਦੁਵਾਰੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਪਿਆਰੈ ॥੬॥
ਬਹੁਤ ਖਰੀਦ ਜ਼ਮੀਨ ਲਵਾਈ। ਲੰਗਰ ਕੀ ਅਤਿਸੈ ਵਡਿਆਈ।
ਮਾਇਆ ਕਈ ਲਾਖ ਧਨ ਪਾਯੋ। ਬਣ ਉਦਾਰ ਗੁਰੂ ਕਾਜ ਚਲਾਯੋ ॥੭॥
ਬੇ ਮੁਹਤਾਜ ਅਕਲ ਕੇ ਧਨੀ। ਰੋੜੇ ਲੁਬਾਣੇ ਸੇਵੈ ਘਨੀ।
ਰਾਖਤ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਿਸ ਦਿਨ ਪਾਸਾ। ਦੁਸ਼ਟਨ ਤੇ ਨਹ ਜਾ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸਾ ॥੮॥
ਸਭ ਕੋ ਬੀਰ ਰਸ ਸਿਖਲਾਵੈ। ਰਾਮ ਜੰਗੇ ਤਾਮੰਚੇ ਪਾਵੈ।
ਨਾਮੁ ਜਾਪ ਕੋ ਗੁਪਤੀ ਸੇਵੈ। ਆਵੈ ਸ਼ਰਨ ਤਾਹਿੰ ਸੁਖ ਦੇਵੈ ॥੯॥
ਐਸਾ ਸੁਭਾਉ ਜਿਨ੍ਹੋ ਕਾ ਅਹੀਏ। ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਹੇਤ ਚਿਤ ਚਹੀਏ।
ਬਹੁਤੇ ਸਾਕ ਕਰਾਵੈ ਸਦ ਹੀ। ਬਿਆਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸੇਵਕ ਤਦ ਹੀ ॥੧੦॥
ਗੁਰਦੁਵਾਰੈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਵੈ। ਸਭ ਸੰਗਤ ਕੋ ਮੇਲ ਰਖਾਵੈ।
ਸੰਤ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿਤ ਸੰਕੋਚੀ। ਆਤਮ ਆਨੰਦ ਮੇ ਸੁਰਤ ਪਹੋਚੀ ॥੧੧॥
ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮ ਵੈਰਾਗਾ। ਚਿਤ ਨਹ ਪਰਚੈ ਕਾਜ ਨ ਲਾਗਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਨੀਰ ਨਿਸ ਦਿਨ ਹੀ ਢਰੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣੀਏ ਇਛ ਧਰੈ ॥੧੨॥
ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਇਨ ਦਿਸ ਪੇਖੀ। ਚੀਤ ਲਗਾਵਨ ਹਿਤ ਬਿਧ ਲੇਖੀ।
ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੇ ਖੋਜਿ ਮਹਾਨੀ ॥੧੩॥
ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਮਤ ਕੇ ਜਿਨ ਕੀਨੇ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਰਸ ਭੀਨੇ।
ਬਿਰਧ ਬੈਸ ਮੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ। ਵਿਦਜਾ ਗਜਾਤ ਜਿਨ੍ਹੋਂ ਮੇ ਭਾਰੀ ॥੧੪॥

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੇ ਨਿਤ ਬਾਸੈ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੇਤ ਹੁਲਾਸੈ।
ਬੀਰ ਮੁਰਾਲੇ ਕੇ ਸਦਵਾਏ । ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਆਏ ।੧੫।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਕਥਾ ਤੁਰਾਈ। ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਣੈ ਮੁਦ ਪਾਈ।
ਤੇਈ ਬਰਸ ਉਮਰ ਤਬ ਦੇਖੀ। ਪੜੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਅਰਥ ਬਿਸੇਖੀ ॥੧੬॥
ਆਦਿ ਸਰਬ ਹੀ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ। ਸਾਗੀ ਪੜ੍ਹੀ ਕਥਾ ਰਸ ਮਾਣੀ।
ਆਦਿ ਮਹਾਰਾਜ ਭੋਗ ਕੋ ਪਾਇ।ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਏ।੧੭।
ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਪਕਾਰੇ। ਅਰਥ ਪੜ੍ਹਾਏ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਹਾਰੇ।
ਦੁਇ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਚਾਰੀ ਬਾਣੀ। ਦੋਵੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਖ ਦਾਣੀ ॥੧੮॥
ਭੋਗ ਪਾਇ ਮਨ ਟਿਕਾ ਗਿਆਨੰ। ਧੀਰਜ ਧਰੀ ਮਨ ਪਦ ਨਿਰਬਾਨੰ।
ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਮੇਂ ਬਿਰਤ ਟਿਕਾਈ।ਅਬਿਚਲ ਆਨੰਦ ਅਖੰਡ ਸਮਾਈ।੧੯।
ਭੋਗ ਸੁਣਿਓ ਸੰਗਤਿ ਬਹੁ ਆਈ। ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਵਰਤਾਈ।
ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਨੇ। ਬਸਤਰ ਮਾਇਆ ਦਈ ਬਹੁ ਮੰਨੇ।੨੦।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਏ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸਮਾਏ।
ਇਉਂ ਕੇਤਕ ਦਿਨ ਬਸੇ ਮੁਰਾਲੇ। ਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਰਹੈ ਸੁਖਾਲੇ ॥੨੧॥
ਅਵਰ ਪੜ੍ਹਨ ਕੀ ਇਛਾ ਨਾਸੀ। ਚਿਤ ਲਾਇਓ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ।
ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਿ ਕੋ ਜੋੜਾ। ਆਨ ਕਾਜ ਕੋ ਛਿਨ ਮੇ ਛੋੜਾ॥੨੨॥
ਤਬ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਰੁਚ ਜਾਗੀ। ਛਕੀਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਹਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ।
ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਕੋ ਕਰ ਬੰਦਨ।ਆਗਿਆ ਲੀਨੀ ਬਿਘਨ ਨਿਕੰਦਨ।੨੩।
ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋ ਮਿਲ ਆਏ। ਸੰਤ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਬੈ ਸਿਧਾਏ।
ਅਨੰਦਪੁਰੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਏ। ਹੋਲੇ ਮਹਲੇ ਪੁੰਨਿਆਂ ਧਾਏ ॥੨੪॥
ਮਿਲ ਸੰਗਤ ਕੋ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਏ। ਗੁਰੂ ਧਾਮ ਕੋ ਪਿਖ ਬਲ ਜਾਏ।
ਆਨੰਦ ਗੜ੍ਹ ਤੇ ਭੋਰਾ ਗੁਰ ਕਾ। ਸੀਸ ਗੰਜ ਪਰਸੇ ਪ੍ਰਿਮ ਉਰ ਕਾ।੨੫।
ਸਭ ਹੀ ਪਰਸੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰਾ। ਸਤਲੁਜ ਨ੍ਹਾਏ ਸਹਿ ਕੇਸ ਉਦਾਰਾ।
ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਗ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਨੇ। ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਤਖਤ ਦੇਖ ਰਸ ਭੀਨੇ।੨੬।

ਏਕ ਮਹੀਨਾਂ ਰਹੇ ਗੁਰ ਥਾਨਾ। ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਲੰਗਰ ਹਿਤ ਠਾਨਾ।
ਝਾੜੂ ਦੇ ਨਿਤ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣੈ। ਆਪਾ ਖੋਇ ਨਾਮੁ ਮੁਖ ਭਣੈ ॥੨੭॥
ਬੈਸਾਖੀ ਕੋ ਦਿਨ ਜਬ ਆਇਓ। ਪੰਝੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਕਰਾਇਓ।
ਬੀਰ ਖਰੇ ਹੋਇ ਗੁਰੂ ਦੀਵਾਨਾ। ਹਾਥ ਜੋਰ ਕੈ ਵਾਕ ਬਖਾਨਾ ॥੨੮॥
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਮਨ ਦੇਸਾ।
ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਾ। ਸੁਣੋ ਅਰਜ਼ ਮੈ ਕਰਤ ਉਚਾਰਾ ॥੨੯॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵੋ ਮੋਹਿ ਛਕਾਇਆ। ਪਰਮੰ ਪਦ ਪਾਵੋ ਤੁਮ ਦਾਇਆ।
ਸੁਣੀ ਖਾਲਸੇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨਾ। ਦੇਵੈਂ ਛਕਾਇ ਕਹੈ ਸਨਮਾਨਾ ॥੩੦॥
ਧੀਰਜ ਧਰ ਬੈਠੇ ਮਨ ਪਾਵਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀ ਕੇ ਮਿਟ ਹੈ ਧਾਵਨ।
ਸਰਬ ਦੀਵਾਨ ਸੇ ਚੁਣੇ ਪਿਆਰੇ। ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਤੇ ਤਬ ਭਾਰੇ ॥੩੧॥
ਨਾਮੁ ਤਿਨਹੋਂ ਕੇ ਸੁਨਹੋਂ ਭਾਈ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨਿਹੰਗ ਸੁਣਾਈ।
ਨਾਮੁ ਸੰਗ ਜਿਨ ਮਨ ਲਪਟਾਨਾ। ਸੂਰਬੀਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਲਵਾਨਾ ॥੩੨॥
ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੁਖ ਹਿਤ ਬਾਨੀ। ਗੁਰ ਮਰਯਾਦਾ ਜਾਂ ਕੋ ਭਾਨੀ।
ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਅਪਾਰਾ। ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਸਦਾ ਹਿਤ ਧਾਰਾ ॥੩੩॥
ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਭਿਆਸੀ ਪੂਰਾ । ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਜਿਨ ਕੀਤੇ ਚੂਰਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਰਹਿਤ ਜਿਨ ਪਿਆਰੀ।ਭਗਤੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੀ ਧਾਰੀ।੩੪।
ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਯਾਨੀ। ਸਰਬ ਰੂਪ ਹਰਿ ਏਕ ਧਿਆਨੀ।
ਪੰਚ ਪਿਆਰੇ ਮਿਲੇ ਇਕਾਂਤੀ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੀ ਸਾਂਮ ਸੁਹਾਤੀ ॥੩੫॥
ਕੇਸ ਗੜ੍ਹ ਤਖਤ ਬੈਸਾਖੀ ਦਿਨਵੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨੇ ਲਾਗੇ ਬਿਨਵੈ।
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਰ ਪੰਚ ਕਕਾਰਾ। ਗਾਤ੍ਰੇ ਬਡ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸੋ ਧਾਰਾ ॥੩੬।
ਆਛੀ ਕਾਛ ਸਜਤ ਜਤ ਅੰਗਾ। ਕੜਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਪਾਇਆ ਚੰਗਾ।
ਜਨਮ ਤੇ ਕੇਸ ਸੁਹਾਵੈ ਆਦੀ। ਕੰਘਾ ਚੰਦਨ ਮਹਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ॥੩੭॥
ਸੀਸ ਸਜੀ ਦਸਤਾਰ ਸਵੇਤਾ। ਗਲ ਚੋਲਾ ਸੋਹਤ ਉਜਲੇਤਾ।
ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਕੇ ਤਬ ਆਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸਾਏ।੩੮।

ਬੰਦਨ ਕਰ ਜੋਰੇ ਹੋਇ ਖਰੇ। ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੇ।
ਸਿੰਘਨ ਬੂਝਿਓ ਕਿਸ ਹਿਤ ਆਏ।ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਕਹਿ ਮਨ ਭਾਏ।੩੯।
ਆਗੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਨ ਕੀਆ। ਜੇ ਕੀਆ ਤਾਂ ਕਹੁ ਪ੍ਰਗਟੀਆ।
ਹਰਿ ਸੁੰਦਰ ਕਰ ਜੋਰ ਉਚਾਰਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਸਕਾਰ ਮੁਖ ਡਾਰਾ ॥੪੦॥
ਜਬ ਜਨਮੇਂ ਤਬ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਦੀਨੀ। ਸਿੱਖੀ ਗੀਤ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਚੀਨੀ।
ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਰੁਚ ਮੋਕੋ ਜਾਗੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਵੋ ਲਖ ਅਨੁਰਾਗੀ ॥੪੧॥
ਸੁਣ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਕਰ ਅਰਦਾਸਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਓ ਸੁਖਰਾਸਾ।
ਜਪੁ, ਜਾਪ, ਸਵਯੈ, ਬਿਨਤੀ ਸਾਰੀ। ਚੌਪਈ, ਅਨੰਦ ਸਾਰਾ ਪਠਵਾਰੀ।੪੨।
ਪੰਚਨ ਮਿਲ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੀ। ਖੰਡੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਤੋ ਤਿਆਰੀ।
ਰਹਿਤ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਸਭੈ ਬਤਾਈ। ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਬ ਕਰੋ ਖੁਟਾਈ।੪੩।
ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਰਹਿਤ ਕਰ ਪਿਆਰੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਸਾਰੀ।
ਜੋ ਸਿਖੀ ਅਸੂਲ ਬਤਾਏ। ਭੂਲ ਨ ਤਿਆਗੋ ਕਹ ਸਮਝਾਏ ॥੪੪॥
ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਮਿਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲੀਨਾ। ਪੰਚ ਚੁਲੇ ਛਕ ਆਨੰਦ ਭੀਨਾ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤਹਿ ਬੁਲਾਈ। ਪੰਚ ਨੇਤਰਾਂ ਮੇ ਚੁਲੇ ਸਿੰਚਾਈ॥੪੫॥
ਪੰਚ ਕੇਸਾਂ ਮੇ ਪਾਇ ਚੁਲੈ ਕੋ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੀ ਫਤਹ ਬੁਲੈ ਕੋ।
ਬਾਕੀ ਰੱਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆਯਾ। ਸਿਖਿਆ ਗੁਰਮਤਿ ਸਰਬ ਸਿਖਾਯਾ।੪੬।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਸ ਗੁਰ ਜੋਤਾ। ਜਾਣੋ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪਣੇ ਹੋਤਾ।
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੋ ਗੁਰ ਮਾਨੋ। ਦੇਹਧਾਰੀ ਨਹ ਗੁਰੂ ਪਛਾਨੋ ॥੪੭॥
ਭੇਖੀ ਦੰਭੀ ਤਿਆਗ ਜਹਾਨੋ। ਸਤਿ ਬਚਨ ਕਹਿ ਸਭ ਹੀ ਜਾਨੋ।
ਗੁਰ ਦਸਮੇਂ ਕੋ ਰੂਪ ਸੁ ਪੰਥਾ। ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰੀਤ ਪਕਾਵੇ ਸੰਥਾ ॥੪੮॥
ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪਾ। ਧਰ ਸ਼ਰਧਾ ਸੇਵੈ ਸੁ ਅਨੂਪਾ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਨੋ। ਇਕ ਰਸ ਚਿਤ ਸੇ ਉਚਰਨ ਠਾਨੋ ॥੪੯॥
ਰੋਮ ਰੋਮ ਮੇਂ ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ। ਸੁਣੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਸੁ ਗੁਨੀ।
ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਾਵੇ। ਜਨਮ ਮਰਨ ਮੇ ਮੂਲ ਨ ਆਵੇ ॥੫੦॥

ਪੰਜ ਵਾਰ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਗਾਇਆ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪੰਚ ਵਾਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਇਆ।
ਰਹਿਤ ਮ੍ਰਯਾਦਾ ਸਰਬ ਸੁਣਾਈ। ਰਹਿਤ ਨਾਮਿਆਂ ਮੇ ਲਿਖ ਪਾਈ।੫੧।
ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਛਕਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪਾਇਆ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਓ ਮੁਖ ਜਬ ਹੀ। ਆਤਮਗਿਆਨੀ ਭਏ ਹੈ ਤਬ ਹੀ।੫੨।
ਲਾਗੀ ਲਿਵ ਮਨੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁ ਜਾਗੀ। ਨਿਰਾਕਾਰ ਪਦੁ ਪਾਇਓ ਭਾਗੀ।
ਸਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ ਏਕੋ ਜਾਤਾ। ਅੰਤਰ ਬਾਹਰ ਬਿਆਪਕ ਰਾਤਾ ॥੫੩॥
ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਅੰਤਰ ਹੈ ਏਕੋ। ਬਾਹਰ ਰੂਪ ਧਰੇ ਹੈ ਅਨੇਕੋ।
ਦਸ ਗੁਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੱਛਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਇੱਛਾ ॥੫੪॥
ਬਿਰਤੀ ਗਾੜ੍ਹੀ ਟਿਕੀ ਅਚੰਚਲ। ਅਹੰ ਬਿਨਾਸੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹਿਮੰਚਲ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਧਿਆਇਓ। ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਸਰਬ ਦਾ ਗਾਇਓ।੫੫।
ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ। ਪੁਰਖ ਨਿਰਭਉ ਹੈ ਸਰਬਾਤਮ।
ਨਿਰਵੈਰੁ ਬਿਆਪਕ ਆਪੇ ਆਪਾ। ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਮੇਟਤ ਹੈ ਪਾਪਾ ॥੫੬॥
ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ।
ਛੱਤੀ ਅਖਰ ਜਾਪਤ ਨੇਮਾ। ਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਕੋ ਬਢਿਓ ਪ੍ਰੇਮਾ ॥੫੭॥
ਏਕ ਅਖੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜੋਈ। ਨਾਸ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਦੋਈ।
ਰਚਤਾ ਪੂਰਨ ਡਰ ਬਿਨ ਸੋਈ। ਨਹ ਬਿਰੋਧ ਕਬਹੂੰ ਜਿਸ ਹੋਈ ।।੫੮।
ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਹੈ ਜਾਹਿ ਸਰੂਪਾ। ਆਪ ਅਜਨਮਾਂ ਅਤੀ ਅਨੂਪਾ।
ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੁਤੇ ਜਿਸ ਕੇਰਾ। ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਅਨੰਦ ਬਡੇਰਾ ॥੫੯॥
ਅਚਰਜ ਏਕ ਅਖੰਡ ਅਪਾਰਾ। ਅੰਧਕਾਰ ਹਰਿ ਗਿਆਨ ਉਜਾਰਾ।
ਅਸ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਬਸਾਇਓ ਹੀਏ। ਸਹਿਜ ਸਮਾਧ ਲਗੀ ਰਸ ਪੀਏ।੬੦।
ਪ੍ਰਗਟੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ। ਗੁਰ ਅੰਗਦਿ ਜੀ ਮੇਹਰ ਸੁ ਧਾਰੀ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਰਾਮ ਦਾਸ ਗੁਰ ਭਏ ਸਹਾਏ ॥੬੧॥
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਜੀ ਅਰਜੀ ਮਾਨੀ। ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਕਰੁਣਾ ਠਾਨੀ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਦਿਆਲਾ। ਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।੬੨।